DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

EMNEKATALOG

Høsten 2009

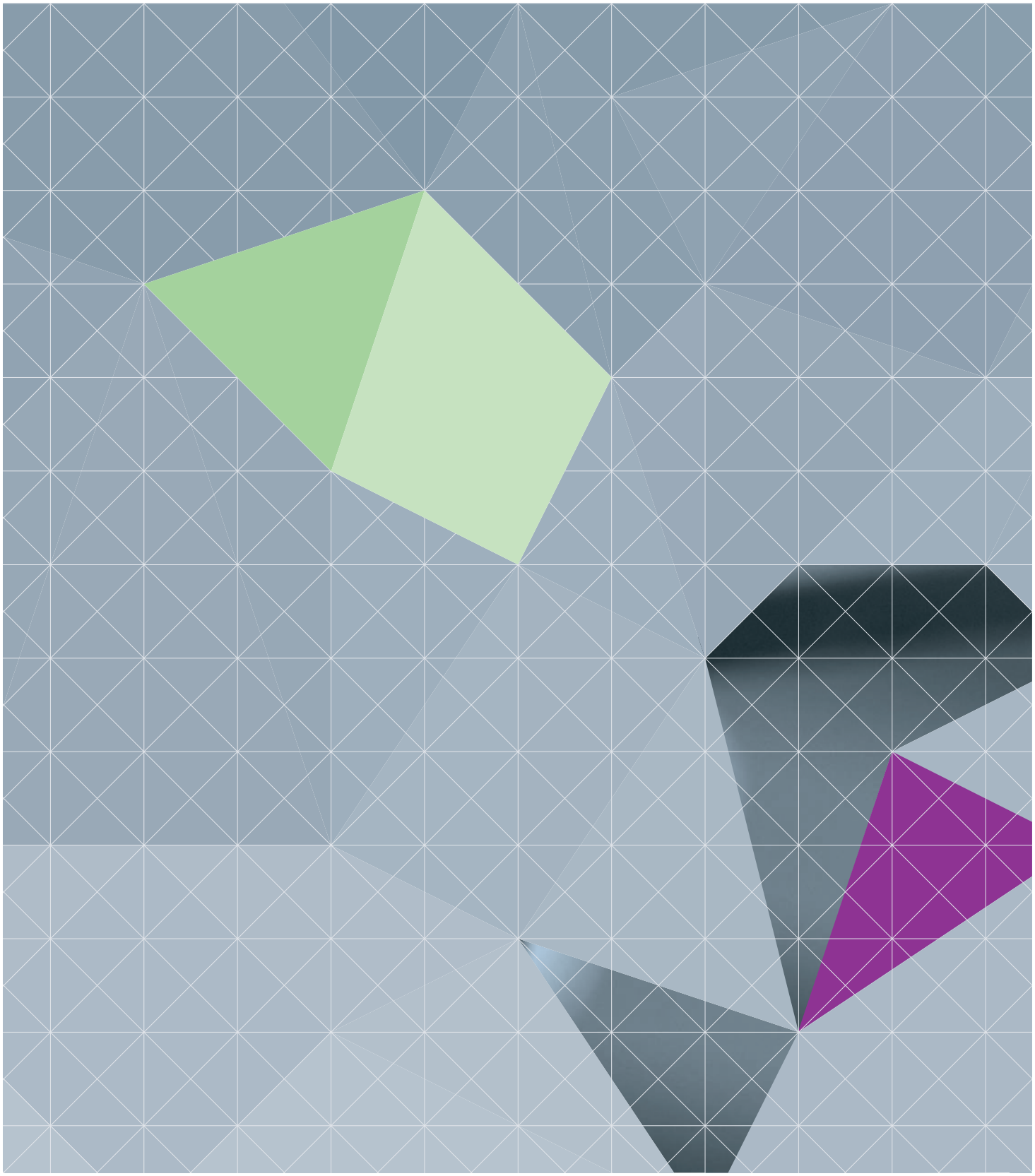

AVH501 - Avhandling (30 studiepoeng):

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Disiplinbasert master i kristendomskunnskap, Disiplinbasert master i teologi, Disiplinbasert master i kirkelig undervisning (kateket), Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, Master i Diakoni og Lektorprogrammet.

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- delta på minst ett avhandlingseminar,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 500-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Fra og med høstsemestret 2008 skal avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH501 har avhandling (50-70 sider) og muntlig justering (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.

Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s./p. 223, ISBN/ISSN: 82-7935-015-2

AVH502 - Avhandling (55 studiepoeng):

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	55
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Disiplinbasert master i kristendomskunnskap, studieretning og Disiplinbasert master i teologi.

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist,
- delta på minst ett avhandlingseminar,
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert,
- levere avhandling. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt.

Utfyllende bestemmelser

Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 500-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for masteravhandlingene.

Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Fra og med høstsemestret 2008 skal avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.

Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH502 har avhandling (70-120 sider) og muntlig justering (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen og den muntlige justeringen.

Se «Utfyllende reglement for eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet» § 13 for regler knyttet til muntlig justering av avhandling.

AVH503 - Master's Thesis (55 ECTS):

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	55
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)

AVH504 - Spesialavhandling med metode:

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Spesialavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring i metode og forskning.
En spesialavhandling kan være en individuell og selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være en frittstående og selvstendig del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for profesjonsstudiet i teologi.
Alle studenter som skriver spesialavhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for spesialavhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder og studieveilederne er behjelpelig med å finne veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.
Avhandlingsemnet er delt inn i delemnene: A. Metode (5 stp) og B. Avhandling (25 stp). Undervisningen i metodedelen er organisert som et eget emne (MET500) selv om metodedelen inngår i AVH504. Dette emnet må være avlagt før studenten kan melde seg opp i AVH504.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med MET501 Metodelære... reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære... reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære... reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære... reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære... reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal for å levere spesialavhandlingen til avsluttende vurdering skal studenten og i tilknytning til undervisningen:
- underskrive en avtale med og få godkjent spesialavhandlingens emne innen en gitt frist hos veileder,
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale (i tilknytning til veiledningen),
- levere melding om når avhandlingen planlegges levert og levere avhandlingen i henhold til prosedyre for innlevering (jf. utfyllende bestemmelser for master-/spesialavhandligner under).

Utfyllende bestemmelser for master-/spesialavhandlinger
Emnet for spesialavhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 500-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved studieveileder som har ansvar for master-/spesialavhandlingene.
Når avhandlingen leveres, skal den være med kandidatnummer (www.studweb.no). Fra og med høstsemestret 2008 skal avhandlingen leveres elektronisk (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid og evt. avtale om elektronisk publisering må leveres på papir.
Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
Innen 3 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om spesialavhandlingen er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH504 eksamensformen innlevering av spesialavhandling (18000-24000 ord). Studiekravene må være oppfylt før avhandlingen kan leveres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen.

Mål

DELEMNE A: METODE (5 STP)
Studenten kan velge mellom fem ulike type metodevarianter (se MET501-5). Undervisningen knyttet til metoden gis før avhandlingssemesteret (MET500).

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i det valgte disiplin/fagområde.

DELEMNE B: SPESIALAVHANDLING (25 STP)

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- dokumentert evne til å arbeide selvstendig med et større vitenskapelig arbeid,
- utviklet og vist evne til forståelse, refleksjon og modenhet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Kap. 5-9, og 15" i:/in:/from: *The face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, redaktør David W. Baker et al., s./p. 116-265, 421-451, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0
- Barton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Old Testament : method in biblical study* London: Darton Longman and Todd, 1996, s./p. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246, ISBN/ISSN: 0-232-52201-4

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, redaktør Joel B. Green, s./p. 1-36, 90-126, 222-427, ISBN/ISSN: 0-8028-0793-3

Eller:/Or:
- Berge, Lars Johan, "Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 2 (1994), s./p. 107-122, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Hovland, Thor Halvor, "Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 3 (1997), s./p. 183-203, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Kjeldstadli, Knut, "Kap. 1-18 og 21" i:/in:/from: *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s./p. 15-269, 303-315, ISBN/ISSN: 82-00-12924-1
- Schumacher, Jan, "Å fortelle en historie : kirkehistoriens formproblem" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 2 (1985), s./p. 49-62, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Schumacher, Jan, "Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? ; noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 2 (1984), s./p. 21-28, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Seip, Jens Arup, *Om å skrive hovedoppgave : historie* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1988, ISBN/ISSN: 82-00-02681-7

Eller:/Or:
- Asheim, Ivar, "Kap. I" i:/in:/from: *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Asheim, Ivar, "Kap. IV.1" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 155-173, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s./p. 1-14, 343-365
- Hegstad, Harald, "Introduksjon" i:/in:/from: *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* Oslo: Solum, 1993, s./p. 1-10, ISBN/ISSN: 82-560-0890-3
- McGrath, Alister E., "Kap. 1-4 og 6" i:/in:/from: *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 1-102, 172-200, ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0

Eller:/Or:
- Everett, E. L. og Inger Furseth, "Kap. 1 og 7-9" i:/in:/from: *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00684-1/978-82-15-00684-0
- Ringdal, Kristen, *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0569-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s./p. 223, ISBN/ISSN: 82-7935-015-2

AVH505 - Masteravhandling (30 stp)

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst

BIB511 - Bibelteologi

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i KRL/Religion og etikk.
BIB511 gir en oversikt over sentrale sider ved synoptisk og paulinsk bibelteologi, men har også en liten del gammeltestamentlig bibelteologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med KRL202-04V Jesus Kristus i kristen gudstro reduseres emnet med 3 stp
- Med NT503-04V Det nye testamente... reduseres emnet med 7 stp
- Med NT503FDID-04V Det nye testamente... reduseres emnet med 7 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet med... reduseres emnet med 3 stp
- Med NT512-07H Det nye tesamente... reduseres emnet med 4 stp
- Med NT513-07H Det nye tesamente... reduseres emnet med 7 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
delta i minst 75% av undervisningen
delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet har to eksamensformer.
Emnet BIB511 har som primær eksamensform hjemmeeksamen (1 uke). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Hjemmeeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeoppgaven.
Emnet har også et sekundær eksamensform som er klausurprøve (6 timer).
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi,
- innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel,
- grundig kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike,
- grundig kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham,
- grundig kunnskap om gudsnavn og gudsbilder i Det gamle testamente,
- evne til å se teologiske sammenhenger mellom Det gamle og Det nye testamente

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Schmidt, Werner H., "Et utvalg" i:/in:/from: *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, s./p. 6-100, 136-206, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dunn, James D. G., *Christianity in the making* 2003 b./vol. 1: Jesus remembered, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

DIA501 - Diakoniens historiske utvikling og teologiske begrunnelse

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA501 gir en innføring i diakoniens historiske utvikling og teologiske begrunnelse. Emnet består av tre delemner: A. Diakoniens teologiske kontekst (3 stp), B. Diakoniens historiske utvikling (3 stp) og C. Diakoniens teologiske begrunnelse (4 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent et utkast til faglig essay (innledning med problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarer.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, faglig essay (2800 - 4000 ord). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål

DELEMNE A: DIAKONIENS TEOLOGISKE KONTEKST (3 stp)
Delemnet vil gi en oversikt over sentrale temaer innenfor den kristne troslæren som har særlig relevans for forståelsen av kirkens diakonale oppdrag.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om sentrale temaer innenfor den kristne troslæren med særlig relevans for diakonien
- kunnskap om sentrale sider ved luthersk kirkeforståelse

DELEMNE B: DIAKONIENS HISTORISKE UTVIKLING (3 stp)
Delemenet vil gi en innføring i diakoniens historiske utvikling.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om diakoniens arbeidsformer og organisering i historisk perspektiv,
- god kunnskap om utviklingen av diakoniforståelsen gjennom kirkens historie.

DELEMNE C: DIAKONIENS TEOLOGISKE BEGRUNNELSE (4 stp)
Delemnet gir en innføring i diakoniens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring, i et luthersk og økumenisk perspektiv.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av kirkens diakonale oppdrag, samt evne til å reflektere over hvilke praktiske implikasjoner som følger av disse,
- kunnskap om embetsteologiske problemstillinger knyttet til diakontjenesten, herunder også økumeniske bidrag knyttet til diakoniforståelsen,
- god kunnskap om diakoniens kirkelige forankring,
- evne til kritisk refleksjon over kirkens diakonale oppdrag i et kjønnsperspektiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Tjørhom, Ola, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, s./p. 15-38, 62-90, 227-248, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Valen-Sendstad, Fartein, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Ikke for å herske" : innføring i den kristne tro* Kristiansand: Høyskoleforl., 2005, s./p. 11-45, 62-93, 115-202, ISBN/ISSN: 82-7634-536-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aukrust, Knut, "Fra systemkritikk til sektordiakoni" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, redaktør Knut Aukrust et al., s./p. 27-60, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9 (Kompendium/Compendium)
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i:/in:/from: *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s./p. 11-44, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4 (Kompendium/Compendium)
- Foss, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens diakoni : i bibelteologisk, historisk og etisk belysning* Århus: Aarhus Universitetsforl., 1992, s./p. 62-125, ISBN/ISSN: 87-7288-400-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Martinsen, Kari, "Kjærlighetsgjerningen og kallet : betraktninger omkring Rikke Nissens Lærebog sygepleie for diakonisser (1877)" i:/in:/from: *Øyet og kallet*Bergen: Fagbokforl., 2000, s./p. 119-170, ISBN/ISSN: 82-7674-216-5
- Oftestad, Alf B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirke - fellesskap - omsorg : diakoniens historie* Oslo: Luther, 2001 b./vol. 1, s./p. 15-20, 81-138
- Oftestad, Alf B., "Den frie, den kirkelige og den borgerlige diakoni : sammenhengen mellom diakonisyn og kirkeforståelse i Johann Hinrich Wicherns tenkning : et diakonihistorisk perspektiv " i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 22, nr./issue 1 (2005), s./p. 32-46 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The diaconal ministry in the mission of the church* Geneva: Lutheran World Federation, Department for Theology and Studies, 2006, redaktør Reinhard Boettcher, s./p. 11-23, 81-89, ISBN/ISSN: 3-905676-48-6 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Prophetic diakonia : for the healing of the world : report Johannesbur g, South Africa november 2002* Geneva: The Lutheran world federation, 2002, redaktør Reinhard Böttcher, s./p. 1-22, 30-33, 56-59 (Kompendium/Compendium)
- Austad, Torleiv, "Diakoni i lys av skapelse og forløsning" i:/in:/from: *Diakoni og kirke* Oslo: Luther, 1976, redaktør Andreas Aarflot, s./p. 87-104, ISBN/ISSN: 82-531-4108-4 (Kompendium/Compendium)
- Foss, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens diakoni : i bibelteologisk, historisk og etisk belysning* Århus: Aarhus Universitetsforl., 1992, s./p. 167-197, ISBN/ISSN: 87-7288-400-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Fuchs, Ottmar, "Church for others" i:/in:/from: *Diakonia : church for others* Edinburgh: Clark, 1988, redaktør Norbert Greinacher et al., s./p. 41-54 (Kompendium/Compendium)
- Johannessen, Kai Ingolf, "Diakoniens teologiske og kirkelige forankring" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* Oslo: Luther, 1980, redaktør Alf B. Oftestad, s./p. 15-57, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet, *Diakonal tjeneste i Den norske kirke : med hovedvekt på diakontjenesten og embetsforståelsen : KM 08/04* Oslo: Kirkerådet, 2004 (Kompendium/Compendium), hentet fra http://www.kirken.no/?event=downloadFile&FileID=10256
- Nordstokke, Kjell, "Frigjøringsteologi og norsk kontekst" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 32, nr./issue 2 (1999), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Diakoniens forankring i menigheten som et hellig samfunn" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* Oslo: Luther, 1980, redaktør Alf B. Oftestad, s./p. 341-416, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Et utvalg" i:/in:/from: *How to build a diaconal church ; A short introduction to the biblical understanding of diakonia* [Oslo]: Diatekst, 2003, s./p. 7-30, ISBN/ISSN: 82-8048-024-2
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "Waiting at a table : a critical feminist theological reflection on diakonia" i:/in:/from: *Diakonia : church for others* Edinburgh: Clark, 1988, redaktør Norbert Greinacher et al., s./p. 84-94 (Kompendium/Compendium)
- Wyller, Trygve, "Stat og omsorg - autentisitet og kall" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, redaktør Svein Aage Christoffersen, s./p. 170-208, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8 (Kompendium/Compendium)
- Østnor, Lars, "Embete og tjenestedifferensiering med særlig henblikk på oppfatningen av diakonien" i:/in:/from:*Diakoni og kirke* Oslo: Luther, 1976, redaktør Andreas Aarflot, s./p. 105-123, ISBN/ISSN: 82-531-4108-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergmann, Sigurd, *De nedtystades Gud : diakoni för livets skull* Stockholm: Proprius, 1992, ISBN/ISSN: 91-7118-737-5
- Blennberger, Erik, Rolf Stål og Mats J. Hansson, *Tro och tanke; 1992:2 : Diakoni - teologi, ideologi, praxis : en inventering av diakonins kunskapsområden* Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1999
- Brodd, Sven Erik [et al.], *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4
- Brodd, Sven-Erik, "An escalating phenomenon : the diaconate from an ecumenical perspective" i:/in:/from: *The ministry of the deacon* 1999 b./vol. 1, s./p. 11-50, ISBN/ISSN: 91-85564-10-9
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Furre, Berge og Knut Aukrust, *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9
- Moltmann, Jürgen og M. Douglas Meeks, *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, ISBN/ISSN: 0-687-17360-4
- Tjørhom, Ola, *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Wingren, Gustaf, "Kallelsestanken" i:/in:/from: *Luther frigiven : tema med sex variationer* Lund: Gleerup, 1970, s./p. 64-78
- Wyller, Trygve, "Heterotopisk diakoni : diakoni i spenningen mellom kall og profetisme" i:/in:/from:

Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, redaktør Roger Jensen et al., s./p. 309-323, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6
- Østnor, Lars, *Kirkens tjenester : med særlig henblikk på diakontjenesten* Oslo: Luther, 1978, ISBN/ISSN: 82-531-7216-8

DIA502 - Bibeltolkning og diakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

DIA502 er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. Emnet gir en innføring i bibelens tilblivelseshistorie, dens oppbygning og innhold, og tar også opp problemstillinger knyttet til hvordan bibelen kan tolkes i vår tid. Emnet har et særlig fokus rettet mot tekster og temaer med relevans for kirkens diakonale oppdrag. Emnet består av tre delemner: A. Bibelforståelse og bibeltolkning (2 stp). B. Det gamle testamente (4 stp). C. Det nye testamente (4 stp).

Studiepoengreduksjon

Med KRL101 og KRL104 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL111 og KRL112 reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, klausurprøve (6 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A: BIBELFORSTÅELSE OG BIBELTOLKNING (2 stp)
Delemnet vil gi en oversikt over bibelens tilblivelse, samt gi kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forståelsen av Bibelen som Guds og menneskers ord. Kunnskap om hvordan bibelen kan gi hjelp til aktuell livstolkning, og kjennskap til ulike prinsipper for tolkning av bibelen inn i vår egen samtid vil i denne sammenhengen stå sentralt.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til Bibelens tilblivelse og GTs og NTs kanonhistorie,
- kjennskap til spørsmål knyttet til forståelsen av Bibelen som Guds og menneskers ord,
- kjennskap til hvordan Bibelen kan gi hjelp til livstolkning,
- kjennskap til hermeneutiske utfordringer knyttet til tolkningen av Bibelen, blant annet, slik disse kommer til uttrykk hos Luther og i frigjøringsteologien.

DELEMNE B: DET GAMLE TESTAMENTE (4 stp)
Delemnet vil gi en grunnleggende innføring i utvalgte temaer fra Det gamle testamente med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: skapelse, antropologi og gudsbilde,
- god kunnskap om det gamle testamentets klageteologi, med vekt på klagesalmene og Job, videre kjennskap til hvordan denne teologien kan være en ressurs i kristen teologi og livstolkning i dag,
- god kunnskap om det gamle testamentes etiske profil, særlig i Amos boka og deler av moseloven.

DELEMNE C DET NYE TESTAMENTE (4 stp).
Delemnet vil gi en innføring i utvalgte emner fra Det nye testamente med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om hvordan Jesus liv og virksomhet fremstilles i evangeliene, med særlig vekt på Gudsrike-forkynnelsen, Bergprekenen, undergjerningene, lignelsene (Luk 10 og 15) og fotvaskingen (Joh 13),

- god kunnskap om hvordan nestekjærlighet (inklusive fiendekjærlighet) i evangeliene stilles sammen med kjærligheten til Gud i det dobbelte kjærlighetsbudet,
- god kunnskap om hvordan urkirken fungerte som diakonalt fellesskap, slik dette kommer til uttrykk i Apostlenes gjerninger,
- Kunnskap om Paulus' teologi, med særlig vekt på utvalgte emner: rettferdiggjørelsen, oppstandelsen, kristen livsførsel,
- Kjennskap til gjestfrihet som bibelsk motiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, redaktør Jan-Olav Henriksen, s./p. 13-17, 95-116, 135-158, 236-245, ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 17-64, 444-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 201-207, 215-234, 249-260, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4
- Jensen, Joseph, "Amos" i:/in:/from: *Ethical dimensions of the prophets* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2006, s./p. 67-91, ISBN/ISSN: 0-8146-5983-7/978-0-8146-5983-0 (Kompendium/Compendium)
- Kartveit, Magnar, "Del VIII Salmane, "Kap. 1. Innleiing, Kap. 3 Klagesalmar, Salme 22"" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 311-318, 326-334, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Løland, Hanne, "Mitt liv er kommet nær dødsriket : klage i Det gamle testamentet og i dag" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2008), s./p. 36-47, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 169-191, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kompendium/Compendium)
- Myhre, Klara, "Leve i lyset med sitt mørke : sjelesørgeriske motiv fra Det gamle testamentets klagesalmer" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2/3 (1994), s./p. 149-160, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Del III tematiske perspektiver" i:/in:/from: *Støv og livspust : mennesket i Det gamle testamente* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 105-184, ISBN/ISSN: 82-00-03938-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Stordalen, Terje, "Etikk og lov i GT og Dekalogen" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 186-199, 200-225, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Sæbø, Magne, "Den ene Gud og Herre : bemerkninger til det gammeltestamentlige gudsbegrep" i:/in:/from: *Ordene og Ordet : gammeltestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s./p. 125-137, ISBN/ISSN: 82-00-01847-4 (Kompendium/Compendium)
- Sæbø, Magne, "Creator et redemptor : om skapelsens teologiske plass og funksjon i Det gamle testamente" i:/in:/from: *Ordene og Ordet : gammeltestamentlige studier* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, s./p. 138-165, ISBN/ISSN: 82-00-01847-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Hansen, Karstein M., "Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten" i:/in:/from: *Barmhjertighet og rettferdighet* [Oslo]: Verbum, 2001, redaktør Helge Nordahl et al., s./p. 13-38, ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, *Den fremmede : bibelske perspektiver på gjestfrihet og det å være fremmed* Oslo: Credo, 1994, ISBN/ISSN: 82-7053-279-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Kjær Nielsen, Helge, *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, ISBN/ISSN: 87-7288-493-2
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Luther, 1998, s./p. 124-263, ISBN/ISSN: 82-531-6068-2/978-82-531-6068-9
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Godt budskap for fattige : tekster fra Lukas-evangeliet* Oslo: Lunde, 1991, s./p. 34-44, 57-69, 86-97, ISBN/ISSN: 82-520-4091-8
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. 108-126, 152-174, 269-292, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DIA503 - Etikk og diakoni

Emneansvarlig:	Svein Olaf Thorbjørnsen (Svein.O.Thorbjornsen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA503 gir en innføring i teologisk grunnlagsetikk og etiske teorier, profesjonsetikk og områdeetiske problemstillinger med spesiell relevans for diakonien.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet DIA503 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: PROFESJONSETIKK (3 SP)

Delemnet gir en innføring i etiske teorier som ligger til grunn for profesjonsetikken, med vekt på perspektiver som er av spesiell relevans for diakonens profesjonsetikk.

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til teologisk grunnlagsetikk og til sentrale normative teorier i etikken,
- god kunnskap om profesjonsetikk i en kirkelig og diakonal kontekst.

DELEMNE B: OMRÅDEETIKK (2 SP)

Delemnet gir innføring i områdeetiske spørsmål av stor betydning for det diakonale arbeidsområdet.

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til utfordringer for diakonien i et samfunn preget av globalisering og forbruk,
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige etiske problemstillinger innenfor følgende områder av særlig relevans for diakonien: menneskeverd, liv og død, familie og samliv, politikk og samfunn, natur og miljø.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- *Yrkesetiske retningslinjer for diakoner* Oslo: 1993 , hentet 2009-01-06 fra http://www.diakonforbundet.no/download/YRKESETISKE%20RETNINGSLINJER%20FOR%20DIAKONER.doc.
- Christoffersen, Svein Aage, "Et utvalg" i:/in:/from: *Profesjonsetikk : om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 9-39, 63-104, ISBN/ISSN: 82-15-00804-6/978-82-15-00804-2
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 75-269, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. 135-190, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere : vedtatt på kongressen 20.- 24. november 2002* Oslo: Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, 2002 , hentet 2009-01-08 fra http://www.fo.no/getfile.php/Filer/Aktuelt%20pdf-filer/yrkesetisk.pdf
- *Yrkesetiske retningslinjer for prester* Oslo: Den norske kirkes presteforening, hentet 2009-01-06 fra http://www.prest.no/getfile.php/212142.799.cytquayqpu/yrkesetikk.pdf
- *Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere* , hentet 2009-01-06 fra http://tinyurl.com/9qdqu8
- Høgskolen i Oslo. Senter for profesjonsstudier, *Profesjonsetikkens grunnlag : debatt* Oslo: 2005-2006 , hentet 2009-01-06 fra http://www.hio.no/Enheter/Senter-for-profesjonsstudier-SPS/Profesjonsetisk-nettverk/Debatt
- Lebacqz, Karen og Joseph D. Driskill, *Ethics and spiritual care : a guide for pastors, chaplains, and spiritual directors* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-687-07156-9
- Morland, Egil, *Yrkesetikk for prestar* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1997, ISBN/ISSN: 82-90561-11-3
- Ohnstad, Bente, *Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, ISBN/ISSN: 82-05-31498-5
- Pritchard, Michael S., *Professional integrity : thinking ethically* Lawrence, Kan.: University Press of Kansas, 2006, ISBN/ISSN: 0-7006-1446-x
- Slettebø, Åshild og Per Nortvedt, *Etikk for helsefagene* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-34249-0/978-82-05-34249-1
- Wiest, Walter E. og Elwyn A. Smith, *Ethics in ministry : a guide for the professional* Minneapolis: Fortress, 1990, ISBN/ISSN: 0-8006-2391-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 23-109, 147-171, 241-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Collste, Göran, "Economic globalization and global justice" i:/in:/from: *Sustainable development and global ethics* Uppsala: Uppsala Universitet, 2007, redaktør Carl-Henric Grenholm et al., s./p. 111-126, ISBN/ISSN: 978-91-554-6894-1
- Mæland, Bård, "Økoteologi, konsumpsjon og kjedsomhet" i:/in:/from*Økoteologi : kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi*Trondheim: Tapir akademisk forl., 2007, redaktør Bård Mæland et al., s./p. 125-140, ISBN/ISSN: 978-82-519-2239-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Gill, Robin, *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9

DIA504 - Kirke og samfunn

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA504 gir en innføring i rammevilkår i kirke og samfunn som er relevante for utøvelsen av diakoni. Det som særpreger de ulike arenaene for diakonal virksomhet vil bli behandlet. Videre vil samspill og spenninger i forholdet kirke og samfunn både nasjonalt og internasjonalt bli drøftet. I behandlingen av den nordiske konteksten vil fokuset være rettet mot forholdet mellom kirkens diakoni, frivillighet og samfunnets velferdsordninger. Emnet vil også behandle spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig diakonal identitet i rammen av vår tids samfunn og kirkelige tradisjon.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- delta i troshistoriegrupper,
- utarbeide et refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til trosutvikling,
- få godkjent et utkast til faglig essay (innledning med problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger, undervisning i seminarform.
Troshistoriegrupper vil inngå som en del av undervisningen.

Avsluttende vurdering
Emnet har faglig essay (2800-4000 ord) med justerende muntlig prøve som vurderingsform. For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om forholdet mellom samfunnets sosiale og velferdsmessige ordninger og diakonal virksomhet,
- god kunnskap om diakoni innen institusjon og organisasjon, og innenfor misjonsvirksomhet og bistandsarbeid,
- kunnskap om sentrale utfordringer innenfor internasjonal diakoni.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 1,2,6 og 7" i:/in:/from: *Den Lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* Oslo: Universitetsforl., 1998, redaktør Pål Repstad, s./p. 7-35, 106-147, ISBN/ISSN: 82-00-45025-2
- Angell, Olav Helge og Anne Schanche Selbekk, *Kirke og helse : kartlegging av diakonalt helsearbeid innen Den norske kirke elektronisk ressurs* Oslo: Diakonhjemmet høgskole, Avdeling for forskning og utvikling, 2005, ISBN/ISSN: 132 s./82-8048-052-8 , hentet 2008-05-27 fra http://www.diakonhjemmet.no/stream_file.asp?iEntityId=600
- Fretheim, Kjetil, *Mennesker kjemper for livet : menneskeverd og menneskerettigheter i en globalisert verden* [Oslo]: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0955-8
- Gundersen, Geir, "Dere må dufte av Bergpreken, mine herrer : eit essay om institusjonsdiakoni og spiritualitet" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2005), s./p. 24-31, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar, "Velferdsstat og sivilsamfunn : en skandinavisk debatt" i:/in:/from: *Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, redaktør Roger Jensen et al., s./p. 211-224, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6 (Kompendium/Compendium)
- Leenderts, Torborg Aalen, "Del 1 og 2" i:/in:/from: *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s./p. 10-157, ISBN/ISSN: 82-00-42996-2
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Lorentzen, Håkon, *Velferd og verdier : utviklingen av en behandlingsinstitusjon under Kirkens bymisjon* Oslo: 1990
- Lorentzen, Håkon, "Kap. II-VII" i:/in:/from: *Fellesskapets fundament : sivilsamfunnet og individualismen* Oslo: Pax, 2004, s./p. 18-128, ISBN/ISSN: 82-530-2663-3
- Myers, Bryant L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1999, s./p. 20-197, ISBN/ISSN: 1-57075-275-3
- Nordstokke, Kjell, "Kap. 1,5,7 og 8" i:/in:/from: *Verdensvid tjeneste : en innføring i internasjonal diakoni* Oslo: Verbum, 1994, s./p. 11-19, 61-74, 90-119, ISBN/ISSN: 82-543-0640-0 (Kompendium/Compendium)

- Repstad, Pål, "Diaconia and the science of diaconia looking at the welfare state" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* , nr./issue 14 (2001), s./p. 139-148, ISBN/ISSN: 0802-0167 (Kompendium/Compendium)
- Stave, Gunnar, "Kyrkje - diakoni - velferdsstat" i:/in:/from: *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, redaktør Berge Furre et al., s./p. 73-77, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9 (Kompendium/Compendium)
- Tønnessen, Aud V., "Eivind Berggrav og velferdsstaten" i:/in:/from: *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kritiske [i.e. kristne] moraltradisjon* Oslo: Universitetsforl., 1995, redaktør Trygve Wyller et al., s./p. 172-188, ISBN/ISSN: 82-00-22461-9 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kap. 1, 5-7" i:/in:/from: *Den Norske velferdsstaten* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, redaktør Stein Kuhnle et al., s./p. 9-31, 118-179, ISBN/ISSN: 82-05-29856-4/978-82-05-29856-9
- Den norske misjonsallianse, *Strategidokument* 1997 , hentet 2008-11-10 fra http://www.misjonsalliansen.no/pages/ma_side.aspx?nr=2653
- Eidsvåg, Inge og Lena Larsen, *Religion, livssyn og menneskerettigheter i Norge* Oslo: Universitetsforl., 1997, ISBN/ISSN: 82-00-12779-6
- Kirkens nødhjelp, *Kirkens nødhjelp's prinsippdokument* , hentet 2008-11-10 fra http://www.nca.no/article/view/1819
- Monsen, Nina Karin, *Velferd uten ansikt : en filosofisk analyse av velferdsstaten* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-593-8

DIA521 - Diakoniens teologiske begrunnelse

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA521 gir en innføring i diakoniens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring, i et luthersk og økumenisk perspektiv.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent et utkast til faglig essay (innledning med problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist,
- få godkjent en kortprøve,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet har bare en eksamensform, faglig essay (2000 - 2400 ord). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av kirkens diakonale oppdrag, samt evne til å reflektere over hvilke praktiske implikasjoner som følger av disse,
- kunnskap om embetsteologiske problemstillinger knyttet til diakontjenesten, herunder også økumeniske bidrag knyttet til diakoniforståelsen,
- god kunnskap om diakoniens kirkelige forankring,
- evne til kritisk refleksjon over kirkens diakonale oppdrag i et kjønnsperspektiv.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The diaconal ministry in the mission of the church* Geneva: Lutheran World Federation, Department for Theology and Studies, 2006, redaktør Reinhard Boettcher, s./p. 11-23, 81-89, ISBN/ISSN: 3-905676-48-6 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Prophetic diakonia : for the healing of the world : report Johannesbur g, South Africa november 2002* Geneva: The Lutheran world federation, 2002, redaktør Reinhard Böttcher, s./p. 1-22, 30-33, 56-59 (Kompendium/Compendium)
- Austad, Torleiv, "Diakoni i lys av skapelse og forløsning" i:/in:/from: *Diakoni og kirke* Oslo: Luther, 1976, redaktør Andreas Aarflot, s./p. 87-104, ISBN/ISSN: 82-531-4108-4 (Kompendium/Compendium)
- Foss, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkens diakoni : i bibelteologisk, historisk og etisk belysning* Århus: Aarhus Universitetsforl., 1992, s./p. 167-197, ISBN/ISSN: 87-7288-400-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Fuchs, Ottmar, "Church for others" i:/in:/from: *Diakonia : church for others* Edinburgh: Clark, 1988, redaktør Norbert Greinacher et al., s./p. 41-54 (Kompendium/Compendium)
- Johannessen, Kai Ingolf, "Diakoniens teologiske og kirkelige forankring" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* Oslo: Luther, 1980, redaktør Alf B. Oftestad, s./p. 15-57, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet, *Diakonal tjeneste i Den norske kirke : med hovedvekt på diakontjenesten og embetsforståelsen : KM 08/04* Oslo: Kirkerådet, 2004 (Kompendium/Compendium), hentet fra http://www.kirken.no/?event=downloadFile&FileID=10256
- Nordstokke, Kjell, "Frigjøringsteologi og norsk kontekst" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 32, nr./issue 2 (1999), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Diakoniens forankring i menigheten som et hellig samfunn" i:/in:/from: *En bok om kirkens diakoni* Oslo: Luther, 1980, redaktør Alf B. Oftestad, s./p. 341-416, ISBN/ISSN: 82-531-7303-2 (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Alf B., "Et utvalg" i:/in:/from: *How to build a diaconal church ; A short introduction to the biblical understanding of diakonia* [Oslo]: Diatekst, 2003, s./p. 7-30, ISBN/ISSN: 82-8048-024-2
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "Waiting at a table : a critical feminist theological reflection on diakonia" i:/in:/from: *Diakonia : church for others* Edinburgh: Clark, 1988, redaktør Norbert Greinacher et al., s./p. 84-94 (Kompendium/Compendium)
- Wyller, Trygve, "Stat og omsorg - autentisitet og kall" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, redaktør Svein Aage Christoffersen, s./p. 170-208, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8 (Kompendium/Compendium)
- Østnor, Lars, "Embete og tjenestedifferensiering med særlig henblikk på oppfatningen av diakonien" i:/in:/from:*Diakoni og kirke* Oslo: Luther, 1976, redaktør Andreas Aarflot, s./p. 105-123, ISBN/ISSN: 82-531-4108-4 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Plan for diakoni i Den norske kirke* Kirkemøtet, 2007 , hentet 2008-01-04 fra http://kirken.no/?event=doLink&famID=271
- Bergmann, Sigurd, *De nedtystades Gud : diakoni för livets skull* Stockholm: Proprius, 1992, ISBN/ISSN: 91-7118-737-5
- Blennberger, Erik, Rolf Stål og Mats J. Hansson, *Tro och tanke; 1992:2 : Diakoni - teologi, ideologi, praxis : en inventering av diakonins kunskapsområden* Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1999
- Brodd, Sven Erik [et al.], *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4
- Brodd, Sven-Erik, "An escalating phenomenon : the diaconate from an ecumenical perspective" i:/in:/from: *The ministry of the deacon* 1999 b./vol. 1, s./p. 11-50, ISBN/ISSN: 91-85564-10-9
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Furre, Berge og Knut Aukrust, *Diakoni og samfunn* Oslo: Norges forskningsråd, 1998, ISBN/ISSN: 82-12-01058-9
- Moltmann, Jürgen og M. Douglas Meeks, *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, ISBN/ISSN: 0-687-17360-4
- Tjørhom, Ola, *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Wingren, Gustaf, "Kallelsestanken" i:/in:/from: *Luther frigiven : tema med sex variationer* Lund: Gleerup, 1970, s./p. 64-78
- Wyller, Trygve, "Heterotopisk diakoni : diakoni i spenningen mellom kall og profetisme" i:/in:/from: *Kirke, protestantisme og samfunn : festskrift til professor dr. Ingun M. Montgomery* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, redaktør Roger Jensen et al., s./p. 309-323, ISBN/ISSN: 82-519-2117-1/978-82-519-2117-6
- Østnor, Lars, *Kirkens tjenester : med særlig henblikk på diakontjenesten* Oslo: Luther, 1978, ISBN/ISSN: 82-531-7216-8

DIA522 - Bibeltolkning og diakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon
DIA522 er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni.. Emnet gir en innføring i tekster og temaer med relevans for kirkens diakonale oppdrag. Emnet består av to delemner: A. Det gamle testamente (2 stp), og B. Det nye testamente (3 stp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner. For studenter som har tatt KRL204 avlegges emnet med egen litteraturvariant.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, klausurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A: DET GAMLE TESTAMENTE (2 stp)
Delemnet vil gi en grunnleggende innføring i utvalgte temaer fra det gamle testamentet med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om det gamle testamentets klageteologi, med vekt på klagesalmene og Job,
- kjennskap til hvordan denne teologien kan være en ressurs i kristen teologi og livstolkning i dag,
- god kunnskap om det gamle testamentets etiske profil, særlig i Amos boka og deler av moseloven.

DELEMNE B DET NYE TESTAMENTE (3 stp)
Delemnet vil gi en innføring i utvalgte emner fra Det nye testamente med relevans for diakonien.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om hvordan nestekjærlighet (inklusive fiendekjærlighet) i evangeliene stilles sammen med kjærligheten til Gud i det dobbelte kjærlighetsbudet,
- god kunnskap om hvordan urkirken fungerte som diakonalt fellesskap, slik dette kommer til uttrykk i Apostlenes gjerninger,
- kunnskap om Paulus' teologi, med særlig vekt på utvalgte emner: rettferdiggjørelsen, oppstandelsen, kristen livsførsel,
- kjennskap til gjestfrihet som bibelsk motiv.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 201-207, 215-234, 249-260, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4
- Jensen, Joseph, "Amos" i:/in:/from: *Ethical dimensions of the prophets* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2006, s./p. 67-91, ISBN/ISSN: 0-8146-5983-7/978-0-8146-5983-0 (Kompendium/Compendium)
- Løland, Hanne, "Mitt liv er kommet nær dødsriket : klage i Det gamle testamentet og i dag" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2008), s./p. 36-47, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)

- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 169-191, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kompendium/Compendium)
- Myhre, Klara, "Leve i lyset med sitt mørke : sjelesørgeriske motiv fra Det gamle testamentets klagesalmer" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2/3 (1994), s./p. 149-160, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Hansen, Karstein M., "Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten" i:/in:/from: *Barmhjertighet og rettferdighet* [Oslo]: Verbum, 2001, redaktør Helge Nordahl et al., s./p. 13-38, ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, *Den fremmede : bibelske perspektiver på gjestfrihet og det å være fremmed* Oslo: Credo, 1994, ISBN/ISSN: 82-7053-279-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Kjær Nielsen, Helge, *Han elskede os først : om den bibelske begrundelse for diakoni* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1994, ISBN/ISSN: 87-7288-493-2
- Sandnes, Karl Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, s./p. 108-126, 152-174, 269-292, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DIA571 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA571 gir en innføring i sjelesorg, åndelig veiledning og spiritualitet. Emnet behandler problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet relatert til livskriser, sorg og ulike livsfaser. Disse problemstillingene blir behandlet i relasjon til den sosiale og kulturelle konteksten de står seg i. Problembasert læring vil bli benyttet som undervisningsmetode (se nedenfor). Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (7 sp) og B. Spiritualitet og diakonal identitet (3 sp). Delemnene vil bli behandlet samordnet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta på innføringstimer i sjelesorg (75 prosent)
- delta i troshistoriegrupper,
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2 sekvenser),
- få godkjent to innleverte PBL-notat (1000-1500 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens,
- få godkjent to innleverte gruppeprodukter, ett fra hver PBL-sekvens,
- få godkjent innlevert refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til troshistorie,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning. Dessuten vil problembasert læring bli brukt som undervisningsmetode (se nedenfor). Troshistoriegrupper vil inngå som en del av undervisningen.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen mappevurdering og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering
Vurderingsmappen skal inneholde: to individuelle PBL-notat (1000 - 1500 ord).

Mål

A. SJELESORG (7 stp)
Delemnet gir en innføring i den kristne sjelesorgens egenart. I dette inngår også den åndelige veiledningstradisjonen. Delemnet fokuserer på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse, og legger vekt på betydningen av sjelesørgerens selvinnsikt og forståelse av samtalens dynamikk. Sjelesorgens muligheter og utfordringer i en postmoderne kultursituasjon blir også behandlet.
MÅL
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kjennskap til sjelesorgens teologiske begrunnelse,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur,
- god kunnskap om ulike sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med ulike livstemaer, livsfaser og livskriser,
- god evne til å reflektere over og vurdere egen rolle som sjelesørger og veileder i diakonal sammenheng,
- evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske utfordringer i møte med enkeltmennesker og grupper av mennesker.

DELEMNE B. SPIRITUALITET og DIAKONAL IDENTITET (3 stp)
Dette delemnet fokuserer på forholdet mellom spiritualitet og selvforståelse. Delemnet vil behandle spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig diakonal identitet i møte med aktuelle utfordringer i kirke og samfunn.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til ulike spiritualitetstradisjoner,
- kunnskap om problemstillinger knyttet til forholdet mellom spiritualitet og selvforståelse,
- evne til refleksjon over egen livshistorie, troserfaring og diakonal identitet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Christensen, Kurt, "Del I, V, VI" i:/in:/from: *Postmodernismens udfordring til kristendommens sandhed* København: Credo, 2005, s./p. 28-85, 424-492, ISBN/ISSN: 87-7242-252-1
- Engedal, Leif Gunnar, "Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur : utfordringer og muligheter" i:/in:/from: *Mötet med den splittrade människan : om själavård i postmodern tid* Stockholm: Verbum, 2004, redaktør Björn Wiedel et al., s./p. 19-72, ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-408, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Patton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press, 1993, s./p. 113-213, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Skjervheim, Hans, "Deltakar og tilskodar" i:/in:/from: *Deltakar og tilskodar og andre essays* Oslo: Aschehoug, 1996, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-03-26133-7/978-82-03-26133-6

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Gerkin, Charles V., *The Living human document : re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* Nashville: Abingdon Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-687-22372-5
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Brenner, David G., "Et utvalg" i:/in:/from: *At vandre sammen : om åndeligt venskab og åndelig vejledning* Boedal, 2006, s./p. 20-159, ISBN/ISSN: 9788789626376

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Ny rev. utg./ed. Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001, ISBN/ISSN: 0-8192-1888-x

Eller:/Or:

- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1

Eller:/Or:

- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

Eller:/Or:

- Benner, David, *The gift of being yourself : the sacred call to self-discovery* Trowbridge: Eagle Publishing, 2004, ISBN/ISSN: 9780863476112

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *Från naivitet till naivitet : om James W. Fowlers modell för trons utveckling* Stockholm: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 91-526-1689-4
- Engedal, Leif Gunnar, "Gudserfaring og identitetsdannelse" i:/in:/from: *Tro : 13 essays om tro* [Oslo]: Kom forl., 2006, redaktør Pål Ketil Botvar et al., s./p. 94-112, ISBN/ISSN: 82-92496-39-4/978-82-92496-39-8
- Fowler, James W., *Faithful change : the personal and public challenges of postmodern life* Nashville: Abingdon, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-01730-0
- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Ny rev. utg./ed. Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001, ISBN/ISSN: 0-8192-1888-x
- Nouwen, Henri J. M., *The living reminder : service and prayer in memory of Jesus Christ* San Francisco, Calif.: Harper, 1981, ISBN/ISSN: 0-86683-915-1
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1468-9
- Stairs, Jean, *Listening for the soul : pastoral care and spiritual direction* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-8006-3239-7

DIA572 - Ledelse

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA572 gir en innføring i ulike teorier innenfor organisasjons- og ledelsesfaget med relevans for diakonien, og sikter mot å utvikle studentenes evne til å utøve ledelse innenfor diakoniens ulike arenaer. Emnet vil kombinere generell ledelsesteori med eksplisitt teologiske og diakonivitenskapelige perspektiver. Fokuset vil være rettet mot ledelsesutfordringer som er aktuelle innenfor både frivillig og offentlig sektor. Dessuten vil utfordringer knyttet til lederskap innenfor en kirkelig kontekst bli viet særskilt oppmerksomhet. Forholdet mellom ledelse og kjønn og ledelse og makt vil bli behandlet.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- delta i troshistoriegrupper,
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2 sekvenser),
- få godkjent to innleverte individuelle PBL-notat (1000-1500 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens,
- få godkjent to innleverte gruppeprodukter, ett fra hver PBL-sekvens,
- få godkjent innlevert refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til troshistorie,
- delta på en studietur av ca. 4 dagers varighet når dette tilbys. Studenten kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning. Dessuten vil problembasert læring bli brukt som undervisningsmetode (se nedenfor). Troshistoriegrupper vil inngå som en del av undervisningen.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare én eksamensform, mappevurdering med justerende muntlig prøve i emnets fellespensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den innleverte vurderingsmappen og den muntlige justeringsprøven.

Vurderingsmappen skal inneholde:to individuelle PBL-notat (1000 - 1500 ord).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om a) ulike ledelsesmodeller i det nye testamentet og i den kristne tradisjonen og b) relevante ledelsesteorier innenfor organisasjons- og ledelsesfaget, samt evne til å anvende disse i møte med konkrete ledelsesutfordringer,
- kunnskap om frivillighetens særpreg og de konsekvensene dette har for ledelse av frivillige,
- evne til reflektere over forholdet mellom kjønn og ledelse samt over forholdet mellom ledelse og makt,
- evne til å identifisere og reflektere over utfordringer og muligheter knyttet til ledelse innenfor en kirkelig kontekst,
- kunnskap om forebygging og håndtering av konflikter
- god evne til å drøfte diakonens rolle som leder.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Anheier, Helmut K, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nonprofit organizations. Theory, management, policy* London: Routledge, 2005, s./p. 242-278 (Kompendium/Compendium)
- Askeland, Harald, "Hva betyr det at kirken forstås som organisasjon?" i:/in:/from: *Ledelse i kirken. Artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 23-42, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Askeland, Harald, "Lederskap - løsning eller symbol" i:/in:/from: *Ledelse i kirken. Artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 43-61, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Askeland, Harald, "Lederskapets kirkelighet" i:/in:/from: *Ledelse i kirken. Artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 111-126, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Becker, Carol E, "Et utvalg" i:/in:/from: *Leading women : how church women can avoid leadership traps and negotiate the gender maze* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1996, s./p. 36-59, 97-115, ISBN/ISSN: 0-687-45964-8
- Carroll, Jackson W., "A manner of life worthy of the gospel. Exploring the meaning of excellent pastoral leadership" i:/in:/from: *The Second International Conference on Church Leadership : Uppsala, Sweden, September 15-16, 2005* [Uppsala]: Uppsala University Diakonhjemmet University College : The Peter Fjellstedt Foundation, 2005, s./p. 1-17 (Kompendium/Compendium)

- Christensen, Søren Larsen, "Organisasjonsform og identitetsdannelse. Frivillig ledelse ved århundreskiftet" i:/in:/from: *Frivillighedens udfordringer : nordisk forskning om frivilligt arbejde og frivillige organisationer* Odense: Odense Universitetsforlag, 2001, redaktør Lars Skov Henriksen, s./p. 147-157, ISBN/ISSN: 87-7838-682-9 (Kompendium/Compendium)
- Frank, Thomas Edward, "The discourse of leadership and the practice of administration" i:/in: *Journal of religious leadership* 1, nr./issue 1 (2002), s./p. 7-30 (Kompendium/Compendium)
- Grimstad, Frank, "Den gode leder og den gode organisasjon" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 8-22, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Harris, Maragret, "The organization of religious congreations. Tackling the issues" i:/in: *Nonprofit management & leadership* 5, nr./issue 3 (1995), s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Røsæg, Nils Aksel, "Ledelsesstrukturer i NT og den eldste kirke" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 70 (1999), s./p. 3-20, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Spears, Larry C., "Introduction. Tracing the past, present and future of servant leadership" i:/in:/from: *Focus on leadership : servant-leadership for the twenty-first century* New York: Wiley, 2002, s./p. IX-XII, 1-16 (Kompendium/Compendium)
- Strand, Torodd, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ledelse, organisasjon og kultur* Bergen: Fagbokforl., 2007, s./p. 11-177, 351-534, ISBN/ISSN: 978-82-450-0424-3
- Sørensen, Bjørg Aase, Grimsmo, Asbjørn, ""Kalde" og "varme" konflikter i arbeidslivet. Motsetningsforhold i sosiologisk belysning" i:/in: *Sosiologi i dag* 26, nr./issue 2 (1996), s./p. 7-39 (Kompendium/Compendium)
- Torkelsen, Terje, "Forståelse og håndtering av personalkonflikter i kirken - et forsøk på faglig differensiering" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (1999), s./p. 75-85, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- West, Russel W, Stoeckle, John, "Theorizing religious-based organization leadership. Mapping the intersections" i:/in: *Journal of religious leadership* 4, nr./issue 1/2 (2005), s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Askeland, Harald, "Lederskap og kjønn - generelle og kirkelige perspektiv" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 144-160, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Banks, Robert J. og Bernice M. Ledbetter, *Reviewing leadership : a Christian evaluation of current approaches* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, ISBN/ISSN: 0-8010-2690-3
- Carroll, Jackson W., *As one with authority : reflective leadership in ministry* Louisville, Ky.: Westminster/Knox, 1991, ISBN/ISSN: 0-664-25168-4
- Grimstad, Frank, *Konflikter i kirken : en artikkelsamling om forståelse, håndtering og forebygging av konflikter* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2002, ISBN/ISSN: 1502-8801
- Habermann, Ulla, *En postmoderne helgen? : om motiver til frivillighed* København: Museum Tusculaneum, 2007, ISBN/ISSN: 978-87-635-0480-5
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4391-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Hernes, Helge, *Folket og hyrdene : et program for levende menigheter* Oslo: Genesis, 2002, ISBN/ISSN: 82-476-0247-4
- Nygaard, Bjørn og Kirkerådet, *Alt Guds folk : å være medarbeider i menigheten : betenkning utarbeidet for Kirkerådet* Oslo: Kirkerådet, 2003, ISBN/ISSN: 82-7545-050-0
- Ulstein, Jan Ove, "Frå embedsteologi til tenesteteologi" i:/in:/from: *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 153-201, ISBN/ISSN: 82-519-1724-7

DIA573 - Diakoni i menighet

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA573 - 575 gir en innføring og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden.
Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis: Diakoni i menighet (DIA573)Diakoni i institusjon/organisasjon (DIA574)Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid (DIA575)
Forkunnskaper
For å studere dette emnet må man først - eller samtidig - fullføre DIA501, DIA502 og enten DIA571 eller DIA572.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),
- delta i PD-grupper,
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,
- gjennomføre og få tilbakemelding på en andaktssamling for medstudenter og lærere,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Veiledet praksis, seminarundervisning og PD-grupper

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,
- evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,
- grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer (som eksempelvis kan være ferdigheter i liturgi, andaktsholding, soknebud, begravelse og akutt krisehåndtering),
- god evne til refleksjon rundt holdninger og selvforståelse som diakon,
- god kunnskap om en av følgende arenaer: menighet, institusjon/organisasjon eller misjon/internasjonal diakoni.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 9-22, 56-64
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 85-92, 109-125
- "Temanummer om menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. hele heftet, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Angell, Olav Helge og Anne Schanche Selbekk, *Kirke og helse : kartlegging av diakonalt helsearbeid innen Den norske kirke elektronisk ressurs* Oslo: Diakonhjemmet høgskole, Avdeling for forskning og utvikling, 2005, ISBN/ISSN: 132 s./82-8048-052-8 , hentet 2008-05-27 fra http://www.diakonhjemmet.no/stream_file.asp?iEntityId=600
- Benner, David G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Care of souls : revisioning Christian nurture and counsel* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1998, s./p. 21-128, ISBN/ISSN: 0-8010-9063-6
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, "Kap. 8, 9,11-13, 16 og 18" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Bergem, Anders, "Å forkynne diakonalt - å forkynne til diakoni" i:/in:/from: *Ikke oppgitt* 2003, s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)

- Fagermoen, Tron, "Diakoni som menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2005), s./p. 13-23, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Fauske, Ann-Kristin, *Mer enn ord : ungdomsdiakoni i praksis* Oslo: IKO-forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7112-672-5
- Kaufman, Tone Stangeland, "Hvordan kan morgendagens gudstjeneste bli et møte mellom himmel og jord? : en skisse av gudstjenestens spiritualitet mellom kontekst og kulturkritikk" i:/in:/from: *Gudstjenestefornyelse og menighetsutvikling* Oslo: Luther, 2007, redaktør Thor Hesselberg, s./p. 29-41, ISBN/ISSN: 978-82-531-4556-3 (Kompendium/Compendium)
- Kleiven, Tormod, "I maktens tjeneste eller makt til å tjene" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2006), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Lappegard, Sevat, "Folkekyrkjeteologi" i:/in:/from: *Folkekirken : status og strategier* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1988, redaktør Bjørn Sandvik, s./p. 107-131, ISBN/ISSN: 82-90561-03-2 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 171-224, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *En kirke for folket : en debattbok om statskirke og folkekirke* Oslo: Luther, 2006, s./p. 49-131, ISBN/ISSN: 82-531-3328-6
- Torgauten, Tor Ivar, *Sammen skal vi bygge menighet : når mennesker med utviklingshemming blir kirkens veiledere* [Oslo]: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1066-1/978-82-543-1066-3
- Torp, Elisabeth, "Vi slipper deg ikke Gud : om å ta tilbake egen makt og verdighet" i:/in:/from: *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, redaktør Trine Anstorp et al., s./p. 65-86, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4 (Kompendium/Compendium)
- Waldenstrøm, Egil, *Psykisk førstehjelp : ved katastrofer, ulykker og kriser* Ny utg./ed. Stavanger: Stiftelsen Psykiatrisk opplysning, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7786-207-1
- Winters, Geir S., *Informasjon eller taushet? : behandling av personopplysninger og andre saksopplysninger* Oslo: KA Kirkelig arbeidsgiver-og interesseorganisasjon, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7991-151-7

DIA573* - Diakoni i menighet

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA573 - 575 gir en innføring og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden.
Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis: Diakoni i menighet (DIA573)Diakoni i institusjon/organisasjon (DIA574)Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid (DIA575)
Forkunnskaper
For å studere dette emnet må man først - eller samtidig - fullføre DIA501, DIA502 og enten DIA579 eller DIA572.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),delta i PD-grupper,utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,gjennomføre og få godkjent praksis,få godkjent evalueringsrapport fra praksis,få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Veiledet praksis, seminarundervisning og PD-grupper

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold
Studenten skal etter fullført emne ha:kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer (som eksempelvis kan være ferdigheter i liturgi, andaktsholding, soknebud, begravelse og akutt krisehåndtering),god evne til refleksjon rundt holdninger og selvforståelse som diakon,god kunnskap om en av følgende arenaer: menighet, institusjon/organisasjon eller misjon/internasjonal diakoni.

DIA574 - Diakoni i institusjon/organisasjon

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA573 - 575 gir en innføring og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden.
Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis: Diakoni i menighet (DIA573)Diakoni i institusjon/organisasjon (DIA574)Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid (DIA575)
Forkunnskaper
For å studere dette emnet må man først - eller samtidig - fullføre DIA501, DIA502 og enten DIA571 eller DIA572.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),
- delta i PD-grupper,
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,
- gjennomføre og få tilbakemelding på en andaktssamling for medstudenter og lærere,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Veiledet praksis, seminarundervisning og PD-grupper

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,
- evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,
- grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer (som eksempelvis kan være ferdigheter i liturgi, andaktsholding, soknebud, begravelse og akutt krisehåndtering),
- god evne til refleksjon rundt holdninger og selvforståelse som diakon,
- god kunnskap om en av følgende arenaer: menighet, institusjon/organisasjon eller misjon/internasjonal diakoni.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 9-22, 56-64
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 85-92, 109-125
- "Temanummer om menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. hele heftet, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Angell, Olav Helge og Anne Schanche Selbekk, *Kirke og helse : kartlegging av diakonalt helsearbeid innen Den norske kirke elektronisk ressurs* Oslo: Diakonhjemmet høgskole, Avdeling for forskning og utvikling, 2005, ISBN/ISSN: 132 s./82-8048-052-8 , hentet 2008-05-27 fra http://www.diakonhjemmet.no/stream_file.asp?iEntityId=600
- Benner, David G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Care of souls : revisioning Christian nurture and counsel* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1998, s./p. 21-128, ISBN/ISSN: 0-8010-9063-6
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, "Kap. 8, 9,11-13, 16 og 18" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3

- Bergem, Anders, "Å forkynne diakonalt - å forkynne til diakoni" i:/in:/from: *Ikke oppgitt* 2003, s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Fagermoen, Tron, "Diakoni som menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2005), s./p. 13-23, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Fauske, Ann-Kristin, *Mer enn ord : ungdomsdiakoni i praksis* Oslo: IKO-forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7112-672-5
- Kaufman, Tone Stangeland, "Hvordan kan morgendagens gudstjeneste bli et møte mellom himmel og jord? : en skisse av gudstjenestens spiritualitet mellom kontekst og kulturkritikk" i:/in:/from: *Gudstjenestefornyelse og menighetsutvikling* Oslo: Luther, 2007, redaktør Thor Hesselberg, s./p. 29-41, ISBN/ISSN: 978-82-531-4556-3 (Kompendium/Compendium)
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Kleiven, Tormod, "I maktens tjeneste eller makt til å tjene" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2006), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Lappegard, Sevat, "Folkekyrkjeteologi" i:/in:/from: *Folkekirken : status og strategier* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1988, redaktør Bjørn Sandvik, s./p. 107-131, ISBN/ISSN: 82-90561-03-2 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 171-224, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *En kirke for folket : en debattbok om statskirke og folkekirke* Oslo: Luther, 2006, s./p. 49-131, ISBN/ISSN: 82-531-3328-6
- Torgauten, Tor Ivar, *Sammen skal vi bygge menighet : når mennesker med utviklingshemming blir kirkens veiledere* [Oslo]: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1066-1/978-82-543-1066-3
- Torp, Elisabeth, "Vi slipper deg ikke Gud : om å ta tilbake egen makt og verdighet" i:/in:/from: *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, redaktør Trine Anstorp et al., s./p. 65-86, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4 (Kompendium/Compendium)
- Waldenstrøm, Egil, *Psykisk førstehjelp : ved katastrofer, ulykker og kriser* Ny utg./ed. Stavanger: Stiftelsen Psykiatrisk opplysning, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7786-207-1
- Winters, Geir S., *Informasjon eller taushet? : behandling av personopplysninger og andre saksopplysninger* Oslo: KA Kirkelig arbeidsgiver-og interesseorganisasjon, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7991-151-7

DIA574* - Diakoni i institusjon/organisasjon

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA573 - 575 gir en innføring og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden.
Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis: Diakoni i menighet (DIA573)Diakoni i institusjon/organisasjon (DIA574)Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid (DIA575)
Forkunnskaper
For å studere dette emnet må man først - eller samtidig - fullføre DIA501, DIA502 og enten DIA579 eller DIA572.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),delta i PD-grupper,utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,gjennomføre og få tilbakemelding på en andaktssamling for medstudenter og lærere,gjennomføre og få godkjent praksis,få godkjent evalueringsrapport fra praksis,få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Veiledet praksis, seminarundervisning og PD-grupper

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer (som eksempelvis kan være ferdigheter i liturgi, andaktsholding, soknebud, begravelse og akutt krisehåndtering),god evne til refleksjon rundt holdninger og selvforståelse som diakon,god kunnskap om en av følgende arenaer: menighet, institusjon/organisasjon eller misjon/internasjonal diakoni.

DIA575 - Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA573 - 575 gir en innføring og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden.

Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis: Diakoni i menighet (DIA573)Diakoni i institusjon/organisasjon (DIA574)Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid (DIA575)

Forkunnskaper
For å studere dette emnet må man først - eller samtidig - fullføre DIA501, DIA502 og enten DIA571 eller DIA572.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),
- delta i PD-grupper,
- utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,
- gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,
- gjennomføre og få tilbakemelding på en andaktssamling for medstudenter og lærere,
- gjennomføre og få godkjent praksis,
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis,
- få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Veiledet praksis, seminarundervisning og PD-grupper

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,
- evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,
- grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer (som eksempelvis kan være ferdigheter i liturgi, andaktsholding, soknebud, begravelse og akutt krisehåndtering),
- god evne til refleksjon rundt holdninger og selvforståelse som diakon,
- god kunnskap om en av følgende arenaer: menighet, institusjon/organisasjon eller misjon/internasjonal diakoni.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 9-22, 56-64
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 85-92, 109-125
- "Temanummer om menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. hele heftet, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Angell, Olav Helge og Anne Schanche Selbekk, *Kirke og helse : kartlegging av diakonalt helsearbeid innen Den norske kirke elektronisk ressurs* Oslo: Diakonhjemmet høgskole, Avdeling for forskning og utvikling, 2005, ISBN/ISSN: 132 s./82-8048-052-8 , hentet 2008-05-27 fra http://www.diakonhjemmet.no/stream_file.asp?iEntityId=600
- Benner, David G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Care of souls : revisioning Christian nurture and counsel* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1998, s./p. 21-128, ISBN/ISSN: 0-8010-9063-6
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, "Kap. 8, 9,11-13, 16 og 18" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3

- Bergem, Anders, "Å forkynne diakonalt - å forkynne til diakoni" i:/in:/from: *Ikke oppgitt* 2003, s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Fagermoen, Tron, "Diakoni som menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2005), s./p. 13-23, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Fauske, Ann-Kristin, *Mer enn ord : ungdomsdiakoni i praksis* Oslo: IKO-forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7112-672-5
- Kaufman, Tone Stangeland, "Hvordan kan morgendagens gudstjeneste bli et møte mellom himmel og jord? : en skisse av gudstjenestens spiritualitet mellom kontekst og kulturkritikk" i:/in:/from: *Gudstjenestefornyelse og menighetsutvikling* Oslo: Luther, 2007, redaktør Thor Hesselberg, s./p. 29-41, ISBN/ISSN: 978-82-531-4556-3 (Kompendium/Compendium)
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Kleiven, Tormod, "I maktens tjeneste eller makt til å tjene" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (2006), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Lappegard, Sevat, "Folkekyrkjeteologi" i:/in:/from: *Folkekirken : status og strategier* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1988, redaktør Bjørn Sandvik, s./p. 107-131, ISBN/ISSN: 82-90561-03-2 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 171-224, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *En kirke for folket : en debattbok om statskirke og folkekirke* Oslo: Luther, 2006, s./p. 49-131, ISBN/ISSN: 82-531-3328-6
- Torgauten, Tor Ivar, *Sammen skal vi bygge menighet : når mennesker med utviklingshemming blir kirkens veiledere* [Oslo]: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1066-1/978-82-543-1066-3
- Torp, Elisabeth, "Vi slipper deg ikke Gud : om å ta tilbake egen makt og verdighet" i:/in:/from: *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, redaktør Trine Anstorp et al., s./p. 65-86, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4 (Kompendium/Compendium)
- Waldenstrøm, Egil, *Psykisk førstehjelp : ved katastrofer, ulykker og kriser* Ny utg./ed. Stavanger: Stiftelsen Psykiatrisk opplysning, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7786-207-1
- Winters, Geir S., *Informasjon eller taushet? : behandling av personopplysninger og andre saksopplysninger* Oslo: KA Kirkelig arbeidsgiver-og interesseorganisasjon, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7991-151-7

DIA575* - Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA573 - 575 gir en innføring og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 4 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder, samt undervisning gjennom seminarer og praktisk diakonale grupper (PD-grupper) før og etter praksisperioden.
Studenten kan velge mellom følgende arenaer for praksis: Diakoni i menighet (DIA573)Diakoni i institusjon/organisasjon (DIA574)Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid (DIA575)

Forkunnskaper
For å studere dette emnet må man først - eller samtidig - fullføre DIA501, DIA502 og enten DIA579 eller DIA572.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:ha godkjent oppmøte i undervisning (75 prosent),delta i PD-grupper,utarbeide individuell læringskontrakt for praksis,gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse,gjennomføre og få tilbakemelding på en andaktssamling for medstudenter og lærere,gjennomføre og få godkjent praksis,få godkjent evalueringsrapport fra praksis,få godkjent praksisoppgave (2000-3000 ord) innen gitt frist,delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Veiledet praksis, seminarundervisning og PD-grupper

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold
Studenten skal etter fullført emne ha:kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer (som eksempelvis kan være ferdigheter i liturgi, andaktsholding, soknebud, begravelse og akutt krisehåndtering),god evne til refleksjon rundt holdninger og selvforståelse som diakon,god kunnskap om en av følgende arenaer: menighet, institusjon/organisasjon eller misjon/internasjonal diakoni.

DIA579 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA579 behandler sjelesørgeriske problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet relatert til livskriser, sorg og ulike livsfaser. Disse problemstillingene blir behandlet i relasjon til den sosiale og kulturelle konteksten de står seg i. Problembasert læring vil bli benyttet som undervisningsmetode (se nedenfor).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:delta i troshistoriegrupper,få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2 sekvenser),få godkjent to innleverte individuelle PBL-notat (1000-1500 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens,få godkjent to innleverte gruppeprodukter, ett fra hver PBL-sekvens,få godkjent innlevert refleksjonsnotat (800-1000 ord) knyttet til troshistorie,delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning. Dessuten vil problembasert læring bli brukt som undervisningsmetode (se nedenfor). Troshistoriegrupper vil inngå som en del av undervisningen.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare én eksamensform, mappevurdering. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den innleverte vurderingsmappen.

Vurderingsmappen skal inneholde:to individuelle PBL-notat (1000 - 1500 ord).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur,
- god kunnskap om ulike sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med ulike livstemaer, livsfaser og livskriser,
- god evne til å reflektere over og vurdere egen rolle som sjelesørger og veileder i diakonal sammenheng,
- evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske utfordringer i møte med enkeltmennesker og grupper av mennesker.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Christensen, Kurt, "Del I, V, VI" i:/in:/from: *Postmodernismens udfordring til kristendommens sandhed* København: Credo, 2005, s./p. 28-85, 424-492, ISBN/ISSN: 87-7242-252-1
- Engedal, Leif Gunnar, "Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur : utfordringer og muligheter" i:/in:/from: *Mötet med den splittrade människan : om själavård i postmodern tid* Stockholm: Verbum, 2004, redaktør Björn Wiedel et al., s./p. 19-72, ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-408, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Patton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press, 1993, s./p. 113-213, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Skjervheim, Hans, "Deltakar og tilskodar" i:/in:/from: *Deltakar og tilskodar og andre essays* Oslo: Aschehoug, 1996, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-03-26133-7/978-82-03-26133-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Gerkin, Charles V., *The Living human document : re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* Nashville: Abingdon Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-687-22372-5
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:

- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 1-3 og 26-28" i:/in:/from: *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3

Eller:/Or:

- Leenderts, Torborg Aalen, "Kap. 9-14" i:/in:/from: *Når glassflaten brister : om brytningen mellom livet og troen* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3

DIA589 - Innpassingsprøve i diakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervises:	

DIA601 - Ungdomsdiakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

DIA601 gir en mulighet til å fordype seg i diakonalt arbeid for og med ungdom innenfor menighet og kristne organisasjoner både i norsk og internasjonal kontekst.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering:
- levere og få godkjent et utkast til faglig essay (2800-4000 ord)innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har som primær vurderingsform faglig essay. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det faglige essayet.
Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet også med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studienten skal etter fullført emne ha:
- fordypet seg i et tema innenfor det diakonale feltet,
- evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Brunstad, Paul Otto, *Ungdom og livstolkning : en studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger* Trondheim: Tapir, 1998, ISBN/ISSN: 82-519-1299-7
- Cray, Graham, *Postmodern culture and youth discipleship : commitment or looking cool?* Cambridge: Grove Books, 1998, ISBN/ISSN: 1-85174-389-8
- Cray, Graham, *Youth congregations and the emerging church* Cambridge: Grove Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-85174-491-6 (Kompendium/Compendium)
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Frønes, Ivar og Ragnhild Brusdal, *På sporet av den nye tid : kulturelle varsler for en nær fremtid* Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-580-6
- Fylling, Hilde og Marianne Bergsjø, *Rop etter heim* Oslo: Kirkerådet, 1996
- Helland, Håvard og Tormod Øia, *Forebyggende ungdomsarbeid* Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-590-3
- Kirkerådet, *Ung i kirken : en betenking* [Oslo]: Kirkerådet, 1991
- Malm, Magnus, *Fotspor i glasstrappen : den svimlende klatringen i Babels tårn og veien tilbake til jorden* Oslo: Luther, 2000, ISBN/ISSN: 82-531-4526-8
- Redman, Matt, *The unquenchable worshipper* Eastbourne: Kingsway Communications, 2001

DIA6010 - Det sårbare og det lidende barnet som utfordring til teologien

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

DIA6010 gir en mulighet til å fordype seg i hva det innebærer at barn er sårbare, hvem det lidende barnet er, og hva det kan innebære for et barn å lide - både i et nasjonalt og globalt perspektiv. Man vil fokusere på sentrale utfordringer mht hva barns sårbarhet og lidelse representerer for teologien, samt gi eksempler på hvordan disse utfordringene er blitt og blir møtt teologisk og kirkelig. Man vil legge vekt på samspillet mellom fag og person. Studenten vil bli utfordret til refleksjon over egen barndom og aktuelle posisjon i forhold til temaområde. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig og psykologisk teori, det samfunnsvitenskapelige fagfeltet - samt eksempler på trosformidlingsmateriale rettet inn mot barn.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),
- få godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen faglig essay (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om hva det innebærer at barnet er subjekt i forhold til tro og teologi
- god kunnskap om hva det innebærer at barn er sårbare og lider
- god kunnskap om teologiske utfordringer i møte med barns sårbarhet og lidelser
- god evne til kritisk refleksjon, når det gjelder hvordan troens innhold kan tilrettelegges for og med barn.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aasgaard, Reidar, "Om jeg er liten eller stor" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 55, nr./issue 1 (2004), s./p. 38-55, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Cavalletti, Sofia, *Den Gode hyrde og barnet : en vandring i glede* Oslo: Den gode hyrde katekese - Norge, 2005, ISBN/ISSN: 82-997240-0-7
- Horsfjord, Helene, "Når sannheten ikke er sann" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 19, nr./issue 4 (1999), s./p. 175-185, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Et utvalg" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 31-40, 103-110, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Klette, Trine, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tid for trøst : en undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner. elektronisk ressurs* Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, 2007, s./p. 45-66, 89-128, ISBN/ISSN: 978-82-7894-268-0/978-82-7894-268-0 , hentet fra http://www.nova.no/asset/2721/1/2721_1.pdf
- Komp, Diane M., *Et vindu mot himmelen : portrett av barn i dødens nærhet* Oslo: Luther, 1995, ISBN/ISSN: 82-531-7581-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når glassflaten brister, om brytningen mellom livet og troen.* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Madsen, Peter, Johannes Møllehave og Gerd Grønvold Saue, *Signes jul* [Oslo]: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0986-8
- McCaughrean, Geraldine, *Isai-treet* Oslo: IKO-forl., 2005, ISBN/ISSN: 82-7112-719-5

- Sagberg, Sturla, *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn*Oslo: IKO-forlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4
- Saxegaard, Kristin Moen, "Når Gud angrer nesten" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 60, nr./issue 2 (2009), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Wiedel, Björn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Trons pedagogik* Stockholm: Verbum, 1988, s./p. 15-123, ISBN/ISSN: 91-526-1594-4/91-526-2268-1
- Østrem, Solveig, "Barns subjektskaping og det betydningsfulle tredje leddet" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 58, nr./issue 3 (2007), s./p. 143-158, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

DIA6011 - Det sårbare og det lidende barnet som utfordring til teologien

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aasgaard, Reidar, "Om jeg er liten eller stor" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 55, nr./issue 1 (2004), s./p. 38-55, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Cavalletti, Sofia, *Den Gode hyrde og barnet : en vandring i glede* Oslo: Den gode hyrde katekese - Norge, 2005, ISBN/ISSN: 82-997240-0-7
- Horsfjord, Helene, "Når sannheten ikke er sann" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 19, nr./issue 4 (1999), s./p. 175-185, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Et utvalg" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, s./p. 31-40, 103-110, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Klette, Trine, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tid for trøst : en undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner. elektronisk ressurs* Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, 2007, s./p. 45-66, 89-128, ISBN/ISSN: 978-82-7894-268-0/978-82-7894-268-0 , hentet fra http://www.nova.no/asset/2721/1/2721_1.pdf
- Komp, Diane M., *Et vindu mot himmelen : portrett av barn i dødens nærhet* Oslo: Luther, 1995, ISBN/ISSN: 82-531-7581-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når glassflaten brister, om brytningen mellom livet og troen.* 2. utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3
- Madsen, Peter, Johannes Møllehave og Gerd Grønvold Saue, *Signes jul* [Oslo]: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0986-8
- McCaughrean, Geraldine, *Isai-treet* Oslo: IKO-forl., 2005, ISBN/ISSN: 82-7112-719-5
- Sagberg, Sturla, *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* Oslo: IKO-forlaget, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4
- Saxegaard, Kristin Moen, "Når Gud angrer nesten" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 60, nr./issue 2 (2009), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Wiedel, Björn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Trons pedagogik* Stockholm: Verbum, 1988, s./p. 15-123, ISBN/ISSN: 91-526-1594-4/91-526-2268-1
- Østrem, Solveig, "Barns subjektskaping og det betydningsfulle tredje leddet" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 58, nr./issue 3 (2007), s./p. 143-158, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

Generell informasjon

DIA6011 gir en mulighet til å fordype seg i hva det innebærer at barn er sårbare, hvem det lidende barnet er, og hva det kan innebære for et barn å lide - både i et nasjonalt og globalt perspektiv. Man vil fokusere på sentrale utfordringer mht hva barns sårbarhet og lidelse representerer for teologien, samt gi eksempler på hvordan disse utfordringene er blitt og blir møtt teologisk og kirkelig. Man vil legge vekt på samspillet mellom fag og person. Studenten vil bli utfordret til refleksjon over egen barndom og aktuelle posisjon i forhold til temaområde. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig og psykologisk teori, det samfunnsvitenskapelige fagfeltet - samt eksempler på trosformidlingsmateriale rettet inn mot barn.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),
- få godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen faglig essay (2000-2400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om hva det innebærer at barnet er subjekt i forhold til tro og teologi
- god kunnskap om hva det innebærer at barn er sårbare og lider
- god kunnskap om teologiske utfordringer i møte med barns sårbarhet og lidelser
- god evne til kritisk refleksjon, når det gjelder hvordan troens innhold kan tilrettelegges for og med barn.

Ca. 350 sider fra listen over supplementslitteratur skal velges ut i samråd med faglærer.

DIA603 - Diakoni i en flerkulturell kontekst

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon
DIA603 gir en mulighet til å fordype seg i diakonien i møte med ulike kulturer og flerkulturelle kontekster. Temaet vil både være relevant i forhold til menighetsliv i Norge og knyttet til misjons- og bistandsarbeid.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:Med DIA604Diakoni i en flerkult...reduseres dette emnet med5 spMed TK204AMisjon, diakoni...reduseres dette emnet med? sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering:
- levere og få godkjent et utkast til faglig essay (2800-4000 ord) innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har som primær vurderingsform faglig essay. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det faglige essayet.
Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet også med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- fordypet seg i et tema innenfor det diakonale feltet,
- evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Sak KM 13/97: Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv" i:/in: *Kirkemøtet : protokoll med fullstendig plenumsreferat* (1997), s./p. 104-118
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Eriksen, Thomas Hylland og Torunn Arntsen Sørheim, *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s./p. 291 s. /, ISBN/ISSN: 82-05-31128-5
- Eriksen, Thomas Hylland, *Hvor mange hvite elefanter? : kulturdimensjonen i bistandsarbeidet* Oslo: Ad notam, 1989, ISBN/ISSN: 82-417-0019-9
- Gilbert, Alan, *Latin America : BA Geography* 2. utg./ed. London: University of London, 1996, ISBN/ISSN: 0-7187-1336-2
- Karlsen, Rolf, Kjetil Paulsen og Nils Chr. Stenseth, *Afrika : natur, samfunn og bistand* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1995, s./p. 664 s., [1] fold. kart., ISBN/ISSN: 82-417-0448-8
- Klausen, Arne Martin, *Kultur : mønster og kaos* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1992, ISBN/ISSN: 82-05-20744-5
- Nordstokke, Kjell, *Diakoni : troens tjeneste i verden* Oslo: Den norske Misjonsallianse, 1997
- Smukkestad, Oddvar, *Utvikling eller avvikling? : en innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38408-8
- Tostensen, Arne og Svein Gjerdåker, *Alltid fattig? : perspektiver på den tredje verdens fattigdom* [Oslo]: Cappelen, 1992, ISBN/ISSN: 82-02-13333-5
- Vilby, Knud, *Den globale reisen* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2006, ISBN/ISSN: 978-82-00870-7/82-15-00870-4
- Vogt, Kari, Per Kværne, Bente Groth og Per Bjørn Halvorsen, *Levende religioner* 2. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-456-0056-3

DIA604 - Diakoni i en flerkulturell kontekst

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Sak KM 13/97: Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv" i:/in: *Kirkemøtet : protokoll med fullstendig plenumsreferat* (1997), s./p. 104-118
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Eriksen, Thomas Hylland og Torunn Arntsen Sørheim, *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s./p. 291 s. /, ISBN/ISSN: 82-05-31128-5
- Eriksen, Thomas Hylland, *Hvor mange hvite elefanter? : kulturdimensjonen i bistandsarbeidet* Oslo: Ad notam, 1989, ISBN/ISSN: 82-417-0019-9
- Gilbert, Alan, *Latin America : BA Geography* 2. utg./ed. London: University of London, 1996, ISBN/ISSN: 0-7187-1336-2
- Karlsen, Rolf, Kjetil Paulsen og Nils Chr. Stenseth, *Afrika : natur, samfunn og bistand* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1995, s./p. 664 s., [1] fold. kart., ISBN/ISSN: 82-417-0448-8
- Klausen, Arne Martin, *Kultur : mønster og kaos* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1992, ISBN/ISSN: 82-05-20744-5
- Nordstokke, Kjell, *Diakoni : troens tjeneste i verden* Oslo: Den norske Misjonsallianse, 1997
- Smukkestad, Oddvar, *Utvikling eller avvikling? : en innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38408-8
- Tostensen, Arne og Svein Gjerdåker, *Alltid fattig? : perspektiver på den tredje verdens fattigdom* [Oslo]: Cappelen, 1992, ISBN/ISSN: 82-02-13333-5
- Vilby, Knud, *Den globale reisen* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2006, ISBN/ISSN: 978-82-00870-7/82-15-00870-4
- Vogt, Kari, Per Kværne, Bente Groth og Per Bjørn Halvorsen, *Levende religioner* 2. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-456-0056-3

Generell informasjon

DIA604 gir en mulighet til å fordype seg i diakonien i møte med ulike kulturer og flerkulturelle kontekster. Temaet vil både være relevant i forhold til menighetsliv i Norge og knyttet til misjons- og bistandsarbeid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:Med DIA603Diakoni i en flerk...reduseres dette emnet med5 spMed TK204AMisjon, diakonireduseres dette emnet med? sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering:
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) innen gitt frist,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har som primær vurderingsform faglig essay. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det faglige essayet.
Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer). Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet også med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- fordypet seg i et tema innenfor det diakonale feltet,
- evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget.

Ca. 350 sider fra listen over supplementslitteratur skal valges ut i samråd med faglærer.

DIA605 - Omsorg og menneskeverd ved livets slutt

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon
DIA605 gir en mulighet til å fordype seg i diakoniens engasjement og utfordringer i møte med døden og menneskets møte med denne.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med DIA606-07H Omsorg reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:få godkjent tema for faglig essay innen en gitt fristfå godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt fristdelta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret
Lærer med ansvar for emnet fører en logg over de oppfylte studiekravene og melder at studiekravene er oppfylt til studieavdelingen innen rimelig tid før avsluttende vurdering.

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen faglig essay (5 stp: ca. 2800 ord 10 % og 10 stp: ca. 4000 ord 10 %). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studiet skal gi
- studenten mulighet til fordype seg i et tema innenfor det diakonale feltet

Studenten skal ha
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- *Livshjelp : behandling, pleie og omsorg for uhelbredelig syke og døende NOU 1999:2* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Statens trykning, 1999, ISBN/ISSN: 82-583-0469-0
- Aakre, Marie, "Å dø er naturlig" i:/in:/from: *Verdier ved livets slutt : en antologi* Oslo: Verdikommisjonens styringsgruppe, 2001, s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 82-995431-3-4
- Ekvik, Steinar, *Tårer uten stemme : når barn er blant de som sørger* Oslo: Verbum, 1996, ISBN/ISSN: 82-543-0735-0
- Foss, Øyvind, *Livsuverdig liv? : medisinsk etikk i historisk og aktuell belysning* Kristiansand: Høyskoleforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-7634-037-7
- Svenberg, Gunvor Berge og Mari Wirgenes, *Sammen i sorgen : om sorggrupper og deres plass i sorgarbeidet* Oslo: Luther, 1994, ISBN/ISSN: 82-531-4272-2
- Sæteren, Berit, "Omsorg for døende pasienter. Sorg og sorgarbeid. Åndelig omsorg." i:/in:/from: *Kreftsykepleie : pasient - utfordring - handling* 2. utg./ed. [Oslo]: Akribe, 2004, redaktør Anne Marie Reitan et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7950-083-9
- Sørbye, Liv Wergeland, *Prosjekt Hospice Lovisenberg : en evalueringsrapport* Oslo: Lovisenberg Diakonale Sykehus, 1997
- Sørbye, Liv Wergeland, *Trygghet ved livets slutt : faglig dyktighet og medmenneskelighet* Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-36101-2

DIA606 - Omsorg og menneskeverd ved livets slutt

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Livshjelp : behandling, pleie og omsorg for uhelbredelig syke og døende NOU 1999:2* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Statens trykning, 1999, ISBN/ISSN: 82-583-0469-0
- Aakre, Marie, "Å dø er naturlig" i:/in:/from: *Verdier ved livets slutt : en antologi* Oslo: Verdikommisjonens styringsgruppe, 2001, s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 82-995431-3-4
- Ekvik, Steinar, *Tårer uten stemme : når barn er blant de som sørger* Oslo: Verbum, 1996, ISBN/ISSN: 82-543-0735-0
- Foss, Øyvind, *Livsuverdig liv? : medisinsk etikk i historisk og aktuell belysning* Kristiansand: Høyskoleforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-7634-037-7
- Svenberg, Gunvor Berge og Mari Wirgenes, *Sammen i sorgen : om sorggrupper og deres plass i sorgarbeidet* Oslo: Luther, 1994, ISBN/ISSN: 82-531-4272-2
- Sæteren, Berit, "Omsorg for døende pasienter. Sorg og sorgarbeid. Åndelig omsorg." i:/in:/from: *Kreftsykepleie : pasient - utfordring - handling* 2. utg./ed. [Oslo]: Akribe, 2004, redaktør Anne Marie Reitan et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7950-083-9
- Sørbye, Liv Wergeland, *Trygghet ved livets slutt : faglig dyktighet og medmenneskelighet* Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-36101-2
- Sørbye, Liv Wergeland, *Prosjekt Hospice Lovisenberg : en evalueringsrapport* Oslo: Lovisenberg Diakonale Sykehus, 1997

Generell informasjon
DIA606 gir en mulighet til å fordype seg i diakoniens engasjement og utfordringer i møte med døden og menneskets møte med denne.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med DIA605-07H Bibelfag reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:få godkjent tema for faglig essay innen en gitt fristfå godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt fristdelta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Lærer med ansvar for emnet fører en logg over de oppfylte studiekravene og melder at studiekravene er oppfylt til studieavdelingen innen rimelig tid før avsluttende vurdering.

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen faglig essay (5 stp: ca. 2800 ord 10 % og 10 stp: ca. 4000 ord 10 %). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studiet skal gi
- studenten mulighet til fordype seg i et tema innenfor det diakonale feltet

Studenten skal ha
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget

DIA607 - Seksuelle krenkelser og det kristne fellesskap

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

DIA607 gir en fordypning i forståelsen av hva seksuelle krenkelser er, og hva de skaper hos den som blir utsatt og i omgivelsene. Emnet gir videre en fordypning i hvordan slike krenkelser bør håndteres og bearbeides. Forståelsen av makt vil være et sentralt anliggende. Emnet vil ha et særlig fokus på de diakonale utfordringene som kan oppstå når seksuelle krenkelser skjer i tilknytning til et kristent felleskap. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig teori og det samfunnsvitenskapelige fagfeltet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent tema for faglig essay innen en gitt frist,
- få godkjent utkast faglig essay (4000 - 4400 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, faglig essay (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av innholdet i og konsekvensene av seksuelle krenkelser, på et individuelt, relasjonelt og fellesskapsmessig plan,
- god kunnskap om hvordan temaer som makt, tilgivelse og forsoning blir aktualisert når noen blir utsatt for krenkelser,
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer som reiser seg i kirkens møte med seksuelle krenkelser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- *Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep i kirkelig sammenheng*2. utg./ed. Oslo: Norges kristne råd, 2001, ISBN/ISSN: 82-7941-014-7
- *Retningslinjer og prosedyrer for behandling av saker der det rettes anklage mot vigslet kirkelig medarbeider om seksuelt misbruk og/eller grenseoverskridende seksuell adferd : utredning fra et utvalg nedsatt av Bispemøtet* Oslo: Kirkerådet, 1996
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Anstorp, Trine, Beate Indrebø Hovland og Elisabeth Torp, *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4
- Aschjem, Øivind, *Lang, lang rekke- : om eldre og familievold* Bergen: Eide, 1990, ISBN/ISSN: 82-514-0380-4
- Førsvoll, Reimunn, *Fra synd, fra sorg, fra fare : seksuelle overgrep i kirke og samfunn* [Oslo]: Verbum, 2003, ISBN/ISSN: 82-543-0957-4
- Gonsiorek, John C., *Breach of trust : sexual exploitation by health care professionals and clergy* Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 1995, ISBN/ISSN: 0-8039-5556-1/0-8039-5557-x

- Kirkengen, Anne Luise, "Kroppsliggjøring av seksuell overgrepserfaring" i:/in: *Utposten : blad for allmenn- og samfunnsmedisin* 27, nr./issue 2 (1998) , hentet 2 fra http://www.uib.no/isf/utposten/1998nr2/utp98207.htm
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Kleiven, Tormod, *"Det du har gjort mot en av mine minste-" : den kristne forsamlingen og seksuelle overgrep* Oslo: T.Kleiven, 2001
- Lundgren, Eva, *I Herrens vold : dokumentasjon om vold mot kvinner i kristne miljøer* Oslo: Cappelen, 1990, ISBN/ISSN: 82-02-09283-3/82-574-0390-3
- Løvås, Edin, *Det farlige maktmennesket* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4510-1
- Müller-Fahrenholz, Geiko, *The art of forgiveness : theological reflections on healing and reconciliation* Geneva: WCC Publications, 1997, ISBN/ISSN: 2-8254-1224-4
- Skartveit, Gro, *Ulvar i lammeflokken : om predikantar, makt og overgrep mot kvinner* Oslo: Forum Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-03-29081-7
- Stang, Ingun, *Makt og bemyndigelse : om å ta pasient- og brukermedvirkning på alvor* Oslo: Universitetsforlaget, 1998, ISBN/ISSN: 82-00-42979-2

- Sætre, Marianne, "Samfunnsproblemet som "forsvant" : en kritikk av tendensen til å minimalisere omfanget av seksuelle overgrep mot barn" i:/in
: *Tidsskrift for Norsk psykologforening. Supplement* 34, nr./issue Suppl. 1 (1997), s./p. 53-61, ISBN/ISSN: WA 320
- Weber, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *Makt og byråkrati : essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2000, s./p. 91-104, ISBN/ISSN: 82-05-27101-1

DIA608 - Seksuelle krenkelser og det kristne fellesskap

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep i kirkelig sammenheng*2. utg./ed. Oslo: Norges kristne råd, 2001, ISBN/ISSN: 82-7941-014-7
- *Retningslinjer og prosedyrer for behandling av saker der det rettes anklage mot vigslet kirkelig medarbeider om seksuelt misbruk og/eller grenseoverskridende seksuell adferd : utredning fra et utvalg nedsatt av Bispemøtet* Oslo: Kirkerådet, 1996
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Anstorp, Trine, Beate Indrebø Hovland og Elisabeth Torp, *Fra skam til verdighet : teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00206-4
- Aschjem, Øivind, *Lang, lang rekke- : om eldre og familievold* Bergen: Eide, 1990, ISBN/ISSN: 82-514-0380-4
- Førsvoll, Reimunn, *Fra synd, fra sorg, fra fare : seksuelle overgrep i kirke og samfunn* [Oslo]: Verbum, 2003, ISBN/ISSN: 82-543-0957-4
- Gonsiorek, John C., *Breach of trust : sexual exploitation by health care professionals and clergy* Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 1995, ISBN/ISSN: 0-8039-5556-1/0-8039-5557-x
- Kirkengen, Anne Luise, "Kroppsliggjøring av seksuell overgrepserfaring" i:/in: *Utposten : blad for allmenn- og samfunnsmedisin* 27, nr./issue 2 (1998) , hentet 2 fra http://www.uib.no/isf/utposten/1998nr2/utp98207.htm
- Kleiven, Tormod, *Når den utsatte blir usynlig : om seksuelle overgrep i kristne miljøer* Oslo: Luther, 2004, ISBN/ISSN: 82-531-4459-8
- Kleiven, Tormod, *"Det du har gjort mot en av mine minste-" : den kristne forsamlingen og seksuelle overgrep* Oslo: T.Kleiven, 2001
- Lundgren, Eva, *I Herrens vold : dokumentasjon om vold mot kvinner i kristne miljøer* Oslo: Cappelen, 1990, ISBN/ISSN: 82-02-09283-3/82-574-0390-3
- Løvås, Edin, *Det farlige maktmennesket* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4510-1
- Müller-Fahrenholz, Geiko, *The art of forgiveness : theological reflections on healing and reconciliation* Geneva: WCC Publications, 1997, ISBN/ISSN: 2-8254-1224-4
- Skartveit, Gro, *Ulvar i lammeflokken : om predikantar, makt og overgrep mot kvinner* Oslo: Forum Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-03-29081-7
- Stang, Ingun, *Makt og bemyndigelse : om å ta pasient- og brukermedvirkning på alvor* Oslo: Universitetsforlaget, 1998, ISBN/ISSN: 82-00-42979-2

- Sætre, Marianne, "Samfunnsproblemet som "forsvant" : en kritikk av tendensen til å minimalisere omfanget av seksuelle overgrep mot barn" i:/in : *Tidsskrift for Norsk psykologforening. Supplement* 34, nr./issue Suppl. 1 (1997), s./p. 53-61, ISBN/ISSN: WA 320
- Weber, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *Makt og byråkrati : essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2000, s./p. 91-104, ISBN/ISSN: 82-05-27101-1

Generell informasjon

DIA607/608 gir en fordypning i forståelsen av hva seksuelle krenkelser er, og hva de skaper hos den som blir utsatt og i omgivelsene. Emnet gir videre en fordypning i hvordan slike krenkelser bør håndteres og bearbeides. Forståelsen av makt vil være et sentralt anliggende. Emnet vil ha et særlig fokus på de diakonale utfordringene som kan oppstå når seksuelle krenkelser skjer i tilknytning til et kristent felleskap. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig teori og det samfunnsvitenskapelige fagfeltet.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent tema for faglig essay innen en gitt frist,
- få godkjent utkast faglig essay (2000 - 2400 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen faglig essay (2000-2400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av innholdet i og konsekvensene av seksuelle krenkelser, på et individuelt, relasjonelt og fellesskapsmessig plan,
- god kunnskap om hvordan temaer som makt, tilgivelse og forsoning blir aktualisert når noen blir utsatt for krenkelser,
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer som reiser seg i kirkens møte med seksuelle krenkelser.

DIA621 - Misjon, diakoni og bistand

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 15-19, 37-73, 130-186, 242-280, 327-355, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Gravaas, Hans Aage, ""Self-theologization" som missiologisk mål og prinsipp" i:/in: *Innsyn : tidsskrift for misjonsstrategisk informasjon og debatt* , nr./issue 1 (2000), s./p. 11-14 (Kompendium/Compendium)
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 13-140, 227-298, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Nordstokke, Kjell, "International diakonia" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* Oxford: Regnum, 2008, redaktør Tormod Engelsviken, s./p. 103-114, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4

DIA673 - Diakonale praksisstudier II: Diakoni i menighet

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA673 gir en fordypning og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 3 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder.
Ved valg av dette emnet blir fordypningsemner redusert med 5 studiepoeng. Studenter som vil være kvalifisert for diakonstillinger i Den Norske Kirke, må velge DIA673 (menighetspraksis) hvis de ikke allerede har DIA573.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav
Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),få godkjent individuell læringskontrakt for praksis,få godkjent evalueringsrapport fra praksis, underskrevet av student og veileder etter endt praksis,gjennomføre og få godkjent praksis i tre uker,gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse.

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,
- evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,
- grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer,
- evne til refleksjon over egne erfaringer og handlinger, i lys av teori,
- en prosess der studenten stimuleres til å arbeide med en personlig integrert diakonal helhetsforståelse av egne holdninger og eget verdigrunnlag.

DIA674 - Diakonale praksisstudier II: Diakoni i institusjon/organisasjon

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA674 gir en fordypning og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 3 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder.
Ved valg av dette emnet blir fordypningsemner redusert med 5 studiepoeng. Studenter som vil være kvalifisert for diakonstillinger i Den Norske Kirke, må velge DIA673 (menighetspraksis) hvis de ikke allerede har DIA573.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),få godkjent individuell læringskontrakt for praksis,få godkjent evalueringsrapport fra praksis, underskrevet av student og veileder etter endt praksis,gjennomføre og få godkjent praksis i tre uker,gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,
- evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,
- grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer,
- evne til refleksjon over egne erfaringer og handlinger, i lys av teori,
- en prosess der studenten stimuleres til å arbeide med en personlig integrert diakonal helhetsforståelse av egne holdninger og eget verdigrunnlag.

DIA675 - Diakonale praksisstudier II: Diakoni i misjon/internasjonalt diakonalt arbeid

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA674 gir en fordypning og øving i praktiske verktøy som er relevant for diakonalt arbeid. Emnet består av en 3 ukers sammenhengende praksisperiode som gjennomføres med oppfølging og veiledning av godkjent veileder.
Ved valg av dette emnet blir fordypningsemner redusert med 5 studiepoeng. Studenter som vil være kvalifisert for diakonstillinger i Den Norske Kirke, må velge DIA673 (menighetspraksis) hvis de ikke allerede har DIA573.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent),få godkjent individuell læringskontrakt for praksis,få godkjent evalueringsrapport fra praksis, underskrevet av student og veileder etter endt praksis,gjennomføre og få godkjent praksis i tre uker,gjennomføre minimum to praktiske øvelser knyttet til praksisstedets diakonale liv (for eksempel andakt, soknebud, sjelesorg, legge til rette for kristent trosuttrykk), og få godkjent et kort refleksjonsnotat på grunnlag av en slik øvelse.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til ´bestått´ / ´ikke bestått´.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til diakonens arbeid/den diakonale egenart ved praksisplassen,
- evne til å møte utfordringer i den konkrete diakonale hverdag,
- grunnleggende ferdigheter i forhold til diakoniens karakter og utfordringer,
- evne til refleksjon over egne erfaringer og handlinger, i lys av teori,
- en prosess der studenten stimuleres til å arbeide med en personlig integrert diakonal helhetsforståelse av egne holdninger og eget verdigrunnlag.

EX1010 - Examen philosophicum

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Filosofi- og vitenskapshistorie (5 sp), og B. Etikk (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student (se emneark/-hefte)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- fremføre/levere og få godkjent et muntlig eller skriftlig (500-700 ord) fremlegg knyttet til seminarsamlingene
- få godkjent utkast til en oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Organisering og arbeidsform:
Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering
- Studentene som skal skrive faglig oppgave, organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter, og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving, og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.
- Storgruppen er en samling av seminargruppene, og omfatter et helt kull. Her blir det gitt felles undervisning, særlig i form av forelesninger.
- Informasjon om gruppene gis ved semesterstart.
- Studenter som tar Exphil uten mappevurdering, har anledning til å være med i seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.
- Ved studiestart må studentene registrere seg på mappevurdering og melde seg på seminargruppe eller registrere seg på skriftlig eksamen. Studenter som tar skriftlig eksamen, må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe.
- Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.

Arbeidsformer
Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og forelesninger i storgruppe. Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000. Bibsys:http://ask.bibsys.no/ask/action/show;jsessionid=0000H6gPMIdDS3F8OS504t1qaul:116t9p56j?pid=000985864&kid=biblio

Avsluttende vurdering

Emnet (EX1010) har valgfri eksamensform:
Alternativ 1: Faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer). For at den faglige oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den faglige oppgaven og klausurprøven. Oppgaven vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Alternativ 2: Klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Mål og innhold

Gjennom arbeidet med exphil skal studentene
- gjøre seg kjent med sentrale problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorien
- utvikle en viss evne til å forstå filosofiske og vitenskapelige teorier som alternative løsninger på foreliggende problemer
- få erfaring med problemorientert lesing av originaltekster
- gjøre seg kjent med grunnleggende etiske begreper og teorier, og kunne anvende dem i arbeid med etiske spørsmål fra fag, forskning og samfunnsliv
- utvikle sin evne til selvstendig refleksjon og kritisk tenkning

- kvalifisere seg for videre studier

Mål

DELEMNE A. FILOSOFI- OG VITENSKAPSHISTORIE

I delemne A skal studentene arbeide med sentrale tenkere fra filosofihistorien og med noen viktige tradisjoner fra vitenskapshistorien. Lesing av sekundærlitteratur kombineres med studium av et utvalg originaltekster. Studiet skal være problemorientert. Det skal bidra til å identifisere problemer og til å forstå ulike teorier som forskjellige forsøk på å løse problemer. Studiet skal også ha et visst fokus på hvordan problemer og teorier kan ha teologisk relevans. Arbeidet skal gi trening i å begrunne egne tolkninger.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale tenkere og tradisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- gjøre rede for ulike teorier som forsøk på å løse problemer
- bruke originaltekster til å belyse problemer og teorier
- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemer og posisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- reflektere over hvordan teorier og problemer kan ha teologisk relevans

DELEMNE B. ETIKK

Mens delemne A er historisk orientert, har delemnet i etikk (B) i hovedsak et systematisk preg. Studentene skal legge hovedvekt på sentrale etiske teorier, og få trening i å anvende begreper og teorier i drøfting av konkrete etiske spørsmål knyttet til vitenskap og forskning og til samfunnsliv og yrkesliv forøvrig. Studiet vil ta utgangspunkt i dagliglivets etiske argumentasjon. Studentene skal også arbeide med meta-etiske spørsmål som kan gi perspektiver på forståelsen av etiske teorier og moral. Det legges særlig vekt på å drøfte etiske spørsmål av betydning for fagstudier.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale etiske teorier, for etisk argumentasjon og for meta-etiske spørsmål
- anvende etiske begreper, etiske teorier og etisk argumentasjon i arbeid med spørsmål fra forskningsetikk og yrkesetikk
- reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Der tro og tanke møtes : glimt fra den "naturlige" teologis historie* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s./p. 7-44, 52-84, 93-104 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Svare, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie* 2. utg./ed. Oslo: Pax, 1997, s./p. 34-171, 188-252, 265-287, 308-336, 354-360, 375-396 (stoff merket med stjerne er ikke pensum), ISBN/ISSN: 82-530-1955-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Den Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi* Oslo: Komitéen, 2006 , hentet 2007-12-20 fra http://www.etikkom.no/retningslinjer/NESHretningslinjer/NESHretningslinjer/06
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Kap. 3-5, 7, 9 og 11-19" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Svare, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie* 2. utg./ed. Oslo: Pax, 1997, s./p. 253-264, 290-307, ISBN/ISSN: 82-530-1955-6
- Thommessen, Bjørn og Jon Wetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : en historisk og systematisk innføring* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s./p. 213-281, ISBN/ISSN: 82-417-0683-9

EX1020 - Examen facultatum

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet består av to delemner: A. Kritisk tenkning (5 stp), og B. Teologi mellom fornuft og fortelling (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har 1 poengs reduksjon mot VIT501
Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT502.

Studiekrav

Emnet EX1020 har som eksamensform to deleksamener: Faglig oppgave og klausurprøve. For at oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt følgende studiekrav:

- ha godkjent frammøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- framføre/levere og få godkjent et muntlig eller skriftlig (500-700 ord) fremlegg knyttet til seminarsamlingene
- få godkjent utkast til en faglig oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Organisering og arbeidsformer
Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering
- Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

- Studenter som etter begrunnet søknad har fått innvilget klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

- Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.
Ved studiestart må studentene registrere seg og samtidig melde seg på seminargruppe. Studenter som etter begrunnet søknad har fått innvilget klausurprøve som vurderingsform (se nedenfor), må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og felles forelesninger i stor gruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Avsluttende vurdering

Emnet EX1020 har som eksamensform to deleksamener: Faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer). For at oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den faglige oppgaven, som vektes 2/3, og klausurprøven, som vektes 1/3.

Tillatte hjelpemidler på klausurprøven: Ingen

Etter begrunnet skriftlig søknad kan studieveileder innvilge sekundær vurderingsform, som er klausurprøve (4 timer). Det eneste studiekravet vil da være å delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål

DELEMNE A. KRITISK TENKNING (5 sp)
Dette delemnet tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi

DELEMNE B. TEOLOGI MELLOM FORNUFT OG FORTELLING

Del B tar sikte på å presentere de teologiske fagene, både som deler av det tradisjonelle teologistudiet, og som komponenter i studiet av kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (KRL). Det skjer ved at man studerer faghistorisk viktige og aktuelle eksempler på hva teologi har vært og kan være. Studiet skal ha et historisk-systematisk preg. Del B skal bidra til å knytte tematikken i exphil og exfac sammen med fagstudiene, ved å vise hvordan det teologiske arbeidet med bibeltekster har skjedd i skiftende filosofiske, ideologiske og metodologiske settinger.
En tematikk som går igjen i flere av de faghistoriske eksemplene er forholdet mellom fortelling og fornuft når det gjelder kunnskap om Gud. Denne problemstillingen blir gjort til overordnet systematisk problemstilling i del B. Studiene i denne delen av exfac konsentreres om den kristne teologis tilblivele og utvikling, med hovedvekt på spørsmålet om hva slags type aktivitet teologi har vært og er. I noen grad vil også andre religioners tradisjoner for teologisk arbeid bli berørt.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for bakgrunnen for teologibegrepet og drøfte fagets egenart og utfordringer
- drøfte forholdet mellom fortelling og fornuft ut fra historiske eksempler
- drøfte teologiens karakter av å være vitenskap
- gjøre rede for hovedtrekk i bibeltolkningens historie
- drøfte bibeltolkningens vilkår i nyere tid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gilje, Nils og Harald Grimen, "Kap. 1-7, 9-11" i:/in:/from: *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger : innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* Oslo: Universitetsforl., 1993, s./p. 11-170, 194-264
- Rokstad, Konrad, *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-05-33629-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Skarsaune, Oskar og Tore Wigen, *Teologi mellom fornuft og fortelling* Ny utg./ed. Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2004 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Hegstad, Harald, "Ekklesiologi mellom teori og praksis" i:/in:/from: *Teologi for kirken : festskrift til professor dr.theol. Torleiv Austad på 65-årsdagen* [Oslo]: Verbum, 2002, redaktør Jan-Olav Henriksen, s./p. 171-180, ISBN/ISSN: 82-543-0920-5

EXPHIL101 - Examen philosophicum

Emneansvarlig:	Lars Østnor (Lars.Ostnor@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Filosofi- og vitenskapshistorie (5 sp), og B. Etikk (5 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student (se emneark/-hefte)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- fremføre/levere og få godkjent et muntlig eller skriftlig (500-700 ord) fremlegg knyttet til seminarsamlingene
- få godkjent utkast til en oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Organisering og arbeidsform:
Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering
- Studentene som skal skrive faglig oppgave, organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter, og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving, og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.
- Storgruppen er en samling av seminargruppene, og omfatter et helt kull. Her blir det gitt felles undervisning, særlig i form av forelesninger.
- Informasjon om gruppene gis ved semesterstart.
- Studenter som tar Exphil uten mappevurdering, har anledning til å være med i seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.
- Ved studiestart må studentene registrere seg på mappevurdering og melde seg på seminargruppe eller registrere seg på skriftlig eksamen. Studenter som tar skriftlig eksamen, må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe.
- Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.

Arbeidsformer
Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og forelesninger i storgruppe. Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.
Bibsys:http://ask.bibsys.no/ask/action/show;jsessionid=0000H6gPMIdDS3F8OS504t1qaul:116t9p56j?pid=000985864&kid=biblio

Avsluttende vurdering

Emnet (EXPHIL101) har valgfri eksamensform:
Alternativ 1: Faglig oppgave (2000-2500 ord) og klausurprøve (2 timer). For at den faglige oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den faglige oppgaven og klausurprøven. Oppgaven vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Alternativ 2: Klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Mål

DELEMNE A. FILOSOFI- OG VITENSKAPSHISTORIE

I delemne A skal studentene arbeide med sentrale tenkere fra filosofihistorien og med noen viktige tradisjoner fra vitenskapshistorien. Lesing av sekundærlitteratur kombineres med studium av et utvalg originaltekster. Studiet skal være problemorientert. Det skal bidra til å identifisere problemer og til å forstå ulike teorier som forskjellige forsøk på å løse problemer. Studiet skal også ha et visst fokus på hvordan problemer og teorier kan ha teologisk relevans. Arbeidet skal gi trening i å begrunne egne tolkninger.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale tenkere og tradisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- gjøre rede for ulike teorier som forsøk på å løse problemer
- bruke originaltekster til å belyse problemer og teorier
- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemer og posisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- reflektere over hvordan teorier og problemer kan ha teologisk relevans

DELEMNE B. ETIKK

Mens delemne A er historisk orientert, har delemnet i etikk (B) i hovedsak et systematisk preg. Studentene skal legge hovedvekt på sentrale etiske teorier, og få trening i å anvende begreper og teorier i drøfting av konkrete etiske spørsmål knyttet til vitenskap og forskning og til samfunnsliv og yrkesliv forøvrig. Studiet vil ta utgangspunkt i dagliglivets etiske argumentasjon. Studentene skal også arbeide med meta-etiske spørsmål som kan gi perspektiver på forståelsen av etiske teorier og moral. Det legges særlig vekt på å drøfte etiske spørsmål av betydning for fagstudier.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale etiske teorier, for etisk argumentasjon og for meta-etiske spørsmål
- anvende etiske begreper, etiske teorier og etisk argumentasjon i arbeid med spørsmål fra forskningsetikk og yrkesetikk
- reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

Mål og innhold

Gjennom arbeidet med exphil skal studentene
- gjøre seg kjent med sentrale problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorien
- utvikle en viss evne til å forstå filosofiske og vitenskapelige teorier som alternative løsninger på foreliggende problemer
- få erfaring med problemorientert lesing av originaltekster
- gjøre seg kjent med grunnleggende etiske begreper og teorier, og kunne anvende dem i arbeid med etiske spørsmål fra fag, forskning og samfunnsliv
- utvikle sin evne til selvstendig refleksjon og kritisk tenkning
- kvalifisere seg for videre studier

FA231 - Frelsesarmeens teologi

Emneansvarlig:	Hilde Marie Øgreid (Hilde.M.Ogreid@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

FIL1060 - Innføring i sentrale filosofiske begreper og perspektiver

Emneansvarlig:	Edwin Sammut (Edwin.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet master i teologi, studieretning katolsk presteutdannelse. KRL141 er det første av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en grunnleggende innføring i sentrale filosofiske begreper og å vise relevansen av filosofi for studier i teologi. Emnet vil hente sitt faglige stoff fra tre tradisjoner: Platonsk-augustinsk, aristotelisk-thomistisk og trancendental-hermeneutisk.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen reduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL1060) har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål og innhold

Studenten skal
- ha innsikt i hva det innebærer å stille filosofiske spørsmål, og hvordan filosofi skiller seg fra andre fag
- ha evne til å identifisere noen grunnleggende filosofiske spørsmål og være i stand til reflektere over disse ved hjelp av forskjellige filosofiske begreper
- ha innsikt i forholdet mellom filosofi og teologi, og hvordan studiet av filosofi kan berike studiet av teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Allen, Diogenes og Eric O. Springsted, *Philosophy for understanding theology* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-664-23180-2/978-0-664-23180-4
- Johannes Paul, 2, Pave, *Fides et ratio* 1998 , hentet 2009-08-04 fra http://www.vatican.va/edocs/ENG0216/_INDEX.HTM
- Koterski, Joseph W., *An introduction to medieval philosophy : basic concepts* Chichester: Wiley-Blackwell, 2009, ISBN/ISSN: 9781405106771
- Moreland, James Porter og William Lane Craig, "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophical foundations for a Christian worldview* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2003, s./p. 11-246, 463-574, ISBN/ISSN: 0-8308-2694-7

FIL1061 - Religion og kunnskapsteori

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet master i teologi, studieretning katolsk presteutdannelse.
FIL1061 er det andre av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en grunnleggende innføring i sentrale spørsmål knyttet til religion og kunnskapsteori.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen reduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL1061) har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i hva det innebærer å arbeide med ulike kunnskapsteoretiske spørsmål, og hvordan filosofisk arbeid med slike spørsmål har betydning for vurderingen av ulike sider ved teologi og religion
- evne til å identifisere noen grunnleggende tilnærminger til epistemologiske og hermeneutiske spørsmål, deres forutsetninger og særpreg
- kjennskap til spørsmål knyttet til tro og viten.
- kjennskap til diskusjonen om religion og språk, og om vitenskap og religion
- kjennskap til grunnleggende paradigmer for begrunnelse

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophy of religion : a guide to the subject* London: Continuum, 1998, redaktør Brian Davies, s./p. 1-41, 106-135, 326-359, ISBN/ISSN: 0-8264-7251-6
- Aquinas, Thomas, "The nature and extent of sacred doctrine; The names of God; Of the intellectual powers; Of the intellectual virtues; Of the difference between the moral and intellectual virtues; Of the virtue itself of faith; Of the gift of wisdom" i:/in:/from: *St. Thomas Aquinas Summa Theologica* Westminster, Md.: Christian Classics, 1948 b./vol. 1,2 og 3, s./p. 1-7, 59-72, 396-408, 827-833, 833-837, 1183-1191, 1373-1378, ISBN/ISSN: 0-87061-063-5 (Kompendium/Compendium)
- Cusanus, Nicolaus, "De docta ignorantia, første bok" i:/in:/from: *Selected spiritual writings* New York: Paulist press, 1997, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-8091-3698-8/0-8091-0482-2 (Kompendium/Compendium)
- Aristoteles, "On the soul, book III, kap. 1-8" i:/in:/from: *The complete works of Aristotle* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1984 b./vol. 1, redaktør Jonathan Barnes, s./p. 675-687, ISBN/ISSN: 0-691-09950-2 (Kompendium/Compendium)
- Descartes, René, "Et utvalg" i:/in:/from: *Meditasjoner over filosofiens grunnlag og andre tekster* Oslo: Aschehoug, 1992, s./p. 13-81, ISBN/ISSN: 82-03-16943-0 (Kompendium/Compendium)
- Johannes Paul, 2, Pave, *Fides et ratio* 1998 , hentet 2009-08-04 fra http://www.vatican.va/edocs/ENG0216/_INDEX.HTM
- Kant, Immanuel, "B viii-xliv, B 1-29" i:/in:/from: *Kritikk av den rene fornuft* Oslo: Pax, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-530-2756-7/978-82-530-2756-2 (Kompendium/Compendium)
- Maritain, Jacques, "Of knowledge through connaturality" i:/in:/from: *The range of reason* London: Scribner, 1952, s./p. 22-29 (Kompendium/Compendium)
- Maritain, Jacques, "The natural mystical experience and the void" i:/in:/from: *Ransoming the time* Gordian Press, 1972, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9780877521532 (Kompendium/Compendium)
- Pascal, Blaise, "Kap. VIII og IX" i:/in:/from: *Tanker om kristendommens sannhet* Ny, forøket og bearbeidet utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1994, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-90016-78-6 (Kompendium/Compendium)
- Reichberg, Gregory M., "The intellectual virtues (Ia IIae, qq.57-58)" i:/in:/from: *The ethics of Aquinas* Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2002, redaktør Stephen J. Pope, s./p. 131-150, ISBN/ISSN: 0878408886 (Kompendium/Compendium)
- Rescher, Nicholas, "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophical reasoning : a study in the methodology of philosophizing* Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2001, s./p. 45-102, 116-150, 241-256, ISBN/ISSN: 0-631-23018-1/978-0-631-23018-2
- Ross, James R., "Thomas Aquinas, Summa theologiae: Christian wisdom explained philosophically" i:/in:/from: *The Classics of Western philosophy : a reader's guide* Oxford: Blackwell, 2003, redaktør Jorge J. E. Gracia et al., s./p. 143-166, ISBN/ISSN: 0-631-21906-4/0-631-23611-2 (Kompendium/Compendium)

- Shanley, Brian J., "Religious knowledge : the relationship between faith and reason" i:/in:/from: *The Thomist tradition* Dordrecht: Kluwer Academic Publ., 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-1-4020-0078-2 (Kompendium/Compendium)
- Simon, Yves, "An essay on sensation" i:/in:/from: *Philosophy of knowledge : selected readings* Chicago: Lippincott, 1960, redaktør Roland Houde et al., s./p. 55-95 (Kompendium/Compendium)
- Sokolowski, Robert, "Phenomenology in the present historical context" i:/in:/from: *Introduction to phenomenology* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, s./p. 198-209, ISBN/ISSN: 0-521-66099-8/0-521-66792-5/978-0-521-66099-0/978-0-521-66792-0
- Taylor, Charles, "Overcoming epistemology" i:/in:/from: *Philosophical arguments* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1995, s./p. 1-19, ISBN/ISSN: 0-674-66476-0/0-674-66477-9
- Thomas, Aquinas, "Et utvalg" i:/in:/from: *Truth* Indianapolis: Hackett, 1994 b./vol. 1, s./p. 9-12, 61-62, ISBN/ISSN: 0-87220-270-4 (Kompendium/Compendium)
- Wisdom, J., "Guder" i:/in:/from: *Gud i moderne filosofi : en antologi* Oslo: Gyldendal, 1968, s./p. 123-141
- Wood, Allen B., "Immanuel Kant" i:/in:/from: *The Classics of Western philosophy : a reader's guide* Oxford: Blackwell, 2003, redaktør Jorge J. E. Gracia et al., s./p. 326-345, ISBN/ISSN: 0-631-21906-4/0-631-23611-2 (Kompendium/Compendium)
- Zahavi, Dan, *Fænomenologi* Fredriksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2003, ISBN/ISSN: 87-7867-212-0

FIL2060 - Filosofi III: Gud og verden

Emneansvarlig:	Gregory Martin Reichberg (Gregory.M.Reichberg@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

FIL2060 er det tredje av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en innføring i sentrale spørsmål knyttet til forståelsen av forholdet mellom Gud og verden.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Avsluttende vurdering

FIL2060 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Mål og innhold

Målsetningen med emnet er å gi en grundig innføring i filosofisk tenkning om hvordan man kan forstå forholdet mellom Gud og verden. Emnet tar utgangspunkt i Thomas Aquinas, men legger også betydelig vekt på stoff og problemstillinger fra moderne tid, fra Descartes og fram til Firche og Schelling. Undervisningen skal gi forståelse av hovedlinjer i stoffet, og orientere om de grunnleggende begreper og perspektiver som er viktige for en filosofisk forankret forståelse av forholdet mellom Gud og verden.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til sentrale og viktige temaer når det gjelder hvordan man kan forstå forholdet mellom Gud og verden, herunder også grunnleggende erkjennelsesteoretiske spørsmål og hvordan de forandrer seg i perioden fra Thomas til Kant og den tyske idealismen.
- kunnskap om betydningen av forestillingen om Guds uendelighet og fullkommenhet
- kjennskap til ulike måter forholdet mellom transcendens og immanens kan legges til rette på
- god kunnskap om Kants metafysikk-kritikk og dens betydning for begrepet om Gud
- kjennskap til gudsproblematikken i den tyske idealismen, med vekt på forståelsen av Guds uendelighet
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til forholdet mellom Gud og verden

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Taylor, Charles, *A secular age* Cambridge, Mass.: Belknap Press of Harvard University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-674-02676-4/978-0-674-02676-6

FIL2061 - Filosofisk antropologi

Emneansvarlig:	Gregory Martin Reichberg (Gregory.M.Reichberg@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

FIL2061 er det fjerde av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en innføring i sentrale spørsmål knyttet til forståelsen av ulike sider ved menneskesyn, slik menneskesynet fremstår i spenningsfeltet mellom teologi og filosofi.
Filosofisk antropologi er et begrep som kan sies å dekke tre ulike, men innbyrdes relaterte emnefelt: For det første ulike filosofihistoriske gitte posisjoner der ulike menneskesyn kommer til uttrykk. For det andre den spesifikke retningen som går under navnet "filosofisk antropologi" i første halvdel av det 20. århundret. For det tredje har filosofisk antropologi siden opplysningstiden vært et område som i særlig grad har vært utgangspunkt for å diskutere religion og religiøsitet i vår tid. Slik sett er temakretsen som antropologi åpner for, et viktig område for refleksjon på tvers av ulike kunnskapsområder og livssyn, og det egner seg godt som studiefelt med tanke på å forstå hva som er gjeldende vilkår for teologi og tro på mennesket ut fra en filosofisk forpliktet posisjon.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

FIL2061 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Mål og innhold

Målsetningen med emnet er å gi kunnskap om på hvilken måte antropologi fremstår som et sentralt felt for å bestemme religionens plass i det moderne, og for hvilke tradisjoner og problemstillinger som åpner seg i dette feltet. Studenten skal etter fullført emne ha kunnskap om sentrale og viktige posisjoner innenfor de tre områdene av filosofisk antropologi som er omtalt ovenfor.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om menneskets særpreg i lys av moderne tenkning
- kunnskap om ulike betingelser for en teologisk forståelse av mennesket som skapt i Guds bilde
- kunnskap om elementer ved antropologisk forankret religionskritikk
- forståelse av hva det kan bety fra moderne filosofisk ståsted at mennesket oppfattes som et moralsk vesen
- kunnskap om hvordan man kan forstå menneskets frihet
- kunnskap om hvordan filosofisk antropologi gir grunnlag for å utvikle en tverrdisiplinær forståelse av sammenhengen mellom menneske, samfunn, kultur, og Gud
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til filosofisk antropologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- MacIntyre, Alasdair, *Dependent rational animals : why human beings need the virtues* Chicago, Ill.: Open Court, 1999, ISBN/ISSN: 9780812694529
- Pannenberg, Wolfhart, *What is man? : contemporary anthropology in theological perspective* Philadelphia: Fortress, 1972, ISBN/ISSN: 0-8006-1252-3 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Plato, "Faidon" i:/in:/from: *Samlede verker* Oslo: Vidarforlagets kulturbibliotek, 2001 b./vol. 4, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-90016-86-7
- Thomas, Aquinas og Peter Kreeft, "Et utvalg" i:/in:/from: *A summa of the Summa : the essential philosophical passages of St. Thomas Aquinas' Summa theologica* San Francisco: Ignatius Press, 1990, s./p. 241-413, ISBN/ISSN: 0-89870-317-4/0-89870-300-x (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

P-OPPTINFO

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i EX1010 og EX1020/EXFAC131 eller tilsvarende.
Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i FIL1060(KRL141) og FIL1061(KRL142).

GR152 - Nytestamentlig tekstarbeid

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE C

GT211 - Innføring i arbeidet med Det gamle testamente og profetlitteratur

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D2

GT231 - Ikke-grunnspråklig innføring i arbeidet med Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Kristin Moen Saxegaard (Kristin.M.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

GT512 - Det gamle testamente: Loven/de historiske bøker, skriftene og gammeltestamentlig bibelteologi

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Christensen, Duane L., *Deuteronomy : 1:1-21:9* Nashville, Tenn: Thomas Nelson Publishers, 2001
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 215-234, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4 (Kompendium/Compendium)
- Frymer-Kensky, Tikva, "Deuteronomy" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, redaktør Carol A. Newsom et al., s./p. 57-68, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)
- MacDonald, Nathan, *Deuteronomy and the meaning of "monotheism"* Tübingen: Mohr, 2003, ISBN/ISSN: 3-16-148054-6
- Spieckermann, Hermann, "Former prophets: The Deuteronomistic history" i:/in:/from: *The Blackwell companion to the Hebrew Bible* Oxford: Blackwell, 2001, redaktør Leo G. Perdue, s./p. 337-352, ISBN/ISSN: 0-631-21071-7 (Kompendium/Compendium)
- Weinfeld, Moshe, *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1991, ISBN/ISSN: 0-385-17593-0

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 1-16, 201-275, 329-367, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4
- Holter, Knut, *Deuteronomy 4 and the second commandment* New York: Peter Lang, 2003, ISBN/ISSN: 0-8204-6823-1
- Levinson, Bernard Malcolm, *Deuteronomy and the hermeneutics of legal innovation* New York: Oxford University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-19-511280-6
- Weyde, Karl William, *The appointed festivals of YHWH : the festival calendar in Leviticus 23 and the Sukkôt festival in other Biblical texts* Tübingen: Mohr Siebeck, 2004, ISBN/ISSN: 3-16-148262-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6 (Kompendium/Compendium)
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42 (Kompendium/Compendium)
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517

Eller:/Or:
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Pbk. utg./ed. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8006-3765-8
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

GT513 - Det gamle testamente (ikke-grunnspråklig variant)

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

GT513 eret kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i kristendomskunnskap. GT513 består av et ikke-grunnspråklig studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på gammeltestamentlig teologi. Emnet krever ikke hebraisk kunnskap, men forutsetter studier i GT fra KRL101, 104 eller tilsvarende (gammelt grunnfag/ mellomfag). Det er også en fordel med GT fra 200 nivå.

Emnet består av to delemner: A Gammeltestamentlig teologi (5 sp) og B. Valgfritt emne (5 sp).

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

GT513 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)

"Gammeltestamentlig teologi" er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her som både arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske
fagdisipliner.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- oversikt over forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- god kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

DELEMNE B: VALGFRITT EMNE
Studenten skal velge et eget valgemne på 5 stp. Valgemnet er en del av GT513 og følger eksamen i dette emnet. Som valgemne kan studenten velge mellom de ulike fordypnings-emnene som foreligger på GT600 nivå, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189

I tillegg:/Additionally:

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517

Eller:/Or:
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-3087-4
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

GT521 - Gammeltestamentlige narrativer og Jesajaboken

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
GT521 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstergrupper. GT512 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp) og HE152 (10 stp) på bachelornivå og GT501 (10 stp) på masternivå.
Emnet består av to delemner: A. Gammeltestamentlige narrativer: utvalgte tekster fra Genesis og Det deutronomistiske historieverk (5 sp) og B. Jesajaboken og dens videre bruk (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med GT211-07H Innføring i arbeidet reduseres dette emnet med 5 sp
- Med GT501-06H Det gamle testamente reduseres dette emnet med 4 sp
- Med GT512-07H Det gamle testamente: ... reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet GT521 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: GAMMELTESTAMENTLIGE NARRATIVER: UTVALGTE TEKSTER FRA GENESIS OG DET DEUTERONOMISTISKE HISTORIEVERK (5 STP)
Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i tråd med at Israels historie som fag er blitt problematisert, har forskningen lagt større vekt på tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor hebraiske virkemidler og grep blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Anvendelsen av GT som høyverdig litteratur har ført til at menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger er blitt løftet opp gjennom tema som identitet, narrative etikk, eller nylesing av begrepet «Abrahams barn».
Formålet for studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Fedrefortellingene (Gen 12-50); Dommerfortellingene og Saul/Davidfortellingene (1 Sam 12- 1 Kong 1).
- evne til å analysere følgene tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Gen 16:1-16; 21:1-21; 2 Sam 11:1-27; 2 Sam 14: 1-20.

DELEMNE B: JESAJABOKEN OG DENS VIDERE BRUK (5 STP)
Jesajaboka har alltid hatt en fremtredende plass i kirken og kristen teologi. Jesajaboka er sammen med Salmenes bok og Deuteronomium den mest siterte skriftsamlingen i NT og den har en bred og mangfoldig virkningshistorie. Jesajaboka er overlevert som én profetbok, men den er nærmest et profetisk bibliotek. Den reflekterer teologi fra flere ulike perioder i Israels historie og gir et godt innblikk i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle historiske situasjonen profetene levde og forkynte i, i ulike typer av profetisk litteratur og i profetisme som fenomen.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om Jesaja-bokens tilblivelse, form og innhold, utvalgt tematikk og bokens videre bruk
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid

- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker (Jeremia, Hosea og Amos) i det gamle testamentet
- kunnskap om hermeneutiske problemstillinger knyttet til aktualisering og videre bruk av den profetiske forkynnelse
- ferdighet i å eksegere av følgende tekster på grunnlag av den hebraiske teksten (BHS): Jes 1,1-20; 6,1-13; 7,1-17; 35,1-10; 40,1-11; 44,6-9; 49,1-6; 13-16 og 61,1-4

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø et al., s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Clines, D.J.A., "X, X ben Y, ben Y : personal names in Hebrew narrative style" i:/in: *Vetus testamentum* 22, nr./issue 3 (1972), s./p. 266-287, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Ackerman, Susan, "Isaiah" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, redaktør Carol A. Newsom et al., s./p. 169-177, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)
- Baltzer, Klaus og Peter Machinist, *Deutero-Isaiah : a commentary on Isaiah 40-55* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-6039-0
- Barstad, Hans M., "Den gammeltestamentlige profetismen belyst ved paralleller fra Mari" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 72, nr./issue 1/2 (2001), s./p. 51-67, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Beuken, Willem A.M., *Isaiah chapters 28-39* 2000, ISBN/ISSN: 90-429-0813-0
- Blenkinsopp, Joseph, *A history of prophecy in Israel* Rev. and enl. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25639-2
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003, ISBN/ISSN: 0-385-50174-9
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 78 (1998), s./p. 97-120, ISBN/ISSN: 0309-0892
- Brueggemann, Walter, *The prophetic imagination* 2. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3287-7
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The struggle to understand Isaiah as Christian scripture* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-2761-6
- Davies, Philip R., *The Prophets* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, ISBN/ISSN: 1-85075-788-7
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-429-0679-0
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-390-0173-1
- Nissinen, Martti, *Prophecy in its ancient Near Eastern context : Mesopotamian, biblical, and Arabian perspectives* Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature, 2000, ISBN/ISSN: 0-88414-026-1
- Petersen, David L., "Et utvalg" i:/in:/from: *The prophetic literature : an introduction* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, s./p. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238, ISBN/ISSN: 0-664-25453-5
- Sawyer, John F. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s./p. 1-41, 100-125, 177-219, ISBN/ISSN: 0-521-44007-6/0-521-56596-0
- Watts, John D.W., *Isaiah 1-33* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005
- Watts, John D.W., *Isaiah 34-66* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005

GT522 - Jesajaboken og valgfritt fordypningsemne

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
GT522 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstergrupper. GT522 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp) og HE152 (10 stp) på bachelornivå og GT501 (10 stp) på masternivå.
Emnet består av to delemner: A. Jesajaboken og dens videre bruk (5 sp) og B. Valgemne (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 4 stp
- Med GT510-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 5 stp
- Med GT211-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 5 stp

Avsluttende vurdering

Emnets avsluttende vurdering er eksamensformen klausurprøve (6 timer).Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål

DELEMNE A: JESAJABOKEN OG DENS VIDERE BRUK (5 STP)
Jesajaboka har alltid hatt en fremtredende plass i kirken og kristen teologi. Jesajaboka er sammen med Salmenes bok og Deuteronomium den mest siterte skriftsamlingen i NT og den har en bred og mangfoldig virkningshistorie. Jesajaboka er overlevert som én profetbok, men den er nærmest et profetisk bibliotek. Den reflekterer teologi fra flere ulike perioder i Israels historie og gir et godt innblikk i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle historiske situasjonen profetene levde og forkynte i, i ulike typer av profetisk litteratur og i profetisme som fenomen.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om Jesaja-bokens tilblivelse, form og innhold, utvalgt tematikk og bokens videre bruk
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker (Jeremia, Hosea og Amos) i det gamle testamentet
- kunnskap om hermeneutiske problemstillinger knyttet til aktualisering og videre bruk av den profetiske forkynnelse
- ferdighet i å eksegere av følgende tekster på grunnlag av den hebraiske teksten (BHS): Jes 1,1-20; 6,1-13; 7,1-17; 35,1-10; 40,1-11; 44,6-9; 49,1-6; 13-16 og 61,1-4

DELEMNE B: VALGFRITT FORDYPNINGSEMNE I DET GAMLE TESTAMENTE (5 STP)

Studenten skal velge et eget grunnspråklig fordypningsemne på 5 stp. Fordypningsemnet er en del av GT522 og følger eksamen i dette emnet. Studenten kan velge mellom følgende fordypningsemner ved oppmelding i emnet, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester:
- GT608 Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i Det gamle testamente (5 stp)

- GT609 Messias i Det gamle testamente (5 stp)

- GT610 Kjønnsperspektiver i møte med Bibelen (5 stp)

- GT657 Salmenes bok og utviklingen av monoteismen (5 stp)

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Ackerman, Susan, "Isaiah" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, redaktør Carol A. Newsom et al., s./p. 169-177, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)

- Baltzer, Klaus og Peter Machinist, *Deutero-Isaiah : a commentary on Isaiah 40-55* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-6039-0
- Barstad, Hans M., "Den gammeltestamentlige profetismen belyst ved paralleller fra Mari" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 72, nr./issue 1/2 (2001), s./p. 51-67, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Beuken, Willem A.M., *Isaiah chapters 28-39* 2000, ISBN/ISSN: 90-429-0813-0
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003, ISBN/ISSN: 0-385-50174-9
- Blenkinsopp, Joseph, *A history of prophecy in Israel* Rev. and enl. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25639-2
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 78 (1998), s./p. 97-120, ISBN/ISSN: 0309-0892
- Brueggemann, Walter, *The prophetic imagination* 2. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3287-7
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Childs, Brevard S., *The struggle to understand Isaiah as Christian scripture* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-2761-6
- Davies, Philip R., *The Prophets* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, ISBN/ISSN: 1-85075-788-7
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-429-0679-0
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-390-0173-1
- Nissinen, Martti, *Prophecy in its ancient Near Eastern context : Mesopotamian, biblical, and Arabian perspectives* Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature, 2000, ISBN/ISSN: 0-88414-026-1
- Petersen, David L., "Et utvalg" i:/in:/from: *The prophetic literature : an introduction* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, s./p. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238, ISBN/ISSN: 0-664-25453-5
- Sawyer, John F. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s./p. 1-41, 100-125, 177-219, ISBN/ISSN: 0-521-44007-6/0-521-56596-0
- Watts, John D.W., *Isaiah 1-33* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005
- Watts, John D.W., *Isaiah 34-66* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005

GT523 - Salmene og troens liv

Emneansvarlig: Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng: 5
Undervises:

Generell informasjon
GT523 består av et studium på masternivå av Salmenes bok med vekt på betydningen for troens liv.

Studiepoengreduksjon

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er en klausurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Salmenes bok og troens liv. Salmenes bok er en samling tekster og bønner som gir oss innblikk i mange ulike uttrykk for tro og teologi i det gamle Israel. Tekstene gir ord til feiring og lovsang, klage, lidelse, skyld og død, og gir råd for hvordan man kan leve et liv i velsignelse.
Salmenes mangfoldige uttrykk har dannet et språk som mennesker har overtatt og tatt i bruk som en del av sitt eget trosuttrykk og som hjelp til livstolkning både i den jødiske og kristne tradisjon. Salmenes bok har blitt kirkens mest benyttede bønnebok.
Delemnet vil vektlegge kjennetegn ved ulike typer salmer, salmenes teologi, og drøfting av hvordan salmene kan bidra til orientering i troen og i livet.
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- god evne til å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1; 77; 84, 88, 102, 103, 128.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6 (Kompendium/Compendium)
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2

GT524 - Gammeltestamentlige narrativer, salmenes bok og gammeltestamentlig teologi

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Høst (Uregelmessig) og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø et al., s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Clines, D.J.A., "X, X ben Y, ben Y : personal names in Hebrew narrative style" i:/in: *Vetus testamentum* 22, nr./issue 3 (1972), s./p. 266-287, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6 (Kompendium/Compendium)
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42 (Kompendium/Compendium)
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion*

41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517

Eller:/Or:
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Pbk. utg./ed. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8006-3765-8
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

GT526 - Salmene og troens liv og Gammeltestamentlig teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
GT526 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på tekstergrupper fra Salmenes bok og gammeltestamentlig teologi. GT526 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp) og HE152 (10 stp) på bachelornivå og GT501 (10 stp) på masternivå.
Emnet består av to delemner: A. Salmenes bok og troens liv (5 sp) og B. Gammeltestamentlig teologi (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med GT501-06V Det gamle testamente.. reduseres dette emnet med 4 sp
- Med GT512-07H Det gamle testamente: ... reduseres dette emnet med 5 sp

Avsluttende vurdering

Emnets avsluttende vurdering er eksamensformen klausurprøve (6 timer).Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål

DELEMNE A. SALMENES BOK OG TROENS LIV (5 STP)
Salmenes bok er en samling tekster og bønner som gir oss innblikk i mange ulike uttrykk for tro og teologi i det gamle Israel. Tekstene gir ord til feiring og lovsang, klage, lidelse, skyld og død, og gir råd for hvordan man kan leve et liv i velsignelse.
Salmenes mangfoldige uttrykk har dannet et språk som mennesker har overtatt og tatt i bruk som en del av sitt eget trosuttrykk og som hjelp til livstolkning både i den jødiske og kristne tradisjon. Salmenes bok har blitt kirkens mest benyttede bønnebok.
Delemnet vil vektlegge kjennetegn ved ulike typer salmer, salmenes teologi, og drøfting av hvordan salmene kan bidra til orientering i troen og i livet.
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- god evne til å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1; 77; 84, 88, 102, 103, 128.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

DELEMNE B: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)
«Gammeltestamentlig teologi» er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her som både arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske
fagdisipliner.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til (oversikt over) forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- grundig kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8
- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6 (Kompendium/Compendium)
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Pbk. utg./ed. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8006-3765-8
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42 (Kompendium/Compendium)
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium/Compendium)
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

GT527 - Salmene og troens liv og Gammeltestamentlige narrativer

Emneansvarlig: Øystein Lund (Oystein.Lund@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
GT527 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på tekstergrupper fra Salmenes bok og gammeltestamentlige narrativer. GT527 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp) og HE152 (10 stp) på bachelornivå og GT501 (10 stp) på masternivå.
Emnet består av to delemner: A. Salmenes bok og troens liv (5 sp) og B. Gammeltestamentlige narrativer (5 sp).

Avsluttende vurdering

Emnets avsluttende vurdering er eksamensformen klausurprøve (6 timer).Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål

DELEMNE A. SALMENES BOK OG LIV (5 STP)
Salmenes bok og troens liv. Salmenes bok er en samling tekster og bønner som gir oss innblikk i mange ulike uttrykk for tro og teologi i det gamle Israel. Tekstene gir ord til feiring og lovsang, klage, lidelse, skyld og død, og gir råd for hvordan man kan leve et liv i velsignelse.
Salmenes mangfoldige uttrykk har dannet et språk som mennesker har overtatt og tatt i bruk som en del av sitt eget trosuttrykk og som hjelp til livstolkning både i den jødiske og kristne tradisjon. Salmenes bok har blitt kirkens mest benyttede bønnebok.
Delemnet vil vektlegge kjennetegn ved ulike typer salmer, salmenes teologi, og drøfting av hvordan salmene kan bidra til orientering i troen og i livet.
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- god evne til å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1; 77; 84, 88, 102, 103, 128.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

DELEMNE B: GAMMELTESTAMENTLIGE NARRATIVER: UTVALGTE TEKSTER FRA GENESIS OG DET DEUTERONOMISTISKE HISTORIEVERK (5 STP)
Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i tråd med at Israels historie som fag er blitt problematisert, har forskningen lagt større vekt på tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor hebraiske virkemidler og grep blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Anvendelsen av GT som høyverdig litteratur har ført til at menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger er blitt løftet opp gjennom tema som identitet, narrative etikk, eller nylesing av begrepet «Abrahams barn».
Formålet for studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Fedrefortellingene (Gen 12-50); Dommerfortellingene og Saul/Davidfortellingene (1 Sam 12- 1 Kong 1).
- evne til å analysere følgene tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Gen 16:1-16; 21:1-21; 2 Sam 11:1-27; 2 Sam 14: 1-20.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8

- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6 (Kompendium/Compendium)
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Clines, D.J.A., "X, X ben Y, ben Y : personal names in Hebrew narrative style" i:/in: *Vetus testamentum* 22, nr./issue 3 (1972), s./p. 266-287, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø et al., s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

GT528 - Skriftene og Gammeltestamentlig teologi

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
GT528 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på tekstergrupper fra Salmenes bok og gammeltestamentlige narrativer. GT528 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp) og HE152 (10 stp) på bachelornivå og GT501 (10 stp) på masternivå.
Emnet består av to delemner: A. Tekster fra Skriftene (5 sp) og B. Gammeltestamentlig bibelteologi (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Avsluttende vurdering

Emnets avsluttende vurdering er eksamensformen klausurprøve (6 timer).Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål

DELEMNE A: TEKSTER FRA SKRIFTENE (5 STP)
Salmenes bok og troens liv. Salmenes bok er en samling tekster og bønner som gir oss innblikk i mange ulike uttrykk for tro og teologi i det gamle Israel. Tekstene gir ord til feiring og lovsang, klage, lidelse, skyld og død, og gir råd for hvordan man kan leve et liv i velsignelse.
Salmenes mangfoldige uttrykk har dannet et språk som mennesker har overtatt og tatt i bruk som en del av sitt eget trosuttrykk og som hjelp til livstolkning både i den jødiske og kristne tradisjon. Salmenes bok har blitt kirkens mest benyttede bønnebok.
Delemnet vil vektlegge kjennetegn ved ulike typer salmer, salmenes teologi, og drøfting av hvordan salmene kan bidra til orientering i troen og i livet.
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- god evne til å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1; 77; 84, 88, 102, 103, 128.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

DELEMNE B: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)
«Gammeltestamentlig teologi» er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her som både arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske
fagdisipliner.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til (oversikt over) forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- grundig kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4

- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J., *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8
- Day, J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psalms* Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study, 1990, s./p. 123-141, ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium/Compendium)
- Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger, *Psalms* 2005 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Kraus, Hans-Joachim, *Theology of the Psalms* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2225-3/0-8006-9506-2
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, Marvin E., *Psalms 51-100* 1990, ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, Norman, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Psalms as a book* Sheffield: JSOT Press, 1996, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6 (Kompendium/Compendium)
- Zenger, Erich, "New approaches to the study of the Psalms" i:/in: *Proceedings of the Irish Biblical Association* 17 (1994), s./p. 37-45, (optional until 54) (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Pbk. utg./ed. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8006-3765-8
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42 (Kompendium/Compendium)
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium/Compendium)
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

GT601 - Hebraisk språk

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE G

Generell informasjon

Dette fordypningsemnet retter seg mot studenter som er motiverte for å øke sine evner til å arbeide faglig med bibelske og utenombibelske tekster på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 12 sider hebraisk og/eller arameisk tekst og det er ulike pensumvarianter. Det er sperre mot å velge tekstar til særemnet fra HE151 og HE152.

Emnet har to delemner: A. Teksthistorie og tekstevaluering, og kulturkunnskap (fellesdel, 4 sp), B. Tekst- og språkstudium (valgfrie tekstvarianter, 6 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT618 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 10 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten skal
- levere inn og få godkjent 75% av de utleverte tektsoppgavene
- levere inn et utkast til faglig essay (redegjørelse eller drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til første del av pensum, omfang maks 1600 ord),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet GT601 har faglig essay (1600 ord) og klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å
få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet og klausurprøven. Essayet vektes 1/2 og
klausurprøven 1/2.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Fordypningsemnet/valgemnet er bygd opp slik:
- Delemne A. Teksthistorie og tekstevaluering, samt kulturkunnskap: 4 studiepoeng
- Delemne B. Tekst- og språkstudium (valgfrie tekstvarianter): 6 studiepoeng
Delemne A («Teksthistorie og tekstevaluering, samt kulturkunnskap») er felles for alle varianter. Innen Delemne B («Tekst- og språkstudium») velger studenten fra flere mulige varianter. Det gjelder for alle varianter at studenten kan, etter samråd med faglærer/ fagseksjon, bytte ut inntil 1/3 av pensumtekstene med andre tekstar av tilsvarande vanskelighetsgrad.

DELEMNE A: TEKSTHISTORIE OG TEKSTEVALUERING OG KULTURKUNNSKAP
Studenten skal
- ha utdypende kjennskap til teksthistorien bak den hebraiske bibelen, egenarten i gammeltestamentlig tekstkritikk, samt den kulturelle kontekst for Det gamle testamente,
- ha utdypende kjennskap til den hebraiske grammatikken,
- ha evne til å arbeide språklig med et bredere utvalg av bibelske og/eller utenom-bibelske tekster.

DELEMNE B: TEKST- OG SPRÅKSTUDIUM

ENTEN: I. Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i GT
- Leviticus 23
- 1 Kong 8,12-53

- Neh 8,13-9,37
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: II. Profetismens historie
- Num 24
- 1 Sam 3
- 1 Kong 17; 22:1-23
- 2 Kong 18
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: III Messias - bibelhebraisk
- 2 Sam 23:1-7
- Jes 7,10-17; 9,1-6; 11,1-10; 42,1-9; 49,1-6; 50,4-11; 55,3-4
- Jer 23:1-6; 33:14-17
- Esek 34:15-31; 37,24-25
- Am 9:11-13
- Mi 5:1-5
- Hag 2
- Sak 4,11-14; 9,9
- Dan 9
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: IV. Messias - targumarameisk
- Jes 9,1-7; 11,1-16; 52,13 - 53,12 frå Targum Jonathan

ELLER: V. Jesajaboka
- Jes 1-2; 6,1-13; 5; 7,1-17; 9,1-10,9; 11,1-10; 12
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VI. Jesaja 40-55
- Jes 40,1-31; 42,1-25; 48,1-22; 49,1-17; 52-53; 55,1-13
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VII. Fortellinger i GT
- Gen 16; 17; 21,1-21
- Dom 1
- Job 1-2; 42
- Rut 1; 4,1-12
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: VIII. Qumran og GT
- 1QIsaa 6
- 1QH III og VII
- 1QM X
- 1QpHab VII
- 4QSama 1,22-28
- 4Q 286-287
- 11Q5 Ps 154

ELLER: IX. Profeti og apokalyptikk
- Jes 24-27; 61-62
- Sak 12-14
- Dan 12
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: X. De arameiske targumer
- Fra Den babylonske targum (Targum Onkelos): Gen 4; 26,1-11
- Fra de palestinske targumene: Gen 1,1-5
Studenten leser og sammenligner de arameiske tekstene med de tilsvarende hebraiske bibeltekster.

ELLER: XI. Hebraiske inskripsjoner
Denne varianten vil en kunne legge opp når tekstbok foreligger.
- Geser-innskriften
- Sjiloa-innskriften
- Arad-ostraka 18 ; 24
- Lakisj-ostraka 3; 4
- Innskrifter fra Kuntillet Ajrud
- Innskriften på Mesja-steinen fra Moab

ELLER: XII. Skapelsesteologi og visdomslære
- Sal 8; 104

- Jes 41,17-24; 42,5-9; 43; 51,9-16
- Job 28; 38-42,6
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: XIII. Lov, rett og etikk i GT
- Ex 20,22-23,19
- Lev 18,1-23; 19,1-20,16
- Deut 17-18; 30,11-20
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: XIV. Bibelarameisk
- Dan 5-6; 7,9-28
- Esra 6,1-18
I språkstudiet gjør en bruk av en kommentar i en av de anerkjente seriene, for eksempel AB, OTL eller WBC

ELLER: XV. Misjnahebraisk
- Avoth 1-5

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Matthews, Victor Harold, *Manners and customs in the Bible :an illustrated guide to daily life in Bible times* 3. utg./ed. Peabody, Mass.: Hendrickson, 2006, ISBN/ISSN: 1-56563-704-6
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Textual criticism of the Hebrew Bible* 2. rev. utg./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2001, s./p. 1-311, ISBN/ISSN: 0-8006-3429-2

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Kelley, Page H., Daniel S. Mynatt og Timothy G. Crawford, *The Masorah of Biblia Hebraica Stuttgartensia : introduction and annotated glossary* Grand Rapids, Mich.: William Eerdmans, 1998, ISBN/ISSN: 0-8028-4363-8
- Matthews, Victor Harold og Don C. Benjamin, *Social World of ancient Israel, 1250-587 BCE* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1993, ISBN/ISSN: 0-913573-89-2
- Würthwein, Ernst, *The text of the Old Testament : an introduction to the Biblia Hebraica* 2nd utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0788-7

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, redaktør David Noel Freedman, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism*

Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, redaktør W.D. Davies et al., s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, redaktør David Noel Freedman, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, redaktør W.D. Davies et al., s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, redaktør David Noel Freedman, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2

- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, redaktør W.D. Davies et al., s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, redaktør David Noel Freedman, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, redaktør W.D. Davies et al., s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, redaktør David Noel Freedman, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8

- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, redaktør W.D. Davies et al., s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7
- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:

- Alexander, P.S., "Targum, Targumim" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 6, redaktør David Noel Freedman, s./p. 320-331
- Allen, Leslie C., *Psalms 101-50, revised* Rev. utg./ed. 2002, ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Blackman, Philip, *Mishnayoth : pointed Hebrew text, English translation, introductions, notes, supplement, appendix, indexes, addenda, corrigenda* 2. utg./ed. New York: The Judaica Press, 1963 b./vol. 4
- Childs, Brevard S., *The book of Exodus : a critical, theological commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1974, ISBN/ISSN: 0-664-20985-8
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Clarke, E. G., *Targum Pseudo-Jonathan of the Pentateuch text and concordance* Hoboken, N.J.: Ktav, 1984, ISBN/ISSN: 0-88125-015-5
- Craigie, Peter C. og Marvin E. Tate, *Psalms 1-50* 2. utg./ed. Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers, 2004, ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Dalman, Gustaf, *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960
- Dalman, Gustaf, *Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch* Hildesheim: Georg Olm, 1967
- Díez Macho, Alejandro, *Neophyti 1 : Targum Palestinense ms. de la Biblioteca Vaticana* Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1968 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 84-00-03973-4
- Flescher, P.V.M., "The Targumin in the context of Rabbinic literature" i:/in:/from: *Introduction to rabbinic literature* New York: Doubleday, 1994, s./p. 609-629, ISBN/ISSN: 0-385-47093-2
- Gibson, J. C. L., *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* Oxford: Clarendon Press, 1971 b./vol. 1
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jastrow, Marcus, *A dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic literature* New York: Judaica Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-910818-05-3
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Knudsen, Ebbe Egede, *A Targumic Aramaic reader texts from Onkelos and Jonathan* Leiden: Brill, 1981, ISBN/ISSN: 90-04-06232-7
- Kvam, Bjørn Olav Grüner, "Targumlitteraturen, dens opprinnelse, miljø og egenart" i:/in: *Chaos : dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* , nr./issue 19 (1993), s./p. 33-47, ISBN/ISSN: 0108-4453
- Le Déaut, R., "The Targumim" i:/in:/from: *The Cambridge history of Judaism* Cambridge: Cambridge University Press, 1989 b./vol. 2, redaktør W.D. Davies et al., s./p. 563-590, ISBN/ISSN: 0-521-21880-2
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Nelson, Richard D., *Deuteronomy : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3
- Renz, Johannes og Wolfgang Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995-2003 b./vol. 1-3, ISBN/ISSN: 3-534-09052-7

- Sperber, Alexander, *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 1, s./p. ikke oppgitt
- Weiser, Artur, *The Psalms : a commentary* London: SCM Press, 1962
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Blenkinsopp, Joseph, *Ezra-Nehemiah : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1989, ISBN/ISSN: 0-334-00444-6
- Cogan, Mordechai, *1 Kings : a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 2001, ISBN/ISSN: 0-385-02992-6
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0211-8
- Gray, John, *I & II Kings : a commentary* 3. fully revised utg./ed. London: SCM Press, 1977, ISBN/ISSN: 0-334-00849-2
- Hartley, John E., *Leviticus* Dallas, Tex.: Word Books, 1992, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Milgrom, Jacob, *Leviticus 23-27 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2001, s./p. XXI, s. 1896-2714, ISBN/ISSN: 0-385-50035-1
- Myers, Jacob M., *Ezra. Nehemiah* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1965, ISBN/ISSN: 0-385-04695-2
- Noth, Martin, *Leviticus : a commentary* London: SCM Press, 1977, ISBN/ISSN: 0-334-00888-3
- Williamson, H. G. M., *Ezra, Nehemiah* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0215-0

Eller:/Or:
- Cogan, Mordechai, *1 Kings : a new translation with introduction and commentary* Garden City, N.Y.: Doubleday, 2001, ISBN/ISSN: 0-385-02992-6
- DeVries, Simon J., *1 Kings* Waco, Tx.: Word Books, 1985, ISBN/ISSN: 0-8499-0211-8
- Hertzberg, Hans Wilhelm, *I & II Samuel : a commentary* London: SCM Press, 1964, ISBN/ISSN: 0-334-01436-0
- Noth, Martin, *Numbers : a commentary* London: SCM Press, 1968, ISBN/ISSN: 0-334-01145-0

Eller:/Or:
- Carroll, Robert P., *Jeremiah : a commentary* London: SCM Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-334-02093-x
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Eichrodt, Walther, *Ezekiel : a commentary* London: SCM Press, 1970, ISBN/ISSN: 0-334-00443-8/0-334-01354-2/0-664-20872-x
- Hertzberg, Hans Wilhelm, *I & II Samuel : a commentary* London: SCM Press, 1964, ISBN/ISSN: 0-334-01436-0
- Mays, James Luther, *Amos : a commentary* London: SCM Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-334-00032-7/0-334-00039-4/0-664-20863-0
- Petersen, David L., *Haggai and Zechariah 1-8 : a commentary* London: SCM Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-334-02041-7
- Petersen, David L., *Zechariah 9-14 and Malachi : a commentary* London: SCM, 1995, ISBN/ISSN: 0-334-02594-x
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3

Eller:/Or:
- "Jes. 52,13-53,12" i:/in:/from: *The Aramaic Bible the Targums* Edinburgh: Clark, 1987 b./vol. 11, redaktør Martin McNamara et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-567-09468-5/0-8146-5480-0
- "Jes. 52,13-53,12" i:/in:/from: *The Targum of Isaiah* Oxford: Clarendon, 1949, redaktør John F. Stenning, s./p. ikke oppgitt
- Dalman, Gustaf, "Jes 52,13-53,12" i:/in:/from: *Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch : nach den Idiomen des palästinischen Talmud des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume. Aramäische dialektproben* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960, s./p. ikke oppgitt
- Sperber, Alexander, "Jes. 52,13-53,12" i:/in:/from: *The Bible in Aramaic : based on old manuscripts and printed texts* Leiden: Brill, 1959 b./vol. 3, s./p. ikke oppgitt

- Ådna, Jostein, "Herrens tjener i Jesaja 53 skildret som triumferende Messias : profettargumens gjengivelse og tolkning av Jes 52,13-53,12" i:/in
: *Tidsskrift for teologi og kirke* 63 (1992), s./p. 81-94, ISBN/ISSN: 0040-7194

Eller:/Or:
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Kaiser, Otto, *Isaiah 1-12 : a commentary* 2nd utg./ed. London: SCM Press, 1983, ISBN/ISSN: 0-334-00744-5

Eller:/Or:
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2

Eller:/Or:
- Nielsen, Kirsten, *Ruth : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-664-22092-4/0-334-02684-9
- Rad, Gerhard von, *Genesis : a commentary* 3rd rev. utg./ed. London: SCM Press, 1972, ISBN/ISSN: 0-334-00539-6/0-334-00544-2
- Soggin, J. Alberto, *Judges : a commentary* 2. utg./ed. London: SCM Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-334-02108-1
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

Eller:/Or:
- Burrows, Millar, John C. Trever og William H. Brownlee, *The Dead Sea scrolls of St. Mark's monastery* New Haven, Con.: American Schools of Oriental Research, 1950 b./vol. 1, s./p. 61 bl.
- Charlesworth, James H., *The Dead Sea scrolls : Hebrew, Aramaic, and Greek texts with English translations* Tübingen: J.C.B. Mohr, 1997 b./vol. 4A, s./p. XXIII, 296 s
- Cross, Frank Moore, "A new Qumran Biblical fragment related to the original Hebrew underlying the Septuagint" i:/in: *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 132 (1953), s./p. 15-26
- Cross, Frank Moore, Donald W. Parry og Eugene Charles Ulrich, *Discoveries in the Judaean Desert* Oxford: Clarendon Press, 2005 b./vol. 17, s./p. Ikke oppgitt
- Eisenman, Robert H. og Michael Wise, *The Dead Sea scrolls uncovered : the first complete translation and interpretation of 50 key documents withheld for over 35 years* Shaftesbury: Element, 1992, s./p. ix, 286 s., pl., ISBN/ISSN: 1-85230-368-9
- Ejrnæs, Bodil, Søren Holst og Mogens Müller,*Dødehavsskrifterne og de antikke kilder om essæerne*2. utg./ed. København: Anis, 2003, ISBN/ISSN: 87-7457-262-8

- Flint, Peter W., Martin G. Abegg og Eugene Charles Ulrich, *The Dead Sea scrolls Bible : the oldest known Bible* San Francisco: HarperSan Francisco, 1999, ISBN/ISSN: 0-06-060063-2/0-06-060064-0/0-567-08715-8
- García Martínez, Florentino og Eibert Johannes Calvinus Tigchelaar, *The Dead Sea scrolls study edition* Leiden: Brill, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-04-11058-5
- García Martínez, Florentino og Eibert Johannes Calvinus Tigchelaar, *The Dead Sea scrolls study edition* Leiden: Brill, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-04-11058-5
- Lohse, Eduard, *Die Texte aus Qumran : Hebräisch und Deutsch : mit masoretischer Punktation, Übersetzung, Einführung und Anmerkungen* 2., kritisch durchges. und erg. utg./ed. München: Kösel-Verlag, 1971, ISBN/ISSN: 3-466-20067-9
- Parry, Donald W. og Elisha Qimron, *The great Isaiah scroll (1QIsaa) : a new edition* Leiden: Brill, 1999, ISBN/ISSN: 90-04-11277-4
- Sanders, James A., *The psalms scroll of Qumrân cave 11 (11QPsa)* 1965, s./p. viii, 99 s., 17 pl.
- Steudel, Annette, *Die Texte aus Qumran : hebräisch/aramäisch und deutsch : mit masoretischer Punktation, Übersetzung, Einführung undAnmerkungen* D armstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2001 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 3-534-11613-5
- Wise, Michael, Martin Abegg og Edward Cook, *The Dead Sea Scrolls : a new translation* Rev. utg./ed. San Francisco, Calif.: HarperSanFrancisco, 2005

Eller:/Or:

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003, ISBN/ISSN: 0-385-50174-9
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Petersen, David L., *Zechariah 9-14 and Malachi : a commentary* London: SCM, 1995, ISBN/ISSN: 0-334-02594-x
- Porteous, Norman, *Daniel : a commentary* 2. rev. utg./ed. London: SCM Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-334-00292-3

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Gleßmer, Uwe, *Einleitung in die Targume zum Pentateuch* Tübingen: Mohr, 1995, ISBN/ISSN: 3-16-145818-4
- Grossfeld, Bernard, *The Targum Onqelos to Genesis* 1989
- Klein, Michael L., *The Fragment-Targums of the Pentateuch : according to their extant sources* Rome: Biblical Institute Press, 1980 b./vol. 1-2
- Klein, Michael L., *Genizah manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch* Cincinnati, Ohio: Hebrew Union College Press, 1986 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-87820-206-4
- Maher, Michael, *Targum Pseudo-Jonathan: Genesis* Edinburgh: Clark, 1992, ISBN/ISSN: 0-567-09608-4
- McNamara, Martin, *Targum Neofiti 1: Genesis* Edinburgh: Clark, 1992, ISBN/ISSN: 0-567-09458-8

GT604 - Skapelsesteologi og visdomslære

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

GT605 - History of Israel

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Knowledge about the History of Ancient Israel provides us with a colourful background for the stories we can read in the Bible. But it is more. It sharpens our understanding for Israel´s way with God.
The course has the aim to present Israel´s position among the Ancient Near Eastern powers Egypt, Assyria, Babylon and Persia. We will follow prominent figures like Saul and David in their fate, discuss the rise of the kingdoms in Israel and Judah and their downfalls and will have a look at the new perspectives that come up for Israel during the Persian period.

Studiepoengreduksjon

No reduction in credits applies.

Studiekrav

To be allowed to go up to the final exam, the student must
- participate in an evaluation of the course or learning environment, if the course has been selected for special evaluation in the given semester

Avsluttende vurdering

GT605 is evaluated with a 4-hour written exam. If the course is chosen as an elective as part of GT512/GT524/GT525, the final evaluation will be connected to the final exam in GT512/GT524/GT525. For more details, please see our homepage, under "Eksamensplan høst 2008".
The student must fulfill all obligatory activities for the course within the given due date in order to be allowed to write the final exam.
The final exam is graded A-F.

Mål og innhold

The students shall:
- get an understanding (overview) of the Old Testament providing both historical information and theological interpretation along with the question if it is possible to write a history of Israel
- get knowledge about the political powers that had an impact on the development of Israels and Judahs history
- get an insight into the various sources that shape our picture of Ancient Israel, such as archeological findings, epigraphy, geographical and sociological knowledge and above all the biblical texts.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bright, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Israel* Louisville, Ky.: Westminster J. Knox Press, 2000, s./p. 107-143, ISBN/ISSN: 0-664-22068-1
- Kuhrt, A., "Israelite and Near Eastern historiography" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø et al., s./p. 257-279, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Miller, James Maxwell og John Haralson Hayes, "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of ancient Israel and Judah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, s./p. 1-6, 30-60, 79-185, 284-326, 360-393, 400-421, 439-460, 478-540, ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Edelman, D., "Clio's dilemma : the changing face of history-writing" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø el al., s./p. 247-255, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Kessler, Rainer, *The social history of ancient Israel : an introduction* Minneapolis: Fortress, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6282-0
- Kuhrt, Amélie, *The ancient Near East c. 3000-330 BC* London: Routledge, 1995 b./vol. 1&2, s./p. 2 b. (XXVIII, 782 s.), ISBN/ISSN: 0-415-01352-6/0-415-16762-0
- Pritchard, James B., *Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament* Princeton, N.J.: Princeton Univ.Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-691-03503-2
- Smith, Mark S., *The memoirs of God : history, memory, and the experience of the divine in ancient Israel* Minneapolis: Fortress Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-8006-3485-3

GT608 - Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i Det gamle testamente

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 5
Undervises:

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Alexander, T.D., "The Passover Sacrifice" i:/in:/from: *Sacrifice in the Bible* Carlisle: Paternoster, 1995, redaktør Roger T. Beckwith et al., s./p. 1-24, ISBN/ISSN: 0-85364-611-2/0-8010-2044-1
- Balentine, Samuel E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Prayer in the Hebrew Bible : the drama of divine-human dialogue* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s./p. 48-145, 260-295., ISBN/ISSN: 0-8006-2615-x
- Brueggemann, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Psalms and the life of faith* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s./p. 3-213, 258-267, ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4
- Fensham, F. C., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Books of Ezra and Nehemiah* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1982, s./p. 219-234, ISBN/ISSN: 0-8028-2362-9/0-8028-2527-3
- Gray, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *I & II Kings a commentary* 2nd, fully rev. utg./ed. London: SCM Press, 1970, s./p. 214-231, ISBN/ISSN: 0-334-00849-2
- Hartley, John E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Leviticus* Waco, Tex.: Word Books, 1992, s./p. 247-260, 363-376, 383-394, ISBN/ISSN: 0-8499-0203-7
- Jenson, Ph. P., "The Levitical sacrificial system" i:/in:/from: *Sacrifice in the Bible* Carlisle: Paternoster, 1995, redaktør Roger T. Beckwith et al., s./p. 25-40, ISBN/ISSN: 0-85364-611-2/0-8010-2044-1
- Mays, James Luther, *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994, ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Vaux, Roland de, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ancient Israel : its life and institutions* London: Darton Longman & Todd, 1973, s./p. 325-330, 372-405, 410-414, 447-456, 468-517, ISBN/ISSN: 0-232-51219-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Miller, Patrick D., *They cried to the Lord : the form and theology of Biblical prayer* Minneapolis: Fortress Press, 1944, ISBN/ISSN: 0-8006-2762-8
- Reventlow, Henning, greve, *Gebet im Alten Testament* Stuttgart: W. Kohlhammer, 1986, ISBN/ISSN: 3-17-009238-3

GT609 - Messias i Det gamle testamente

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 5
Undervises:

Generell informasjon

Den salvede (Messias) i Det gamle testamente er i første rekke kongen av Davids ætt. Forventningene til davidskongene var store og mange. Kongen hadde en rekke politiske og religiøse funksjoner. Men også øverstepresten var salvet og dermed en messiasskikkelse. Tekstene avspeiler messianismens historie i Israel, der både konge og prest er aktører, og der forholdet mellom dem kunne bli spenningsfylt. Dette emnet vil gi innføring i denne historien og samtidig gi grunnlag for å forstå den videreføring og nytolkning av messiasforventningen som kommer til uttrykk i mellomtestamentlige og nytestamentlige tekster.

Avsluttende vurdering

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om messiastankens opprinnelse i GT, herunder spørsmålet om mulig innflytelse fra omverdenen og forholdet mellom messianisme og eskatologi
- grundig kunnskap om de ulike messiasforventninger som finnes i Det deuteronomistiske historieverk, Det kronistiske historieverk, profetoverleveringene og Salmene
- kjennskap til om enkelte utsagn i Pentateuken, kan kalles messianske
- kunnskap om forholdet mellom Messias og Herrens tjener (i de såkalte Tjenersangene) og Menneskesønnen (i Danielboken)
- kunnskap om messiastanken i mellomtestamentlig litteratur, særlig i 1. Henok

Hebraisk tekst
2 Sam 7,1-17

Tekster i oversettelse
2 Sam 23,1-7; 1 Krøn 17,1-15; Jes 7,10-17; 9,1-6; 11,1-10; 42,1-9; 49,1-6; 50,4-11; 55,3-4; Jer 33,14-17; Esek 37,24-25; Mi 5,1-5; Hag 2,23; Sak 4,11-14; 9,9; Dan 9; Sal 2; 132; 1 Henok 45-51

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "1. Henok 45-51" i:/in:/from: *Das äthiopische Henochbuch* Gütersloh ,: 1984, redaktør Siegbert Uhlig, s./p. 585-594, ISBN/ISSN: 3-579-03956-3
- "1. Henok 45-51" i:/in:/from: *The Old Testament Pseudepigrapha* 1983 b./vol. 1, redaktør James H. Charlesworth, s./p. 33-37, ISBN/ISSN: 0-232-51603-0
- "1. Enok 45-51" i:/in:/from: *De gammeltestamentlige pseudepigrafer* København: Det Danske Bibelselskab, 2001, redaktør Erling Hammershaimb, s./p. 104-110
- Block, D.I., "Bringing back David : Ezekiel's Messianic hope" i:/in:/from: *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* Carlisle: Paternoster, 1995, redaktør P. E. Satterthwaite et al., s./p. 167-188, ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- Collins, John J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The scepter and the star : the Messiahs of the Dead Sea Scrolls and other ancient literature* New York: Doubleday, 1995, s./p. 1-101, 123-126, 154-214, ISBN/ISSN: 0-385-47457-1
- Hugenberger, G.P., "The Servant of the Lord in the "Servant Songs" of Isaiah" i:/in:/from: *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* Carlisle: Paternoster, 1995, redaktør P. E. Satterthwaite et al., s./p. 105-140., ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- McCarter, P. Kyle, "Nathan's oracle (7,1-17)" i:/in:/from: *II Samuel* New York: Doubleday, 1984, s./p. 190-231, ISBN/ISSN: 0-385-06808-5
- McConville, J.G., "Messianic interpretation of the Old Testament in modern context" i:/in:/from: *The Lord's anointed : interpretation of Old Testament Messianic texts* Carlisle: Paternoster, 1995, redaktør P. E. Satterthwaite et al., s./p. 1-17, ISBN/ISSN: 0-85364-685-6/0-8010-2087-5
- Mettinger, Tryggve N. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *King and Messiah : the civil and sacral legitimation of the Israelite kings* [Lund]: CWK/Gleerup, 1976, s./p. 48-63, 233-293, ISBN/ISSN: 91-40-04349-5
- Sæbø, Magne, "Messianisme hos Kronisten?" i:/in:/from: *Israel - Kristus - kirken festskrift til professor dr. theol. Sverre Aalen på 70-årsdagen 7.desember 1979* Oslo: Universitetsforlaget, 1979, redaktør Ivar Asheim, s./p. 53-75, ISBN/ISSN: 82-00-01976-4/82-00-01981-0
- Sæbø, Magne, "Messias - Herrens tjener og menneskesønn" i:/in:/from: *Hvem er Jesus? : forelesninger ved Menighetsfakultetets 75-års jubileum* Oslo: Luther, 1984, redaktør Torleiv Austad et al., s./p. 19-30, ISBN/ISSN: 82-531-7405-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Kaiser, Walter C., *The Messiah in the Old Testament* Carlisle: Paternoster, 1995, ISBN/ISSN: 0-85364-692-9/0-310-20030-x
- Mowinckel, Sigmund, *Han som kommer : Messiasforventningen i Det gamle testament og på Jesu tid* København: G.E.C. Gads forlag, 1951

GT610 - Kjønnsperspektiver i møte med Bibelen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Feminist interpretation : the Bible in women's perspective* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1998, redaktør Luise Schottroff et al., s./p. 1-99, ISBN/ISSN: 0-8006-2999-x
- Bird, Phyllis A., *Missing persons and mistaken identities : women and gender in ancient Israel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-3128-5
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i:/in:/from: *The motherhood of God and other studies* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 1-55540-763-3
- Gruber, Mayer I., "The motherhood of God in Second Isaiah" i:/in: *Revue Biblique* 90 (1983), s./p. 351-359
- Løland, Hanne, "Som moren trøster sin sønn Jes. 66:13 : noen aspekter ved bruken av feminine metaforer for Gud i Det gamle testamente" i:/in:/from: *Feministteologi på norsk* Oslo: Cappelen akademisk forlag, 1999, redaktør Dagny Kaul et al., s./p. 184-194, ISBN/ISSN: 82-456-0735-5
- Schüngel-Straumann, Helen, "God as Mother in Hosea 11" i:/in:/from: *A Feminist companion to the latter prophets* Sheffield: JSOT Press, 1995, redaktør Athalya Brenner, s./p. 194-218, ISBN/ISSN: 1-85075-515-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brenner, Athalya, *The Israelite woman : social role and literary type in biblical narrative* Sheffield: JSOT Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-905774-83-3

GT613 - Gammeltestamentlige narrativer: Utvalgte tekster fra Genesis og det deutronomistiske historiverk

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

GT611 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på tekster som egner seg for en narrativ teksttolkning.
GT611 forutsetter fullført eksamen HE151 (10 stp), HE152 (10 stp) og GT211 (10 stp) på bachelornivå.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med GT524-07H Det gamle testamente reduseres dette emnet med 5 sp
- Med GT608-04V Gammeltestamentlige narrativer reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og evt. læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av GT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på GT512.

Mål og innhold

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i tråd med at Israels historie som fag er blitt problematisert, har forskningen lagt større vekt på tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor hebraiske virkemidler og grep blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Anvendelsen av GT som høyverdig litteratur har ført til at menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger er blitt løftet opp gjennom tema som identitet, narrative etikk, eller nylesing av begrepet «Abrahams barn».
Formålet for studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Fedrefortellingene (Gen 12-50); Dommerfortellingene og Saul/Davidfortellingene (1 Sam 12- 1 Kong 1).
- evne til å analysere følgene tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Gen 16:1-16; 21:1-21; 2 Sam 11:1-27; 2 Sam 14: 1-20.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø et al., s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Clines, D.J.A., "X, X ben Y, ben Y : personal names in Hebrew narrative style" i:/in: *Vetus testamentum* 22, nr./issue 3 (1972), s./p. 266-287, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5

GT620 - «Hvem vil dere da ligne Gud med?» Gud og gudsspråk (God-language) i Jesaja 40-55

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

«Hvem vil dere da ligne Gud med?» (Jesaja 40:18) Spørsmålet ble reist for ca 2500 år siden i den delen av Jesajaboka som vi tradisjonelt har kalt Deutero-Jesaja (Jes 40-55). Siden den gangen har spørsmålet blitt reist igjen og igjen, og spørsmålet er av grunnleggende betydning for all teologi. Hvem ligner vi Gud med? Hvordan taler vi om Gud og til Gud? Er det noen språk om Gud som er «passende» og noe som ikke er det? Er språket om Gud kontekstuelt? Hvor starter vi vår refleksjonen over guds-språket (god-langauge)?
I de siste årene har disse spørsmålene blitt rest med ny styrke. Først og fremst i forbindelse med den feministiske kritikken av guds-språket som i den kristne tradisjon i stor grad er dominert av maskuline og patriarkalske uttrykk. Et viktig spørsmål i nyere teologisk debatt er om Gud er mannlig, kvinnelig, ingen av delene eller begge deler.

Dette fordypningsemnet gir oss muligheten til å reflektere over både vårt eget og Biblens guds-språk, med utgangspunkt i guds-språket i Jesaja 40-55.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i seminaret
- skrive en artikkel (mellom 2800-4000 ord), tema for oppgaven skal avtales med faglærer,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for artikkelen,
- gi skriftlig og muntlig respons på to fremlegg fra andre studenter,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av artikkelen.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenten skal
- ha kunnskap om hva guds-språk ('god-language') er, med særlig vekt på kjønnet guds-språk. ('gendered god-language')
- ha noe generell kunnskap om Jesaja 40-55: samlingen, konteksten, teologien.
- ha grundig kunnskap om det mangfoldige guds-språket i Jes 40-55 og dets plass og funksjon innen den større teologiske helheten av Jesaja 40-55

GT622 - "Hvem vil dere da ligne Gud med?" Gud og Guds-språk (god-language) i Jesaja 40-55

Emneansvarlig:	Hanne Løland (Hanne.Loland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Hvem lignes Gud med i det gamle testamentet? Hvordan taler vi om Gud og til Gud? Er det noe språk om Gud som er "passende" og noe som ikke er det? Hva betyr det at språket om Gud er kontekstuelt? Hvor starter vi vår refleksjon over guds-språket (god-language)? De siste årene har disse spørsmålene blitt reist med ny styrke. Først og fremst i forbindelse med den feministiske kritikken av guds-språket som i den kristne tradisjon i stor grad er dominert av maskuline og patriarkalske uttrykk.
Dette fordypningsemnet gir muligheten til å reflektere over både eget og Bibelens guds-språk, med utgangspunkt i guds-språket i Jesaja 40-55
Forkunnskaper: det forutsettes kunnskaper i bibelhebraisk tilsvarende HE151 og HE152 for å melde seg opp i emnet, det er også anbefalt å ha tatt innføring i arbeid med gammeltestamentlige tekster tilsvarende GT211.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnets vurderingsform er klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om hva guds-språk (god-language) er og hvordan det kan forstås både i Det gamle testamentet og i dag
- kunnskap om hva kjønnet guds-språk (gendered god-language) er og evne til å reflektere over betydning av kjønn i guds-språket
- kunnskap om det mangfoldige guds-språket i Jes 40-55 og dets plass og funksjon i den større teologiske helheten av Jesaja 40-55

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

TEKST I OVERSETTELSE
Jesaja 40-55

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Baumann, Gerlinde, "Prophetic objections to YHWH as the violent husband of Israel : reinterpretations of the /prophetic marriage metaphor in Second Isaiah (Isaiah 40-55)" i:/in:/from: *Prophets and Daniel/* Sheffiel: JSOT Press, 2001, redaktør Athalya Brenner, s./p. 88-120, ISBN/ISSN: 1-84127-163-2
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 78 (1998), s./p. 97-120, ISBN/ISSN: 0309-0892
- Gaiser, Frederick J., "To whom then will you compare me? : agency in Second Isaiah" i:/in: *Word & world* 19, nr./issue 2, Spring (1999), s./p. 141-152, ISBN/ISSN: 0275-5270
- Løland, Hanne, *Silent or salient gender? : the interpretation of gendered God-language in the Hebrew Bible, exemplified in Isaiah 42,46, and 49* Tübingen: Mohr-siebeck, 2008, ISBN/ISSN: 978-3-16-149705-6
- McFague, Sallie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Metaphorical theology : models of God in religious language* Philadelphia: Fortress Press, 1982, s./p. 1-66, 103-194, ISBN/ISSN: 0-8006-1687-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Brettler, Marc Z., "The metaphorical mapping of God in the Hebrew Bible" i:/in:/from: *Metaphor, canon and community : Jewish, Christian and Islamic approaches* Bern: Peter Lang, 1999, redaktør Ralph Bisschops et al., s./p. 219-232, ISBN/ISSN: 0-8204-4234-8/3-906762-40-8
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-429-0679-0
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-390-0173-1

- Nielsen, Kirsten, "The variety of metaphors about God" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 16 (2002), s./p. 151-159, ISBN/ISSN: 0901-8328
- Soskice, Janet Martin, *The kindness of God : metaphor, gender, and religious language* Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 019826951x/9780198269519

GT623 - Barnet og GT

Emneansvarlig: Kristin Moen Saxegaard (Kristin.M.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng: 5
Undervises:

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bunge, Marcia J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The child in the Bible* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2008, s./p. 3-82, 307-422, ISBN/ISSN: 978-0-8028-4835-2
- King, Philip J. og Lawrence E. Stager, "Et utvalg" i:/in:/from: *Life in biblical Israel* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, s./p. 21-61, ISBN/ISSN: 0-664-22148-3
- Ramsfjell, Astri, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Kjære Gud, jeg har det godt" : leserrolle og barndomskonstruksjon i religiøs didaktisk barnelitteratur* Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Det historisk-filosofiske fakultet, Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, 2008, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-471-1074-4
- Saxegaard, Kristin Moen, "Når Gud angrer nesten. Om Gud og modige gutter i norske barnebibler." i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 60, nr./issue 2 (2009), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Wenham, Gordon J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Genesis 16-50* 1994, s./p. 170-80, 197-216, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0
- Wenham, Gordon J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Genesis 1-15* 1987, s./p. 148-208, ISBN/ISSN: 0-8499-0200-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Fewell, Danna Nolan, *The children of Israel : reading the Bible for the sake of our children* Nashville: Abingdon Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-687-08414-8
- Johnsen, Elisabeth Tveito, *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Saxegaard, Kristin Moen, "Bibelsk narratologi : metode til lesning av bibelske fortellinger" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 182-195, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Toorn, Karel van der, *From her cradle to her grave : the role of religion in the life of the Israelite and the Babylonian woman* Sheffield: JSOT Press, 1994, ISBN/ISSN: 1-85075-446-2

GT624 - Barnet og GT

Emneansvarlig:	Kristin Moen Saxegaard (Kristin.M.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	

GT656 - Salmenes bok og utviklingen av monoteismen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig)

Generell informasjon

Den monoteistiske bevegelse som vokste frem i Israel ved inngangen til eksilet representerer ifølge flere forskere en særegen religionsform med røtter som kan spores tilbake til det niende århundret f. Kr. og kanskje lenger. Men det var først etter assyrerrikets fall, frem mot eksilet, og under eksilet at denne bevegelsen vant større anerkjennelse blant folket.
I dette kurset settes fokus på:
- den israelittiske monoteismens karakter som religionsform,
- det historiske forløp som førte til monoteismen gjennom profetismen og Exodusberetningen,
- den politiske side ved monoteismen,
- hvordan den religiøse poesien representert ved Salmenes bok fungerer som en overbevisende kraft når den postulerer at ulike gudsbilder representeres av Jahve, og derved får Jahve til å fremstå som både plausibel og tilstrekkelig som eneste Gud,
- i hvilken grad den religiøse poesi, især representert ved Salmenes bok fremdeles har denne kraften til å vekke engasjement og overbevisning.

GT656 forutsetter fullført eksamen HE151 og HE152 (20 stp).

Studiepoengreduksjon

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen klausurprøve (6 timer).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om sentrale teorier om monoteismens opprinnelse og karakter i nyere forskning.
- kunnskap om Gudsbilder i Salme 22, 23 og 24 - og deres nærorientalske paralleller.
- kjennskap til hvordan salmetekster kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster: Salme 22; 23; 24.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Augustinus, Aurelius og Martin Jacobsson, *De musica liber VI : a critical edition with a translation and an introduction* Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 2002, ISBN/ISSN: 91-22-01959-6
- Bloch-Smith, E., "Who is the king of glory? : Solomon's temple and its symbolism" i:/in:/from: *Scripture and other artifacts : essays on the Bible and archaeology in honor of Philip J. King* Louisville, Kent.: Westminster, 1994, redaktør J. Cheryl Exum et al., s./p. 18-31, ISBN/ISSN: 0-664-22036-3
- Cooper, A., "Ps 24:7-10 : mythology and exegesis" i:/in: *Journal of biblical literature* 102 (1983), s./p. 37-60, ISBN/ISSN: 0021-9231
- Freedman, David Noel, "The twenty-third psalm" i:/in:/from: *Pottery, poetry, and prophecy : studies in early Hebrew poetry* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1980, s./p. 275-302, ISBN/ISSN: 0-931464-04-8
- Hecke, P.J.P.v., "Lamentations 3, 1-6 : an anti-psalm 23" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 16 (2002), s./p. 264-282, ISBN/ISSN: 0901-8328
- Lundager Jensen, Hans Jørgen, "Moses og bodysnatchernes invasion (Durkheim, kognition og Deuteronomium)" i:/in: *Collegium Biblicum Årsskrift* (2005), s./p. 33-45
- Marttila, Marko, "Et utvalg" i:/in:/from: *Collective reinterpretation in the Psalms : a study of the redaction history of the Psalter* Tübingen: Mohr Siebeck, 2006, s./p. 85-105, ISBN/ISSN: 3-16-148838-5/978-3-16-148838-2
- McCauley, Robert N. og E. Thomas Lawson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bringing ritual to mind : psychological foundations of cultural forms* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, s./p. 38-123, ISBN/ISSN: 0-521-81559-2/0-521-01629-0
- Mettinger, Tryggve N. D., "Israelite aniconism : developments and origins" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* Leuven: Peeters, 1997, redaktør Karel van der Toorn, s./p. 173-204, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Moor, Johannes Cornelis de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The rise of Yahwism : the roots of Israelite monotheism* Rev. og utvidet utg./ed. Leuven: University Press, 1997, s./p. 310-369, ISBN/ISSN: 90-6186-839-4/90-6831-901-9
- Moor, Johannes Cornelis de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The rise of Yahwism : the roots of Israelite monotheism* Rev. og utvidet utg./ed. Leuven: University Press, 1997, s./p. 41-102, ISBN/ISSN: 90-6186-839-4/90-6831-901-9
- Smith, M.S., "Setting and rhetoric in Psalm 23" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 41 (1988), s./p. 61-66, ISBN/ISSN: 0309-0892
- Smith, Mark S., *The memoirs of God : history, memory, and the experience of the divine in ancient Israel* Minneapolis: Fortress Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-8006-3485-3

- Stern, P.D., "The 'bloodbath of anat' and Psalm xxiii" i:/in: *Vetus testamentum* 44 (1994), s./p. 120-125, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Toorn, Karel van der, "The Babylonian New Year festival : new insights from the cuneiform texts and their bearing on Old Testament study" i:/in:/from: *Congress volume : Leuven, 1989* Leiden: Brill, 1991, redaktør J. A. Emerton, s./p. 331-344, ISBN/ISSN: 90-04-09398-2
- Toorn, Karel van der, "The iconic book : analogies between the babylonian cult of images and the veneration of the Torah" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* Leuven: Peeters, 1997, redaktør Karel van der Toorn, s./p. 229-248, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Toorn, Karel van der, "Et utvalg" i:/in:/from: *Family religion in Babylonia, Syria and Israel : continuity and change in the forms of religious life* Leiden: Brill, 1996, s./p. 1-177, ISBN/ISSN: 90-04-10410-0
- Toorn, Karel van der, "Et utvalg" i:/in:/from: *Family religion in Babylonia, Syria and Israel : continuity and change in the forms of religious life* Leiden: Brill, 1996, s./p. 287-372, ISBN/ISSN: 90-04-10410-0
- Varhaug, Jørn, *Psalm 24 and monolatry :a didactic text with ritual experience as reference : OTSEM* Ebeltoft: 2006
- Vygotsky, L.S., "The problem of the cultural development of the child II" i:/in: *Journal of genetic psychology* 36 (1929), s./p. 415-432, ISBN/ISSN: 0022-1325

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Ackerman, Susan, *Under every green tree : popular religion in sixth-century Judah* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, ISBN/ISSN: 1-55540-273-9
- Assmann, Jan, *Herrschaft und Heil : politische Theologie in Altägypten, Israel und Europa* München: Carl Hanser Verlag, 2000, ISBN/ISSN: 3-446-19866-0
- Becking, Bob, Karel van der Toorn og Pieter Willem van der Horst, *Dictionary of deities and demons in the Bible DDD* 2. rev. utg./ed. Leiden: Brill, 1999, ISBN/ISSN: 90-04-11119-0/0-8028-2491-9
- Day, John, *Yahweh and the gods and goddesses of Canaan* Shefffield: Academic Press, 2000, ISBN/ISSN: 1-85075-986-3/0-8264-6830-6
- Dietrich, Walter og Martin A. Klopfenstein, *Ein Gott allein? : JHWH-Verehrung und biblischer Monotheismus im Kontext der israelitischen und altorientalischen Religionsgeschichte* Freiburg: Universitätsverlag, 1994, ISBN/ISSN: 3-525-53774-3/3-7278-0962-0
- Gerstenberger, Erhard S., *Der bittende Mensch : Bittritual und Klagelied des Einzelnen im Alten Testament* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 1980, ISBN/ISSN: 3-7887-0612-0
- Keel, Othmar og Christoph Uehlinger, *Gods, goddesses, and images of God in ancient Israel* Edinburgh: T&T Clark, 1998, ISBN/ISSN: 0-567-08591-0/0-8006-2789-x
- Krebernik, Manfred og Jürgen van Oorschot, *Polytheismus und Monotheismus in der Religionen des Vorderen Orients* Münster: Ugarit-Verl., 2002, ISBN/ISSN: 3-934628-27-3
- Loretz, Oswald, *Des Gottes Einzigkeit : ein altorientalisches Argumentationsmodell zum "Schma Jisrael"* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1997, ISBN/ISSN: 3-534-13276-9
- Mowinckel, Sigmund, *Offersang og sangoffer : salmediktningen i Bibelen* Oslo: Aschehoug, 1951
- Podella, T., "Transformationen kultischer Darstellungen : Toraliturgien in Ps 15 und 24" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 13 (1999), s./p. 95-130, ISBN/ISSN: 0901-8328
- Smith, M.S., "Interpreting the Baal cycle" i:/in: *Ugarit-Forschungen* 18 (1986), s./p. 313-339, ISBN/ISSN: 0342-2356
- Smith, Mark S., *The origins of biblical monotheism : Israel's polytheistic background and the Ugaritic texts* Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-19-513480-x/0-19-516768-6

GT657 - Salmenes bok og utviklingen av monoteismen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Fordypningsemnet GT657 er et valgbart delemne i GT512 Det gamle testamente.
Den monoteistiske bevegelse som vokste frem i Israel ved inngangen til eksilet representerer ifølge flere forskere en særegen religionsform med røtter som kan spores tilbake til det niende århundret f. Kr. og kanskje lenger. Men det var først etter assyrerrikets fall, frem mot eksilet, og under eksilet at denne bevegelsen vant større anerkjennelse blant folket.
I dette kurset settes fokus på:
- den israelittiske monoteismens karakter som religionsform,
- det historiske forløp som førte til monoteismen gjennom profetismen og Exodusberetningen,
- den politiske side ved monoteismen,
- hvordan den religiøse poesien representert ved Salmenes bok fungerer som en overbevisende kraft når den postulerer at ulike gudsbilder representeres av Jahve, og derved får Jahve til å fremstå som både plausibel og tilstrekkelig som eneste Gud,
- i hvilken grad den religiøse poesi, især representert ved Salmenes bok fremdeles har denne kraften til å vekke engasjement og overbevisning.

GT512/GT657 forutsetter fullført eksamen HE151 og HE152 (20 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med GT656 07H Salmenes bok og ... reduseres dette emnet med 5 sp

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i GT512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført delemne ha
- grundig kunnskap om sentrale teorier om monoteismens opprinnelse og karakter i nyere forskning.
- kunnskap om Gudsbilder i Salme 22, 23 og 24 - og deres nærorientalske paralleller.
- kjennskap til hvordan salmetekster kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster: Salme 22; 23; 24.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bloch-Smith, E., "Who is the king of glory? : Solomon's temple and its symbolism" i:/in:/from: *Scripture and other artifacts : essays on the Bible and archaeology in honor of Philip J. King* Louisville, Kent.: Westminster, 1994, redaktør J. Cheryl Exum et al., s./p. 18-31, ISBN/ISSN: 0-664-22036-3
- Cooper, A., "Ps 24:7-10 : mythology and exegesis" i:/in: *Journal of biblical literature* 102 (1983), s./p. 37-60, ISBN/ISSN: 0021-9231
- Freedman, David Noel, "The twenty-third psalm" i:/in:/from: *Pottery, poetry, and prophecy : studies in early Hebrew poetry* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1980, s./p. 275-302, ISBN/ISSN: 0-931464-04-8
- Hecke, P.J.P.v., "Lamentations 3, 1-6 : an anti-psalm 23" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 16 (2002), s./p. 264-282, ISBN/ISSN: 0901-8328
- Lundager Jensen, Hans Jørgen, "Moses og bodysnatchernes invasion (Durkheim, kognition og Deuteronomium)" i:/in: *Collegium Biblicum Årsskrift* (2005), s./p. 33-45
- Marttila, Marko, "Et utvalg" i:/in:/from: *Collective reinterpretation in the Psalms : a study of the redaction history of the Psalter* Tübingen: Mohr Siebeck, 2006, s./p. 85-105, ISBN/ISSN: 3-16-148838-5/978-3-16-148838-2
- McCauley, Robert N. og E. Thomas Lawson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bringing ritual to mind : psychological foundations of cultural forms* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, s./p. 38-123, ISBN/ISSN: 0-521-81559-2/0-521-01629-0
- Mettinger, Tryggve N. D., "Israelite aniconism : developments and origins" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* Leuven: Peeters, 1997, redaktør Karel van der Toorn, s./p. 173-204, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Moor, Johannes Cornelis de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The rise of Yahwism : the roots of Israelite monotheism* Rev. og utvidet utg./ed. Leuven: University Press, 1997, s./p. 310-369, ISBN/ISSN: 90-6186-839-4/90-6831-901-9
- Smith, M.S., "Setting and rhetoric in Psalm 23" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 41 (1988), s./p. 61-66, ISBN/ISSN: 0309-0892

- Stern, P.D., "The 'bloodbath of anat' and Psalm xxiii" i:/in: *Vetus testamentum* 44 (1994), s./p. 120-125, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Toorn, Karel van der, "The iconic book : analogies between the babylonian cult of images and the veneration of the Torah" i:/in:/from: *The Image and the Book : iconic cults, aniconism, and the rise of book religion in Israel and the ancient Near East* Leuven: Peeters, 1997, redaktør Karel van der Toorn, s./p. 229-248, ISBN/ISSN: 90-6831-983-3
- Toorn, Karel van der, "The Babylonian New Year festival : new insights from the cuneiform texts and their bearing on Old Testament study" i:/in:/from: *Congress volume : Leuven, 1989* Leiden: Brill, 1991, redaktør J. A. Emerton, s./p. 331-344, ISBN/ISSN: 90-04-09398-2
- Toorn, Karel van der, "Et utvalg" i:/in:/from: *Family religion in Babylonia, Syria and Israel : continuity and change in the forms of religious life* Leiden: Brill, 1996, s./p. 287-372, ISBN/ISSN: 90-04-10410-0
- Varhaug, Jørn, *Psalm 24 and monolatry :a didactic text with ritual experience as reference : OTSEM* Ebeltoft: 2006

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Ackerman, Susan, *Under every green tree : popular religion in sixth-century Judah* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, ISBN/ISSN: 1-55540-273-9
- Assmann, Jan, *Herrschaft und Heil : politische Theologie in Altägypten, Israel und Europa* München: Carl Hanser Verlag, 2000, ISBN/ISSN: 3-446-19866-0
- Day, John, *Yahweh and the gods and goddesses of Canaan* Shefffield: Academic Press, 2000, ISBN/ISSN: 1-85075-986-3/0-8264-6830-6
- Dietrich, Walter og Martin A. Klopfenstein, *Ein Gott allein? : JHWH-Verehrung und biblischer Monotheismus im Kontext der israelitischen und altorientalischen Religionsgeschichte* Freiburg: Universitätsverlag, 1994, ISBN/ISSN: 3-525-53774-3/3-7278-0962-0
- Gerstenberger, Erhard S., *Der bittende Mensch : Bittritual und Klagelied des Einzelnen im Alten Testament* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 1980, ISBN/ISSN: 3-7887-0612-0
- Krebernik, Manfred og Jürgen van Oorschot, *Polytheismus und Monotheismus in der Religionen des Vorderen Orients* Münster: Ugarit-Verl., 2002, ISBN/ISSN: 3-934628-27-3
- Loretz, Oswald, *Des Gottes Einzigkeit : ein altorientalisches Argumentationsmodell zum "Schma Jisrael"* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1997, ISBN/ISSN: 3-534-13276-9
- Mowinckel, Sigmund, *Offersang og sangoffer : salmediktningen i Bibelen* Oslo: Aschehoug, 1951
- Podella, T., "Transformationen kultischer Darstellungen : Toraliturgien in Ps 15 und 24" i:/in: *Sjot : Scandinavian journal of the Old Testament* 13 (1999), s./p. 95-130, ISBN/ISSN: 0901-8328
- Smith, M.S., "Interpreting the Baal cycle" i:/in: *Ugarit-Forschungen* 18 (1986), s./p. 313-339, ISBN/ISSN: 0342-2356
- Smith, Mark S., *The origins of biblical monotheism : Israel's polytheistic background and the Ugaritic texts* Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-19-513480-x/0-19-516768-6

GT681 - Jerusalem: historie og teologi

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

I dag er Jerusalem en hellig by for tre verdensreligioner. Hva er det som er så spesielt med en 3000 år gammel by at folket gjerne vil leve og død for det? I kurset vil vi belyse viktige begivenheter i Israels historie, som påvirket den voksende betydning Jerusalem fikk gjennom århundrene. Men Det gamle testamente snakker ikke bare om Jerusalem som en politisk by. Templet og Guds nærvær der lar Jerusalem stå fram som en enestående by. Ut over det har de gammeltestamentlige tekstene utviklet et spesielt språk for å vise nærheten mellom Gud og byen, mellom Gud og hans brud. Hvordan kan vi føre sammen disse forskjellige perspektivene som vi finner i Det gamle testamente?

I dette kurset settes fokus på:
- Israels historie under kongene David og Hiskia og i persisk tid.
- arkeologiske funn i Jerusalem, spesielt Hiskia-tunnelen
- det salomoniske og det herodianske templet
- personifikasjon av byen i Det gamle testamente og Den gamle orient

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og evt. læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av GT512/GT524/GT525 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på GT512/GT524/GT525. For nærmere informasjon, se GT512.

Mål og innhold

Studentene skal etter fullført delemne ha
- kunnskap om forbindelsen mellom geografi, arkeologi, tekst og teologi
- grundig kunnskap om Israels historie, med særlig vekt på Jerusalem
- kjennskap til konstruksjonen av de to templene og deres teologiske relevans
- ferdighet i å arbeide med en spesiell stilfigur i de profetiske tekstene

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Clements, R. E., "Et utvalg" i:/in:/from: *God and temple* Oxford: Basil Blackwell, 1965, s./p. 40-62
- Fitzgerald, A., "The mythological background for the presentation of Jerusalem as a queen..." i:/in: *The Catholic Biblical quarterly* 34 (1972), s./p. 403-416, ISBN/ISSN: 0008-7912
- Fritz, Volkmar, "Et utvalg" i:/in:/from: *The city in ancient Israel* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1995, s./p. 11-17, 121-128, 136-189, ISBN/ISSN: 1-85075-477-2
- Hess, Richard S., "Hezekiah and Senacherib in 2 Kings 18-20" i:/in:/from: *Zion, city of our God* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 1999, redaktør Richard S. Hess et al., s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 080284426x
- Levine, Lee I., "Et utvalg" i:/in:/from: *Jerusalem : portrait of the city in the second temple period (538 B.C.E. - 70 C.E.)* Philadelphia, Pa.: Jewish Publication Society in cooperation with The Jewish Theological Saminary of America, 2002, s./p. 1-148, ISBN/ISSN: 0-8276-0750-4
- Meyers, C.L., "Jerusalem and Zion after the exile : the evidence of first Zechariah" i:/in:/from: *Sha'arei Talmon : studies in the Bible, Qumran, and the Ancient Near East presented to Shemaryahu Talmon* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1992, redaktør Emanuel Tov et al., s./p. 121-135, ISBN/ISSN: 0-931464-61-7
- Monson, John M., "The temple of Solomon : heart of Jerusalem" i:/in:/from: *Zion, city of our God* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 1999, redaktør Richard S. Hess et al., s./p. 1-22, ISBN/ISSN: 080284426x
- Porteous, N., "Jerusalem-Zion : the growth of a symbol" i:/in:/from: *Verbannung und Heimkehr : Wilhelm Rudolph zum 70. Geburtstage* Tübingen: Mohr, 1961, redaktør A. Kuschke, s./p. 235-252
- Schmidt, Werner H., "Utvalgte kapitler" i:/in:/from: *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

- Smelik, Klaas A. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Writings from Ancient Israel : a handbook of historical and religious documents* Edinburgh: Clark, 1991, s./p. 63-78, ISBN/ISSN: 0-567-09593-2
- Soggin, J. Alberto, "Et utvalg" i:/in:/from: *An introduction to the history of Israel and Judah* 3rd utg./ed. London: SCM Press, 1999, s./p. 44-69, ISBN/ISSN: 0-334-02788-8
- Ussishkin, D., "The water systems of Jerusalem during Hezekiah's reign" i:/in:/from: *Meilenstein : Festgabe für Herbert Donner zum 16. Februar 1995* Wiesbaden ,: Harrassowitz, 1995, redaktør Stefan Timm et al., s./p. 289-307, ISBN/ISSN: 3-447-03713-x

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Galambush, Julie, *Jerusalem in the book of Ezekiel : the city as Yahweh's wife* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1992, ISBN/ISSN: 1-55540-755-2
- Jeremias, J., "Lade und Zion" i:/in:/from: *Probleme biblischer Theologie : Gerhard von Rad zum 70. Geburtstag* München: Kaiser, 1971, redaktør Hans Walter Wolff, s./p. 183-198, ISBN/ISSN: 3-459-00779-6
- Kartveit, Magnar, "Sions dotter" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 72, nr./issue 1 (2001), s./p. 97-112, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Levenson, Jon D., *Sinai and Zion : an entry into the Jewish Bible* Minneapolis, Minn.: Winston Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-86683-961-5
- Noth, M., "Jerusalem und die israelitische Tradition" i:/in: *Oudtestamentische Studiën* 8 (1950), s./p. 28-46, ISBN/ISSN: 0169-7226
- Ollenburger, Ben C., *Zion, the city of the great king : a theological symbol of the Jerusalem cult* Sheffield ,: JSOT Press, 1987, ISBN/ISSN: 1-85075-015-7/1-85075-014-9
- Schiffman, L.H., "Jerusalem in the Dead Sea Scrolls" i:/in:/from: *The Centrality of Jerusalem : historical perspectives* Kampen: Kok Pharos, 1996, redaktør Chana Safrai et al., s./p. 73-88, ISBN/ISSN: 90-390-0151-0
- Willis, John T., "Isaiah, 2:2-5 and the psalms of Zion" i:/in:/from: *Writing and reading the scroll of Isaiah : studies of an interpretive tradition* Leiden: Brill, 1997 b./vol. 1, redaktør Craig A. Evans et al., s./p. 295-316, ISBN/ISSN: 90-04-11027-5

GT691 - Åpent fordypningsemne i GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår

GT692 - Åpent fordypningsemne i GT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

GT699 - Åpent fordypningsemne i GT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår

HE152 - Hebraiske tekster

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE A

HE159 - Bibelhebraisk

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår

K-REL1121 - K/RLE katolske grunnstudier - vår

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	

K-RLE1110 - K/RLE grunnstudier - høst

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Lektorprogram, Pedagogikk i skole og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.

K-RLE1110 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020. Oppbygningen av K-RLE1110 er som følger:

K1010 Bibelfag
a. Det gamle testamentet, 5 stp
b. Det nye testamentet, 5 stp

RL1010 Religionsvitenskap
a. Religion som fenomen, 2 stp
b. Religionshistorie, 6,5 stp
c. Religion i dagens samfunn, 1,5 stp

RL1020 Livssynskunnskap og religionspedagogikk
a. Livssynskunnskap, 5 stp
b. Religionspedagogikk, 5 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med K1010 reduseres dette emnet med 10 stp
Med RL1010 reduseres dette emnet med 10 stp
Med RL1020 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL103 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 6 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 18 stp

Studiekrav

Emnet K-RLE1110 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:

- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- for nye studenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs. (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 500 ord) knyttet til ekskursjon til moske, synagoge eller lignende, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1110 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se emneheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1110 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Tillatte hjelpemidler ved klausurprøven: Hjelpemidlene beskrevet i vedlegg 1, liste I.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D. Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020, som til sammen utgjør K-RLE1110.

K-RLE1120 - K/RLE grunnstudier - vår

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
K-RLE1120 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene K1020 og K1030. Oppbygningen av K-RLE1120 er som følger:

K1020 Bibelfag og kristendommens historie
a. Bibelfag, 5 stp
b. Kristendommens historie, 5 stp

K1030 Kristen livstolkning i dag
a. Dogmatikk, 4,5 stp
b. Etikk, 3,5 stp
c. Konfesjonskunnskap, 2 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med K1020 reduseres dette emnet med 10 stp
Med K1030 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL102 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 9,5 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8,5 stp

Studiekrav

Emnet K-RLE1120 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- for nye studenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 500 ord) knyttet til ekskursjon i Kirkehistorie/ Konfesjonskunnskap, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1120 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene K1020 og K1030. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se emneheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1120 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og

klausurprøven 1/3.
Tillatte hjelpemidler ved klausurprøven: Hjelpemidlene beskrevet i vedlegg 1, liste I.

Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D. Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1020 og K1030, som til sammen utgjør K-RLE1120.

K-RLE1121 - KRL: Katolske grunnstudier - vår

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i KRL, Bachelor i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro. KRL118 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL104 og KRL135.
Oppbygningen av KRL118 er som følger:
KRL104 Bibelfag, Religionspedagogikk og livstolkningsteori
a. Bibelfag (GT og NT) 7 stp
b. Religionspedagogikk og livstolkningsteori 3 stp

KRL135 Katolsk moralteologi, Religionsvitenskap og Livssynskunnskap - KRL
a. Katolsk moralteologi 4 stp
b. Religionsvitenskap 3,5 stp
c. Livssynskunnskap 2,5 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL104 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL135 reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Emnet KRL118 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne der det er seminarundervisning,
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- få godkjent utkast til to oppgaver (á 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.

Oppgavene leveres gjennom Fronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL118 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL104 og KRL135) innen gitte frister.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL118 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde to oppgaver, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL104 og KRL135, som til sammen utgjør KRL118.

K1010 - Bibelfag

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Pedagogikk i skole og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 (som har mappevurdering).
Emnet består av to delemner: A. Det gamle testamentet (5 stp) og B. Det nye testamentet (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 8 stp
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark.
Studenter på studieprogrammet bachelor i Ungdom, kultur og tro skal i stedet for bokreferat skrive en kort bibelfaglig oppgave. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semestret

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1010 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Klausurprøven kan være todelt, der første
del foregår uten hjelpemidler (prøving av bibelkurs-stoff). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamentet (NT) presenterer og drøfter bibelske skrifter: deres tilblivelse og innhold, og deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som tar K1010 som del av emnekombinasjonen K-RLE1110 (med mappevurdering), er det et studiekrav å bestå bibelkursprøven som arrangeres et par uker etter semesterstart. Studenter som tar K1010 som et selvstendig emne, kan bli prøvd i bibelkursstoffet til den avsluttende prøven. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for andresemesterstudenter.

BIBELKURS A: BIBELKUNNSKAP
Studenten skal ha
- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1.

Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring

BIBELKURS B: BIBELEN SOM HELHET - DENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING
Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til GTs historieverk
- god kunnskap om 1. og 2. Mosebok
- kjennskap til GTs profetbøker
- god kunnskap om Jesajaboka
- oversikt over Israels historie i gammeltestamentlig tid og metodiske problemer knyttet til en slik historie
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: skapelse, antropologi og messianisme
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster:
1 Mosebok 1,1-2,3; 2,4-3,24; 12,1-9; 22,1-19
2 Mosebok 3,1-22; 20,1-17
Jesaja 6,1-13; 7,1-17; 9,2-7; 11,1-10; 40,1-11; 52,13-53,12
-
DET NYE TESTAMENTET
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem, og til sjangerspørsmålet knyttet til evangeliene
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- kjennskap til Jesu liv knyttet til evangelienes fremstilling, og til spørsmålet om den historiske Jesus
- god kunnskap om Matteusevangeliet
- god kunnskap om Lukasevangeliet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster:
Matteus 3,13-17; 5,1-32; 6,1-15; 8,23-9,8; 16,13-23; 21,1-17; 25,31-46
Lukas 10,25-42; 12,13-21; 14,15-24; 15,1-32; 18,9-14

Merknad til litteraturlisten

Følgende strekpunkt gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs A (førstesemesterstudenter):
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamentet Oslo: Litteraturtjenesten, 2008

Følgende strekpunkter gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs B (andresemesterstudenter):
- Holmås, Geir Otto, Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B Oslo: Litteraturtjenesten, 2008
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-64, 385-470

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 25-69, 73-104, 116-122, 125-153, 159-182, 200-227, 231-235, 255-308, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- *Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster* Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet 2009-06-18 fra https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT

- Albrektson, Bertil og Helmer Ringgren, "Bibelteologiska grundbegrepp" i:/in:/from: *En bok om Gamla testamentet* 5. omarb. uppl. utg./ed. Malmö: Gleerup, 1992, s./p. 85-103, ISBN/ISSN: 91-40-61542-1 (Kompendium/Compendium)
- Donahue, John R., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Gospel in parable : metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* Philadelphia, P enn.: Fortress, 1990, s./p. 126-138, 140-162, 176-180, 187-193, ISBN/ISSN: 0-8006-2480-7/0-8006-0852-6
- Holmås, Geir Otto, *Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B* Oslo: Litteraturtjenesten, 2008 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-64, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 69-97, 138-151, 176-200, 211-232, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1990 eller senere opplag b./vol. 2, s./p. 63-75, 135-144, 223-230
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1989 eller senere opplag b./vol. 1, s./p. 40-59, 102-108, 124-158, 164-179, 201-211, 226-236, 252-263
- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mannen som ble Messias* Oslo: Undervisningsredaksjonen NRK, 2000, s./p. 8-64, ISBN/ISSN: 82-7118-272-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Oversyn over Israels historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 31-58, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Jesu liv og urkristendommens historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 153-178, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, *Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamente for førstesemesterstudenter på KRL101/KRL111 (høst) og KRL104/KRL112 (vår)* Oslo: Litteraturtjenesten, MF, 2008, s./p. 28 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bjørndalen, Anders Jørgen et al..., *Første Mosebok : en kommentar* 2. utg./ed. Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1973, ISBN/ISSN: 82-07-01627-2/82-05-12880-4
- Brueggemann, Walter, *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-664-25791-7/0-664-25524-8
- Brueggemann, Walter, *Genesis* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-3101-x
- Eidhamar, Levi Geir og Karl Olav Sandnes, *Bibelen* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2009, redaktør Helje Kringlebotn Sødal, ISBN/ISSN: 978-82-7634-783-8
- Fornberg, Tord, *Matteusevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1989-1999 b./vol. 1-2
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979
- Michelsen, Leif M., *Genesis : fortolkning til Første Mosebok* Bergen-Sandviken: NLA-forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-7468-047-2
- Senior, Donald, *Matthew* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-687-05766-3
- Talbert, Charles H., *Reading Luke : a literary and theological commentary* Rev. utg./ed. Macon, Ga.: Smyth & Helwys, 2002, ISBN/ISSN: 1-57312-393-5
- Tannehill, Robert C., *Luke* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-06132-6
- Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

K1020 - Bibelfag og kristendommens historie

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet kan inngå som ett av to emner i emnekombinasjonen K-RLE1120 (som har mappevurdering).

Emnet består av to delemner: A. Bibelfag (2 spt GT og 3 stp NT) og B. Kristendommens historie (5 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med K-RLE112 reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp.
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp.
Med KRL102 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp.
Med KRL104 (gammel ordning) reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1120, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1020 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Klausurprøven kan være todelt, der første del foregår uten hjelpemidler (prøving av bibelkurs-stoff). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. BIBELFAG (5 STP)

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamentet (NT) presenterer og drøfter bibelske skrifter: deres tilblivelse og innhold og deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som tar K1020 som del av emnekombinasjonen K-RLE1120 (med mappevurdering), er det et studiekrav å bestå bibelkursprøven som arrangeres et par uker etter semesterstart. Studenter som tar K1020 som et selvstendig emne, kan bli prøvd i bibelkursstoffet til den avsluttende prøven. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for andresemesterstudenter.

BIBELKURS A: BIBELKUNNSKAP

Studenten skal ha
- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring

BIBELKURS B: BIBELEN SOM HELHET - DENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til GTs poetiske bøker
- god kunnskap om Salmenes bok
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: antropologi og gudsbilde
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det gamle testamentet er følgende:
Salme 8; 22; 23; 46; 110

DET NYE TESTAMENTET

Studenten skal etter fullført emne ha
- oversikt over den tidligkristne bevegelsens historie
- kjennskap til sjangeren "historie" og Apostlenes gjerninger
- kjennskap til sjangeren brev og Paulus som brevskriver
- kjennskap til sjangeren apokalypse og Johannes' åpenbaring
- god kunnskap om Lukasevangeliet og Romerbrevet

Tekstutvalget i Det nye testamentet er følgende:
Johannesevangeliet 1,1-18; 2,1-12; 11,1-57
Romerbrevet 1,1-17; 3,21-4,12; 6,1-14; 8,1-39; 11,1-36; 12,1-8; 13,1-10

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

I dette delemenet skal studentene arbeide med den kristne kirkes opprinnelse og første århundrer, kristendommens videre historie i Europa til og med reformasjonen, og norsk kirkehistorie fram til ca. 1940. Studiet fremstiller og drøfter viktige utviklingslinjer i kristendommens historie, både når det gjelder teologi, kirkens institusjoner og ulike former for trosuttrykk (diakoni, misjon, fromhetsliv, liturgi, salmer, kunst/arkitektur). Kristendommens historie sees ikke isolert fra, men i sammenheng med det samfunnet kirken til enhver tid er en del av.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens første århundrer
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til 1940
- oversikt over uttrykk for kristen tro, fromhet og livstolkning i disse periodene i salmer, kunst og arkitektur
- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

Merknad til litteraturlisten

Følgende strekpunkt under delemne A gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs A (førstesemesterstudenter):
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamentet Oslo: Litteraturtjenesten, 2009

Følgende strekpunkter gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs B (andresemesterstudenter):
- Holmås, Geir Otto, Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B Oslo: Litteraturtjenesten, 2008
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-64, 385-470

K1030 - Kristen livstolkning i dag

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE , Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet kan inngå som ett av to emner i emnekombinasjonen K-RLE1120 (som har mappevurdering).

Emnet består av tre delemner: A. Dogmatikk (4,5 stp), B. Etikk (3,5 stp) og C. Konfesjonskunnskap (2 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1120 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111(gammel ordning) reduseres dette emnet med 6,5 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL101 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2 stp
Med KRL102 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 4,5 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1120, gjelder andre studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnet K1030 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål

DELEMNE A: DOGMATIKK (4,5 stp)
Dette delemnet omfatter et studium og en drøfting av sentrale tema i kristen dogmatikk. Delemnet gir oversikt over kristen tro som livstolkning og reiser spørsmål om kristendommens relevans og gyldighet for mennesker i dag og kristendommens relasjon til andre religioner og livssyn. Sentralt i delemnet står studiet av en luthersk kristendomsforståelse, men de dogmatiske temaene behandles også ut fra et bredere økumenisk perspektiv.
I emnet inngår også arbeid med de oldkirkelige trosbekjennelsene, Luthers lille katekisme, den augsburgske bekjennelse og nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til kristen tro som livstolkning
- kjennskap til den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse, Luthers lille katekisme og den augsburgske bekjennelse, og disse bekjennelsenes betydning for kristen dogmatikk
- god kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikken, om kristen forståelse av allmenn og spesiell åpenbaring, om skapelse og frelse, og om kristendommen og religionene
- god kunnskap om sentrale emner fra troslæren knyttet til første, andre og tredje trosartikkel
- evne til å drøfte og plassere emner fra troslæren både i en allmenn og en økumenisk sammenheng
- kjennskap til salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning

DELEMNE B: ETIKK (3,5 stp)

I dette delemnet behandles utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk, og etisk argumentasjon relatert til konkrete etiske emner. Etikken studeres med utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse.

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og om forholdet mellom kristen og annen etikk
- kunnskap om ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- god kunnskap om utvalgte emner fra områdeetikken
- evne til å bruke etisk metode i arbeid med emner fra områdeetikken

DELEMNE C: KONFESJONSKUNNSKAP (2 stp)

I dette delemnet fokuseres det på de viktigste kristne kirkesamfunnene: deres historiske bakgrunn, utbredelse, organisering, lære og forskjellige trosuttrykk. De ulike kirkene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Konfesjonskunnskapen skal bidra til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk
- kjennskap til kristent enhetsarbeid

K1610 - Kristendomskunnskap 1-katolsk læreplan

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Faglig og didaktisk tar studiet utgangspunkt i Læreplan i kristendom
for de katolske skolene i Norge (2006/07). Fagemnene og fagperspektivene i skolefaget står sentralt. Dette emnet gir en innføring i de deler av faget som er spesifikke for de katolske skolene. Emnet vil følges opp med ytterligere ett emne på 15 studiepoeng innenfor samme emnegruppe. Emnene kan kombineres med ytterligere 30 studiepoeng fra MF eller en annen utdanningsinstitusjon. Til sammen vil dette utgjøre en årsenhet i kristendomsfaget.
Emnet K1610: Kristendomskunnskap 1-katolsk læreplan består av delemnene:
A. Filosofi og fundamentalteologi 5,0 stp
B. Dogmatikk og liturgikk 5,0 stp
C. Kirke/skole-historie og religionspedagogikk/didaktikk 5,0 stp

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret

Arbeidsform og organisering
Forelesninger, seminar, praktiske øvelser i liturgikk

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A1: Filosofi (2,5 STP)

Studiet av filosofi skal gi en grunnleggende innføring i filosofisk tenkning av spesiell relevans for katolsk teologi, i første rekke gjennom kjennskap til Thomas Aquinas´ betydning for katolsk filosofi og teologi.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hovedtrekk i Thomas Aquinas´ betydning for katolsk filosofi og teologi
- kjennskap til nyere strømninger innenfor katolsk filosofi

DELEMNE A2: Fundamentalteologi (2,5 STP)

Studiet av fundamentalteologi ser på de grunnleggende forutsetninger for teologien. Det tar for seg troens egen rasjonalitet, dens grunnleggende kilder og postulater/utgangspunkt. Fundamentalteologien studerer også troens troverdighet og rasjonalitet slik den fremstår i møte med andre tankesystemer og religioner. Forholdet mellom tro og fornuft er derfor også en del av fundamentalteologien.

Dette delemnet er en introduksjon til fundamentalteologien, og det fokuserer på de grunnleggende begrepene åpenbaring, skrift og tradisjon. Delemnet skal bidra til å introdusere teologien som fag og de kilder teologien benytter seg av. I tillegg danner det grunnlag for videre studier av teologiske emner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om fundamentalteologien som disiplin, både historisk og systematisk,
- kunnskap om hva som menes med begrepene åpenbaring, skrift og tradisjon, samt hvordan de benyttes i teologien,
- kunnskap om forholdet mellom skrift og tradisjon.

DELEMNE B1: Introduksjon til dogmatikk - den ene og treenige Gud (2,5 STP)

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin totale enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

Emnet starter med gudsåpenbaringen i Det gamle testamentet (GT), med vekt på følgende tema: den unike/ene Gud, den transcendentale Gud, paktens og lovens Gud. Studiet av Det nye testamentet (NT) ser på Jesus som Guds sønn og bilde, åpenbaringen av Den hellige ånd som Jesu ånd, trinitariske utsagn i NT. Fra det bibelske vitnesbyrdet går en over i studiet av den tidlige og suksessive dogmeutvikling i kirken, og tar for seg både sentrale kirkemøter og viktige liturgiske utviklinger både i dåpsliturgiene og i den eukaristiske liturgi.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudsåpenbaringer i GT,
- kunnskap om gudsåpenbaringen i NT samt kjennskap til ulike trinitariske utsagn i NT,
- oversikt over treenighetsdogmets historie,
- innsikt i hvordan troen på den ene og treenige Gud preger liturgien,

DELEMNE B2: LITURGIKK

Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten god innsikt i elementær liturgisk teologi med vekt på den katolske messen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om liturgisk teologi,
- kjennskap til feiringen av messen,
- kunnskap om feiringen av de andre sakramentene,

DELEMNE C: Kirke/skole-historie og religionspedagogikk/didaktikk (5 STP)
Dette delemnet er en problemorientert fremstilling av skolehistorien med vekt på den generelle utvikling av forholdet kirke - skole, med særlig vekt på den katolske skolehistorie i Norge.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hovedproblemstillinger i norsk skolehistorie
- kunnskap om utviklingen av den katolske skolehistorie i Norge
- kunnskap om et utvalg katolske og protestantiske religionspedagogiske grunnlagsproblemer

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Fisichella, Rino, *Introduction to fundamental theology* Casale Monferrato: Edizione Piemme, 1996, ISBN/ISSN: 88-384-1799-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Maritain, Jacques, "Kap. 5-7" i:/in:/from: *An introduction to philosophy* London: Continuum, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-8264-7717-8 (Kompendium/Compendium)
- Pieper, Josef, "Et utvalg" i:/in:/from: *In defense of philosophy : classical wisdom stands up to modern challenges* San Francisco: Ignatius Press, 1992, s./p. 107-120, ISBN/ISSN: 0898703972/9780898703979 (Kompendium/Compendium)
- Thomas, Aquinas og Nils Heyerdahl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologisk håndbok* [Oslo]: Bokklubben, 2006, s./p. 3-32, 61-80, 100-151, 155-195, ISBN/ISSN: 82-525-6100-4/978-82-525-6100-5
- Thomas, Aquinas og Peter Kreeft, "The nature and extent of sacred doctrine" i:/in:/from: *A summa of the Summa : the essential philosophical passages of St. Thomas Aquinas' Summa theologica* San Francisco: Ignatius Press, 1990, s./p. 35-50, ISBN/ISSN: 0-89870-317-4/0-89870-300-x (Kompendium/Compendium) (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Dei Verbum : Om guds åpenbaring* Roma: 1965 (Kompendium/Compendium), hentet 2005-06-14 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/

Eller:/Or:
- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Nichols, Aidan, *The shape of Catholic theology : an introduction to its sources, principles, and history* Edinburgh: T & T Clark, 1991, ISBN/ISSN: 0-567-29199-5/978-0-8146-1909-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bønnebok for Den Katolske kirke* Oslo: St. Olav, 1990, s./p. 17-28; 95f.; 98; 109; 133; 199; 273; 455; 464; 543-583; 614-622; 643-649; 650-672; 673-687, ISBN/ISSN: 82-7024-064-8/82-7024-060-5 (Kildelitteratur/Source texts)
- Benedikt 16, pave, "Kap. V" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liturgiens ånd : en innføring* Oslo: St. Olav forl., 2001, s./p. 9-79, 119-158, ISBN/ISSN: 82-7024-139-3
- Halvorsen, Per Bjørn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesu nattverd : messen gjennom 2000 år* [Oslo]: St. Olav forlag, 1989, s./p. 13-82, 122-180, ISBN/ISSN: 82-7024-054-0
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *The tripersonal God : understanding and interpreting the Trinity* London: Continuum, 2004, s./p. 11-164, ISBN/ISSN: 9780826476883

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Sacrosanctum concilium : konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963* Oslo: 1964 (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2006-08-14 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/
- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liturgiens ånd : en innføring* Oslo: St. Olav forl., 2001, s./p. 9-37, ISBN/ISSN: 82-7024-139-3
- Johansen, Karin Gullerud, *Påsken - årets liturgiske sentrum* , hentet fra http://www.katolsk.no/artikler/paasken.htm

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- *Læreplan for de katolske skoler i Norge* 2007 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/skoler/planer/
- *Katolske barne- og ungdomsskoler* 2008 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/skoler/
- *Gravissimus educationis = Den kristne oppdragelse : Erklæringen «De Educatione Christiana», vedtatt av Det annet Vatikankonsil og stadfestet av pave Paul VI 28. oktober 1965* København: 1966 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/ge.htm
- *Den katolske skole* 1977 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/skoler/katskole/
- Achen, Henrik von, "Den katolske skolen" i:/in: *Skolen ... : årbok for norsk utdanningshistorie* 22 (2005), s./p. 120-128, ISBN/ISSN: 0800-3718
- Asheim, Ivar og Sverre Dag Mogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionspedagogikk : tolkning, undervisning, oppdragelse* Rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s./p. 23-54, 80-152, ISBN/ISSN: 82-00-02541-1
- Henriksen, Vera, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den Katolske kirke i Norge : fra kristningen til idag* Oslo: Aschehoug, 1993, s./p. 145-426, ISBN/ISSN: 82-03-22012-6
- Høgh, Gjermund, *Hovedprinsippene i katolsk friskoletenkning* 1998 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/skoler/friskole.htm
- Kongregasjonen for katolsk utdannelse, *Den katolske skole ved terskelen til et nytt årtusen* Roma: 1997 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/skoler/97cascho.htm
- Kongregasjonen for katolsk utdannelse, *Fellesskap i utdanningen ved katolske skoler* Bergen: 2007 , hentet 2008-09-10 fra http://www.katolsk.no/skoler/20070908.htm
- Mogstad, Sverre Dag og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1999, s./p. 13-23, 35-49, ISBN/ISSN: 82-00-12940-3
- Tveiten, Asbjørn, "St. Paul - friskole med alder og særpreg" i:/in: *Skolen ... : årbok for norsk utdanningshistorie* 22 (2005), s./p. 64-74, ISBN/ISSN: 0800-3718

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Kjelstrup, Karl, *Norvegia catholica : moderkirkens gjenreisning i Norge : et tilbakeblikk i anledning av 100-årsminnet for opprettelsen av St. Olavs menighet i Oslo, 1843-1943* Oslo: Apostoliske vikariat, 1942

K1620 - Kristendomskunnskap 2-katolsk læreplan

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Deltidsstudier

Generell informasjon

Faglig og didaktisk tar studiet utgangspunkt i Læreplan i kristendom
for de katolske skolene i Norge (2006/07). Fagemnene og fagperspektivene i skolefaget står sentralt. Dette emnet gir en innføring i de deler av faget som er spesifikke for de katolske skolene. Emnet utgjør sammen med KAT136 Kristendomskunnskap - katolsk læreplan, del 1, en helhet, men det forutsetter det ikke. Emnene kan kombineres med ytterligere 30 studiepoeng fra MF eller en annen utdanningsinstitusjon. Til sammen vil dette utgjøre en årsenhet i kristendomsfaget.

Emnet K1620 består av delemnene:
A. Kirkehistorie 5,0 stp
C. Dogmatikk 5,0 stp
D. Moralteologi,
antropologi og sosiallære 5,0 stp

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- lage og gjennomføre et undervisningsopplegg for et valgfritt klassetrinn basert på pensumstoff fra ett av delemnene, samt skrive et refleksjonsnotat i tilknytning til dette,
- skrive en faglig oppgave i tilknytning til ett av delemnene. Hvilket delemne det skal skrives oppgave til i det aktuelle semester, kunngjøres av faglærer,
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har mappevurdering som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av refleksjonsnotatet og den faglige oppgaven. Oppgaven teller 2/3 og refleksjonsnotatet teller 1/3 av samlet karakter.

Mål

DELEMNE A: KIRKEHISTORIE (5 STP)
Dette delemnet vil ta for seg kirkehistorien sett i lys av kirkens forhold til samfunnet og den bredere kulturen. 1. og 2. Vatikankonsil vil bli fremstilt på bakgrunn av de utfordringer som kirken ble stilt overfor i møte med 1800-tallets liberalisme og sekularisme og den demokratiske og liberale kultur under andre halvpart av det 20. århundre. Studenten skal utvikle god kunnskap om de ulike perspektivene innen ekklesiologien, nemlig forståelsen av kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologien i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, og læren om menneskets verdighet. Det vil også fokuseres på vilkårene for kirkens misjon i det demokratiske samfunn og i en sekularisert verden.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hvordan den katolske lære vokser frem i relasjon til Skriften og til egen tradisjon og som svar på tidens kulturelle, politiske og økumeniske utfordringer.
- kunnskap om denne prosessen belyst ut fra bestemte dogmatiske temaer: pavens primat, Kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologi i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, menneskets verdighet og Kirkens misjon i en sekularisert verden.

DELEMNE B: DOGMATIKK (5 STP)
I dette delemnet studeres tre sentrale dogmatiske emner; kristologi, ekklesiologi og læren om sakramentene. Man vil se på hver av dem for seg, men fokus er på den innbyrdes sammenhengen mellom emnene. Kristologien fokuserer på kristusbekjennelsens bakgrunn i en

rekke bibelske tekster og forestillinger, samt utviklingen av disse i trosbekjennelsene. Videre skal man arbeide med dogmets teologiske historie og dets tolkning i aktuell, systematisk-teologisk sammenheng. Ekklesiologien gir en fordypning i Den katolske kirkes teologiske selvforståelse i fortid og nåtid, og det vil særlig fokuseres på tanken om kirken som Kristi legeme. Sakramentsteologien studerer hvordan Kristus er nærværende i kirken og den enkelte troendes liv i og gjennom sakramentene. Man vil også se på hvordan disse forstås som konstituerende for kirken.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap om hvilke måter NT gir uttrykk for Jesu særstilling og egenart, og hvilke gammeltestamentlige tradisjoner som kommer til anvendelse i den forbindelse,
- kunnskap om hvordan bekjennelsen til Jesus som Kristus ble formet i kirkens første århundrer,
- kjennskap til og evne til å reflektere over hvilken betydning dette har for en aktuell forståelse av Kristus-dogmet,
- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi,
- kunnskap om hva som ligger i uttrykket at kirken er Kristi legeme,
- god kunnskap om hva som kjennetegner et sakrament samt hvordan Kristus er nærværende i sakramentene,
- evne til å reflektere over sammenhengen mellom kristologien, ekklesiologien og læren om sakramentene.

DELEMNE C: MORALTEOLOGI: ANTROPOLOGI OG SOSIALLÆRE
Moralteologien studerer hva som menes med menneskelige handlinger, hva som anses som gode og/eller onde handlinger, samt hvordan mennesket lever i verden. Dette henger nært sammen med studiet av hva et menneske er (antropologien) i seg selv, samt hva som konstituerer det gode samfunn (sosiallære). I dette studiet av antropologien vil vekten ligge på synet på mennesket som imago Dei. I sosiallæren vil man primært se på utviklingen av Den katolske kirkes sosiallære fra den første såkalte sosialencyklikaen (Rerum novarum, 1891).

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hvordan katolsk teologi tenker om mennesket som individ og samfunnsvesen,
- god kunnskap om hva som menes med at mennesker er imago Dei,
- kunnskap om den katolske kirkes sosiallære, slik den er kommet til uttrykk i de store sosiale ensyklikaer, sentrale konsilvedtak og et utvalg av andre autoritative kirkelige dokumenter.
- god kunnskap om den katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk og av Kirkens sosialetiske og politiske oppdrag
- kjennskap til Kirkens konkrete arbeid for rettferd og fred, menneskerettigheter etc.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "First dogmatic constitution on the church of Christ : Pastor aeternus" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 811-816, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Dogmatic constitution on the church : Lumen gentium" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 849-898, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Declaration on religious freedom : Dignitatis humanae" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 1001-1011, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Decree on ecumenism : Unitatis redintegratio" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 908-920, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- Granfield, Patrick, "Et utvalg" i:/in:/from: *The limits of the papacy : authority and autonomy in the church* New York: Crossroad, 1987, s./p. 33-92, ISBN/ISSN: 0824508394

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), *Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken")* Roma: 1964 (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2008-06-22 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Johannes Paul 2, pave, *Ecclesia de Eucharistia : encyclical letter of his Holiness Pope John Paul II to the bishops, priests and deacons, men and women in the consecrate* London: Catholic Truth Society, 2003, ISBN/ISSN: 1-86082-210-x
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* Oslo: Lunde, 1988, s./p. 11-40, ISBN/ISSN: 82-520-4255-4/82-520-3303-2 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troens ord : de tre oldkirkelige bekjennelsene* Oslo: Luther, 1997, s./p. 25-238, ISBN/ISSN: 82-531-4351-6
- Sullivan, Francis Aloysius, *The church we believe in : one, holy, catholic, and apostolic* New York: Paulist Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-8091-3039-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Charles, Rodger, "A summary of Christian social teaching" i:/in:/from: *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster: Gracewing, 1998 b./vol. 2, s./p. 390-436, 464f.
- Charles, Rodger, "The Second Vatican Council" i:/in:/from: *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster: Gracewing, 1998 b./vol. 2, s./p. 207-223, 458ff.
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet 2009-06-22 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Massaro, Thomas, *Living justice : Catholic social teaching in action* Lanham, Md.: Sheed & Ward, 2000, ISBN/ISSN: 1-58051-046-9
- Murphy, Roseanne, *Martyr of the Amazon : the life of Sister Dorothy Stang* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2007, ISBN/ISSN: 9781570757358 /1570757356
- Robinson, Daniel N., Gladys M. Sweeney og Richard Gill, *Human nature in its wholeness : a Roman Catholic perspective* Washington, D.C.: C atholic University of America Press, 2006, ISBN/ISSN: 0813214408/9780813214405

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004, ISBN/ISSN: 88-209-7651-x

P-UNDERV

Emnet undervises etter særskilt utlysning med oppstart i høstsemesteret
K1620 undervises som et deltidsstudium over to semestre. Det blir gitt undervisning torsdag, fredag og lørdag to ganger i høstsemesteret og en tilsvarende tre-dagers-samling i vårsemesteret. I tillegg vil det bli arrangert frivillige seminarsamlinger på kveldstid i Bergen, Arendal, Bodø og Oslo i tilknytning til de katolske skolene på disse stedene. Da det er lagt opp til mappevurdering i emnet, vil det forventes av de enkelte deltakerne at de gjør oppgaver innimellom undervisningsøktene. Kurset arrangeres i samarbeid med de katolske skolene i Norge.

K1621 - Kristendomskunnskap - katolsk læreplan, del 2

Emneansvarlig:	Ståle Kristiansen (Stale.Kristiansen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Deltidsstudier

Generell informasjon

Faglig og didaktisk tar studiet utgangspunkt i Læreplan i kristendom
for de katolske skolene i Norge (2006/07). Fagemnene og fagperspektivene i skolefaget står sentralt. Dette emnet gir en innføring i de deler av faget som er spesifikke for de katolske skolene.

Emnet K1621 består av delemnene:
A. Dogmatikk 5,0 stp
B. Moralteologi,
antropologi og sosiallære 5,0 stp

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- lage og gjennomføre et undervisningsopplegg for et valgfritt klassetrinn basert på pensumstoff fra ett av delemnene, samt skrive et refleksjonsnotat i tilknytning til dette,
- skrive og levere inn en faglig oppgave i tilknytning til ett av delemnene. Oppgaven leveres inn til fastsatt tid, og studenten får tilbakemelding av faglærer slik at oppgaven kan redigeres før endelig innlevering. Hvilket delemne det skal skrives oppgave til i det aktuelle semester, kunngjøres av faglærer,
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har mappevurdering som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av refleksjonsnotatet og den faglige oppgaven. Refleksjonsnotatet teller 1/3 og den faglige oppgaven teller 2/3 av samlet karakter.

Mål

DELEMNE A: DOGMATIKK (5 STP)
I dette delemnet studeres tre sentrale dogmatiske emner; kristologi, ekklesiologi og læren om sakramentene. Man vil se på hver av dem for seg, men fokus er på den innbyrdes sammenhengen mellom emnene. Kristologien fokuserer på kristusbekjennelsens bakgrunn i en rekke bibelske tekster og forestillinger, samt utviklingen av disse i trosbekjennelsene. Videre skal man arbeide med dogmets teologiske historie og dets tolkning i aktuell, systematisk-teologisk sammenheng. Ekklesiologien gir en fordypning i Den katolske kirkes teologiske selvforståelse i fortid og nåtid, og det vil særlig fokuseres på tanken om kirken som Kristi legeme. Sakramentsteologien studerer hvordan Kristus er nærværende i kirken og den enkelte troendes liv i og gjennom sakramentene. Man vil også se på hvordan disse forstås som konstituerende for kirken.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap om hvilke måter NT gir uttrykk for Jesu særstilling og egenart, og hvilke gammeltestamentlige tradisjoner som kommer til anvendelse i den forbindelse,
- kunnskap om hvordan bekjennelsen til Jesus som Kristus ble formet i kirkens første århundrer,
- kjennskap til og evne til å reflektere over hvilken betydning dette har for en aktuell forståelse av Kristus-dogmet,
- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi,
- kunnskap om hva som ligger i uttrykket at kirken er Kristi legeme,
- god kunnskap om hva som kjennetegner et sakrament samt hvordan Kristus er nærværende i sakramentene,
- evne til å reflektere over sammenhengen mellom kristologien, ekklesiologien og læren om sakramentene.

DELEMNE B: MORALTEOLOGI: ANTROPOLOGI OG SOSIALLÆRE
Moralteologien studerer hva som menes med menneskelige handlinger, hva som anses som gode og/eller onde handlinger, samt hvordan mennesket lever i verden. Dette henger nært sammen med studiet av hva et menneske er i seg selv (antropologien), samt hva som konstituerer det gode samfunn (sosiallære). I dette studiet av antropologien vil vekten ligge på synet på mennesket som imago Dei (Guds bilde). I sosiallæren vil man primært se på utviklingen av Den katolske kirkes sosiallære fra den første såkalte sosialencyklikaen (Rerum novarum, 1891).

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hvordan katolsk teologi tenker om mennesket som individ og samfunnsvesen
- god kunnskap om hva som menes med at mennesker er imago Dei
- kunnskap om den katolske kirkes sosiallære, slik den er kommet til uttrykk i de store sosiale encyklikaer, sentrale konsilvedtak og et utvalg av andre autoritative kirkelige dokumenter
- god kunnskap om den katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk og av Kirkens sosialetiske og politiske oppdrag
- kjennskap til Kirkens konkrete arbeid for rettferd og fred, menneskerettigheter etc.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), *Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken")* Roma: 1964 (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2008-06-22 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Johannes Paul 2, pave, *Ecclesia de Eucharistia : encyclical letter of his Holiness Pope John Paul II to the bishops, priests and deacons, men and women in the consecrate* London: Catholic Truth Society, 2003, ISBN/ISSN: 1-86082-210-x
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* Oslo: Lunde, 1988, s./p. 11-40, ISBN/ISSN: 82-520-4255-4/82-520-3303-2 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troens ord : de tre oldkirkelige bekjennelsene* Oslo: Luther, 1997, s./p. 25-238, ISBN/ISSN: 82-531-4351-6
- Sullivan, Francis Aloysius, *The church we believe in : one, holy, catholic, and apostolic* New York: Paulist Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-8091-3039-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Charles, Rodger, "The Second Vatican Council" i:/in:/from: *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster: Gracewing, 1998 b./vol. 2, s./p. 207-223, 458ff. (Kompendium/Compendium)
- Charles, Rodger, "A summary of Christian social teaching" i:/in:/from: *Christian social witness and teaching : the Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* Leominster: Gracewing, 1998 b./vol. 2, s./p. 390-436, 464f. (Kompendium/Compendium)
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet 2009-06-22 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Massaro, Thomas, *Living justice : Catholic social teaching in action* Lanham, Md.: Sheed & Ward, 2000, ISBN/ISSN: 1-58051-046-9
- Murphy, Roseanne, *Martyr of the Amazon : the life of Sister Dorothy Stang* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2007, ISBN/ISSN: 9781570757358 /1570757356
- Robinson, Daniel N., Gladys M. Sweeney og Richard Gill, *Human nature in its wholeness : a Roman Catholic perspective* Washington, D.C.: C atholic University of America Press, 2006, ISBN/ISSN: 0813214408/9780813214405

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Den Romersk-katolske kirke, Pontificia Commissio Justitia et Pax, *Compendium of the social doctrine of the Church* Citta del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2004, ISBN/ISSN: 88-209-7651-x

P-UNDERV

Emnet undervises etter særskilt utlysning med oppstart i høstsemesteret.
K1621 undervises som et deltidsstudium over ett semester. Det blir gitt undervisning torsdag, fredag og lørdag tre ganger. Til sammen vil dette utgjøre omtrent 30 undervisningstimer. Da det er lagt opp til mappevurdering i emnet, vil det forventes av de enkelte deltakerne at de gjør oppgaver innimellom undervisningsøktene.

K2010 - Jesus Kristus i kristen gudstro

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieretningen Profesjonsstudiet i teologi.
De oldkirkelige trosbekjennelsene har fulgt kristen tro i alle historiske faser. De står som de fremste uttrykkene for kirkens universelle enhet. Emnet tar innsteg til forståelse og formidling av kristen tro gjennom bekjennelsen til Jesus Kristus som sann Gud og sant menneske - slik den er gitt i rammen av bekjennelsen til den treenige Gud.
Studiet fokuserer på kristusbekjennelsens bakgrunn i en rekke bibelske tekster og forestillinger. Videre skal man arbeide med dogmets teologiske historie og dets tolkning i aktuell, økumenisk systematisk-teologisk sammenheng.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KRL101, KRL102 og KRL104, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K2010 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

- På hvilke måter gir NT uttrykk for Jesu særstilling og egenart, og hvilke gammeltestamentlige tradisjoner kommer til anvendelse i den forbindelse? Hvordan kan forskjellige bibelske uttrykksformer ha betydning for kirkens bekjennelse til Jesus Kristus i dag?
- Hvordan ble bekjennelsen til Jesus som Kristus formet i kirkens første århundrer? Hvilken betydning har dette for vår aktuelle forståelse av Kristus-dogmet og for økumenisk arbeid dag?
- Hvordan kan Kristus forstås i en aktuell afrikansk kontekst?
- Hva utgjør de grunnleggende elementene i misjonsteologien?

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Austad, Torleiv, "Gud i Jesus Kristus : Jesu oppstandelse som kristologiens utgangspunkt" i:/in:/from: *Jesustolkningar idag : tio teologer om kristologi* Stockholm: Verbum, 1995, s./p. 119-143, ISBN/ISSN: 91-526-2253-3 (Kompendium/Compendium)
- Bediako, Kwame, "Biblical christologies in the context of african traditional religions" i:/in:/from: *Sharing Jesus in the Two Thirds world : evangelical Christologies from the contexts of poverty, powerlessness and religious pluralism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1984, redaktør Vinay Samuel et al., s./p. 81-121, ISBN/ISSN: 0-8028-1997-4 (Kompendium/Compendium)
- Højlund, Asger Chr, "Et utvalg" i:/in:/from: *Men han gav afkald : bidrag til kristologien* Fredericia: Kolon, 2007, s./p. 95-382, ISBN/ISSN: 978-87-87737-50-0
- Jørgensen, Knud, Tormod Engelsviken og Jan-Martin Berentsen, "Grunntrekk i misjonens teologi" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 173-186, ISBN/ISSN: 82-00-21571-7 (Kompendium/Compendium)
- Mettinger, Trygve N. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 13-55, 85-116, 123-146, 154-168, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Reventlow, Henning, greve, "Basic issues in the interpretation of Isaiah 53" i:/in:/from: *Jesus and the suffering servant : Isaiah 53 and Christian origins* Harrisburg, Pa.: Trinity Press, 1998, redaktør W. H. Bellinger et al., s./p. 23-38, ISBN/ISSN: 1-56338-230-x (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud : en kritisk teologisk analyse av synet på forholdet mellom mennesket og Gud hos Kenneth E. Hagin, trosbevegelsens grunnlegger og lærer* Oslo: Refleks-publishing, 2005, s./p. 77-101, 137-150, ISBN/ISSN: 82-996599-4-9 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* Oslo: Lunde, 1988, s./p. 11-40, ISBN/ISSN: 82-520-4255-4/82-520-3303-2 (Kompendium/Compendium)

- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troens ord : de tre oldkirkelige bekjennelsene* Oslo: Luther, 1997, s./p. 25-238, ISBN/ISSN: 82-531-4351-6
- Weyde, Karl William, *Messias i Det gamle testamente : pensummateriale til emnet "Jesus Kristus i kristen gudstro" : den gammeltestamentlige og mellomtestamentlige bakgrunn* Oslo: Menighetsfakultetet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Brown, Raymond E., *An introduction to New Testament Christology* New York: Paulist Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8091-0469-5/0-8091-3516-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

K2020 - Luthersk bekjennelse, kirkens enhet og sendelse

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad. (Emnet undervises første gang høsten 2007, for versjonen som gjelder våren 2007, se emnekatalog for 2007V nederst på siden).
Emnet gir en grunnleggende kunnskap om reformasjonen, innen rammen av den samfunnsmessige og kirkelige situasjon på 1500-tallet. Det fokuserer på Den augsburgske bekjennelse (CA), og drøfter hvordan en konfesjonell forpliktelse kan fungere i en økumenisk kontekst. Emnet gir en innføring i økumenisk teori og praksis, med vekt på nyere økumeniske avtaler der Den norske kirke er part. Det tar opp kirkens karakter av å være misjonal kirke, med vekt på dens møte med ulike religioner og kulturer. Emnet har frelsestilegnelsen, kirken og sakramentene som særlige fokus.
Emnet består av to delemner: A. Reformasjon og bekjennelse (5 stp) og B. Kirkens enhet og sendelse (5 stp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KRL101 og KRL102, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL220 07H Kristologi og reformatorisk kristendom, reduseres emnet med 10 stp
Med KRL203 03H Reformatorisk kristendom: Vekkelse, misjon, enhetsarbeid, reduseres emnet med 6 stp
Med TE504 04V Evangelisk-luthersk bekjennelse... reduseres emnet med 4 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet (K2020) har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

A. REFORMASJON OG BEKJENNELSE (5 stp)
Mål:
Studenten skal ha (etter fullført emne):
- kjennskap til reformasjonen på 1500-tallet, med vekt på den lutherske reformasjonen i Tyskland;
- kjennskap til konfesjonaliseringsprosessen i Europa, med vekt på 1500-tallet;
- kunnskap om CAs tilblivelse og intensjon i dens historiske kontekst, og om dens historiske betydning;
- kunnskap om hovedpunktene i den teologiske striden på reformasjonstiden, med særlig vekt på læren om frelsestilegnelsen, kirken og sakramentene;
- innsikt i CAs teologiske innhold, med særlig vekt på læren om rettferdiggjørelsen, kirken og sakramentene;
- evne til å tolke bekjennelsens utsagn og anvende dem i teologisk arbeid;
- innsikt i hva forpliktelsen på kirkelige bekjennelser betyr for teologisk arbeid og kirkelig tjeneste i en pluralistisk kontekst.

B. KIRKENS ENHET OG SENDELSE (5 stp)
Mål:
Studenten skal ha:
- kunnskap om bakgrunn og begrunnelse for kirkenes økumeniske engasjement;
- kunnskap om sentrale bilaterale og multilaterale økumeniske dokumenter;
god evne til å drøfte hva konfesjonell forpliktelse innebærer i en økumenisk og pluralistisk tid, og hvordan en konfesjonell og økumenisk holdning kan praktiseres i norsk kirkevirkelighet i dag;
- kunnskap om nyere misjonsforståelser og den bibelske begrunnelse for misjon;
- kunnskap om forholdet mellom kristendommen og religionene i misjonsperspektiv;
- kunnskap om forholdet mellom misjon og kultur;
- kunnskap om og evne til å drøfte hva det innebærer at kirken er misjonal.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Confessio Augustana" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed. Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland et al., s./p. 26-59, 278-291, 388-389, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Confessio Augustana* Kbh.: Gad, 1981 eller senere, redaktør Leif Grane, s./p. 5-181, ISBN/ISSN: 87-12-23216-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Bloch-Hoell, Nils E., "Tridentinerkonsilets rettferdiggjørelseslære : dekreter og canones i norsk oversettelse med kort innledning" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 36 (1965), s./p. 91-104 (Kompendium/Compendium)
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reformation thought : an introduction* 3rd utg./ed. Oxford: Blackwell, 1999, s./p. 66-131, 169-218, 249-260, ISBN/ISSN: 0-631-21521-2/0-631-21520-4
- Rasmussen, Tarald og Einar Thomassen, "Reform og konfesjonalisering" i:/in:/from: *Kristendommen : en historisk innføring* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 265-276, ISBN/ISSN: 82-15-00292-7 (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, *Introduction to the Augsburg Confession* Oslo: Upublisert manuskript. , 2007 (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, s./p. 133-163, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Haraldsø, Brynjar, *Fra reform til reformasjon* 1988, ISBN/ISSN: 82-518-2261-0
- Oftestad, Bernt T., *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00057-6
- Wisløff, Carl Fr, *Martin Luthers teologi : en innføring* Oslo: Lunde, 1983, ISBN/ISSN: 82-520-4201-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 15-27, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvooerklæringen : den omforente teksten fra det fjerde kommisjonsmøtet, Järvenpää, Porvoo stift, Finland, 9.-13. oktober 1992* 2. utg./ed. Oslo: Mellomkirkelig råd, 1994, s./p. 14-41
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Vi bekjenner den ene tro : en økumenisk utlegning av den apostoliske tro, slik den bekjennes i den Nikensk-konstantinopolitanske trosbekjennelse (381)* Oslo: Verbum, 1994, s./p. 13-26, 130-152, ISBN/ISSN: 82-543-0628-1 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 31-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9
- "Temanummer : resepsjon av økumeniske avtaler" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 175-240, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s./p. 7-17
- "Konkordie mellem reformatoriske kirker i Europa : Leuenbergkonkordien" i:/in:/from: *Leuenberg Konkordien og Kirkefællesskabet af reformatoriske kirker i Europa : udvalgte tekster* København: Anis, 2005, nr./issue 2007-05-22, redaktør Erik Kyndal, s./p. 31-40, ISBN/ISSN: 87-7457-379-9 (Kompendium/Compendium), hentet 2007-05-22 fra http://lkg.jalb.de/lkg/jsp/document.jsp?news_id=58&lang=en&side_id=36
- Berentsen, Jan-Martin og Tormod Engelsviken, "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 15-19,37-73, 220-261, 381-396, 455-466, ISBN/ISSN: 82-00-21571-7
- Dahl, Øyvind, "Misjon som kommunikasjon i en globalisert verden" i:/in:/from: *Misjon og kultur : festskrift til Jan-Martin Berentsen* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 2006, redaktør Thor Strandenæs, s./p. 259-271 (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Hva er misjon : om ulike misjonsforståelser" i:/in: *Ung teologi* 39, nr./issue 2 (2006), s./p. 25-37 (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Kristent enhetsarbeid" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* Trondheim: Tapir, 1993, redaktør Peder Borgen et al., s./p. 289-305, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0 (Kompendium/Compendium)
- Hegertun, Terje, "Pinsebevegelsen og økumenikk" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, redaktør Kjell Olav et al. ,Sannes, s./p. 155-164, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium/Compendium)
- Iversen, H.R., "Religionsdialog, sameksistens og misjon" i:/in:/from: *Misjon og kultur : festskrift til Jan-Martin Berentsen* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 2006, redaktør Thor Strandenæs, s./p. 75-87 (Kompendium/Compendium)
- Saarinen, R., "The Porvoo Common Statement and the Leuenberg Concord : are they compatible?" i:/in:/from: *Apostolicity and unity : essays on the Porvoo Common Statement* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, redaktør Ola Tjørhom, s./p. 258-269, ISBN/ISSN: 0-8028-0969-3 (Kompendium/Compendium)
- Tjørhom, Ola, "Økumeniske læresamtaler som mellomkirkelig arbeidsform" i:/in:/from: *Snart enige? : glimt fra samtaler mellom forskjellige kirkesamfunn* Oslo: Verbum, 1992, redaktør Rolf Tofte, s./p. 7-12, ISBN/ISSN: 82-543-0593-5 (Kompendium/Compendium)
- Tveit, Olav Fykse, "Synlig kirkelig fellesskap - bare en drøm?" i:/in:/from: *Snart enige? : glimt fra samtaler mellom forskjellige kirkesamfunn* Oslo: Verbum, 1992, redaktør Rolf Tofte, s./p. 70-77, ISBN/ISSN: 82-543-0593-5 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Trosbekjennelsen i vår tid : en økumenisk kommentar til den nikenske trosbekjennelse* Oslo: Norges kristne råd, 2001, ISBN/ISSN: 82-7941-015-5/82-7941-015-5 , hentet fra http://www.norgeskristnerad.no/doc/Skriftserie-Trosbekjennelsen.pdf

K2030 - Teologi og litteratur

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Bibelen er et viktig litterært verk i vår kultur. Dens litterære og kulturelle dimensjoner har i nyere tid stått sentralt i refleksjon over sammenhenger mellom litteratur og teologi. Dette fagområdet har to viktige impulser: På den ene siden analyserer man nyere skjønnlitteratur som bearbeidelse av teologisk og religiøs tematikk. På den andre siden tar man i bruk litterær analyse i tolkningen av Bibelen. I begge tilfeller er det et premiss at poesi og skjønnlitteratur har en særlig evne til å fange inn religiøs problematikk og livsfølelse.

Studiet skal dels beskjeftige seg med forholdet mellom teologi og litteratur generelt. Dels skal man også arbeide med en litterær lesning av to bibelske bøker Jobs bok og Markusevangeliet.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KRL101 og KRL104, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K2030 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:

Hvordan har man tilrettelagt forholdet mellom litteratur og religion, og hvordan kan dette bidra til å forstå og formidle religion og teologi i dag?
Hvordan reflekteres religion og kristen tro i nyere skjønnlitteratur og film?
Hvordan kan ulike lesemåter gi impulser til forståelse og anvendelse av Jobs bok og av Markusevangeliet?

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Markus evangelium" i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oversettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- "Jobs bok" i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oversettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- Axel, Gabriel og Karen Blixen, *Babette's feast* Danmark: Orion Pictures, 1988, s./p. 1 kassett (VHS) (103 min)
- Bjerg, Svend, "Et utvalg" i:/in:/from: *Litteratur og teologi : transfigurationer* Århus: Anis, 1988, s./p. 11-94, ISBN/ISSN: 87-7457-076-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Blixen, Karen, "Babettes gjestebud" i:/in:/from: *Skjebneanekdoter* Oslo: Gyldendal, 1989, s./p. 20-54, ISBN/ISSN: 82-05-18019-9 (Kompendium/Compendium)
- Clines, David J. A., "The arguments of Job's three friends" i:/in:/from: *Art and meaning : rhetoric in Biblical literature* Sheffield: JSOT Press, 1982, redaktør David M. Gunn et al., s./p. 199-214, ISBN/ISSN: 0-905774-38-8/0-905774-39-6 (Kompendium/Compendium)
- Eaton, J. H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Job* Sheffield: JSOT Press, 1985, s./p. 31-60, 62-68, ISBN/ISSN: 0-905774-97-3 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Habel, Norman C., "2. The narrative plot" i:/in:/from: *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s./p. 25-35, ISBN/ISSN: 0-664-21831-8 (Kompendium/Compendium)
- Habel, Norman C., "fra 4. Literary features and their significance" i:/in:/from: *The Book of Job : a commentary* Philadelphia: Westminster Press, 1985, s./p. 42-53, ISBN/ISSN: 0-664-21831-8 (Kompendium/Compendium)
- Holmås, Geir Otto, "Markusevangeliets renessanse som fortelling i resepsjonsteoretisk perspektiv" i:/in: *Ung teologi* 38, nr./issue 3 (2005), s./p. 61-74, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Lasine, Stuart, "Job and his friends in the modern world : Kafka's The Trial" i:/in:/from: *The Voice from the whirlwind : interpreting the book of Job* Nashville: Abingdon Press, 1991, redaktør Leo G. Perdue et al., s./p. 144-155, ISBN/ISSN: 0-687-43812-8 (Kompendium/Compendium)

- Mettinger, Trygve N. D., "Job och hans Gud" i:/in:/from: *Namnet och närvaron : gudsnamn och gudsbild i böckernas bok* Örebro: Libris, 1987, s./p. 169-191, ISBN/ISSN: 91-7194-497-4 (Kompendium/Compendium)
- Rhoads, David M., Joanna Dewey og Donald Michie, *Mark as story : an introduction to the narrative of a gospel* 2. utg./ed. Minneapolis, MN: Fortress Press, 1999, s./p. xiii, 176, ISBN/ISSN: 0-8006-3160-9
- Rhoads, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading Mark : engaging the Gospel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2004, s./p. 23-43, ISBN/ISSN: 0-8006-3649-x
- Spilling, Gunnar, "Fra Job til Faust" i:/in: *Kirke og kultur* 59 (1954), s./p. 436-444, ISBN/ISSN: 0023-186x (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Innledning til mellomfagets valgdel B" i:/in:/from: *Mellomfagstillegget i kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering : kopisamling til Valgdel B* Studieplan- utg./ed. Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet Studieløp for kristendomskunnskap, 2001, s./p. ikke angitt (Kompendium/Compendium)
- Sørbø, Jan Inge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Essay om teologi og litteratur* Oslo: Samlaget, 1994, s./p. 209-315, ISBN/ISSN: 82-521-4438-1

KAT131 - Innføring i katolsk fundamentalteologi og dogmatikk

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KAT136 - Kristendomskunnskap -katolsk læreplan

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Faglig og didaktisk tar studiet utgangspunkt i Læreplan i kristendom
for de katolske skolene i Norge (2006/07). Fagemnene og fagperspektivene i skolefaget står sentralt. Dette emnet gir en innføring i de deler av faget som er spesifikke for de katolske skolene. Emnet vil følges opp med ytterligere ett emne på 15 studiepoeng innenfor samme emnegruppe. Emnene kan kombineres med ytterligere 30 studiepoeng fra MF eller en annen utdanningsinstitusjon. Til sammen vil dette utgjøre en årsenhet i kristendomsfaget.

Emnet KAT136: Religion, etikk og filosofi består av delemnene:
A. Filosofi og fundamentalteologi 5,0 stp
B. Dogmatikk og liturgikk 5,0 stp
C. Kirke/skole-historie og religionspedagogikk/didaktikk 5,0 stp

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret

Arbeidsform og organisering
Forelesninger, seminar, praktiske øvelser i liturgikk

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A1: Filosofi (2,5 STP)

Studiet av filosofi skal gi en grunnleggende innføring i filosofisk tenkning av spesiell relevans for katolsk teologi, i første rekke gjennom kjennskap til Thomas Aquinas´ betydning for katolsk filosofi og teologi.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hovedtrekk i Thomas Aquinas´ betydning for katolsk filosofi og teologi
- kjennskap til nyere strømninger innenfor katolsk filosofi

DELEMNE A2: Fundamentalteologi (2,5 STP)

Studiet av fundamentalteologi ser på de grunnleggende forutsetninger for teologien. Det tar for seg troens egen rasjonalitet, dens grunnleggende kilder og postulater/utgangspunkt. Fundamentalteologien studerer også troens troverdighet og rasjonalitet slik den fremstår i møte med andre tankesystemer og religioner. Forholdet mellom tro og fornuft er derfor også en del av fundamentalteologien.

Dette delemnet er en introduksjon til fundamentalteologien, og det fokuserer på de grunnleggende begrepene åpenbaring, skrift og tradisjon. Delemnet skal bidra til å introdusere teologien som fag og de kilder teologien benytter seg av. I tillegg danner det grunnlag for videre studier av teologiske emner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om fundamentalteologien som disiplin, både historisk og systematisk,
- kunnskap om hva som menes med begrepene åpenbaring, skrift og tradisjon, samt hvordan de benyttes i teologien,
- kunnskap om forholdet mellom skrift og tradisjon.

DELEMNE B1: Introduksjon til dogmatikk - den ene og treenige Gud (2,5 STP)

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin totale enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

Emnet starter med gudsåpenbaringen i Det gamle testamentet (GT), med vekt på følgende tema: den unike/ene Gud, den transcendentale Gud, paktens og lovens Gud. Studiet av Det nye testamentet (NT) ser på Jesus som Guds sønn og bilde, åpenbaringen av Den hellige ånd som Jesu ånd, trinitariske utsagn i NT. Fra det bibelske vitnesbyrdet går en over i studiet av den tidlige og suksessive dogmeutvikling i kirken, og tar for seg både sentrale kirkemøter og viktige liturgiske utviklinger både i dåpsliturgiene og i den eukaristiske liturgi.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudsåpenbaringer i GT,
- kunnskap om gudsåpenbaringen i NT samt kjennskap til ulike trinitariske utsagn i NT,
- oversikt over treenighetsdogmets historie,
- innsikt i hvordan troen på den ene og treenige Gud preger liturgien,

DELEMNE B2: LITURGIKK

Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten god innsikt i elementær liturgisk teologi med vekt på den katolske messen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om liturgisk teologi,
- kjennskap til feiringen av messen,
- kunnskap om feiringen av de andre sakramentene,

DELEMNE C: Kirke/skole-historie og religionspedagogikk/didaktikk (5 STP)
Dette delemnet er en problemorientert fremstilling av skolehistorien med vekt på den generelle utvikling av forholdet kirke - skole, med særlig vekt på den katolske skolehistorie i Norge.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til hovedproblemstillinger i norsk skolehistorie
- kunnskap om utviklingen av den katolske skolehistorie i Norge
- kunnskap om et utvalg katolske og protestantiske religionspedagogiske grunnlagsproblemer

KAT137 - Katolsk moralteologi

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i katolsk teologi. Emnet kan også inngå i følgende studieprogram:Bachelor i KRL, Bachelor i teologi. Emnet har to delemner: A. Innføring i katolsk moralteologi og B. Dydene tro, håp og kjærlighet.

Studiepoengreduksjon
Med KRL135 reduseres dette emnet med 4 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering:
- få godkjent utkast til faglig oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist. Oppgaven gis av faglærer
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette evalueres i det aktuelle semsteret

Avsluttende vurdering

Emnet KAT137 har som eksamensform to deleksamener: faglig oppgave og klausurprøve (4 timer). For at oppgaven skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MFs nettsider). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven og klausurprøven. Oppgaven vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste 1.

Mål og innhold
KAT137 består av to delemner: A. Innføring i katolsk moralteologi og B. Dydene tro, håp og kjærlighet.

Mål

A. INNFØRING I KATOLSK MORALTEOLOGI (5 STP)
Delemnet tar opp grunnlagsspørsmålene og prinsippene bak katolsk moralteologi. Fokus vil være på kildene - Skriften, Tradisjonene og læreembetet - og den kristne etikkens grunnleggende spørsmål: Lykke, menneskelivets endelige mål, samvittighet, fri vilje, menneskelig handling, dyd (lat. vititus), sannhet, morallov (naturrett, evig lov og guddommelig lov), synd (og erfaringen av det å mislykkes), nåde (og erfaringen av omvendelse), moralske valg og Kristi etterfølgelse. Dette emnet danner grunnlaget for videre studier innenfor områdeetikken.

Studenten skal etter fullført delemne ha
- oversikt over de ulike formerne for lov: naturrett, evig lov og guddommelig lov
- kunnskap om den kristne etikkens distinkte karakter
- god kunnskap om de kristne begrepene synd og omvendelse
- god kunnskap om de ulike kildene for katolsk moralteologi, samt anvendelsen av disse i spesifikke spørsmål
- god kunnskap om de følgende begrepene: menneskelivets endelige mål, samvittighet, fri vilje, menneskelig handling, dyd (lat. viritus), sannhet og moralsk valg

B. DYDENE TRO, HÅP OG KJÆRLIGHET (5 STP)
Sentralt i det kristne liv står det å leve i tro, håp og kjærlighet. Delemne B drøfter mulighetene for å leve ut disse tre t eologale dydene i våre dager, og utfordringer dette medfører. Det tar også for seg hvordan det å leve ut disse dydene forstås som menneskets måte å vende tilbake til Gud på. Delemener reflekterer derfor også over den antropologiske dimensjonen bed menneskets svar på Guds nåde, og forståelsen av mennesket som Guds vilje, imago Dei.
Studenten skal etter fullført delemne ha
- kunnskap om hva som menes med begrepene teologale dyder, inngytte dyder og moralske dyder
- oversikt over ulike forståelser av begrepene tro, håp og kjærlighet
- kunnskap om hvordan de tre teologale dydene danner kjernen i den kristen eksistens
- god kunnskap om det dynamiske aspektet ved de tre teologale dydene
- kunnskap om den antropologiske dimensjonen ved tro, håp og kjærlighet
- kunnskap om hvordan katolsk teologi forstår mennesket som Guds bilde

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Johannes Paul 2, Pave, *Veritatis splendour* 1993 , hentet 2009-01-13 fra http://www.vatican.va/edocs/ENG0222/_INDEX.HTM
- Pinckaers, Servais, "Et utvalg" i:/in:/from: *The sources of Christian ethics* Edinburgh: T. & T. Clark, 1995, s./p. 1-456, ISBN/ISSN: 0-8132-0834-3/0-8132-0818-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Pinckaers, Servais, "Et utvalg" i:/in:/from: *The sources of Christian ethics* Edinburgh: T. & T. Clark, 1995, s./p. 457-468, ISBN/ISSN: 0-8132-0834-3/0-8132-0818-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- *Kompendium med diverse utdrag fra kirkefedrene* Oslo: MFs Litteraturtjeneste, ???? (Kompendium/Compendium)
- Benedikt 16, pave, *Encyclical letter Spe salvi* 2007 , hentet 2009-01-13 fra http://tinyurl.com/3a4hpq
- Benedikt 16, pave, Encyclical letter Deus caritas est. Part 1 2005 , hentet 2009-01-13 fra http://tinyurl.com/dq3uj
- Cessario, Romanus, *Christian faith and the theological life* Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 1996, ISBN/ISSN: 0813208688 (hbk. alk. paper)/0813208696 (pbk. alk. paper)
- Pieper, Josef, *Faith, hope, love* San Francisco: Ignatius Press, 1997, ISBN/ISSN: 0898706238 (alk. paper)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt 16, pave, *Encyclical letter Deus caritas est. Part 2* 2005 , hentet 2009-01-13 fra http://tinyurl.com/dq3uj

KAT232 - Katolsk lære i fortid og nåtid: historisk og systematisk teologi

Emneansvarlig:	Bernt T. Oftestad (Bernt.T.Oftestad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KAT233 - Katolsk ekklesiologi

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet gir en fordypning i den katolske kirkes teologiske selvforståelse i fortid og nåtid, med spesiell vekt på forståelsen av det Petrinske embete.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KAT131 og KRL132, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TE503 Ekklesiologi og spirit.. reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

Studenten skal i rammen av seminaret:
- skrive en bokrapport fra oppsatt litteratur (800-1000 ord) innen en angitt frist,
- gi en skriftlig respons på en medstudents bokrapport (400-800 ord),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

For å få avsluttende vurdering når emnet ikke undervises må studenten:

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KAT233 har ett vurderingsalternativ, hjemmeeksamen. Studiekravene må være bestått før hjemmeeksamenen utleveres.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeoppgaven.
Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00).
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 6000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar.
Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid. Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført kurs ha- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi,- innsikt i karakteren av den kirkelige autoritet og de ulike modeller for autoritetsutøvelse i Den katolske kirke,- kunnskap om paveembete i fortid og nåtid: Relasjonen til de ortodokse kirkene, forholdet mellom Romas biskop og bispekollegiet, dogmeutvikling og ufeilbarlighet og forslag til fornyelser av paveembetets form.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Didache, 1. Klemensbrev, Ignatiusbrevene" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* Oslo: Luther, 1984, redaktør Ernst Baasland et al., s./p. 17-35, 35-85, 117-159, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Constitutio dogmatica prima de ecclesia Christi" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 801-816, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kildelitteratur/Source texts)
- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), *Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken")* Roma: 1964 (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2008-06-22 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Cyprianus, Thascius Caecilius, "De Ecclesiae Catholicae Unitate" i:/in:/from: *De Lapsis and De Ecclesiae Catholicae Unitate* Oxford: Clarendon, 1971, s./p. viii-xix, 56-98 (Kildelitteratur/Source texts)
- Hippolytus og Anders Ekenberg, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den apostoliska traditionen* Uppsala: Katolska Bokförlaget, 1994, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-85530-13-1 (Kildelitteratur/Source texts)
- Johannes Paul 2, pave, *Ecclesia de Eucharistia : encyclical letter of his Holiness Pope John Paul II to the bishops, priests and deacons, men and women in the consecrate* London: Catholic Truth society, 2003, ISBN/ISSN: 1-86082-210-x (Kildelitteratur/Source texts)

- John, Paul, *Encyclical letter Ut unum sint of the Holy Father, John Paul II on commitment to ecumenism* Vatican City: Libreria Editrice Vaticana, 1995, ISBN/ISSN: 1-57455-050-0 (Kildelitteratur/Source texts)
- Tjørhom, Ola, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, s./p. 15-90, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Zizioulas, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Being as communion : studies in personhood and the Church* [London]: Darton, Longman and Todd, 2004, s./p. 123-260, ISBN/ISSN: 0-232-52531-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Congar, Yves, "Et utvalg" i:/in:/from: *Diversity and communion* London: SCM Press, 1984, s./p. 9-43, 70-104, ISBN/ISSN: 0-334-00311-3
- Tillard, J. M. R., "Et utvalg" i:/in:/from: *Flesh of the church, flesh of Christ : at the source of the ecclesiology of Communion* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-8146-6181-5
- Tillard, J. M. R., *Church of churches : the ecclesiology of communion* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1992, s./p. xiii, 330 p., ISBN/ISSN: 0-8146-5708-7

KAT512 - Hovedemne i katolsk teologi

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi - studieretning katolsk.
Emnet har som formål å studere katolsk dogmatikk slik den har vært bedrevet og utviklet seg i det 20. århundre. Vinklingen er derimot systematisk, og det er med utgangspunkt i de sentrale problemstillingene kristologi og ekklesiologi at man vil gå inn i materialet. Det vil fokuseres på tekstarbeid med et utvalg sentrale tekster og katolske tenkere fra det 20. århundre. Temaene kristologi og ekklesiologi er valgt siden disse temaene er kjernen i veldig mye av denne tidens teologiske debatt. Man vil fokusere på forholdet mellom enkeltteologer og magisterium, bevegelsene før, under og etter Det annet Vatikankonsil, sentrale forfattere, synet på verden og mennesket, forståelsen av den frie tanke i relasjon til religiøse spørsmål, antropologi og spiritualitet.
Emnet vil innledes med en komponent fundamentalteologi. Dette forutsetter et grunnleggende studium av fundamentalteologiens sentrale temaer (religion, åpenbaring, skrift, tradisjon, tro og fornuft).
Emnet KAT512 består av tre delemner: A. Fundamentalteologi (4 stp), B. Kristologi (8 stp) og C. Ekklesiologi (8 stp).
Studieprogramtilhørlighet
Emnet kan inngå i følgende studieprogram på masternivå:Profesjonsstudiet i teologiDisiplinbasert Master i kristendomskunnskapDisiplinbasert Master i kirkelig undervisningLektorprogrammetErfaringsbasert Master i kristendomskunnskapMaster i teologi, studieretning katolskMaster i Diakoni-Valgemne---Kjerneemne-

Forkunnskaper: EXPHIL101, EXFAC101(131), KRL111/KRL101/KRL102 (132)/KRL103, KRL112/KRL104 (134)/KRL105, KRL202, KRL232 - eller tilsvarende.
I tillegg anbefaler institusjonen at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: NT211 og NT512.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med ST512 Systematisk teologi... reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studentene
- levere og få godkjent faglig essay (2800-4000 ord) i forbindelse med obligatorisk pensum. Tema avtales med faglærer
- delta i evalueringen av emnet hvis det er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

I den avsluttende vurderingen inngår
- en klausurprøve på 6 timer
- et faglig essay på 4000-6000 ord der tema er utarbeidet i samarbeid med og godkjent av faglærer
- en muntlig eksamen i form av en samtale på inntil 30 minutter med utgangspunkt i essayet

For å få ståkarakter må både klausurprøven, essayet og muntlig eksamen vurderes som bestått. Klausurprøven gis en foreløpig karakter. Essayet gis også en foreløpig karakter som kan justeres ved muntlig eksamen med normalt ikke mer enn én karakter. Klausurprøvekarakteren og den justerte karakteren for essayet vektes likt når samlet, endelig karakter fastsettes.

Mål

DELEMNE A FUNDAMENTALTEOLOGI (4 STP)
Dette delemnet fokuserer på fundamentalteologiske problemstillinger knyttet til spørsmålet om troens sannhet og gyldighet. Det vil ta for seg forholdet til andre religioner, ikke-tro, ateisme og kristendommens kredibilitet som tankesystem.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i problemstillinger knyttet til spørsmålet om den kristne tros sannhet;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til andre religioner og til begrepet om erfaring;
- kjennskap til Den katolske kirkes forståelse av ikke-tro og ateisme;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til læren om Gud og mennesket;
- kjennskap til spørsmålet om forholdet mellom den kristne tros struktur og innhold;

DELEMNE B KRISTOLOGI (8 STP)
Dette delemnet fokuserer på kristologien som et kjerneemne i det 20. århundres teologi. Med utgangspunkt i de kirkelige bevegelser i forkant av Det annet Vatikankonsil, vil man se på hvordan enkelte teologer bidro til at hovedfokus innad i den katolske teologi skiftet fra en skolastisk metodologi, til en mer kristosentrisk teologi som tok utgangspunkt i Skriften. Det vil rettes fokus mot fornyet bibelteologi og fornyet interesse for kirkefedrene, men også på hvordan ny fokusering på Kristusskikkelsen bidro til en nyorientering innen antropologien, og ny forståelse av sosiale strukturer og politikk.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til den skolastiske teologiens kristologiske metode samt tradisjonelle kristologiske tema (inkarnasjon, hypostatisk union etc.)
- god kunnskap om ulike teorier om inkarnasjonen
- god kunnskap om ulike måter å forstå Jesu død
- kjennskap til ulike kristologiske fokus (frigjøringsteologi, feministteologi etc.)
- innsikt i aktuelle kristologiske problemstillinger

DELEMNE C EKKLESIOLOGI (8 STP)
The course in Ecclesiology (2008-2009) presupposes a basic acqaintance with Christology and Ecclesiology. The title of the course is: The Sacramentality of the Church.
Lumen Gentium says, "It is by no mediocre analogy that [the Church] is likened to the mystery of the Incarnate Word " (par. 8). The "mystery of the Incarnate Word" refers not only to the reality of the person of Jesus, but also to the purpose of the Incarnation: his saving mission. That mission is universal inasmuch as every human being is in need of redemption."
The analogy recounted in Lumen Gentium suggests that the reality of the Church derives from the reality of the hypostatic union, and that the mission of the Church is soteriological and universal.
In turn, this means that the Church is divine and human, with its humanity the perceivable instrument of the divinity. This instrumentality is differentiated in ministerial expressions: the preaching of the Word; the Word "becoming Flesh" in the separated sacraments which take their power from the Cross and enable the believer to encounter the risen Lord now for the purpose of following Him to the fullness of the Kingdom (see Thomas Aquinas, Summa Theologiae III, q. a. 3).
The analogy also means that the Church is the instrument of union between God and humans (Lumen Gentium 1). Its saving mission is therefore unique. Although in no way may one assert that God is so bound by his sacraments (and the Church is a sacrament) that He cannot act apart from them, there is still a real content to the third century maxim extra Ecclesiam nulla salus - a maxim repeated in Lumen Gentium 14.
This course, therefore, will explore the analogy of the Church and the Incarnate Word, focusing attention on the following points:
- The will of Christ to establish a community of salvation
- The marks of the Church universal and the marks of the particular Churches
- The notions of sister Churches and ecclesial communities
- The meaning and purpose of the Church´s sacramentality
- The connection between hierarchical and charismatic graces
- The relationship between the Church as saving community and salvation outside the Church

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Dei Filius og Canones 1-4" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 804-811, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Principles of Catholic theology : building stones for a fundamental theology* San Francisco: Ignatius Press, 1987, s./p. 1-152, ISBN/ISSN: 0898701333
- Boeve, Lieven, "Religion after detraditionalization : Christian faith in a post-secular Europe" i:/in: *Irish theological quarterly* 70 (2005), s./p. 99-122, ISBN/ISSN: 0021-1400
- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Gaudium et Spes : Kirken i verden av i dag : nr. 1-22* Oslo: St. Olav forlag, 1965 , hentet 2008-06-27 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/gs/
- Johannes Paul 2, Pave, *Veritatis splendour* 1993 , hentet 2009-01-13 fra http://www.vatican.va/edocs/ENG0222/_INDEX.HTM
- Lubac, Henri de, "Et utvalg" i:/in:/from: *The drama of atheist humanism* San Francisco: Ignatius Press, 1995, s./p. 17-130, ISBN/ISSN: 089870443X
- Rahner, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Foundations of Christian Faith : an introduction to the idea of Christianity* London: Darton Longman & Todd, 1978, s./p. 1-88, ISBN/ISSN: 0-232-51406-2

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Johannes Paul, 2, Pave, *Fides et ratio* 1998 , hentet 2009-08-04 fra http://www.vatican.va/edocs/ENG0216/_INDEX.HTM

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Balthasar, Hans Urs von, "Et utvalg" i:/in:/from: *Cosmic liturgy : the universe according to Maximus the Confessor* San Francisco [Calif.]: Ignatius Press, 2003, s./p. 207-358, ISBN/ISSN: 0898707587 (alk. paper)
- Fiorenza, Elisabeth Schüssler, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus: Miriam's child, Sophia's prophet : critical issues in feminist Christology* London: SCM, 1995, s./p. 3-63, ISBN/ISSN: 0-334-02585-0

- Gondreau, Paul, "The humanity of Christ, the incarnate word" i:/in:/from: *The Theology of Thomas Aquinas* Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 2005, redaktør Rik van Nieuwenhove et al., s./p. 252-276, ISBN/ISSN: 0-268-04363-9
- Haight, Roger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus, symbol of God* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1999, s./p. 3-53, 301-394, ISBN/ISSN: 1-57075-247-8
- Kasper, Walter, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus the Christ* New ed. utg./ed. London: Burns & Oates ; New York : Paulist Press, 1977, s./p. 15-61, 163-274, ISBN/ISSN: 0-8091-0211-0/0-86012-058-9
- Rahner, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Foundations of Christian Faith : an introduction to the idea of Christianity* London: Darton Longman & Todd, 1978, s./p. 176-321, ISBN/ISSN: 0-232-51406-2
- Wawrykow, Joseph, "Hypostatic union" i:/in:/from: *The Theology of Thomas Aquinas* Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 2005, redaktør Rik van Nieuwenhove et al., s./p. 222-251, ISBN/ISSN: 0-268-04363-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aquinas, Thomas, "Question 1-59" i:/in:/from: *St. Thomas Aquinas Summa Theologica* Westminster, Md.: Christian Classics, 1948 b./vol. 3, s./p. 1163-1440, ISBN/ISSN: 0-87061-066-X
- Emery, Gilles, *The trinitarian theology of Saint Thomas Aquinas* Oxford: Oxford University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-19-920682-1/978-0-19-920682-7
- Haight, Roger, *The future of Christology* New York: Continuum, 2005, ISBN/ISSN: 9780826429278 (pbk.)/0826429270 (pbk.)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Concilium Vaticanum, 2,(1962-65), *Lumen gentium : dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken")* Roma: 1964 , hentet 2009-06-22 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/lg/
- Congar, Yves, *Diversity and communion* London: SCM Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-334-00311-3
- Congregation for the Doctrine of the Faith, *Some aspects of the Church understood as communion : letter to the Bishops of the Catholic Church* 1992 , hentet 2008-06-30 fra http://www.cin.org/vatcong/churcomm.html
- Congregation for the Doctrine of the Faith, *Declaration Dominus Iesus on the unicity and salvific universality of Jesus Christ and the Church* 2000 , hentet 2008-06-30 fra http://www.cin.org/docs/dominus-iesus.html
- Gasser, Vinzenz og James T. O'Connor, *The gift of infallibility : the official relatio on infallibility of Bishop Vincent Ferrer Gasser at Vatican Council I* 2nd updated utg./ed. San Francisco, Calif.: Ignatius Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-1-58617-174-2
- Pius 12, pave, *Mystici corporis Christi : encyclical of Pope Pius XII "On the Mystical Body of Christ" on June 29, 1943.* 1943 , hentet 2008-06-30 fra http://www.papalencyclicals.net/Pius12/P12MYSTI.HTM
- Sullivan, Francis Aloysius, *Salvation outside the church? : tracing the history of the Catholic response* New York: Paulist Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-8091-3304-0

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Balthasar, Hans Urs von, *The office of Peter and the structure of the Church* San Francisco: Ignatius Press, 1986, ISBN/ISSN: 0898700205 (pbk.)
- Dulles, Avery, *The Catholicity of the Church* Oxford: Clarendon, 1985, ISBN/ISSN: 0-19-826695-2
- Lindbeck, George A. og James J. Buckley, *The Church in a postliberal age* London: SCM, 2002, ISBN/ISSN: 0-334-02880-9
- Lubac, Henri de, *The motherhood of the Church : followed by Particular churches in the universal Church and an interview conducted by Gwendoline Jarczyk* San Francisco: Ignatius Press, 1982, ISBN/ISSN: 0898700140 (pbk.)
- Nichols, Terence L., *That all may be one : hierarchy and participation in the Church* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1997, ISBN/ISSN: 0814658571/9780814658574

KH512 - Teologihistorie og nyere norsk kirkehistorie

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

KH521 - Utvalgte epoker i teologihistorien og nyere norsk kirkehistorie

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologins historia : en dogmhistorisk översikt* 5. utg./ed. Malmö: Liber, 1981, s./p. 185-302, ISBN/ISSN: 91-40-30533-3
- Piltz, Anders, *Medeltidens lärda värld* 2. rev. utg./ed. Skellefteå: Norma, 1998, ISBN/ISSN: 91-7217-007-7
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 147-443, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Frå moderne vantru til ny religiøsitet : norsk livssynsdebatt gjennom hundre år* [Oslo]: Tano, 1988, s./p. 107-292, ISBN/ISSN: 82-518-2533-4
- Aarflot, Andreas, "Kap. 1: Historiske utviklingslinjer i Den norske kirkes historiske organisasjon" i:/in:/from: *Mot en selvstendig folkekirke* Bergen: Vigmostad & Bjørke, 2007, s./p. 14-36, ISBN/ISSN: 978-82-419-0480-6
- Birkedal, Erling, "Den kristne kulturarv i skolen i dag" i:/in: *Prismet* 56 (2005), s./p. 147-157
- Breistein, Ingunn Folkestad, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Har staten bedre borgere?" : dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969/* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2003, s./p. 381-432, ISBN/ISSN: 82-519-1913-4
- Fæhn, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Høymessen igår og idag : liturgiens struktur og vekst : vår høymesse fra reformasjonen til i dag* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1977, s./p. 96-110, ISBN/ISSN: 82-00-01546-7
- Harbo, Torstein, "1940-1960 : kirken, foreldrene og skolen i møte med staten" i:/in:/from: *Kirke - skole - stat : 1739-1989* Oslo: IKO-forlaget, 1989, redaktør Brynjar Haraldsø, s./p. 105-131, ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag, "1960-1989 : kirken i kulturkampen om skolen" i:/in:/from: *Kirke - skole - stat : 1739-1989* Oslo: IKO-forlaget, 1989, redaktør Brynjar Haraldsø, s./p. 132-157, ISBN/ISSN: 82-7112-264-9
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den norske statsreligionen : fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998, s./p. 195-287, ISBN/ISSN: 82-7634-133-0
- Oftestad, Bernt T., Jan Schumacher og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 279-314, ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Pettersen, Erling J. og Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Identitet og dialog : kristendomskunnskap, livssynskunnskap og religionsundervisning : NOU1995:9* Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Statens trykning, 1995, s./p. 12-20, ISBN/ISSN: 82-583-0336-8

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aalen, Leiv, *Kvinnelige prester - hvorfor ikke? : kirken og dens embete i dagens debatt* Oslo: Land og kirke, 1961
- Fjelberg, Arne, *Kvinnelige prester?* Oslo: Land og Kirke, 1958
- Hjorthaug, Torbjørn Backer, *Frede Castbergs statskirkeoppfatning* Oslo: Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo, 1998, ISBN/ISSN: 219 s.
- Lundby, Knut og Ingun Montgomery, *Statskirke i etterkrigssamfunn : kirkehistoriske og sosiologiske synspunkter på Den norske kirke etter 1945* Oslo: Universitetsforlaget, 1981, ISBN/ISSN: 82-00-05722-4
- Sørbø, Jan Inge, *Blomsterbarn i kyrkja* Oslo: Samlaget, 1985, ISBN/ISSN: 82-521-2616-2
- Valen-Sendstad, "Strøtanker til spørsmålet om kvinnelige prester" i:/in: *Kirke og kultur* 65 (1960), s./p. 453-477
- Voksø, Per, *Kirkeliv og kirkelov : inntrykk fra 50 års historie* [Oslo]: Verbum, 1994, s./p. 294 s., pl., ISBN/ISSN: 82-543-0673-7

KH531 - Kinas og Øst-Asias allmenne kirkehistorie

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

KH601 - Oldkirken

Emneansvarlig:	Oskar Skarsaune (Oskar.Skarsaune@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

KH611 - Oldkirken

Emneansvarlig:	Oskar Skarsaune (Oskar.Skarsaune@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Formålet med studiet av denne epoken (ca 100-500) er å vinne god kunnskap om den periode av kirkens historie da de grunnleggende trekk ved gudstjeneste, sakramenter, dogme, skriftkanon og kirkeforfatning fikk sin form, og de «klassiske» svar ble gitt på hva kristendom er. Både kontinuitet, endring og brudd i den historiske utvikling i perioden vil bli fokusert. Teologiens sosiale og kulturelle kontekst vil også bli vektlagt, og det gis en innføring i spørsmålet om hvordan den "ortodokse" kirke oppstod og hevdet seg vis a vis alternative kristendomsformer.
I undervisningen vil hovedvekten bli lagt på lesning av utvalgte kildetekster som utdyper og belyser de tema som fremstilles i den anbefalte studielitteraturen.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnøag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi:

- kunnskap om den nyere faglige debatt om hvordan den kirkelige ortodoksi ble til og hevdet seg overfor andre varianter av kristendom,
- kunnskap om den sosiale og kulturelle kontekst for kristendommens utvikling i Romerriket,
- kunnskap om normdannelsen i den tidlige og senere kristendommen: skriftkanon, skrifttolkning, kirkelig tradisjon, kirkelige embeter,
- grundig kunnskap om hovedelementene i den oldkirkelige dogme- og teologihistorie: kristologi, trinitet, antropologi og soteriologi, ekklesiologi og sakramentforståelse,
- evne til å drøfte om den oldkirkelige utvikling av dogme, liturgi og kirkeforfatning kan sies å representere et "fall" i forhold til urkristendommen,
- kunnskap om de karakteristiske forskjeller på østkirkelig og vestkirkelig,
- evne til å drøfte om og eventuelt hvordan oldtidens kirkelige arv fremdeles kan sies å være grunnleggende for vår tids kirke og kristendom.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Kildetekstkompendium med oldkirkelige tekster i engelsk oversettelse* (Kildelitteratur/Source texts)
- Hultgren, Arland J., *The rise of normative Christianity* Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2004
- Kelly, J. N. D., *Early Christian doctrines* 5. rev. utg./ed. London: Black, 1977 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-7136-1756-x/0-7136-2723-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brown, Peter Robert Lamont, *The world of late antiquity : from Marcus Aurelius to Muhammad* London: Thames and Hudson, 1971, ISBN/ISSN: 0-500-32022-5/0-500-33022-0/0-393-95803-5
- Skarsaune, Oskar, *Fra Jerusalem til Rom og Bysants* Oslo: Tano, 1987, ISBN/ISSN: 82-518-2259-9
- Skarsaune, Oskar, *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:
- Chadwick, Henry, *The early Church* Rev. utg./ed. London: Penguin Books, 1993, ISBN/ISSN: 0-14-023199-4

Eller:/Or:
- Frend, W. H. C., *The early Church* London: Penguin, 1982 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-8006-1615-4

KH612 - Oldkirken

Emneansvarlig:	Oskar Skarsaune (Oskar.Skarsaune@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Forsøkene på å utforme det sentrale innhold i den kristne tro i klare læreutsagn har fulgt den kristne kirke fra begynnelsen. På grunnleggende vis ble dette gjort i det som i det annet århundre ble kalt «troens regel» (regula fidei) eller «sannhetens regel», senere utmyntet i ulike dåpsbekjennelser i tre artikler. To trekk ved trosbekjennelsene peker tydelig mot all kristen teologis sentrum: (1) den tre-leddede struktur gjenspeiler troen på Den Treenige Gud, (2) den korte fortellingen om Jesu frelsesverk i andre artikkel gjenspeiler kristologiens sentrale stilling i all kristen lære om Gud. Den samme trinitariske og kristosentriske struktur preget kirkens liturgiske liv, og i lys av dette ble dogmene utformet og den kristne teologi fant sin grunnform. Her gikk påvirkningen begge veier, liturgi og dogme påvirket hverandre gjensidig. I lys av trinitarisk teologi og kristologi, fikk de andre sider ved den kristne tro etter hvert sine læremessige tydeliggjøringer: antropologien, frelseslæren, sakramentlæren, læren om kirken, kanondannelsen, osv.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- å tilegne seg en bred og grundig kunnskap om Oldkirkens teologihistorie, for gjennom dette å bli bedre i stand til å gjøre den oldkirkelige teologi aktuelt relevant.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Kildetekstkompendium med oldkirkelige tekster i engelsk oversettelse* (Kildelitteratur/Source texts)
- Kelly, J. N. D., *Early Christian doctrines* 5. rev. utg./ed. London: Black, 1977 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-7136-1756-x/0-7136-2723-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Frend, W. H. C., *The early Church* London: Penguin, 1982 eller senere utg., ISBN/ISSN: 0-8006-1615-4
- Hultgren, Arland J., *The rise of normative Christianity* Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2004
- Skarsaune, Oskar, *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1

KH614 - Gudstjeneste og fromhetsliv - middelalderen

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 5
Undervises:

Generell informasjon
Hensikten med studiet er å vinne grundig kunnskap om middelalderens fromhetsliv, med fokus på gudstjenestelivet (sakramenter, forkynnelse, bønn) og den monastiske fromhet. I dette fordypningsemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH609-04V Kultur og religionsmøte..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH610-04V Kultur og religionsmøte..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hvilken rolle sakramentene spilte i middelalderens fromhetsliv,
- grundig kunnskap om sammenhengen mellom prekenen og Kristi sakramentale nærvær i messen,
- grundig kunnskap om hvilken innflytelse den monastiske bevegelse og den monastiske teologi fikk i senantikken og middelalderen,
- grundig kunnskap om hva som særmerker den monastiske teologi i forhold til den skolastiske.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Didache" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* Oslo: Luther, 1984, redaktør Ernst Baasland et al., s./p. 21-29, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ambrosius og Per Beskow, "Om sakramenten" i:/in:/from: *Om sakramenten ; Om mysterierna* Skellefteå: Artos, 2001, s./p. 41-78, ISBN/ISSN: 91-7580-204-x
- Athanasius, Alexandrinus, Tomas Hägg og Samuel Rubenson, "Antonios liv" i:/in:/from: *Antonios liv* Skellefteå: Artos Bokförlag, 1991, s./p. 43-116, ISBN/ISSN: 91-7580-069-1
- Augustinus, Aurelius og Daniel Thrap, "Enchiridion" i:/in:/from: *Enchiridion : en kort Haandbog om Tro, Haab og Kjærlighed* Christiania: M alling, 1884, s./p. 1-116
- Bradshaw, Paul F., *Early Christian worship : a basic introduction to ideas and practice* London: SPCK, 1996, ISBN/ISSN: 0-281-04930-0
- Gunnes, Erik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Klosterliv i Vesten : Augustins regel, Benedikts regel* Oslo: Aschehoug, 1986, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-03-15226-0
- Hippolytus og Anders Ekenberg, "Den apostoliska traditionen" i:/in:/from: *Den apostoliska traditionen* Uppsala: Katolska Bokförlaget, 1994, s./p. 31-75, ISBN/ISSN: 91-85530-13-1
- Melito og Oskar Skarsaune, "Om påsken" i:/in:/from: *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s./p. 61-90, ISBN/ISSN: 82-531-4359-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brown, Peter Robert Lamont, *The cult of the saints : its rise and function in Latin Christianity* Chicago: University of Chicago Press, 1981, ISBN/ISSN: 0-226-07621-0/0-226-07622-9
- Dunn, Marilyn, *The emergence of monasticism : from the Desert Fathers to the early Middle Ages* Oxford: Blackwell Publishers, 2000, ISBN/ISSN: 0-631-13463-8
- Senn, Frank C., "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian liturgy : Catholic and Evangelical* Minneapolis, MN: Fortress Press, 1997, s./p. 53-172, ISBN/ISSN: 0-8006-2726-1

KH616 - Kultur- og religionsmøte - oldkirken

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 5
Undervises:

Generell informasjon

Den kristne kirke og tro vokste frem i en dialog og konflikt med samtidens store kulturelle strømninger, jødiske som greske og orientalske. Dette fordypningsemnet vil gi god god kunnskap om den tidlige kristendoms møte med den hellenistiske og orientalske kulturarven i antikken, og i dens dialog med jødedommen. Emnet studeres på grunnlag av kildetekster i oversettelse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH607 Kultur og religionsmøte, reduseres dette emnet med 5 stp
Med KH608-04V Kultur og religionsmøte, reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- evne til å drøfte om "kristendommens hellenisering" var det første eksempel på kontekstualisering og tverrkulturell misjon,
- god kunnskap om hvilken stilling oldkirken tok til fremmed religion og til filosofien,
- god kunnskap om hvordan den kristne teologi selv ble påvirket i møte med antikkens kultur,
- god kunnskap om på hvilken måte Augustins tenkning ble retningsgivende for middelalderens kirke.

OLDKIRKELIGE TEKSTER I OVERSETTELSE
Studenten velger tekstutvalgene til tre av de følgende forfatterne:
Justin Martyrs 1 Apologi kap. 1-31; 2 Apologi; Dialogen med Tryfon kap. 1-26; 32-34; 40-42; 45-57; 61-64; 77-81; 83-84; 89-95; 118-125
Klemens av Aleksandrias Protreptikos kap. 1; 3-12;
Tertullians Apologeticum, utdrag (se nedenfor)
Augustin, Om Guds by utdrag (se nedenfor)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Augustinus, Aurelius, "Bok 6,2-12; Bok 8,1-26" i:/in:/from: *Om Guds stad* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 2002, s./p. 319-337, 377-408, ISBN/ISSN: 87-7288-885-7
- Chadwick, Henry, *Early Christian thought and the classical tradition : studies in Justin, Clement and Origen* Oxford: Clarendon Press, 1966
- Clemens Alexandrinus, "Protreptikos kap. 1; 3-12" i:/in:/from: *The Ante-Nicene Fathers* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979 b./vol. 2, redaktør Alexander Roberts et al., s./p. 171-174, 183-206
- Horbury, William, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jews and Christians in contact and controversy* Edinburgh: T&T Clark, 1998, s./p. 67-110, 127-161, ISBN/ISSN: 0-567-08590-2
- Justinus, Martyr, "1. apologi kap. 1-31; 2. apologi; Dialogien med Tryfon kap. 1-26, 32-34, 40-42, 45-57, 61-64, 77-81, 83-84, 89-95, 118-125" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenæus* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1979, s./p. 163-173, 188-193, 194-207, 210-212, 214-216, 217-225, 227-230, 237-240, 240-241, 244-247, 258-262
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Tertullianus, Quintus Septimius Florens, "Utdrag fra "Apologeticum"" i:/in:/from: *Fra oldkirken* Oslo: Lutherstiftelsens forlag, 1930, redaktør Ivar Welle, s./p. 14-49

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Lane Fox, Robin, *Pagans and Christians* London: Viking, 1986, ISBN/ISSN: 0-06-062852-9/0-670-80848-2
- Nock, Arthur Darby, *Conversion : the old and the new in religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo* Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-8018-5910-7
- Skarsaune, Oskar, "Åpenbaring utenfor åpenbaringen?" i:/in:/from: *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, s./p. 137-159, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1
- Williams, A. Lukyn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Adversus Judaeos : a bird's-eye view of Christian apologiae until the renaissance* Cambridge: Cambridge University Press, 1935, s./p. 3-140

KH622 - Middelalderen

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Studiet av epokeemnet Middelalderen gir oversikt over middelalderens allmenne historie og kirkehistorie. Dette utdypes ved studium av middelalderens teologi- og idèhistorie. Middelalderens teologi og fromhetsliv skal her søkes satt i forbindelse med den kultur- og idèhistoriske kontekst.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om de kontekstuelle vilkår, særlig av kultur- og idèhistorisk art, kirken og teologien virket under i middelalderen,
- grundig kunnskap om hvordan kirkens lære og fromhet ble utviklet i middelalderen,
- grundig kunnskap om hvordan den kristne kultur, lære og fromhet ble utformet i et nylig kristnet folk i middelalderens Norge,
- kunnskap om den teologiske og kirkelige utvikling i vestkirken i middelalderen.

KH623 - Klosterliv i vestlig middelalder: historie - teologi - spiritualitet

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne på masternivå som gir en oversikt over klosterlivets historie i vestlig middelalder fram til ca. 1300.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KH602 04V Middelalderen reduseres dette emnet med 2 stp
Med KH622 07H Middelalderen reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven

Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Hensikten med fordypningsemnet er å gi en oversikt over klosterlivets historie i vestlig middelalder fram til ca. 1300. Emnet har fokus på endringer i teori og praksis vedrørende det religiøse livet, endringer i forholdet mellom formene for klosterfelleskap og samfunnet for øvrig, samt klostrenes plass og betydning i middelalderens kirke- og kulturhistorie.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til klosterlivets historie i middelalderen og disse institusjonenes plass og betydning i samfunnsutviklingen, politisk og økonomisk, samt for kirke- og kulturhistorien i middelalderen;
- kjennskap til toneangivende religiøse fellesskapsformer og livstolkninger (spiritualitet) innenfor europeisk middelalder;
- kjennskap til hovedtrekkene i monastisk teologi og klosterordnenes rolle i teologihistorien i middelalderen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Anselmus, Cantuariensis, ""Introduction"; "Preface" , "Letter to Countess Mathilda", samt tekstene 1-5; tekst nr. 11; Meditation on Human Redemption" i:/in:/from: *The prayers and meditations of St. Anselm* Harmondsworth: Penguin, 1973, s./p. 25-82, 87-114, 157-162, 230-237, ISBN/ISSN: 0-14-044278-2
- Benedictus Nursinus, "Benedikts regel" i:/in:/from: *St. Benedikt : Regel ; Vita* [Follese]: Efrem, 2009, s./p. 11-134, ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Bernardus, Claraevallensis, "From an apology for Abbot William" i:/in:/from: *The Cistercian world : monastic writings of the 12th century* London: Penguin, 1993, s./p. 42-58, ISBN/ISSN: 0-14-043356-2 (Kompendium/Compendium)
- Härdelin, Alf, "Monastisk teologi - en praktisk teologi före skolastiken; Bibelbruk och bibelsyn under medeltiden" i:/in:/from: *Munkarnas och my stikernas medeltid : tjugofyra kapitel om teologi, spiritualitet och kultur* Skellefteå: Artos, 1996, s./p. 161-176, 75-93, ISBN/ISSN: 91-7580-132-9 (Kompendium/Compendium)
- Lawrence, C. H., *Medieval monasticism : forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages* 3. utg./ed. Harlow: Longman, 2001, ISBN/ISSN: 0-582-40427-4
- Schumacher, Jan, "Fra kloster til universitet : teologien i middelalderen" i:/in:/from: *Kirken i middelaldersamfunnet* Oslo: Tano, 1987, s./p. 123-165, ISBN/ISSN: 82-518-2260-2 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bynum, Caroline Walker, "Women mystics in the thirteenth century : the case of the nuns of Hefta" i:/in:/from: *Jesus as mother : studies in the spirituality of the High Middle Ages* Berkeley: University of California Press, 1982, s./p. 170-262, ISBN/ISSN: 0-520-04194-1

- McGinn, Bernard, "Introduction og kap. 1-3" i:/in:/from: *The flowering of mysticism : men and women in the new mysticism (1200-1350)* New York: Crossroad, 1998, s./p. 1-152, ISBN/ISSN: 0-8245-1742-3/0-8245-1743-1/978-0-8245-1743-4
- Murray, Paul, *The new wine of Dominican spirituality : a drink called happiness* London: Burns & Oates, 2006, ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

KH635 - Martin Luther som teolog og kirkereformator

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KH618-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH619-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH634-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH637-07H Kristologi og ..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet inngår som en fordypning i KH512 (eller tilsvarende) følger emnet avsluttende vurdering i dette emnet.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- grundig kunnskap om forholdet mellom Martin Luthers reformatoriske gjerning og andre samtidige program for reform av kirken,
- grundig kunnskap om de teologiske hovedpunktene i Luthers reformatoriske hovedskrifter,
- evne til å drøfte på hvilken måte Luthers egen utvikling inngår i historien om reformasjonen på 1500-tallet,
- evne til å drøfte hvilke utfordringer Luthers tenkning rommer for vår tids teologi og kirkeliv.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Luther, Martin, "Skriftet til den kristne adel og Traktat om den kristne frihet" i:/in:/from: *Verker i utvalg* Oslo: Gyldendal, 1979 b./vol. 2, redaktør Inge Lønning et al., s./p. 7-88, 192-234, ISBN/ISSN: 82-05-11926-0/82-05-11584-2
- Oberman, Heiko Augustinus, *Luther : man between God and the Devil* New Haven: Yale University Press, 1989, ISBN/ISSN: 0-300-03794-5/0-00-686288-8/0-385-42278-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Classen, A. og T.A. Settle, "Women in Martin Luther's life and theology" i:/in: *German studies review* 14 (1991), s./p. 231-260
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther : an introduction to his life and work* Edinburgh: Clark, 1987, ISBN/ISSN: 0-567-09357-3/0-8006-0764-3/0-8006-1964-1

KH637 - Kristologi og nattverdlære hos Martin Luther

Emneansvarlig:	Vidar Leif Haanes (Vidar.L.Haanes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Emnet gir en fordypning i Martin Luthers teologi, med vekt på kristologi og nattverdlære, med basis i enkelte av Luthers tekster.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KH618-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH619-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH634-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH635-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Luthers kristologi og hans lære om nattverden, sett på bakgrunn av den katolske - og særskilt skolastikkens lære
- evne til å drøfte på hvilken måte Luthers teologiske utvikling inngår i historien om reformasjonen på 1500-tallet
- evne til å drøfte hvilke utfordringer Luthers tenkning rommer for vår tids teologi og kirkeliv

KH642 - Kristendommen i møte med en ny tid - en ny verden og et nytt verdensbilde

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne i kirkehistorie og formålet med emnet er å studere modernitetens fremvekst, dens røtter i reformasjonen og forholdet til kirken.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet velges som en del av KH512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på KH512.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hvordan kirken og teologien ble utfordret av de vitenskapelige landevinningene på 1600-tallet,
- grundig kunnskap om på hvilken måte fremveksten av den moderne vitenskap på 1500- og 1600-tallet hører med til teologihistorien,
- grundig kunnskap om hvordan de reformatoriske bevegelser bidro til den vitenskapelige revolusjonen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bacon, Francis, "Appendix 4: Idols of the mind" i:/in:/from: *The essays* London: Penguin, 1985, redaktør John Pitcher, s./p. 277-285, ISBN/ISSN: 0-14-043216-7
- Brooke, John Hedley, "Et utvalg" i:/in:/from: *Science and religion : some historical perspectives* Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s./p. 1-151, ISBN/ISSN: 0-521-23961-3/0-521-28374-4
- Descartes, René, "Fortalen og meditasjon 4 og 5" i:/in:/from: *Meditasjoner over filosofiens grunnlag og andre tekster* Oslo: Aschehoug, 1992, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-03-16943-0
- Henry, John, *The scientific revolution and the origins of modern science* 2. utg./ed. Houndmills: Palgrave, 2002, s./p. ix, 160, ISBN/ISSN: 0-333-96090-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Funkenstein, Amos, *Theology and the scientific imagination from the Middle Ages to the seventeenth century* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-691-08408-4/0-691-02425-1
- Iserloh, Erwin, Joseph Glazik og Hubert Jedin, "The springtime of missions in the early modern period" i:/in:/from: *Reformation and counter reformation* London: Burns & Oates, 1980, s./p. 575-614
- Wright, A. D., "New problems of catholic expansion" i:/in:/from: *The Counter-Reformation : Catholic Europe and the non-Christian world* London: Weidenfeld and Nicolson, 1982, s./p. 121-146, ISBN/ISSN: 0-297-78011-5

KH656 - Kirke og stat, sekularisering og modernitet

Emneansvarlig:	Bernt T. Oftestad (Bernt.T.Oftestad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet består av to delemner: A. Kirken og den moderne stat (5 sp) og B. Sekularisering og modernitet som historiske prosesser(5 sp). Dette historiske emnet kan med fordel studeres sammen med det religionssosiologiske fordypningsemnet PT601 Religionens rolle i det moderne samfunn (10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH658 Kirken og den moderne stat, reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH657 Sekularisering og modernitet..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A. KIRKEN OG DEN MODERNE STAT (5 SP)
Kirken møter det moderne bl.a. gjennom utviklingen av den moderne stat fra 1600-tallet av. I denne delen av fordypningsemnet er målet å gi god kunnskap om dette møte, som utløste både konflikt og samspill. Den moderne stat, for alvor introdusert med enevoldsstyret på 1600-tallet, opptrer med sitt maktmonopol i forskjellige ideologiske innfatninger, så vel ved demokrati som ved ulike totalitære systemer. Det kan utløse dype konflikter mellom kirke og stat. Men vi kjenner også samspillet mellom dem, ikke minst fra vår egen statskirkeordning, der det moderne demokrati og Den norske kirke inngår i en (spenningsfylt) syntese. Studiet vil være konsentrert om utviklingen av den norske statskirkeordningen og kirkens kamp med nazismen under kirkekamp i mellomkrigstiden. I dette delemnet er hovedvekten lagt på studium av utvalgte kildetekster.
Studiet skal gi
- grundig kunnskap om og evne til og drøfte hvorfor statskirkesystem og lutherdom ble knyttet så nært sammen,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirken møtte den moderne utvikling av det liberale demokrati, og hvordan ble kirken selv demokratisert,
- kunnskap om hvordan kirkene opptrådte som «bekjennelseskirker» i konflikter med den totalitære stat,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvordan det bibelske krav om lydighet mot øvrigheten oppfattes i møte med den moderne stat.

DELEMNE B. SEKULARISERING OG MODERNITET FRA SLUTTEN AV 1700-TALLET OG FRAM TIL VÅR TID (5 SP)

1700- og 1800-tallet stilte kirke og teologi overfor sterke utfordringer. Vi knytter dem gjerne til begreper som sekularisering og modernitetens gjennombrudd. Utvikling av ikke-religiøse verdensanskuelser som nytiden brakte med seg, nådde et toppunkt på 1800-tallet da positivisme, darwinisme og etter hvert forskjellige utgaver av sosialisme kom til å forme kultur og samfunn, ikke minst universitetsliv og vitenskap. I dette delemnet vil vi ta for oss hvordan kirke og teologi erfarte og forsøkte å møte disse utfordringer, samtidig som vi søker å danne oss et bilde av hvordan denne prosess kan tolkes som uttrykk for sekularisering og modernitetens gjennombrudd.

Studiet skal gi
- kunnskap om hvilke ideologiske motbevegelser kirken kom til å møte under 1800-tallet og fremover,
- kunnskap om ulike sekulariseringsbegreper og gjøre rede for sekularisering som historisk prosess,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvilke(n) ny(e) funksjon(er) religionen får i det moderne samfunn,
- grundig kunnskap om og evne til å drøfte hvordan kirkehistorien skal tolke moderniseringsprosessen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Breistein, Ingunn Folkestad, "Modernitetens følger : en vurdering av noen sekulariseringsteorier, med frikirkelige sideblikk" i:/in: *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* 15, nr./issue 1 (2002), s./p. 25-42, ISBN/ISSN: 0802-0167

- Chaves, Mark, "Secularization as declining religious authority" i:/in: *Social forces : an international journal of social research associated with the Southern Sociological Society* (1994), s./p. 749-774
- Gilje, Nils, "Haugebevegelsen og sekulariseringens dialektikk" i:/in:/from: *Arv og utfordring : menneske og samfunn i den kristne moraltradisjon* Oslo: Universitetsforlaget, 1995, redaktør Trygve Wyller et al., s./p. 215-229, ISBN/ISSN: 82-00-22461-9
- Haanes, Vidar L., "Frikirkeligheten og lavkirkeligheten i møte med det moderne gjennombrudd i Norge" i:/in:/from: *Frikirkelighet, lavkirkelighet, arbeiderbevegelse og det moderne Norge (1880-1920)* Oslo: Frikirkerådet, 2002, s./p. 7-16, ISBN/ISSN: 82-92315-01-2
- Remond, Rene, *Religion and society in modern Europe* Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999, ISBN/ISSN: 0-631-20817-8/0-631-20818-6
- Sanders, Hanne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bondevækkelse og sekularisering : en protestantisk folkelig kultur i Danmark og Sverige 1820-1850* Stockholm: Stads- och kommunhistoriska institutet Stockholms universitet, 1995, s./p. 13-28, 311-323, ISBN/ISSN: 91-971640-9-7
- Strandbakken, Pål, "Hans Nielsen Hauge og kapitalismens ånd" i:/in: *Sosiologi i dag* (1995), s./p. 31-47
- Thorkildsen, Dag, "Hanne Sanders: Bondevækkelse og sekularisering. (anm.)" i:/in: *Historisk tidsskrift* 76 (1997), s./p. 536-543, ISBN/ISSN: 0018-263x

KH673 - Teologi og fromhetsliv - norsk senmiddelalder og reformasjon

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

KH676 - Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

I løpet av 1880-årene ble kvinnesak et offentlig debatt-tema og en politisk kampsak, og kvinnesynet var et kjernepunkt i konfrontasjonene med kirken. Men hva foregikk egentlig i kirke- og organisasjonsliv med hensyn til kvinnesyn og kvinners rolle? Hvilke endringer skjedde i synet på kjønn og kjønnsrelasjonen, og hvordan bidro kvinner selv til endringsprosessene? Vi tar for oss den ideologiske og teologiske utviklingen fra Haugebevegelsen på begynnelsen av 1800-tallet frem til og med Stortingets vedtak om å åpne det geistlige embete for kvinner i 1938. Utviklingen ses i et bredt samfunnsmessig perspektiv. Vi skal også stifte bekjentskap med kvinner som gjorde seg gjeldende og var kjent i egen samtid, bl.a. Henriette Gislesen, Bolette Gjør, Henny Dons, Othilie Tonning m fl. Hva stod de for, i hvilke sammenhenger gjorde de seg gjeldende, og hvordan var deres forhold til kvinnesak?

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KH623-04V Kvinners plassl ... reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og evt. læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet KH676 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av KH512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på KH512.

Mål og innhold

Emnet har som mål at studentene skal ha
- grundig kunnskap om kvinners rolle i norsk kristenliv i perioden 1800-1940
- kunnskap om betydningsfulle kvinner i norske kristenliv og deres teologiske posisjoneringer
- innsikt i grunnleggende problemstillinger vedrørende kvinnesyn og diskusjonene mellom Den norske kirke og ledende kvinner i den borgerlige kvinnesaksbevegelse
- innsikt i teologiske og ideologiske forutsetninger for moderniseringen av kvinnesynet
- innsikt i feminisme som historisk fenomen

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Blom, J.G., "Om kvindens deltagelse i ordets forkyndelse" i:/in: *Luthersk Kirketidende* (1888), s./p. 443-460, ISBN/ISSN: 0332-5431 (Kildelitteratur/Source texts)
- Blom, J.G., "Til frøken Anna Rogstad" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 24 (1888), s./p. 374-376 (Kildelitteratur/Source texts)
- Collett, C., "Ogsaa en stemme i raadet fra en stemmeløs" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 17 (1888), s./p. 257-263 (Kildelitteratur/Source texts)
- Færden, M. J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kvindespørgsmaalet : gjennemseet og forøget Udgave af Redaktionsartikler fra "Luthersk Ugeskrift"* Kristiania: Steeen, 1885, s./p. 1-20, 51-65 (Kildelitteratur/Source texts)
- Hagemann, Gro, "De stummes leir : 1800-1900" i:/in:/from: *Med kjønnsperspektiv på norsk historie : fra vikingtid til 2000-årsskiftet* 2. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2005, redaktør Ida Blom et al., s./p. 157-253, ISBN/ISSN: 82-02-24103-0/978-82-02-24103-2
- Martinsen, Kari, "Kjærlighetsgjerningen og kallet : betraktninger omkring Rikke Nissens Lærebog sygepleie for diakonisser (1877)" i:/in:/from: *Øyet og kallet*Bergen: Fagbokforl., 2000, s./p. 119-170, ISBN/ISSN: 82-7674-216-5
- Mikaelsson, Lisbeth, "Kvinner og misjon - et historisk perspektiv" i:/in:/from: *Misjon og kultur : festskrift til Jan-Martin Berentsen* Stavanger: Misjonshøgskolens forl., 2006, s./p. 227-243, ISBN/ISSN: 82-7721-098-1

- Nissen, Hartvig, *Om kvindelig Dannelse og kvindelige Underviisningsanstalter* Christiania: Malling, 1849 (Kildelitteratur/Source texts)
- Offen, K., "Defining feminism : a comparative historical approach" i:/in: *Signs : journal of women in culture and society* 14, nr./issue 1 (1988), s./p. 119-157, ISBN/ISSN: 0097-9740
- Predelli, Line Nyhagen, "Emansipasjon av kvinner hjemme og ute : misjonsfeminisme og dens mottakelse blant misjonsbevegelse og kvinnebevegelse" i:/in: *Nytt om kvinneforskning* , nr./issue 3-4 (1998), s./p. 37-51, ISBN/ISSN: 0333-0265
- Predelli, Line Nyhagen, "Norske misjonskvinners forsøk på å eksportere vestlig femininitet til Madagaskar" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 3 (1999), s./p. 209-228, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Rogstad, A., "Til hr. pastor Blom" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 3 (1889), s./p. 33-40 (Kildelitteratur/Source texts)

- Rogstad, A., "Nogle spørgsmaal i anl. af hr. pastor Bloms inledningsforedrag paa stiftsmødet om kvindernes deltagelse i ordets forkyndelse" i:/in: *Nylænde*, nr./issue 23 (1888), s./p. 360-362 (Kildelitteratur/Source texts)
- Rouse, Ruth, "The ideal of womanhood as a factor in missionary work" i:/in: *The international review of missions* 2, nr./issue 5 (1913), s./p. 148-164 (Kildelitteratur/Source texts)
- Skeie, K.H. og Kristin Norseth, "Creating a voice - acquiring rights : women in the Norwegian Mission society and the process towards formal organizational rights in 1904" i:/in: *Nora : Nordic journal of women's studies* 11, nr./issue 1 (2003), s./p. 5-13, ISBN/ISSN: 0803-8740
- Stendal, Synnøve Hinnaland, "Historisk bakgrunn" i:/in:/from: *"-under forvandlingens lov" : en analyse av stortingsdebatten om kvinnelige prester i 1930-årene* Lund ,: Arcus, 2003, s./p. 21-97, ISBN/ISSN: 91-88553-12-4
- Tjelle, Kristin Fjelde, "Misjonskvinneforeningsbevegelsen i Norge" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 3 (1999), s./p. 175-190, ISBN/ISSN: 0029-2214

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kvinnen i kirkens historie" i:/in:/from: *Fra kirkens kvinneside : en utredning om kirken og kvinnen* [Oslo]: Andaktsbokselskapet, 1979, s./p. 84-147, ISBN/ISSN: 82-543-0075-5
- Ebbell, Clara Thue, *På frammarsj : Bolette Gjør, misjonsvennen* Oslo: Lutherstiftelsen, 1946
- Ebbell, Clara Thue, *Cathinka Guldberg : banebryter : den norske diakonisses mor* Oslo: Lutherstiftelsens forl., 1940
- Furseth, Inger, "Kvinnenes betydning i Haugebevegelsen" i:/in:/from: *Til debatt : innlegg ved Norske historiedagar 1996* [Bergen]: Historisk institutt, Universitetet i Bergen, 1998, redaktør Egil Nysæter et al., s./p. 161-174, ISBN/ISSN: 82-90992-06-8
- Hauge, A., "Evangeliske bevegelser 1700-1900" i:/in:/from: *Kvinnenes kulturhistorie* 1985 b./vol. 2, redaktør Kari Vogt, s./p. 139-144
- Lein, Bente Nilsen, *Kirken i felttog mot kvinnefrigjøring : kirkens holdning til den borgerlige kvinnebevegelsen i 1880-årene* Oslo: Universitetsforlaget, 1981, ISBN/ISSN: 82-00-05830-1
- Lein, Bente Nilsen, "Aasta Hansteen som feministisk teologisk tenker" i:/in: *Kirke og kultur* (1980), s./p. 200-214, ISBN/ISSN: 0023-186x
- Martinsen, Kari, *Freidige og uforsagte diakonisser : et omsorgsyrke vokser fram, 1860-1905* [Oslo]: Aschehoug, 1984, ISBN/ISSN: 82-518-1936-9
- Norderval, Kristin Molland, *Mot strømmen : kvinnelige teologer i Norge før og nå* Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982, ISBN/ISSN: 82-05-14106-1
- Norseth, Kristin, *"La os bryte over tvert med vor stumhet!" : kvinners vei til myndighet i de kristelige organisasjonene 1842-1912* [Oslo]: Det teologiske menighetsfakultet, 2007, ISBN/ISSN: 484 s.
- Norseth, Kristin, *"- at sætte sig imod vilde være som at stoppe elven" : gi en redegjørelse og en tolkning av debatten rundt vedtaket om kvinners valgbarhet og stemmerett ved Det Norske Misjonsselskaps generalforsamling i 1904, i lys av den kulturelle og kirkelige kontekst : skisser følgene av vedtaket med henblikk på kvinners tjeneste frem mot Misjonsselskapets anerkjennelse av kvinnelige prester* [Oslo]: [K. Norseth], 1997, s./p. IV, 101 bl.
- Parm, Margrethe, *K.F.U.K.'s historie* Oslo: I hovedkommisjon hos Selskapet til kristelige andaktsbøkers utgivelse, 1926
- Skeie, K.H., "Misjonærkonens usynlige misjonsarbeid" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 3 (1999), s./p. 191-208, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Slettum, Marit, "Kvinners valgbarhet til generalforsamlingen i Norsk Luthersk Misjonssamband" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 1 (1985), s./p. 37-54, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Sundt, Karen, *Kvinden i det private og offentlige Liv : et praktisk Indlæg i Kvindespørgsmaalet* Laurvik: M. Andersens forlag, 1890

KH682 - Kirkene i Midtøsten i fortid og nåtid (studietur til Syria)

Emneansvarlig:	Oskar Skarsaune (Oskar.Skarsaune@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet egner seg for studenter som deltar på studietur til Syria 23. mars - 1. april 2009, men kan også legges opp uavhengig av studieturen. Emnet kan velges som delemne C innenfor KH512.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For studenter som velger KH6xx som delemne C innenfor KH512: For å kunne få avsluttende
vurdering i KH512A og B (klausureksamen) må studenten få godkjent et essay i delemne C (1800-2000 ord). Tema avtales med faglærer.

Avsluttende vurdering
For studenter som legger opp dette emnet som frittstående valgemne, vil avsluttende vurdering bestå i karakter-evaluering av et essay innenfor emnet (1800-2000 ord.), med karakter A-F. Tema avtales med faglærer..

Mål og innhold

Formålet med dette emnet er å gi studenten innsikt i de lange kirkehistoriske linjer som forklarer dagens kirkebilde i Midtøsten. Flere av oldkirkens store lærestridigheter utspant seg i dette området, og keiserlig kirkepolitikk skulle få langvarige virkninger, som til dels fortsatt gjør seg gjeldende. Kirkene i det nåværende Midtøsten befant seg i oldtiden dels innenfor, dels utenfor Det romerske rike, og representerer derfor historiske erfaringer både som privilegert statsreligion og som diskriminert minoritet under ikke-kristent, for det meste muslimsk, styre.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kjennskap til de oldkirkelige stridigheter som fikk varige virkninger for kirkene i Midtøsten.
- God kjennskap til de politiske, spesielt religionspolitiske, vilkår som kirkene i Midtøsten har levd under.
- Inngående kjennskap til de syrisktalende kirkenes spiritualitet.
- God kjennskap til kirkenes nyere historie og nåværende situasjon.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Beggiani, Seely J., *Introduction to Eastern Christian spirituality : the Syriac tradition* [Scranton, Pa.]: University of Scranton Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-940866-12-9
- Moffett, Samuel H., "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Christianity in Asia* 2. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1998-2005 b./vol. 1 og 2, s./p. 3-13, 45-80, 324-361, 374-391 (B. 1) og 193-205, 376-393, 403-412 (B.2) , ISBN/ISSN: 978-1-57075-162-2/978-1-57075-701-3

KH692 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

KRL101 - Bibelfag og Konfesjonskunnskap

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Menighetspedagogikk, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium KRL, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.

Emnet består av to delemner: A. Bibelfag (8 sp), med lik vekt på Det gamle og Det nye testamente, og B. Konfesjonskunnskap (2 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 10 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-KRL109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre, må få evt studiepoengsreduksjon beregnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL104, KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semestret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL101 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Klausurprøven kan være todelt, der første del foregår uten hjelpemidler (prøving av bibelkurs-stoff). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. BIBELFAG (8 SP)
Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamente (NT) presenterer og drøfter de bibelske skrifter, deres tilblivelse, innhold samt deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter somtar KRL101 som del av emnekombinasjonen KRL111 (med mappevurdering), er det et studiekrav å bestå prøven etter kurset. Studenter som tar avsluttende eksamen i KRL 101som et selvstendig emne, kan bli prøvet i bibelkursstoffet til eksamen. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for andresemesterstudenter.
BIBELKURS A: BIBELKUNNSKAP
Studenten skal ha
- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring
BIBELKURS B: BIBELEN SOM HELHET - DENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING
Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie

- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til å forstå Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET
Studenten skal ha
- kjennskap til GTs historieverk
- god kunnskap om 1. og 2. Mosebok
- oversikt over Israels historie i gammeltestamentlig tid og metodiske problemer knyttet til en slik historie
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: skapelse, antropologi og gudsbilde
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det gamle testamente er følgende:
- 1. Mosebok 1,1-2,3; 2,4-3,24; 12,1-9; 22,1-19
- 2. Mosebok 3,1-22; 20,1-17

DET NYE TESTAMENTET
Studenten skal ha
- kjennskap til evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem, og til sjangerspørsmålet knyttet til evangeliene
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- kjennskap til Jesu liv knyttet til evangelienes fremstilling, og til spørsmålet om den historiske Jesus
- god kunnskap om Matteusevangeliet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det nye testamente er følgende:
Matteus 3,13-17; 5,1-32; 6,1-15; 8,23-9,8; 16,13-23; 21,1-17; 25,31-46

DELEMNE B. KONFESJONSKUNNSKAP (2 SP)

I konfesjonskunnskapen studeres både de kristne kirkesamfunns historiske bakgrunn og deres aktuelle utforming i dag. Kirkesamfunnenes tro, lære og praksis er ofte preget av deres historiske utgangspunkt. Samtidig bidrar konfesjonskunnskapen til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag (dogmatikken).

Studenten skal ha
- kjennskap til de viktigste kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk

Merknad til litteraturlisten

Følgende strekpunkt gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs A (førstesemesterstudenter):
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamentet Oslo: Litteraturtjenesten, 2008

Følgende strekpunkter gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs B (andresemesterstudenter):
- Holmås, Geir Otto, Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B Oslo: Litteraturtjenesten, 2008
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-64, 385-470

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 25-69, 73-104, 116-122, 125-153, 159-182, 200-227, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Albrektson, Bertil og Helmer Ringgren, "Bibelteologiska grundbegrepp" i:/in:/from: *En bok om Gamla testamentet* 5. omarb. uppl. utg./ed. Malmö: Gleerup, 1992, s./p. 85-103, ISBN/ISSN: 91-40-61542-1 (Kompendium/Compendium)
- Holmås, Geir Otto, *Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B* Oslo: Litteraturtjenesten, 2008 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 176-200, 211-222, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-64, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 69-97, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1989 eller senere opplag b./vol. 1, s./p. 40-59, 102-108, 124-158, 164-179, 201-211, 226-236, 252-263
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1990 eller senere opplag b./vol. 2, s./p. 63-75, 135-144, 223-230

- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mannen som ble Messias* Oslo: Undervisningsredaksjonen NRK, 2000, s./p. 8-64, ISBN/ISSN: 82-7118-272-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Jesu liv og urkristendommens historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap*2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 153-178, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Smith-Gahrsen, Carl og Tor Vegge, "Oversyn over Israels historie" i:/in:/from: *Innføring i boka om Evas ætt : bibelkunnskap*2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 31-58, ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium/Compendium)
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, *Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamente for førstesemesterstudenter på KRL101/KRL111 (høst) og KRL104/KRL112 (vår)* Oslo: Litteraturtjenesten, MF, 2008, s./p. 28 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bjørndalen, Anders Jørgen et al..., *Første Mosebok : en kommentar* 2. utg./ed. Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1973, ISBN/ISSN: 82-07-01627-2/82-05-12880-4
- Brueggemann, Walter, *Genesis* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-3101-x
- Fornberg, Tord, *Matteusevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1989-1999 b./vol. 1-2
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979
- Michelsen, Leif M., *Genesis : fortolkning til Første Mosebok* Bergen-Sandviken: NLA-forl., 1997, ISBN/ISSN: 82-7468-047-2
- Senior, Donald, *Matthew* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-687-05766-3
- Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* Trondheim: Tapir, 1993, redaktør Peder Borgen et al., s./p. 9-18, 41-68, 77-94, 111-126, 129-141, 143-170, 179-206, 217-242, 243-257, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0

KRL102 - Kristen tro og livstolkning

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Menighetspedagogikk, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium KRL, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi..

KRL 102 handler om kristendommen som livstolkning i historien og i dag. Emnet består av to like store delemner: A. Kristendommens historie (5 sp) og B. Kristen livstolkning i dag I (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 10 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre, må få evt studiepoengsreduksjon beregnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist.(Se emneark)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL102 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering,
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 SP)

Studiet av kristendommens historie (KH) omfatter hovedtrekk av den kristne kirkes historie fra begynnelsen til våre dager, norsk kirkehistorie og konfesjonskunnskap. KH er et historisk fag som drøfter og fremstiller kristendommens utbredelse, de historiske prosesser i kirkens institusjoner, kirkens praksis (som liturgi, misjon og diakoni), teologi og tros- og fromhetsliv, gjerne under perspektivet bibelens virkningshistorie. Faget omfatter også kirkens historiske forhold til samfunn og kultur, og hvilken virkning kristendommen har hatt i de troendes liv og levnet.

I dette emnet omfatter studiet historien om den kristne kirkes opprinnelse, kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen og norsk kirkehistorie fram til ca. 1940. Det legges vekt på studiet av kristen tro, fromhet og livstolkning og deres uttrykk i kirkelig praksis, kunst og arkitektur.

Studenten skal ha
- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til ca. 1940
- oversikt over uttrykk for kristen tro, fromhet og livstolkning i disse periodene i salmer, kunst og arkitektur

- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (5 SP)
Kristen livstolkning i dag skal bidra til å framstille og drøfte den kristne tro slik at den kan bli relevant for mennesker i dag.
Kristen livstolkning i dag I (KLT I) omfatter et studium av sentrale tema i kristen dogmatikk og disse temas plassering i en økumenisk sammenheng. Delemnet gir oversikt over kristen tro som livstolkning og reiser spørsmål om kristendommens relasjon til andre religioner og livssyn. Sentralt i delemnet står studiet av en luthersk kristendomsforståelse. I emnet inngår også arbeid med de oldkirkelige trosbekjennelsene, Luthers lille katekisme, Den augsburgske bekjennelse og nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.
Studenten skal ha
- kjennskap til kristen tro som livstolkning
- kjennskap til den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse, Luthers lille katekisme og den augsburgske bekjennelse og disse bekjennelsers betydning for kristen dogmatikk
- god kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikken, om kristen forståelse av allmenn og spesiell åpenbaring, om skapelse og frelse og om kristendommen og religionene
- god kunnskap om sentrale emner fra troslæren knyttet til første, andre og tredje trosartikkel
- evne til å plassere emner fra troslæren i en økumenisk sammenheng
- kjennskap til salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Salme nr.: 1, 45, 59, 172, 222, 322, 487, 492, 518, 641, 741, 780" i:/in:/from: *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0259-6
- "Salme nr.: 40" i:/in:/from: *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- Danbolt, Gunnar og Mabel Kjerschow, "Et utvalg" i:/in:/from: *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Vollen: Tell, 1996 b./vol. 1, s./p. 90-99, 114-149, ISBN/ISSN: 82-7522-064-5
- Haraldsø, Brynjar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirke og misjon gjennom 2000 år : allmenn kirke- og misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1997, s./p. 13-26, 28-30, 35-45, 47, 49-66, 69-71, 77-90, 91-120, 127-143, 149-183, ISBN/ISSN: 82-520-4450-6
- Oftestad, Bernt T., Jan Schumacher og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 15-55, 64-82, 92-269, ISBN/ISSN: 82-00-21808-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 15-27, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8 (Kompendium/Compendium)
- "Salme nr.: 104, 196 (eller tilsvarende salmer)" i:/in:/from: *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0259-6
- "De oldkirkelige trosbekjennelsene" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985 eller senere opplag., redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 15-21 (Finnes også i "Den norske kirkes bekjennelsesskrifter"), ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "Den augsburgske bekjennelse (art. 1-20 og art. 28)" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed. Oslo: Lunde, 1985 eller senere opplag, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 23-39, 53-58 (Finne også i "Den norske kirkes bekjennelsesskrifter"), ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s./p. 11-16 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- "Salme nr.: 2, 22, 41, 45, 113 (eller tilsvarende salmer)" i:/in:/from: *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- Brunvoll, Arve, "Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28)" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972 eller senere opplag, s./p. 32-60, 86-96 (Finnes også i " Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Brunvoll, Arve, "Luthers lille katekisme" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s./p. 98-148 (Finnes også i "Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Brunvoll, Arve, "De oldkirkelige trosbekjennelsene" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972 eller senere opplag, s./p. 17-31 (Finnes også i "Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 15-284, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Katekismens teologi* 1. og 2. opplag utg./ed. Oslo: Credo, 1994 og 1997, s./p. 37-90, ISBN/ISSN: 82-7053-251-7
- Luther, Martin, "Den lille katekisme" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed. Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland et al., s./p. 278-295, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1

KRL103 - Religionsvitenskap, Livssynskunnskap og Fagdidaktikk

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Menighetspedagogikk, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Master i Teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.
Emnet består av tre delemner: A. Religionsvitenskap (7 sp), B. Livssynskunnskap (1 sp) og C. Fagdidaktikk (2 sp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL111 reduseres dette emnet med 10 sp

KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre, må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. (Se emneark)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL103 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering,
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ingen

Mål

DELEMNE A. RELIGIONSVITENSKAP (VERDENSRELIGIONENE) (7 SP)
Religionsvitenskap gir en beskrivelse av verdensreligionenes historie fram til i dag og deres særpreg når det gjelder tro, kultus og plass i dagens samfunn. De enkelte religioner behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng.

Studenten skal ha
- kjennskap til religionsvitenskap som fag
- god kunnskap om hinduisme, buddhisme, jødedom og islam med vekt på historisk bakgrunn, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv i disse religionene
- kjennskap til verdensreligionenes stilling i Norge

DELEMNE B. LIVSSYNSKUNNSKAP (1 SP)
Livssynskunnskap gir en beskrivelse av ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng. Studiet inkluderer også en drøfting av fenomenet livssyn, dets relasjon til livstolkning og religion og mer generelt til menneskers søking etter mening.

Studenten skal ha
- kjennskap til hva et livssyn er, til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og livstolkning, og til religionenes og livssynenes betydning for kultur og samfunn

- kjennskap til historiske bakgrunnen og sosiokulturelle rammer for livssynsmangfoldet
- god kunnskap om humanisme som livssyn/livstolkning
- kjennskap til human-etikk og til Human-Etisk Forbund

DELEMNE C. FAGDIDAKTIKK (2SP)
Fagdidaktikken arbeider med undervisningsspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis.

Studenten skal ha
- god kunnskap om bakgrunnen og grunnlaget for KRL-faget
- god kunnskap om KRL-fagets hovedoppgaver
- kjennskap til lærerrollen og til et kristent syn på barnet
- god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- kjennskap til den kristne elementærundervisningens innhold
- kjennskap til undervisning i levende religioner og livssyn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensreligioner i Norge* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, redaktør Knut A. Jacobsen, s./p. 47-72, 91-108, 141-167, 193-214, ISBN/ISSN: 82-15-00815-1
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 37-131, 177-266, 305-316, ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Kværne, Per, "Tanker omkring studiet av religion" i:/in:/from: *Religionshistorie og religionsundervisning : noen fagdidaktiske synspunkter* Trondheim: Tapir, 1983, redaktør Per Kværne et al., s./p. 9-29, ISBN/ISSN: 82-519-0571-0/82-519-1131-1
- Rian, Dagfinn og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødedommen og islam* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 5-103, 123-221, ISBN/ISSN: 82-7634-164-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-50, 107-142, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Hegstad, Harald, "Religion som sosialt fenomen" i:/in: *Ung teologi* 37, nr./issue 4 (2004), s./p. 75-86, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)
- Human-Etisk Forbund, *Humanisme : et livssyn* Oslo: Human-etisk forbund, [199?] (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- *Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen)* 2008 (Kompendium/Compendium), hentet 2009-08-13 fra http://www.udir.no/grep/Lareplan/?laereplanid=707207&visning=1
- *Den generelle delen av læreplanen (for grunnskolen)* 2008 , hentet 2009-05-20 fra http://www.utdanningsdirektoratet.no/Artikler/_Lareplaner/Den-generelle-delen-av-lareplanen/
- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Hva er didaktikk?" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* [Oslo]: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 22-39, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Sødal, Helje Kringlebotn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religions- og livssynsdidaktikk : en innføring* 4. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2009, s./p. 27-64, 77-158, ISBN/ISSN: 978-82-7634-781-4

KRL104 - Bibelfag, religionspedagogikk og livstolkningsteori

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Bibelfag (3 sp GT og 4 sp NT) og B. Religionspedagogikk og livstolkningsteori (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL112 reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL104 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering,
må studentene nnen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Mål

DELEMNE A. BIBELFAG (7 SP)

Studiet av Det gamle (GT) og Det nye testamente (NT) presenterer og drøfter de bibelske skriftene, deres tilblivelse og innhold, samt deres bruk og betydning.
Hvert semester innledes med et bibelkurs. For studenter som skal ha mappevurdering, er det et studiekrav å bestå prøven etter kurset. Studenter som tar avsluttende eksamen i KRL104, kan bli prøvd i bibelkursstoffet stoffet til eksamen. Bibelkurs A er for nye studenter, mens bibelkurs B er for andresemesterstudenter.

BIBELKURS A: BIBELKUNNSKAP

Studenten skal ha
- oversikt over innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, Rut, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66
- oversikt over innholdet i Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes' åpenbaring

BIBELKURS B: BIBELEN SOM HELHET - DENS TILBLIVELSE, BRUK OG BETYDNING

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie
- kjennskap til GTs og NTs kanonhistorie
- kjennskap til hovedtrekk i Bibelens historie i Norge og til aktuell oversettelsesproblematikk
- kjennskap til Bibelen som helhet og til grunnlaget for å tale om denne helheten
- kjennskap til spørsmål knyttet til hva Bibelen formidler
- kjennskap til hvordan Bibelen gir hjelp til livstolkning
- kjennskap til spørsmål knyttet til Bibelen som Guds ord

DET GAMLE TESTAMENTET

Studenten skal ha
- kjennskap til GTs poetiske bøker og profetbøker
- god kunnskap om Salmenes bok og Jesajaboka
- kjennskap til utvalgte emner fra gammeltestamentlig teologi: messianisme, gudsbilde
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det gamle testamente er følgende:
- Salme 8; 23; 46; 51; 110
- Jesaja 6,1-13; 7,1-17; 9,2-7; 11,1-10; 40,1-11; 52,13-53,12

DET NYE TESTAMENTET

Studenten skal ha
- oversikt over kristendommens eldste historie
- kjennskap til sjangeren "historie" og Apostlenes gjerninger
- kjennskap til sjangeren brev og Paulus som brevskriver
- kjennskap til sjangeren apokalypse og Johannes' åpenbaring
- god kunnskap om Lukasevangeliet, Johannesevangeliet og Romerbrevet
- kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder
- evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster

Tekstutvalget i Det nye testamente er følgende:
- Lukasevangeliet 10,25-42; 12,13-21; 15,1-32; 18,1-14
- Johannesevangeliet 1,1-18; 2,1-12; 11,1-57
- Romerbrevet 1,1-17; 3,21-4,12; 6,1-14; 8,1-39; 11,1-36; 12,1-8; 13,1-10

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK OG LIVSTOLKNINGSTEORI (3 SP)

Religionspedagogikk arbeider med undervisnings-, lærings- og oppdragelsesspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis.Dette emnet omhandler spesielt hvordan man kan forstå den læring som skjer i kirken. Dette gjøres ved å dra veksler på læringsteorier i pedagogikken og refleksjoner om religionspedagogikk i en kirkelig kontekst.Livstolkningsteori gir et overgripende, tverrfaglig perspektiv på religions- og livssynsstudiet generelt og på emnene på 100-nivå spesielt. Arbeidet med livstolkningsteorien gir et grunnlag for å forstå Bibelen, kristendommen, andre religioner og livssyn, etikk og filosofi som ulike former for livstolkning.

Studenten skal ha
- god kunnskap om ulike teorier om læring
- god kunnskap om læring i en kirkelig kontekst
- kjennskap til teorier om barn og unges utvikling
- kjennskap til det teoretiske grunnlag for å tale om kristendommen og andre religioner og livssyn som livstolkning
- evne til å bruke livstolkningsteori i møte med materiale fra Bibelen, kristendommen og andre religioner og livssyn

Merknad til litteraturlisten

Følgende strekpunkt gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs A (førstesemesterstudenter):
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamentet Oslo: Litteraturtjenesten, 2008

Følgende strekpunkter gjelder bare for studenter som legger opp Bibelkurs B (andresemesterstudenter):
- Holmås, Geir Otto, Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B Oslo: Litteraturtjenesten, 2008
- Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje, "Et utvalg" i Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s. 19-64, 385-470

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Bokmålutg.], 2. utg./ed. Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s./p. ikke oppgitt, se utvalgte tekster ovenfor, ISBN/ISSN: 82-541-0201-5/82-541-0230-9/82-541-0322-4/82-541-0324-0/82-541-0325-9
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 231-235, 255-308, 319-325, 342-377., ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Donahue, John R., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Gospel in parable : metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* Philadelphia, P enn.: Fortress, 1990, s./p. 126-138, 146-162, 176-193, ISBN/ISSN: 0-8006-2480-7/0-8006-0852-6
- Holmås, Geir Otto, *Nyere norske bibeloversettelser - hva skiller dem? : studiemateriell til Bibelkurs B* Oslo: Litteraturtjenesten, 2008 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning*

Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-64, 107-123, 138-151, 222-245, 248-262, 264-292, 368-382, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Romerbrevet : en kommentar* Foreløpig utg./ed. Oslo: [MFs skrivestue], 1988, s./p. 10-20, 29-38, 46-50, 57-68, 75-83, 83-87, 88-93 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Kysar, Robert, "Et utvalg" i:/in:/from: *John* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1986, s./p. 27-34, 44-47, 172-187, ISBN/ISSN: 0-8066-8860-2
- Lindström, Fredrik, "De bibelske salmer som bibelsk teologi" i:/in:/from: *Bibelsk teologi* Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2000, redaktør Sigfred Pedersen, s./p. 75-96, ISBN/ISSN: 87-7288-779-6 (Kompendium/Compendium)
- Sandnes, Karl Olav og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mannen som ble Messias* Oslo: Undervisningsredaksjonen NRK, 2000, s./p. 65-88, ISBN/ISSN: 82-7118-272-2
- Tveito, Hanne Birgitte Sødal, *Bibelkurs A - bibelkunnskap : studiemateriell til Det nye testamente for førstesemesterstudenter på KRL101/KRL111 (høst) og KRL104/KRL112 (vår)* Oslo: Litteraturtjenesten, MF, 2008, s./p. 28 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brueggemann, Walter, *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 0-664-25791-7/0-664-25524-8
- Cranfield, C. E. B., *Romans : a shorter commentary* Edinburgh: T & T Clark, 1985, ISBN/ISSN: 0-567-29118-9/0-8028-0012-2
- Johnson, Luke Timothy, *Reading Romans : a literary and theological commentary* New York: Crossroad Pub., 1997, ISBN/ISSN: 0-8245-1624-9
- Kieffer, René, *Johannesevangeliet* Uppsala: EFS-förlaget, 1987-1988 b./vol. 1-2, s./p. 2 b. (513 s.)
- Kvalbein, Hans, *Hovedtanker i Johannes-evangeliet* Oslo: Lunde, 1970, ISBN/ISSN: 82-520-4032-2
- Kvanvig, Helge S., *Et ord har slått ned i Israel (Jes. 9,8) : detaljert gjennomgang av tekster fra Det gamle testamente til grunnfagspensum* [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1979
- Mays, James Luther, *Psalms* Louisville: John Knox Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-8042-3115-x
- Michelsen, Leif M., *Rop til Herren : et utvalg gammeltestamentlige salmer* Bergen: NLA-forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-7468-015-4
- Nielsen, Kirsten og Else Kragelund Holt, *Dansk kommentar til Davids Salmer* 2. utg./ed. København: Forlaget Anis, 2003 b./vol. 1-3, s./p. 3 b.
- Smith, D. Moody, *John* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-687-05812-0
- Talbert, Charles H., *Reading Luke : a literary and theological commentary* Rev. utg./ed. Macon, Ga.: Smyth & Helwys, 2002, ISBN/ISSN: 1-57312-393-5
- Tannehill, Robert C., *Luke* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-06132-6
- Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes, *"Forstår du det du leser?" : en innføring i bibelfaglig metode* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Afdal, Geir, "Menigheten som lærende fellesskap" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 4 (2008), s./p. 231-249, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Befring, Edvard, "Utvikling" i:/in:/from: *Skolen for barnas beste : oppvekst og læring i eit pedagogisk perspektiv* Oslo: Samlaget, 2004, s./p. 38-63, ISBN/ISSN: 82-521-6163-4/978-82-521-6163-2 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Jensen, Roger, "Trosopplæring : katekismearven i et historisk og aktuelt perspektiv" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2-3 (2006), s./p. 101-113, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Pris met : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Forkynnelse i møte med en ny tid" i:/in:/from: *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* Oslo: IKO-forl., 2000, redaktør Ragnhild Halle et al., s./p. 19-32, ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium/Compendium)
- Säljö, Roger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Læring i praksis : et sosiokulturelt perspektiv* Oslo: Cappelen akademisk, 2001, s./p. 11-159, ISBN/ISSN: 82-02-19917-4/978-82-02-19917-3

KRL105 - Kristen livstolkning i dag, Religionsvitenskap og Livssynskunnskap

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Menighetspedagogikk, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av tre delemner: A. Kristen livstolkning i dag (etikk) (4 sp), B. Religionsvitenskap (3,5 sp) og C. Livssynskunnskap (2,5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL112 reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL105 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering,
må studentene nnen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (ETIKK) (4 SP)
I delemnet Kristen livstolkning i dag (etikk) studeres kristen etikk med utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse. I etikk behandles utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og etisk argumentasjon relatert til konkrete etiske emner.

Studenten skal ha
- god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og om forholdet mellom kristen og annen etikk
- kjennskap til ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- god kunnskap om utvalgte emner fra områdeetikken
- evne til å bruke etisk metode i arbeid med emner fra områdeetikken

DELEMNE B. RELIGIONSVITENSKAP (3,5 SP)
Religionsvitenskap drøfter begreper og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen. Delemnet gir også kjennskap til nyreligiøsitet i et historisk og aktuelt perspektiv og til religionsdialog.
Studenten skal ha
- kjennskap til religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger
- kjennskap til noen religionsfenomenologiske emner
- kjennskap til nyreligiøsitet og nyere religiøse retninger
- kjennskap til religionsdialog

DELEMNE C. LIVSSYNSKUNNSKAP (2,5 SP)
Livssynskunnskap gir en beskrivelse av ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles i samsvar med deres

selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng. Studiet inkluderer også en drøfting av fenomenet livssyn, dets relasjon til livstolkning og religion og mer generelt til menneskers søking etter mening.

Studenten skal ha
- god kunnskap om naturalisme som livssyn/livstolkning
- kjennskap til marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn/livstolkninger
- god kunnskap om forskjellige menneskesyn og deres aktualitet
- kjennskap til dikt eller sanger som uttrykker livssyn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 19-288, ISBN/ISSN: 82-15-00036-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Bahai og Jehovas vitner" i:/in:/from: *Religioner og livssyn* Kristiansand: Høyskoleforl., 2004, redaktør Levi Geir Eidhamar, s./p. 326-335, 346-364, ISBN/ISSN: 82-7634-517-4 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 195-271, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Eliade, Mircea og Einar Thomassen, "Innledende essay" i:/in:/from: *Det hellige og det profane og andre skrifter* Rev. utg./ed. Oslo: De norske bokklubbene, 2003, s./p. IX-XXXVI, ISBN/ISSN: 82-525-3733-2/978-82-525-3733-8 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea, *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 26-42, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2 (Kompendium/Compendium)
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er religion* Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 7-66, ISBN/ISSN: 978-82-15-00551-5
- Leirvik, Oddbjørn, "Religionsdialogen i fleirkulturen" i:/in:/from: *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, s./p. 51-69, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 142-195, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Cranner, Alf, "Din tanke er fri" i:/in:/from: *Treklang : med noter og besifring* 4. utg./ed. Oslo: Norges KFUK-KFUM ; i samarbeid med Norsk Musikkforl., 1997, redaktør Øivin Sønnesyn, s./p. 151, ISBN/ISSN: 82-7040-214-1 (Kompendium/Compendium)
- Hauge, Astri, "Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?" i:/in: *Ung teologi* , nr./issue 3 (1997), s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskesyn : historisk arv og varig aktualitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, s./p. 9-15, 45-56, 106-161, ISBN/ISSN: 82-05-34251-2
- Næss, Arne, "Økosofi T" i:/in:/from:*Økologi, økofilosof*Oslo: Gyldendal, 1975, redaktør Arne Vinje et al., s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 82-05-07811-4 (Kompendium/Compendium)
- Pottier, Eugene, "Internasjonalen" i:/in:/from: *Vi synger : arbeiderbevegelsens sangbok* Oslo: Tiden : Arbeidernes opplysningsforbund, 1974, s./p. 132, ISBN/ISSN: 82-10-00957-5 (Kompendium/Compendium)
- Preus, Anne Grete, "Vrimmel" i:/in:/from: *Vrimmel* Oslo: Warner Music Norway, 1996 (Kompendium/Compendium)

KRL106 - Religion, etikk og filosofi

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

KRL107 - Bibelen og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

KRL108 - Bibelen, religion, livssyn og fagdidaktikk

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

KRL109 - Kristen livstolkning, etikk og filosofi

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Kristendommens historie (4,5 sp), B. Kristen livstolkning i dag (6 sp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon
KRL101-KRL105 er en heltidsvariant, mens KRL106-109 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium, men kan også omfatte frivillig oppgaveskriving. Lærerne kan svare på faglige spørsmål via e-mail.
Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL109 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (4,5 SP)

Dette studieemnet omfatter kristendommens historie i Norge, og skal gi dypere innsikt i vår stedegne, norske religiøse tradisjon. Det legges vekt på studiet av kirkens praksis og trosliv, og hvordan dette uttrykker seg i litteratur, salmer, kunst og arkitektur.

Studenten skal
- ha god kunnskap om kirken og den kristne kulturen i Norge gjennom historien: tro, samfunnssyn, etiske idealer, estetisk utrykk inkludert salmer
- ha kjennskap til fremveksten av de ulike frikirkesamfunn og de frivillige kristne organisasjoner i Norge
- ha kjennskap til kirkehistoriens fagdidaktikk

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING (6 SP)

Dette delemnet skal være en fordypning i sentrale emner i kristen tro og etikk. I tråd med skolefaget tas det utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse. Samtidig legges det vekt på møtet mellom ulike kristne konfesjoner i dag og på forholdet til andre religioner og livssyn.
I arbeidet med den kristne tro skal studentene tilegne seg innsikt i sentrale emner knyttet til de tre trosartiklene og kunne plassere slike emner i en økumenisk sammenheng.
Studiet av kristen etikk har nær sammenheng med delemnet «Etikk og filosofi», men har også en viss sammenheng med «Andre religioner og livssyn». Studentene skal bli kjent med utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og kunne gjennomføre etiske resonnement i arbeid med konkrete etiske emner.

Studenten skal
- ha god kunnskap om sentrale emner fra troslæren, knyttet til de tre trosartiklene
- ha kjennskap til utvalgte konfesjoner
- ha kjennskap til kristen tro i møte med andre religioner og livssyn
- ha god kunnskap om etikk og menneskesyn som et grunnlagsspørsmål i kristen etikk
- ha evne til bruk av etiske resonnement på konkrete etiske tema
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Å undervise om kristen tro i vår flerkulturelle skole

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (4,5 SP)

Dette delemnet skal videreføre arbeidet med etikk og filosofi fra den første studieenheten. Studiet skal gi bredere og dypere kjennskap til allmenn etikk og moralfilosofi. Samtidig må en se sammenhengen mellom dette delemnet og innslag av etikk i de to foregående delemnene.
Studentene skal tilegne seg kjennskap til aktuelle normative teorier fra moralfilosofien. De skal bli kjent med hvordan en bygger opp etiske resonnement, og de skal kunne bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske problemer. Studiet skal også gi bedre kjennskap til forholdet mellom etikk og menneskesyn, gjennom arbeid med stoff fra nyere filosofihistorie.

Studenten skal
- ha kjennskap til etiske resonnement (etisk argumentasjon), og evne til å bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske emner
- ha kjennskap til normative teorier og verdilære
- ha god kunnskap om menneskesyn og etikk hos Kierkegaard, Sartre, Marx og Freud
- ha kjennskap til et utvalg konkrete etiske emner som er aktuelle i skolefaget.
- ha kjennskap til fagdidaktikk: etikk og filosofi i møte med elevenes livsverden

KRL110 - Pentekostal teologi, historie og spiritualitet

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL111 - KRL: Grunnstudier - høst Gammel ordning pr. 1/8 2009)

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet (evt. enkeltemnene KRL101, KRL102 og KRL103) er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium i KRL, Bachelor i KRL, Cand.theol.-lavere grad og Master i teologi.

KRL111 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL101, KRL102 og KRL103. Oppbygningen av KRL111 framgår av følgende oversikt:

KRL101 Bibelfag og Konfesjonskunnskap
a. Bibelfag (GT og NT), 8 sp
b. Konfesjonskunnskap, 2 sp

KRL102 Kristen tro og livstolkning
a. Kristendommens historie, 5 sp
b. Kristen livstolkning i dag (dogmatikk), 5 sp

KRL103 Religionsvitenskap, Livssynskunnskap og Fagdidaktikk
a. Religionsvitenskap (verdensreligionene), 7 sp
b. Livssynskunnskap, 1 sp
c. Fagdidaktikk, 2 sp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL101 Bibelfag reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL102 Kristen tro og livstolkning reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL103 Religionsvitenskap reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 20 sp

Studiekrav

Emnet KRL111 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke.
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang.
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca 500 ord) knyttet til ekskursjon til moske, synagoge eller lignende, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent et bokreferat (ca 900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist.
- få godkjent utkast til to oppgaver (á 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evaluereres i det aktuelle semestret.

Oppgaver, rapporter og studieevaluering leveres gjennom Classfronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL111 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL101, KRL102, KRL103) innen gitte frister.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL111 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer).
For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studnenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn

karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL101, KRL102 og KRL103, som til sammen utgjør KRL111.

KRL112 - KRL: Grunnstudier - vår Gammel ordning pr. 1/8 2009)

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i KRL, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro. KRL112 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL104 og KRL105.
Oppbygningen av KRL112 er som følger:
KRL104 Bibelfag, Religionspedagogikk og livstolkningsteori
a. Bibelfag (GT og NT) 7 stp
b. Religionspedagogikk og livstolkningsteori 3 stp

KRL105 Kristen livstolkning i dag, Religionsvitenskap og Livssynskunnskap - KRL
a. Kristen livstolkning i dag (etikk) 4 stp
b. Religionsvitenskap 3,5 stp
c. Livssynskunnskap 2,5 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL104 Bibelfag reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL105 Kristen livstolkning i dag reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Emnet KRL112 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne der det er seminarundervisning,
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- få godkjent utkast til to oppgaver (á 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.

Oppgavene leveres gjennom Fronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL112 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL104 og KRL105) innen gitte frister.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL112 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde to oppgaver, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL104 og KRL105, som til sammen utgjør KRL112.

KRL118 - KRL: Katolske grunnstudier - vår

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i KRL, Bachelor i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro. KRL118 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL104 og KRL135.
Oppbygningen av KRL118 er som følger:
KRL104 Bibelfag, Religionspedagogikk og livstolkningsteori
a. Bibelfag (GT og NT) 7 stp
b. Religionspedagogikk og livstolkningsteori 3 stp

KRL135 Katolsk moralteologi, Religionsvitenskap og Livssynskunnskap - KRL
a. Katolsk moralteologi 4 stp
b. Religionsvitenskap 3,5 stp
c. Livssynskunnskap 2,5 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL104 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL135 reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Emnet KRL118 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne der det er seminarundervisning,
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- få godkjent utkast til to oppgaver (á 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.

Oppgavene leveres gjennom Fronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL118 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL104 og KRL135) innen gitte frister.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL118 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde to oppgaver, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL104 og KRL135, som til sammen utgjør KRL118.

KRL119 - KRL: Grunnstudier - høst (katolsk)

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet (evt. enkeltemnene KRL101, KRL132 og KRL103) er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi, studieretning katolske studier.
KRL119 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL101, KRL132 og KRL103. Oppbygningen av KRL119 framgår av følgende oversikt:
KRL101 Bibelfag og Konfesjonskunnskap
a. Bibelfag (GT og NT), 8 stp
b. Konfesjonskunnskap, 2 stp
KRL132 Kristen tro og livstolkning
a. Kristendommens historie, 5 stp
b. Katolsk fundamentalteologi, 5 stp
KRL103 Religionsvitenskap, Livssynskunnskap og Fagdidaktikk
a. Religionsvitenskap (verdensreligionene), 7 stp
b. Livssynskunnskap, 1 stp
c. Fagdidaktikk, 2 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL101 Bibelfag reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL102 Kristen tro og livstolkning reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL132 Kirkehistorie og fundamentalteologi 10 stp
Med KRL103 Religionsvitenskap reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 15 stp
Med KRL111 KRL: Grunnstudier - høst reduseres dette emnet med 25 stp

Studiekrav

Emnet KRL119 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke.
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til Bibelkurs A eller Bibelkurs B (1 time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang.
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca 500 ord) knyttet til ekskursjon til moske, synagoge eller lignende, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent en bokrapport (ca 900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist.
- få godkjent utkast til to oppgaver (á 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evaluereres i det aktuelle semestret.

Oppgaver, rapporter og studieevaluering leveres gjennom Classfronter.
Nærmere orientering om studiekravene for KRL119 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen.
Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten selv ansvar for å melde seg opp til skriftlig eksamen i enkeltemner (KRL101, KRL132, KRL103) innen gitte frister.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL119 har som eksamensform to deleksamener: mappevurdering og klausurprøve (4 timer).
For at mappen skal kunne leveres inn og klausurprøven gjennomføres, må studnenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 2/3 og klausurprøven 1/3.
Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende prøven, men oppgavene i vurderingsmappen vurderes til karakteren F, har studenten mulighet til å levere en bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist. Karakteren på mappedelen kan da ikke bli bedre enn karakteren D.
Dersom studenten får karakter A-E på oppgavene i vurderingsmappen, men får karakteren F på den skriftlige prøven, kan vedkommende gå opp til ny prøve i begynnelsen av neste semester.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL101, KRL132 og KRL103, som til sammen utgjør KRL119.

KRL132 - Kirkehistorie og fundamentalteologi

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Master i teologi, studieretning katolske studier.
KRL132 gir en innføring i katolsk fundamentalteologi og tidlig europeisk kirkehistorie og norsk kirkehistorie fram til ca. 1940. Emnet består av to like store delemner: A. Kristendommens historie (5 stp) og B. Katolsk fundamentalteologi (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL111 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL113 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL102 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KAT131 reduseres dette emnet med 5 stp
Emnet overlapper delvis med gamle versjoner av KRL105 og KRL112 (undervist til og med høsten 2005), og får studiepoengsreduksjon i forhold til disse emnene.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL132 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering,
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)
Studiet av kristendommens historie (KH) omfatter hovedtrekk av den kristne kirkes historie fra begynnelsen til våre dager, norsk kirkehistorie og konfesjonskunnskap. KH er et historisk fag som drøfter og fremstiller kristendommens utbredelse, de historiske prosesser i kirkens institusjoner, kirkens praksis (som liturgi, misjon og diakoni), teologi og tros- og fromhetsliv, gjerne under perspektivet bibelens virkningshistorie. Faget omfatter også kirkens historiske forhold til samfunn og kultur, og hvilken virkning kristendommen har hatt i de troendes liv og levnet.
I dette emnet omfatter studiet historien om den kristne kirkes opprinnelse, kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen og norsk kirkehistorie fram til ca. 1940. Det legges vekt på studiet av kristen tro, fromhet og livstolkning og deres uttrykk i kirkelig praksis, kunst og arkitektur.
Studenten skal ha
- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- oversikt over viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa til og med reformasjonen
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til ca. 1940
- oversikt over uttrykk for kristen tro, fromhet og livstolkning i disse periodene i salmer, kunst og arkitektur
- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

DELEMNE B. INNFØRING I FUNDAMENTALTEOLOGI (5 stp)
Studiet av fundamentalteologi ser på de grunnleggende forutsetninger for teologien. Det tar for seg troens egen rasjonalitet, dens grunnleggende kilder og postulater/utgangspunkt. Fundamentalteologien ser også på spørsmål knyttet troens troverdighet og rasjonalitet slik den fremstår i møte med andre tankesystemer og religioner. Dette delemnet er en introduksjon til videre studier av fundamentalteolog, og det tar for seg de grunnleggende begrepene åpenbaring, tro, skrift og tradisjon.
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om fundamentalteologien som disiplin, både historisk og systematisk
- god kunnskap om hva som menes med begrepet åpenbaring
- kunnskap til ulike modeller for forståelsen av den kristne åpenbaring
- kunnskap om hva Den hellige skrift er, samt hva som menes med Skriftens inspirasjon
- kunnskap om hva som ligger i begrepet "tradisjon" og hvilke emner som tilsammen utgjørs kirkens Tradisjon
- kunnskap om hvordan Den katolske kirke betrakter forholdet mellom Skrift og Tradisjon

- kjennskap til hva som menes med det teologiske begrepet "tro"
- innsikt i ulike måter å forstå hva som legges i begrepet om "mening" ("sense")

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Dulles, Avery Robert, "Et utvalg" i:/in:/from: *Models of revelation* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1992, s./p. 3-128, ISBN/ISSN: 0-88344-842-4/978-0-88344-842-7
- Fisichella, Rino, *Introduction to fundamental theology* Casale Monferrato: Edizione Piemme, 1996, ISBN/ISSN: 88-384-1799-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Nichols, Aidan, "Et utvalg" i:/in:/from: *The shape of Catholic theology : an introduction to its sources, principles, and history* Edinburgh: T & T Clark, 1991, s./p. 99-260, ISBN/ISSN: 0-567-29199-5/978-0-8146-1909-4

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Concilium Vaticanum, (2:1962-65), *Dei Verbum : Om guds åpenbaring* Roma: 1965 , hentet 2005-06-14 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/dv/

Eller:/Or:

- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt 16, pave, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. 11-128, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- Dulles, Avery Robert, "Et utvalg" i:/in:/from: *Models of revelation* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1992, s./p. 131-283, ISBN/ISSN: 0-88344-842-4/978-0-88344-842-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Salme nr.: 1, 45, 59, 172, 222, 322, 487, 492, 518, 641, 741, 780" i:/in:/from: *Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1985 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0259-6
- "Salme nr.: 40" i:/in:/from: *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* Oslo: Verbum, 1997 eller senere opplag, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- Danbolt, Gunnar og Mabel Kjerschow, "Et utvalg" i:/in:/from: *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Vollen: Tell, 1996 b./vol. 1, s./p. 90-99, 114-149, ISBN/ISSN: 82-7522-064-5
- Haraldsø, Brynjar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirke og misjon gjennom 2000 år : allmenn kirke- og misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1997, s./p. 13-26, 28-30, 35-45, 47, 49-66, 69-71, 77-90, 91-120, 127-143, 149-183, ISBN/ISSN: 82-520-4450-6
- Oftestad, Bernt T., Jan Schumacher og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 15-55, 64-82, 92-269, ISBN/ISSN: 82-00-21808-2

KRL134 - Bibelfag og innføring i moralteologi

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Det foreligger ingen godkjent emnebeskrivelse for dette emnet. Det jobbes fremdeles med timeplan og litteraturliste og vi vil oppdatere nettsidene med en gang dette foreligger. Vi beklager forsinkelsen. Undervisningen begynner i slutten av januar 2009.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Mål og innhold

KRL135 - Katolsk moralteologi, religionsvitenskap og livssynskunnskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium KRL, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Baster i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av tre delemner: A. Katolsk moralteologi) (4 sp), B. Religionsvitenskap (3,5 sp) og C. Livssynskunnskap (2,5 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL118 reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL135 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering,
må studentene nnen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. KATOLSK MORALTEOLOGI (4 STP)
Katolsk moralteologi er en innføring i grunnlagsspørsmålene og prinsippene bak katolsk moralteologi. Fokus vil være på kildene - Skriften, Tradisjonene og læreembetet - og den kristne etikkens grunnleggende spørsmål: Lykke, menneskelivets endelige mål, samvittighet, fri vilje, menneskelig handling, dyd (lat. vititus), sannhet, morallov (naturrett, evig lov og guddommelig lov), synd (og erfaringen av det å mislykkes), nåde (og erfaringen av omvendelse), moralske valg og Kristi etterfølgelse. Dette emnet danner grunnlaget for videre studier innenfor områdeetikken.

Studenten skal etter fullført delemne ha
- oversikt over de ulike formerne for lov: naturrett, evig lov og guddommelig lov
- kunnskap om den kristne etikkens distinkte karakter
- god kunnskap om de kristne begrepene synd og omvendelse
- god kunnskap om de ulike kildene for katolsk moralteologi, samt anvendelsen av disse i spesifikke spørsmål
- god kunnskap om de følgende begrepene: menneskelivets endelige mål, samvittighet, fri vilje, menneskelig handling, dyd (lat. viritus), sannhet og moralsk valg

DELEMNE B. RELIGIONSVITENSKAP (3,5 SP)
Religionsvitenskap drøfter begreper og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen. Delemnet gir også kjennskap til nyreligiøsitet i et historisk og aktuelt perspektiv og til religionsdialog.
Studenten skal ha
- kjennskap til religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger
- kjennskap til noen religionsfenomenologiske emner
- kjennskap til nyreligiøsitet og nyere religiøse retninger
- kjennskap til religionsdialog

DELEMNE C. LIVSSYNSKUNNSKAP (2,5 SP)
Livssynskunnskap gir en beskrivelse av ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng. Studiet inkluderer også en drøfting av fenomenet livssyn, dets relasjon til livstolkning og religion og mer generelt til menneskers søking etter mening.
Studenten skal ha

- god kunnskap om naturalisme som livssyn/livstolkning
- kjennskap til marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn/livstolkninger
- god kunnskap om forskjellige menneskesyn og deres aktualitet
- kjennskap til dikt eller sanger som uttrykker livssyn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Johannes Paul 2, Pave, *Veritatis splendour* 1993 , hentet 2009-01-13 fra http://www.vatican.va/edocs/ENG0222/_INDEX.HTM
- Pinckaers, Servais, "Et utvalg" i:/in:/from: *The sources of Christian ethics* Edinburgh: T&T Clark, 1995, s./p. 8-13, 47-167, 194-456, ISBN/ISSN: 0-8132-0834-3/0-8132-0818-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Pinckaers, Servais, "Et utvalg" i:/in:/from: *The sources of Christian ethics* Edinburgh: T&T Clark, 1995, s./p. 1-7, 14-46, 168-190, 457-468, ISBN/ISSN: 0-8132-0834-3/0-8132-0818-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Bahai og Jehovas vitner" i:/in:/from: *Religioner og livssyn* Kristiansand: Høyskoleforl., 2004, redaktør Levi Geir Eidhamar, s./p. 326-335, 346-364, ISBN/ISSN: 82-7634-517-4 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 195-271, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Eliade, Mircea og Einar Thomassen, "Innledende essay" i:/in:/from: *Det hellige og det profane og andre skrifter* Rev. utg./ed. Oslo: De norske bokklubbene, 2003, s./p. IX-XXXVI, ISBN/ISSN: 82-525-3733-2/978-82-525-3733-8 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea, *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 26-42, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2 (Kompendium/Compendium)
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er religion* Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 7-66, ISBN/ISSN: 978-82-15-00551-5
- Leirvik, Oddbjørn, "Religionsdialogen i fleirkulturen" i:/in:/from: *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, s./p. 51-69, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 142-195, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Cranner, Alf, "Din tanke er fri" i:/in:/from: *Treklang : med noter og besifring* 4. utg./ed. Oslo: Norges KFUK-KFUM ; i samarbeid med Norsk Musikkforl., 1997, redaktør Øivin Sønnesyn, s./p. 151, ISBN/ISSN: 82-7040-214-1
- Hauge, Astri, "Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?" i:/in: *Ung teologi* , nr./issue 3 (1997), s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskesyn : historisk arv og varig aktualitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, s./p. 9-15, 45-56, 106-161, ISBN/ISSN: 82-05-34251-2
- Næss, Arne, "Økosofi T" i:/in:/from:*Økologi, økofilosofi*Oslo: Gyldendal, 1975, redaktør Arne Vinje et al., s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 82-05-07811-4 (Kompendium/Compendium)
- Pottier, Eugene, "Internasjonalen" i:/in:/from: *Vi synger : arbeiderbevegelsens sangbok* Oslo: Tiden : Arbeidernes opplysningsforbund, 1974, s./p. 132, ISBN/ISSN: 82-10-00957-5
- Preus, Anne Grete, "Vrimmel" i:/in:/from: *Vrimmel* Oslo: Warner Music Norway, 1996

KRL142 - Religion og kunnskapsteori

Emneansvarlig:	Jan-Olav Henriksen (Jan.O.Henriksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet master i teologi, studieretning katolsk presteutdannelse.
KRL142 er det andre av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en grunnleggende innføring i sentrale spørsmål knyttet til religion og kunnskapsteori.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen reduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (KRL142) har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i hva det innebærer å arbeide med ulike kunnskapsteoretiske spørsmål, og hvordan filosofisk arbeid med slike spørsmål har betydning for vurderingen av ulike sider ved teologi og religion
- evne til å identifisere noen grunnleggende tilnærminger til epistemologiske og hermeneutiske spørsmål, deres forutsetninger og særpreg
- kjennskap til spørsmål knyttet til tro og viten.
- kjennskap til diskusjonen om religion og språk, og om vitenskap og religion
- kjennskap til grunnleggende paradigmer for begrunnelse

KRL192 - Kristen livstolkning og Konfesjonskunnskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

KRL201 - Religion, antropologi og forståelse

Emneansvarlig:	Lars Østnor (Lars.Ostnor@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet består av tre delemner: A. Religion og religiøsitet i dag, B. Mennesket i kristen tradisjon og i moderne religiøsitet, C. Forståelse og formidling.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KRL101 og KRL105, eller ha tilsvarende kompetanse.

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i KRL103, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL201 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. RELIGION OG RELIGIØSITET I DAG (1 STP)

Det 20. århundret har medført store endringer i betingelsene for religion og teologi i vår kulturkrets. Mange har hevdet at religionen er i ferd med å utspille sin rolle. Samtidig er det tegn som synes å antyde at religion heller blir viktigere for folk flest. Det er imidlertid ikke sikkert at det er tradisjonell kirkelig religiøsitet som dermed får oppslutning. Dette er rammen for den som vil forstå og formidle kristendom og religion i dag. Det er også de perspektivene studiet skal legge til grunn i sitt arbeid med emnene kristologi og antropologi i Fellesdelen.

Studiet gir et kort møte med teori og erfaringsmateriale til spørsmålet om religion og kultur, samt et innblikk i hvilken rolle kristen tro kan spille i en aktuell livstolkning.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvilke sosiale, intellektuelle og åndshistoriske betingelser står religion og teologi overfor i Norge i dag?
- Hva er særlig aktuelle områder og problemer i samtidig religiøs livstolkning?
- Hvordan kan religion spille en konstruktiv rolle i samfunnsliv og oppdragelse?

DELEMNE B. MENNESKET I KRISTEN TRADISJON OG I MODERNE RELIGIØSITET (5 STP)

Studiet reflekterer sider ved samtidens sosiale, åndshistoriske og religiøse kontekst. Dette innebærer at man reiser emner med aktuell relevans og spør hvordan disse belyses i teologiens kildetekster. Spørsmålet om mennesket er ett slikt spørsmål.

Studiet går inn på oppfatningen av mennesket i nyreligiøs tenkning. Man skal også arbeide med relevante bibelske tekster og perspektiver særlig fra Det gamle testamente. Studiet vil berøre teologisk refleksjon om mennesket blant oldkirkens teologer, og det vil utdype menneskesynets betydning i kristen etisk tenkning.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvordan oppfattes forholdet mellom mennesket og verden og mellom mennesket og Gud / det guddommelige i Bibelen, i kristen teologi og i nyreligiøs tenkning?
- Hvordan kan tekster fra Bibelen og fra oldkirkelig teologi bidra til aktuell kristen forståelse av mennesket?

- Hvordan reflektere etisk ut fra en kristen oppfatning av mennesket?

DELEMNE C. FORSTÅELSE OG FORMIDLING (4 STP)

Nyere forskning hevder at det ikke finnes forståelse som er uavhengig av perspektivet til den som forstår. Et slikt standpunkt kan begrunnes prinsipielt. Det kan også belyses materialt - f.eks. ved analyse av hvordan Kristus ble forstått i forskjellige perioder, eller hvordan ulike teologiske modeller slår ut i ulikt pedagogisk grunnsyn. Samtidig må et slikt standpunkt brynes mot erfaringen av at den saken som skal forstås, preger forståelsen i bestemte retninger. Forståelse og formidling finner sted i en spenning mellom sak og tolkende subjekt.

Studiet i denne bolken vil kort berøre spørsmål om forståelse og læring prinsipielt. Videre skal man studere kristusbilder i kunst fra visse perioder og i utvalgte kunstneriske arbeider. Man skal også arbeide med pedagogisk teori i lys av spenningen mellom en antroposentrisk og en teosentrisk tilnærming.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hva er forståelse, og hvordan henger forståelse, læring og formidling sammen?
- Hvordan forstås og formidles Kristus i utvalgte estetiske tradisjoner og arbeider?
- Hva innebærer et kristosentrisk og et antroposentrisk perspektiv på religionspedagogikken?

KRL202 - Jesus Kristus i kristen gudstro

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL203 - Luthersk bekjennelse, kirkens enhet og sendelse

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL204 - Teologi og litteratur

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)

KRL205 - Religion og etikk i møte med pluralisme og sekularisering

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL208 - Islam

Emneansvarlig:	Line Marie Onsrud (Line.M.Onsrud@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL209 - Østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

KRL211 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, reformatorisk kristendom

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL211 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL203.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist

Avsluttende vurdering

EEmnet KRL211 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.

Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL203, som til sammen utgjør KRL211.

KRL212 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, teologi og litteratur

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL212 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL204.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL204 Teologi og litteratur, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL220 .., reduseres dette emnet med 20 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL212 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.

Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL204, som til sammen utgjør KRL212.

KRL213 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, etikk og religiøs forandring

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL213 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL205.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL201 Religion, antropologi, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL205 Religion og etikk, reduseres dette emnet med 10 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist

Avsluttende vurdering

Emnet KRL213 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.

Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL205, som til sammen utgjør KRL213.

KRL214 - Kristologi, reformatorisk kristendom, teologi og litteratur

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

KRL214 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL204.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL204 Teologi og litteratur, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist

Avsluttende vurdering

Emnet KRL214 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL204, som til sammen utgjør KRL214.

KRL215 - Kristologi, reformatorisk kristendom, etikk og religiøs forandring

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL215 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL205.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL205 Religion og etikk..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL215 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL205, som til sammen utgjør KRL215.

KRL216 - Kristologi, reformatorisk kristendom, østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL216 utgjør 30 studiepoeng. Emnet består av enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL209.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Reformatorisk kristendom, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL209 Østlig religiøsitet, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL216 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.
Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL203 og KRL209, som til sammen utgjør KRL216.

KRL217 - Kristologi, etikk og religiøs forandring, østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

KRL217 utgjør 30 studiepoeng. Emnet består av enkeltemnene KRL202, KRL205 og KRL209.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL205 Etikk og religiøs forandring, reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL209 Østlig religiøsitet, reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL217 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.
Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202, KRL205 og KRL209, som til sammen utgjør KRL217.

KRL218 - Religion, antropologi og forståelse, kristologi, islam

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL218 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL208.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med KRL201 Religion, antropologi..., reduseres dette emnet med 10 sp
- Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med KRL208 Islam, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet KRL218 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL202 og KRL208, som til sammen utgjør KRL218.

KRL219 - Religion, antropologi og forståelse, litteratur og islam

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig)

Generell informasjon
KRL219 utgjør 30 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL201, KRL204 og KRL208.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med KRL201 Religion, antropologi..., reduseres dette emnet med 10 sp
- Med KRL204 Teologi og litteratur, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med KRL208 Islam, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet KRL218 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL201, KRL204 og KRL208, som til sammen utgjør KRL219.

KRL220 - Kristologi og reformatorisk kristendom

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon
Emnekombinasjonen KRL220 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene KRL202og KRL203.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL202 Jesus Kristus i kristen gudstro, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL203 Luthersk bekjennelse, reduseres dette emnet med 10 sp
Med KRL212 .., reduseres dette emnet med 20 sp
Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

- få godkjent en øvingsoppgave (1500-2000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRL220 har hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte pensumlitteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.
Besvarelsen ved hjemmeeksamen skal ha en lengde på maksimalt 4000 ord. Den leveres normalt i maskinskrevet stand i 2 eksemplar. For lange oppgaver vil kunne bli trukket i karakter. Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.

Mål og innhold
Se Mål og innhold på enkeltemnene KRL202 og KRL203, som til sammen utgjør emnekombinasjonen KRL220.

KRL224 - Religion og estetikk II: Estetikken i religionene

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

KRL226 - Kristendom og billedkunst

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

KRL227 - Kirkehus og kirkerom

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

KRL228 - Estetikken i religionene

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

KRL229 - Kulturanalyse II: Teologi og populærkultur

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

KRL231 - Metodismens historie og teologi

Emneansvarlig:	Hilde Marie Øgreid (Hilde.M.Ogreid@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL236 - Pentekostal bibelbruk og hermeneutikk

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

KRL243 - Filosofi III: Gud og verden

Emneansvarlig:	Gregory Martin Reichberg (Gregory.M.Reichberg@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
KRL243 er det tredje av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en innføring i sentrale spørsmål knyttet til forståelsen av forholdet mellom Gud og verden.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

KRL243 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Avsluttende vurdering

KRL243 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Mål og innhold

Målsetningen med emnet er å gi en grundig innføring i filosofisk tenkning om hvordan man kan forstå forholdet mellom Gud og verden. Emnet tar utgangspunkt i Thomas Aquinas, men legger også betydelig vekt på stoff og problemstillinger fra moderne tid, fra Descartes og fram til Firche og Schelling. Undervisningen skal gi forståelse av hovedlinjer i stoffet, og orientere om de grunnleggende begreper og perspektiver som er viktige for en filosofisk forankret forståelse av forholdet mellom Gud og verden.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til sentrale og viktige temaer når det gjelder hvordan man kan forstå forholdet mellom Gud og verden, herunder også grunnleggende erkjennelsesteoretiske spørsmål og hvordan de forandrer seg i perioden fra Thomas til Kant og den tyske idealismen.
- kunnskap om betydningen av forestillingen om Guds uendelighet og fullkommenhet
- kjennskap til ulike måter forholdet mellom transcendens og immanens kan legges til rette på
- god kunnskap om Kants metafysikk-kritikk og dens betydning for begrepet om Gud
- kjennskap til gudsproblematikken i den tyske idealismen, med vekt på forståelsen av Guds uendelighet
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til forholdet mellom Gud og verden

KRL244 - Filosofisk antropologi

Emneansvarlig:	Gregory Martin Reichberg (Gregory.M.Reichberg@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

KRL244 er det fjerde av i alt fire emner innenfor fagområdet filosofi og livstolkning. Emnets generelle målsetning er å gi en innføring i sentrale spørsmål knyttet til forståelsen av ulike sider ved menneskesyn, slik menneskesynet fremstår i spenningsfeltet mellom teologi og filosofi.
Filosofisk antropologi er et begrep som kan sies å dekke tre ulike, men innbyrdes relaterte emnefelt: For det første ulike filosofihistoriske gitte posisjoner der ulike menneskesyn kommer til uttrykk. For det andre den spesifikke retningen som går under navnet "filosofisk antropologi" i første halvdel av det 20. århundret. For det tredje har filosofisk antropologi siden opplysningstiden vært et område som i særlig grad har vært utgangspunkt for å diskutere religion og religiøsitet i vår tid. Slik sett er temakretsen som antropologi åpner for, et viktig område for refleksjon på tvers av ulike kunnskapsområder og livssyn, og det egner seg godt som studiefelt med tanke på å forstå hva som er gjeldende vilkår for teologi og tro på mennesket ut fra en filosofisk forpliktet posisjon.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

KRL244 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Tillatte hjelpemidler:
Ingen

Mål og innhold

Målsetningen med emnet er å gi kunnskap om på hvilken måte antropologi fremstår som et sentralt felt for å bestemme religionens plass i det moderne, og for hvilke tradisjoner og problemstillinger som åpner seg i dette feltet. Studenten skal etter fullført emne ha kunnskap om sentrale og viktige posisjoner innenfor de tre områdene av filosofisk antropologi som er omtalt ovenfor.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om menneskets særpreg i lys av moderne tenkning
- kunnskap om ulike betingelser for en teologisk forståelse av mennesket som skapt i Guds bilde
- kunnskap om elementer ved antropologisk forankret religionskritikk
- forståelse av hva det kan bety fra moderne filosofisk ståsted at mennesket oppfattes som et moralsk vesen
- kunnskap om hvordan man kan forstå menneskets frihet
- kunnskap om hvordan filosofisk antropologi gir grunnlag for å utvikle en tverrdisiplinær forståelse av sammenhengen mellom menneske, samfunn, kultur, og Gud
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til filosofisk antropologi

P-OPPTINFO

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i EXPHIL101 og EXFAC101/EXFAC131 eller tilsvarende.
Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i KRL141 og KRL142.

KRL285 - Fordypningsemne for studietur til Syria

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet er et tverrfaglig emne der fagene Religionsvitenskap og Kirkehistorie inngår som delemner. Emnet kan velges av studenter som deltar på studieturen til Syria (TE286) våren 2009. emnet TE286 Studietur til Syria og emne KRL285 Islam og kristne kirkesamfunn i Syria utgjør tilsammen 10 stp som kan inngå i ulike bachelorprogram ved institusjonen. Emnet består av to delemner: A. Islam (2,5 stp) og B. Kristne kirkesamfunn i Syria (2,5 stp).

Studiekrav
For å få avsluttende vurdering må studenten:ha godkjent fremmøte (75 %) på informasjonsmøtet/forkurset 7.mars 2009ha godkjent deltakelse på studieturendelta i evalueringen av studietilbud og /eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet KRL285 har faglig oppgave som vurderingsform (ca. 2000) ord. Oppgaven skrives over et oppgitt emne, eller over et selvvalgt emne godkjent av faglærer. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MFs nettsider). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven. For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt alle studiekravene.

Mål

Delemne A: Islam i Syria skal gi
- god kjennskap til ulike retninger med vekt på Syria
- god kjennskap til politisk islam med vekt på Syria
- god kjennskap til moskeens form og funksjon

Delemne B: Kristne kirkesamfunn i Syria skal gi:
- god kjennskap til utvalgte kristne kirkesamfunn i Midtøsten
- kjennskap til minoritetskirkenes situasjon i en islamsk kontekst

Mål og innhold

Emnet har som mål å gi
- et levende møte med islamsk kultur og religion i et arabisk land hvor islam har en dominerende stilling
- et levende møte med kristne minoriteter i et land med kristne tradisjoner helt tilbake til nytestamentlig tid, en forståelse av deres mangfoldige historie og særpreg, og av deres situasjon i dag som minoritet i en muslimsk kultur

KRL286 - Studietur til Roma

Emneansvarlig: Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng: 5
Undervises:

Generell informasjon
Studietur til Roma i tilknytning til emnet KRL226 og KRL227 våren 2009

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent deltakelse på studieturen
- delta i evalueringen av studietilbud og /eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret
- levere og få godkjent en oppgave på 2000-2500 ord om emne godkjent av faglærer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Kessler, Herbert L. og Johanna Zacharias, *Rome 1300 : on the path of the pilgrim* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-300-08153-7

LA151 - Middelalderlatin

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

MET500 - Undervisning i metode

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er en del av emnet AVH504 07H Spesialavhandling med metode (30 stp), og utgjør undervisningsdelen av metoden. MET500 gir en refleksjon over metodiske spørsmål knyttet til enten Det gamle testamente, eller Det nye testamente eller kirkehistorie eller Systematisk teologi/hermeneutisk variant eller Systematisk teologi/empirisk variant, og anvendelsen av metode i arbeidet med spesialavhandling i teologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 1 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 1 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 1 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 1 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 1 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 1 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- gjennomføre obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet har eksamensformen sluttvurdering. Det betyr at vurderingen skjer helt til slutt på bakgrunn av de godkjente studiekrav. Emnet vurderes med «bestått/ikke bestått»

Mål og innhold
Se AVH504 07HSpesialavhandling med metode (30 stp).

MET501 - Metodelære: Bibelfaglig variant, Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et alternativt kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET501 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor Det gamle testamente.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for Det gamle testamente (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomføre obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET501 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Essayet (inntil 2000 ord) skal drøfte teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av emneansvarlig. Før oppgaven kan leveres må alle studiekravene være bestått. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i Det gamle testamente.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 5-9, og 15" i:/in:/from: *The face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, redaktør David W. Baker et al., s./p. 116-265, 421-451, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0
- Barton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Old Testament : method in biblical study* London: Darton Longman and Todd, 1996, s./p. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246, ISBN/ISSN: 0-232-52201-4
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET502 - Metodelære: Bibelfaglig variant, Det nye testamente

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET502 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor Det nye testamente.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for Det nye testamente (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET502 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Essayet (inntil 2000 ord) skal drøfte teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av emneansvarlig. Før oppgaven kan leveres må alle studiekravene være bestått. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i Det nye testamente.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, redaktør Joel B. Green, s./p. 1-36, 90-126, 222-427, ISBN/ISSN: 0-8028-0793-3
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET503 - Metodelære: Kirkehistorisk variant

Emneansvarlig:	Oskar Skarsaune (Oskar.Skarsaune@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi, Lektorprogrammet og Master i diakoni.

MET503 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor kirkehistorie. Den kirkehistoriske varianten skal gi studenten innsikt i historievitenskapelig grunnlagsrefleksjon og metode, og hvordan man anvender historisk metode i konkret vitenskapelig arbeid. Videre skal studenten få innsikt i noen av kirkehistoriefagets særlige grunnlagsproblemer.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for kirke¬historie (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET502 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Essayet (inntil 2000 ord) skal drøfte teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av emneansvarlig. Før oppgaven kan leveres må alle studiekravene være bestått. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til historievitenskapens faghistorie, fagstruktur og egenart,
- kjennskap til særskilte kirkehistoriske grunnlagsproblemer, særlig fagdisplinens doble tilknytning til teologien og til historievitenskapen, og betydningen av kirkehistorien for teologiens historiske dimensjon,
- kjennskap til historievitenskapelig metode og hvordan den kan anvendes i teologisk sammenheng,
- evne til å anvende historisk metode i gjennomføring av en kirkehistorisk avhandling.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Berge, Lars Johan, "Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 2 (1994), s./p. 107-122, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Hovland, Thor Halvor, "Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 3 (1997), s./p. 183-203, ISBN/ISSN: 0040-7194

- Kjeldstadli, Knut, "Kap. 1-18 og 21" i:/in:/from: *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s./p. 15-269, 303-315, ISBN/ISSN: 82-00-12924-1
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9
- Schumacher, Jan, "Å fortelle en historie : kirkehistoriens formproblem" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 2 (1985), s./p. 49-62, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Schumacher, Jan, "Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? ; noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* , nr./issue 2 (1984), s./p. 21-28, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Seip, Jens Arup, *Om å skrive hovedoppgave : historie* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1988, ISBN/ISSN: 82-00-02681-7

MET504 - Metodelære: Systematisk/hermeneutisk variant

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET504 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor systematisk teologi og praktisk teologi.
Den systematisk/hermeneutiske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger innen systematisk teologi og praktisk teologi. I avhandlinger der empirisk metode blir benyttet, anbefales i stedet MET505.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for systematisk teologi/hermeneutisk variant (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET504 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Essayet (inntil 2000 ord) skal drøfte teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av emneansvarlig. Før oppgaven kan leveres må alle studiekravene være bestått. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- innsikt i elementer, perspektiver og metodiske enkeltkrav som inngår i vitenskapelig arbeid med et systematisk-teologisk tema,
- innsikt i det hermeneutiske og kontekstuelle ved det teologiske fagarbeid,
- ha evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 500-nivå.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Asheim, Ivar, "Kap. I" i:/in:/from: *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 9-39, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Asheim, Ivar, "Kap. IV.1" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 155-173, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: O plandske bokforlag, 2004, s./p. 1-14, 343-365

- Hegstad, Harald, "Introduksjon" i:/in:/from: *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* Oslo: Solum, 1993, s./p. 1-10, ISBN/ISSN: 82-560-0890-3
- McGrath, Alister E., "Kap. 1-4 og 6" i:/in:/from: *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 1-102, 172-200, ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET505 - Metodelære: Systematisk/empirisk variant

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et alternativt kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi, Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap (alle studieretningene), Master i teologi og Lektorprogrammet.

MET505 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen. Den systematisk/empiriske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger der empirisk metode blir benyttet.

Emnet består av to delemner: A. Fellesdel (1 sp) og B. Metodespesifikk del for Religionssosiologi (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET505 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Essayet (inntil 2000 ord) skal drøfte teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av emneansvarlig. Før oppgaven kan leveres må alle studiekravene være bestått. Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studentene skal ha
- grunnleggende kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet
- kunnskap om kvantitativ og kvalitativ metoder for datainnsamling og analyse
- kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i ulike studier
- evne til å anvende empirisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 500-nivå.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Ask, Fin Fredrik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Elementær statistikk : en pedagogisk innføring* 5. utg./ed. Grimstad: UNIKURS, 2006, s./p. 7-107, ISBN/ISSN: 82-992679-1-9
- Everett, E. L. og Inger Furseth, "Kap. 1 og 7-9" i:/in:/from: *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* Oslo: Universitetsforl., 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00684-1/978-82-15-00684-0
- Silverman, David, *Interpreting qualitative data : methods for analyzing talk, text and interaction* 3. utg./ed. London: Sage, 2006, ISBN/ISSN: 1-4129-2245-3/1-4129-2244-5/978-1-4129-2245-6/978-1-4129-2244-9

MET507 - How to write a Thesis

Emneansvarlig:	Rune Vik (Rune.Vik1@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
The course/seminar will in a theoretical and practical way deal with questions related to writing of scholarly thesis. It will aid the individual student who is in the process of writing with his/her project.

Studiekrav
The students are expected to:
- participate in and to present drafts/papers related to their own thesis in the seminar
- read and offer critique of other students¿ papers

Avsluttende vurdering
There is compulsory participation in this course but no grade is given for this course

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s./p. 223, ISBN/ISSN: 82-7935-015-2

MET508 - Metodelære: Fagdidaktisk variant

Emneansvarlig:	Rune Vik (Rune.Vik1@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, studieretning KRL fagdidaktikk.

MET508 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (2 sp) og B: Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i et obligatorisk skrivekurs,
- delta i et obligatorisk søkekurs,
- levere et notat ved starten av kurset om avhandlingens tema (400-600 ord),
- delta i et obligatorisk seminar om relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Avsluttende vurdering

Emnet MET508 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Studentene skal skrive en oppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori. Emnet vurderes med «bestått»/«ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst,
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek,
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt,
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling.

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen, under, skal det velges i samråd med faglærer ca. 250 sider metodelitteratur.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s./p. 223, ISBN/ISSN: 82-7935-015-2
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET509 - Metodelære: Diakonal variant

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i diakoni. MET509 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (1 sp) og B: Metodespesifikk del (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk reduseres dette emnet med 4 sp
Med
Med MET506 Methodology reduseres dette emnet med 4 sp
MET508 Metodelære: Fagdidaktisk variant
reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- ha godkjent frammøte på den fagspesifikke metodeundervisningen,
- levere en foreløpig beskrivelse (400-600 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkekurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MET508 har bare ett vurderingsalternativ, faglig essay. Studentene skal skrive en oppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori. Emnet vurderes med «bestått»/«ikke bestått».
Studiesjef kan etter begrunnet søknad innvilge at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst,
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek,
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt,
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling.

Metodelitteratur:
Velges i samråd med faglærer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s./p. 223, ISBN/ISSN: 82-7935-015-2
- Pettersen, Tove, *Skriv : fra idé til fagoppgave* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, ISBN/ISSN: 82-417-0635-9

MET901 - Tekstanalytiske og litterære teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den eksegetiske/litteraturfaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle litteraturfaglige problemstillinger og arbeidsmåter, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap. Tekstanalytiske og litterære paradigmer for teoridannelse og metode vil stå sentralt, likeså forholdet mellom tekst og sosial kontekst og nyere metodiske tilnærminger.
Emnet består av 3 delemner: A: Tekstinterne arbeidsmåter (2 stp), B: Tekst og sosial kontekst (2 stp) og C: Nyere tilnærminger (2 stp)

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljø, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: TEKSTINTERNE ARBEIDSMÅTER
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i samtidig diskusjon innenfor tekstanalyse (eksegese) og litteraturteoretiske tilnærminger, herunder også temaer som retorikk, intertekstualitet, metaforteori, reader response, speech-act
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

DELEMNE B: TEKST OG SOSIAL KONTEKST
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i forskning omkring tekst og sosial kontekst, herunder bruk av samfunns-vitenskapelige tilnærminger i tekstanalyse
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid, der dette er relevant.

DELEMNE C: NYERE TILNÆRMINGER
Studie skal gi kandidaten
- innsikt i nyere tilnærminger og pluraliteten i eksegetiske metoder i bibelvitenskapen
- sammenhengen mellom tilnærminger ´i teksten´, ´bak teksten´, ´foran teksten´ (dvs. spørsmål orientert ut fra hhv. teksten selv, forfatter og datidige lesere, nåtidige lesere)
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid, der dette er relevant.

Mål og innhold

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Baker, David W. og Bill T. Arnold, *The Face of Old Testament studies : a survey of contemporary approaches* Grand Rapids, Mich.: Baker, 1999, ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0/1-84474-053-6
- Haynes, Stephen R. og Steven L. McKenzie, *To each its own meaning : an introduction to biblical criticisms and their applications* Rev. and expanded utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-664-25784-4

- Oeming, Manfred, *Contemporary biblical hermeneutics : an introduction* Aldershot: Ashgate, 2006, ISBN/ISSN: 0-7546-5659-4/0-7546-5660-8/978-0-7546-5659-3/978-0-7546-5660-9
- Young, Frances M., *Biblical exegesis and the formation of Christian culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-521-58153-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Jordheim, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Lesningens vitenskap : utkast til en ny filologi* Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 11-243, ISBN/ISSN: 82-00-45364-2
- Minear, Paul S., *The Bible and the historian : breaking the silence about God in biblical studies* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-687-03043-9
- Ricoeur, Paul, "Et utvalg på ca 200 sider" i:/in:/from: *Från text till handling : en antologi om hermeneutik* Stockholm: Brutus Österlings bokförlag Symposion, 1992, redaktør Peter Kemp et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-7139-077-4
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "The ethics of biblical interpretation : decentering scholarship" i:/in: *Journal of biblical literature* 107 (1988), s./p. 3-17, ISBN/ISSN: 0021-9231

MET902 - Historiske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den historiefaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle felles historiefaglige problemstillinger og arbeidsmåter med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap. Emnet sikter på å utvikle forståelse for eget arbeid og evne til å kunne plassere det innenfor historievitenskapelige paradigmer for teoridannelse og metode. Kildebehandling, kildekritikk, mentalitetshistorie og ideologianalyse vil stå sentralt.
Emnet består av 3 delemner: A: Kildebehandling og kildekritikk (2 stp), B: Historieteori og ideologianalyse (2 stp), og C: Mentalitetshistorie og sosialhistorie (2 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljøet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: KILDEBEHANDLING OG KILDEKRITIKK
Studiet skal gi kandidaten
- god innsikt i kildebehandling og kildekritikk
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

DELEMNE B: HISTORIETEORI OG IDEOLOGIANALYSE
Studiet skal gi kandidaten
- god kunnskap om historiemetodiske og historieteoretiske tilnærminger og samtidig diskusjon om dem, herunder også ´new historism´, ´the linguistic turn´ etc.
- innsikt i ideologianalyse.
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid der dette er relevant.

DELEMNE C: MENTALITETSHISTORIE OG SOSIALHISTORIE
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i mentalitetshistoriske arbeidsmåter
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid der dette er relevant.

Mål og innhold

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Burke, Peter, *New perspectives on historical writing* 2. utg./ed. Cambridge: Polity, 2001, ISBN/ISSN: 0-7456-2428-6/0-7456-2427-8/978-0-7456-2428-0/978-0-7456-2427-3

- Dahl, Ottar, *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1973, ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Knutsen, Paul, *Analytisk narrasjon : en innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi* Bergen: Fagbokforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7674-554-7/978-82-7674-554-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Særlig innledningene til serien og de enkelte bind" i:/in:/from: *A People's history of Christianity* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2005 b./vol. 1-7, redaktør Denis Janz, s./p. ikke oppgitt
- Blomberg, Wenche, *Litteraturlisteguiden Vade mecum* Oslo: Transit, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7596-082-3
- Burke, Peter, *History and social theory* 2. utg./ed. Cambridge: Polity, 2005, ISBN/ISSN: 0-7456-3406-0/0-7456-3407-9/0-8014-4453-5/0-8014-7285-7/978-0-7456-3406-7/978-0-7456-3407-4/978-0-8014-4453-1/978-0-8014-7285-5

- Clark, Elizabeth A., *History, theory, text : historians and the linguistic turn* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Grafton, Anthony, *What was history? : the art of history in early modern Europe* Cambridge: Cambridge University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-521-69714-x/978-0-521-87435-9/978-0-521-69714-9
- Jordanova, L. J., *History in practice* 2. utg./ed. London: Arnold, 2006, ISBN/ISSN: 0-340-81434-9/978-0-340-81434-5
- Morley, Neville, *Theories, models and concepts in ancient history* London: Routledge, 2004, ISBN/ISSN: 0-415-24876-0/0-415-24877-9
- Perks, Robert og Alistair Thomson, *The Oral history reader* 2. utg./ed. London: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-34302-x/0-415-34303-8/978-0-415-34302-2/978-0-415-34303-9
- Tosh, John og Seán Lang, *The pursuit of history : aims, methods and new directions in the study of modern history* 4. utg./ed. Harlow: Pearson Education, 2006, ISBN/ISSN: 1-4058-2351-8/978-1-4058-2351-7
- Young, Frances M., *Biblical exegesis and the formation of Christian culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-521-58153-2

MET903 - Empiriske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den empirifaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle grunnleggende problemstillinger og arbeidsmåter innenfor empirisk forskning, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet består av 3 delemner: A: Empirisk metode (2 stp), B: Kvalitative metoder (2 stp) og C: Kvantitative metoder (2 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Undervisnings- og læringsformer:
Undervisningen består av forelesninger og seminarer.

Undervisningstilbud:
Undervisning i emnet tilbys normalt annethvert vårsemester
Metodeemnene på 900-nivået kan gjennomføres som kurs parvis (901/903 og 902/904) annenhver vår. Slik kan de som har tverrfaglige avhandlinger få med seg to kurs. Kursene kan være av inntil 2 dagers varighet, med 4-6 timer per dag. Enten en dag i februar og en dag i april eller begge dagene i tilknytning til avhandlingsseminaret. Deltakerne må gjerne utfordres og være i en prosess/utvikling om emnet. Metodekursene må gjerne gjennomføres i samarbeid med annen institusjon.

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studiet skal gi kandidaten
- grundig kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet
- god kunnskap om kvantitative og kvalitative metoder for datainnsamling og analyse
god kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i ulike studier
- evne til å relatere metodiske problemstillinger til eget avhandlingsarbeid.

Undervisningen presenterer praktisk avhandlingsarbeid, som disposisjon, koblinger av teori og empiri, formalia, bruk av IKT-basert dataanalyse m.v. Den presenterer både kvantitative og kvalitative metode-designs, og demonstrerer bruk av programmer for kvalitativ og kvantitativ analyse. Kurset skisserer muligheter for designs som kombinerer kvalitative og kvantitative metoder. Det diskuterer også komparative metoder.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Botvar, Pål Ketil, "En rubrikk for det hellige? : metodiske problemer knyttet til å måle religion ved hjelp av surveys" i:/in:/from: *Tallenes tale 2004 : perspektiver på statistikk og kirke* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Ole Gunnar Winsnes, s./p. 95-117, ISBN/ISSN: 82-519-2010-8
- Grønmo, Sigmund, "Forholdet mellom kvalitative og kvantitive metoder i samfunnsforskningen" i:/in:/from: *Kvalitative metoder i samfunnsforskning* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, redaktør Harriet Holter et al., s./p. 94-122, ISBN/ISSN: 82-00-22535-6/978-82-00-22535-5
- Layder, Derek, "Kap. 3,4 og 5" i:/in:/from: *Sociological practice : linking theory and social research* London: Sage, 1998, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-7619-5429-5/0-7619-5430-9/978-0-7619-5429-3/978-0-7619-5430-9

- Ragin, C., "The logic of qualitative comparative analysis" i:/in:/from: *New methods for social history* Amsterdam: VanGorcum, 1998, redaktør Larry J. Griffin et al., s./p. 105-124, ISBN/ISSN: 0-521-65599-4
- Riis, Ole, *Metoder på tværs : om forudsætningerne for sociologisk metodekombination* København: Jurist- og Økonomforbundets Forl., 2001, ISBN/ISSN: 87-574-0632-4
- Ringdal, Kristen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-450-0569-1
- Silverman, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Interpreting qualitative data : methods for analyzing talk, text and interaction* 3. utg./ed. London: Sage, 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 1-4129-2245-3/1-4129-2244-5/978-1-4129-2245-6/978-1-4129-2244-9

MET904 - Systematisk-teologiske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den systematisk-teologiske metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle felles systematisk-teologiske grunnlagsproblemer knyttet til arbeidsmåter og forskningsdesign, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet består av 2 delemner: A: Systematisk teologisk metode (3 stp), B: Forholdet mellom empiriske og systematiske teoridannelser (3 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen(gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Kurset vil diskutere utkast til svar på spørsmål om arbeidsformer og metodestrategier i systematisk teologi. Kurset vil også diskutere forholdet mellom historiske/empiriske vitenskaper og eksplisitt normative vitenskaper. Forholdet mellom beskrivende og normativ-vurderende vitenskapspraksis drøftes, samt forutsetninger for empiriske og normative konklusjoner. Det inngår også diskusjoner av forskningsetikk og refleksjoner over vitenskapens institusjonelle kontekst.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Studiet skal gi kandidaten
- ferdighet i å se og analysere systematisk teologiske problemer
- ferdighet i å analysere argumentasjonen i systematisk- teologiske forskningsbidrag
- innsikt i problemstillinger i kontekstuell teologi
- evne til å relatere ulike metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.
- innsikt i forholdet mellom empiriske og systematisk-teologiske metoder
- evne til å svare på spørsmålene: På hvilke måter er systematisk teologi annerledes enn empirisk, samfunnsvitenskapelig og historisk forskning?

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Særlig innledningene og konklusjonene" i:/in:/from: *Religion in modern times : an interpretive anthology* Oxford: Blackwell, 2000, redaktør Paul Heelas et al., s./p. 1-168, 476-495, ISBN/ISSN: 0-631-21074-1/0-631-21073-3
- Rescher, Nicholas, *Philosophical reasoning : a study in the methodology of philosophizing* Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2001, ISBN/ISSN: 0-631-23018-1/978-0-631-23018-2

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Del 1, de første 230 sidene" i:/in:/from: *The Postmodern God : a theological reader* Malden, Mass.: Blackwell, 1997, redaktør Graham Ward, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-631-20140-8/0-631-20141-6
- Grenholm, Carl-Henric, *Att förstå religion : metoder för teologisk forskning* Lund: Studenlitteratur, 2006, ISBN/ISSN: 91-44-60351-7

MET905 - Et eget tilpasset teori- og metodeemne

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er en åpen metodekomponent i forskerutdanningen (etter søknad), som er mulig å tilpasse avhandlingsprosjekter som ikke så godt dekkes av MET901-904, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet kan inndeles i delemner.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Undervisnings- og læringsformer:
Undervisningen kan bestå av forelesninger og seminarer.

Undervisningstilbud:
Undervisning i emnet tilbys etter kapasitet og behov.

Avsluttende vurdering

For å bestå emnet MET905 må alle studiekrav være oppfylt. Emnet vurderes med "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Emnet er for:
1. Prosjekter med annen fagbakgrunn som trenger mer teologisk eller kristendomsfaglig utdanning.
2. Prosjekter med spesielle metodebehov.

Dette emnet skal ha samme bredde som de foregående metodeemnene (MET901-904).
Det kan også anvende komponenter fra et eller flere av disse.
Det må søkes på forhånd til Fagråd for PhD for å få et slikt opplegg godkjent. Søknaden skal gå gjennom en fagseksjon eller to faglærere. Vedtakene refereres i Fagråd for PhD.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

MET906 - Disiplinens forskningsfronter, faghistorie og metoder med disiplinspesifikt essay

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet. Emnet kan om ønskelig deles opp i delemner.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- skrive et eget disiplinspesifikt essay/artikkel på 6000 ord (15 sider). Det skal være knyttet til og integrere både teoridelen for disiplinens forskningsfront og et av de fire metode- og teoriemnene. Essayet skal legges frem til drøfting i seksjonen før det kan godkjennes. (Det er fint om essayet kan bli publisert som artikkel, men dette er ingen forutsetning for godkjenning av arbeidsinnsatsen i første omgang).
- ha deltatt på 2 internasjonale konferanser knyttet til doktorgradsprosjektet i prosjektperioden, eller ha hatt tilsvarende utenlandsopphold av kortere eller lengre varighet.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

For å bestå emnet MET906 må alle studiekrav være oppfylt.
Det innleverte disiplinspesifikke essayet/artikkelen får en innstilling fra veileder til forskningsleder som konkluderer med bestått/ikke bestått for å få det godkjent.

Mål og innhold

Emnet er den disiplinspesifikke metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle disiplinens problemstillinger, arbeidsmåter og forskningsfront, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Studiet skal gi kandidaten
- god kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske og metodiske problemstillinger i disiplinen.
- innsikt i disiplinens arbeidsmåter, kilder, aktuelle forskningsfronter, forskningsområder og faghistorie.
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

Litteratur

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Miller, James Maxwell og John Haralson Hayes, *A history of ancient Israel and Judah* 2 utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8
- Perdue, Leo G., *Wisdom literature : a theological history* Louisville: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-664-22919-0/978-0-664-22919-1
- Perdue, Leo G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reconstructing Old Testament theology : after the collapse of history* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2005, s./p. 1-75, 183-238, ISBN/ISSN: 0-8006-3716-x
- Toorn, Karel van der, *Scribal culture and the making of the Hebrew Bible* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2007, ISBN/ISSN: 0-674-02437-0/978-0-674-02437-3

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The New Testament and its modern interpreters* Philadelphia, Pa.: 1989, redaktør Eldon Jay Epp et al., s./p. 3-74, 201-585, ISBN/ISSN: 0-89130-881-4/0-89130-882-2/0-8006-0724-4
- Culpepper, R. Alan, *Anatomy of the Fourth Gospel : a study in literary design* Philadelphia: Fortress Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-8006-2068-2
- Dunn, James D. G., *Unity and diversity in the New Testament : an inquiry into the character of earliest Christianity* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-334-02998-8/978-0-334-02998-4
- Elliott, John H., "Social-scientific criticism of a biblical text : 1 Peter as an example" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* Edinburgh: T & T Clark, 1999, redaktør David G. Horrell, s./p. 339-358, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Horrell, David G., "Leadership patterns and the development of ideology in early Christianity" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* Edinburgh: T & T Clark, 1999, redaktør David G. Horrell, s./p. 309-338, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5

- Horrell, David G., "Social-scientific interpretation of the New Testament : retrospect and prospect" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* Edinburgh: T & T Clark, 1999, redaktør David G. Horrell, s./p. 3-28, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Hurtado, Larry W., *Lord Jesus Christ : devotion to Jesus in earliest Christianity* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, ISBN/ISSN: 0-8028-6070-2
- Kennedy, George A., Richard A. Burridge, Stanley E. Porter, Lauri Thurén og Dennis L. Stamps, "Kap. 1-2, 17-20" i:/in:/from: *Handbook of c lassical rhetoric in the Hellenistic period : 330 B.C.-A.D. 400* Leiden: Brill, 1997, redaktør Stanley E. Porter, s./p. 3-50, 507-632, ISBN/ISSN: 90-04-09965-4/0-391-04117-7
- Meeks, Wayne A., "The social level of pauline Christians" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* Edin burgh: T & T Clark, 1999, redaktør David G. Horrell, s./p. 195-232, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Metzger, Bruce M. og Bart D. Ehrman, "Et utvalg" i:/in:/from: *The text of the New Testament : its transmission, corruption, and restoration* 4. utg./ed. New York: Oxford University Press, 2005, s./p. 197-316, ISBN/ISSN: 0-19-516667-1/0-19-516122-x/978-0-19-516122-9
- Morgan, Robert og John Barton, "Et utvalg" i:/in:/from: *Biblical interpretation* New York: Oxford University Press, 1988, s./p. 44-132, ISBN/ISSN: 0-19-213256-3/0-19-213257-1
- Schneiders, Sandra M., *The revelatory text : interpreting the New Testament as sacred scripture* 2. utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-8146-5943-8
- Scroggs, Robin, "The earliest Christian communities as sectarian movement" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* Edinburgh: T & T Clark, 1999, redaktør David G. Horrell, s./p. 69-92, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Theissen, Gerd, "The wandering radicals : light shed by the sociology of literature on the early transmission of Jesus sayings" i:/in:/from: *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* Edinburgh: T & T Clark, 1999, redaktør David G. Horrell, s./p. 93-122, ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Witherington, Ben, *The Jesus quest : the third search for the Jew of Nazareth* 2 utg./ed. Downers Grove, Ill.: Inter-Vasity Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8308-1544-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Green, Joel B., *Hearing the New Testament : strategies for interpretation* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0793-3

Eller:/Or:
- Haynes, Stephen R. og Steven L. McKenzie, *To each its own meaning : an introduction to biblical criticisms and their applications* Rev. and expanded utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-664-25784-4

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Engberg-Pedersen, Troels, *Den Nye Paulus og hans betydning* København: Gyldendal, 2003, ISBN/ISSN: 87-02-01207-3/978-87-02-01207-1

Eller:/Or:
- Witherington, Ben, *The Paul quest : the renewed search for the Jew of Tarsus* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-8308-1503-1

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bagge, Sverre, "Ch. 4: The Middle Ages" i:/in:/from: *Making a historical culture : historiography in Norway* Oslo: Universtietsforlaget, Pensumtjenesten, 1995, redaktør William H. Hubbard, s./p. 111-131, ISBN/ISSN: 82-13-01856-7
- Bornkamm, Karin, "Kirchenbegriff und Kirchengeschichtsverständnis" i:/in: *Zeitschrift für Theologie und Kirche* 75 (1978), s./p. 436-466, ISBN/ISSN: 0044-3549
- Brox, Norbert, "Fragen zur "Denkform" der Kirchengeschichtswissenschaft" i:/in: *Zeitschrift für Kirchengeschichte* 90 (1979), s./p. 1-21, ISBN/ISSN: 0044-2925
- Chenu, M. D., "Theology and the new awareness of history" i:/in:/from: *Nature, man, and society in the twelfth century essays on new theological perspectives in the Latin West* Chicago: University of Chicago Press, 1979, s./p. 162-201, ISBN/ISSN: 0-226-10255-6
- Dahl, Ottar, *Norsk historieforskning i det 19. og 20. århundre* 4. utg./ed. [Oslo]: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 978-82-13-02601-7
- Dahl, Ottar, *Problemer i historiens teori* Oslo: Universitetsforlaget, 1986, ISBN/ISSN: 82-00-07208-8
- Dahl, Ottar, *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1973, ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Dietrich, Donald J., "German historicism and the changing image of the church, 1780-1820" i:/in: *Theological studies* 42 (1981), s./p. 46-73, ISBN/ISSN: 0040-5639
- Elert, Werner, "Die Kirche und ihre Dogmengeschichte" i:/in:/from: *Der Ausgang der altkirchlichen Christologie : eine Untersuchung über Theodor von Pharan und seine Zeit als Einführung in die alte Dogmengeschichte* Berlin: Lutherisches Verlagshaus, 1957, s./p. 313-330
- Funkenstein, Amos, "Divine providence and the course of history" i:/in:/from: *Theology and the scientific imagination from the Middle Ages to the seventeenth century/* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1986, s./p. 202-289, ISBN/ISSN: 0-691-08408-4/0-691-02425-1
- Grillmeier, Alois, "Hellenisierung - Judaisierung des Christentums als Deuteprinzipien der Geschichte des kirchlichen Dogmas" i:/in:/from: *Mit ihm und in ihm : christologische Forschungen und Perspektiven/* Freiburg: Herder, 1975, s./p. 425-488, ISBN/ISSN: 3-451-17126-0

- Jenkins, Keith, *On "What is history?" : from Carr and Elton to Rorty and White* London,: Routledge, 1995, ISBN/ISSN: 0-415-09724-x/0-415-09725-8
- Kent, John, *The unacceptable face : the modern church in the eyes of the historian* London: SCM Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-334-01712-2
- Kosellek, Reinhart, "Historia Magistra Vitae" i:/in:/from: *Natur und Geschichte : Karl Løwith zum 70. Geburtstag* Stuttgart: Kohlhammer, 1967, s./p. 196-219
- Lohse, Bernhard, *Martin Luther's theology : its historical and systematic development* Edinburgh: T&T Clark, 1999, ISBN/ISSN: 0-567-08724-7/978-0-8006-3091-1/0-8006-3091-2
- McGrath, Alister E., *The intellectual origins of the European Reformation* 2. utg./ed. Oxford: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-22940-x/0-631-22939-6
- Momigliano, Arnaldo, "Time in ancient historiography" i:/in:/from: *Essays in ancient and modern historiography* Oxford: Basil Blackwell, 1977, s./p. 179-204, ISBN/ISSN: 0-631-17900-3
- Pelikan, Jaroslav, *Development of Christian doctrine : some historical prolegomena* New Haven: Yale University Press, 1969, ISBN/ISSN: 0-300-10551-7
- Price, B. B., *Medieval thought : an introduction* Oxford: Blackwell, 1992, ISBN/ISSN: 0-631-17508-3/0-631-17509-1
- Schmitt, Jean-Claude, "Religion, folklore and society in the Medieval West" i:/in:/from: *Debating the Middle Ages : issues and readings* Malden, Mass.: Blackwell, 1998, redaktør Lester K. Little et al., s./p. 376-387, ISBN/ISSN: 1-57718-007-0/1-57718-008-9
- Seip, Jens Arup, "Modellenes tyranni" i:/in:/from: *Problemer og metode i historieforskningen : [artikler, innlegg, foredrag 1940-1977]* Oslo: Gyldendal, 1983, s./p. 199-227, ISBN/ISSN: 82-05-14285-8
- Seip, Jens Arup, *Utsikt over Norges historie : tidsrommet 1814-ca 1860, tidsrommet ca 1850-1884* 3. utg./ed. [Oslo]: Gyldendal, 2002 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 82-05-30625-7
- Skovgaard-Petersen, Inge, "Nye synsvinkler og metoder i studiet af den middelalderlige historieskrivning" i:/in: *Historisk tidsskrift* B. 13, Række 5, nr./issue 1 (1978), s./p. 183-219 , hentet 1 fra http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=78645
- Van Engen, John, "The Christian Middle Ages as a historiographical problem" i:/in: *The American historical review* 91, nr./issue 3 (1986), s./p. 519-552, ISBN/ISSN: 0002-8762
- Williams, Rowan, *Why study the past? : the quest for the historical Church* London: Darton, Longman and Todd, 2005, ISBN/ISSN: 0-232-52549-8

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Hägglund, Bengt, "Die Bedeutung der "regula fidei" als Grundlage theologischer Aussagen" i:/in: *Studia thelogica* 12 (1958), s./p. 1-44, ISBN/ISSN: 0039-338x

Eller:/Or:

- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sanningens regel - regula veritatis : trosregeln och den kristna traditionens struktur/* Skellefteå: A rtos & Norma bokförlag, 2003, s./p. 9-35, 43-66, 83-129, ISBN/ISSN: 91-7580-251-1

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Publ., 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 399-542, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Asheim, Ivar, *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Dalferth, Ingolf U., *Theology and philosophy* Eugene, Or.: Wipf and Stock, 1988, ISBN/ISSN: 1-57910-788-5
- Ford, David F. og Rachel Muers, *The Modern theologians : an introduction to Christian theology since 1918* 3. utg./ed. Malden, Mass.: Blackwell Publ., 2005, s./p. 17-338 og 427-552, ISBN/ISSN: 1-4051-0276-4/1-4051-0277-2/978-1-4051-0276-6/978-1-4051-0277-3
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg* Oslo: Solum, 1992, s./p. 133-353, ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Gunton, Colin E., *The promise of trinitarian theology* 2. utg./ed. London: T & T Clark, 2003, ISBN/ISSN: 0-567-08100-1/978-0-567-08100-1
- Harrisville, Roy A. og Walter Sundberg, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Bible in modern culture : Baruch Spinoza to Brevard Childs* 2. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, s./p. 10-29, 62-82, 217-340, ISBN/ISSN: 0-8028-3992-4
- Henriksen, Jan-Olav, *Grobunn for moral : om å være moralsk subjekt i en postmoderne kultur* Kristiansand: Høyskoleforl., 1997, ISBN/ISSN: 82-7634-094-6
- Hwa, Yung, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, s./p. 61-122, 135-242, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Lindbeck, George A., *The nature of doctrine : religion and theology in a postliberal age* Philadelphia, Penn.: Westminster Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-664-21829-6/0-664-24618-4/0-281-04133-4
- Phillips, D. Z., *Religion without explanation* Oxford: Blackwell, 1976, ISBN/ISSN: 0-631-17100-2
- Swinburne, Richard, *The coherence of Theism* Rev. utg./ed. Oxford: Clarendon, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-824069-4/0-19-824070-8
- Tracy, David, *Plurality and ambiguity : hermeneutics, religion, hope* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-81126-3
- Westphal, Merold, *Suspicion and faith : the religious uses of modern atheism* New York: Fordham University Press, 1998, ISBN/ISSN: 0-8232-1875-9/0-8232-1876-7

DELEMNE/PART E SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bexell, Oloph, *Kyrkovetenskapliga forskningslinjer : en vetenskapsteoretisk översikt* Lund: Studentlitteratur, 1996, ISBN/ISSN: 91-44-60451-3
- Browning, Don S., *A fundamental practical theology : descriptive and strategic proposals* Minneapolis: Fortress Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-8006-2518-8/0-8006-2973-6
- Daiber, Karl-Fritz, *Grundriss der Praktischen Theologie als Handlungswissenschaft : Kritik und Erneuerung der Kirche als Aufgabe* München: Kaiser, 1977, ISBN/ISSN: 3-459-01091-6/3-7867-0606-9
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Fagerberg, David W., *What is liturgical theology? : a study in methodology* Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-8146-6122-x
- Farley, Edward, *Theologia : the fragmentation and unity of theological education* Eugene, Or.: Wipf & Stock Publishers, 2001, ISBN/ISSN: 1-57910-571-8
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 18, nr./issue 1 (1998), s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Hegstad, Harald, "Praktisk teologi som empirisk teologi" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 2 (1998), s./p. 16-27, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Hegstad, Harald, *Folkekirke og trosfellesskap : et kirkesosiologisk og ekklesiologisk grunnproblem belyst gjennom en undersøkelse av tre norske lokalmenigheter* Trondheim: Tapir, 1996, ISBN/ISSN: 82-519-1234-2
- Josuttis, Manfred, *Die Einführung in das Leben : Pastoraltheologie zwischen Phäomenologie und Spiritualität* 2. Aufl. in neuer Ausstattung utg./ed. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2004, ISBN/ISSN: 9783579054223/3-579-05422-8
- Krause, Gerhard, *Praktische Theologie : Texte zum Werden und Selbstverständnis der praktischen Disziplin der evangelischen Theologie* Darmstadt ,: Wissenscahftliche Buchgesellschaft, 1972, ISBN/ISSN: 3-534-04913-6
- Myers, Jeffrey T., *Unfinished "Errand into the wilderness" : Tendenzen und Schwerpunkte der Homiletik in den USA, 1960-1985* Frankfurt am Main: Peter Lang, 1996, ISBN/ISSN: 3-631-30273-8
- Nipkow, Karl Ernst, Dietrich Rössler og Friedrich Schweitzer, *Praktische Theologie und Kultur der Gegenwart : ein internationaler Dialog* Gütersloh: Gütersloher, 1991, ISBN/ISSN: 3-579-00228-7
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-334-02815-9
- Skjevesland, Olav, "Internasjonale trender i homiletisk forskning" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 66, nr./issue 4 (1995), s./p. 305-320, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Ven, Johannes A. van der, *Practical theology : an empirical approach* Leuven: Peeters Press, 1998, ISBN/ISSN: 90-429-0567-0

DELEMNE/PART F SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bediako, Kwame, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and identity : the impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* Oxford: Regnum Books, 1992, s./p. 1-12, 225-444, ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Berentsen, Jan-Martin, "Norsk misjonsforskning gjennom 50 år" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 50 (1996), s./p. 103-122, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Bosch, David J., *Transforming mission : paradigm shifts in theology of mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1991, ISBN/ISSN: 0-88344-744-4/0-88344-719-3
- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in: *Swedish missiological theme s* 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x
- Engelsviken, Tormod, "Misjonsvitenskapen på Det teologiske Menighetsfakultet" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 1 (2002), s./p. 51-62, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Engelsviken, Tormod, "Missio Dei : understanding and misunderstanding of a theological concept in European churches and missiology" i:/in: *International review of mission* 92, nr./issue 367 (2003), s./p. 481-497, ISBN/ISSN: 0020-8582
- Escobar, Samuel, *Changing tides : Latin America and world mission today* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-57075-414-4
- Hallencreutz, Carl F., *Tredje världens kyrkohistoria* Uppsala: Teologiska Institutionen och Svenska Institutet för Missionsforskning, 1993 b./vol. 1
- Hallencreutz, Carl F., "Third world church history : an integral part of theological education" i:/in: *Studia thelogica* 47, nr./issue 1 (1993), s./p. 29-47, ISBN/ISSN: 0039-338x
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 13-283, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Hwa, Yung, *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Jongeneel, J.A.B., *Philosophy, science, and theology of mission in the 19th and 20th centuries : a missiological encyclopedia* 2. rev. utg./ed. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2002 b./vol. 1, s./p. XXIII, 404, ISBN/ISSN: 3-631-38187-5
- Kirk, J. Andrew, *What is mission? : theological explorations* London: Darton Longman and Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52326-6
- Neill, Stephen, *A history of Christian missions* Rev. utg./ed. London: Pelican Books, 1986, ISBN/ISSN: 0-14-022736-9/0-14-013763-7/978-0-14-022736-9/978-0-14-013763-7
- Scherer, James A. og Stephen B. Bevans, *New directions in mission and evangelization* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1992-1999 b./vol. 1-3, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-88344-792-4
- Schreiter, Robert J., *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x
- Sundkler, Bengt og Christopher Steed, "Et utvalg" i:/in:/from: *A History of the Church in Africa* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, s./p. 608-1040, ISBN/ISSN: 0-521-58342-x
- Thomas, Norman E., *Classic texts in mission and world Christianity* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1995, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 1-57075-006-8

DELEMNE/PART G SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Religionspedagogikk som teologisk disiplin" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 47 (1971), s./p. 1-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Asheim, Ivar, "Høvet mellom teologisk og filosofisk pedagogikk hjå Schleiermacher" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 33 (1962), s./p. 208-226, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Bugge, K. E., *Religionsundervisning i et pluralistisk samfund : præsentation og vurdering af nyere engelsk religionsundervisning 1945-1985* Trondheim: Tapir, 1986, ISBN/ISSN: 82-519-0736-5
- Dale, Aasmund, *Undervisning i kirken gjennom tidene* Oslo: MF-Bok, 1992, ISBN/ISSN: 82-7611-008-8
- Gravem, Peder, *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Grimmitt, Michael, *Religionskundskab og menneskelig udvikling : forholdet mellem religion som fag i skolen og personlige, sociale og moralske kundskaber* Odense: Odense Universitetsforl., 1998, ISBN/ISSN: 87-7838-310-2
- Grimmitt, Michael, *Pedagogies of religious education : case studies in the research and development of good pedagogic practice in RE* Great Wakering: McCrimmons, 2000, ISBN/ISSN: 0-85597-621-7/9780855976217
- Haakedal, Elisabet, "Religionspedagogikkens tverrfaglighet : tilbakeblikk, status og muligheter" i:/in:/from: *Religiøse og pedagogiske idealer* Oslo: Norges forskningsråd, 1995, redaktør Elisabet Haakedal et al., s./p. 8-52, ISBN/ISSN: 82-12-00603-4
- Haakedal, Elisabet, "Religionspedagogikk som fagfelt : et innblikk i aktuelle vitenskapsteoretiske posisjoner med særlig tanke på forholdet mellom teologi og pedagogikk" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 58 (1987), s./p. 1-13, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Henriksen, Jan-Olav og Otto Krogseth, *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6
- Hull, John M., *Utopian whispers : moral, religious and spiritual values in schools* Norwich: Religious and Moral Education Press, 1998, ISBN/ISSN: 1-85175-157-2
- Jackson, Robert, *Religious education : an interpretive approach* [London]: Hodder & Stoughton, 1997, ISBN/ISSN: 0-340-68870-x
- Mogstad, Sverre Dag, "Hoveddel III" i:/in:/from: *Trostradisjon og livssituasjon : en systematisk-teologisk analyse av hvordan etablere en korrelasjon mellom fortelling og erfaring med utgangspunkt i Hans Stocks og Georg Baudlers bibeldidaktiske teorier* Trondheim: Tapir, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-519-1699-2
- Mogstad, Sverre Dag, *Tysk religionspedagogikk fra den kulturprotestantiske til den hermeneutiske fasen : en forskningshistorisk innføring (upublisert)* 2001
- Nipkow, Karl Ernst og Friedrich Schweitzer, "Et utdrag" i:/in:/from: *Religionspädagogik : Texte zur evangelischen Erziehungs- und Bildungsverantwortung seit der Reformation* München: Kaiser, 1994 b./vol. 2:1, s./p. 17-43, ISBN/ISSN: 3-579-02064-1
- Nipkow, Karl Ernst og Friedrich Schweitzer, "Et utdrag" i:/in:/from: *Religionspädagogik : Texte zur evangelischen Erziehungs- und Bildungsverantwortung seit der Reformation* München: Kaiser, 1994 b./vol. 2:2, s./p. 19-56, 218-241, ISBN/ISSN: 3-579-02065-x
- Skeie, Geir, *En kulturbevisst religionspedagogikk* Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 1998, ISBN/ISSN: 82-7861-114-9
- Winsnes, Ole Gunnar, "Kunnskap - forutforståelse - kommunikasjon" i:/in:/from: *Kunnskap og forståelse : noen fagdidaktiske problemstillinger innenfor faget kristendomskunnskap/religion/* [Trondheim]: Tapir, 1983, redaktør Olav Hognestad et al., s./p. 163-198, ISBN/ISSN: 82-519-0584-2

DELEMNE/PART H SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and sociology : a reader* New and enl. utg./ed. London: Cassell, 1996, redaktør Robin Gill, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 300 s.), ISBN/ISSN: 0-304-33839-7
- Alvesson, Mats og Kaj Sköldberg, *Tolkning och reflektion : vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* 2. utg./ed. [Lund]: Studentlitteratur, 2008, ISBN/ISSN: 978-91-44-04615-0
- Berger, Peter L. og Thomas Luckmann, *Den samfunnsskapte virkelighet* Bergen: Fagbokforl., 2000, ISBN/ISSN: 82-7674-539-3/978-82-7674-539-9
- Berger, Peter L., *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* 2. utv. utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1993, ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-09534-7/0-226-09535-5
- Davie, Grace, *Religion in modern Europe : a memory mutates* Oxford: Oxford University Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-19-828065-3/0-19-924124-4
- Durkheim, Émile, "Et utvalg" i:/in:/from: *The elementary forms of religious life* Oxford: Oxford University Press, 2001, s./p. ikke oppgitt (utvalg ca.100 s.), ISBN/ISSN: 0-19-283255-7
- Fenn, Richard K., *The Blackwell companion to sociology of religion* Oxford: Blackwell, 2001, ISBN/ISSN: 0-631-21240-x/0-631-21241-8
- Luckmann, Thomas, *Den usynlige religionen* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, ISBN/ISSN: 82-519-1976-2/978-82-519-1976-0
- Martin, David, *Tongues of fire : the explosion of Protestantism in Latin America* Oxford: Blackwell, 1993, ISBN/ISSN: 0-631-17186-x
- Niebuhr, H. Richard, "Et utvalg" i:/in:/from: *The social sources of denominationalism* New York: World Publ., 1957, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 100 s.), ISBN/ISSN: 0-529-02075-0
- Roof, Wade Clark, *Spiritual marketplace : baby boomers and the remaking of American religion* Princeton, NJ: Princeton University Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-691-01659-3
- Weber, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den protestantiske etikk og kapitalismens ånd* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, s./p. ikke oppgitt, (utvalg, ca. 100 s.), ISBN/ISSN: 82-525-3730-8

DELEMNE/PART H SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann, *Det kvalitative forskningsintervju* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-05-38529-0

Eller:/Or:

- Holme, Idar Magne og Bernt Krohn Solvang, *Metodevalg og metodebruk* 3. utg./ed. [Oslo]: TANO, 1996, ISBN/ISSN: 82-518-3427-9

DELEMNE/PART I SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Psychohistory in psychology of religion : interdisciplinary studies* Amsterdam: Rodopi, 2001, redaktør Jacob A. Belzen, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 100 s.), ISBN/ISSN: 90-420-1205-6
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Clinical psychology of religion : emerging cultural and multicultural questions from European and North American voices/* Uppsala: Forskningsrådsnämnden, 1996, redaktør Valerie DeMarinis et al., s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 100 s.)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hermeneutical approaches in psychology of religion* Amsterdam ,: Rodopi, 1997, redaktør Jan van Belzen, s./p. ikke oppgitt, (utvalg, ca. 150 s.), ISBN/ISSN: 90-420-0041-4/90-420-0033-3
- Jung, C.G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psychology and religion* London: Routledge, 1969, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 50 s.), ISBN/ISSN: 0-415-06606-9
- Allport, Gordon W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Psykologi og religiøsitet* København: Nyt Nordisk Forlag, 1966, s./p. ikke oppgitt, (utvalg, ca. 50 s.)
- Alvesson, Mats og Kaj Sköldberg, *Tolkning och reflektion : vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* 2. utg./ed. [Lund]: Studentlitteratur, 2008, ISBN/ISSN: 978-91-44-04615-0
- Batson, C. Daniel, Patricia Schoenrade og W. Larry Ventis, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 200 s.), ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Belzen, Jacob A. og Owe Wikström, *Taking a step back : assessments of the psychology of religion* Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 1997, ISBN/ISSN: 91-554-4018-5
- Freud, Sigmund, "Et utvalg" i:/in:/from: *The future of an illusion* London: Penguin, 2008, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 50 s.), ISBN/ISSN: 978-0-141-03676-2
- James, William, "Et utvalg" i:/in:/from: *The varieties of religious experience* Cambridge: Harvard Univ. Press, 1985, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca. 150 s.), ISBN/ISSN: 0-674-93225-0
- Jones, James W., *Contemporary psychoanalysis and religion : transference and transcendence* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-300-04916-1
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann, *Interview : introduktion til et håndværk*2. utg./ed. København: Hans Reitzel, 2009, ISBN/ISSN: 978-87-412-5198-1
- Pargament, Kenneth I., "Et utvalg" i:/in:/from: *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 300 s.), ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Rizzuto, Ana-Maria, "Et utvalg" i:/in:/from: *The birth of the living God : a psychoanalytic study* Chicago: University of Chicago Press, 1979, s./p. ikke oppgitt, (utvalg ca. 150 s.), ISBN/ISSN: 0-226-72100-0/0-226-72102-7
- Wulff, David M., *Psychology of religion : classic and contemporary* 2. utg./ed. New York: Wiley, 1997, ISBN/ISSN: 0-471-03706-0

DELEMNE/PART J SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aadnanes, Per M., *Det nye tusenårsriket : New Age som livssyn* Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet Universitetsforl., 1997, ISBN/ISSN: 82-00-12733-8
- Berger, Peter L., *The heretical imperative : contemporary possibilities of religious affirmation* Garden City, N.Y.: Anchor Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-385-14286-2
- Bråkenhielm, Carl-Reinhold, *Aktuella livsåskådningar* [Lund]: Doxa, 1982 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 91-88248-28-3/91-88248-20-8
- Dean, Thomas, *Religious pluralism and truth : essays on cross-cultural philosophy of religion* Albany: State University of New York Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-7914-2124-4
- Hampson, Margaret Daphne, *After Christianity* 2. utg./ed. London: SCM Press, 2002, s./p. xxii, 326 p., ISBN/ISSN: 0334028868/9780334028864
- Heelas, Paul, Scott Lash og Paul Morris, *Detraditionalization : critical reflections on authority and identity* Cambridge, Mass.: Blackwell, 1996, ISBN/ISSN: 1-55786-554-x/1-55786-555-8
- Inglehart, Ronald, *Culture shift in advanced industrial society* Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-691-07786-x/0-691-02296-8
- Kurtén, Tage, *Tillit, verklighet och värde* Nora: Nya Doxa, 1995, ISBN/ISSN: 91-88248-66-6
- Lindfelt, Mikael, *Att förstå livsåskådningar : en metateoretisk analys av teologisk livsåskådningsforskning med anknytning till Anders Jeffners ansatser* Uppsala: Uppsala Universitet, 2003, ISBN/ISSN: 91-554-5579-4
- Welsch, Wolfgang, *Unsere postmoderne Moderne* 4. Aufl./ utg./ed. Berlin: Akademie Verlag, 1993, ISBN/ISSN: 3-05-002378-3

DELEMNE/PART K SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion and gender* Oxford: Blackwell, 1995, redaktør Ursula King, s./p. ikke oppgitt (utvalg, ca 150 s.), ISBN/ISSN: 0-631-19376-6/0-631-19377-4
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion, modernity and postmodernity* Oxford: Blackwell, 1998, redaktør Paul Heelas, s./p. ikke oppgitt, (uvalg ca. 200 s.), ISBN/ISSN: 0-631-19847-4/0-631-19848-2
- Bell, Catherine, *Ritual theory, ritual practice* New York: Oxford University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-19-506923-4/0-19-507613-3

- Berger, Peter L., *The Desecularization of the world : resurgent religion and world politics* Washington D.C.: Ethics and Public Policy Center, 1999, ISBN/ISSN: 0-8028-4691-2
- Boyer, Pascal, *Cognitive aspects of religious symbolism* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 978-0-521-43288-7/978-0-521-43870-4
- Connolly, Peter, *Approaches to the study of religion* London: Cassell, 1999, ISBN/ISSN: 0-304-33709-9/0-304-33710-2
- Eliade, Mircea, *Patterns in comparative religion* London: Sheed and Ward, 1958, ISBN/ISSN: 0-529-01915-9/0-7220-7945-1
- Flood, Gavin, *Beyond phenomenology : rethinking the study of religion* London: Cassell, 1999, ISBN/ISSN: 0-304-70131-9/0-304-70570-5
- Gennep, Arnold van, *Overgangsriter* Oslo: Pax, 1999, ISBN/ISSN: 82-530-2094-5
- Gill, Sean, Ursula King og Gavin D'Costa, *Religion in Europe : contemporary perspectives* Kampen: Pharos, 1994, ISBN/ISSN: 90-390-0508-7
- Harré, Rom og Michael Krausz, *Varieties of relativism* Oxford: Blackwell, 1996, ISBN/ISSN: 0-631-18409-0/0-631-18411-2
- Herbert, David, *Religion and civil society : rethinking public religion in the contemporary world* Aldershot: Ashgate, 2003, ISBN/ISSN: 0-7546-1332-1/0-7546-1339-9
- Hexham, Irving og Karla O. Poewe, *New religions as global cultures : making the human sacred* Boulder, Colo.: Westview Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8133-2508-0
- Hjelde, Sigurd, *Man, meaning, and mystery : 100 years of history of religions in Norway : the heritage of W. Brede Kristensen* Leiden: Brill, 2000, ISBN/ISSN: 90-04-11497-1
- Lawson, E. Thomas og Robert N. McCauley, *Rethinking religion : connecting cognition and culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-521-37370-0/0-521-43806-3
- McCutcheon, Russell T., *The Insider/outsider problem in the study of religion : a reader* London: Cassell, 1999, ISBN/ISSN: 0-304-70177-7/0-304-70178-5
- Preus, J. Samuel, *Explaining religion : criticism and theory from Bodin to Freud* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-7885-0321-9
- Segal, Robert A., *Explaining and interpreting religion : essays on the issue* New York: P. Lang, 1992, ISBN/ISSN: 0-8204-1914-1
- Smith, Jonathan Z., *Imagining religion : from Babylon to Jonestown* Chicago: University of Chicago Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-226-76360-9
- Turner, Victor W., *The ritual process : structure and anti-structure* New York: Aldine de Gruyter, 1995, ISBN/ISSN: 0-202-01190-9

MET907 - Fagformidling i disiplinen

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	1
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.

Studiekrav

Kandidaten skal
- ha avholdt minst 4 timer forelesning/undervisning eller ha gjennomført tilsvarende fagformidling.
- delta i evaluering av fagformidlingen, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
For å bestå emnet MET907 må alle studiekrav være oppfylt.

Mål og innhold

Undervisningen skal gis på universitets- eller høgskolenivå, men kan være på bachelornivå.
Den kan gjerne ha tilknytning til avhandlingens tema og fagfelt. Emnet skal gi erfaring og trening i fagformidling.

MET908 - Avhandlingsseminar med egne responser

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	3
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Doktorgradsprogram

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta minst 4 ganger i avhandlingsseminar med skriftlig levering og muntlig presentasjon av eget fremlegg.
- være co-respondent minst 3 ganger
- delta med aktivitet i minst 5 avhandlingsseminarer totalt
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
For å bestå emnet MET908 må alle studiekrav være oppfylt.

Mål og innhold

Avhandlingsseminarenes hovedspørsmål er hvordan designe og presentere en doktor-avhandling som en god forskningsrapport.
Avhandlingsseminarene inneholder drøftinger av:
1. problemformuleringen og dens vitenskapsteoretiske forutsetninger
2. forskningsstrategi og metodologisk design,
3. forskningsetiske spørsmål.

MPV501 - Lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Emnet kan inngå i studieprogrammene Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emnet MPV501 belyser hovedtemaet i kurset Kirken som lærende fellesskap og de helhetsperspektiver det gir det for menighetens pedagogiske tenkning og praksis. Emnet gir mulighet til å reflektere over, hente inspirasjon til og ideer til å utvikle menigheten som lærende fellesskap. Det legger vekt på de pedagogiske prosessene som karakteriserer en menighet som et lærende fellesskap. Dette innebærer at emnet fokuserer spesielt allmenne læringsteorier, læring i kirken som praksisfelt, teori om lærende organisasjoner, ekklesiologi og dåpsopplæring.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med PT512 Kateketikk 2 reduseres dette kurset med 3 sp.
- Med PT501 Kirkekunnskap og trosformidling reduseres dette kurset med 1 sp

Studiekrav

Studenten skal:
- Delta i minst 75 % av undervisningen
- Levere foreløpig plan for prosjektarbeid i egen menighet (2-3 sider)
- Levere et pedagogisk begrunnet foredragsmanus/undervisningsmanus på inntil 2500 ord knyttet til et kapittel eller et perspektiv i Everist, Norma Cook. 2002. The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education, med voksne som målgruppe.
- Skrive en hjemmeoppgave på inntil 3500 ord. Oppgaven gis av faglærer.
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Avsluttende vurdering

Emnet har ett vurderingsalternativ, mappevurdering, der alle studie¬kravene må være innfridd.

Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått» på grunnlag av de skriftlige arbeidene i samlemappen.
Etter ønske kan emnet også vurderes med karakter (A-F) som settes på grunnlag av foredrags/undervisningsmanus og hjemmeoppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha god teologisk og pedagogisk kunnskap om menigheten forstått som lærende felleskap,
- ha kjennskap til organisasjonsteori som belyser menigheten som lærende felleskap,
- ha god kunnskap om allmenne læringsteorier,
- ha god kunnskap om kirkens trosopplæring,
- ha god kunnskap om sammenhengen mellom ekklesiologi og kirkens dåpspraksis,
- ha evne til å bruke læringsteorier i kirkelig undervisning.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Everist, Norma Cook, *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-687-04500-2
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4391-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Imsen, Gunn, "Kap. 2-4, 7-9, 11-12" i:/in:/from: *Elevens verden : innføring i pedagogisk psykologi* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. 29-98, 161-224, 251-299, ISBN/ISSN: 82-15-00737-6/978-82-15-00737-3
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001 , hentet fra http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf
- Nonaka, Ikujiro, "A dynamic theory of organizational knowledge creation" i:/in: *Organization Science* 5 (1994), s./p. 14-37, ISBN/ISSN: 1047-7039
- Sigerseth, Kjetil, *Den lærende menighet : nettverksbygging i et menighetsperspektiv* Oslo: K. Sigerseth, 2005 , hentet fra http://wo.uio.no/as/WebObjects/theses.woa/wa/these?WORKID=32822

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Connerton, Paul, *How societies remember* Cambridge: Cambridge University Press, 1989, ISBN/ISSN: 0-521-24948-1/0-521-27093-6
- Nonaka, Ikujiro og Hirotaka Takeuchi, *The knowledge-creating company : how Japanese companies create the dynamics of innovation* New York: Oxford University Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-19-509269-4
- Oxley, Simon, Esther Banev og Peter Schreiner, *Holistic education resource book : learning and teaching in an ecumenical context* Münster: Waxmann, 2005, ISBN/ISSN: 3-8309-1451-2
- Senge, Peter M., *Den femte disiplin : kunsten å utvikle den lærende organisasjon* Oslo: Egmont Hjemmets bokforl., 1999, ISBN/ISSN: 82-590-2119-6/82-13-02244-0

MPV502 - Trosopplæring i menighetene

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon

Emnet kan inngå i studieprogrammene Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emne MPV502 gir en innføring i kulturanalytiske perspektiver på det norske samfunnet og utvikling av identitet. I tillegg gir det en innføring i grunnlagsspørsmål knyttet til kirkelig undervisning med vekt på Den norske kirkes trosopplæring. Emnet gir videre innføring i følgende tre valgte opplæringsområder: trosundervisning for voksne, kirkens undervisning for barn i grunnskolealder etter innføring av KRL-faget og kirke-skolesamarbeid, og kirkens undervisning for ungdom i 14-18-årsalderen.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- Delta i minst 75 % av undervisningen,
- Skrive en hjemmeoppgave på inntil 3500 ord. Oppgaven gis av faglærer,
- Levere plan for prosjektarbeid i egen menighet,
- Delta i gruppe som drøfter prosjektplanene,
- Skrive en bokrapport over oppgitt litteratur på inntil 1500 ord,
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Avsluttende vurdering

Emnet har ett vurderingsalternativ, mappevurdering, der alle studie¬kravene må være innfridd.

Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått» på grunnlag av de skriftlige arbeidene i samlemappen.
Etter ønske kan emnet også vurderes med karakter (A-F) som settes på grunnlag av hjemmeoppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal:
- ha god kunnskap om hva kirkelig undervisning er i en plural kontekst,
- ha god kunnskap om pluralisme og identitet,
- ha god kunnskap om trosopplæring i Den norske kirke,
- ha kjennskap til voksenkatekumenatet,
- ha kjennskap til kirkens undervisning for barn i grunnskolealder,
- ha kjennskap til kirke-skolesamarbeid,
- ha kjennskap til kirkens undervisning for 14-18-årsalderen,
- ha evne til å utvikle og vurdere kirkelige undervisningsprosjekter,
- ha evne til å anvende teori på lokal kontekst.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, redaktør Jan-Olav Henriksen et al., s./p. 15-184, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 7-52, 77-86, 209-264
- *KRL-boka 2005 : kristendoms-, religions- og livssynskunnskap, læreplan for 1.-10. årstrinn, læreplanveiledning og informasjon* Oslo: Utdanningsdirektoratet, 2005, ISBN/ISSN: 82-486-1064-0 , hentet fra http://www.krlnett.no/innhold/krkbok/lareplan.pdf
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Mesterlære : læring som sosial praksis* Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1999, redaktør Steinar Kvale et al., s./p. 5-51, ISBN/ISSN: 82-417-1011-9
- *"- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000* Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 , hentet fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- Asheim, Ivar, "Hva er kristen oppdragelse" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 18 (1967), s./p. 134-141, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Birkedal, Erling, "Pedagogiske utfordringer" i:/in:/from: *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 219-236, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4 (Kompendium/Compendium)
- Ellverson, Karl-Gunnar, *Att växa till tro : en presentation av vuxenkatekumenatet som en väg in i kyrkan* 2. utg./ed. Uppsala: Karl-Gunnar Ellverson, 1999

- Gjefsen, Bjørn, *Skolegudstjeneste : om skolegudstjenester som del av skolens virksomhet* 2005 , hentet 2007-07-05 fra http://www.krlnett.no/art/index.php?vis=27&nid=1
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Leganger-Krogstad, Heid, "Kontekstuelt lokalt utviklingsarbeid" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. Oslo: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 332-351, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Lindow, Elisabet, Ditt ansikte söker jag : katekumenat - vuxnas väg till tro Lund: Arcus, 2002, s./p. 158, ISBN/ISSN: 91-88552-43-8
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kirkelig undervisning?" i:/in: *Prismet* 51, nr./issue 2 (2000), s./p. 55-60, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Redse, A., "Konsekvensar av KRL-faget for dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 4 (2003), s./p. 170-180, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Stålsett, Sturla J., "Å lære seg å bli barn? Om barneteologi, dåp og trosopplæring" i:/in:*Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 1 (2004), s./p. 4-13, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Thestrup Pedersen, E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Dåb og dåbsundervisning i folkekirken : nogle principielle overvejelser* København: Unitas forlag, 1976, s./p. 115-138, ISBN/ISSN: 87-7517-092-2
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s./p. 13-98, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Nätverket för katekumenatet i Sverige* , hentet 2006-09-15 fra http://www.katekumenat.com/

MPV503 - Menighetspedagogisk prosjektarbeid

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Høst (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet kan inngå i studieprogrammene Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Disiplinbasert master i kirkelig undervisning.

Emnet innebærer utvikling, gjennomføring og refleksjon over studentens eget menighetspedagogisk prosjektarbeid i sin menighet, fellesrådsområde eller prosti, etter avtale med menighetsråd, menighetsutvalg, fellesråd eller prost. Arbeidet med prosjektet starter allerede under første studieemne og videreføres i andre studieemne. Prosjektet utformes slik at det gjennomføres av kursdeltakeren selv. Prosjektet kan være en del av et mer omfattende kateketisk prosjekt i menigheten, fellesrådet eller prostiet.

Emnet består av to delemner:
A. Prosjektarbeid (7 sp) og B. Studietur (3 sp)

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- Delta på studietur,
- Levere logg fra studieturen,
- Delta i drøftingsgruppe knyttet til prosjektarbeidet,
- Gjennomføre prosjektet,
- Levere sluttrapport fra prosjektarbeidet på inntil 20 sider (eksklusive vedlegg),
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».
Etter ønske kan emnet også vurderes med karakter (A-F) som settes på grunnlag av sluttrapporten fra prosjektet.

Mål

DELEMNE A. PROSJEKTARBEID (7 SP)
Kateketisk prosjektarbeid i menighet, fellesrådsområde eller prosti, etter avtale med menighetsråd, menighetsutvalg, fellesråd eller prost. Prosjektet utformes slik at det gjennomføres av kursdeltakeren selv, men kan være del av et mer omfattende kateketisk prosjekt i menigheten, fellesrådet eller prostiet. Prosjektet vil bli drøftet i faste grupper i løpet av kursukene. Kursets faglig ansvarlige veileder godkjenner prosjektbeskrivelsen og evaluerer sluttrapporten.

MÅL
Studenten skal
- ha god kunnskap om hvordan en utvikler pedagogiske prosjekter i kirkelig undervisning,
- ha evne til å gjennomføre undervisningsprosjekter.

DELEMNE B. STUDIETUR (3 SP)
Som en del av kurset Kirken som lærende fellesskap, vil det bli arrangert en studietur. Studieturen tar sikte på binde sammen de to teoriemnene MPV501 og MPV502 med prosjektarbeidet i MPV503. Det innebærer at studieturen både skal eksemplifisere teoriemnene og gi motivasjon og ideer for prosjektarbeidet.

MÅL
Studenten skal
- ha evne til å observere, analysere og evaluere læring på grunnlag av konkrete eksempler,
- ha evne til å overføre læringserfaringer fra observasjon til nye sammenhenger.

MTE232 - Metodistisk teologi og metode

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

MTE531 - Metodismen som sosialetisk bevegelse

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

MTE531 gir en fordypning av sosial hellighet innenfor metodistisk teologi og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL 231 eller KRL203. Et viktig perspektiv er teologiens anvendelse i en samfunnsmessig kontekst. Emnet består av tre delemner:
A. Historisk perspektiv (3 sp), B. Aktuelt perspektiv (3,5 sp) og C. Teologisk perspektiv (3,5 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal, når undervisning gis oppfylle følgende:
- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord);
- skrive et referat av en kildetekst, og gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord);
- skrive en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum (omfang ca. 3000 ord);
- legge fram et av de tre paperne i skrivegruppe eller seminar;
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar;
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Studenten skal, når undervisning ikke gis oppfylle følgende
- skrive et referat av en kildetekst, og gi en kort analyse av kildeteksten (omfang: maks 1000 ord);
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MTE531 har to vurderingsalternativer:
Dersom undervisning gis, er mappevurdering det eneste alternativ. Mappen skal inneholde to skriftlige arbeider og karakteren (A-F) settes på grunnlag av disse. Drøftingsoppgaven må alltid inngå i vurderingsmappen.
Dersom undervisning ikke gis, 6 timers klausureksamen
Karakteren (A-F) settes da på grunnlag av klausureksamen.

Mål

DELEMNE A. HISTORISK PERSPEKTIV (3 SP)
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om metodismens sosiale engasjement fra 1700-tallet til i dag

DELEMNE B. AKTUELT PERSPEKTIV (3,5 SP)
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om hvorledes metodismen i dag definerer og anvender sin forståelse av sosial hellighet.

DELEMNE C. TEOLOGISK PERSPEKTIV (3,5 SP)
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- forståelse for den teologiske begrunnelse for sitt samfunnsengasjement.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Jennings, Theodore W., *Good news to the poor : John Wesley's evangelical economics* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-687-15528-2
- Metodistkirken i Nord-Europa, "The nature, design, and general rules of our United Societies" i:/in: *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* (2001), s./p. 93-95

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- González, Justo L., Jose Miguez Bonino og Peter Gassow, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, redaktør Randy L. Maddox, s./p. 161-168, 169-182, 183-195, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Heitzenrater, Richard P., *The poor and the people called Methodists, 1729-1999* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 2002, ISBN/ISSN: 0-687-05155-x
- Metodistkirken i Nord-Europa, "Social principles" i:/in: *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* (2001), s./p. 121-154

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Marquardt, Manfred, *John Wesley's social ethics : praxis and principles* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-687-20494-1
- Witherington, Ben og Amy Laura Hall, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, redaktør Paul Wesley Chilcote, s./p. 52-65, 175-188, ISBN/ISSN: 0-687-09563-8

MTE571 - Metodistisk spiritualitet med røtter i østkirken

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

MTD571 skal tydeliggjøre sammenhengen mellom den fromhetstradisjon som vokste frem i den østlige del av kirken og den metodistiske. Både østkirken og metodistkirken uttrykker sin fromhetsforståelse gjennom teologien, gudstjenesten og individuell spiritualitet.

Emnet består av tre delemner: A. Østkirkelig fromhetstradisjon, B. Metodistisk fromhetstradisjon og C. Dialog mellom østlig og metodistisk tradisjon.

Studiekrav
Studenten skal
- delta i 75 prosent av undervisningen.
- levere referat og drøfting av et kapittel fra pensum (omfang, maks 1000 ord). Referatet presenteres i gruppen som innledning til samtale
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet MTD571 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E.

Mål

DELEMNE A. ØSTKIRKELIG FROMHETSTRADISJON (4 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om østlig fromhetstradisjon slik den kommer til uttrykk innenfor dagens ortodokse kirke.
- god kunnskap om betydningen av ikonet og Jesusbønnen i østlig fromhetstradisjon.
- kjennskap til noen østkirkelige teologer som var kilde til John Wesleys teologi.

DELEMNE B. METODISTISK FROMHETSTRADISJON (2 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om den teologiske bakgrunnen for en metodistisk fromhetstradisjon
- god kunnskap om hvordan metodistisk fromhet ble og blir praktisert

DELEMNE C. DIALOG MELLOM ORTODOKS OG METODISTISK TRADISJON (4 SP)

Studiet skal gi
- kjennskap til hvordan dialogen mellom ortodoks og metodistisk tradisjon har forløpt.
- kunnskap om hvordan ortodokse teologer tolker sammenhengen mellom ortodoks og metodistisk spiritualitet.
- kunnskap om hvordan metodistiske teologer tolker sammenhengen mellom ortodoks og metodistisk spiritualitet.

MTE572 - Kristen spiritualitet i dialog med aktuelle strømninger

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

MTE572 skal belyse og ta opp til drøfting to alternative tilnærminger til fromhet som er aktuelle i dag, en erfaringsbasert fromhet som enten tar utgangspunkt i opplevelsen eller den enkeltes personlig historie, eller en objektiv fromhet som har sin kilde i ytre ting eller handlinger.

Emnet består av tre delemner:
A. Kristen spiritualitet i dialog med det postmoderne
B. Kristen spiritualitet i dialog med den nye åndeligheten
C. Materialistisk spiritualitet.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST503 Postmodernitet reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav
Studenten skal
- delta i 75 prosent av undervisningen.
- levere referat og drøfting av et kapittel fra pensum (omfang, maks 1000 ord). Referatet presenteres i gruppen som innledning til samtale
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MTE572 har valgfri eksamensform:

Enten: Hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Eller: Klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

A. KRISTEN SPIRITUALITET I DIALOG MED DET POSTMODERNE (3 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om den postmoderne virkelighetsforståelse
- god kunnskap om hvordan kristen fromhet kan etableres innefor den postmoderne ramme

B. KRISTEN SPIRITUALITET I DIALOG MED DEN NYE ÅNDELIGHETEN (5 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om den nye åndeligheten.
- god kunnskap om kirkens respons på den nye åndeligheten.

C. MATERIALISTISK SPIRITUALITET (2 SP)

MÅL
Studiet skal gi
- kjennskap til den teologiske basis for materialistisk spiritualitet.

- god kunnskap om hvordan en åndelighet preget av ytre ting og handlinger kan fungere.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Downey, Michael, *Understanding Christian spirituality* New York: Paulist Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8091-3680-5
- Grenz, Stanley J., "Et utvalg" i:/in:/from: *A primer on postmodernism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996, s./p. 1-56, 161-174, ISBN/ISSN: 0-8028-0864-6

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Månsus, Harry, *Livet har en fremtid : om livsmot og befriende åndelighet* Oslo: Luther, 2003, ISBN/ISSN: 82-531-4446-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, Leif Gunnar [et al.], "Et utvalg" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* [Oslo]: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 9-135, 259-332, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Landsy, Steen og Pernille Aagaard, *Spirituel dialog : erfaringer fra tre års samtaler mellem alternative og kirkelige* [København]: Nyt Aspekt & Ikon, 2002, ISBN/ISSN: 87-89924-04-5
- Laugerud, Tore, *Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid : betenkning til Kirkemøtet 1999* [Oslo]: Kirkerådet, 1999

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Cunningham, Lawrence S. og Keith J. Egan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian spirituality : themes from the tradition* New York: Paulist Press, 1996, s./p. 183-202
- Tjørhom, Ola, *Smak av himmel, lukt av jord : materialistisk spiritualitet* [Oslo]: Verbum, 2005, ISBN/ISSN: 82-543-1013-0

MTE623 - Metodismen og sosial hellighet

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Mål

Mål og innhold

MV601 - Teologi og kirke i sør

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE F

Generell informasjon

Den største delen av den kristne kirke befinner seg i dag i den ikke-vestlige verden, Asia, Afrika og Latin-Amerika.. Fellesskap og samarbeid mellom kirker over geografiske, kulturelle og konfesjonelle skillelinjer blir stadig vanligere og viktigere. Samtidig blir vårt eget land mer flerreligiøst og flerkulturelt. Dette emnet vil ta opp i et historisk og aktuelt perspektiv hvordan kirkene i sør har forsøkt å kontekstualisere den kristne tro ved å utvikle en egen teologi og praksis både innad i kirken og med sikte på å formidle evangeliet til ikke-kristne. Det vil også bli fokusert på forholdet mellom det globale og det lokale i kirkenes liv. Det vil også bli drøftet hvordan kirkene i vest kan lære og la seg utfordre av kirkene i sør når det gjelder teologi, spiritualitet og misjon. (Dette emnet kan med fordel kombineres med en studietur eller et studieopphold i utlandet med spesialisering i studiet av kirke og teologi i det området en besøker, enten som et 5 studiepoengs tillegg eller som 5 studiepoeng av emnets 10 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- få godkjent en bokrapport (ca.2000 ord) levert innen fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet MV601 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- kunnskap om hva som kjennetegner teologien i kirkene i sør i forhold til i vesten,
- kunnskap om hvordan kirkene i sør møter de diakonale og missiologiske oppgavene de står overfor i en flerreligiøs og fattig kontekst,
- evne til å drøfte de teologiske og kirkelige spørsmål som reises av kirkenes ikke-vestlige kontekst,

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bediako, Kwame, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology and identity : the impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* Oxford: Regnum Books, 1992, s./p. 1-12, 225-346, 386-444, ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Escobar, Samuel, *Changing tides : Latin America and world mission today* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-57075-414-4
- Hwa, Yung, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mangoes or bananas? : the quest for an authentic Asian Christian theology* Oxford: Regnum, 1997, s./p. 1-122, 135-242, ISBN/ISSN: 1-870345-15-0/1-870345-25-8
- Nordstokke, Kjell, "Et utvalg" i:/in:/from: *De fattiges kirke : basismenigheter og frigjøringsteologi i Latin-Amerika* Oslo: Kirkelig kulturverksted, 1987, s./p. 107-156, ISBN/ISSN: 82-409-0000-3
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s./p. 1-60, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Making Christ known : historic mission documents from the Lausanne Movement, 1974-1989* Carlisle: Paternoster, 1996, redaktør John Stott, s./p. 1-56, 73-114, 155-214, 225-250, ISBN/ISSN: 0-85364-764-x
- Engelsviken, Tormod, "Misjon og kultur" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, redaktør Jan-Martin Berentsen et al., s./p. 242-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Gutiérrez, Gustavo, *A theology of liberation : history, politics, and salvation* Rev. version utg./ed. London: SCM Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-334-02356-4
- Hesselgrave, David J. og Edward Rommen, *Contextualization : meanings, methods, and models* Leicester: Apollos, 1989, ISBN/ISSN: 0-85111-413-x
- Schreiter, Robert J., *Constructing local theologies* Maryknoll, N.Y.: Orbis, 1985, ISBN/ISSN: 0-88344-108-x

MV602 - Misjon i forandring - hovedspørsmål i misjonsteologien

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Dette emnet vil fokusere på de hovedspørsmål som misjonsteologien arbeider med. De ulike "paradigmer" innen misjonsforståelsen fra oldtiden til i dag vil bli analysert og vurdert med sikte på å møte de utfordringer som kirken står overfor i dagens misjonssituasjon. Dette vil bl. a. gjelde kirkens og misjonens forhold til andre religioner, lokal kultur, fred, rettferdighet, frigjøring, økumenikk, evangelisering og eskatologi. En vil drøfte de svarene som gis innenfor de store kristne tradisjonene; ortodoks, katolsk, protestantisk økumenisk, evangelikal og pentekostal. Siktemålet er å utvikle en misjonsteologi som både er bibelsk forankret og relevant i en ny kontekst.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet MV602 har mappevurdering som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Hva mappen skal inneholde, fastsettes før semesterstart de semestrene emnet undervises. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen.
Når emnet ikke undervises, har emnet klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kunnskap om hvorledes kirken i sin ulike konfesjonelle former har forstått og praktisert sitt misjonsoppdrag opp gjennom historien,
- kunnskap om de hovedfaktorer i kirke og samfunn som har påvirket og formet kirkens misjonsteologi og ¿misjonspraksis,
- god kunnskap om og evne til å drøfte de misjonsparadigmer, de misjonsteologiske hovedspørsmål og den misjonspraksis som kjennetegner vår egen tid,
- evne til å fremstille en misjonsteologi for vår tid.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bosch, David J., "An excerpt" i:/in:/from: *Transforming mission : paradigm shifts in theology of mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1991, s./p. 1-55, 79-83, 113-129, 170-520, ISBN/ISSN: 0-88344-744-4/0-88344-719-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Berentsen, Jan-Martin, *Teologi og misjon : trekk fra protestantismens historie fram til vårt århundre* Oslo: Luther, 1990, ISBN/ISSN: 82-531-4226-9
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in: *Swedish missiological theme s* 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x
- Kirk, J. Andrew, *What is mission? : theological explorations* London: Darton Longman and Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52326-6
- Kirk, J. Andrew, *Vad är mission? : en teologisk undersökning* Örebro: Libris, 2003, ISBN/ISSN: 91-7195-633-6
- Yates, Timothy, *Christian mission in the twentieth century* Cambridge: Cambridge University Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-521-43493-9/0-521-56507-3

MV603 - Kristen interkulturell kommunikasjon

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon

I en verden hvor globaliseringen griper om seg og hvor de fleste samfunn blir flerkulturelle og flerreligiøse, og kommunikasjon på tvers av religiøse, kulturelle og sosiale skillelinjert bli stadig mer vanlig og nødvendig, møter kirken i sitt arbeid med å kommunisere det kristne budskap i vårt eget og i andre land nye og store utfordringer. Dette emnet vil se både på problemene og mulighetene for forståelse og kommunikasjon på tvers av kultur- og religionsgrenser. Særlig vil det fokusere på evangelieformidling i kristent interkulturelt arbeid i Norge og i andre land. Emnet vil bli behandlet tverrfaglig med bidrag fra kommunikasjonsteori og sosialantropologi.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler:

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om ulike former for kommunikasjon,
- kunnskap om de faktorer som påvirker kommunikasjon,
- grundig kunnskap om forholdet mellom kultur og kommunikasjon,
- grundig kunnskap om interkulturell kommunikasjon av det kristne budskap og evne til å vurdere ulike kommunikasjons- og kontekstualiseringsteorier,
- evne til interkulturell kommunikasjon av det kristne budskap i forhold til en bestemt kultur eller subkultur.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dahl, Øyvind, "Et utvalg" i:/in:/from: *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s./p. 15-128, 175-205, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Hiebert, Paul G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 13-224, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7

MV611 - Misjon i Bibelen

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

MV690 - Studietur i Misjonsvitenskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Studieturene går til steder som er særlig interessante i forhold til kirke- og misjonshistorie, kontekstuell teologi, tverrkulturell etikk og religionsteologi, praktisk teologi, misjonsteologi og religionsvitenskap. Studentene vil få et personlig møte med kirker som lever i en ikke-vestlig og oftest ikke-kristen kontekst, kunne studere hvordan kirken møter de sosiale, åndelige og teologiske utfordringene og bli i stand til å trekke linjer tilbake til sin egen kirkelige situasjon. Studieturene vil også gi en særlig mulighet til å studere de store verdensreligionene og annen ikke-kristen religiøsitet i deres egne historiske, kulturelle og geografiske miljø. Studieturene vil være tverrfaglige.

Studieturene kan også kombineres med ulike andre 5 eller 10 studiepoengs fordypningsemner/valgemner med vekt på misjonsvitenskap og/eller religionsvitenskap og danne utgangspunkt for oppgaver og avhandlinger.

Studiekrav

Studenten skal
- delta på den forberedende undervisning og på studiereisen
- levere en oppgave på inntil 7-10 sider om emne oppgitt av lærer
- delta i evalueringen av turen

Avsluttende vurdering

Emnet MV690 har bare én vurderingsform, mappevurdering, det vil si å oppfylle alle studiekravene i samlemappen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

MV691 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet MV691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV692 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet MV692 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV693 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervises:	

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet MV693 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

NOR102 - Norsk med samfunnsfag

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

NT503 - Det nye testamentet - bibelteologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)

NT504 - The Bible in Context & Pauline Theology

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
The first part of this course emphasizes the contextual profile on the engagement with Biblical Studies. Since theology involves an endeavor in communication, different contextual theologies have emerged, such as liberation theology, African theology etc., reflecting the various religious, cultural and socio-economic contexts. The course will focus on questions and approaches related to the reading of Biblical texts when seen in light of contemporary contexts.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Avsluttende vurdering
To gain credits for the course NT504, the student must pass all the course works/-assignments, and then sit for a written examination (4 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold

The students are expected to:
- know what it means to read and communicate Biblical texts in light of contemporary contexts
- know the models or approaches to be used in contextual Biblical interpretation
- know how contextual approaches to reading the Old & New Testament relate to more traditional methods

The second part of this course is the theology of Paul's letters. The epistles of the apostle were written for particular reasons and to address certain historical circumstances. Nevertheless, his letters are addressing questions of importance beyond his time, and he claims to write on the authority of the Lord. Paul's epistles have given rise both to theology and church-history.

The students are expected to:
-know the basic structure of Paul's theology
-know Pauls conception of Christ, salvation, fellowship, and ethics

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bevans, Stephen B., *Models of contextual theology* Rev. and expanded utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-57075-438-1
- Kirk, J. Andrew, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liberation theology : an evangelical view from the Third World* London: Marshall Morgan & Scott, 1979, s./p. 95-208, ISBN/ISSN: 0-551-05592-8
- Ladd, George Eldon, "Paul" i:/in:/from: *A theology of the New Testament* Rev. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1993, s./p. 397-614, ISBN/ISSN: 0-8028-0680-5
- West, Gerald O., *Biblical hermeneutics of liberation : modes of reading the Bible in the South African context* 2 utg./ed. Pietermaritzburg: Cluster, 1995, ISBN/ISSN: 0-9583807-9-1/1-57075-020-3

NT505 - The Gospel of Luke

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
This course is aimed at an in-depth knowledge based on detailed exegesis of the Greek text. The following texts will be studied according to traditional exegetical methods:
3:1-4:44; 6:20-8:25; 14:15-16:31; 22:1-24:53

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Avsluttende vurdering
To gain credits for the course NT505, the student must pass all the course works/-assignments, and then sit for a written examination (4 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold
The students are expected to:- have thorough knowledge of Luke's Gospel, introductory questions and its theological message- have the necessary skills to interpret Luke 3:1-4:44; 6:20-8:25; 14:15-16:31; 22:1-24:53 on the basis of the Greek text

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, ISBN/ISSN: 0-8028-2315-7

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Green, Joel B., *The theology of the gospel of Luke* Cambridge: Cambridge University Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-521-46529-x/0-521-46932-5

NT506 - First Corinthians 8-10, 11-14

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon
The early Christians faced many challenges in their relationship to the Graeco-Roman environment in which they lived. Chaps. 8-10 emphasize questions of idolatry and idol meat. According to chaps. 11-14 the early Christians gathered in private homes.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Avsluttende vurdering
To gain credits for the course the student must pass all the course works/assignments (studiekrav), and then sit for a written examination (4 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold

The students are expected to:
- have thorough knowledge of First Corinthians, introductory questions and its theological message
- have the necessary skills to interpret 1 Cor 8-10 and 11-14 on the basis of the Greek text.
- be able to see the text as a response to religious and ethical pluralism in Paul's time and today

Students might apply for replacing some of the texts (not more than 1/3), provided there is an equivalence in terms of level and quantity of the assigned curriculum.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Carson, D. A., *Showing the spirit : a theological exposition of 1.corinthians 12-14* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1987, ISBN/ISSN: 0-8010-2521-4
- Winter, B.W., "Theological and ethical responses to religious pluralism : 1 Corinthians 8-10" i:/in: *Tyndale bulletin* 41 (1990), s./p. 209-226
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i:/in:/from: *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s./p. 186-290, ISBN/ISSN: 0-8028-0144-7/0-85364-622-8

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Furnish, Victor Paul, *The theology of the first letter to the Corinthians* Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-521-35252-5/0-521-35807-8

NT510 - Innføring i arbeidet med Det nye testamente, Johannesevangeliet og Paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet master i kristendomskunnskap.
NT510 innleder et grunnspråklig studium av Det nye testamente. Emnet presenterer metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det nye testamente på dette nivå. Innsikt i datidens kultur, historie og samfunn er en viktig del av dette. Utvalgte tekster fra Johannesevangeliet studeres på grunnlag av gresk tekst, særlig med fokus på skriftet som fortelling. Modulen gir også en samlet fremstilling av Paulus' teologi.
Emnet er delt inn i delemnene A. Metode- og kulturkunnskap (4 stp), B. Johannesevangeliet (3 stp) og C. Paulinsk teologi (3 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med NT501-04V Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med NT513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med PEN513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 3 stp

Avsluttende vurdering

Emnet NT510 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

For mål og innhold, se TEOL2210.

NT512 - Det nye testamente: Lukasevangeliet, 1 Korinterbrev, Efeserbrevet, Joh. Åpenbaring og Synoptisk bibelteologi

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

NT513 - Det nye testamentet - bibelteologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

NT513 gir et ikke-grunnspråklig studium av Det nye testamente på masternivå.
Emnet gir innsikt i hermeneutiske problemstillinger og datidens kultur, historie og samfunn, og en samlet fremstilling av Paulus' teologi og synoptisk bibelteologi.
Emnet består av tre delemner: A. Kulturkunnskap (3 sp), B. Synoptisk bibelteologi (3 sp) og C. Paulinsk teologi (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PEN513-07H Det nye testamente reduseres dette emnet med 10 sp

Avsluttende vurdering

Emnet NT513 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om grunnleggende hermeneutiske spørsmål knyttet til teksttolkning,
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av.

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne,

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, redaktør Joel B. Green, s./p. 23-71, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Klauck, Hans-Josef, "An excerpt" i:/in:/from: *The religious context of early Christianity : a guide to Graeco-Roman religions* Edinburgh: T&T Clark, 2000, s./p. 1-11, 94-106, 149-174, 177-192, 250-255, 261-266, 279-288, 325-330, 335-338, 351-358, 385-400, 426-433, 437-438, 462-484, ISBN/ISSN: 0-567-08693-3

Eller:/Or:
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Dunn, James D.G., "An excerpt" i:/in:/from: *Jesus remembered* Eerdmans, 2003, s./p. 383-762, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

Eller:/Or:
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Schnelle, Udo, "An excerpt" i:/in:/from: *Apostle Paul : his life and theology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 387-597, ISBN/ISSN: 0-8010-2796-9

Eller:/Or:
- Dunn, James D. G., *The Cambridge companion to St. Paul* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-521-78155-8/0-521-78694-0

Eller:/Or:
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

NT521 - Kulturkunnskap, 1 Korinterbrev, Efeserbrevet, Johannes åpenbaring, synoptisk og paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Stambaugh, John E. og David L. Balch, *The New Testament in its social environment* Philadelphia, Pa.: The Westminster Press, 1986, s./p. 194 s., 16 pl., ISBN/ISSN: 0-664-21906-3/0-664-25012-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Witherington, Ben, *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0144-7/0-85364-622-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Lincoln, Andrew T. og A. J. M. Wedderburn, *The theology of the later Pauline letters* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-521-36460-4/0-521-36721-2

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, ISBN/ISSN: 0-8028-4660-2

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART E SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Dunn, James D. G., *Christianity in the making* 2003 b./vol. 1: Jesus remembered, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

DELEMNE/PART F LITTERATUR/LITERATURE
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

NT522 - Det nye testamente: Kulturkunnskap, Efeserbrevet og valgfritt fordypningsemne

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et overgangsemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte Efeserbrevets ekklesiologi samt kulturkunnskap.
Emnet er delt inn i delemnene A. Kulturkunnskap (3 stp), B. Efeserbrevet (3 stp) og C. Valgfritt fordypningsemne i Det nye testamente (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT505-07H The Gospel of Luke reduseres dette emnet med 4 stp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 5 stp
- Med NT512-07H Bibelfag reduseres dette emnet med 10 stp

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av

DELEMNE B: EFESERBREVET (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Efeserbrevets innhold og teologi, med særlig vekt på ekklesiologien ut i fra kap. 2 og 4;
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Ef. kap. 2 og 4.

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

DELEMNE C: VALGFRITT FORDYPNINGSEMNE I DET NYE TESTAMENTE (5 STP)
Studenten skal velge et eget grunnspråklig fordypningsemne på 5 stp. Fordypningsemnet er en del av NT523 og følger eksamen i dette emnet. Studenten kan velge mellom følgende fordypningsemner ved oppmelding i emnet, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester:
- NT602 Skrifttolkning og forkynnelse: Fordypningsemne i gresk språk og teologi (5 stp)
- NT603 Kristendom og hellenistisk filosofi: Fordypningsemne i gresk språk og kultur (5 stp)
- NT636 Romerbrevet (5 stp)
- NT613 Jesu liknelser (5 stp)
- NT627 Apostlenes gjerninger (5 stp)

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Lincoln, Andrew T. og A. J. M. Wedderburn, *The theology of the later Pauline letters* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-521-36460-4/0-521-36721-2

NT523 - Det nye testamente: Efeserbrevet, Synoptisk bibelteologi og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et overgangsemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte Efeserbrevets ekklesiologi samt synoptisk teologi.
Emnet er delt inn i delemnene A. Efeserbrevet (2 stp), B. Synoptisk bibelteologi (3 stp) og C. Valgfritt fordypningsemne i Det nye testamente (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med NT501-04V Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 7 stp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT505-07H The Gospel of Luke reduseres dette emnet med 4 stp
- Med NT506-07H 1 Corinthians reduseres dette emnet med 4 stp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 5 stp
- Med NT512-07H Bibelfag reduseres dette emnet med 10 stp
- Med NT521-07H Bibelfag reduseres dette emnet med 16 stp

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: EFESERBREVET (2 STP)
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Efeserbrevets innhold og teologi, med særlig vekt på ekklesiologien
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Ef. kap. 2 og 4
Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

DELEMNE B: SYNOPTISK TEOLOGI (3 STP)
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: VALGFRITT FORDYPNINGSEMNE I DET NYE TESTAMENTE (5 STP)
Studenten skal velge et eget grunnspråklig fordypningsemne på 5 stp. Fordypningsemnet er en del av NT523 og følger eksamen i dette emnet. Studenten kan velge mellom følgende fordypningsemner ved oppmelding i emnet, men anbefales å følge et fordypningsemne som undervises det gitte semester:
- NT602 Skrifttolkning og forkynnelse: Fordypningsemne i gresk språk og teologi (5 stp)
- NT603 Kristendom og hellenistisk filosofi: Fordypningsemne i gresk språk og kultur (5 stp)
- NT636 Romerbrevet (5 stp)
- NT613 Jesu liknelser (5 stp)
- NT627 Apostlenes gjerninger (5 stp)

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Lincoln, Andrew T. og A. J. M. Wedderburn, *The theology of the later Pauline letters* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-521-36460-4/0-521-36721-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dunn, James D. G., *Christianity in the making* 2003 b./vol. 1: Jesus remembered, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

NT524 - Det nye testamente: Kulturkunnskap, synoptisk teologi, Efeserbrevet og Johannes åpenbaring

Emneansvarlig: Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er et overgangsemne og fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra Efeserbrevet (med vekt på dets ekklesiologi) ogJohannes Åpenbaring samt jødisk-hellenistisk kulturkunnskap og synoptisk bibelteologi.
Emnet er delt inn delemnene: A. Kulturkunnskap (3 stp), B. Synoptisk bibelteologi (3 stp), C. Efeserbrevet (2 stp) og D. Johannes åpenbering (2 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT211-07H Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 2 stp
- Med NT512-07H Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 8 stp

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: EFESERBREVET (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Efeserbrevets innhold og teologi, med særlig vekt på ekklesiologien ut i fra kap. 2 og 4;
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Ef. kap. 2 og 4.

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

DELEMNE D: JOHANNES ÅPENBARING (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Johannes Åpenbarings sjanger, innhold, teologi og relevans
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dunn, James D. G., *Christianity in the making* 2003 b./vol. 1: Jesus remembered, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Lincoln, Andrew T. og A. J. M. Wedderburn, *The theology of the later Pauline letters* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-521-36460-4/0-521-36721-2

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, ISBN/ISSN: 0-8028-4660-2

NT525 - Det nye testamente: Kulturkunnskap, synoptisk og paulinsk teologi og Johannes åpenbaring

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Emnet er et overgangsemne og fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra Johannes Åpenbaring samt jødisk-hellenistisk kulturkunnskap og synoptisk og paulinsk bibelteologi.
Emnet er delt inn delemnene: A. Kulturkunnskap (2 stp), B. Synoptisk bibelteologi (3 stp), C. Paulinsk teologi (3 stp) og D. Johannes åpenbering (2 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 6 stp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 6 stp
- Med NT211-07H Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 5 stp
- Med NT512-07H Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 5 stp

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE F: PAULINSK TEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi, og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne

DELEMNE D: JOHANNES ÅPENBARING (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Johannes Åpenbarings sjanger, innhold, teologi og relevans
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Dunn, James D. G., *Christianity in the making* 2003 b./vol. 1: Jesus remembered, ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Dunn, James D. G., *The Theology of Paul the Apostle* Edinburgh: Clark, 1998, ISBN/ISSN: 0-567-08598-8

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, ISBN/ISSN: 0-8028-4660-2

NT601 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Skriftolkning og forkynnelse og Kristendom og hellenistisk filosofi

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE H

Generell informasjon

Fordypningsemnet i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152, eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 40 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.300 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT602-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT603-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

De første kristne leste Det gamle testamente (GT) som et vitnesbyrd om Jesus, og det å avdekke denne sammenhengen mellom GT og Jesus hadde ofte en framtredende plass i deres forkynnelse av evangeliet. Emnet vil undersøke hvordan denne skrifttolkningen og forkynnelsen skjer i tre sentrale nytestamenlige og tidlig-kristne tekster og arbeide med de teologiske og hermeneutiske spørsmålene som en slik skrifttolkning innebærer.
Studenten skal ha
- kunnskap om tidlig kristen skrifttolkning og forkynnelse på grunnlag av et studium av utvalgte bibelske og utenombibelske skrifter: Hebr. 1-3; 8,1-10,18; 2. Klem 1-6; Meliton: Om påsken 1-10; 34-45; 100-105
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

De første kristne levde i en gresk-romersk kulturkrets hvor forskjellige filosofiske og livssynsmessige retninger arbeidet med mange av de samme teologiske, etiske og eksistensielle spørsmålene som de kristne arbeidet med. Emnet vil særlig fokusere på kristendom og stoisisme, nærmere bestemt på Paulus og den stoiske filosofen Epiktet (ca. 50-135 e. Kr), og undersøke hvordan disse to arbeider med eksistensielle spørsmål om livets mening, og om Guds rolle i det enkelte menneskeliv og i verden for øvrig, og hvordan de forsøker å gi hjelp til mennesker til å manøvrere seg gjennom livet.
Studenten skal ha:
- kunnskap om de første kristnes intellektuelle og livssynsmessige omverden
- god kunnskap om kristen og stoisk tenkning om teologi, eksistens og livsmanøvrering på grunnlag av et studium av følgende greske tekster: utvalg fra Paulus´ brev til filipperne; utvalg fra den stoiske filosofen Epiktet
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Utvalgte antikke primærtekster" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, redaktør Sigfred Pedersen, s./p. 413-436, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3

- "Et utvalg" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* Oslo: Luther, 1984, redaktør Ernst Baasland et al., s./p. 192-196, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ehrman, Bart D., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2003 b./vol. 1, s./p. 164-174
- Engberg-Pedersen, T., "Hellenistisk kultur : videnskap litteratur, filosofi" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, redaktør Sigfred Pedersen, s./p. 58-75, 97-116, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Fee, Gordon D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s./p. 1-55, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7
- Hauge, Eirin Hoel, "Det kristne liv som bekjennelse" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 4 (2001), s./p. 273-293, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Larsson, Edvin, "Om Hebreerbrevets syfte" i:/in:/from: *Människan inför bibeln* Stockholm: SkeabVerbum, 1982, s./p. 197-210, ISBN/ISSN: 91-526-0250-8
- Long, A. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Epictetus : A Stoic and Socratic guide to life* Oxford: Clarendon Press, 2002, s./p. 7-36, ISBN/ISSN: 0-19-924556-8
- Melito og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s./p. 9-59, ISBN/ISSN: 82-531-4359-1
- Melito og S.G. Hall, "Et utvalg" i:/in:/from: *On Pascha and fragments* Oxford: Clarendon Press, 1979, s./p. 1-61, ISBN/ISSN: 0-19-826811-4
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Da Skriften ble åpnet : den første kristne tolkning av Det gamle testamente* Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther, 1987, s./p. 11-84, ISBN/ISSN: 82-531-9330-0
- Wehus, Glenn Ø, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og antropologi hos Epiktet : en studie av relasjonen mellom gud og mennesker belyst gjennom litterære bilder og direkte tale* Oslo: G.Ø. Wehus, 2006, s./p. 7-14

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bockmuehl, Markus, *A commentary on the Epistle to the Philippians* London: Black, 1997, ISBN/ISSN: 0-7136-4010-3
- Fee, Gordon D., *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7

NT602 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Skriftolkning og forkynnelse

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE H

Generell informasjon

Fordypningsemnene i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152 eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 20 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.150 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med NT601-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT608-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521/NT522/NT523 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512/NT521/NT522/NT523.

Mål og innhold

De første kristne leste Det gamle testamente (GT) som et vitnesbyrd om Jesus, og det å avdekke denne sammenhengen mellom GT og Jesus hadde ofte en framtredende plass i deres forkynnelse av evangeliet. Emnet vil undersøke hvordan denne skrifttolkningen og forkynnelsen skjer i tre sentrale nytestamenlige og tidlig-kristne tekster og arbeide med de teologiske og hermeneutiske spørsmålene som en slik skrifttolkning innebærer.
Studenten skal ha
- kunnskap om tidlig kristen skrifttolkning og forkynnelse på grunnlag av et studium av utvalgte bibelske og utenombibelske skrifter: Hebr. 1-3; 8,1-10,18; 2. Klem 1-6; Meliton: Om påsken 1-10; 34-45; 100-105
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* Oslo: Luther, 1984, redaktør Ernst Baasland et al., s./p. 192-196, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ehrman, Bart D., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Apostolic Fathers* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2003 b./vol. 1, s./p. 164-174
- Hauge, Eirin Hoel, "Det kristne liv som bekjennelse" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 4 (2001), s./p. 273-293, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Larsson, Edvin, "Om Hebreerbrevets syfte" i:/in:/from: *Människan inför bibeln* Stockholm: SkeabVerbum, 1982, s./p. 197-210, ISBN/ISSN: 91-526-0250-8
- Melito og Oskar Skarsaune, "Et utvalg" i:/in:/from: *Om påsken : den eldste kristne påskepreken* Oslo: Luther, 1997, s./p. 9-59, ISBN/ISSN: 82-531-4359-1
- Melito og S.G. Hall, "Et utvalg" i:/in:/from: *On Pascha and fragments* Oxford: Clarendon Press, 1979, s./p. 1-61, ISBN/ISSN: 0-19-826811-4

- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Da Skriften ble åpnet : den første kristne tolkning av Det gamle testamente* Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther, 1987, s./p. 11-84, ISBN/ISSN: 82-531-9330-0

NT603 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Kristendom og hellenistisk filosofi

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE H

Generell informasjon

Fordypningsemnene i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152 eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 20 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.150 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med NT601-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT608-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521/NT522/NT523 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512/NT521/NT522/NT523.

Mål og innhold

De første kristne levde i en gresk-romersk kulturkrets hvor forskjellige filosofiske og livssynsmessige retninger arbeidet med mange av de samme teologiske, etiske og eksistensielle spørsmålene som de kristne arbeidet med. Emnet vil særlig fokusere på kristendom og stoisisme, nærmere bestemt på Paulus og den stoiske filosofen Epiktet (ca. 50-135 e. Kr), og undersøke hvordan disse to arbeider med eksistensielle spørsmål om livets mening, og om Guds rolle i det enkelte menneskeliv og i verden for øvrig, og hvordan de forsøker å gi hjelp til mennesker til å manøvrere seg gjennom livet.

Studenten skal ha:
- kunnskap om de første kristnes intellektuelle og livssynsmessige omverden
- god kunnskap om kristen og stoisk tenkning om teologi, eksistens og livsmanøvrering på grunnlag av et studium av følgende greske tekster: utvalg fra Paulus´ brev til filipperne; utvalg fra den stoiske filosofen Epiktet
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Utvalgte antikke primærtekster" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, redaktør Sigfred Pedersen, s./p. 413-436, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Engberg-Pedersen, T., "Hellenistisk kultur : videnskap litteratur, filosofi" i:/in:/from: *Den nytestamentlige tids historie* Århus: Aarhus universitetsforlag, 1994, redaktør Sigfred Pedersen, s./p. 58-75, 97-116, ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Fee, Gordon D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, s./p. 1-55, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7
- Long, A. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Epictetus : A Stoic and Socratic guide to life* Oxford: Clarendon Press, 2002, s./p. 7-36, ISBN/ISSN: 0-19-924556-8
- Wehus, Glenn Ø, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og antropologi hos Epiktet : en studie av relasjonen mellom gud og mennesker belyst gjennom litterære bilder og direkte tale* Oslo: G.Ø. Wehus, 2006, s./p. 7-14

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bockmuehl, Markus, *A commentary on the Epistle to the Philippians* London: Black, 1997, ISBN/ISSN: 0-7136-4010-3
- Fee, Gordon D., *Paul's Letter to the Philippians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7

NT605 - Jødedommen på nytestamentlig tid

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Jødedommen i det 1. århundre var ingen enhetlig størrelse, men omfattet ulike retninger og grupperinger. De hadde likevel en felles arv i Tanak (GT). Emnet vil gi god kunnskap om den jødiske kultur som Jesus og de første kristne levde i.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen klausurprøve (6 timer)

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om jødisk religion, kultur og identitet på nytestamentlig tid
- ha grundig kunnskap om de viktigste skillelinjer mellom ulike religiøse retninger i jødedommen på Jesu tid
- ha evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon omkring det at Jesus var jøde

Tekster i oversettelse
200 sider fra GT-apokryfene, pseudepigrafene, Qumran, Filon, Josefus eller rabbinsk litteratur valgt i samråd med faglærer, og meldes til studieveileder innen en frist.

Og i tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges 100 sider sekundærlitteratur i tilknytning til kildetekstene. Det velges i samråd med faglærer og meldes innen oppmeldingsfrist for eksamen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hegstad, Harald, "Hedningenes frelser eller Israels Messias? : til spørsmålet om den teologiske og kristologiske betydningen av at Jesus var jøde" i:/in
: *Tidsskrift for teologi og kirke* 64, nr./issue 2 (1993), s./p. 81-94, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Kvalbein, Hans, *Blant skriftlærde og fariseere : jødedommen i oldtiden* Oslo: Verbum, 1984, ISBN/ISSN: 82-543-0248-0
- Moxnes, Halvor, "Jøden" i:/in:/from: *Jesus : år 2000 etter Kristus* Oslo: Universitetsforlaget, 2000, redaktør Halvor Moxnes, s./p. 52-83, ISBN/ISSN: 82-00-12949-7
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-145, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

NT612 - Jesu liknelser

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon
Liknelsene utgjør en viktig del av Jesu forkynnelse. De har vært gjenstand for mange ulike tolkninger gjennom kirkens historie. Emnet vil gi god kunnskap om denne tolkningshistorien og hjelp til forståelsen av Jesu lignelser, med vekt på utvalgte tekster.

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljø, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om i tolkningshistorien til Jesu liknelser
- grundig kunnskap om Jesu lignelser i de synoptiske evangelier
- god evne til å fortolke utvalgte liknelser (Matt 13,1-52; 21,33-46; 25,1-46; Luk 10,25-37; 15,1-32; 16,1-8; 18,1-14) på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Blomberg, Craig L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Interpreting the parables* Leicester: Apollos, 1990, s./p. 13-167, ISBN/ISSN: 0-8308-1271-7/0-85111-411-3
- Hultgren, Arland J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The parables of Jesus : a commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s./p. 1-429, ISBN/ISSN: 0-8028-4475-8

NT613 - Jesu liknelser

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Liknelsene utgjør en viktig del av Jesu forkynnelse. De har vært gjenstand for mange ulike tolkninger gjennom kirkens historie. Emnet vil gi god kunnskap om denne tolkningshistorien og hjelp til forståelsen av Jesu lignelser, med vekt på utvalgte tekster.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kjennskap til Jesu lignelser i de synoptiske evangelier
- kunnskap om i tolkningshistorien til Jesu liknelser
- god evne til å tolke utvalgte liknelser (Matt 13,1-23; Luk 10,25-37; 15,1-32; 16,1-8; 18,1-14) på grunnlag av den greske tekst, og til å reflektere over deres bruk i kirkelig forkynnelse

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Blomberg, Craig L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Interpreting the parables* Leicester: Apollos, 1990, s./p. 13-167, ISBN/ISSN: 0-8308-1271-7/0-85111-411-3
- Hultgren, Arland J., "(kun til de utvalgte tekster)" i:/in:/from: *The parables of Jesus : a commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, s./p. 46-87, 92-101,118-127, 146-155, 180-199, 252-260, ISBN/ISSN: 0-8028-4475-8

NT626 - Apostlenes gjerninger

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Apostlenes gjerninger er et enestående verk blant NTs skrifter. Det er det eneste eksempel på et antikt historieverk i den nytestamentlige skriftsamling og representerer en sammenhengende fremstilling av de første kristnes historie. Emnet tar opp spørsmål knyttet til forståelsen av Apostlenes gjerninger som et antikt historieverk. Videre vil emnet belyse noen sider ved skriftets teologi knyttet til temaene Guds folk, misjon, pneumatologien, kristologien og soteriologien.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE608 04V The Work of the Holy Spirit... reduseres dette emnet med 7 sp
- Med NT627 07H Apostlenes gjerninger reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnets eksamensform er en klausurprøve (6 timer). Prøven vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til fortellingsgangen i Apostlenes gjerninger
- kjennskap til Apostlenes gjerninger som antikt historieverk
- grundig kunnskap om fremstillingen av den urkristne misjon, Guds folk, pneumatologien, kristologien og soteriologien i Apostlenes gjerninger.
- grundig evne til å fortolke utvalgte tekster (Apg 1-3; 8,4-40; 10,1-11,18; 15,1-35) på grunnlag av den greske tekst

I tillegg til litteraturen under skal det avtales ca. 250 sider litteratur i samråd med faglærer. Litteraturen meldes til studieadministrativ avdeling (studieveileder) innen 1. sept. / 1. febr.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Witness to the Gospel : the theology of Acts* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing, 1998, redaktør I. Howard Marshall et al., s./p. 3-16, 17-144, 169-214, 295-372, 437-457, ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Jervell, Jacob, "The future of the past : Luke's vision of salvation history and its bearing on his writing of history " i:/in:/from: *History, literature, and society in the Book of Acts* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, redaktør Ben Witherington, s./p. 104-126, ISBN/ISSN: 0-521-49520-2
- Sterling, Gregory E., "Opening the scriptures : the legitimation of the jewish diaspora and the early christian mission" i:/in:/from: *Jesus and the heritage of Israel : Luke´s narrative claim upon Ísraels legacy* Trinity press, 2000, redaktør David P. Moessner, s./p. 199-217, ISBN/ISSN: 1-56338-293-8
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Acts of the Apostles : a socio-rhetorical commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 1997, s./p. 2-76, 105-188, 279-301, 339-365, 439-470, ISBN/ISSN: 0-8028-2443-9/0-8028-4501-0

NT627 - Apostlenes gjerninger

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Fordypningsemnet NT627 er et valgbart delemne i NT512 Det nye testamente.
Apostlenes gjerninger er et enestående verk blant NTs skrifter. Det er det eneste eksempel på et antikt historieverk i den nytestamentlige skriftsamling og representerer en sammenhengende fremstilling av de første kristnes historie. Emnet tar opp spørsmål knyttet til forståelsen av Apostlenes gjerninger som et antikt historieverk. Videre vil emnet belyse noen utvalgte sider ved skriftets teologi knyttet til temaene Guds folk, misjon og Den Hellige Ånd.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE608 04V The Work of the Holy Spirit... reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT626 07H Apostlenes gjerninger reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521 vil bli vurdert i form av et faglig essay (omfang 1800-2000 ord, jf. emnebeskrivelsen for NT512/NT521). Tema avtales med faglærer.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til fortellingsgangen i Apostlenes gjerninger
- kjennskap til Apostlenes gjerninger som antikt historieverk
- grundig kunnskap om Apostlenes gjerningers fremstilling av den urkristne misjon, Guds folk og Den Hellige Ånds gjerning
- grundig evne til å fortolke utvalgte tekster (Apg 1-2; 10,1-11,18; 15,1-35) på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Witness to the Gospel : the theology of Acts* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing, 1998, redaktør I. Howard Marshall et al., s./p. 3-16, 41-62, 83-106, 169-214, 295-372, 437-457, ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Jervell, Jacob, "The future of the past : Luke's vision of salvation history and its bearing on his writing of history " i:/in:/from: *History, literature, and society in the Book of Acts* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, redaktør Ben Witherington, s./p. 104-126, ISBN/ISSN: 0-521-49520-2
- Sterling, Gregory E., "Opening the scriptures : the legitimation of the jewish diaspora and the early christian mission" i:/in:/from: *Jesus and the heritage of Israel : Luke´s narrative claim upon Ísraels legacy* Trinity press, 2000, redaktør David P. Moessner, s./p. 199-217, ISBN/ISSN: 1-56338-293-8
- Witherington, Ben, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Acts of the Apostles : a socio-rhetorical commentary* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 1997, s./p. 2-76, 105-163, 339-365, 439-470, ISBN/ISSN: 0-8028-2443-9/0-8028-4501-0

NT636 - Romerbrevet

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 5
Undervises:

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet velges som en del av NT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Romerbrevets tid, sted, foranledning og siktemål
- evne til å fortolke Rom 1,1-32; 3,21-31 og kap 4-8 på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Byrskog, Samuel, *Romarbrevet : 1-8* Stockholm: EFS-förlaget, 2006, ISBN/ISSN: 978-91-7085-112-4
- Haacker, Klaus, *The theology of Paul's letter to the Romans* New York: Cambridge University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-521-43480-7/0-521-43535-8
- Stuhlmacher, Peter, "Innledningen" i:/in:/from: *Paul's letter to the Romans : a commentary* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press, 1994, s./p. 1-12, ISBN/ISSN: 0-664-25287-7/0-567-29260-6

NT651 - Hebreerbrevet som kristen tolkning av GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon

Hebreerbrevet gir en reflektert og dyptpløyende tolkning av Jesu person og verk i lys av de hellige skrifter. Den gamle pakt oppfylles i den nye. Som Guds Sønn og som ypperstepresten etter Melkisedeks vis står Jesus over Mose og englene, og har ved sin offerdød èn gang for alle åpnet adgang inn til den himmelske helligdom. Gjennom brevets teologi føres leserne inn tidlig kristen skrifttolkning.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT603 Hebreerbrevet, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Dersom emnet velges som en del av NT512 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- kunnskap om Hebreerbrevet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- grundig kunnskap om skriftets teologi og den skrifttolkning som ligger til grunn for dette
- evne til å fortolke utvalgte tekster (Heb 1,1-2,18; 4,14-5,10; 7,1-8,5; 9,11-10,22) på grunn lag av den greske tekst

NT655 - First Epistle of Peter

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon
The first Epistle of Peter is written to Christians in Asia Minor who found themselves marginalized and ostracized in their milieu. On this background the letter depicts what it means for the people of God to live the life of strangers in the world. The letter describes their situation, gives a theological interpretation of it, and presents what a Christ-like life is in this context. The course is an exegetical exercise in some key texts and ideas of this letter. The Greek texts to be covered are 1 Pet 1:1-4:6.

Studiepoengreduksjon
No reduction of credits applies.

Studiekrav

To be allowed to go up to the final exam, the student must
- participate in an evaluation of the course or learning environment, if the course has been selected for special evaluation in the given semester

Avsluttende vurdering

NT655 is evaluated with a 4-hour written exam. If the course is chosen as an elective as part of NT512/NT521, the final evaluation will be connected to the final exam in NT512/NT521. For more details, please see our homepage, under "Eksamensplan høst 2008".
The student must fulfill all obligatory activities for the course within the given due date in order to be allowed to write the final exam.
The final exam is graded A-F.

Mål og innhold

The student must
- have good good knowledge of the situation which brought 1 Peter into being, and also the rhetorical and theological strategies by which this situation is adressed in the letter
- be able to interpret 1 Pet 1:1-4:6 on the basis of the Greek text

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Feldmeier, Reinhard, "Et utvalg" i:/in:/from: *The first letter of Peter* Waco, Tex.: Baylor University Press, 2008, s./p. 1-216, ISBN/ISSN: 9781602580244

NT661 - Johannes' åpenbaring

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon
Bibelens siste skrift har en egen sjanger. Ikke minst det visjonære symbolspråk i boken med mange innslag av tallsymbolikk har gjennom kirkens historie ofte blitt brukt til spekulative teorier om «de siste tider». Skriftets særskilte sjanger reiser spennende historiske, teologiske og hermeneutiske spørsmål. Utvalget av tekster legger opp til at skriftet skal studeres med særlig henblikk på en helhetsforståelse

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT604 Johannes åpenbaring, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er klausurprøve (4 timer). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om skriftet og de innledningsspørsmål som knytter seg til det
- grundig kunnskap om skriftets tolkningshistorie
- god evne til å fortolke utvalgte tekster (Joh.Åp. 1,1-2,11; 5; 12-13; 19,11-16; 20,1-21,8; 22,1-7) på grunnlag av den greske tekst

NT681 - Studiereise i Jesu fotspor (Israel/Palestina)

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne som fokuserer på forholdet mellom tekst, topografi, geografi og arkeologi for å danne seg et bilde av Det nye testaments beretninger om Jesus og urmenighet. Emnet forutsetter at TE685 avlegges samtidig.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og evt. læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512/NT521.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- fortrolighet med geografi og topografi som bakgrunn for å forstå evangelienes fortellinger om Jesus
- kunnskap om nyere arkeologiske funn av relevans for spørsmålet om historiens Jesus, og til debatt om fortolkning av arkeologiske funn
- god evne til å knytte denne kunnskapen til et utvalg tekster som leses på gresk (Mark 4,35-41; 11; Joh 18-21; Apg 10; 24)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus and archaeology* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2006, redaktør James H. Charlesworth, s./p. 11-63, ISBN/ISSN: 0-8028-4880-x/978-0-8028-4880-2
- McRay, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Archaeology and the New Testament* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1991, s./p. 17-222, ISBN/ISSN: 0-8010-6267-5/978-0-8010-6267-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Kvarme, Ole Chr M., *Gjennom det gode landet : en veiviser til historie og folkeliv i Bibelens land* Oslo: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 82-543-0763-6

NT682 - Religionsmøte og religionskamp (studietur til Syria)

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Målet med emnet er å gi innsikt i møtet mellom den monoteistiske Jahvekulten og de polyteistiske religionene i Bibelens verden, og å gi en forståelse av framveksten av Kristustilbedelsen i NT som utfordring både til tilbedelsen av den éne Gud og skaper i jødisk fromhetsliv og til polyteismen i den gresk-romerske religiøse verden

Avsluttende vurdering

Emnets vurderingsform er klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til syrofønikisk (kanaaneisk) religion slik vi kjenner den fra Ras Sjamratekstene
- god kjennskap til bibelske tekster om møtet mellom monoteisme og polyteisme i GT og i apokryfene
- god kjennskap til Kristustilbedelsen i NT og dens møte med jødiske bekjennelsen til den éne Gud og dens møte med en polyteistisk omverden

Kildetekster

Fra GT: 5 Mos 5-6: De ti bud og Sjema; 1 Kong 18-22: Elia på Karmel og kong Akabs kriger med arameerne (syrerne); Jes 43-44: "Jeg alene er Herren" - dyrking av gudebilder er dårskap.Fra GT´s apokryfer: Dan 14: Daniel og Bel-prestene; Visd 7-9; 13-15: Visdommens makt og gudebildenes avmakt; 1 Makk 1-2; 2 Makk 6-7: Religionskampen under Antiokus Epifanes; jødiske martyrer.Matt 12,28-34 med paralleller; Matt 6,19-24: Sjema som det første og største bud og Mammon som avgud i Jesu forkynnelse. 1 Kor 8 Én Gud - og én Herre.Gresk tekst*: 1 Tess 1; Apg 14; Fil 2,1-11: Å vende om til den ene Gud og holde fast ved ham - og å vente på Jesus og bekjenne Jesus som Herre

*De som ikke leser gresk tekst, men vil legge opp emnet uavhengig av NT512, leser de samme tekstene i oversettelse og i tillegg enten "Aristides´ apologi", i De apostoliske fedre, ved E.Baasland og R.Hvalvik, Oslo, Luther forlag 1984, s.223-238, eller Tatians tale til grekerne (The Ante-Nicene Fathers bd. II, s.65-83)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1
- Hurtado, Larry W., "Et utvalg" i:/in:/from: *How on earth did Jesus become a god? : historical questions about earliest devotion to Jesus* Grand Rapids, Mich.: Eerdman, 2005, s./p. 1-107, ISBN/ISSN: 0-8028-2861-2/978-0-8028-2861-3
- Kapelrud, Arvid S., *Vår konge er Ba'al : fruktbarhetsguden Ba'al i Ras Sjamra-tekstene* Oslo: Universitetsforlaget, 1973, s./p. 109 , ISBN/ISSN: 82-00-01273-5
- Rahlfs, Alfred og Robert Hanhart, *Septuaginta : id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes* Editio altera utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2006, s./p. 2 b. i 1 (LXXII, 1184, ISBN/ISSN: 978-3-438-05119-6
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Og Ordet ble kjød : studier i oldkirkens teologi* Oslo: Luther, 2001, s./p. 9-63, ISBN/ISSN: 82-531-4412-1
- Sæbø, Magne, "Den ene Gud og Herre" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 48 (1977), s./p. 241-153, ISBN/ISSN: 0040-7194

NT691 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet NT691 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

NT692 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

NT694 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	

PED1090 - Trosopplæring og ungdomsdiakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet gir en praktisk innføring i temaer knyttet til trosopplæring og ungdomsdiakoni. Praksis er normalt både observerende og deltakende.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til praksis:
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- innlevere andakt eller skisse til undervisningsopplegg holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord)
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering.

Avsluttende vurdering

Emnet PED1090 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å planlegge og gjennomføre andakt eller undervisningsopplegg for ungdom
- kjennskap til sentrale utfordringer i skjæringsfeltet mellom trosopplæring og ungdomsdiakoni

PED1091 - Pedagogikk og diakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i Paulo Freires frigjøringspedagogikk, plasserer denne som en del av diskursen om det moderne prosjektet og gir en innføring i hvordan den utfordrer kirkens diakonale praksis.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

- delta i evaluering dersom emnet gjøres til gjenstand for dette

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, faglig essay (2000 - 2400 ord). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Paulo Freires frigjøringspedagogikk
- evne til å plassere Freires frigjøringspedagogikk som en del av diskursen om det moderne prosjektet
- evne til å reflektere over pedagogiske utfordringer i diakonitjenesten i lys av Freires pedagogikk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Freire, Paulo, *De undertryktes pedagogikk* 2. utg./ed. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, ISBN/ISSN: 82-417-1013-5/978-82-417-1013-1
- Jordheim, Kari, *Frigjørende diakoni : mellom samfunnsforandring og tålmodig nærvær : pedagogiske utfordringer i den diakonale tjenesten i lys av Freires frigjøringspedagogikk* Oslo ,: [K.Jordheim], 2000, s./p. 130
- Schaanning, Espen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Modernitetens oppløsning : sentrale skikkelser i etterkrigstidens idéhistorie* 3. utg./ed. Oslo: Spartacus, 2000, s./p. 9-24, 172-207, ISBN/ISSN: 82-430-0166-2

PED2010 - Trosopplæring og ungdom

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

PED2010 fokuserer på trosopplæring med vekt på ungdomsfasen. Det vil også bli gitt en innføring i bibeldidaktikk og ulike teoretiske perspektiver på læring. Emnet veksler mellom teoretiske forelesninger og mer praktiske verksted.

Emnet består av tre delemner: A. Trosopplæring med vekt på ungdomsfasen (5 sp), B. Innføring i didaktikk og ulike perspektiver på læring (2 sp) og C. Kreativ bibeldidaktikk (3 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KRL103 og KRL104, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med RP112 Kreativ men.. reduseres dette emnet med 10 sp
Med RP201 Trosopplæring... reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- få godkjent en øvingsoppgave (inntil 1000 ord) over oppgitt tema levert innen en fastsatt frist
- få godkjent et utkast til en oppgave knyttet til helhetsplanlegging av konfirmasjonsopplæringen i en menighet (ca 4000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PED2010 har faglig oppgave (inntil 4000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål

DELEMNE A. TROSOPPLÆRING MED VEKT PÅ UNGDOMSFASEN (5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi:
- god kunnskap om trosopplæringsreformen og kirkens undervisning overfor ungdom med særlig vekt på konfirmasjonsopplæringen,
- kjennskap til ulike konfirmasjonsbøker og -opplegg og en didaktisk og ekklesiologisk grunnkompetanse til å planlegge, organisere og lede kirkens konfirmantarbeid i en gitt menighet på bakgrunn av kontekstuelle faktorer,
- evne til å reflektere over sammenhengen mellom mål, innhold, rammer, og arbeidsformer i noen sentrale emner i konfirmasjonsundervisningen,
- kunnskap om og evne til å forstå integrasjon av konfirmasjonsundervisningen i kirkens trosopplæring for hele ungdomsfasen.

DELEMNE B. INNFØRING I DIDAKTIKK OG ULIKE PERSPEKTIVER PÅ LÆRING (2 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi:
- evne til å reflektere over egen rolle som underviser og planlegger av læringsforløp,
- evne til å forstå ungdoms behov for vekst og utvikling og menigheten som lærende menighet.

DELEMNE C. KREATIV BIBELDIDAKTIKK

Studiet av dette delemnet skal gi:
- innsyn i grunnleggende problemstillinger innenfor bibeldidaktikken
- erfaring med og refleksjon over ulike arbeidsmåter i bibeldidaktikken med sikte på å utvikle studentens kreativitet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Starting right : thinking theologically about youth ministry* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, redaktør Chap Clark et al., s./p. 155-165, 181-207, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 21-52 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 89-128, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 9-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5
- Fylling, H., *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* (Kompendium/Compendi um)
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i:/in:/from: *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* Oslo: Universitetsforlaget, 1983, redaktør Ivar Asheim, s./p. 74-86, ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium/Compendium)
- Opsal, Jan, "Dåpssamtale med mennesker av annen tro" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, redaktør Hans Arne Akerø et al., s./p. 157-164, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8
- Redse, A., "Konsekvensar av KRL-faget for dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 4 (2003), s./p. 170-180, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, redaktør Hans Arne Akerø et al., s./p. 141-155, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 15-39, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* Trondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein et al., s./p. 65-80, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Bråten, Ivar, "Ulike perspektiver på læring" i:/in:/from: *Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* Oslo: Cappelen akademisk forl., 2002, redaktør Ivar Bråten, s./p. 11-30, ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1
- Lambert, Dan, *Teaching that makes a difference : how to teach for holistic impact* El Cajon, Calif. ; Grand Rapids. Mich.: Youth Specialties : Zondervan, 2004, ISBN/ISSN: 0-310-25247-4
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Pris met : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 176-184, 218-257, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Edøy, T., "Barn med spesielle behov" i:/in:/from: *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* Oslo: IKO-forl., 2000, redaktør Ragnhild Halle et al., s./p. 93-99, ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Forkynnelse i møte med en ny tid" i:/in:/from: *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* Oslo: IKO-forl., 2000, redaktør Ragnhild Halle et al., s./p. 19-32, ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium/Compendium)
- Samset, Helga, "Forteljarmetodikk" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 51, nr./issue 6 (2000), s./p. 265-267, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

PED5510 - Kirkens undervisning - oppdraget, mandatet og planene

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.
Emnet gir en grunnleggende innføring i menighetspedagogisk arbeid og skal gi hjelp til å utvikle kunnskaper, holdninger og ferdigheter som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

Studentene skal
- få godkjent referat på 1000 ord fra en avgrenset del av studielitteraturen
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet PED5510 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studentene skal ha
- kjennskap til kirkens undervisningsoppdrag i Bibelen, kirkens historie og dagens flerkulturelle samfunn
- kjennskap til kirkelige undervisningsplaner fra 1990-tallet og framover
- god kunnskap om trosopplæringsreformens basis og utvikling
- god forståelse for sammenhengen mellom dåp og opplæring
- evne til å vurdere ulike undervisningstiltak eller læremidler
- kjennskap til universell tilrettelegging av undervisningsarbeid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* [Oslo]: Kirkerådet, 1992, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0/978-82-7545-002-7 (Kildelitteratur/Source texts)
- *St. meld. nr. 7* Oslo: Kultur- og kyrkjedepartementet, 2002/2003 (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2009-06-08 fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/regpubl/stmeld/043001-040002/dok-bn.html
- "- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000 Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 93 s. /, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kildelitteratur/Source texts), hentet fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- *Håndbok til Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Bokmål utg./ed. 1998 (Kildelitteratur/Source texts), hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=38865
- *Evalueringsrapporter fra forsøket om trosopplæring* (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2009-06-08 fra www.etor.no
- *Prosjekrapporter fra trosopplæringsforsøket* (Kildelitteratur/Source texts), hentet 2009-06-08 fra http://www.kirken.no/storstavalt/prosjekt/
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Borch, Even, "Utviklingshemmede - problem eller ressurs" i:/in:/from: *Gud gjør ikke forskjell på barn : barn med spesielle behov* Oslo: IKO-forl., 1995, s./p. 11-24, ISBN/ISSN: 82-7112-414-5 (Kompendium/Compendium)
- Dokka, Trond Skard, "Trosopplæringens sakramentale forankring" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, redaktør Elisabeth Tveito Johnsen, s./p. 43-54, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)

- Johnsen, Elisabeth Tveito, "Barneteologi møter trosopplæring til gjensidig kritisk dialog" i:/in:/from: *Barnet i trosopplæringen : pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* Oslo: IKO-forlaget, 2008, redaktør Sturla Sagberg, s./p. 10-33, ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium/Compendium)
- Krych, M., "The Gospel calls us" i:/in:/from: *Lifelong learning : a guide to adult education in the church* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1997, redaktør Rebecca Grothe, s./p. 12-32, ISBN/ISSN: 0-8066-2999-1 (Kompendium/Compendium)
- Lorentzen, Håkon, Otto Hauglin og Sverre Dag Mogstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet : evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* Bergen: Fagbokforl., 2008, s./p. 13-17, 27-45, 71-226, ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0
- Redse, A., "Kyrkjeleg undervisning i ei ny tid" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* Tr ondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein et al., s./p. 31-51, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Akerø, Hans Arne, *Vårt alterbord er dekket : barn og nattverd* Oslo: Iko, 1995, ISBN/ISSN: 82-7112-368-8
- Gunleiksrud, Kristin og Yvonne Andersen, *Samarbeid kirke - skole : rammer og muligheter* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-861-6
- Gunleiksrud, Kristin, *Kirken og den kulturelle skolesekken* Oslo: IKO-forlaget, 2009, ISBN/ISSN: 978-82-7112-877-7
- Hegstad, Harald, Olaf Aagedal, Anne Schanche Selbekk og Den Norske kirke, *Når tro skal læres : sju fortellinger om lokal trosopplæring* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4
- Håstein, Hallvard, *Universell tilnærming - en fruktbar vei til tilpasset opplæring* Oslo: Bedre skole, 2006, nr./issue 2, s./p. 34-37, ISBN/ISSN: 0802-183x
- Leganger-Krogstad, Heid, "Trosopplæringsreformen - som digital reform" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 58, nr./issue 4 (2007), s./p. 221-232, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Leganger-Krogstad, Heid, "Babysangen i pedagogisk lys" i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, redaktør Elisabeth Tveito Johnsen, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Nidaros bispedømmeråd, *Konfirmanter med særskilte behov : en veiledning fra Nidaros bispedømmeråd* , hentet fra http://www.kirken.no/nidaros/doc/trosopplæring/brosjyre.doc
- Torgauten, Tor Ivar, *Sammen skal vi bygge menighet : når mennesker med utviklingshemming blir kirkens veiledere* [Oslo]: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1066-1/978-82-543-1066-3

PED5520 - Kirken som lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

PEN171 - Ledelse og endringsprosesser i organisasjoner

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Det teologiske Menighetsfakultet har i samarbeid med Lederskolen i pinsebevegelsen utviklet et praktisk teologisk emne kalt PEN171 Ledelse og endringsprosesser i organisasjoner. Kurset gir en innføring i organisasjonsledelse med vekt på endringsprosesser og kulturutvikling. Det blir gitt en innføring i senmoderne ledelsesteori og i modeller for lederskap med utgangspunkt i Det nye testamentet. Kurset presenterer ulike typer av organisasjonskulturer og ulike faktorer som skaper endring i organisasjoner. Det blir gitt en praktisk introduksjon til ulike verktøy for å definere visjoner, verdier, mål og strategier. Emnet drøfter også kritisk sammenhengen mellom ledelsesteorier, menneskesyn og etikk, og hvordan ekklesiologiske grunnposisjoner påvirker lederskapsforståelsen. - Studentene som velger dette emnet må melde seg til Lederskolen (www.lederskolen.no) og betale skoleavgift der i tillegg til MF. Avgiften deres er kr. 2.240,- for hele emnet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT152-04V Ledelse og endringspros reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PEN171 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om modeller for å utvikle visjoner, verdier, mål og strategier,
- kjennskap til ulike teorier om transformasjons- og transaksjonsledelse i organisasjoner
- kjennskap til aktuelle tolkninger av Jesus som et forbilde for tjenende lederskap
- kjennskap til ulike teorier om og modeller for utvikling av organisasjonskultur
- evne til å reflektere over hvordan en kan utvikle visjoner, verdier, mål og strategier i egen organisasjon
- evne til å reflektere kritisk over sammenhengen mellom ledelsesteori, menneskesyn og etikk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Banks, Robert J. og Bernice M. Ledbetter, *Reviewing leadership : a Christian evaluation of current approaches* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, ISBN/ISSN: 0-8010-2690-3
- Carroll, Jackson W., "Et utvalg" i:/in:/from: *As one with authority : reflective leadership in ministry* Louisville, Ky.: Westminster/Knox, 1991, s./p. 34-60, 79-96, ISBN/ISSN: 0-664-25168-4 (Kompendium/Compendium)
- Ford, Leighton, "Et utvalg" i:/in:/from: *Transforming leadership : Jesus' way of creating vision, shaping values & empowering change* Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1991, s./p. 29-168, ISBN/ISSN: 0-8308-1652-6/0-8308-1831-6
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Menneskesynet" i:/in:/from: *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 82-15-00036-3 (Kompendium/Compendium)
- Schein, E., "What is culture?" i:/in:/from: *Reframing organizational culture* Newbury Park, Calif.: Sage, 1991, redaktør Peter J. Frost, s./p. 243-253, ISBN/ISSN: 0-8039-3650-8/0-8039-3651-6 (Kompendium/Compendium)
- Skjervheim, Hans, "Det instrumentalistiske mistaket" i:/in:/from: *Deltakar og tilskodar og andre essays* Ny utg./ed. Oslo: Aschehoug, 1996, s./p. 241-250, ISBN/ISSN: 82-03-26133-7 (Kompendium/Compendium)

- Wilson, Scott, "Kap. 1,2 og 4" i:/in:/from: *Lederskapets utfordringer : en hjelp for ledere i nødens stund* Skjetten: Hermon, 2005, s./p. 21-44, 63-83, ISBN/ISSN: 82-302-0401-2/978-82-302-0401-6

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:
- Berg, Morten Emil, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ledelse : verktøy og virkemidler* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 9-194, 217-258, ISBN/ISSN: 82-15-00378-8

Eller:/Or:
- Berg, Morten Emil, *Ledelse : verktøy og virkemidler* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 9-203, 230-266, ISBN/ISSN: 978-82-15-01423-4

PEN172 - Lederskap og personlig utvikling

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 18-45, 98-140, 161-229, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Hybels, Bill, "Et utvalg" i:/in:/from: *Modig lederskap* Oslo: Luther, 2003, s./p. 71-92, 139-214, ISBN/ISSN: 82-531-4462-8
- Jørgensen, Knud, "Et utvalg" i:/in:/from: *Visjon og hverdag : lederskap i misjon og menighet* Oslo: Verbum, 1991, s./p. 50-133, 162-203, ISBN/ISSN: 82-543-0514-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Kolbjørnsrud, Vegard og Thomas Hoholm, "Ledere som ikke leder" i:/in: *Korsets seier : KS : kristen riksavis* (2001), s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Marshall, Tom, "Et utvalg" i:/in:/from: *Understanding leadership : fresh perspectives on the essentials of New Testament leadership* Tonbridge: Sovereign World, 1991, s./p. 74-99, 212-220, ISBN/ISSN: 1-85240-053-6 (Kompendium/Compendium)
- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1
- Tangen, Karl Inge, "Jesu lederutfordring" i:/in: *Lederskap* 5, nr./issue 1 (2007), s./p. 20-22 (Kompendium/Compendium)
- Wilson, Scott, *Training tomorrow's leaders : understanding discipleship and the times leaders live in* Mariager: Institute for Creativity, Leadership and Management, 2002, ISBN/ISSN: 87-91236-00-2

PEN173 - Kommunikasjon og forkynnelse

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi, Master i Teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Det teologiske Menighetsfakultet tilbyr i samarbeid med Pentekostalt senter for Ledelse og Teologi (PLT) et praktisk-teologisk kurs, PEN173: Kommunikasjon og forkynnelse. Kurset retter søkelyset mot hvilke kreative prosesser som skaper gode forkynnere og kommunikatorer. Det skal gi studentene evne til å reflektere teologisk omkring Åndens plass og funksjon i kristen forkynnelse, og gi kunnskap om ulike prekensjangere og metoder i prekenforberedelser. Kurset vil også være opptatt av forkynnerens indre liv og modenhet og det vil gjennom undervisning, gruppesamtaler og videoinnslag reflektere over hva som bidrar til å skape gode forkynnere med høy etisk integritet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT161 04V Kommunikasjon reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502 04V Kristen forkynnelse reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PEN173 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til forkynnelsens vesen, plass og oppgave i menigheten
- kjennskap til ulike prekensjangere og metoder i prekenforberedelser
- forståelsen av forholdet mellom forkynnerens utøvende virksomhet og forkynnerens indre liv og etiske modenhet
- grundig kunnskap om de kreative prosesser som er knyttet til forkynnelse og kommunikasjon
- evne til å reflektere omkring forkynnerens øvrige rolle i gjennomføringen av gudstjenester og møter
- evne til å reflektere teologisk om Åndens funksjon og gjerning i kristen forkynnelse og kommunikasjon

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The pentecostal pastor : a mandate for the 21st century* Springfield, Mo.: Gospel Publishing House, 1997, redaktør Thomas E. Trask et al., s./p. 79-102, 109-126, 186-191, 551-601
- Graham, Billy et al., "Et utvalg" i:/in:/from: *The pastor's guide to effective preaching* Kansas City, Mo.: Beacon Hill Press of Kansas City, 2003, s./p. 9-44, 79-104, 145-159, ISBN/ISSN: 0-8341-2031-3
- Howard-Browne, Rodney M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Berørt av Gud* Torp: Livets ord forl., 1995, s./p. 35-55, ISBN/ISSN: 82-7689-034-2 (Kompendium/Compendium)
- Hybels, Bill, Stuart Briscoe og Haddon W. Robinson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mastering contemporary preaching* Leicester: Inter-Varsity Press, 1989, s./p. 129-171, ISBN/ISSN: 0-85110-954-3
- Johansen, Anders, "Et utvalg" i:/in:/from: *Talerens troverdighet : tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk* Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 28-78, ISBN/ISSN: 82-15-00141-6
- Lönnebo, Martin, "Framförandet" i:/in:/from: *Homiletik : en introduktion i kyrkans förkunnelse* Stockholm: Verbum, 1977, s./p. 204-216, ISBN/ISSN: 91-526-0316-4 (Kompendium/Compendium)
- Miller, Calvin, *The empowered communicator : 7 keys to unlocking an audience* Nashville, Tenn.: Broadman & Holman, 1994, ISBN/ISSN: 0-8054-1144-5

- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 17-78, 107-242, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Broen over 2000 år : bidrag til prekenlæren* Oslo: Luther, 1981, s./p. 110-133, 160-173, ISBN/ISSN: 82-531-7356-3 (Kompendium/Compendium)
- Swank, George W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Dialogic style in preaching* Valley Forge: Judson Press, 1981, s./p. 41-73, ISBN/ISSN: 0-8170-0922-1 (Kompendium/Compendium)
- Wimber, John og Kevin Springer, "Et utvalg" i:/in:/from: *Evangelisering i ånd og kraft : tegn og under i dag* Kvinesdal: Logos, 1985, s./p. 58-82, ISBN/ISSN: 82-7067-112-6 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Forbes, James, *The Holy Spirit & preaching* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1989, ISBN/ISSN: 0-687-17309-4
- Stott, John, *Between two worlds : the art of preaching in the twentieth century* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1982, ISBN/ISSN: 0-8028-0627-9/0-8028-3542-2

PEN512 - Pentekostal systematisk teologi

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap og master i teologi, studieretning pentekostale studier.
Studiet av faget systematisk teologi omfatter i vår tradisjon disiplinene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. Faget er normativt. Det sikter mot å framstille kristen tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at troen får relevans for mennesker i dag. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper.
Studiet av systematisk teologi i PEN512 skal gi
- innsikt i forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi;
- helhetlig innsikt i sentrale emner innenfor kristen tro og kristent liv, ut fra Skriften og i økumenisk perspektiv;
- evne til å tolke hovedinnholdet i kristen tro og kristent liv for mennesker i dag, i møte med kulturkontekst og relevant erfaring;
- evne til å drøfte sentrale teologiske spørsmål med tanke på kirkens forkynnelse, undervisning og diakoni;
- innsikt i og evne til å drøfte spørsmål om kristendommens sannhet;
- innsikt i kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser;
- innsikt i og evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen og Skriften;
- kjennskap til innvendinger mot kristen tro og tenkning, og evne til å drøfte slike innvendinger i vår kulturelle kontekst;
- evne til å bruke kildetekster i drøfting av systematisk-teologiske spørsmål.

Emnet PEN512 består av fire delemner: A. Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (3 stp), B. Pentekostal dogmatikk (7 stp), C. Etikk (6 stp) og D. Religionsfilosofi (4 stp).
Litteraturlisten skal forstås eksemplarisk, dvs. at studenter i samråd med faglærer kan lese tilsvarende litteratur.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent faglig essay (2800-4000 ord) i forbindelse med obligatorisk pensum. Tema avtales med faglærer.
- levere og få godkjent faglig essay (1800-2000 ord) i forbindelse med delemne A. Tema avtales med faglærer.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PEN512 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Prøven tar utgangspunkt i alt pensum, unntatt emnets delemne A og obligatorisk pensum fra delemne B. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (3 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med emner innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til gudslære og antropologi;
- kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B PENTEKOSTAL DOGMATIKK (7 STP)
Pentekostal dogmatikk behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Den består av to deler, dogmatikkens grunnlagsspørsmål (prolegomena) og material dogmatikk. Emnet studeres i et trinitarisk perspektiv og det legges vekt på å se dogmatikken ut fra et helhetlig pentekostalt perspektiv og med den 3. trosartikkel som særlig utgangspunkt. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig syn på pentekostal dogmatikk.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av pentekostal teologi, åpenbaringen og Skriften med tanke på dogmatisk arbeid;
- kunnskap om og evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler;
- innsikt i og god evne til å drøfte den grunnleggende pentekostale forståelse av åndsfylt liv som forklaringsmodell i tilretteleggelsen av dogmatikken;
- innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse og antropologi;
- innsikt i og god evne til å drøfte kristologi, frelsesverk og fullendelse;
- innsikt i og god evne til å drøfte frelsestilegnelsen og Åndens liv i kirken;
- innsikt i og god evne til å drøfte kirken forstått som et åndsfylt fellesskap.

DELEMNE C ETIKK (6 STP)
Studiet av etikk omfatter sentrale grunnlagsspørsmål i teologisk etikk, trekk fra etikkhistorien, moralfilosofiske teorier, etisk metode, områdeetiske emner og kildetekster.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av Guds åpenbaring og bruken av Skriften innen teologisk etikk;
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk;
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige moralfilosofiske teorier;
- innsikt i og god evne til å drøfte etisk metode og utvalgte, områdeetiske emner. Felles emner: Liv og død; familie og samliv; arbeid; menighetsliv og i tillegg én av følgende emnekombinasjoner: a) Menneskeverd og menneskerettigheter; kulturetikk; politisk etikk, b) Naturetikk; økonomisk etikk; politisk etikk, c) Krig/fred; sosial rettferdighet og velferd; naturetikk; økonomisk etikk; medisinsk etikk;
- kjennskap til og evne til å drøfte hovedtankene i noen klassiske kildetekster fra teologisk etikkhistorie og i enkelte, sentrale tekster fra nyere tid.

DELEMNE D RELIGIONSFILOSOFI (4 STP)
Studiet av religionsfilosofi legger vekt på hva religionsfilosofi er, dens mål og metode, og tar opp spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk. I studiet vil det også inngå arbeid med kildetekster, og studentene skal velge en av tre mulige kildetekster (se litteraturlisten).

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om hva religionsfilosofi er, og evne til å drøfte religionsfilosofiens forhold til filosofi, religion og systematisk teologi;
- evne til drøfte religionsfilosofiske spørsmål ut fra kildetekster;
- innsikt i sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet; forholdet mellom tro, fornuft og erfaring; religionskritikk og forholdet mellom gudstro og ateisme; teodicéproblemet og forholdet mellom teologi og naturvitenskap
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2007, s./p. 13-113, 117-165, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The work of the Spirit : pneumatology and Pentecostalism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2006, redaktør Michael Welker, s./p. 47-70, 87-105, 109-125, ISBN/ISSN: 0-8028-0387-3/978-0-8028-0387-0
- "Theology; Pentecostal" i:/in:/from: *The New international dictionary of Pentecostal and charismatic movements* Rev. og utvidet utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2002, redaktør Stanley M. Burgess et al., s./p. 1120-1141, ISBN/ISSN: 0-310-22481-0
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Systematic theology* Rev. utg./ed. Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, redaktør Stanley M. Horton, s./p. 489-523, 597-638, ISBN/ISSN: 0-88243-319-9
- Macchia, Frank D., *Baptized in the Spirit : a global Pentecostal theology* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2006, ISBN/ISSN: 0-310-25236-9/978-0-310-25236-8
- Sannes, Kjell Olav, *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Publ., 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 147-156, 175-184, 241-248, 249-257, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 53-78, 147-171, 179-203, 273-295, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

- "An excerpt" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 77-95, 112-167, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 51-102, 116-218, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Gill, Robin, "Et utvalg" i:/in:/from: *A textbook of Christian ethics* 3. utg./ed. London: T&T Clark, 2006, s./p. 1-31, og en av seksjonene 1-5 (varierende fra 67-92 s.), ISBN/ISSN: 0-567-03111-x/0-567-03112-8
- Hays, Richard B., "An excerpt" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 187-214, 291-310, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4 (Kompendium/Compendium)
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. 135-190, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 21-48, 115-140, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 83-109, 207-234, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 171-182, 195-239, 261-276, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "De ti bud i Store katekisme" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 303-343, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "World Council of Churches (etiske tekster)" i:/in:/from: *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, redaktør J. Philip Wogaman et al., s./p. 315-340, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4
- Barth, Karl, "Ethics as a task of the doctrine of God" i:/in:/from: *Church dogmatics* Edinburgh: T&T Clark, 1957 b./vol. 2, del 2, redaktør Thomas F. Torrance et al., s./p. 509-551
- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Bonhoeffer, Dietrich, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ethics* London: Collins, 1964, s./p. ikke oppgitt
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Grenz, Stanley J., *The moral quest : foundations of Christian ethics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8308-1568-6
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Hemberg, Jarl, Ragnar Holte og Carl-Henric Grenholm, *Etiska texter* [2. rev. uppl.] utg./ed. [Stockholm]: Verbum-Håkan Ohlssons, 1977, ISBN/ISSN: 913702529
- Løgstrup, K. E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den etiske fordring* [Oslo]: Cappelen, 1999, s./p. 29-50, 66-86, 130-139, ISBN/ISSN: 82-02-20440-2
- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3
- Wogaman, J. Philip og Douglas M. Strong, *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Hume, David, "Et utvalg fra "Dialoger om naturlig religion"" i:/in:/from: *Om religion* Oslo: Humanist, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-90425-50-3
- Kant, Immanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionen innenfor fornuftens grenser* Oslo: Humanist forl., 2004, s./p. 81-143, ISBN/ISSN: 82-90425-73-2
- Kierkegaard, Søren og Niels Thulstrup, "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophiske Smuler* København: Reitzel, 1977, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 87-7421-676-7/87-87504-55-3

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Andersen, Svend, Niels Grønkjær og Troels Nørager, *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning* København: Gads forlag, 2002, ISBN/ISSN: 87-12-03790-7

Eller:/Or:
- Wigen, Tore, *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste* Midlertidig u tg./ed. Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003

PEN513 - Det nye testamente: Lukansk og paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap, studieretning pentekostale studier.

PEN513 gir et ikke-grunnspråklig studium av utvalgte teologiske temaer i Det nye testamente. Emnet fokuserer på ekklesiologi og etikk i lukansk og paulinsk teologi.
Emnet er delt inn i delemnene A. Lukansk teologi (4 stp), B. Paulinsk teologi (6 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT513-07H Det nye testamente reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen
- ha godkjent fremmøte i undervisningen (min. 75 prosent tilstedeværelse),
- få godkjent et innlevert utkast til faglig essay (innledning, dvs. problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon) for tilbakemelding fra faglærere,
- delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PEN513 har faglig essay (inntil 4000 ord) og muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet og justeres ved den muntlige prøven.

Mål

DELEMNE A: LUKANSK TEOLOGI (4 STP)
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om sentrale temaer i lukansk teologi
- kunnskap om kirken som et åndsfylt og misjonerende fellesskap
- evne til å knytte denne innsikten til aktuelle perspektiver i pentekostal teologi

DELEMNE B: PAULINSK TEOLOGI (6 STP)
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om sentrale temaer i paulinsk teologi
- kunnskap om sentrale etiske perspektiver i Det nye testamente
- evne til å knytte denne innsikten til aktuelle perspektiver i pentekostal teologi

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Witness to the Gospel : the theology of Acts* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing, 1998, redaktør I. Howard Marshall et al., s./p. 3-16, 41-62, 83-106, 169-214, 295-372, 437-457, ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Menzies, Robert P., "Et utvalg" i:/in:/from: *Empowered for witness : the Spirit in Luke-Acts* London: T & T Clark International, 2004, s./p. 104-257, ISBN/ISSN: 0567041905 (pbk. alk. paper)

- Thomas, John Christopher, "The Charismatic Structure of Acts" i:/in: *Journal of Pentecostal Theology* , nr./issue 1 (2004), s./p. 19-30, ISBN/ISSN: 0966-7369 , hentet 1 fra http://jpt.sagepub.com/cgi/content/abstract/13/1/19
- Wenk, Matthias, "Et utvalg" i:/in:/from: *Community-forming power: the socio-ethical role of the Spirit in Luke-Acts* Sheffield: Sheffield Academic Pr, 2004, s./p. 232-308, ISBN/ISSN: 0567043509

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Halldorf, Peter, *Åndens folk : en disippelvandring gjennom Apostlenes gjerninger* Oslo: Luther, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-531-0003-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Fee, Gordon D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Paul, the Spirit, and the people of God* Peadbody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1996, s./p. 1-192, ISBN/ISSN: 1-56563-170-6
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 13-56, 73-204, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Dunn, James D. G., *The Theology of Paul the Apostle* Edinburgh: Clark, 1998, ISBN/ISSN: 0-567-08598-8

PEN571 - Ledelse, etikk og spiritualitet

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap, studieretning pentekostal teologi, og Master i teologi, studieretning pentekostal teologi.

Dette kurset gir en praktisk og kritisk innføring i sammenhengen mellom spiritualitet, etikk og organisasjonsledelse fra et pentekostalt perspektiv. Kurset tar sikte på å stimulere studenten til å livslang læring av holdninger og ferdigheter som danner grunnlaget for etisk og dynamisk transformasjonsledelse.

Studiepoengreduksjon

Utarbeides av studieadm. etter hvert.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- definere og gjennomføre et læringsprosjekt i egen hverdag eller organisasjon relatert til kursets mål, med minimum 30 timers omfang. Prosjektbeskrivelsen skal inneholde målsettinger og retningslinjer som skal kunne danne grunnlaget for veiledning og tilbakemelding med minimum 3 timers varighet
- levere en læringslogg
- skrive et utkast et faglig essay (inntil 4000 ord)
- delta i evalueringen av studietilbudet delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudene er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet PEN571 har faglig essay (inntil 4000 ord) og muntlig prøve (inntil 30 minutter) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet og justeres ved den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- Kjennskap til fundamentale dimensjoner ved kristen spiritualitet
- God kunnskap om pentekostal spiritualitet
- Kunnskap om organisasjonspsykologiske perspektiver på transformasjonsledelse
- Kunnskap om teologiske perspektiver på karismatisk lederskap
- God kunnskap om utvalgte etiske perspektiver på lederskap
- Evne til å reflektere teologisk over sammenhengen mellom ledelse, spiritualitet og etikk
- Evne til å anvende denne kunnskapen i forhold til forståelsen av sin egen ledelsespraksis, og for eget behov av livslang læring

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bass, Bernard M. og Paul Steidlmaier, "Ethics, character and authentic transformational leadership behaviour" i:/in: *The Leadership quarterly : an international journal of political, social and behavioral science* 10, nr./issue 2 (1999), s./p. 181-218
- Carroll, Jackson W., "Et utvalg" i:/in:/from: *As one with authority : reflective leadership in ministry* Louisville, Ky.: Westminster/Knox, 1991, s./p. 34-60, 97-133, ISBN/ISSN: 0-664-25168-4
- Cartledge, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den apostoliska revolutionen : upprättandet av apostlar och profeter i modern tid* [Stockholm]: Max L, 2001, s./p. 165-230, ISBN/ISSN: 91-974173-1-9
- Clinton, Robert J. og Richard W. Clinton, "The life cycle of a leader" i:/in:/from: *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, redaktør George Barna, s./p. 149-182, ISBN/ISSN: 0-8307-1790-0/0-8307-1862-1
- Ford, Leighton, "Helping leaders to grow" i:/in:/from: *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, redaktør George Barna, s./p. 123-148, ISBN/ISSN: 0-8307-1790-0/0-8307-1862-1
- Hauerwas, Stanley, "Vision, story, and character" i:/in:/from: *The Hauerwas reader* Durham, N.C.: Duke University Press, 2001, redaktør James Fodor et al., s./p. 165-170, ISBN/ISSN: 0-8223-2680-9/0-8223-2691-4
- Hayford, Jack, "The character of a leader" i:/in:/from: *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, redaktør George Barna, s./p. 61-80, ISBN/ISSN: 0-8307-1790-0/0-8307-1862-1

- Heuser, Roger og Byron Klaus, "Charismatic leadership theory :a shadow side confessed" i:/in: *Pneuma : the journal of the Society for Pentecostal Studies* 20, nr./issue 2 (1998), s./p. 161-174, ISBN/ISSN: 0272-0965
- Land, Steven J., "Et utvalg" i:/in:/from: *Pentecostal spirituality : a passion for the Kingdom* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1993, s./p. 13-223, ISBN/ISSN: 1-85075-442-x
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian spirituality : an introduction* Malden, Mass.: Blackwell, 1999, s./p. 1-24, ISBN/ISSN: 0-631-21280-9/0-631-21281-7
- Miller, Donald E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Reinventing American Protestantism : Christianity in the new millennium* Berkeley, Calif.: University of California Press, 1999, s./p. 80-107, ISBN/ISSN: 0-520-21811-6
- Spears, Larry C., "Introduction: tracing the past, present and future of servant leadership" i:/in:/from: *Focus on leadership : servant-leadership for the twenty-first century* New York: Wiley, 2002, redaktør Larry C. Spears et al., s./p. IX-XII, 1-16, ISBN/ISSN: 0-471-41162-0
- Stanley, Paul D. og J. Robert Clinton, "Et utvalg" i:/in:/from: *Connecting : the mentoring relationships you need to succeed in life* Colorado Springs, Colo.: NavPress, 1992, s./p. 11-100, ISBN/ISSN: 0-89109-638-8
- Volf, Miroslav, "Et utvalg" i:/in:/from: *After our likeness : the church as the image of the Trinity* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1998, s./p. 221-257, ISBN/ISSN: 0-8028-4440-5
- Wagner, C. Peter, "The importance of prayer in leading people" i:/in:/from: *Leaders on leadership : wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people* Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997, redaktør George Barna, s./p. 281-295, ISBN/ISSN: 0-8307-1790-0/0-8307-1862-1
- Yukl, Gary A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Leadership in organizations* 6. utg./ed. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, 2006, s./p. 81-113, 248-278, 417-438, ISBN/ISSN: 0-13-064750-0/0-13-032312-8

PEN601 - Pentekostal spiritualitet i historisk perspektiv

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Pinsebevegelsen med alle sine retninger og variasjoner er en av de største og raskest voksende deler av den verdensvide kristne kirke. Årsakene til dette er mange, blant dem den pentekostale spiritualitet som med sin vekt på lære, ortopraksi og grunnholdninger på flere vesentlige områder utmerker seg i forhold til annen kristen spiritualitet. Dette emnet vil studere den pentekostale spiritualiteten i et historisk perspektiv med vekt på den tidlige pinsebevegelsen og nåtidens pinsebevegelse.

Studiekrav

Dersom emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PEN571 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til hovedlinjene i pinsebevegelsens historiske bakgrunn og utvikling,
- kunnskap om spiritualitet som teologisk begrep,
- grundig kunnskap om den sentrale pentekostale lære, pentekostal ortopraksi og grunnholdninger,
- grundig kunnskap om pentekostal spiritualitet i vår tids kontekst.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Cox, Harvey, *Fire from heaven : the rise of pentecostal spirituality and the reshaping of religion in the twenty-first century* London: Cassell, 1996, s./p. XVIII, 346 s., pl., ISBN/ISSN: 0-304-33698-x
- Josefsson, Ulrik, *Liv och över nog : den tidiga pingströrelsens spiritualitet* Skellefteå: Artos, 2005, ISBN/ISSN: 91-7580-302-x
- Kung, L.Y., "Outpouring of the Spirit : a reflection on pentecostals' identity" i:/in: *Asian journal of pentecostal studies* 4, nr./issue 1 (2001), s./p. 3-19, ISBN/ISSN: 0118-8534
- Sheldrake, P., "What is spirituality?" i:/in:/from: *Exploring Christian spirituality : an ecumenical reader* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2000, redaktør Kenneth J. Collins, s./p. 21-42, ISBN/ISSN: 0-8010-2233-9

PEN602 - Pentekostal bibelbruk og hermeneutikk

Emneansvarlig: Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet gir et studium på masternivå i pentekostalt orientert bibelforståelse og bibelbruk - og hvilket bidrag pentekostal teologi kan gi i møte med andre hermeneutiske tradisjoner. Emnet gir også innføring i de viktigste teologiske og idéhistoriske epoker som har ledet fram til de skrifttolkningsposisjoner som i dag er rådende.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om hovedlinjer i hermeneutikkens historie fra oldkirken til nyere tid
- kunnskap om de mest vanlige bibelsynstradisjoner
- kunnskap om å formidle bibeltradisjonen i møte med
- grundig kunnskap om pentekostal forståelse av Skriften som Guds ord
- grundig kunnskap om pentekostal bibelbruk, skrifttolkning og hermeneutikk
- god evne til å reflektere kritisk omkring bibelsyn, bibeltolkningstradisjoner og -metoder
- god evne til å reflektere omkring hermeneutiske utfordringer i møte med et postmoderne samfunn

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Archer, Kenneth J., *A Pentecostal hermeneutic for the twenty-first century : spirit, scripture and community* London: T&T Clark, 2004, ISBN/ISSN: 0-567-08367-5
- Asheim, Ivar, "Et reformatorisk skriftsyn - noen historiske holdepunkter" i:/in:/from: *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* Oslo: Luther, 1982, redaktør Torleiv Austad, s./p. 41-73, ISBN/ISSN: 82-531-7376-8 (Kompendium/Compendium)
- Austad, Torleiv, "Skriftens autoritet" i:/in:/from: *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* Oslo: Luther, 1982, redaktør Torleiv Austad, s./p. 160-185, ISBN/ISSN: 82-531-7376-8 (Kompendium/Compendium)
- Bauckham, Richard, "Reading scripture as a coherent story" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 38-53, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Carson, D. A., "Recent developments in the doctrine of scripture" i:/in:/from: *Hermeneutics, authority and canon* Leicester: Inter-Varsity Press, 1986, redaktør D. A. Carson et al., s./p. 5-48, ISBN/ISSN: 0-85111-572-1 (Kompendium/Compendium)
- Ellington, S.A., "Pentecostalism and the authority of scripture" i:/in: *Journal of pentecostal theology* , nr./issue 9 (1996), s./p. 16-38, ISBN/ISSN: 0966-7369 (Kompendium/Compendium)
- Fee, Gordon D., *Gospel and spirit : issues in New Testament hermeneutics* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1991, ISBN/ISSN: 0-943575-78-8
- Gilbrant, Thoralf, "Urkristent syn på Skriften" i:/in:/from: *Pinsebevegelsen i Norge 75 år, 1907-1982 [jubileumskonferansen i tekst og bilder]* Oslo: Filadelfiaforl., 1982, redaktør Terje Hegertun, s./p. 93-108, ISBN/ISSN: 82-534-0581-2 (Kildelitteratur/Source texts)
- Hays, R.B., "Reading scripture in light of the resurrection" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 216-238, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Hegertun, Terje og Kontaktutvalget for pinsebevegelsen i Norge, *Ja til Bibelen : bibelmanifest* Oslo: 2002 (Kildelitteratur/Source texts)
- Henriksen, Jan-Olav, *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, redaktør Jan-Olav Henriksen, ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Higgins, John R., "God's inspired word" i:/in:/from: *Systematic theology* Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, redaktør Stanley M. Horton, s./p. 81-115, ISBN/ISSN: 0-88243-319-9 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, R., "Scripture's authority in the Church" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 27-37, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Johnson, W.S., "Reading the scripture faithfully in a postmodern age" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 109-124, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Jones, L.G., "Embodying scripture in the community of faith" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 143-159, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Karlsen, Ludvig, "I pottemakerens hånd" i:/in:/from: *Alt av nåde* Oslo: Rex, 1995, s./p. 57-67, ISBN/ISSN: 82-7388-457-0 (Kildelitteratur/Source texts)
- Larsson, Edvin, "Fortolkning og skriftsyn - Det nye testamente" i:/in:/from: *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* Oslo: Luther, 1982, redaktør Torleiv Austad, s./p. 110-140, ISBN/ISSN: 82-531-7376-8 (Kompendium/Compendium)
- McSpadden, C., "Preaching scripture faithfully in the post-christendom Church" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 125-143, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4

- Sæbø, Magne, "Historisk-kritisk bibelforskning" i:/in:/from: *Bibelen og teologien : bidrag til skriftsynet* Oslo: Luther, 1982, redaktør Torleiv Austad, s./p. 74-87, ISBN/ISSN: 82-531-7376-8 (Kompendium/Compendium)
- Thomas, John Christopher, "Reading the Bible from within our traditions" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, redaktør Max Turner et al., s./p. 108-123, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x (Kompendium/Compendium)
- Wormnæs, Odd, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vitenskapsfilosofi* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 1987, s./p. 12-33, ISBN/ISSN: 82-05-17812-7 (Kompendium/Compendium)

PKU501 - Pastoralklinisk utdanning, 1. kurs

Emneansvarlig: Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng: 20
Undervises:

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Bergstrand, Göran, *Med livet som redskap : sex själavårdare berättar* Örebro: Libris, 1998, ISBN/ISSN: 9171951954
- Doehring, Carrie, *The practice of pastoral care : a postmodern approach* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22684-1/978-0-664-22684-8
- Dykstra, Robert C., *Images of pastoral care : classic readings* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780827216242
- Engedal, Leif Gunnar, "Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur : utfordringer og muligheter" i:/in:/from: *Mötet med den splittrade människan : om själavård i postmodern tid* Stockholm: Verbum, 2004, redaktør Björn Wiedel et al., s./p. 19-72, ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Gerkin, Charles V., *The Living human document : re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* Nashville: Abingdon Press, 1984, ISBN/ISSN: 0-687-22372-5
- Lyall, David, *Integrity of pastoral care* London: SPCK, 2001, ISBN/ISSN: 9780281050260

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg.
Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU501 er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. Læringsprosessen skjer individuelt og i gruppe. Programmet er en videreutdanning og fokuserer på følgende læringsområder:

- Personlig kompetanse: Læringsprosesser som fremmer personlig modenhet og selvinnsikt

- Teoretisk kompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglig kunnskap og innsikt

Integrasjonskompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglige ferdigheter, faglig modenhet og personlig integritet

PKU501 er et klinisk og praksisbasert emne hvor det kreves motivasjon til å arbeide med egne læringsbehov og villighet til å utforske egen praksis i prosess og åpen dialog med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning og kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført enten cand.theol.-graden (inkludert praktikum), master i teologi / kristendomsksunnskap, mastergrad i diakoni eller tilsvarende der sjelesorg inngår i grunnutdanningen. Det kreves to års praksis fra kirkelig tjeneste.
Videre kreves det at man har forutsetninger for å nyttiggjøre seg en prosessorientert / klinisk læringsmodell og har grunnleggende forutsetninger for å ta hånd om praksisinstitusjonenes konfidenter på en forsvarlig måte.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema vedlagt egenberetning m.m., gjennom opptaks-intervju og ved godkjenning av opptak ved de respektive kurssteder. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder: Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med kursstedets emnehefteObligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftetDelta i evaluering av studietilbudet
For å bestå emnet må studenten oppfylle alle studiekrav.

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evnen til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samle-mappen. Alle skriftlige oppgaver / notater gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.
Ved kursslutt avgir både studenten og PKU-veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke

bestått". Vurderingen vil også angi hvor vidt studenten anbefales å fortsette studiet til PKU502 nivået.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU501:
En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis
En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU501 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov
En veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale
Individuell veiledning
Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk karakter
Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element
Litteraturstudium på min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder
Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

Læringsområdene i PKU501
Læringsområdene er knyttet til følgende 3 grunnleggende læringsområder: Personlig kompetanse, teoretisk kompetanse og integrasjonskompetanse. Siden PKU er prosesslæring / klinisk læring over tid, defineres disse tre læringsområder likt for PKU501, 2 og 3, men konkrete læringsmål og vektleggingen av hvert læringsområde vil være forskjellig for de tre trinnene. Læringsområdene vil naturlig gripe inn i hverandre. Mål fra PKU502/3 vil derfor for noen studenter aktualiseres på PKU501.
For læringsområdet "personlig kompetanse" - er læringsmålene følgende:
økt bevissthet om seg selv og sin identitet / funksjon som sjelesørger i lys av egen historie, kulturell kontekst, relasjoner og gudsbilde
fordypet bevissthet om hvordan egen være- og arbeidsmåte virker på andre

identifisert og artikulert viktige teologiske tema, verdier og erfaringer som påvirker funksjon og selvforståelse som sjelesørger

For læringsområdet "teoretisk kompetanse" - er læringsmålene følgende:
innsikt i og kunnskap om egen trostradisjon og teologi

kunnskap om samfunnsvitenskapelige fortolkninger av menneskelig atferd som er relevant for sjelesørgerisk arbeid
kunnskap om viktige faktorer som former samspillet mellom konfident og sjelesørger
kunnskap om hovedretninger innen sjelesorgfaget, historisk og aktuelt

For læringsområdet "integrasjonskompetanse" - er læringsmålene følgende:

evne til å holde kliniske erfaringer og teologiske kunnskaper sammen på en integrert måte
evne til å anvende den kliniske læringsmodellen som middel til faglig og personlig vekst
evne til å formulere konkrete mål for faglig videreutvikling basert på personlig styrke så vel som svakhet, sårbarhet og grenser
utvikle en aksepterende grunnholdning, evne til aktiv lytting og empatisk / respektfull respons som sjelesørger
grunnleggende ferdigheter til å initiere, administrere, fordype og avslutte sjelesorgrelasjoner

PKU502 - Pastoralklinisk utdanning, 2. kurs

Emneansvarlig:	Hallvard Olavson Mosdøl (Hallvard.O.Mosdol@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert master i praktisk teologi, Master i klinisk sjelesorg

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *En själasörjares dilemma* Stockholm: Natur och kultur, 2002, ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Dykstra, Robert C., *Images of pastoral care : classic readings* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780827216242
- Eide, Øyvind M., "Det bærekraftige bibelord : fra debatten om Bibelens rolle i den sjelesørgeriske samtalen" i:/in:*Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2008), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Engedal, Leif Gunnar, "Sjelesorgens teologiske forankring og egenart : bidrag til refleksjon" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2008), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Grevbo, Tor Johan S., *Guds masker i sjelesorgen : hvordan forholde seg til det guddommelige maskespill teoretisk og praktisk?* [Vikersund] : Institutt for sjelesorg - Modum bad, 2003
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Schipani, Daniel S., *The way of wisdom in pastoral counseling* Elkhart, Ind.: Institute of Mennonite Studies, 2003, ISBN/ISSN: 0-936273-34-8
- Stifoss-Hanssen, Hans, "Ritualenes psykologiske og helbredende funksjon" i:/in:/from: *Møtet med den andre* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2007, redaktør Marit Bunkholt, s./p. 45-58, ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg. Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU502 er et klinisk og praksisbasert emne. Det kreves evne til å definere egne læringsbehov og villighet til videre utforsking og bearbeiding av egen praksis. Dette skjer i åpen dialog og prosess med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning samt de kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført PKU501 med anbefaling til videre PKU fra veileder på PKU501.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema vedlagt egenberetning m.m., gjennom opptaks-intervju og ved godkjenning av opptak ved den institusjon der studenten skal ha sin kliniske praksis. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.
Undervisning i emnet tilbys normalt hvert høst-/vårsemester ved godkjente kurssteder som MF har samarbeider med. Fra tid til annen gis PKU502 også med utvidet tidsramme (deltid over 9 måneder). Undervisningsgruppene kan bestå av studenter på alle 3 PKU-nivå.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:
Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med kursstedets emnehefte

Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet

Delta i evaluering av studietilbudet

For å bestå emnet må studenten oppfylle alle studiekrav

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evne til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samlemappen. Alle oppgaver / notater gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.
Ved kursslutt avgir både studenten og PKU - veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke

bestått". Vurderingen vil også angi hvor vidt studenten anbefales å fortsette studiet til PKU503- nivået.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU502:En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksisEn skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU502 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehovVeiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materialeIndividuell veiledningUndervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk karakter Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element Litteraturstudium på til sammen min. 500 sider, valgt etter samråd med veilederSamtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

For læringsområdet "teoretisk kompetanse" - er læringsmålene følgende:Kunnskap om en større bredde av sjelesørgeriske virkemidler, inklusive adekvat bruk av Bibel, bønn, ritualer samt konfliktbearbeiding, konfrontasjon og kriseintervensjoner Kunnskap om kontekstuelle forhold som former menneskers liv for å kunne gi omfattende sjelesorg til mennesker av ulik bakgrunn, i ulike livssituasjoner, faser og kriserKjennskap til ulike perspektiver på samtalemetodikk og relasjonsdynamikk,
For læringsområdet "personlig kompetanse" - er læringsmålene følgende: økt bevissthet i forhold til egne følelser for å bli bedre rustet til å møte konfidentens emosjonelle reaksjoner, også når disse forplantes til egen emosjonalitetøkt bevissthet om egen religiøs bakgrunn, spiritualitet og gudserfaring og evne til kritisk refleksjon over dette
For læringsområdet "integrasjonskompetanse"- er læringsmålene følgende: dokumentert evne til å artikulere en pastoral selvforståelse som er i samsvar med personlige forutsetninger, pastoralteologisk ståsted, erfaring med sjelesorgfaglig prosesslæring og erfaring som sjelesørger. dokumentert evne til å initiere gode samarbeidsrelasjoner og dialog med kollegaer, veileder og andre profesjonsgrupper, preget av gjensidighet, åpenhet og myndighetdokumentert evne til egenveiledning og realistisk selvvurdering i forhold til funksjon som sjelesorger, herunder evne til praktisk anvendelse av samtale metodikk

PKU503 - Pastoralklinisk utdanning, 3. kurs

Emneansvarlig: Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng: 20
Undervises:

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Approaches and methods in pastoral and practical theology" i:/in:/from: *The Blackwell reader in pastoral and practical theology* Oxford: Blackwell, 2000, redaktør Stephen Pattison et al., s./p. 73-145, ISBN/ISSN: 0-631-20744-9/0-631-20745-7
- Dykstra, Robert C., *Images of pastoral care : classic readings* St. Louis, Mo.: Chalice Press, 2005, ISBN/ISSN: 9780827216242
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-408, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Hunsinger, Deborah van Deusen, *Theology and pastoral counseling : a new interdisciplinary approach* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0842-5
- Lartey, Emmanuel Yartekwei, *Pastoral theology in an intercultural world* Peterborough: Epworth, 2006, ISBN/ISSN: 0-7162-0583-1/978-0-7162-0583-8
- Schipani, Daniel S. og Leah D. Bueckert, *Spritual caregiving in the hospital* Kitchener, Ont.: Pandora Press, 2006
- Stairs, Jean, *Listening for the soul : pastoral care and spiritual direction* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-8006-3239-7

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg. Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU503 er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. Læringsprosessen skjer individuelt og i gruppe. Programmet er en videre- utdanning og fokuserer på fordypning i følgende læringsområder:

- Personlig kompetanse: Læringsprosesser som fremmer personlig modenhet og selvinnsikt

- Teoretisk kompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglig kunnskap og innsikt

Integrasjonskompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglige ferdigheter, faglig modenhet og personlig integritet

PKU503 er et klinisk og praksisbasert emne. Det kreves derfor evne til å definere egne læringsbehov og villighet til videre utforsking og bearbeiding av egen praksis. Dette skjer i åpen dialog og prosess med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning samt de kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført PKU502 etter gjeldende opptakskrav, og med anbefaling fra godkjent veileder på PKU502 til videre pastoral-klinisk utdanning.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema med vedlagt egenberetning m.m., gjennom eventuelt opptaksintervju, og ved godkjenning av opptak ved de respektive kurssteder. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg, supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder: Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med studiestedets emnehefte
Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet

Delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evne til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samlemappen. Alle oppgavene / notatene gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.

Ved kursslutt avgir både studenten og PKU-veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke

bestått". Dersom studenten ønsker det, kan veileders sluttevaluering angi hvorvidt studenten anbefales å søke opptak på veilederutdanningen i PKU.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU503:En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis

En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU503 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov
En veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale
Individuell veiledning
Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk / PBL karakter
Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element
Litteraturstudium på til sammen min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder
Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

Læringsområdene i PKU503
er knyttet til videre fordypning innenfor følgende 3 områder: Integrasjonskompetanse, teoretisk kompetanse og personlig kompetanse.
Siden PKU er prosesslæring / klinisk læring over tid, defineres disse tre læringsområdene likt for PKU501/502/503, men konkrete læringsmål og vektleggingen av hvert tema vil være forskjellig for de tre trinnene.
Læringsområdene vil naturlig gripe inn i hverandre. Læringsmål fra PKU501/502 vil som regel vil videreføres på PKU503-nivået.
For læringsområdet "integrasjonskompetanse" - er læringsmålene følgende:innsiktsfull utøvelse av egen praksis som sjelesørger med ansvarlighet, selvstendighet, effektivitet, oversikt og tydelig profesjonell kommunikasjon som kjennetegn
grundig teologisk refleksjon omkring klinisk kasuistikk - med referanse til aktuell kunnskap fra de tilgrensende fagområder - og på en slik måte at teori og praksis, liv og lære kan sammenholdes og gjensidig utfordre hverandre
trygghet, tydelighet og bevissthet om egen pastoral rolle i et tverrfaglig fagmiljø, samt bidra aktivt til tverrfaglig samhandling
videreutviklet empati og lytteevne for bedre å kunne møte konfidentens følelser, ord og handlinger
For læringsområdet "teoretisk kompetanse"- er læringsmålene følgende:
videreutviklet evner til å lytte og fortolke konfidentens følelser, ord og handlinger i lys av sosio-kulturell kontekst og relevante innsikter fra tilgrensende fagområder
god kunnskap om hovedretninger innen sjelesorgfaget, samt evne til å kunne artikulere eget ståsted i forhold til trekk og tendenser i vår egen tid

kjennskap til relevant teori innenfor samfunnsvitenskapelig forskning og evne til å anvende slik kunnskap som ressurs i klinisk arbeid
For læringsområdet "personlig kompetanse"- er læringsmålene følgende:
økt bevissthet om holdninger som er avgjørende for kompetent bruk av seg selv som sjelesørger, herunder utfordringer knyttet til emosjonell tilgjengelighet og adekvat bruk av personlige erfaringer
økt bevissthet om egne holdninger knyttet til spørsmål om nærhet/avstand, respekt for egne og andres grenser/integritet
økt bevissthet om positive og problematiske sider ved bruk av pastoral omsorg, myndighet og autoritet

PT101* - Kirkekunnskap, spiritualitet og identitet med praksis

Emneansvarlig: Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro.
Emnet gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.
Emnet er organisert i tre delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (5 sp), B. Praksisstudium (1 sp), C. Identitet og spiritualitet (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen, skal studenten: ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningenbestå en kortprøve (1 1/2 timer) knyttet til delemne A få godkjent et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) knyttet til delemne Afå godkjent to refleksjonsnotater (1000-1500 ord) knyttet til delemne C Gjennomføre og få godkjent praksisforberedende oppgaver.delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
Arbeidsform og organisering:
Undervisning i forelesninger, seminarform, øvelser, selvstudium og praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Avsluttende vurdering
Emnet PT101 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (5 SP)
Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet, slik den fremstår i dag. I forlengelsen av TE111 skal dette gi studentene et godt grunnlag for selvstendig og strategisk praktisk-teologisk arbeid med ekklesiologiske og diakonale spørsmål knyttet til kirkens møte med ungdom.

MÅL
Studenten skal ha kunnskap om en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon kjennskap til grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst kjennskap til Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring kjennskap til diakonale arbeidsformer, med hovedvekt på ungdomsdiakoni i lokalmenigheten
B. PRAKSIS I MENIGHET (1 SP)
Ett av modulens ti studiepoeng vil handle om praksisforberedelse. Studentene skal bl.a. gjøre seg kjent i praksismenigheten og utføre noen enkle praksisforberedende oppgaver.

C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 SP)
Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og troserfaring. Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.

MÅL
Studenten skal ha kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring, kunnskap om problemstillinger knyttet til Gudstroen i møte med lidelsenkjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling, kjennskap til hovedelementer i vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

Merknad til litteraturlisten
I delemne C skal det i tillegg til den oppførte litteraturen velges 140 sider fra litteraturen som er listet i den supplerende litteraturlisten.

PT114 - Ledelse og medarbeiderskap

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

PT115 - Ledelse og medarbeiderskap i kirken

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Modulen fokusere på det spesifikke ved lederskap i en kirkelig kontekst.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT114 Ledelse og medarbeiderskap reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

ARBEIDSFORM:
Studiet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid, forelesninger og seminarundervisning med samtaler og øvelser.

Avsluttende vurdering

Emnet har bare ett vurderingsalternativ, klausurprøve (4 timer). Den tar sikte på å prøve studentenes evne til å gjøre rede for relevant fagstoff på en oversiktlig og mest mulig selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger. Karakteren (A-F) settes på grunnlag klausurprøven. Det er en forutsetning at studiekravet er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Mål og innhold

Studiet av emnet skal gi:
- god kunnskap om menighetsledelse og det allmenne prestedømmes teologi samt evne til å utøve utrustende lederskap,
- god kunnskap om konfliktløsning i kirkelig sammenheng,
- kunnskap om den betydningen kjønn har for rekruttering av ledere og utøvelse av ledelse,
- kunnskap om arbeid med frivillige både i kirke og andre sammenhenger.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konflikter i kirken : en artikkelsamling om forståelse, håndtering og forebygging av konflikter* Oslo: Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon, 2002, redaktør Frank Grimstad, s./p. 6-43, 88-99, 116-124, 150-163
- Hegstad, Harald, "Hva er menighetsutvikling, og hvorfor behøves det?" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2003), s./p. 4-9, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Hegstad, Harald, "Presten og de andre : ekklesiologiske perspektiver" i:/in:/from: *Prest og ledelse* Oslo: Verbum, 2000, redaktør Morten Huse, s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0 (Kompendium/Compendium)
- Kaufman, Tone Stangeland, "Should I stay or should I go? : er Indremisjonen et blivende sted for kvinner som ønsker seg en lederstilling?" i:/in: *Ung teologi* 34, nr./issue 3 (2001), s./p. 7-22, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Kvande, Elin og Bente Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nye kvinneliv : kvinner i menns organisasjoner* Oslo: Ad notam, 1993, s./p. 19-50, ISBN/ISSN: 82-417-0035-0
- Nordhaug, Halvor, "Menighetens prest" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2003), s./p. 10-21, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Repstad, Pål, "Jakten på det frivilliges egenart" i:/in:/from: *Den lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* Oslo : Universitetsforl., 1998, redaktør Pål Repstad, s./p. 13-35, ISBN/ISSN: 82-00-45025-2
- Skjevesland, Olav, *Morgendagens menighet : ledelse og livsform* [Oslo]: Verbum, 1998, ISBN/ISSN: 82-543-0793-8

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Askeland, Harald, *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Gjerp, D., "Konflikt og konflikthåndtering i kirken" i:/in:/from: *Prest og ledelse* Oslo: Verbum, 2000, redaktør Morten Huse, s./p. 355-372, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0
- Kaufman, Tone Stangeland, "Jeg har bare blitt godt behandlet som kvinne jeg, MEN ... : en presentasjon av fire former for kjønnsordnede prosesser" i:/in: *Ung teologi* 35, nr./issue 2 (2002), s./p. 51-64, ISBN/ISSN: 0333-340x

- Sahlin-Andersson, Kerstin og Anders Söderholm,
Beyond project management : new perspectives on the temporary-permanent dilemma
Malmö Oslo: Liber : Abstrakt, 2002, ISBN/ISSN: 91-47-06403-x/87-630-0107-1
- Torkelsen, Terje, *Når mennesker krenkes : helsefarlige personalkonflikter i kirken* [Oslo]: Genesis, 1998, ISBN/ISSN: 82-476-0054-4

PT190 - Åpent emne

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

PT202 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Margit Lovise Holte (Margit.L.Holte@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

PT204 - Bacheloroppgave med praksisavslutning

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

PT204* - Bacheloroppgave og praksis

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

PT272 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med menighetspraksis

Emneansvarlig:	Margareth Glad (Margareth.Glad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.
Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å kunne melde seg opp til emnene PT574 og PT575.
Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere en praksisoppgave fra menighetspraksis (1000-1500 ord) etter en fastlagt mal,
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord),
- innlevere plandokument (agenda) for gudstjeneste som er utarbeidet og gjennomført under praksis med en kort refleksjon (1000-1500 ord),
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Avsluttende vurdering

Emnet PT272 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet menighetspraksis PT272).

Mål

DELEMNE A. KRISTEN FORKYNNELSE (2/3 SP)
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenens funksjon i gudstjenesten,
- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. GUDSTJENESTELIV (2/3 SP)

Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- kunnskap om høymessens liturgi
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)
Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)
Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne
PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT 504 og 505.
Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.
Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.
Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.
Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.
Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT272»

PT278 - Menighetspraksis med konfirmasjon i nord

Emneansvarlig:	Geir Hansen (Geir.Hansen@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Vår

PT279 - Innføring i praktisk teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst

PT508 - Menighetspraksis

Emneansvarlig:	Geir Hansen (Geir.Hansen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår

PT509 - Institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Margareth Glad (Margareth.Glad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

PT510 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Margareth Glad (Margareth.Glad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT510 gir en grunnleggende innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg ¿, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- levere samtalereferat eller kasusdrøfting (1500-1800 ord) som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet PT510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi.

Studentene skal ha
- kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- oversikt over sentrale posisjoner og problemstillinger i aktuell sjelesorgfaglig debatt,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- ferdighet i å føre en sjelesørgerisk samtale.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal studenten i samråd med faglærer velge ut ca. 200 sider fra supplementslitteraturen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Okkenhaug, Berit, "Kap. 1-10" i:/in:/from: *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- "Utdrag om vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 129-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 0333-3388

- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 18, nr./issue 1 (1998), s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Harbsmeier, Eberhard og Hans Raun Iversen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s./p. 384-423, ISBN/ISSN: 87-7457-170-2
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, redaktør Sølvi Helseth et al., s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

PT511 - Kateketikk 1: Innføring i kateketisk arbeid

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

Emnet gir en grunnleggende innføring i kateketisk arbeid og skal gi hjelp til å utvikle kunnskaper, holdninger og ferdigheter som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Studentene skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen,
- bestå en kortinnlevering,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet PT511 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold
Studentene skal ha
- god kunnskap om kirkelige undervisningsplaner og modeller for gjennomføring,
- god kunnskap om mål og innhold i ulike tiltak i dåpsopplæringen,
- kjennskap til de viktigste samarbeidspartnere for kirken i kateketisk sammenheng,
- kjennskap til samarbeidspartnernes egenart og forutsetninger for samarbeid,
- kjennskap til kateketisk arbeid blant mennesker med særlige behov.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s./p. 6-33, 66-79, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0
- Asheim, Ivar, "Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* (1978), s./p. 180-187, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Engelsen, Britt Ulstrup, *En læreplanteoretisk analyse av planer for menighetspedagogisk virksomhet i den norske kirke* Oslo: Universitetet i Oslo. Pedagogisk forskningsinstitutt, 1998
- Fylling, Hilde, Morten Svendsen og Kristin Norseth, *Gud gjør ikke forskjell på barn : barn med spesielle behov* Oslo: IKO-forl., 1995, ISBN/ISSN: 82-7112-414-5
- Krych, M., "The Gospel calls us" i:/in:/from: *Lifelong learning : a guide to adult education in the church* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1997, redaktør Rebecca Grothe, s./p. 12-32, ISBN/ISSN: 0-8066-2999-1 (Kompendium/Compendium)
- Lorentzen, Kristin, "Et utvalg" i:/in:/from: *I bredde, lengde og dybde : en studie av dåpsskole for 6-åringer i fem lokalmenigheter* Trondheim: Tapir, 2002, s./p. 31-136, ISBN/ISSN: 82-519-1775-1
- Redse, A., "Kyrkjeleg undervisning i ei ny tid" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* Trondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein et al., s./p. 31-51, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Rypdal, Marit, *Kort innføring i didaktikk*
- Theil, H., "Børns religiøsitet" i:/in:/from: *Ud fra en gudstjenstlig sammenhæng : håndbog om indledende konfirmationsforberedelse* Frederiksberg: Materialecentralen, 1996, s./p. 43-69, ISBN/ISSN: 87-7495-018-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Akerø, Hans Arne, *Vårt alterbord er dekket : barn og nattverd* Oslo: Iko, 1995, ISBN/ISSN: 82-7112-368-8
- Hirsch, Asbjørn, *Menighetens egen plan : veileder for lokal dåpsopplæring* Oslo: IKO-forlaget, 1996, ISBN/ISSN: 82-7112-449-8
- Jørgensen, Randi H., *Skole møter kirke : ideer til samarbeid* Oslo: IKO-forl., 1999, ISBN/ISSN: 82-7112-455-2

PT512 - Kateketikk 2: Menighets- og familiepedagogikk

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT512 bygger videre på PT511 og tar sikte på å utdype studentenes kateketiske og pedagogiske kunnskaper og gi hjelp til å arbeide med undervisnings- og oppdragelsesvirksomheten i menigheten i lys av pedagogisk teori.

Emnet består av tre delemner: A. Menighetspedagogikk (3 sp), B. Valgemne/fordypnings¬emne (5 sp) og C. Familiepedagogikk (2 sp).

Forkunnskapskrav:
Konfirmantpraksis må være avlagt før en kan påbegynne PT512.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studentene skal
- ha godkjent fremmøte (75 prosent) i seminargruppen,
- skrive en artikkel på 6 -10 sider i tilknytning til delemne A,
- delta i en PT-gruppe,
- lage faglig foredrag/artikkel i tilknytning til delemne B etter nærmere avtale,
- gi respons på to forskjellige utkast fra andre studenter i ulike faser av skriveprosessen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnets avsluttende vurdering er en muntlig prøve (30 minutter). Det er en forutsetning at studiekravene er bestått før det gis anledning til å gå opp til muntlig prøve. Muntlig vurderes med «bestått»/«ikke bestått».

Mål

DELEMNE A. MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 STUDIEPOENG)

Studentene skal ha
- innsikt i ulike sider ved menigheten som læringsfelt,
- evne til å reflektere over kirkens pedagogiske oppgaver,
- innsikt i strategier som kan videreutvikle kirkelig undervisning,
- evne til å evaluere dagens undervisningsformer og gi impulser til å utvikle kirkens undervisning videre.

DELEMNE B. VALGEMNE/FORDYPNINGSEMNE (5 STUDIEPOENG)

Studentene skal
- ha utdypet innsikt i et selvvalgt pedagogisk emne med relevans til menighetspedagogisk arbeid

DELEMNE C. FAMILIEPEDAGOGIKK (2 STUDIEPOENG)

Studenten skal ha
- god kunnskap om familiepedagogikk,
- evne til å evaluere kirkelig arbeid blant familier og gi impulser til å utvikle det videre.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Everist, Norma Cook, "Et utvalg" i:/in:/from: *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville , Tenn.: Abingdon Press, 2002, s./p. 21-253, ISBN/ISSN: 0-687-04500-2

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Myhre, Reidar, *Oppdragelse i helhetspedagogisk perspektiv* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1994, ISBN/ISSN: 82-417-0406-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- *Familien i fokus : ressurshefte* Oslo: IKO-forl., 1994, ISBN/ISSN: 82-7112-356-4
- Elshof, J.K.T., "Ministry to families in the local church" i:/in:/from: *Foundations of ministry : an introduction to Christian education for a new generation* Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1992, redaktør Michael J. Anthony, s./p. 185-198, ISBN/ISSN: 0-8010-2166-9
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Familiepedagogikk : oppdragelsens hva, hvordan og hvorfor* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1997, s./p. 30-82, ISBN/ISSN: 82-417-0706-1
- Evenshaug, Oddbjørn, "Verdiformidling i familien" i:/in:/from: *Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* Oslo: Universitetsforlaget, 1992, redaktør Sverre Dag Mogstad et al., s./p. 127-140, ISBN/ISSN: 82-00-21185-1

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bø, Ingerid, *Foreldre og fagfolk : foreldrenes og samarbeidets vilkår* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-15-00303-6
- Harbo, Sigmund, "Familiens rolle i den religiøse holdningsdannelse" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 5 (1990), s./p. 225-228, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Schorre, H.J., "Mellom benkene? : om fars plass i kirken" i:/in:/from: *Fars bok* Oslo: IKO-forl., 1998, redaktør Lars Inge Magerøy et al.,s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7112-506-0
- Wirgenes, P.E., "Som en far bærer sitt barn : om far og mann i bibelen" i:/in:/from: *Fars bok* Oslo: IKO-forl., 1998, redaktør Lars Inge Magerøy et al., s./p. 32-51, ISBN/ISSN: 82-7112-506-0

PT513 - Menighetsbygging og katekettjeneste

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.

PT513 bygger videre på PT171, PT272, PT510 og PT511 og skal gi hjelp til å videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke. Det skal også gi hjelp til å utvikle personlig og åndelig modenhet og kateketisk identitet.

Emnet består av seks delemner: A. Menighetsbygging og lederskap i menighet (3 stp), B. Sjelesorg (2 stp), C. Homiletikk (3 stp), D. Liturgikk (2 stp), E. Menighetspedagogikk (3 stp), F. Kirkerett (1 stp), G. MPU (1 stp), H. Grunnskolepraksis (4 stp) og I. Retreat (1 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT505 Menighetsbygging og prestetjeneste, reduseres dette emnet med 16 sp

Studiekrav

Studenten skal
- ha godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen og praksis,
- bestå grunnskolepraksis (observasjon 2 uker, undervise i minst 2 KRL-timer med detaljert og begrunnet undervisningsplan, levere en av disse undervisningsplanene i fronter)
- få godkjent en praksisoppgave på inntil 3000 ord knyttet til egen observasjon og deltakelse i praksis i relasjon til et eller flere av delmålene for studieemnet
- bestå egnethetsvurdering,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen muntlig prøve (30 minutter) og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering.
Studenter som får underkjent sin praksisrapport, får 14 dager til å forbedre denne. Studenter som ikke får godkjent praksis, får mulighet til å oppfylle kravene gjennom en forlenget praksis samme semester eller fornyet praksis semesteret etter.
Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått» på grunnlag av muntlig eksamen.
I dette emnet inngår egnethetsvurdering som selvstendig studiekrav. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til katekettjeneste».

Mål

DELEMNE A. MENIGHETSBYGGING OG LEDERSKAP (3 STUDIEPOENG)

Hva vil det si å bygge menighet? Både prestetjenesten og katekettjenesten er i stadig endring. Ulike tider har hatt ulike lederideal. Dagens kirkelig ansatte utfordres til å profilere sin egen forståelse av tjenesten ut fra menighetenes behov og sine egne forutsetninger. Ulike modeller for ledelse må vurderes ut fra menighetsbygging som et overordnet praktisk-teologiske kriterium.

Delemnet vil også ta opp spørsmål om kateketens identitet og selvforståelse og kateketen som pedagogisk leder.

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- evne til arbeid med egen forståelse av lederrollen,
- evne til å motta og gi veiledning,
- kjennskap til veier til et fordypet trosliv,
- god kjennskap til teologi og metode for menighetsbygging,
- kjennskap til vigslingsliturgien for kateketer,
- innsikt i spørsmål knyttet til ledelse, samarbeid og konflikthåndtering i menigheten,
- innsikt i motivasjon og utrustning av frivillige medarbeidere,

- innsikt i egen identitet og selvforståelse i møte med katekettjenesten.

B. SJELESORG (3 STUDIEPOENG)
Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Videre drøftes utfordringer knyttet til spenningen mellom familieliv og katekettjeneste, vekslingen mellom arbeid og hvile, forholdet mellom personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste og konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om yrkesetikk. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid - med spesiell vekt på arbeid blant barn og unge.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- kunnskap om sorg og sorgarbeid
- kunnskap om forholdet mellom privatliv og kirkelig tjeneste
- kjennskap til autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning
- kunnskap om åndelig liv for den kirkelig ansatte
- god kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i forhold til barn og unge.

C. HOMILETIKK (3 STUDIEPOENG)
Forkynnelse står sentralt i katekettjenesten i Den norske kirke. I forkynnelsen vil hele kateketens teologiske kompetanse komme til anvendelse. Forkynnelse er en krevende oppgave der ikke bare de faglige kunnskaper, men også kateketens egen person og trosliv trekkes inn på en avgjørende måte.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om forholdet mellom homiletikk og hermeneutikk,
- kunnskap om betydningen av kateketens person for forkynnelsen,
- kjennskap til temaet forkynnelse ved kasualia,
- evne til kreativt prekenarbeid.

D. LITURGIKK (2 STUDIEPOENG)
Delemnet skal bidra til å utvikle studentenes egen holdning til gudstjenestelige oppgaver og gi en økt forståelse for gudstjenestearbeid med spesiell vekt på barn og unge.

Det fokuserer også på en sunn forståelse av kateketens rolle i gudstjenesteforberedende arbeid: deltakelse i utvikling av menighetens gudstjenestevirksomhet, arbeid i stab, ev. gudstjenesteutvalg omkring gudstjenester og arbeid med langtidsplanlegging av gudstjenester i en menighet.

MÅL
Studentene skal etter fullført delemne ha:
- evne til å planlegge, lede og inspirere gudstjenestearbeid, og innsikt i egen funksjon i slikt arbeid,
- evne til å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av gudstjenester og til å lede gudstjenestearbeid.

E. MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 SP)
Den norske kirkes dåpspraksis og folkekirkepreg stiller menighetene overfor store utfordringer på det kateketiske feltet. Kateketikk på dette nivået i studiet har som mål å motivere og utruste kandidatene til å ivareta kateketisk arbeid i menigheten på en integrert og faglig god måte. Kandidaten skal gjennom studiet settes i stand til å lede, planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning og annet trosformidlingsarbeid i menigheten.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om menigheten som sted for trosformidling i et livslangt perspektiv,
- god kunnskap om kirkelig dåpsopplæring og konfirmantarbeid og evne til refleksjon rundt de utfordringene disse reiser
- kunnskap om egnede metoder i kirkens kateketiske arbeid
- evne til kirkelig formidling, herunder å planlegge og gjennomføre konfirmantarbeid
- evne til å arbeide med medarbeiderfostring

F. KIRKERETT (1 STUDIEPOENG)
Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om kirkelovgivningen,
- kunnskap om kirkens struktur og organisasjon
- kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger,
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven

- god kunnskap om regler for taushetsplikt

G. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 STUDIEPOENG)
MPU skal gi en praktisk kompetanse rettet mot kateketens liturgiske funksjoner. Øvelsene bygger på praktisk liturgi og personlig uttrykk fra delemne B i PT501 og delemne C i PT502. Øvelsene skal gi konkrete erfaringer med bruk av kirkens gudstjenestebøker og ulike gudstjenesteformer - og bidra til å utvikle studentenes personlige liturgiske uttrykk.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- ferdighet innenfor stemmebruk, kroppsspråk og liturgisk utførelse,
- kjennskap til de elementene som ligger til grunn for arbeidet med et personlig liturgisk uttrykk,
- evne til å relatere sine kunnskaper om formidlingsteori og stemmebruk til eget ferdighetsnivå og utviklingspotensiale,

H. GRUNNSKOLEPRAKSIS (4 STUDIEPOENG)
Veiledet skolepraksis varer i 2 uker og finner sted i en offentlig grunnskole. Gjennom grunnskolepraksisen skal studenten få et innblikk i skolens liv gjennom observasjon og deltakelse. Studenten skal få mulighet til å observere og reflektere over skolens funksjon i samfunnet i oppdragelse og opplæring i samarbeid med foreldre og i relasjon til et lokalsamfunn.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- evne til å analysere en lærers ulike funksjoner
- evne til å observere og vurdere undervisning
- evne til å observere og reflektere over skolens liv i relasjon til dens verdiplattform
- evne til å analysere forholdet mellom formell og praktisert læreplan
- øvelse i å undervise i KRL-faget
- kunnskap om og innsikt i skolens samarbeid med trossamfunn i lokalmiljøet med vekt på skole-kirkesamarbeidet

Praktisk gjennomføring
Praksisperioden skal bestå av en kombinasjon av observasjon og deltakelse på alle lærerens funksjonsområder i skolen. Studentene observerer undervisning i flere fag og deltar selv i undervisningen i KRL med veiledning både før og etter. Som grunnlag for denne veiledningen må studenten skrive en detaljert og begrunnet undervisningsplan til sin egen undervisning som kan utgjøre deler av eller hele undervisningstimer. En av disse planene leveres til studiestedet i Fronter.

Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå. Den praktiske og faglige tilretteleggingen av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder. Det utbetales ingen lønn under praksisperioden for veiledet undervisning.

I. RETREAT (1 SP)
Studentene deltar på retreat over fire dager. Hensikten er å gi en praktisk innføring i kristen bønn og meditasjon innenfor rammen av en retreat med vekt på stillhet og faste tidebønner.
Studenten skal gis hjelp til å utvikle sitt eget trosliv, og til å forberede seg til en forestående kirkelig tjeneste.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestlige funksjoner" i:/in:/from: *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 7. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2007, s./p. 65-66
- "Temanummer om menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2003), s./p. hele heftet, ISBN/ISSN: 0800-6857
- *Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for kateketer : fastsatt av Kirkemøtet 20. november 2004*
- Aarflot, Andreas, "Embetsteologi og vigsling" i:/in:/from: *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* Trondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. ikke oppgitt., ISBN/ISSN: 82-519-1724-7
- Alveng, Kristine Aksøy, *Rett kalt kateket : vigslingens betydning for kateketers tjenesteidentitet og forståelsen av katekettjenesten i Den norske kirke* Oslo: K.A. Alveng, 2004, s./p. 51 bl.
- Hjertenæs, Magnar, "Eit spørsmål om identitet - perspektiv på kateketane i Den norske kyrkja" i:/in:/from: *Kateketen i fokus : nokre perspektiv på katekettenesta* Trondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. ikke oppgitt., ISBN/ISSN: 82-519-1724-7
- Skarsaune, Oskar, "Det tredelte embete og det ene" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* , nr./issue 1 (1999), ISBN/ISSN: 0040-7194

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, "Et utvalg" i:/in:/from: *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, s./p. 13-117, 177-205, 218-234, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997, ISBN/ISSN: 0-687-01674-6
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, redaktør Sølvi Helseth et al., s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-334-02815-9
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Stavenes, Anne-May, "Kan sjelesorgen være åndelig veiledning?" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2002), s./p. 77-83, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wikström, Owe, "Del II: Åndelig veiledning" i:/in:/from: *Mørket som blender* Oslo: Luther, 1995, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-7575-2
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 158-165, 214-220, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 19-168, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 171-224, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4
- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 13-130, 178-259, ISBN/ISSN: 82-00-22462-7

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- *Kirkeårets tekster* Oslo: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 82-543-0473-4/82-543-0379-7/82-543-0476-9
- *Norsk salmebok : med bønnebok : [godkjent ved kongelig resolusjon av 29.juni 1984 til bruk i menigheter som gjør vedtak om det]* [Bokmålutg.] utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2002, s./p. 1199 s. /, ISBN/ISSN: 82-543-0925-6
- *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* [Oslo]: Verbum, 1997, s./p. 318 s. /, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- Modéus, Martin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 17-36, 54-159, 273-287, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Liv i gudstjenesten, gudstjenesten i livet : betenkning om gudstjenesteliv og gudstjenestefornyelse i Den Norske kirke* 3. oppl. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 1994

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s./p. 6-33, 66-79, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0
- "Konfirmasjonstidens gudstjenester" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 196-205
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 41-60, 89-104, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- *Et utvalg : "-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 , hentet 2005-12-13 fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- "Et utvalg" i:/in:/from: *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5
- *Håndbok til Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1998
- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i:/in:/from: *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* Trondheim: Tapir, 1995, redaktør Dagfinn Rian et al., s./p. 187-203, ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium/Compendium)
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* Trondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein et al., s./p. 65-80, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Holdø, Cecilie Eidsøren, "Dåpssamtalepraksis i dag" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, redaktør Hans Arne Akerø et al., s./p. 171-183, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)

- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, "Et utvalg" i:/in:/from: *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001, s./p. 7-67 , hentet fra http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf
- Kultur- og kirkedepartementet, *Trusopplæring i ei ny tid : om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja* Oslo: Kultur og Kyrkjedepartementet, 2002 , hentet fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/regpubl/stmeld/043001-040002/dok-bn.html
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i:/in:/from: *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* Oslo: Universitetsforlaget, 1983, redaktør Ivar Asheim, s./p. 74-86, ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium/Compendium)
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, redaktør Hans Arne Akerø et al., s./p. 141-155, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART F LITTERATUR/LITERATURE

- "Alminnelige bestemmelser" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 13-15, ISBN/ISSN: 82-543-0508-0 (Kompendium/Compendium)
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 7. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2007, ISBN/ISSN: 262

DELEMNE/PART F SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kirkens tjenester ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 85-88, 126-128, 141-149, 166-168, 221-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Jørgensen, Ove Virik, *Juridisk oppslagsbok for Den norske kirke* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 1997, ISBN/ISSN: 343

PT573 - Sjelesorg med institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Margareth Glad (Margareth.Glad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi- høyere grad.
PT573 gir en innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg samt praksis på institusjon.
Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (3 sp), B. Institusjonspraksis (7 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT203-04V Sjelesorg og ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT503-04V Sjelesorg med institusjons, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT509-04V Institusjonspraksis (overgang), reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT510-04V Sjelesorg og diakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med DIA511-04V Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 2 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere observasjonsnotat (samtalereferat) eller kasusdrøfting (1000-1500 ord) som anvender teori fra pensum (delemne A) i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Avsluttende vurdering

Emnet PT573 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT573).

Mål

DELEMNE A. SJELESORG (3 SP)
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi. I forlengelsen av dette belyses også konkrete sjelesørgeriske emner med særlig relevans for institusjonstjenesten.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse
- kunnskap om institusjonssjelesorg
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid
- evne til å føre en sjelesørgerisk samtale, herunder dåpssamtale og sørgesamtale

DELEMNE B. INSTITUSJONSPRAKSIS (7 SP)
Veiledet institusjonspraksis varer i 4 uker og finner sted på sykehus eller annen institusjon. Det legges vekt på studentens møte med mennesker i sykdom og krise, møte med prestetjenesten i et tverrfaglig team på en institusjon og studentens egen vekst og modningsprosess mot prestetjeneste. Institusjonspraksis inneholder både observasjon og deltakelse.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til prestetjeneste i rammen av en institusjon
- evne til å møte mennesker i en sjelesørgerisk samtale
- evne til å forkynne og være liturg i en institusjonskontekst
- evne til observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer i møte med pasienter og ansatte
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å bruke egen erfaring som basis for videre læring

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Okkenhaug, Berit, "Kap. 1-10" i:/in:/from: *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- "Utdrag om vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 129-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Grevbo, Tor Johan, "Sjelesorgaktuelt : internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 18, nr./issue 1 (1998), s./p. 45-68, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Harbsmeier, Eberhard og Hans Raun Iversen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Praktisk teologi* Frederiksberg: Anis, 1995, s./p. 384-423, ISBN/ISSN: 87-7457-170-2
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, redaktør Sølvi Helseth et al., s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

PT574 - Stiftspraksis/pastoral praksis i menighet. Gudstjenesteøvelser

Emneansvarlig:	Margareth Glad (Margareth.Glad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
PT574 gir en videreutviklende trening i muntlighet og personlig uttrykk samt praksis stift/menighet.
Emnet består av to delemner: og A. Pastoral praksis i menighet (9 sp) og B. Muntlighet og personlig uttrykk (1 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT504-04V Stiftspraksis, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå stiftspraksis/pastoral praksis i menighet og levere evalueringsrapport fra praksis,
- bestå liturgisk øvingspraksis,
- levere logg, agendaer og gruppeoppgave (totalt 3000-5000 ord) fra deltagelse i gudstjenesteforberedende gruppe,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i form av praksis, undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell instruksjon
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Avsluttende vurdering

Emnet PT574 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT574).

Mål

DELEMNE A. STIFTSPRAKSIS/PASTORAL PRAKSIS I MENIGHET (9 SP)
For studenter tilhørende Den norske kirke: Praksisperioden varer i 5 uker og er en selvstendig prestetjeneste i det bispedømmet studenten er knyttet til gjennom ordningen «Veien til prestetjeneste» (VTP). Praksis er veiledet. Veileder arbeider ikke på studentens praksissted, men i nærliggende menighet. Veileder har normalt en særlig kompetanse innen veiledning. Stiftspraksis er et samarbeidstiltak mellom biskopene/bispedømmene og de teologiske lærestedene.
Se for øvrig heftet «Informasjon om stiftspraksis», eller se nettstedet: http://vtp.kirken.no.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke tilrettelegges tilsvarende praksis, som normalt vil finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å utføre kirkelig tjeneste med personlig og teologisk integritet og på en selvstendig og kritisk selvreflekterende måte
- evne til selvstendig observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av gudstjenester, og til å lede et gudstjenetearbeid
- kjennskap til arbeidsveiledning (ABV) gjennom erfaring, og evne til å nyttiggjøre seg denne

DELEMNE B. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)
Emnet forbereder studentene til stiftspraksis, og skal videreutvikle studentenes personlige uttrykk og formidling innenfor liturgifaget, med økte mål for evne til messesang og memorering av liturgiske tekster. Studiet gir studentene anledning til å arbeide videre med særlig fokus på formulering av eget språk, og gi basis for kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis.

Arbeidsformen er undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell coaching.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til stemmebruk, kroppspråk og liturgisk utførelse
- god evne til selvstendig egenøving
- god evne til nervøsitetsmestring
- god evne til å forme eget språkuttrykk
- evne til kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis

PT575 - Menighetsbygging og prestetjeneste

Emneansvarlig:	Fredrik Saxegaard (Fredrik.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
PT575 viderefører innføringsemnene innenfor de sentrale praktisk-teologiske emneområdene.
Emnet består av ni delemner: A. Menighetsbygging og pastoralt lederskap (3 stp), B. Sjelesorg (3 stp), C. Homiletikk (2 stp), D. Liturgikk (4 stp), E. Menighetspedaogikk (3 stp), F. Kirkerett (2 stp), G. Muntlighet og personlig uttrykk(1 stp), H. Pastoralgrupper (1 sp) og I. Retreat (1 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT513-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 16 sp
Med PT505-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 20 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- delta i pastoralgruppe,
- levere refleksjonsnotat fra deltakelse i basisgrupper i delemnet liturgikk/MPU,
- delta i retreat/retrett,
- bestå egnethetsvurdering. Denne bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet praksis),
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Seminar, øvelser, pastoralgruppe og retreat.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen muntlig prøve (30 minutter) og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering.

Mål

DELEMNE A: MENIGHETSBYGGING OG LEDERSKAP I MENIGHET (3 SP)
Hva vil det si å være prest? Prestetjenesten er i stadig endring. Ulike tider har hatt ulike presteideal. Dagens prester utfordres til å profilere sin egen forståelse av prestetjenesten ut fra menighetenes behov og sine egne forutsetninger. Sentralt i dette temafeltet står spørsmålet om hva slags type leder presten skal være. Ulike modeller for pastoral ledelse må vurderes ut fra menighetsbygging som et overordnet praktisk-teologiske kriterium.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om prestetjenestens teologi,
- grundig kunnskap om teologiske perspektiver på folkekirken,
- kjennskap til pastorale modeller,
- kjennskap til ordinasjonsliturgien,
- kjennskap til veier til et fordypet trosliv,
- kunnskap om teologi og metode for menighetsbygging,
- kjennskap til spørsmål knyttet til ledelse, samarbeid og konflikthåndtering i menigheten.

DELEMNE B: SJELESORG (3 SP)
Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori, og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Det legges særlig vekt på en fordypning av viktige tema knyttet til utformingen av en pastoral selvforståelse og utvikling av kommunikative evner i den sjelesørgeriske samtalen. Videre drøftes pastorale utfordringer knyttet til spenningen mellom familieliv og menighetsliv, vekslingen mellom arbeid og hvile, forholdet mellom personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste. Sjelesorgens egenart i spenningen mellom psykoterapi og åndelig veiledning belyses, sammen med konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om åndelig autoritet, maktutøvelse og seksualitet.

Delemnet retter søkelyset mot de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige med tanke på sjelesørgerisk arbeid. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid i forbindelse med dåp og gravferd. Konteksten for drøftingene vil være de muligheter og utfordringer som folkekirken og menigheten stilles overfor i forbindelse med forberedelse, gjennomføring og etterarbeid ved kasualia.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- kunnskap om sorg og sorgarbeid
- kunnskap om forholdet mellom privatliv og kirkelig tjeneste
- kunnskap om autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning
- kunnskap om åndelig liv for den kirkelig ansatte

DELEMNE C: HOMILETIKK (2 SP)
Forkynnelsen, og da særlig prekenen i gudstjenesten og ved de kirkelige handlinger, står helt sentralt i prestetjenesten i Den norske kirke. I forkynnelsen vil hele prestens teologiske kompetanse komme til anvendelse. Ikke minst gjelder dette for hermeneutikkens vedkommende. Forkynnelsen er en krevende oppgave der ikke bare de faglige kunnskaper, men også prestens egen person og trosliv trekkes inn på en avgjørende måte.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om forholdet mellom homiletikk og hermeneutikk,
- kunnskap om betydningen av prestens person for forkynnelsen,
- kjennskap til temaet forkynnelse ved kasualia,
- evne til kreativt prekenarbeid.

DELEMNE D: LITURGIKK (4 SP)
Delemnet skal gi økt innsikt i liturgiens historie, teologi og antropologi som grunnlag for egen refleksjon over og bearbeiding av de erfaringene som er gjort i stiftspraksis og gudstjenesteøvelser. Kunnskapene skal bidra til å utvikle studentens egen holdning til prestetjenestens gudstjenestelige oppgaver og en økt forståelse for gudstjenester og kasualia som meningsbærende møtesteder i folkekirken. Delemnet fokuserer også på en sunn forståelse av prestens rolle i konkret gudstjenesteforberedende arbeid: ledelse og utvikling av menighetens gudstjenestevirksomhet, arbeid i gudstjenesteutvalg og stab omkring gudstjenester og arbeid med langtidsplanlegging av gudstjenester i en menighet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om antropologiske og sosiale aspekter ved liturgi,
- grundig kunnskap om kirkens liturgier og om liturgi- og revisjonshistorie og evne til å bruke denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid
- god kunnskap om hymnologi og liturgisk språk og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid,

DELEMNE E: MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 SP)
Den norske kirkes dåpspraksis og folkekirkepreg stiller menighetene overfor store utfordringer på det kateketiske feltet. Kateketikk på dette nivået i studiet har som mål å motivere og utruste kandidatene til å ivareta kateketisk arbeid i menigheten på en integrert og faglig god måte. Kandidaten skal gjennom studiet settes i stand til å lede, planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning og annet trosformidlingsarbeid i menigheten.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om menigheten som sted for trosformidling i et livslangt perspektiv,
- grundig kunnskap om kirkelig dåpsopplæring og konfirmantarbeid og evne til refleksjon rundt de utfordringene disse reiser
- kunnskap om egnede metoder i kirkens kateketiske arbeid
- evne til kirkelig formidling, herunder å planlegge og gjennomføre konfirmantarbeid
- evne til å arbeide med medarbeiderfostring

DELEMNE F: KIRKERETT (2 SP)
Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. For presten er forpliktelsen på kirkens ordninger en del av ordinasjonsløftet. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning og presten er statstjenestemann. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett. Prestens oppgave som vigsler innebærer også at det innenfor rammen av faget skal gis innføring i ekteskapslovgivningen. Særregler for presters taushetsplikt skal gjennomgås.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om kirkelovgivningen, (herunder grunnloven, kirkeloven, gravferdsloven, helligdagsloven),
- grundig kunnskap om kirkens struktur og organisasjon,
- grundig kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger (jf gudstjenestebøkenes alminnelige bestemmelser), herunder en særlig

innføring i ekteskapslovgivningen,
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven,
- grundig kunnskap om regler for taushetsplikt for prester.

DELEMNE G: MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)
Studiet av MPU skal på siste nivå gi studentene mulighet til å få tilpasset instruksjon og individuell tilbakemelding. Arbeid i mindre grupper skal gi innsikt i egen framtreden i et arbeidsfellesskap, som leder og som deltager. Faget legger grunnlag for videre utvikling og kritisk vurdering av egen funksjon i seinere yrkesutøvelse.
Arbeidsformen er tilpasset individuell coaching, øvelse med instruksjon i mindre grupper og arbeid i basisgrupper uten lærer.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til refleksjon omkring formidling, dialog og respons
- innsikt i egen framtreden i et arbeidsfellesskap og evne til å lede et gudstjenestearbeid
- evne til å utnytte sitt uttrykkspotensiale, og nyansere og variere sitt uttrykk.

DELEMNE H: PASTORALGRUPPER (1 SP)
Pastoralgruppen fungerer som veiledning i gruppe med utgangspunkt i egne erfaringer («case» og tema) fra praksis, annen kirkelig tjeneste eller fra undervisningen ved fakultetet.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til å reflektere over forholdet mellom person, tro og tjeneste med sikte på en fremtidig tjeneste som prest i kirken.
- innsikt i hvordan en selv fungerer i samarbeid og samhandling med andre.

DELEMNE I: RETREAT (1 SP)
Studentene deltar på retreat over fire dager. Hensikten er å gi en praktisk innføring i kristen bønn og meditasjon innenfor rammen av en retreat med vekt på stillhet og faste tidebønner.
Studenten skal gis hjelp til å utvikle sitt eget trosliv, og til å forberede seg til en forestående kirkelig tjeneste.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Menighetsutvikling" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2003), s./p. hele heftet, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Baasland, Ernst, "Ledelsesstrukturer i den eldste kirke" i:/in:/from: *Reform og embete : festskrift til Andreas Aarflot på 65-årsdagen den 1. juli 1993* Oslo: Universitetsforlaget, 1993, redaktør Per-Otto Gullaksen et al., s./p. 181-197, ISBN/ISSN: 82-00-21813-9 (Kompendium/Compendium)
- Grevbo, Tor Johan, "Pastoralt lederskap - en teologisk og kirkelig nødvendighet" i:/in:/from: *Prest og ledelse* Oslo: Verbum, 2000, redaktør Morten Huse, s./p. 63-80, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0 (Kompendium/Compendium)
- Lappegard, Sevat, "Folkekyrkjeteologi" i:/in:/from: *Folkekirken : status og strategier* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1988, redaktør Bjørn Sandvik, s./p. 107-131, ISBN/ISSN: 82-90561-03-2 (Kompendium/Compendium)
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *En kirke for folket : en debattbok om statskirke og folkekirke* Oslo: Luther, 2006, s./p. 49-131, ISBN/ISSN: 82-531-3328-6
- Skjevesland, Olav, "Ordinasjonen i Det nye testamente" i:/in:/from: *Reform og embete : festskrift til Andreas Aarflot på 65-årsdagen den 1. juli 1993* Oslo: Universitetsforlaget, 1993, redaktør Per-Otto Gullaksen et al., s./p. 199-212, ISBN/ISSN: 82-00-21813-9 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Lathrop, Gordon, *The pastor : a spirituality*
Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 117-125, 141-149, 169-198, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, "Et utvalg" i:/in:/from: *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, s./p. 13-205, 218-234, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- Aarflot, Hilde Marie, "Bort fra de store teoriene : en presentasjon av trekk i nyere sorgforskning" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 3 (2001), s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 0333-3388

- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Danbolt, Lars Johan, *Den underlige uka : de sørgende og begravelsesriten* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Gerkin, Charles V., *An introduction to pastoral care* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1997, ISBN/ISSN: 0-687-01674-6
- Henriksen, Jan-Olav og Hilde Marie Aarflot, "Å møte en annen" i:/in:/from: *Møte mellom pasient og sykepleier* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, redaktør Sølvi Helseth et al., s./p. 157-172, ISBN/ISSN: 82-417-1126-3
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Pattison, Stephen, *A critique of pastoral care* 3. utg./ed. London: SCM Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-334-02815-9
- Patton, John, *Pastoral care in context : an introduction to pastoral care* Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1993, ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Stavenes, Anne-May, "Kan sjelesorgen være åndelig veiledning?" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2002), s./p. 77-83, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wikström, Owe, "Del II: Åndelig veiledning" i:/in:/from: *Mørket som blender* Oslo: Luther, 1995, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-531-7575-2
- Ziemer, Jürgen, *Seelsorgelehre : eine Einführung für Studium und Praxis* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000, ISBN/ISSN: 3-525-03601-9/3-8252-2147-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 158-165, 214-220, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 19-168, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 13-130, 178-259, ISBN/ISSN: 82-00-22462-7

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 400
- *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2
- *Kirkeårets tekster* Oslo: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 82-543-0473-4/82-543-0379-7/82-543-0476-9
- *Norsk salmebok : med bønnebok : [godkjent ved kongelig resolusjon av 29.juni 1984 til bruk i menigheter som gjør vedtak om det]* [Bokmålutg.] utg./ed. [Oslo]: Verbum, 2002, s./p. 1199 s. /, ISBN/ISSN: 82-543-0925-6
- *Salmer 1997 : tillegg til Norsk salmebok* [Oslo]: Verbum, 1997, s./p. 318 s. /, ISBN/ISSN: 82-543-0743-1
- Modéus, Martin, *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Liv i gudstjenesten, gudstjenesten i livet : betenkning om gudstjenesteliv og gudstjenestefornyelse i Den Norske kirke* 3. oppl. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 1994
- Lathrop, Gordon W., *Holy ground : a liturgical cosmology* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-8006-3590-6
- Lathrop, Gordon, "Et utvalg" i:/in:/from: *Holy things : a liturgical theology* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s./p. 1-32, 87-138, ISBN/ISSN: 0-8006-2727-x

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- "Konfirmasjonstidens gudstjenester" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 196-205
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1992, s./p. 6-33, 66-79, ISBN/ISSN: 82-7545-002-0
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 41-60, 89-104, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- *Et utvalg : "-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 , hentet 2005-12-13 fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- "Et utvalg" i:/in:/from: *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-72, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5
- *Håndbok til Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 1998
- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i:/in:/from: *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* Trondheim: Tapir, 1995, redaktør Dagfinn Rian et al., s./p. 187-203, ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium/Compendium)
- Birkedal, Erling, "Kunnskapsformidler eller medvandrer?" i:/in:/from: *"Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* Trondheim: Tapir, 2001, redaktør Jan Ove Ulstein et al., s./p. 65-80, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Holdø, Cecilie Eidsøren, "Dåpssamtalepraksis i dag" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, redaktør Hans Arne Akerø et al., s./p. 171-183, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, "Et utvalg" i:/in:/from: *Dåpsopplæring i Den norske kirke : delrapport, september 2001* Oslo: Kirkerådet, 2001, s./p. 7-67 , hentet fra http://www.kirken.no/kirke_stat/rapport/dapsopp.pdf

- Kultur- og kirkedepartementet, *Trusopplæring i ei ny tid : om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja* Oslo: Kultur og Kyrkjedepartementet, 2002 , hentet fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/regpubl/stmeld/043001-040002/dok-bn.html
- Kvalbein, Hans, "Fra melk til fast føde" i:/in:/from: *For kirke og skole : festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* Oslo: Universitetsforlaget, 1983, redaktør Ivar Asheim, s./p. 74-86, ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium/Compendium)
- Schøien, Harald, "Dåpssamtale når barnet snakker for seg selv" i:/in:/from: *Himmelgaven : kirkens møte med mennesker ved dåp* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 2002, redaktør Hans Arne Akerø et al., s./p. 141-155, ISBN/ISSN: 82-90561-14-8 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART F LITTERATUR/LITERATURE

- "Alminnelige bestemmelser" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 13-15, ISBN/ISSN: 82-543-0508-0 (Kompendium/Compendium)
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 7. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2007, ISBN/ISSN: 262

DELEMNE/PART F SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Kirkens tjenester ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd" i:/in:/from: *Våre tider i Guds hånd : kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* Oslo: Verbum, 1997, redaktør Berit Okkenhaug et al., s./p. 85-88, 126-128, 141-149, 166-168, 221-223, ISBN/ISSN: 82-543-0756-3
- Jørgensen, Ove Virik, *Juridisk oppslagsbok for Den norske kirke* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 1997, ISBN/ISSN: 343

PT589 - Tilleggsprøve i kirkerett

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervises:	

Generell informasjon

Emnet er en tilleggsprøve som kreves for studenter som ønsker å få faglig jevngodhetsvurdering for å kunne søke om ordinasjon i Den norske kirke.

For studiemål (pensum) og oppsatt litteratur, se PT575, delemne F.

PT652 - Pastoral lederutvikling

Emneansvarlig: Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng: 30
Undervises:

Generell informasjon

Presteforeningen, ved Fagråd for Pastoral Lederutvikling, og Menighetsfakultetet tilbyr i fellesskap dette videreutdanningsemne (30st) i Pastoral Lederutvikling. Emnet bygger i stor grad på erfaringer fra Presteforeningens kurs i PLU 2003-2005. I den flora av kurstilbud innen organisasjon og ledelse som tilbys, vil dette emnet profilere det spesielle ved pastoral ledelse. Derfor inngår et arbeid med pastoralteologi og kirkeforståelse. Videre har emnet en uttalt lokal forankring, ved at et konkret prosjekt for hver deltaker inngår som en hovedbestanddel. Lederutvikling kan heller ikke se forbi betydningen av selvinnsikt og personlig utvikling. Derfor får dette også stor plass, men med en tydelig relevans til spiritualitet, prestetjeneste og samhandling med andre.
Emnet består av 4 delemner: A. Prosjekt i ledelse (10 sp), B. Personlig utvikling (8 sp), C. Ekklesiologi og pastorallære (6 sp) og D. Organisasjon og ledelse (6 sp)
Forkunnskaper: Avlagt cand.teol.-eksamen eller liknende, samt minimum 3 års prestetjeneste.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen, det vil si deltakelse på alle kursukene
- levere læringskontrakt etter nærmere beskrivelse (1000 - 1500 ord)
- gjennomføre og dokumentere lokalt prosjekt etter nærmere beskrivelse
- gjennomføre 360 grader evalueringsprofil etter nærmere beskrivelse
(delemne A, Bog D)
- levere et kort refleksjonsnotat knyttet til delemne C eller D: (inntil 1000 ord)
- levere et lengre refleksjonsnotat knyttet til det av delemnene C eller D som ikke ble behandlet i kort refleksjonsnotat: (inntil 3000 ord)
- levere refleksjonsnotat som dokumenterer læringsprosessen i kurset, med utgangspunkt i læringskontrakten (1000 - 1500 ord)
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Avsluttende vurdering

Emnet PT652 har oppfylte studiekrav som vurderingsform.
Emnet vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

Mål

A. PROSJEKT I LEDELSE (10 stp)
Hver deltaker gjennomfører et ledelsesprosjekt med reell lokal forankring.

STUDIEMÅL
Studenten skal ha etter fullført delemne ha:
- evne til å utvikle egen pastoral lederadferd i lokal kontekst
- evne til å reflektere over relevante yrkesetiske problemstillinger
- godt kjennskap til grunnleggende teori om prosjektarbeid
- evne til å planlegge og gjennomføre et prosjekt ut fra en definert målsetting
- evne til å reflektere over egen rolle som prosjektleder

B: PERSONLIG UTVIKLING (8 stp)
Deltakerne arbeider med selvinnsikt og autentisitet som pastorale ledere. Til dette anvendes blant annet Enneagrammet som verktøy til selvinnsikt, personlig utvikling og til å se sammenhengen mellom personlighet og spiritualitet. Anvendelsen skjer individuelt, i grupper og ved felles undervisning.
STUDIEMÅL
Studenten skal ha:
- evne til å erverve ny selvinnsikt, både gjennom individuelt arbeid og i forpliktende samspill med andre
- godt kjennskap til Enneagrammets typologi og metode
- evne til å se positivt endringspotensial i egen personlighet, samt til å legge strategier for endringer.

C: EKKLESIOLOGI OG PASTORALLÆRE (6 stp)
Emnet belyses ved forelesninger, litteraturstudium og arbeid i grupper.

STUDIEMÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- godt kjennskap til nyere retninger innen ekklesiologisk teologi
- godt kjennskap til ulike forståelser av det kirkelige embede og pastoralt lederskap
- evne til å reflektere ekklesiologisk og pastoralteologisk i forhold til Den norske kirke som organisasjon

D: ORGANISASJON OG LEDELSE (6sp)
Emnet belyses ved forelesninger, casedrøftinger, arbeid i grupper og litteraturstudium

STUDIEMÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til ulike organisasjonsteorier og anvendelsen av disse på konkrete organisasjoner
- kjennskap til ulike ledelsesteorier og anvendelsen av disse i ulike ledersituasjoner
- godt kjennskap til ulike lederstiler og innsikt i egen kompetanseprofil
- evne til å relatere organisasjons- og ledelsesteori til ekklesiologi og pastorallære
- evne til å anvende teorier om organisasjon og ledelse i egen praktisk pastoral kontekst

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, Olga, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* Oslo: Abstrakt forlag, 2000, s./p. 223, ISBN/ISSN: 82-7935-015-2
- Repstad, Pål, *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* 4. rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-15-01123-3

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Andersen, Erling S. og Eva Schwencke, *Prosjektarbeid : en veiledning for studenter* 3. utg./ed. Bekkestua: NKI forl., 2001, ISBN/ISSN: 82-562-5449-1/978-82-562-5449-1

Eller:/Or:
- Tofteskov, Jens, *Projektvejledning : og organisering af projektarbejde* Fredriksberg: Samfundslitteratur, 1996, ISBN/ISSN: 87-593-0526-6

Eller:/Or:
- Kaasa, Asbjørn, *Prosjektarbeid : en strategi for læring og en måte å organisere et arbeid på : studiehefte* Oslo: Diakonhjemmets høgskolesenter, Senter for frivillig innsats, 1995

Eller:/Or:
- *Prosjektarbeid* 2. utg./ed. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter, 1998, ISBN/ISSN: 82-7726-520-4
- Christensen, Søren og Kristian Kreiner, *Projektledelse i løst koblede systemer : ledelse og læring i en ufuldkommen verden* København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1991, ISBN/ISSN: 87-574-5930-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Benner, David, *The gift of being yourself : the sacred call to self-discovery* Trowbridge: Eagle Publishing, 2004, ISBN/ISSN: 9780863476112
- Metz, Barbara og John Burchill, *Enneagrammet og bønn : om å oppdage oss selv i møte med Gud* Oslo: Verbum, 1994, ISBN/ISSN: 82-543-0656-7
- Rohr, Richard og Andreas Ebert, *Sjelens 9 ansikter : enneagrammet - et redskap til personlig vekst* Oslo: Verbum, 1993
- Rohr, Richard, *Enneagram II : advancing spiritual discernment* Gracewing, 1995, s./p. xi, 191 p., ISBN/ISSN: 0-8245-1766-0
- Tolomeo, Diane, Pearl Gervais og Remi J. De Roo, *Biblical characters and the enneagram : images of transformation* Victoria, B.C.: Newport Bay Publ., 2001, ISBN/ISSN: 9780921513131

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- *Fellesuttalelsen fra Porvoo med Porvooerklæringen : den omforente teksten fra det fjerde kommisjonsmøtet, Järvenpää, Porvoo stift, Finland, 9.-13. oktober 1992* 2. utg./ed. [Oslo] ,: Mellomkirkelig råd, 1994
- *Dåp, nattverd og embete* [Oslo]: Verbum, 1983, ISBN/ISSN: 82-543-0125-5
- "Tjenesteordning for menighetsprester; Tjenesteordning for proster; Tjenesteordning for biskoper; Kirkeloven" i:/in:/from: *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 7. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2007, s./p. ikke oppgitt
- Croft, Steven J. L., *Ministry in three dimensions : ordination and leadership in the local church* London: Darton, Longman & Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52313-4
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, redaktør Kjell Olav Sannes et al., s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Kärkkäinen, Veli-Matti, *An introduction to ecclesiology : ecumenical, historical & global perspectives* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-8308-2688-2

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Avotie, L., "Ledelse : et mannlig territorium?" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* Bergen: Fagbokforl., 2002, redaktør Ståle Einarsen et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Colbjørnsen, T., "Byråkratiets endelikt? : ledelse av fleksible organisasjoner og selvbevisste medarbeidere" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* Bergen: Fagbokforl., 2002, redaktør Ståle Einarsen et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Einarsen, Ståle og Anders Skogstad, "Effektiv ledelse : en gjennomgang av det 20. århundres viktigste perspektiver" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* Bergen: Fagbokforl., 2002, redaktør Ståle Einarsen et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Fløistad, G., "Kultur, etikk og kommunikasjon" i:/in:/from: *Ledelse på godt og vondt : effektivitet og trivsel* Bergen: Fagbokforl., 2002, redaktør Ståle Einarsen et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-738-8
- Johnsen, Erik, Tor Busch og Jan Ole Vanebo, *Ledelse av ledelsesprosessen* [Oslo]: TANO, 1995, ISBN/ISSN: 82-518-3342-6
- Kirkeby, Ole Fogh, "Ledelsesfilosofi : lederdyder under inspiration fra antikken" i:/in:/from: *Etik, ansvar og værdier i den offentlige sektor : en debatbog* København: Finansministeriet, 2000, s./p. ikke oppgitt , hentet fra http://www.fm.dk/1024/visPublikationesForside.asp?artikelID=2803
- Morgan, Gareth, "Om endringslogikk : organisasjonen som noe som er under stadig omforming" i:/in:/from: *Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori* Ny utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 255-306, ISBN/ISSN: 82-00-12728-1
- Morgan, Gareth, "Selvstyre og læring : organisasjonen som hjerne" i:/in:/from: *Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori* Ny utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 83-127, ISBN/ISSN: 82-00-12728-1
- Morgan, Gareth, "Om å skape sosiale realiteter : organisasjonen som kultur" i:/in:/from: *Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori* Ny utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. 129-160, ISBN/ISSN: 82-00-12728-1

PT661 - Profesjonsutøvelse og prestetjeneste i helse- og sosialsektoren

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er et studieretningsemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i praktisk teologi, studieretning spesialisering i praktisk prestetjeneste i helse- og sosialsektoren.

Presteforeningen, ved Lønns- og fagutvalg for prester i helsesektoren (LFPH), har arbeidet lenge med å få til en ny runde med videreutdanning for prester i helse- og sosialsektoren. Den første og hittil eneste runden av denne utdanningen ble avsluttet våren 2000. LFPH har også arbeidet lenge med å få til en spesialistgodkjenning for prester i helse- og sosialsektoren. Hvor denne utdanningen er et moment i de kravene som denne legger opp til.

Emnet gir en fordypning og videreutdanning for prester i helse- og sosialsektoren. Emnet fokuserer på presterollens egenart og ser den i sammenheng med de andre profesjonene i helse- og sosialsektoren. Emnet gir også en fordypning i kristen antropologi og gir evne til å drøfte utvalgte problemstillinger i møte med profesjonsutøvelsen. I tillegg gir emnet en refleksjon over riters betydning for møte med mennesker i helse- og sosialsektoren.

Emnet består av fem delemner: A. Prest, identitet, rolle og relasjon (7 sp), B. Prest, profesjon og etikk (3 sp), C. Helse og menneskesyn (4 sp), D. Anvendt etikk (4 sp) og E. Riter, religiøsitet og livstolkning (2 sp).

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte (75 %) i undervisningen,
- refleksjonsnotat over personlige læringsmål (1200 ord),
- refleksjonsnotat (1200-2000 ord) knyttet til profesjonsforståelse (delemne A/B),
- refleksjonsnotat (1200-2000 ord) knyttet til helse og etikk (delemne C/D),
- større refleksjonsnotat (4000-6000 ord) som knytter sammen delemne A og ett eller flere delemner,
- sluttsamtale i tilknytning til avsluttende refleksjonsnotat over læringsprosess (1600 ord),
- delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Arbeidsformer og organisering: Ressursforelesninger, seminar, kollokvier, selvstudium, arbeid i referansegrupper, veiledning og ClassFronter.

Avsluttende vurdering

Emnet mappevurderingsom eksamensform. For at mappen skal kunne leveres inn, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde én av de mindre refleksjonsnotatene (selvvalgt), det avsluttende læringsnotatet og det større refleksjonsnotatet. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått»

Mål

A. PREST, IDENTITET, ROLLE OG RELASJON (7 SP)
Delemnet skal gi en hjelp til refleksjon over presterollen sett fra prestens egen synsvinkel med vekt på identitet og autentisitet. Emnet skal videre gi hjelp til å reflektere over den særegne basis som ligger i det å være prest i helse- og sosialsektoren med vekt på rolle og relasjon til andre profesjoner.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til nyere litteratur om presterollen,
- god kunnskap om begrepene identitet og autentisitet i en profesjonssammenheng,
- evne til å analysere egen presteerfaring i lys av sentrale teoriperspektiver på presterollen,
- evne til å reflektere over spesielle utfordringer for prester i helse- og sosialsektoren.

B. PREST, PROFESJON OG ETIKK (3 SP)
Delemnet gir en innføring i helselovgivning som er relevant for profesjonsutøvelsen. Emnet gir en hjelp til refleksjon over profesjonsetikken i møte med helse- og sosialsektoren.
MÅL
Studiet skal gi
- god kunnskap om profesjonsetiske grunnprinsipper
- god kunnskap om helselovgivning som er relevant for profesjonsutøvere i helse- og sosialsektoren
- evne til å reflektere over særlige utfordringer for presters profesjonsetikk i møte med helse- og sosialsektoren

C. HELSE OG MENNESKESYN (4 SP)
Delemnet gir en hjelp til refleksjon over det kristne menneskesyn i møte med forståelsen av helse, og gir et grunnlag til å reflektere over utvalgte problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren.
MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til grunnleggende trekk ved et kristent menneskesyn,
- god kunnskap om helsebegrepet slik det forstås i vårt samfunn,
- evne til å reflektere kritisk over det menneskesyn som kommer til uttrykk i praksis i vårt samfunn, med vekt på helse- og sosialsektoren,
- evne til å identifisere sentrale problemstillinger i skjæringspunktet mellom menneskesyn og helse, blant annet knyttet til livsfaser og aldring.

D. ANVENDT ETIKK (4 SP)
Delemnet drøfter utvalgte praktiske og etiske problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren.
MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til grunnleggende prinsipper for å kunne arbeide med anvendt etikk,
- god kjennskap til utvalgte etiske problemstillinger innenfor helse- og sosialsektoren, så som spørsmål knyttet til livets begynnelse og slutt, til bruk av moderne medisinsk teknologi og til prioriteringer innenfor helsevesenet,
- evne til å reflektere etisk ut fra egne erfaringer som prest i helse- og sosialsektoren.

E. RITE, RELIGIØSITET OG LIVSTOLKNING (2 SP).
Delemnet gir en innføring i hvordan riter er en religiøs ressurs i møte med mennesker, og hvordan prestetjenesten innenfor helse- og sosialsektoren bør arbeide med riter i sin profesjonsutøvelse.

MÅL
Studiet skal gi
- god kjennskap til nyere riteteori,
- god kunnskap om riteforvaltning i institusjonell sjelesorg,
- evne til å utforme og anvende religiøse ritualer i egen kontekst.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Bergstrand, Göran, *En själasörjares dilemma* Stockholm: Natur och kultur, 2002, ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sjelesorgens vei : en veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* Oslo: Luther, 2006, s./p. 302-520, ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Kolstad, Kristin og Eirik Os, "Sykehuspresten -kirkelig integritet og helsefaglig integrering" i:/in:/from: *Møteplass for presteforskning : presten i norsk kirke- og samfunnsliv* Trondheim: Tapir, 2002, redaktør Morten Huse et al., s./p. 229-254, ISBN/ISSN: 82-519-1801-4 (Kompendium/Compendium)
- Taylor, Charles, *Autentisitetens etikk* [Oslo]: Cappelen akademisk forl., 1998, ISBN/ISSN: 82-456-0622-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- *Normalinstruks for sykehusprester : vedtatt 12.03.1991* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1991
- *Lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (Helsepersonelloven) : med endringer, sist ved lov av 22. desember 2006 nr. 100 (i kraft 1. januar 2007) samt forskrifter* Oslo: Lovdata, 2006 , hentet 2007-01-15 fra http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/all/nl-19990702-064.html
- *Lovsamling for Den norske kirke : lover, forskrifter og annet regelverk* 7. rev. utg./ed. Oslo: Kirkerådet, 2007, ISBN/ISSN: 262
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Ethical issues in professional life* New York: Oxford University Press, 1988, redaktør Joan C. Callahan, s./p. 207-259, ISBN/ISSN: 0-19-505362-1/0-19-505026-6 (Kompendium/Compendium)
- *Yrkesetiske retningslinjer for prester* Oslo: Den norske kirkes presteforening, hentet 2009-01-06 fra http://www.prest.no/getfile.php/212142.799.cytquayqpu/yrkesetikk.pdf
- Brinchmann, B.S., "Kliniske etikk-komiteer og drøftinger av kliniske etiske problem i praksis" i:/in:/from: *Etikk for helsefagene* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, redaktør Per Nortvedt et al., s./p. 136-148, ISBN/ISSN: 82-05-34249-0/978-82-05-34249-1 (Kompendium/Compendium)
- Christoffersen, Svein Aage, *Profesjonsetikk : om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* Oslo: Universitetsforl., 2005, ISBN/ISSN: 82-15-00804-6/978-82-15-00804-2
- Ohnstad, Bente, "Et utvalg" i:/in:/from: *Rettigheter og plikter etter ny helselovgivning* Bergen: Fagbokforl., 2002, s./p. 11-23, 25-27, 45-63, ISBN/ISSN: 82-7674-876-7
- Thompson, Dennis F., ""The need for institutional responsibility" og "The institutional turn in professional ethics"" i:/in:/from: *Restoring responsibility : ethics in government, business, and healthcare* Cambridge: Cambridge University Press, 2005, s./p. 1-10, 267-277 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Profesjonsetikkens grunnlag : debatt : ti innlegg* 2005-2006 , hentet 2007-01-15 fra http://www.hio.no/enheter/senter_for_profesjonsstudier_sps/profesjonsetisk_nettverk/debatt
- Lebacqz, Karen og Joseph D. Driskill, *Ethics and spiritual care : a guide for pastors, chaplains, and spiritual directors* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-687-07156-9
- Morland, Egil, *Yrkesetikk for prestar* Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1997, redaktør Egil Morland, ISBN/ISSN: 82-90561-11-3
- Ohnstad, Bente, *Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, ISBN/ISSN: 82-05-31498-5 (Kompendium/Compendium)
- Pritchard, Michael S., *Professional integrity : thinking ethically* Lawrence, Kan.: University Press of Kansas, 2006, ISBN/ISSN: 0-7006-1446-x
- Wiest, Walter E. og Elwyn A. Smith, *Ethics in ministry : a guide for the professional* Minneapolis: Fortress, 1990, ISBN/ISSN: 0-8006-2391-6

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Helse og helhet : etiske og tverrfaglige perspektiver på helsefaglig teori og praksis* [Oslo] ,: Unipub, 2004, redaktør Jon Vegar Hugaas et al., s./p. 9-32, 60-109, 122-152, 185-254, ISBN/ISSN: 82-7477-185-0
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 17-73, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Leenderts, Torborg Aalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1997, s./p. 72-239, ISBN/ISSN: 82-00-42996-2

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Eriksson, Katie, *Det lidende menneske* [Oslo]: TANO, 1995, ISBN/ISSN: 82-518-3308-6
- Martinsen, Kari, *Fenomenologi og omsorg : tre dialoger* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00228-5
- Ruyter, Knut W. og Arne Johan Vetlesen, *Omsorgens tvetydighet : egenart, historie og praksis* Oslo: Pensumtjeneste : Gyldendal akademisk, 2004, ISBN/ISSN: 82-13-02329-3
- Schmidt, Ulla, "Rettferdighet eller omsorg? : betydningen av en feministisk kritikk for vår forståelse av rettferdighet som etisk ideal" i:/in:/from: *Feministteologi på norsk* Oslo: Cappelen akademisk forlag, 1999, redaktør Dagny Kaul et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-456-0735-5
- Torbjørnsen, Tor, "Skjematisk død - noen ord om dødsprosessens psykologiske sider" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 3 (1983), s./p. 20-30, ISBN/ISSN: 0333-3388

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nærhet og distanse : grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, s./p. 75-269, ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Magnusson, Lennart og Elizabeth Jane Hanson, "Informations- och kommunikationsteknologi i vård och omsorg för äldre - en etisk översikt" i:/in:/from: *Helse og helhet : etiske og tverrfaglige perspektiver på helsefaglig teori og praksis* [Oslo] ,: Unipub, 2004, redaktør Jon Vegar Hugaas et al., s./p. 153-166, ISBN/ISSN: 82-7477-185-0
- Ruyter, Knut W., Reidun Førde og Jan Helge Solbakk, "Kap. 1, 3 og 5" i:/in:/from: *Medisinsk og helsefaglig etikk* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-05-36260-4

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Beauchamp, Tom L. og James F. Childress, *Principles of biomedical ethics* 5. utg./ed. Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-19-514331-0/0-19-514332-9
- Bischofberger, Erwin, *Människovärdet vid livets gränser : etiska riktmärken för livsvetenskaperna och sjukvården* 2. utg./ed. Uppsala: Katolska bokförlaget, 1995, ISBN/ISSN: 91-85530-23-9
- Fagerberg, Holsten, et al., *Medicinsk etik och människosyn* 4. utg./ed. Stockholm: Liber, 1997, ISBN/ISSN: 91-47-04842-5
- Ruyter, Knut W., "Kasuistikk som saksbasert problemløsning : konserverende eller kritisk i normativ debatt?" i:/in:/from: *Likeverd og forskjell : en etisk intuisjon og dens grenser* [Oslo]: Universitetet i Oslo, 1997, redaktør Jon Wetlesen, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-91247-01-3

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE
- Bjørdal, Øystein, *Helse, liv og mot : om ritualer og symboler i hverdag og helse* Trondheim: Tapir : Liturgisk senter, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1727-1

DELEMNE/PART E SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Danbolt, Lars Johan og Hans Stifoss-Hanssen, *Gråte min sang : minnegudstjenester etter store ulykker og katastrofer* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-7634-743-2
- Gennep, Arnold van, *Overgangsriter* Oslo: Pax, 1999, ISBN/ISSN: 82-530-2094-5
- Grimes, Ronald L., *Beginnings in ritual studies* Rev. utg./ed. Columbia, S.C.: University of South Carolina Press, 1995, s./p. xxviii, 299 p., ISBN/ISSN: 1-57003-001-4
- Salomonsen, Jone, *Riter : religiøse overgangsritualer i vår tid* Oslo: Pax, 1999, ISBN/ISSN: 82-530-2096-1

PT662 - Kirkelig tjeneste ved kriser og katastrofer

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon

Emnet kan inngå som kjerneemne i studieprogrammet erfaringsbasert master i praktisk teologi, studieretning spesialisering i praktisk prestetjeneste i helse og sosialsektoren.
Emnet kan også inngå som valgfritt fordypningsemne i Disiplinbasert master i klinisk sjelesorg. Kurset avholdes i forlengelse av "Prestetjeneste og profesjon i helse og sosialsektoren" (20 studiepoeng)
"Kirkelig tjeneste ved kriser og katastrofer" fokuserer på den kirkelige tjenestes egenart og ser den i tverrfaglig sammenheng med de andre aktører i den totale kriseberedskap. Emnet gir også en fordypning i traumeforståelse, samt en videre fordypning i prinsipielt og praktisk arbeid med ritualer ved kriser og katastrofer. Dette delemnet vil videreføre og ikke duplisere tidligere stoff i helseprestutdanningen.
Emnet består av 3 delemner: A. Kriseforståelse og kriseintervensjon (4 sp), B. Kirkens plass i kriseberedskap og krisearbeid (3 sp), og C. Riter og ritualisering (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%)
- levere refleksjonsnotat over personlige læringsmål (500 - 1000 ord)
- levere ett refleksjonsnotat som behandler delemnene A og C samlet (4000 - 6000 ord)
- levere ett refleksjonsnotat til delemne B (1200 - 2400 ord)

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Når alle studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe med følgende oppgaver:det lille refleksjonsnotatet det større refleksjonsnotatet
Emnet vurderes på bakgrunn av vurderingsmappen til bestått / ikke bestått

Mål

A. Kriseforståelse og kriseintervensjon (4 stp)

Delemnet skal gi innføring i den teori og den erfaring som ligger til grunn for det krisepsykiatriske arbeidet i Norge, slik det har utviklet seg de siste 20-30 år. Emnet skal også gi hjelp til å reflektere teologisk over begrepene krise og kriseintervensjon.

Studiemål

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kriseteori og nyere forskning om krisepsykiatrisk arbeid
- kunnskap om tverrfaglighet og samspill i krisearbeid
- evne til å reflektere teologisk over krisens betydning og muligheter

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- *Psykososiale tiltak ved kriser og ulykker* Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-8121-163-6 , hentet 2008-06-26 fra http://www.kunnskapssenteret.no/Publikasjoner/932.cms
- Danbolt, Lars Johan og Hans Stifoss-Hanssen, "Kap. 12" i:/in:/from: *Gråte min sang : minnegudstjenester etter store ulykker og katastrofer* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2007, s./p. 225-230, ISBN/ISSN: 978-82-7634-743-2
- Dyregrov, Atle, *Katastrofepsykologi* 2. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7674-819-8
- Skants, Petter, *Omsorg i kriser : håndbok i psykososialt støttearbeid* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38465-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Blears, Hazel og Paul Coggins, *The needs of faith : communities in major emergencies : some guidelines* 2005 , hentet 2008-06-26 fra http://www.ukresilience.gov.uk/~/media/assets/www.ukresilience.info/faith_communities%20pdf.ashx
- Danbolt, Lars Johan og Hans Stifoss-Hanssen, "Kap. 10 og 13" i:/in:/from: *Gråte min sang : minnegudstjenester etter store ulykker og katastrofer* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2007, s./p. 201-216, 231-235, ISBN/ISSN: 978-82-7634-743-2
- Furseth, Inger, "Civil religion in a low key : the case of Norway " i:/in: *Acta sociologica* 37, nr./issue 1 (1994), s./p. 39-54, ISBN/ISSN: 0001-6993
- Gerkin, Charles V., *Crisis experience in modern life : theory and theology in pastoral care* Nashville: Abingdon, 1979, ISBN/ISSN: 0-687-09905-6
- Stone, Howard W., "Kap. 1,2 og 5" i:/in:/from: *Crisis counseling* 3. utg./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2009, s./p. 1-23, 71-86, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6352-0
- Torbjørnsen, Tor, "Religiøs mestring : Kenneth I. Pargament og The psychology of religion and coping" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 4 (2001), s./p. 251-266, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wirgenes, Paul Erik, "Når det verste skjer : å være kirke når katastrofen rammer" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 2 (2001), s./p. 109-122, ISBN/ISSN: 0333-3388

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Danbolt, Lars Johan og Hans Stifoss-Hanssen, "Kap. 1-9" i:/in:/from: *Gråte min sang : minnegudstjenester etter store ulykker og katastrofer* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2007, s./p. 25-200, ISBN/ISSN: 978-82-7634-743-2
- Stabrun, Erik J. og Marie Farstad, "Bygård i brann : rapport fra et oppfølgingsarbeid iverksatt av politi og kirke" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 21, nr./issue 2 (2001), s./p. 99-107, ISBN/ISSN: 0333-3388

PT663 - Kirke i en storbysammenheng - kontekstuell teologi i Oslo bispedømme

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon

Dette er et kurs for prester i Oslo bispedømme som vil delta i arbeid med å utvikle kirkens tolkning og kommunikasjon av evangeliet, slik at den kan fremstå som stadig mer levende, nær og tilgjengelig for mennesker i vår tid.

Gud i storby-prosjektet i Oslo bispedømme har satt søkelys på endringer i storbykulturen som utfordrer kirkelig kommunikasjon og nærvær på flere plan. Ut fra en refleksjon over egne og andres erfaringer vil kurset bidra til fornyet arbeid med bibeltekster, teologiske motiver og kirkelige praksiser i en urban kontekst.

Kurset vil hente inspirasjon fra tilsvarende arbeid i andre land, og samtidig knytte an til de ulike kontekster som finnes i bispedømmet, fra sentrumsområdene til de ulike "bygdene" som finnes i og rundt storbyen.

Forkunnskrav: Fullført cand.theol.-grad eller tilsvarende

Studiekrav

- godkjent deltagelse på Fagdagene 10-11 juni 2008
- godkjent deltagelse på to prostisamlinger høsten 2008 (september/november)
- innlevering av to mindre refleksjonsnotat på ca 1000-1500 ord
(ett til hver prostisamling)

Avsluttende vurdering

Emnet har godkjenning av studiekrav som vurderingsform. Refleksjonsnotatene samles inn av lokal koordinator på siste prostisamling, og oversendes MF. Kursgjennomføringen vurderes til bestått/ikke bestått. Kursdeltaker må legge ved egenerklæring om deltagelse på Fagdager/prostisamlinger.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å tolke bibeltekster og formidle evangeliet i en storbykontekst
- evnet til å bruke egne og andres erfaringer som ressurs i det teologiske arbeidet
- kjennskap til arbeidsmåter innenfor kontekstuell teologi med relevans for storbyen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Kirkestatistikk for Oslo bispedømme 2007" i:/in: *Årbok for Den norske kirke* (2008), s./p. 89-97, ISBN/ISSN: 0400-227x
- Bevans, Stephen B., "Contextual theology as a theological imperative" i:/in:/from: *Models of contextual theology* Rev. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 1-57075-438-1
- De Botton, Alain, "Om vaner" i:/in:/from: *Kunsten å reise* [Oslo]: Damm, 2008, s./p. 237-249, ISBN/ISSN: 978-82-04-15303-6
- Kvanvig, Helge S., "Fra tempelby til konsumby" i:/in:/from: *By søker sjel : byliv og kristen tro* [Oslo]: Verbum, 1992, s./p. 15-35, ISBN/ISSN: 82-543-0571-4
- Mayo, Bob, "The liturgy as dance" i:/in: *Church of England Newspaper* , nr./issue December (2006)
- Mayo, Bob, "Who is looking after whom" i:/in: *Church of England Newspaper* , nr./issue July (2007)
- Mayo, Bob, "Bob the clown" i:/in: *Church of England Newspaper* , nr./issue October (2006)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Bevans, Stephen B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Models of contextual theology* Rev. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, s./p. 16-88, ISBN/ISSN: 1-57075-438-1
- Brunstad, Paul Otto, "The green mile - om melankoli og tidsforståelse" i:/in:/from: *Seierens melankoli : et kulturanalytisk essay* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s./p. 123-143, ISBN/ISSN: 82-05-31167-6
- Drane, John, "Cultural change, church life and the future shape of christian ministry" i:/in:/from: *Cultural change and biblical faith : the future of the church* Carlisle, Cumbria, CA: Paternoster, 2000, s./p. 104-129, ISBN/ISSN: 0-85364-979-0

- Kvanvig, Helge S., "Byen som scene" i:/in:/from: *By søker sjel : byliv og kristen tro* [Oslo]: Verbum, 1992, s./p. 71-102, ISBN/ISSN: 82-543-0571-4
- Leech, Kenneth, "The captivity and liberation of theology" i:/in:/from: *Through our long exile : contextual theology and the urban experience* London: Darton, Longman and Todd, 2001, s./p. 121-135, ISBN/ISSN: 0-232-52334-7
- Winsnes, Ole Gunnar, *Med kalkulator mot myter : om medlemskap i Den norske kirke i Oslo* , s./p. 20. Ikke publisert

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bevans, Stephen B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Models of contextual theology* Rev. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, s./p. 88-143, ISBN/ISSN: 1-57075-438-1
- Björklund, Kristina, Håkan Stenow og Christina Sandahl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Exposure : att utsätta sig för utsatthet* Lund: Arcus, 2004, s./p. 67-96, ISBN/ISSN: 91-88552-49-7
- Campbell, Charles L., *Dislocated exegesis* , hentet 2008-09-23 fra http://www.homiletics.org/
- De Botton, Alain, "Om å eie skjønnhet" i:/in:/from: *Kunsten å reise* [Oslo]: Damm, 2008, s./p. 211-233, ISBN/ISSN: 978-82-04-15303-6
- Linneberg, Arild, "Formalisme og strukturalisme" i:/in:/from: *Moderne litteraturteori : en innføring* Oslo: Universitetsforl., 1993, s./p. 11-17, ISBN/ISSN: 82-00-07733-0/978-82-00-07733-6
- Nordhaug, Halvor, "Kan vi preke som før? : prekenens vilkår i en postmoderne situasjon" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* 2, nr./issue 33-41 (2005), ISBN/ISSN: 0800-6857
- Nøtvik Jakobsen, Rolf, "Exodus før og no" i:/in:/from: *Festskrift til Tor Aukrust : mennesket, kulturen, samfunnet* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, 2001, redaktør Lars Frode Larsen et al., s./p. 89-111, ISBN/ISSN: 82-91925-06-2

PT671 - Åndelig veiledning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet «Åndelig veiledning» (ÅVL) har som mål å fremme den åndelige veiledningen i kirken og i prestetjenesten.Kurset vil gi kunnskap om ulike veiledningstradisjoner, og gi hjelp til å reflektere teologisk over disse. Det legges særlig vekt på de muligheter og utfordringer som luthersk og ignatiansk spiritualitet representerer i møte med dagens åndelige søken. I samsvar med emnets praktisk-kirkelige målsetning, vil man legge til rette for at studentene gjør egne erfaringer både med å motta og gi åndelig veiledning under kvalifisert supervisjon. Emnet legger derfor op til en vekselvirkning og et samspill mellom sentrale samlinger og regionale tiltak knyttet til lokalt menighetsliv. Kurset er utviklet og gjennomføres i et nært samarbeid mellom Det teologiske Menighetsfakultet og Den norske kirkes presteforening.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive et notat (800-1200 ord) som klargjør egne læringsmål for emnet,
- skrive to rapporter, på inntil 2000 ord hver, fra to bøker og/eller artikler i den oppsatte litteraturen til emnet,
- skrive to refleksjonsnotater, på inntil 2000 ord hver, fra henholdsvis egen veiledning og egen læringsprosess i kursforløpet,
- skrive en rapport, inntil 200 ord, fra veiledet praksisprosjekt i kursperioden,
- skrive et essay, på inntil 4000 ord, om et selvvalgt tema med sentral relevans for emnets tematikk. Emnet avtales og godkjennes i samarbeid med kursledelsen.
- gjennomføre individuell veiledningsprosess med godkjent veileder,
- gjennomføre personlig retreat på anbefalt retreatsted,
- ha godkjent oppmøte (75 %) på de sentrale og regionale samlinger som inngår i emnet,
- delta i evalueringen av emnets innhold og gjennomføring.

Mer utfyllende til arbeidsmåte og omfang:
Emnet tas normalt over en periode på fire semester. I denne perioden gjennomføres i alt fire kurssamlinger, to sentrale og to regionale. I tillegg deltar studenten på én retreatuke, gjør lokalt prosjektarbeid, og gjennomfører foreskrevne personlige veiledningsprosesser i samspillet mellom emnets tre viktigste læringselementer, nemlig tilegnelse av teoretisk kunnskap, praktisk veiledningserfaring og egenrefleksjon.
Både omfanget av og variasjonen i de arbeidsmåter som inngår i emnet, tilsier en viss reduksjon i omfanget av den teoretiske oppsatte litteraturen som inngår normalt i et 30 sp-emne (ca. 2500-3000 sider).

Avsluttende vurdering

De skriftlige arbeidene samles og leveres i en kursmappe (samlemappe). Med utgangspunkt i kursmappen etablerer studenten selv en vurderingsmappe der følgende arbeider inngår: essayet, en bokrapport og ett refleksjonsnotat.
Vurderingsmappen vurderes med «bestått»/«ikke bestått», får deltakeren 14 dagers frist til å bearbeide innlevert vurderingsmappe med sikte på ny innlevering og vurdering.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til forskjellige former for åndelig veiledningspraksis i rammen av menighetsliv og praktisk prestetjeneste,
- god kunnskap om kristen spiritualitet i rammen av luthersk teologi og tradisjon,
- god kunnskap om åndelig veildedning slik den begrunnes, utformes og praktiseres innenfor en ignatiansk tradisjon,
- evne til kritisk refleksjon i møte med ulike former for åndelig lengsel i rammen av vår egen kultur,
- god kunnskap om den religiøse erfaringens sosiale og psykologiske forutsetninger, og evne til kritisk refleksjon over egen troserfaring,
- evne til innlevelse i og forståelse av egenarten i andres troserfaring.

Merknad til litteraturlisten

Den oppførte litteraturen er veiledende. Det er i utgangspunkt anledning til å velge inn annen litteratur som vurderes som bedre egnet for kursets formål (omfang og nivå må være forsvarlig). Endringen skjer i samsvar med kursledelsen og meldes inn. Det samlede omfang av litteratur som inngår i kurset er normert til ca. 1500 sider.

PT682 - Individuelt videreutdanningsemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Ta kontakt med etter-/videreutdanningsrådgiver for mer informasjon.

PT683 - Individuelt videreutdanningsemne: Spesialkompetanse i praktisk prestetjeneste element 3

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Ta kontakt med etter-/videreutdanningsrådgiver for mer informasjon.

PT692 - Åpent fordypningsemne i Praktisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

RL1010 - Religionsvitenskap

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Pedagogikk i skole og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE , Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 (som har mappevurdering).

Emnet består av tre delemner: A. Religion som fenomen (2,0 stp), B. Religionshistorie (6,5 stp) og C. Religion i samfunnet i dag (1,5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp
Med KRL111(gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp
Med KRL112 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp
Med KRL103 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 7 stp
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3,5 stp

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110, gjelder andre studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnet RL1010 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål og innhold

Gjennom dette emnet i religionsvitenskap skal studentene bli kjent med begrep, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen. Studiets hovedfokus er en beskrivelse av de fire verdensreligionene jødedom, islam, hinduisme og buddhisme med vekt på deres særpreg når det gjelder historisk bakgrunn, tro og kultus, og deres plass i dagens flerkulturelle samfunn, både nasjonalt og internasjonalt.
De enkelte religionene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. På bakgrunn av innføringen i verdensreligionene skal studentene også tilegne seg kunnskap om religiøst mangfold og nyreligiøse strømninger i dagens samfunn.

Mål

DELEMNE A: RELIGION SOM FENOMEN (2 STP)

Studenten skal etter fullført emne ha

- god kunnskap om religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen

DELEMNE B: RELIGIONSHISTORIE (6,5 STP):

Studenten skal etter fullført emne ha

- god kunnskap om hinduisme, buddhisme, jødedom og islam med vekt på historisk bakgrunn, tekster, lære og etikk
- kjennskap til høytider, symboler, arkitektur og religiøst liv i disse religionene

DELEMNE C: RELIGION I DAGENS SAMFUNN (1,5 STP):

Studenten skal etter fullført emne ha:

- kjennskap til verdensreligionenes stilling i Norge
- kjennskap til nyreligiøse strøminger
- kjennskap til religions- og livssynsdialog i skole og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Eliade, Mircea og Einar Thomassen, "Innledende essay" i:/in:/from: *Det hellige og det profane og andre skrifter* Rev. utg./ed. Oslo: De norske bokklubbene, 2003, s./p. IX-XXXVI, ISBN/ISSN: 82-525-3733-2/978-82-525-3733-8 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea, *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 26-42, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2 (Kompendium/Compendium)
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er religion* Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 7-66, ISBN/ISSN: 978-82-15-00551-5
- Kværne, Per, "Tanker omkring studiet av religion" i:/in:/from: *Religionshistorie og religionsundervisning : noen fagdidaktiske synspunkter* Trondheim: Tapir, 1983, redaktør Per Kværne et al., s./p. 9-29, ISBN/ISSN: 82-519-0571-0/82-519-1131-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Sure 1; Sure 2, 27-37; Sure 4, 26-38, 154-175; Sure 5, 1-10; Sure 19, 16-36; Sure 24, 23-34; Sure 37, 97-110; Sure 112 " i:/in:/from: *Kor anen* Oslo: Universitetsforlaget, 1980, redaktør Einar Berg, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kompendium/Compendium)
- "Oppvåkningen; Lærens hjul settes i gang; Alt brenner; Lignelsen om den forgiftede pil" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, redaktør Torkel Brekke, s./p. 65-66, 72-75, 76-78, 133-136, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- "Utdrag" i:/in:/from: *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, redaktør Knut A. Jacobsen, s./p. 36-42, 62-71, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg i Tanak: 2. Mos. 10-15; 19-20; 34. 3. Mos. 19-20. 5. Mos. 6,4-9" i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Ov ersettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 37-131, 177-266, 305-316, ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Rian, Dagfinn og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødedommen og islam* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 5-103, 123-221, ISBN/ISSN: 82-7634-164-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensreligioner i Norge* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, redaktør Knut A. Jacobsen, s./p. 44-72, 91-114, 138-167, 188-214, ISBN/ISSN: 82-15-00815-1

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 195-271, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Alver, Bente Gullveig [et al.], "Et utvalg" i:/in:/from: *Myte, magi og mirakel : i møte med det moderne* Oslo: Pax, 1999, s./p. 8-21, ISBN/ISSN: 82-530-2037-6/978-82-530-2037-2 (Kompendium/Compendium)
- Leirvik, Oddbjørn, "Religionsdialogen i fleirkulturen" i:/in:/from: *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, s./p. 51-69, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1 (Kompendium/Compendium)

RL1020 - Livssynskunnskap og religionspedagogikk

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad, Pedagogikk i skole og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, profesjonsstuiet i Teologi og Master i Teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 (som har mappevurdering)
Emnet består av to delemner: A. Livssynskunnskap (5 stp), B. Religionspedagogikk (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med K-RLE1110 reduseres dette emnet med 10 stp.
Med KRL111 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3 stp.
Med KRL112 reduseres dette emnet med 5,5 stp.
Med KRL103 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 3 stp.
Med KRL104 (gammelordning) reduseres dette emnet med 3 stp.
Med KRL105 (gammel ordning) reduseres dette emnet med 2,5 stp.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet RL1020 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Prøven gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål

DELEMNE A. LIVSSYNSKUNNSKAP (5 STP)

Livssynskunnskap arbeider med ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles både ut fra egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Studiet inkluderer en drøfting av forholdet mellom de faglige begrepene livssyn, religion og livstolkning. Det tar også opp utfordringer knyttet til religions- og livssynsmangfoldet i samfunnet.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til hva et livssyn er, til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og livstolkning, og til religionenes og livssynenes betydning for kultur og samfunn
- kjennskap til historisk bakgrunn og sosiokulturelle rammer for livssynsmangfoldet
- kunnskap om aktuelle utfordringer knyttet til religions- og livssynsmangfoldet i samfunnet
- kunnskap om kristendommen som livssyn
- god kunnskap om humanisme, humanetikk og Human-Etisk forbund
- kunnskap om naturalisme, marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn

- kjennskap til dikt eller sanger som uttrykker livssyn
- evne til å bruke kildetekster for å belyse livssyn

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (5 STP)

Religionspedagogikk arbeider med undervisnings-, lærings- og oppdragelsesspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis. Emnet er delt i to hoveddeler når det gjelder pedagogiske begreper og teorier. Den første delen dreier seg om læring og læringsteorier, den andre om undervisning og didaktiske teorier. Emnet omhandler videre to ulike arenaer eller sosiale felt hvor læring og undervisning foregår: skole og kirke.
Livstolkningsteori, som også inngår i dette delemnet, gir et overgripende, tverrfaglig perspektiv på religions- og livssynsstudiet generelt og på emnene på 1000-nivå spesielt. Arbeidet med livstolkningsteorien gir et grunnlag for å forstå Bibelen, kristendommen, andre religioner og livssyn, etikk og filosofi som ulike former for livstolkning.

Studenten skal etter fullført emne ha

- god kunnskap om ulike læringsteorier
- god kunnskap om ulike didaktikk-teorier
- kjennskap til skolens formål
- god kunnskap om RLE-faget
- kjennskap til læring om og undervisning i levende religioner og livssyn
- kjennskap til læring og undervisning i kirken
- god kunnskap om plan for trosopplæring i Den norske kirke
- kjennskap til det teoretiske grunnlag for å tale om kristendommen og andre religioner og livssyn som livstolkning
- evne til å bruke livstolkningsteori i møte med materiale fra Bibelen, kristendommen og andre religioner og livssyn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-194, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Beauvoir, Simone de, "Konklusjon" i:/in:/from: *Det annet kjønn* Oslo: Pax, 2000, s./p. 812-826, ISBN/ISSN: 82-530-2302-2/978-82-530-2302-1 (Kompendium/Compendium)
- Cranner, Alf, "Din tanke er fri" i:/in:/from: *Treklang : med noter og besifring* 4. utg./ed. Oslo: Norges KFUK-KFUM ; i samarbeid med Norsk Musikkforl., 1997, redaktør Øivin Sønnesyn, s./p. 151, ISBN/ISSN: 82-7040-214-1 (Kompendium/Compendium)
- Freud, Sigmund, "Et utvalg i "Om verdensanskuelse"" i:/in:/from: *Nytt i psykoanalysen : nye forelesninger til innføring i psykoanalysen* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 1992, s./p. se kompendium for sidetall, ISBN/ISSN: 82-05-20602-3 (Kompendium/Compendium)
- Habermas, Jürgen, "Die Dialektik der Säkularisierung" i:/in: *Blätter für deutsche und internationale Politik* , nr./issue 4 (2008), s./p. 33-46, ISBN/ISSN: 0006-4416 (Kompendium/Compendium)
- Hauge, Astri, "Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?" i:/in: *Ung teologi* , nr./issue 3 (1997), s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Religion som sosialt fenomen" i:/in: *Ung teologi* 37, nr./issue 4 (2004), s./p. 75-86, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)
- Hitler, Adolf, "Et utvalg" i:/in:/from: *Min kamp* Fullstendig utg./ed. Oslo: Stenersen, 1941 b./vol. 1-2, s./p. B. 1: 56-57, 69-70, 129-131, 132-133, 240-241, 266, 269-271, 273-275, 309-311. B. 2: 18-19, 46-47, 50-51, 66. (Kompendium/Compendium)
- Horn, Kristian, "Det humanetiske livssyn" i:/in:/from: *Kildesamling : til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* [Oslo]: Nasjonalt læremiddelsenter, 1999 b./vol. 2, redaktør Einar Thomassen et al., s./p. 547-551, ISBN/ISSN: 82-486-0037-8 (Kompendium/Compendium)
- Human-Etisk Forbund, *Humanisme : et livssyn* Oslo: Human-etisk forbund, [199?] (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* 3. utg./ed. København: Gyldendal, 1962-1964 b./vol. 2, 3, 15, 18, s./p. se kompendium for sidetall, ISBN/ISSN: 87-00-45131-2/87-00-45132-0 (Kompendium/Compendium)
- Lingås, Lars Gunnar, "Humanetikk er mer enn kirkekritikk" i:/in:/from: *Kildesamling : til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* [Oslo]: Nasjonalt læremiddelsenter, 1999 b./vol. 2, redaktør Einar Thomassen et al., s./p. 552-556, ISBN/ISSN: 82-486-0037-8 (Kompendium/Compendium)
- Marx, Karl, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verker i utvalg* Oslo: Pax, 1970 b./vol. 1, 2, 4, 7, s./p. se kompendium for sidetall (Kompendium/Compendium)
- Næss, Arne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Økologi, samfunn og livsstil : utkast til en økosofi* 5. omarb. [i.e. Ny] utg./ed. Oslo: Bokklubben dagens bøker, 1999, s./p. 5-11, 17-22, 318-340, ISBN/ISSN: 82-525-3734-0 (Kompendium/Compendium)
- Ofstad, Harald, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vår forakt for svakhet : en analyse av nazismens normer og vurderinger* Ny utg./ed. Oslo: Pax, 1991, s./p. 11-17, 200-203, ISBN/ISSN: 82-530-1542-9 (Kompendium/Compendium)
- Pottier, Eugene, "Internasjonalen" i:/in:/from: *Vi synger : arbeiderbevegelsens sangbok* Oslo: Tiden : Arbeidernes opplysningsforbund, 1974, s./p. 132, ISBN/ISSN: 82-10-00957-5 (Kompendium/Compendium)
- Preus, Anne Grete, "Vrimmel" i:/in:/from: *Vrimmel* Oslo: Warner Music Norway, 1996 (Kompendium/Compendium)
- Sartre, Jean-Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *Eksistensialisme er humanisme* 2. utg./ed. [Oslo]: Cappelen, 1993, s./p. se kompendium for sidetall, ISBN/ISSN: 82-02-13599-0 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- *Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen)* 2008 (Kompendium/Compendium), hentet 2009-08-13 fra http://www.udir.no/grep/Lareplan/?laereplanid=707207&visning=1
- *Den generelle delen av læreplanen (for grunnskolen)* 2008 (Kompendium/Compendium), hentet 2009-05-20 fra http://www.utdanningsdirektoratet.no/Artikler/_Lareplaner/Den-generelle-delen-av-lareplanen/
- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Hva er didaktikk?" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* [Oslo]: Tano Aschehoug, 1997, s./p. 22-39, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8 (Kompendium/Compendium)
- Befring, Edvard, "Utvikling" i:/in:/from: *Skolen for barnas beste : oppvekst og læring i eit pedagogisk perspektiv* Oslo: Samlaget, 2004, s./p. 38-63, ISBN/ISSN: 82-521-6163-4/978-82-521-6163-2 (Kompendium/Compendium)
- Den norske kirke, *Vi deler : Plan for trosopplæring i den norske kirke* Kirkerådet, 2009 (Kompendium/Compendium), hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=68296
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Jensen, Roger, "Trosopplæring : katekismearven i et historisk og aktuelt perspektiv" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2-3 (2006), s./p. 101-113, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Pris met : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Forkynnelse i møte med en ny tid" i:/in:/from: *Himmel over livet : forkynnelse for barn i en ny tid* Oslo: IKO-forl., 2000, redaktør Ragnhild Halle et al., s./p. 19-32, ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium/Compendium)
- Säljö, Roger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Læring i praksis : et sosiokulturelt perspektiv* Oslo: Cappelen akademisk, 2001, s./p. 11-159, ISBN/ISSN: 82-02-19917-4/978-82-02-19917-3
- Sødal, Helje Kringlebotn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religions- og livssynsdidaktikk : en innføring* 4. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2009, s./p. 27-64, 77-158, ISBN/ISSN: 978-82-7634-781-4

RL1029 - Religionsvitenskap, livssynskunnskap og livstolkningsteori

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

KRL 191 er organsisert i tre delemner: A. Livstolkningsteori (1 studiepoeng), B. Religionsvitenskap (7 studiepoeng) og C. Livssynskunnskap (2 studiepoeng)

Avsluttende vurdering

AVSLUTTENDE VURDERING
Emnet har en klausurprøve (4 timer) som eksamensform.
Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler

Mål

A. LIVSTOLKNINGSTEORI (1 studiepoeng)
Livstolkningsteori gir et overgripende, tverrfaglig perspektiv på religions- og livssynsstudiet generelt og emnene på 100-nivå spesielt. Arbeidet med delemnet gir et grunnlag for å forstå Bibelen, kristendommen, andre religioner og livvsyn, etikk og filosofi som ulike former for livsstolkning.

Studiet av livsstolkningsteori skal gi
- kjennskap til det teoretiske grunnlaget for å tale om kristendommen og andre religioner og livssyn som livstolkning
- evne til å bruke livstolkningsteori i møte med material fra Bibelen, kristendommen og andre religioner og livssyn

B. RELIGIONVITENSKAP (7 studiepoeng)
Religionvitenskap gir en beskrivelse av verdensreligionenes historie frem til i dag og deres særpreg når det gjelder tro, kultus og plass i dagens samfunn. De enkelte religioner behandles i samsvar med deres selvforståelse. Videre drøfter religionsvitenskap begreper og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen.

Studiet av religionsvitenskap skal gi
- kjennskap til religionsvitenskaplige begreper, metoder og problemstillinger
- god kunnskap om hinduisme, buddhisme, jødedom og islam med vekt på historisk bakgrunn, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv i disse religionene
- kjennskap til noen religionsfenomenologiske emner

C. LIVSSYNSKUNNSKAP (2 studiepoeng)

Livssynskunnskap gir en beskrivelse av ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles i samsvar med deres selvforståelse og i lys av deres aktualitet i en norsk sammenheng. Studiet inkuderer også en drøfting av fenomenet livssyn, dets relasjon til livsstolkning og religion og mer generelt til menneskers søking etter mening.

Studiet av livssynskunnskap skal gi

- kjennskap til hva et livssyn er, til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og livstolkning, og til religionenes og livssynenes betydning for kultur og samfunn
- kjennskap til den historiske bakgrunnen for livssynsmangfoldet
- god kunnskap om humanisme og naturalisme som livssyn/livstolkninger
- kjennskap til human-etikk og Human-Etisk Forbund
- kjennskap til marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn/livstolkninger
- kjennskap til dikt eller sanger som uttrykker livssyn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Eliade, Mircea, *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er religion* Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 7-66, ISBN/ISSN: 978-82-15-00551-5
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 37-131, 177-266, 305-316, ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Rian, Dagfinn og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødedommen og islam* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 5-103, 123-221, ISBN/ISSN: 82-7634-164-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-50, 107-194, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Cranner, Alf, "Din tanke er fri" i:/in:/from: *Treklang : med noter og besifring* 4. utg./ed. Oslo: Norges KFUK-KFUM ; i samarbeid med Norsk Musikkforl., 1997, redaktør Øivin Sønnesyn, s./p. 151, ISBN/ISSN: 82-7040-214-1
- Hauge, Astri, *Feminisme : livssyn eller politisk ideologi?* Oslo: Det Teologiske Menighetsfakultet, 1997, s./p. 13 bl. (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, "Religion som sosialt fenomen" i:/in: *Ung teologi* 37, nr./issue 4 (2004), s./p. 75-86, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)
- Human-Etisk Forbund, *Humanisme : et livssyn* Oslo: Human-etisk forbund, [199?] (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Næss, Arne, "Økosofi T" i:/in:/from*Økologi, økofilosofi*Oslo: Gyldendal, 1975, redaktør Arne Vinje et al., s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 82-05-07811-4 (Kompendium/Compendium)
- Pottier, Eugene, "Internasjonalen" i:/in:/from: *Vi synger : arbeiderbevegelsens sangbok* Oslo: Tiden : Arbeidernes opplysningsforbund, 1974, s./p. 132, ISBN/ISSN: 82-10-00957-5
- Preus, Anne Grete, "Vrimmel" i:/in:/from: *Vrimmel* Oslo: Warner Music Norway, 1996

RL2010 - Religion, antropologi og forståelse

Emneansvarlig:	Corinna Körting (Corinna.Korting@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i Kristendom/ RLE, Bachelor i teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet består av tre delemner: A. Religion og religiøsitet i dag, B. Mennesket i kristen tradisjon og i moderne religiøsitet, C. Forståelse og formidling.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010 og K1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i RL1010, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med DIA501 Bibelforståelse og etikk, reduseres dette emnet med 1 sp

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet RL2010 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. RELIGION OG RELIGIØSITET I DAG (1 STP)

Det 20. århundret har medført store endringer i betingelsene for religion og teologi i vår kulturkrets. Mange har hevdet at religionen er i ferd med å utspille sin rolle. Samtidig er det tegn som synes å antyde at religion heller blir viktigere for folk flest. Det er imidlertid ikke sikkert at det er tradisjonell kirkelig religiøsitet som dermed får oppslutning. Dette er rammen for den som vil forstå og formidle kristendom og religion i dag. Det er også de perspektivene studiet skal legge til grunn i sitt arbeid med emnene kristologi og antropologi i Fellesdelen.

Studiet gir et kort møte med teori og erfaringsmateriale til spørsmålet om religion og kultur, samt et innblikk i hvilken rolle kristen tro kan spille i en aktuell livstolkning.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvilke sosiale, intellektuelle og åndshistoriske betingelser står religion og teologi overfor i Norge i dag?
- Hva er særlig aktuelle områder og problemer i samtidig religiøs livstolkning?
- Hvordan kan religion spille en konstruktiv rolle i samfunnsliv og oppdragelse?

DELEMNE B. MENNESKET I KRISTEN TRADISJON OG I MODERNE RELIGIØSITET (5 STP)

Studiet reflekterer sider ved samtidens sosiale, åndshistoriske og religiøse kontekst. Dette innebærer at man reiser emner med aktuell relevans og spør hvordan disse belyses i teologiens kildetekster. Spørsmålet om mennesket er ett slikt spørsmål.

Studiet går inn på oppfatningen av mennesket i nyreligiøs tenkning. Man skal også arbeide med relevante bibelske tekster og perspektiver særlig fra Det gamle testamente. Studiet vil berøre teologisk refleksjon om mennesket blant oldkirkens teologer, og det vil utdype menneskesynets betydning i kristen etisk tenkning.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvordan oppfattes forholdet mellom mennesket og verden og mellom mennesket og Gud / det guddommelige i Bibelen, i kristen teologi og i nyreligiøs tenkning?
- Hvordan kan tekster fra Bibelen og fra oldkirkelig teologi bidra til aktuell kristen forståelse av mennesket?
- Hvordan reflektere etisk ut fra en kristen oppfatning av mennesket?

DELEMNE C. FORSTÅELSE OG FORMIDLING (4 STP)

Nyere forskning hevder at det ikke finnes forståelse som er uavhengig av perspektivet til den som forstår. Et slikt standpunkt kan begrunnes prinsipielt. Det kan også belyses materialt - f.eks. ved analyse av hvordan Kristus ble forstått i forskjellige perioder, eller hvordan ulike teologiske modeller slår ut i ulikt pedagogisk grunnsyn. Samtidig må et slikt standpunkt brynes mot erfaringen av at den saken som skal forstås, preger forståelsen i bestemte retninger. Forståelse og formidling finner sted i en spenning mellom sak og tolkende subjekt.

Studiet i denne bolken vil kort berøre spørsmål om forståelse og læring prinsipielt. Videre skal man studere kristusbilder i kunst fra visse perioder og i utvalgte kunstneriske arbeider. Man skal også arbeide med pedagogisk teori i lys av spenningen mellom en antroposentrisk og en teosentrisk tilnærming.

Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hva er forståelse, og hvordan henger forståelse, læring og formidling sammen?
- Hvordan forstås og formidles Kristus i utvalgte estetiske tradisjoner og arbeider?
- Hva innebærer et kristosentrisk og et antroposentrisk perspektiv på religionspedagogikken?

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Botvar, Pål Ketil, "Hvor individualisert er folkereligiøsiteten egentlig?" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 139-157, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Brunstad, Paul Otto, "Skrekkfilmens religiøse univers" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 55-67, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Kraft, Siv Ellen, "New Age, sykdom og kroppsbilder i endring" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Leif Gunnar Engedal et al., s./p. 41-53, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Krogseth, Otto, "Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering : et kulturanalytisk perspektiv" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 29-40, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Mikaelsson, Lisbeth, ""En voksende hjertebølge på Jorden" : kanaliserte budskap for en ny tid" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 85-95, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Romarheim, Arild, "Familieukeblader som barometer på folkelig religiøsitet" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 97-115, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Henriksen, Jan-Olav og Gunnar Heiene, "Hele boka unntatt kap. 8" i:/in:/from: *Moral og menneskeliv : et kristent perspektiv* Kristiansand: Høyskoleforl., 1998, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-7634-217-5
- McCasland, S.V., "Man, nature of, in the NT" i:/in:/from: *The Interpreter's dictionary of the Bible : an illustrated encyclopedia* Nashville: Abingdon Press, 1962 b./vol. 3, redaktør George Arthur Buttrick, s./p. 246-250 (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Et utvalg" i:/in:/from: *Støv og livspust : mennesket i Det gamle testamente* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 41-125, 136-168, 179-184 (Petit og noter er ikke pensum), ISBN/ISSN: 82-00-03938-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Sveinall, Arne Tord, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det virker jo* Oslo: Credo, 1995, s./p. 13-30, 52-58, 97-141, 149-163, ISBN/ISSN: 82-7053-284-3 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Taylor, Walter F., "Humanity, NT view of" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 3, redaktør David Noel Freedman, s./p. 321-325 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Arcand, Denys (regi), *Jesus of Montreal* Quebec: Max Film Productions, 1989, s./p. 1 videokassett (120 min.)
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Orientering i religionspedagogikken* Oslo: Institutt for kristen oppseding, 1970, s./p. 104-234
- Hellemo, Geir, "Kristus i den kirkelige kunst" i:/in:/from: *Kristusbilder : kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film* Trondheim: Tapir, 1992, redaktør Olav Hognestad et al., s./p. 41-62, ISBN/ISSN: 82-519-1120-6
- Kulset, Stig, ""Jesus de Montreal" (regi: Denys Arcand, Canada 1989) : en presentasjon av filmen og regissøren" i:/in:/from: *Kristusbilder : kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film* Trondheim: Tapir, 1992, redaktør Olav Hognestad et al., s./p. 157-167, ISBN/ISSN: 82-519-1120-6

- Svare, Marit Hallset, "Kristus i ikontradisjonen : en lysbildeserie" i:/in:/from: *Kristusbilder : kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film* Trondheim: Tapir, 1992, redaktør Olav Hognestad et al., s./p. 139-155, ISBN/ISSN: 82-519-1120-6
- Wetlesen, Jon, "Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk" i:/in: *Norsk filosofisk tidsskrift* 18 (1983), s./p. 219-244 (Kompendium/Compendium)

RL2020 - Religion og etikk i møte med pluralisme og sekularisering

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Religion og etikk står i dag overfor en rekke utfordringer. Overleverte tradisjoner har ikke uten videre løsningen i møte med endrede situasjoner og nye etiske spørsmål. Dessuten utfordres tradisjonell religion og etikk av alternative syn. Dette krever at man setter seg inn i disse utfordringene, og at man spør hvordan et moderne samfunn kan løse de vanskelighetene som ligger i situasjonen. RL2020 nærmer seg problemfeltet ved å spørre hvordan religions- og livssynsmangfoldet er en utfordring til etisk refleksjon og ved å analysere sammenhengen mellom dette mangfoldet og de sosiale prosessene vi gjerne kaller sekularisering.

Emnet består av to deler, A. Etikk og pluralitet og B. Sekularisering og religiøs forandring.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i RL1010
(KRL103), eller ha tilsvarende kompetanse.

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i K1020 og K1030 (KRL104 og KRL105), eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RL2020 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform.Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Tillatte hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. ETIKK OG PLURALITET
Hva er ulikheter og sammenhenger mellom ulike religioner og livssyn? Finnes det felles verdier? Hvordan kan man argumentere etisk i et pluralistisk samfunn? Studiet fokuserer møtet mellom ulike livssyn i en pluralistisk kultur. Det tar også opp utfordringene til religion og etikk i et flerkulturelt samfunn, og det gir innblikk i etisk refleksjon knyttet til ett bestemt saksområde: bioteknologi.
Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hvordan utvikles og brytes ulike oppfatninger av mennesket og verden mot hverandre i en moderne sammenheng?
- Hva slags utfordringer innebærer moderne, religiøs og etisk pluralisme for kristen teologi, og hvordan kan man begrunne kristen etikk i en slik situasjon?
- Hva slags utfordringer innebærer moderne bioteknologi og menneskerelaterte vitenskaper for en teologisk forståelse av mennesket?

DELEMNE B. SEKULARISERING OG RELIGIØS FORANDRING
Mangfoldet i religion og livssyn er dels betinget av at religion og religiøs overbevisning mister innflytelse over offentlige livsområder selv om de får stor oppmerksomhet både i media og i menneskers privatliv. Selve mangfoldet bidrar dessuten ytterligere til denne prosessen, som vi kaller sekularisering.
Studiet fokuserer de sosiale prosessene som påvirker utviklingen av religion og religiøse uttrykk i et moderne samfunn, med basis i religionssosiologisk teori. Dette danner bakgrunn for å vurdere hvorvidt nyreligiøsiteten i dag kan ses som en følge av sekulariserings- og pluraliseringsprosessene i Vesten.
Studenten skal ha forståelse for følgende hovedproblemstillinger:
- Hva er forholdet mellom sekularisering og pluralisering?
- Hva er betingelsene for at religiøs overbevisning kan få gjennomslag og opprettholdes i et moderne samfunn?
- Hvordan kan en si at nyreligiøse fenomener gjenspeiler sentrale trender i moderne kultur- og samfunnsutvikling?

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt*Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s./p. 27-59, ISBN/ISSN: 82-00-21204-1 (Kompendium/Compendium)
- Asheim, Ivar, "Religion og etikk i teologisk lys" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* Oslo: Universitetsforl., 1995, redaktør Lars Østnor, s./p. 39-56, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7
- Heiene, Gunnar og Maud Marion Laird Stenseng, "Hva er etisk pluralisme?" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, redaktør Lars Østnor, s./p. 47-68, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3
- Heiene, Gunnar, "Gudstro, religion og etikk i et pluralistisk samfunn" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, redaktør Lars Østnor, s./p. 265-289, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3
- Klausen, Arne Martin, "Det fellesmenneskelige og kulturrelative : et sosialantropologisk perspektiv" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* Oslo: Universitetsforl., 1995, redaktør Lars Østnor, s./p. 21-35, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7
- Kværne, Per, "Religionene og etisk pluralisme" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* Oslo: Universitetsforl., 1995, redaktør Lars Østnor, s./p. 11-20, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7
- Sire, James W., "Et utvalg" i:/in:/from: *The universe next door : a basic worldview catalog* 4. utg./ed. Leicester: InterVarsity Press, 2004, s./p. 13-22, 59-140, 212-242, ISBN/ISSN: 0-8308-2780-3
- Østnor, Lars, "Finnes det grenser for akseptabelt, etisk mangfold i Norden?" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, redaktør Lars Østnor, s./p. 199-216, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3
- Østnor, Lars, "Konsens eller dissens? : etikkteoretiske perspektiver på den nordiske befolkningens etikk" i:/in:/from: *Etisk pluralisme i Norden* Kristiansand: Høyskoleforl., 2001, redaktør Lars Østnor, s./p. 117-135, ISBN/ISSN: 82-7634-347-3

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn gener : utredning om bioteknologi og menneskeverd* Oslo: Kirkerådet, 1989, s./p. 3-63

Eller:/Or:

- Björnsson, Björn og Lena Kjems, "In vitro fertilization : a letter to a childless couple" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 41-49, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- Christoffersen, Svein Aage, "What is bioethics?" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 2-8, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- Niekerk, Kees van Kooten og Per Sundström, "Genetic counselling and prenatal diagnosis : an exchange between a medical doctor and a theologian" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 36-40, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- Østnor, Lars og Anne-Marie Thunberg, "Fertilized eggs and pre-implantation diagnosis : a letter to a medical researcher" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 50-63, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- Østnor, Lars, Jaana Hallamaa, Svend Andersen, Björn Björnsson, Gert Nilsson og Lars Thunberg, "The lutheran approach to bioethics" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 9-34, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Arlebrand, Håkan, "Hvor ble det av New Age?" i:/in:/from: *Brytninger i en ny tid* Bergen: NLA-forlaget, 1996, redaktør Audun Mosevoll, s./p. 7-20, ISBN/ISSN: 82-7468-038-3 (Kompendium/Compendium)
- Berger, Peter L., *The sacred canopy : elements of a sociological theory of religion* New York: Anchor Books / Doubleday, 1967(Finnes også i dansk oversettelse)
- Berger, Peter L., *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* 2. utvidet utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1993, ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Martin, D., "The secularisation issue : prospect and retrospect" i:/in: *British journal of sociology* 42 (1991), s./p. 465-474 (Kompendium/Compendium)
- Martin, David, "Sosiologi og teologi" i:/in:/from: *Religionsfag - samfunnsfag* Trondheim: Tapir, 1994, redaktør Gustav Erik Gullikstad Karlsaune, s./p. 109-121, ISBN/ISSN: 82-519-1179-6 (Kompendium/Compendium)
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : en innføring i religionssosiologi* 2. oppl., utv. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 1984, s./p. 9-53, ISBN/ISSN: 82-05-12882-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Repstad, Pål, "Pluralisme og religion : paradigmeskifte i religionssosiologien?" i:/in: *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* , nr./issue 7 (1994), s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 0802-0167 (Kompendium/Compendium)
- Romarheim, Arild, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristus i Vannmannens tegn : nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus* Rev. utg./ed. Oslo: Credo, 1994, s./p. 87-156, ISBN/ISSN: 82-7053-250-9 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Rothstein, Mikael, "New Age-bevægelsen : tradition og fornyelse i den religiøse subkultur" i:/in:/from: *Politikens bog om religioner & religiøse bevægelser : trossamfund der præger verden i dag* København: Politiken, 1996, redaktør Mogens Müller, s./p. 372, 374-376, 378-397, ISBN/ISSN: 87-567-5479-5 (Kompendium/Compendium)

RL2030 - Islam

Emneansvarlig:	Jan Asbjørn Opsal (Jan.A.Opsal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Islam står ved siden av kristendommen i en særstilling blant verdensreligionene når det gjelder oppslutning og utbredelse. Om lag femteparten av verdens befolkning hører til denne religionen. Emnet omfatter både det som er felles for de fleste muslimer og de variasjonene som finnes innen religionen. Sentrale aspekter ved islams historie, lære og praksis inngår i emnet, så vel som introduksjoner til ulikheter i konfesjonelle spørsmål, fromhetstype (sufismen) og politiske oppfatninger av islam. Emnet legger stor vekt på hvordan islam fortolkes og praktiseres av muslimer i nyere tid, med særlig vekt på norske forhold, hvor vi ser norske former for islam utvikle seg.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1020 og RL1010, eller ha tilsvarende kompetanse.
.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet RL2030 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag denne.

Hjelpemidler: Ingen.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til islams bakgrunn og historie
- kjennskap til hvordan denne historie har preget religionens uttrykksformer
- kjennskap til de ulike former for islam
- god kunnskap om islam i dagens verden
- god kunnskap om hvordan muslimer i Norge utvikler sine fellesskap, sin praksis og sine fortolkninger av islam under norske forhold
- evne til å kunne kommunisere meningsfullt med muslimer angående kulturelle og religiøse spørsmål

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Sure 1; 2,172-181; 3,109-123; 4,12-16.156-169; 5,104-120; 12; 43,1-16; 93; 96; 101; 104; 112" i:/in:/from: *Koranen* Oslo: Universitetsforlaget, 1980, redaktør Einar Berg, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kildelitteratur/Source texts) (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Opsal, Jan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam : lydighetens vei* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. 11-326, ISBN/ISSN: 82-15-00607-8/978-82-15-00607-9
- Vogt, Kari, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam på norsk : moskeer og islamske organisasjoner i Norge* Oslo: Cappelen, 2000, s./p. 15-237, ISBN/ISSN: 82-02-18463-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Vogt, Kari, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islams hus : verdensreligion på fremmarsj* Oslo: Cappelen, 1993, s./p. 15-54, ISBN/ISSN: 82-02-13826-4 (Kompendium/Compendium)
- Østberg, Sissel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Muslim i Norge : religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* Oslo: Universitetsforl., 2003, s./p. 9-210, ISBN/ISSN: 82-15-00307-9

RL2040 - Østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Hovedvekten i RL2040 ligger på de to store østlige religionene hinduisme og buddhisme. Emnet tar opp hvordan østlige religioner praktiseres, både i Asia og i Vesten. Det vil bli lagt vekt på studium av hellige tekster. Studiet har som et av sine mål at studentene skal bli i stand til å formidle kunnskap om østlige religioner i en norsk skolesammenheng.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1020 og RL1010, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

RL2040 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ingen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til hinduismen og buddhismen som historiske og aktuelle religioner
- kjennskap til hinduismens og buddhismens hellige skrifter
- god kunnskap om skriftet Bhagavadgita
- evne til å formidle kunnskap om Østens religioner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Yoga* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2004, redaktør Knut A. Jacobsen, s./p. 93-119, ISBN/ISSN: 82-525-5195-5 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nya religioner : en uppslagsbok om andliga rörelser, sekter och alternativ andlighet* [Örebro]: Libris, 2004, redaktør Christopher Partridge, s./p. 169-203, 248-249, 254-255, 257-266, ISBN/ISSN: 91-7195-648-4 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Lotussutraen : og andre skrifter fra mahayana-buddhismen* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2003, redaktør Jens Braarvig, s./p. VII-XXXII, 2-31, ISBN/ISSN: 82-525-5188-2 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, redaktør Torkel Brekke, s./p. XI-XLI, 56-78, 127-144, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- Buddhistforbundet, *Buddhismen i Norge* Oslo: Buddhistforbundet, 1999, ISBN/ISSN: 54 s.
- Dalai, Lama, *Med mennesket for fred* Oslo: Lanser forlag, 1988, ISBN/ISSN: 82-09-10526-4 (Kompendium/Compendium)
- Ganeri, Anita, *Hva vet vi om hinduisme* [Oslo]: Damm, 2000, ISBN/ISSN: 82-517-8636-3
- Ganeri, Anita, *Hva vet vi om buddhisme* [Oslo]: Damm, 2000, ISBN/ISSN: 82-517-8634-7
- Jacobsen, Knut A., *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1
- Jacobsen, Knut A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen* Oslo: Pax, 2003, s./p. 153-167, 184-193, 234-255, ISBN/ISSN: 82-530-2254-9 (Kompendium/Compendium)

RLE1010 - Religion, etikk og filosofi

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Deltidsstudier
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Faglig og didaktisk innføring (3 stp), B. Religioner og livssyn (7,5 stp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon
K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer.
Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1010 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. FAGLIG OG DIDAKTISK INNFØRING (3 STP)

Delemnet gir innføring i den offentlige skolens religionsundervisning i relasjon til skolens formål og oppgaver. Emnet skal gi studentene forståelse for didaktiske problemstillinger knyttet til undervising i RLE-faget.

Studenten skal
- ha god kunnskap om RLE-fagets oppgaver og egenart
- ha kjennskap til skolens formål
- ha evne til å reflektere over didaktisk spørsmål i sammenheng med lærerens planlegging, tilrettelegging og evaluering av læringsforløp i RLE

DELEMNE B. RELIGIONER OG LIVSSYN (7,5 STP)

Studiet av dette delemnet skal kvalifisere for å undervise om religioner og livssyn på en levende måte. Samtidig skal det gi økt trygghet i møte med elever fra ulike religioner og livssyn. Studiet skal gi kunnskap om jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og ulike livssynbåde ut fra deres selvforståelse og ut fra en vitenskapelig synsvinkel. Religioner og livssyn skal presenteres ut fra sine egne rituelle og estetiske uttrykksformer, og på bakgrunn av egne fortellinger og andre sentrale tekster.
Stoffet skal settes inn i et sammenlignende perspektiv, slik at studentene lærer å se både det som binder religionene og livssynene sammen og det som skiller dem fra hverandre. Studentene skal bli kjent med religioner og livssyn slik de fremstår internasjonalt og i Norge, i fortid og nåtid. De skal også tilegne seg et visst kjennskap til hvordan det er å vokse opp innenfor ulike religioner/livssyn.

Studenten skal
- ha god kunnskap om jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: historie, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- ha kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv, og til sosialisering av barn inn i ulike religioner
- ha kjennskap til bilder/bildeforbud, ornamentikk og arkitektur som uttrykk for religiøst liv
- ha kjennskap til innvandrerreligiøsitet
- ha oversikt over religionenes stilling i Norge
- ha god kunnskap om humanisme og naturalisme
- ha kjennskap til Human-Etisk Forbund: etikk og livsriter
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Bruk av tekster fra ulike religioner og livssyn i undervisningen
- ha evne til å skille mellom innenfra- og utenfraperspektivet i undervisningen

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (4,5 STP)

Delemnet er nært knyttet til delemnene Andre religioner og livssyn og Kristen livstolkning i dag. Deler av etikken er også plassert i delemnet Faglig og didaktisk innføring. Der skal studentene særlig arbeide med de kristne og humanistiske verdiene som L97 bygger på. Kristen livstolkning i dag og Andre religioner og livssyn legger vekt på sammenhengen mellom religion, livssyn og etikk. Denne problemstillingen er aktuell også i dette delemnet.
Studentene skal bli fortrolige med sentrale etiske begreper. De skal få kunnskap om ulike syn på forholdet mellom etikk, religion og livssyn, få kjennskap til forskjellige tilnærmingsmåter (modeller) i etikken og bli fortrolige med sentrale kristne og humanistiske verdier. Gjennom arbeid med stoff fra filosofihistorien skal studentene bl.a. bli kjent med sammenhengen mellom kunnskapssyn (kunnskapsteori), menneskesyn og etikk. Studentene skal ha kjennskap til den enigheten som ofte foreligger mellom religioner og livssyn når det gjelder etikk. Men de må også lære å se hvordan ulike standpunkter innenfor etikken kan ha sin rot i forskjellige livssyn.

Studenten skal
- ha kjennskap til ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- ha kjennskap til forholdet mellom person og institusjon i etikken
- ha kjennskap til forholdet mellom etikk, livssyn og religion: ulike tradisjoner og begrunnelser for etikken
- ha kjennskap til kunnskapssyn, menneskesyn og etikk i eldre og nyere filosofihistorie
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Verdiformidling i et flerkulturelt samfunn og formidling av filosofi i skolen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- *Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen)* 2008 , hentet 2009-08-13 fra http://www.udir.no/grep/Lareplan/?laereplanid=707207&visning=1
- Afdal, Geir, "Legitimering av religion som fag i den flerkulturelle skolen" i:/in: *Bedre skole : tidsskrift for lærere og skoleledere*, nr./issue 1 (2007), s./p. 62-67, ISBN/ISSN: 0802-183x (Kompendium/Compendium)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Religions- og livssynsdidaktikk" i:/in:/from: *Didaktikk for grunnskolen : fellestrekk og særdrag i et fagdidaktisk mangfold* Bergen: Fagbokforl., 2008, redaktør Else Marie Halvorsen, s./p. 175-205, ISBN/ISSN: 978-82-450-0635-3 (Kompendium/Compendium)
- Sødal, Helje Kringlebotn, *Religions- og livssynsdidaktikk : en innføring* 3. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-7634-696-0/978-82-7634-696-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Sure 1; Sure 2, 27-37; Sure 4, 26-38, 154-175; Sure 5, 1-10; Sure 19, 16-36; Sure 24, 23-34; Sure 37, 97-110; Sure 112 " i:/in:/from: *Kor anen* Oslo: Universitetsforlaget, 1980, redaktør Einar Berg, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2002, s./p. 39-96, ISBN/ISSN: 82-525-4111-9 (Kompendium/Compendium)
- "Oppvåkningen; Lærens hjul settes i gang; Alt brenner; Lignelsen om den forgiftede pil" i:/in:/from: *Buddhas fortellinger* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, redaktør Torkel Brekke, s./p. 65-66, 72-75, 76-78, 133-136, ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium/Compendium)
- "Hvordan gudinnen Ganges kom til jorden. Hvordan Ganesha fikk elefanthode." i:/in:/from: *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* [Oslo]: De norske bokklubbene, 2001, redaktør Knut A. Jacobsen, s./p. 283-294, 295-306, ISBN/ISSN: 82-525-4101-1 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensreligioner i Norge* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, redaktør Knut A. Jacobsen, s./p. 44-72, 91-114, 138-167, 188-214, ISBN/ISSN: 82-15-00815-1
- "Et utvalg i Tanak: 2. Mos. 10-15; 19-20; 34. 3. Mos. 19-20." i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oversettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-20, 35-48, 107-194, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-261, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 37-316 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum), ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Krogseth, Otto, "Hva er et humanistisk menneskesyn i Norge i dag?" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 19, nr./issue 1 (1986), s./p. 3-14, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Lingås, Lars Gunnar, "Humanetikk er mer enn kirkekritikk" i:/in:/from: *Kildesamling : til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* [Oslo]: Nasjonalt læremiddelsenter, 1999 b./vol. 2, redaktør Einar Thomassen et al., s./p. 552-556, ISBN/ISSN: 82-486-0037-8 (Kompendium/Compendium)
- Meløe, Sidsel Krosby, "Utdrag fra Buddhafortellingen" i:/in:/from: *Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* 2009, nr./issue 2009-07-03 (1997), s./p. 58-67 (Kompendium/Compendium), hentet 2009-07-03 fra http://gammel.hitos.no/attachment/36b15eda9f0bf7f79926473b30375bc4/f6980ed64d9f038ae8d1fe16ad264752/Sidsel3.pdf
- Meløe, Sidsel Krosby, "Utdrag fra Muhammedfortellingen" i:/in:/from: *Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* 2009, nr./issue 2009-07-03 (1997), s./p. 88-97 (Kompendium/Compendium), hentet 2009-07-03 fra http://gammel.hitos.no/attachment/36b15eda9f0bf7f79926473b30375bc4/f6980ed64d9f038ae8d1fe16ad264752/Sidsel3.pdf
- Rian, Dagfinn og Levi Geir Eidhamar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jødedommen og islam* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 16-225 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum), ISBN/ISSN: 82-7634-164-0
- Stigen, A., "Humanisme" i:/in: *Humanist : organ for Human-etisk forbund* 13, nr./issue 2 (1987), s./p. 22-29 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Gaarder, Jostein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sofies verden : roman om filosofiens historie* Oslo: Aschehoug, 1991, s./p. 11-166, 294-331, 362-392, 417-458, ISBN/ISSN: 82-03-24025-9/82-03-16841-8
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 27-47, 98-128, ISBN/ISSN: 82-15-00036-3
- Krogseth, Otto, "Verdiformidling i et livssynspluralistisk samfunn" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* Oslo: Universitetsforl., 1995, redaktør Lars Østnor, s./p. 99-115, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7 (Kompendium/Compendium)

RLE1020 - Bibelen og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 stp), B. Kristendommens historie (5 stp) og C. Kristen livstolkning i dag (4 stp)

Studiepoengreduksjon

K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1020 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. BIBELEN (6 STP)

Studiet skal gi grunnleggende kunnskap om Bibelen som helhet og om utvalgte bibeltekster, med hovedvekt på bibelske fortellinger og Bibelen som fortelling. Studiet skal også gi kunnskap om Bibelens tidshistoriske bakgrunn og sette studentene i stand til å foreta elementær tekstanalyse. Det vil også bli lagt vekt på noen sider ved Bibelens historie i vår kulturkrets.
Studiet av Bibelen vil være lagt opp i to deler, knyttet til de tradisjonelle teologiske disipliner Det gamle og Det nye testamente.

a)Det gamle testamente
Studenten skal
- ha kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- ha kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- ha kjennskap til Israels historie og metodiske problemer knyttet til denne
- ha kjennskap til GTs historieverk og historiske noveller
- ha kjennskap til følgende skrifter: 1.-4. Mosebok, Rut, Jona
- ha kjennskap til utvalgte avsnitt fra disse bøkene (se pensumlitteraturen)
- ha god kunnskap om bakgrunn for og innhold i 1. Mosebok
- ha kjennskap til tekstanalytiske tolknigsmetoder og evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster: 1 Mos 2,4-3,24; 12,1-9

b) Det nye testamente
Studenten skal
- ha kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- ha kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- ha kjennskap til NTs ulike skriftgrupper/sjangre
- ha god kunnskap om evangelienes tilblivelse og det synoptiske problem
- ha kjennskap til følgende skrifter: Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Apostlenes gjerninger og Johannes' åpenbaring
- ha kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- ha kjennskap til tekstanalytiske tolkningsmetoder og evne til å anvende disse metodene i analyse av utvalgte bibeltekster: Matt 3,13-17; 8,23-9,8; 16,13-23; Luk 10,25-42; 15,1-32

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

En kan ikke forstå det historiske grunnlaget for kristendommen bare gjennom arbeid med Bibelen. Kristendommen er formet og formidlet gjennom en lang og mangfoldig tradisjon. I skolefaget skal elevene arbeide med kristendommens historie med hovedvekt på religiøst liv og religiøse uttrykk i ulike tidsepoker. Studentene skal lære å arbeide med hovedemnet ikke bare gjennom tekster som handler om kristen tro og kristent liv, men også gjennom bilder, arkitektur og musikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til kirkens historie i oldtiden, middelalderen og reformasjonstiden
- ha kjennskap til hvordan tro og fromhet i disse periodene kommer til uttrykk i kunst, musikk og arkitektur
- ha kjennskap til monastisk kultur og helgentradisjoner
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Arbeid med bilder, arkitektur og musikk fra kristendommens historie

DELEMNE C. KRISTEN LIVSTOLKNING I DAG (4 STP)

Kristen tro og livstolkning møter vi også i de to foregående delemnene. Men der er perspektivene først og fremst historiske. I dette delemnet blir det lagt større vekt på et systematisk studium av kristen tro og etikk i dag.
Studiet skal gi oversikt over kristen tro og etikk som livstolkning, og sette kristen tro og etikk i forhold til aktuelle livsspørsmål. Som utgangspunkt skal studentene få kjennskap til luthersk kristendomsforståelse og kjenne innholdet i den apostoliske og den nikenske trosbekjennelsen og i Luthers lille katekisme. Studentene skal også arbeide med nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.
I dette delemnet blir det lagt størst vekt på det som er karakteristisk for kristen etikk. Etikk forstått i lys av kristen tro og tradisjon blir satt i forhold til andre former for etikk.

Studenten skal
- ha kjennskap til kristen tro og etikk som livstolkning med utgangspunkt i den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse og Luthers lille katekisme
- ha god kunnskap om bruk av Bibelen i troslæren og om emner fra troslæren knyttet til den første trosartikkel
- ha god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og dens forhold til andre former for etikk
- ha god kunnskap om etikk og menneskesyn som et grunnlagsspørsmål i kristen etikk
- ha evne til å bruke etiske resonnement på konkrete etiske tema knyttet til menneskesyn og menneskeverd
- ha kjennskap til nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Arbeid med kristne høytider og salmer i skolen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- *Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster* Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet 2009-06-18 fra https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT

- "1 Mos 1:1-2:3; 6-9; 17 (hele); 22:1-19; 27 (hele); 2 Mos 1-3; 12-15; 32 (hele); 3 Mos16 (hele); 4 Mos 14:1-35" i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oversettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- "Rut" i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oversettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- "Jona" i:/in:/from: *Bibelen : det Gamle og det Nye testamente* Oversettelse 1978 utg./ed. Oslo: Det Norske bibelselskaps forlag, 1978, s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 82-541-0020-9
- Berge, Kåre og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 11-22, 23-35, 50-68, 73-96, 105-122, ISBN/ISSN: 82-521-5609-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 19-24, 51-64, 67-106, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 32-45, 51-64, 176-200, 211-232, 248-263, 368-382, 385-470, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1990 b./vol. 2, s./p. 63-75
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Godt budskap for fattige : tekster fra Lukas-evangeliet* 3. oppl. utg./ed. Oslo: Lunde, 1991, s./p. 57-69, 86-97, ISBN/ISSN: 82-520-4091-8
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fortolkning til Matteusevangeliet* Oslo: Nye Luther forlag, 1989 b./vol. 1, s./p. 102-108, 226-236, 252-263
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristendommens jødiske rødder* København: Credo Forl., 1996 b./vol. 1, s./p. 11-22, 51-56, 63-110 (klammetekster er ikke pensum)
- Storøy, Solfrid, "Litteraturen og Israels historie" i:/in:/from: *Ordet kommer nærmere : innføring i Bibelen* Oslo: Verbum, 1986, s./p. 31-47, ISBN/ISSN: 82-543-0246-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Danbolt, Gunnar og Mabel Kjerschow, "Et utvalg" i:/in:/from: *Billedspor : kunst- og kulturhistorie* Vollen: Tell, 1996 b./vol. 1, s./p. 90-99, 114-149, ISBN/ISSN: 82-7522-064-5
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 2 (1996), s./p. 55-62, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

- Rasmussen, Tarald og Einar Thomassen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristendommen : en historisk innføring* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 60-287, ISBN/ISSN: 82-15-00292-7
- Wilson-Dickson, Andrew, "Et utvalg" i:/in:/from: *Musik i kristen tradition : från tempel och katedraler till kyrkor och torg* Stockholm: Verbum, 1996, s./p. 24-63, ISBN/ISSN: 91-526-2221-5 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Brunvoll, Arve, "Den apostoliske og den nikænske trosbekjennelse" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* Oslo: Lunde, 1972, s./p. 17-25 (Finnes også i "Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Brunvoll, Arve, "Luthers lille katekisme" i:/in:/from: *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter : ny oversettelse med innledning og noter* O slo: Lunde, 1972, s./p. 98-148 (Finnes også i "Konkordieboken"), ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 262-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Hansen, Karstein M., "Skapelsestankens livsforståelse i Svein Ellingsens salmediktning" i:/in:/from: *Salmespråk - kunst og kommunikasjon : Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* Oslo: Verbum, 1992, s./p. 73-81, ISBN/ISSN: 82-543-0572-2 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 19-26, 48-97, 129-165, ISBN/ISSN: 82-15-00036-3
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 32-33, 38-142, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Katekismens teologi* 1. og 2. opplag utg./ed. Oslo: Credo, 1994 og 1997, s./p. 37-71, ISBN/ISSN: 82-7053-251-7
- Jensen, Oddvar Johan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Katekismens teologi* 1. og 2. opplag utg./ed. Oslo: Credo, 1994 og 1997, s./p. 75-90, ISBN/ISSN: 82-7053-251-7
- Lied, Sidsel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg fant, jeg fant - en bibeltekst! : eleven som forsker og kunstner* Oslo: IKO-forl., 1996, s./p. 22-40, ISBN/ISSN: 82-7112-421-8 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag og Levi Geir Eidhamar, "Kap. 1-3, 5-11" i:/in:/from: *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1999, s./p. 13-49, 73-217., ISBN/ISSN: 82-00-12940-3
- Schumacher, Jan, "Svein Ellingsen og "Det skjulte nærvær"" i:/in:/from:*Salmespråk - kunst og kommunikasjon : Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* Oslo: Verbum, 1992, s./p. 59-66, ISBN/ISSN: 82-543-0572-2 (Kompendium/Compendium)

RLE1030 - Bibelen, religion, livssyn og fagdidaktikk

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Deltidsstudier
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 stp), B. Religioner og livssyn (4,5 stp) og C. Fagdidaktikk (4,5 stp).

Studiepoengreduksjon

K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer.
Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1030 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. BIBELEN (6 STP)

Delemnet skal utvide den kunnskap og innsikt som studentene har tilegnet seg i KRL107. Det blir lagt vekt på mer grundig arbeid med bibeltekster, på utvidet kjennskap til bibelsk tematikk og på bruk av bibeltekster i opplæringen.
Studiet gir kunnskap om ulike eksegetiske tradisjoner/metoder for teksttolkning og evne til å bruke slike metoder til å tolke bibeltekster av ulike sjangre. Studiet skal også gi kjennskap til utvalgt bibelsk tematikk og til forholdet mellom den jødiske og den kristne Bibelen. I tilknytning til fagstudiet må studentene også arbeide med bruk av bibeltekstene i opplæringen.

Studenten skal
- ha kjennskap til exodusfortellingen i 2. Mosebok 1-15,
- ha kjennskap til GTs poetiske, profetiske og visdomsteologiske litteratur,
- ha kjennskap til følgende avsnitt fra de profetiske bøker: Jes 7-9; Jer 1,1-2,19; 8; 31,31-40; 36; Am 1-3; 7-9,
- ha kjennskap til NTs brevlitteratur med vekt på følgende Paulusbrev: Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Filipperbrevet,
- ha kjennskap til Paulus-fortellingen i Apostlenes gjerninger,
- ha kjennskap til Johannesevangeliet,
- ha kjennskap til metoder for teksttolkning og evne til å anvende disse metodene i analyse av følgende bibeltekster: 1 Mos 22,1-19; 2 Mos 20,1-17; Sal 8 og 23; Jes 6,1-13; Joh 1,1-2,12; 11,1-57; Rom 1,1-17; 3,21-4,12
- ha kjennskap til fagdidaktikk og bibeltekster som kilde for livstolkning (jf. emnet Fagdidaktikk),
- ha kjennskap til bruk av bibeltekster og barnebibler i skolen, inkludert tekster som er felles for jødisk og kristen tradisjon.

DELEMNE B. RELIGIONER OG LIVSSYN (4,5 STP)
Gjennom dette delemnet skal studentene bli fortrolige med begrep og metoder som blir brukt i studiet av religioner. De skal få innsyn i hvordan religioner fungerer som levende kilde for tro og livstolkning, både i førmoderne kulturer og i verden i dag. Studentene skal også tilegne seg kjennskap til arbeid med religions- og livssynsdialog i skole og samfunn.

Studenten skal
- ha god kunnskap om religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen
- ha god kunnskap om nyreligiøsitet
- ha kjennskap til samisk religion
- ha kjennskap til fagdidaktiske spørsmål: Religions- og livssynsdialog i skole og samfunn

DELEMNE C. FAGDIDAKTIKK (4,5 STP)

I fagdidaktikk skal studentene arbeide med en overgripende problemstilling i relasjon til religion i offentlig skole og med vekt på RLE-faget. Emnet omfatter grunnleggende spørsmål i forholdet mellom skolefag og vitenskapsfag, mandatfordeling og danning. Studentene skal særlig arbeide med elevers identitetsutvikling og sosialisering i et flerkulturelt samfunn/en flerkulturell skole og didaktiske problemstillinger knyttet til religionsundervisning med basis i kulturkunnskap, kontekstuell didaktikk og fortellingsdidaktikk.

Studenten skal
- ha god kunnskap om skoleteoretiske og oppdragelsesteoriske grunnlagsproblem knyttet til religionsundervisning i den offentlige skole,
- ha kunnskap om elevers identitetsutvikling og sosialisering i et flerkulturelt samfunn
- ha god kunnskap om livstolkning
- ha kjennskap til forholdet mellom skolefag og vitenskapsfag, mandatfordeling og danningsspørsmål
- ha kjennskap til kristen elementærundervisning
- ha god kunnskap om kontekstuell didaktikk
- ha kunnskap om fortellingsdidaktikk

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- *Arbeidsskjema : til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster* Oslo: Menighetsfakultetet, 1997 , hentet 2009-06-18 fra https://fronter.com/mf/links/files.phtml/4a3a3330ed712.1913060539$724749760$/Det+gamle+testamente/Arbeidsskjema+for+GT+og+NT

- Berge, Kåre, Terje Stordalen, Arvid Tångberg og Magnar Kartveit, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2003, redaktør Magnar Kartveit, s./p. 78-82, 97-104, 125-153, 200-225, 248-267, 311-325, 352-359, ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Hvalvik, Reidar og Terje Stordalen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den store fortellingen : om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* Oslo: Det norske bibelselskap, 1999, s./p. 77-84, 107-155, 161, 232-245, 264-299, 315-319, 424-459, ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Romerbrevet : en kommentar* Foreløpig utg./ed. Oslo: [MFs skrivestue], 1988, s./p. 10-20, 29-38 (Kompendium/Compendium)
- Hvalvik, Reidar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fra Jerusalem til jordens ender : hovedtrekk i Apostlenes gjerninger* 2. utg./ed. Oslo: Credo, 1992, s./p. 52-65, 105-132, ISBN/ISSN: 82-7053-220-7
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hovedtanker i Johannes-evangeliet* Oslo: Lunde, 1970, s./p. 26-33,36-44.47-53,76-86 ISBN/ISSN: 82-520-4032-2
- Ramsfjell, Astri, "Barnebibler og Bibelen for barn" i:/in:/from: *Bibel og bibeloversettelse* Trondheim: Tapir, 1995, redaktør Dagfinn Rian, s./p. 67-95, ISBN/ISSN: 82-519-1206-7 (Kompendium/Compendium)
- Rian, Dagfinn, "Det Gamle Testamente og Den jødiske bibel - et fagdidaktisk memento" i:/in:/from: *Kropp og sjel : festskrift til professor Olav Hognestad* Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2000, redaktør Dagfinn Rian et al., s./p. 131-140, ISBN/ISSN: 8251915988 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Samiske beretninger* Oslo: Aschehoug, 1997, redaktør Brita Pollan, s./p. 185-187, 268-274, 350-355, 374-382, ISBN/ISSN: 82-03-17371-3 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Livssyn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 9-20, 35-41, ISBN/ISSN: 82-15-00042-8 (Kompendium/Compendium)
- Breivik, Nils Olav, "Trommereisen : mennesket, naturen og åndeverdenen" i:/in:/from: *Brytninger i en ny tid* Bergen: NLA-forlaget, 1996, redaktør Audun Mosevoll, s./p. 33-52, ISBN/ISSN: 82-7468-038-3 (Kompendium/Compendium)
- Eliade, Mircea, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det hellige og det profane* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2002, s./p. 43-127, ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Geels, Antoon og Owe Wickström, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* 5. omarb. utg./ed. [Stockholm]: Natur och Kultur, 2006, s./p. 250-275, ISBN/ISSN: 91-27-10772-8/978-91-27-10772-4 (Kompendium/Compendium)
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag* Oslo: Pax, 2001, s./p. 15-36, ISBN/ISSN: 82-530-2252-2 (Kompendium/Compendium)
- Kvalvaag, Robert W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Det guddommelige jeg : nyreligiøsitet og religiøse strømninger i moderne ungdomskultur* Bergen: Fagbokforlaget, 2003, s./p. 13-107, 125-135, ISBN/ISSN: 82-7674-977-1
- Leirvik, Oddbjørn, "Kap. 1.4 og 4.2" i:/in:/from: *Religionsdialog på norsk* Ny og utvida utg./ed. Oslo: Pax, 2001, s./p. 44-56, 157-170, ISBN/ISSN: 82-530-2232-8 (Kompendium/Compendium)
- Sødal, Helje Kringlebotn, "Barn i Jehovas vitner : møte med skole og barnehage" i:/in:/from: *Jehovas vitner : en flerfaglig studie* Oslo: Universitetsforl., 2009, redaktør Hege Kristin Ringnes et al., s./p. 79-94, ISBN/ISSN: 978-82-15-01453-1 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Kap. 3,4,10,11,12,14" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Asheim, Ivar og Sverre Dag Mogstad, "Kap. 2" i:/in:/from: *Religionspedagogikk : tolkning, undervisning, oppdragelse* Rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-02541-1 (Kompendium/Compendium)

- Christie, Nils, "I skyggen av Pisa" i:/in:/from: *Soria Moria - neste? : perspektiver på skoleutviklingen* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2009, redaktør Trygve Bergem et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-7634-616-9 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-261, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Leganger-Krogstad, Heid, "Møtet mellom fag og politikk i en læreplanprosess, eksemplifisert ved KRL" i:/in: *Acta didactica* (2007) , hentet fra http://adno.no/index.php/adno/article/view/21/69
- Mogstad, Sverre Dag og Levi Geir Eidhamar, "Kap. 1 og 11" i:/in:/from: *Fag, identitet og fortelling : didaktikk til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1999, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-12940-3 (Kompendium/Compendium)

RLE1040 - Etikk, filosofi, religion og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE J

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Kristendommens historie (4,5 sp), B. Kristen livstolkning i dag (6 sp) og C. Etikk og filosofi (4,5 sp).

Studiepoengreduksjon

K1010+K1020+K1030+RL1010+RL1020 er en heltidsvariant, mens RLE1010-RLE1040 er en deltidsvariant av samme temaer. Studenter som måtte ønske å bytte fra det ene løpet til det andre må få evt studiepoengsreduksjonberegnet individuelt.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform:
Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium, men kan også omfatte frivillig oppgaveskriving. Lærerne kan svare på faglige spørsmål via e-mail.
Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE1040 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (4,0 STP)

Dette studieemnet omfatter kristendommens historie i Norge, og skal gi dypere innsikt i vår stedegne, norske religiøse tradisjon. Det legges vekt på studiet av kirkens praksis og trosliv, og hvordan dette uttrykker seg i litteratur, salmer, kunst og arkitektur.

Studenten skal
- ha god kunnskap om kirken og den kristne kulturen i Norge gjennom historien: tro, samfunnssyn, etiske idealer, estetisk utrykk inkludert salmer
- ha kjennskap til fremveksten av de ulike frikirkesamfunn og de frivillige kristne organisasjoner i Norge
- ha kjennskap til kirkehistoriens fagdidaktikk

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING (5 STP)

Dette delemnet skal være en fordypning i sentrale emner i kristen tro og etikk. I tråd med skolefaget tas det utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse. Samtidig legges det vekt på møtet mellom ulike kristne konfesjoner i dag og på forholdet til andre religioner og livssyn.
I arbeidet med den kristne tro skal studentene tilegne seg innsikt i sentrale emner knyttet til de tre trosartiklene og kunne plassere slike emner i en økumenisk sammenheng.
Studiet av kristen etikk har nær sammenheng med delemnet «Religion, etikk og filosofi», men har også en viss sammenheng med «Religioner og livssyn». Studentene skal bli kjent med utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og kunne gjennomføre etiske resonnement i arbeid med konkrete etiske emner.

Studenten skal
- ha god kunnskap om sentrale emner fra troslæren, knyttet til den andre og tredje trosartikkelen
- ha kjennskap til utvalgte konfesjoner
- ha kjennskap til kristen tro i møte med andre religioner og livssyn
- ha evne til bruk av etiske resonnement på konkrete etiske tema
- ha kjennskap til fagdidaktikk: Å undervise om kristen tro i vår flerkulturelle skole

DELEMNE C. RELIGION, ETIKK OG FILOSOFI (6 STP)

Dette delemnet skal videreføre arbeidet med etikk og filosofi fra den første studieenheten. Studiet skal gi bredere og dypere kjennskap til allmenn etikk og moralfilosofi. Samtidig må en se sammenhengen mellom dette delemnet og innslag av etikk i de to foregående delemnene.
Studentene skal tilegne seg kjennskap til aktuelle normative teorier fra moralfilosofien. De skal bli kjent med hvordan en bygger opp etiske resonnement, og de skal kunne bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske problemer. Delemnet skal gi bedre kjennskap til forholdet mellom etikk og menneskesyn, gjennom arbeid med stoff fra nyere filosofihistorie. Det skal også gi kjennskap til etikk i religionene.

Studenten skal
- ha kjennskap til etiske resonnement (etisk argumentasjon), og evne til å bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske emner
- ha kjennskap til normative teorier og verdilære
- ha god kunnskap om menneskesyn og etikk hos Kierkegaard, Sartre, Marx og Freud
- ha kjennskap til et utvalg konkrete etiske emner som er aktuelle i skolefaget.
- ha kjennskap til etikk i religionene
- ha kjennskap til fagdidaktikk: etikk og filosofi i møte med elevenes livsverden

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- *Didaktiske moment* 2002, s./p. http://www.fagbokforlaget.no/boker/kristendomshistorie.htm
- Elstad, Hallgeir J. og Per Halse, *Illustrert norsk kristendomshistorie* Bergen: Fagbokforl., 2002, ISBN/ISSN: 82-7674-702-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* Trondheim: Tapir, 1993, redaktør Peder Borgen et al., s./p. 11-18, 43-54, 113-168, 195-203, 219-256, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- "Kap. 4.1-4.7" i:/in:/from: *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* Oslo: Mellomkirkelig råd, 1997, s./p. 13-19 (Kompendium/Compendium)
- Berentsen, Jan-Martin, "Kristendommen og religionene" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 220-241, ISBN/ISSN: 82-00-21571-7 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Sanningsspørsmålet i det nye kristendomsfaget : med særleg vekt på det estetiske og det rituelle" i:/in:/from: *Forankring og fornyelse : kristendomsundervisning i endring* 2. utg./ed. Oslo: IKO-forl., 2000, redaktør Lars Inge Magerøy et al., s./p. 77-92, ISBN/ISSN: 82-7112-584-2 (Kompendium/Compendium)
- Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 166-266, ISBN/ISSN: 82-15-00036-3
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds virkelighet : hovedtrekk i kristen dogmatikk* Oslo: Luther, 1994, s./p. 142-201, 220-242, 265-284, ISBN/ISSN: 82-531-4290-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Etikk i religionene - forskjeller og fellesskap" i:/in:/from: *Logos og Dharma : religioner, livssyn og etikk* Bergen: Fagbokforl., 2006, redaktør Gunnar Neegaard, s./p. 323-348, ISBN/ISSN: 82-450-0136-8/978-82-450-0136-5 (Kompendium/Compendium)
- "Filosofiske tekster av Kierkegaard, Sartre, Marx og Freud : et utvalg" i:/in:/from: *Kopisamling til KRL 2* Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2002, s./p. ikke angitt (Kompendium/Compendium)
- Christoffersen, Svein Aage og Torstein Selvik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Engasjement og livsytring : innføring i etikk for pedagoger* 2. utg./ed. Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s./p. 112-188, ISBN/ISSN: 82-518-3898-3
- Hagen, Jimmy Zander, "Kierkegaards eksistensfilosofi" i:/in:/from: *Eksistens og ansvar : praktisk filosofi* 2. utg./ed. København: Gyldendal Uddannelse, 1999, s./p. 103-113, ISBN/ISSN: 87-00-45356-0 (Kompendium/Compendium)
- Jensen, Tim og Mikael Rothstein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etikken og religionerne* 2. rev. utg./ed. København: Aschehoug, 2002, s./p. 30-38, 128-144, 174-183, 216-229, ISBN/ISSN: 87-11-16646-0 (Kompendium/Compendium)
- Johansen, Kjell Eyvind og Arne Johan Vetlesen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i etikk* Rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2000, s./p. 116-179, ISBN/ISSN: 82-00-12993-4
- Leirvik, Oddbjørn, "Islamsk lov som islamsk etikk" i:/in:/from: *Islamsk etikk : ei idéhistorie* Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 84-107, ISBN/ISSN: 82-15-00183-1 (Kompendium/Compendium)
- Næss, Arne, "Økosofi T" i:/in:/from: *Økologi, økofilosofi* Oslo: Gyldendal, 1975, redaktør Arne Vinje et al., s./p. 150-163, ISBN/ISSN: 82-05-07811-4 (Kompendium/Compendium)
- Schjelderup, Ariane, Beate Børresen og Øyvind Olsholt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Filosofi i skolen* Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s./p. 53-76, 230-246, ISBN/ISSN: 82-518-3859-2 (Kompendium/Compendium)
- Stevenson, Leslie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Syv teorier om menneskets natur* Oslo: Cappelen, 1994, s./p. 17-39, 73-130, ISBN/ISSN: 82-02-14277-6 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

RLE2610 - Kristendom og billedkunst

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Deltidsstudier
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

Generell informasjon

Emnet består av tre delemner: A. Bildets formspråk gjennom tidene (1,5 sp), B. Kilder til den kristne ikonografi (1,5 sp), og C. Bildende kunst i kristen tradisjon (7 sp).

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i RLE1020, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL223 Religion og estetikk 1 reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL226 Religion og estetikk reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE2610 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/tillatte_hjelpemidler_eksamen.pdf

Mål

A. BILDETS FORMSPRÅK GJENNOM TIDENE (1,5 SP)
Delemnet omhandler formspråket i europeisk kunsthistorie.

MÅL
Studenten skal

- ha kjennskap til bildets formspråk,
- ha elementær kjennskap til hovedepokene i europeisk kunsthistorie fra antikken til moderne tid

B. KILDER TIL DEN KRISTNE IKONOGRAFI (1,5 SP)
Delemnet omhandler viktige kilder for sentrale motiver i den kristne kunsten, det vil si sentrale bibeltekster supplert med materiale fra apokryfer og legender, liturgi, prekenlitteratur og mystikeres visjoner.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de nytestamentlige tekstene knyttet til Jesu liv, særlig fortellingene om hans fødsel og hans lidelse, død og oppstandelse,
- ha kjennskap til de viktigste gammeltestamentlige forbilder for Jesu liv og gjerning,
- ha kjennskap til utvalgte oldkirkelige og middelalderske tekster som bakgrunn for kristen ikonografi,
- ha kjennskap til de viktigste tradisjoner om Maria fra oldkirken og middelalderen.

KILDETEKSTER
1 Mos 1-3; Matt. 1-2; Luk. 1-2, 22-24; Joh. 1,1-18; 18-20; Åp. 4-5
Jakobs Forevangelium,
Det uekte Matteusevangelium

C. BILDENDE KUNST I KRISTEN TRADISJON (7 SP)
Delemnet behandler viktige spørsmål i den kristne kunstens historie og fokuserer på sentrale kunstverk fra oldtid til nyere tid. Studiet tar

sikte på å gi studentene evne til å kunne analysere bildende kunst, med vekt på de innholdsmessige elementer.

MÅL
Studenten skal
- ha grundig kunnskap om debatten om bilder og deres funksjon i bysantinsk tradisjon,
- ha kjennskap til den bysantinske billedforståelse og til hovedtyper av ikoner,
- ha kjennskap til den kristne kunst i Romas katakomber og kirker og motivenes bibelske bakgrunn,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Kristus-bildets utvikling og kjennskap til et utvalg sentrale kunstverk,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i Maria-bildets utvikling,
- ha grundig kunnskap om sentrale ikonografiske motiver i kristen kunst,
- ha kjennskap til norsk middelalderkunst.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Gotfredsen, Lise, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bildets formspråk* Oslo: Universitetsforlaget, 1987, s./p. 7-19, 67-139, 163-186, 200-212, ISBN/ISSN: 82-00-43154-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Banning, Knud, *Jakobs Forevangelium og Det uægte Matthæusevangelium* København: I kommission: Gad, 1980, ISBN/ISSN: 87-12-05602-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Hvalvik, Reidar, *Viktige kilder til den kristne ikonografi* 2. rev. utg./ed. Oslo: Menighetsfakultetet, 2006 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bay, Sv. Aage, *Kristen forkyndelse i gammel-romersk kunst* Odense: Odense Universitetsforlag, 1977, ISBN/ISSN: 87-7492-228-9 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Finaldi, Gabriele, *The image of Christ* London: National Gallery, 2000, ISBN/ISSN: 1-85709-292-9/0-300-08365-3
- Fuglesang, Signe Horn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Middelalderens bilder : utsmykningen av koret i Ål stavkirke* Oslo: Cappelen, 1996, s./p. 17-93, ISBN/ISSN: 82-02-15998-9
- Hellemo, Geir, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guds billedbok : virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder* Oslo: Pax, 1999, s./p. 71-130, 195-228, ISBN/ISSN: 82-530-2034-1
- Tollefsen, Torstein, *Teologi i farger : ikoner i Norge* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0883-7
- Zuffi, Stefano, *Gospel figures in art* Los Angeles: The J. Paul Getty Museum, 2003, ISBN/ISSN: 089236727x

RLE2611 - Kirkehus og kirkerom

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

Generell informasjon

Emnet består av to delemner: A) Den kristne gudstjenestens og kirkerommets historie (5sp) og B) Kirkearkitekturen gjennom tidene (5 sp).

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i KRL107, eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL223 Religion og estetikk 1 reduseres dette emnet med 5 stp.
Med KRL224 Religion og estetikk 2 reduseres dette emnet med 5 stp
Med KRL227 Kirkehus og kirkerom reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE2611 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste K. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A. DEN KRISTNE GUDSTJENESTES OG KIRKEROMMETS UTVIKLING (5 SP)

Delemnet omhandler kirkerommets og den kristne gudstjenestenes historie. Studiet skal gi studentene evne til å forstå kirkerommets utforming og utsmykning og innsikt i den teologiske og liturgiske begrunnelse som ligger bak.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i den kristne gudstjenestes historie, med vekt på den romersk-katolske og lutherske kirke
- ha god kunnskap om kirkerommets viktigste inventar og dets liturgiske funksjon
- ha kjennskap til de sentrale motiver brukt i utsmykningen av kirkerommet og kirkehuset gjennom tidene

DELEMNE B. KIRKEARKITEKTUREN GJENNOM TIDENE (5 SP)

Delemnet omhandler kirkearkitekturens historie og de viktigste typer kirkebygg gjennom historien.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i kirkearkitekturens historie
- ha god kunnskap om utformingen av den oldkirkelige basilika, den bysantinske sentralkirke og de romanske og gotiske kirker
- ha god kjennskap til reformasjonens og mot-reformasjonens kirkearkitektur
- ha god kunnskap om norsk kirkearkitektur fra middelalder til moderne tid.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Achen, Henrik v., "Helgenikonografi og moralteologi : kirkekunstens teologiske funksjoner i senmiddelalderen - en ikonologisk skisse" i:/in:/from: *Tro og bilde i Norden i reformasjonens århundre, med tyske resuméer* Oslo: Universitetets oldsaksamling, 1991, redaktør Martin Blindheim et al., s./p. 9-27 (Kompendium/Compendium)
- Andersen, Håkon A., "Alter og alterbilde som kunst og bibeltolkning" i:/in:/from: *Tempel og katedral : kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* Trondheim: Tapir, 2000, redaktør Renate Banschbach Eggen et al., s./p. 119-162, ISBN/ISSN: 82-519-1572-4
- Danbolt, Gunnar, "Det kristne bildet : tre faser i utviklingen av den kristne kirkeutsmykning" i:/in:/from: *Tempel og katedral : kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* Trondheim: Tapir, 2000, redaktør Renate Banschbach Eggen et al., s./p. 57-88, ISBN/ISSN: 82-519-1572-4
- Gierow, Krister, "Helgendyrkelsen" i:/in:/from: *Vår kulturarv* København: Forlaget for faglitteratur, 1963 b./vol. 2, s./p. 208-228 (Kompendium/Compendium)
- Halvorsen, Per Bjørn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesu nattverd : messen gjennom 2000 år* [Oslo]: St. Olav forlag, 1989, s./p. 13-121, 153-180, ISBN/ISSN: 82-7024-054-0
- Martling, Carl Henrik, *Talande tystnad : om kyrkans symbolspråk* Ny, bearb. och utvidgad utg./ed. Skellefteå: Artos, 2004, ISBN/ISSN: 91-7580-272-4
- Nørager Pedersen, A. F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstjenestens teologi* København: Berlingske Forlag, 1969, s./p. 142-176 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirkebygning og teologi* København: G.E.C. Gad, 1965, redaktør Johan Exner et al., s./p. 13-53, 69-99, 110-116(Kompendium/Compendium)
- Danbolt, Gunnar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kunsthistorie : bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* 3. utg./ed. Oslo: Samlaget, 2009, s./p. 25-124, ISBN/ISSN: 978-82-521-7435-9
- Sæther, Arne E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirken som bygg og bilde : rom og liturgi ved et tusenårsskifte : en bok om kirkebygging før, nå og i fremtiden* Ny og utvidet utg./ed. Asker: Sæthers forl., 2001, s./p. 7-70, ISBN/ISSN: 82-992135-1-7
- Torp, Hjalmar og Staale Sinding-Larsen, "Middelalderens kunst" i:/in:/from: *Vår kulturarv* København: Forlaget for faglitteratur, 1963 b./vol. 2, s./p. 309-424 (Kompendium/Compendium)

RLE2612 - Religion og estetikk

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

Generell informasjon

RLE2612 omhandler estetikkens plass i de store verdensreligionene, med vekt på islam, jødedom, hinduisme og buddhisme. Emnet er særlig innrettet mot arbeidet med religion og estetikk i grunnskolen.
Emnet består av tre delemner: A. De sentrale fortellingene i verdensreligionene (2 sp), B. Bildende kunst og arkitektur i religionene (6 sp), C. Estetikk og didaktikk (2 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL224 Religion og estetikk 2 reduseres dette emnet med 10 sp.
Med KRL228 Estetikken i religionene reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RLE2612 har bare ett vurderingsalternativ, klausureksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Hjelpemidler: Ingen

Mål

DELEMNE A. DE SENTRALE FORTELLINGENE I VERDENSRELIGIONENE (2 SP)
Delemnet omhandler de sentrale religiøse fortellingene som i seg selv er estetiske uttrykk, og som gir den nødvendige bakgrunn for å forstå bilde og symboler i verdensreligionene.
Studenten skal
- ha kjennskap til sentrale fortellinger i de store verdensreligionene

Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i KRL106, eller tilsvarende.

DELEMNE B. BILDENDE KUNST OG ARKITEKTUR I RELIGIONENE (6 SP)
Delemnet omhandler bildende kunst og arkitektur i de store verdensreligionene. Det vil bli fokusert på forholdet mellom kunsten/arkitekturen og den konkrete religionsutøvelse.
Studenten skal
- ha kjennskap til estetikkens plass i de store verdensreligionene, kristendommen inkludert
- ha kjennskap til symboler, bildende kunst og arkitektur i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme
- ha kjennskap til hellige roms form og funksjon i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme

DELEMNE C. ESTETIKK OG DIDAKTIKK (2 SP)
Delemnet omhandler estetisk teori og utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til estetikk og religion.
Studenten skal
- ha kjennskap til hva estetikk er
- ha kjennskap til utvalgte didaktiske problemstillinger knyttet til religion og estetikk, med særlig vekt på RLE-faget.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Ginzberg, Louis, "Adam, Abraham, Moses" i:/in:/from: *Legends of the Bible* Philadelphia: Jewish Publication Society, 1992, s./p. 26-36, 121-135, 375-399, ISBN/ISSN: 0827604041 (Kompendium/Compendium)
- Haanes, Vidar L., "Ta eksempel av deres tro : fra helgenlegende til historisk kritisk forskning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 2 (1996), s./p. 55-62, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Meløe, Sidsel Krosby, *Til kildene : fortellinger fra tre religioner: Hinduisme, Buddhisme, Islam* Tromsø: Høgskolen i Tromsø Avdeling for lærerutdanning, 1997 , hentet 2009-01-22 fra http://gammel.hitos.no/attachment/36b15eda9f0bf7f79926473b30375bc4/f6980ed64d9f038ae8d1fe16ad264752/Sidsel3.pdf

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Hellige rom" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 50, nr./issue 4 (1999), s./p. 143-166, 171-179, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Bowker, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdens religioner* Rev. utg./ed. Oslo: Spektrum forl., 2005, s./p. 20-43, 60-81, 124-195, ISBN/ISSN: 82-7822-161-8
- Jacobsen, Knut A. og Notto R. Thelle, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hinduismen og buddhismen* Kristiansand: Høyskoleforl., 1999, s./p. 120-129, 202-204, 305-316, ISBN/ISSN: 82-7634-148-9 (Kompendium/Compendium)
- Winje, Geir, "Et utvalg" i:/in:/from: *Guddommelig skjønnhet : kunst i religionene* Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 13-142, 203-230, 276-287, ISBN/ISSN: 82-15-00053-3

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Haanes, Elisabeth, *Røtter og vinger : religion og estetikk i grunnskolen* Oslo: IKO-forl., 2003, ISBN/ISSN: 82-7112-653-9

RP115 - Innføring i kulturanalyse: ungdomskultur

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon
Emnet skal gi en innføring i ungdomskultur, perspektiver på trosutvikling og identitetsdannelse blant ungdom, og hvordan tro kommer til utrykk i dagens ungdomskultur.

Sentrale spørsmål vil være hvordan ungdomskulturen har utviklet seg, og hva som kjennetegner dagens ungdomskultur og subkulturer. Emnet skal bidra til å utvikle ferdigheter i å lese religiøse tegn og utrykk for tro i den samtidige ungdomskultur, og hvordan dette kan ha betydning for kristent ungdomsarbeid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL131 04V Kulturanalyse... reduseres dette emnet med 7 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- få godkjent et refleksjonsnotat (ca 800 ord) levert innen en fastsatt frist
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til det faste pensum. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- få godkjent utkast til oppgaveinnledning (feltarbeidsrapporten) levert innen en fastsatt frist
delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet RP115 har faglig oppgave (inntil 3000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold
Studiet i kulturanalyse skal gi
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom tro, teologi og kultur
- god kunnskap om utviklingen av begrepet ungdom og ungdomskultur
- god kunnskap om ulike perspektiver på ungdom og trosutvikling
- evne til å lese religiøse tegn i dagens ungdomskultur
- ferdighet til å gjøre bruk av denne kulturkompetanse i valg av arbeidsformer inni et kristent ungdomsarbeid

Merknad til litteraturlisten
I tillegg til det faste pensumet kommer det en pensumdel som er variabel, og som kan endres for hvert semester. Det variable pensum kommer primært til å være av skjønnlitterær/filmatisk art og tilsvarer ca. 250 sider (vel 3 studiepoeng). Se emneheftet.

RP191 - Trosopplæring og ungdomsdiakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

RP192 - Pedagogikk og diakoni

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

RP292 - Pedagogisk psykologi og didaktisk grunnlagstenkning

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.L.Krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig – Emnet går som selvstudium)

RP501 - Fagdidaktikk

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet RP501 Fagdidaktikk er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i KRL/Religion og etikk.
Emnet legger vekt på fagdidaktiske grunnlagsspørsmål i hovedsak knyttet til undervisningen i den offentlige skolen, og hvordan en normativt kan svare på spørsmålet om hva som er god undervisning. Emnet gir også innføring i læringsteorier.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med RP501 04V Fagdidaktikk... reduseres emnet med 5 stp
Med RP503 04V Didaktikk... reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- skrive et faglig essay/bokrapport på inntil 1000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med godkjent/ikke godkjent.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven avholdes.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ.

Emnet RP501 har som primært vurderingsalternativ hjemmeeksamen (1 uke). Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å kunne gå opp til hjemmeeksamen. Hjemmeeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne og leveres i maskinskrevet stand i 2 eksemplarer. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamenen.
Skriftlig hjemmeeksamen er en prøve av en ukes varighet (f.eks. fra mandag kl. 09.00 til neste mandag kl. 09.00). Som regel formuleres oppgavene med utgangspunkt i ett av de hovedproblemområder som studieplanen angir. Materiale for å besvare oppgaven kan hentes fra ulike emner. Det kan gis alternative oppgaver.
Grunnlaget for å besvare oppgaven til hjemmeeksamen finnes i den oppsatte litteraturen. Kandidatene kan også bruke annen litteratur som er relevant.Eksamensbesvarelsen skal være et selvstendig arbeid (http://www.mf.no/dokumenter/studier/eksamen/kilder_plagiat.pdf). Det gis ikke eksamensveiledning etter at oppgavene til hjemmeeksamen er kunngjort.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (6 timer).
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ingen hjelpemidler.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om grunnleggende didaktiske problemstillinger
- ha grundig kunnskap om ulike læringsteorier
- ha innsikt i kunnskapssyn, menneskesyn og samfunnssyn sin betydning for didaktiske spørsmål
- ha evne til å tenke helhetlig i didaktisk refleksjon
- ha grundig kunnskap om hovedspørsmål knyttet til en kontekstuell religionspedagogisk tenkning
- ha grundig kunnskap om pluralismens betydning for skolens religions- og verdiformidling
- ha kjennskap til alternative fagdidaktiske løsninger for religionsundervisningen i en offentlig skole
- ha grundig kunnskap om verdibegrepet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Afdal, Geir, "Fra vitenskap til skolefag eller skolefag til vitenskap?" i:/in: *Religion og livssyn* 10, nr./issue 1 (1998), s./p. 8-17, ISBN/ISSN: 0802-8214

- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, "Kap. 3,8,10-14" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, 2001, s./p. 40-73, 167-191, 218-351, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Asheim, Ivar, "Kap. 1-3" i:/in:/from: *Verdirealisering: til det gode? : studier i verdietikk* [Oslo]: Unipub, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7477-222-9/978-82-7477-222-9
- Gravem, Peder, "Kap. 3" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* [Vallset]: Opl andske bokforlag, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Imsen, Gunn, "Kap. 7-12" i:/in:/from: *Elevens verden : innføring i pedagogisk psykologi* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-15-00737-6/978-82-15-00737-3
- Rørvik, Harald, "Kap. 1-4" i:/in:/from: *Didaktisk refleksjon : frå normative premissar til pedagogisk praksis* Oslo: Universitetsforl., 1998, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-00-12786-9 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

RP502 - Oppdragelse, kultur og pluralisme

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i KRL/Religion og etikk.
RP502 legger vekten på identitetsutvikling i lys av postmoderne kultur.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen (gjelder kun ved hjemmeeksamen)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravet om tilstedeværelse, kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven avholdes.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ:
Alternativ 1: Emnet RP502 har hjemmeoppgave som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Oppgaven vurderes med karakterene A-F.
Alternativ 2: Emnet RP502 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om ungdom og livstolkning
- ha grundig kunnskap om pluralisme- og identitetsproblematikk
- ha grundig kunnskap om holdningers betydning for identitet og relasjoner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, redaktør Jan-Olav Henriksen et al., s./p. 15-184, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6
- Asheim, Ivar, *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk* Oslo: Tano Aschehoug, 1997, ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Brunstad, Paul Otto, *Ungdom og livstolkning : en studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger* Trondheim: Tapir, 1998, ISBN/ISSN: 82-519-1299-7

RPSY501 - Religionspsykologisk grunnlagsteori: fagforståelse og fagtradisjoner

Emneansvarlig:	Lars Johan Danbolt (Lars.Danbolt@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning, Erfaringsbasert master i praktisk teologi, Master i klinisk sjelesorg
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionspsykologi. Emnet kan også inngå som valgfritt emne i studieprogrammene Mastergrad i klinisk sjelesorg og Mastergrad i praktisk teologi.
RPSY 501 har som mål å gi innsikt i psykologiske perspektiver på religion og religiøs erfaring slik vi møter det i rammen av vår egen kultur. Emnet vil presentere ulike psykologiske teoriers fortolkning av individers og gruppers religiøsitet med vekt på de funksjoner som religiøsiteten kan ha i enkeltmenneskers og fellesskapets liv.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY501 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om ulike psykologiske teoritradisjoners fortolkning av religiøs adferd og opplevelse
- god kunnskap om ulike faser i den personlige religiøsitetens psykologiske utvikling
- innsikt i forholdet mellom religionspsykologisk og teologisk fortolkning
- kjennskap til den religiøse erfaringens betydning med henblikk på personlighets-utvikling og utforming av personlig identitet
- kjennskap til forskningsmetoder som anvendes i psykologiens studium av religiøs adferd og opplevelse
- god kunnskap om religiøsitetens funksjoner som mestringsstrategi i møte med sykdom og kriser

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Geels, Antoon og Owe Wickström, *Den religiösa människan : en introduktion till religionspsykologin* 5. omarb. utg./ed. [Stockholm]: Natur och Kultur, 2006, ISBN/ISSN: 91-27-10772-8/978-91-27-10772-4
- Teigen, Karl Halvor, "Kap. 1-2, 7-8, 12-13 og etterord" i:/in:/from: *En psykologihistorie* Bergen: Fagbokforl., 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7674-997-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Batson, C. Daniel, Patricia Schoenrade og W. Larry Ventis, *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Beit-Hallahmi, Benjamin og Michael Argyle, *The psychology of religious behaviour, belief and experience* London: Routledge, 1997, ISBN/ISSN: 0-415-12330-5/0-415-12331-3

- Heine, Susanne, *Grundlagen der Religionspsychologie : Modelle und Methoden* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005, ISBN/ISSN: 3-8252-2528-3/3-525-03603-5
- Hood, Ralph W., *Handbook of religious experience* Birmingham, Ala.: Religious Education Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-89135-094-2
- Hood, Ralph W., *The Psychology of religion : an empirical approach* 2. utg./ed. New York: Guilford Press, 1996, ISBN/ISSN: 1-57230-116-3
- Paloutzian, Raymond F., *Invitation to the psychology of religion* 2. utg./ed. Boston: Allyn and Bacon, 1996, ISBN/ISSN: 0-205-14840-9
- Pargament, Kenneth I., *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997, ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Park, Crystal L. og Raymond F. Paloutzian, *Handbook of the psychology of religion and spirituality* New York: Guilford Press, 2005, ISBN/ISSN: 1-57230-922-9
- Wulff, David M., *Psychology of religion : classic and contemporary* 2. utg./ed. New York: Wiley, 1997, ISBN/ISSN: 0-471-03706-0

RPSY502 - Religionspsykologi 2: Klinisk religionspsykologi

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristedomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY502 har som mål å gi innsikt i psykologiske fortolkninger av religion og religiøs erfaring slik disse fremtrer i rammen av klinisk (psykoterapeutisk og sjelesørgerisk) virksomhet. Dette innebærer en fokusering på de religiøse erfaringers funksjon i møte med kriser og psykiske lidelser, og den rolle religionen kan spille i bearbeiding av slike erfaringer. Emnets faglige hovedperspektiv er den psykodynamiske teoritradisjon. Det blir lagt vekt på å belyse erkjennelsesmessige forutsetninger i psykoterapeutisk teoridannelse, og samspillet mellom teoretiske perspektiver og kliniske erfaringer.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer i samråd med studenten,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY502 har valgfri eksamensform:

Enten: Hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Eller: Klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om psykodynamiske fortolkninger av individets religiøsitet
- god kunnskap om psykologiske prosesser som bidrar til dannelse og utvikling av gudsrelasjon og gudsbilde
- god kunnskap om religiøsitetens funksjon som mestringsstrategi i møte med sykdom kriser
- kjennskap til dynamiske prosesser som oppstår i samspillet mellom behandler og konfident når religiøs erfaring bearbeides
- innsikt i forholdet mellom religionspsykologisk og teologisk fortolkning
- innsikt i forholdet mellom terapeutisk og sjelesørgerisk tilnærming til religiøs tematikk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* 2. omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 91-526-2967-8
- DeMarinis, Valerie og Owe Wikström, *Clinical psychology of religion : emerging cultural and multicultural questions from European and North American voices* Uppsala: Forskningsrådsnämnden, 1996
- Engedal, Leif Gunnar, "Metapsykologiske problemers betydning for religionspsykologisk forskning og sjelesørgerisk praksis" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2000), s./p. 21-33, ISBN/ISSN: 0800-6857
- Engedal, Leif Gunnar, *Gudsrelasjon, primærrelasjoner og den intrapsykiske scene : psykoanalytiske tolkninger av religiøs erfaring* [Vikersund]: L.G. Engedal, 2003
- Fowler, James W., "Pluralism and oneness in religious experience : William James, Faith-, and clinical practice" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, redaktør Edward P. Shafranske, s./p. 165-186, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6
- Jones, James W., *Contemporary psychoanalysis and religion : transference and transcendence* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-300-04916-1
- Pargament, Kenneth I., "Religious methods of coping : resources for the conservation and transformation of significance" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, redaktør Edward P. Shafranske, s./p. 215-239, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6

- Rizzuto, A.-M., "Psychoanalytic treatment and the religious person" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* Washington , D.C.: American Psychological Association, 1996, redaktør Edward P. Shafranske, s./p. 409-431, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6
- Wikström, Owe, "Gud som Gud eller Gud som gud" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 10, nr./issue 3 (1990), s./p. 29-35, ISBN/ISSN: 0333-3388
- Wulff, David M., "The psychology of religion : an overview" i:/in:/from: *Religion and the clinical practice of psychology* Washington, D.C.: American Psychological Association, 1996, redaktør Edward P. Shafranske, s./p. 43-70, ISBN/ISSN: 1-55798-321-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Batson, C. Daniel, Patricia Schoenrade og W. Larry Ventis, *Religion and the individual : a social-psychological perspective* New York: Oxford University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Hood, Ralph W., *Handbook of religious experience* Birmingham, Ala.: Religious Education Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-89135-094-2
- Paloutzian, Raymond F., *Invitation to the psychology of religion* 2. utg./ed. Boston: Allyn and Bacon, 1996, ISBN/ISSN: 0-205-14840-9
- Pargament, Kenneth I., *The psychology of religion and coping : theory, research, practice* New York: Guilford Press, 1997, ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Rizzuto, Ana-Maria, *The birth of the living God : a psychoanalytic study* Chicago: University of Chicago Press, 1979, ISBN/ISSN: 0-226-72100-0/0-226-72102-7

RPSY503 - Religionspsykologi 3: Menneske, kultur og religiøsitet

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master kristendomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY503 legger vekt på å belyse sammenhengen mellom ulike former for religiøsitet og prosesser i kultur- og samfunnsliv. Emnet vil stimulere til refleksjon over hvordan samtidskulturen bidrar til å forme religiøs erfaring og eksistensiell selvfortolkning. Emnet drøfter denne tematikken i lys av et kristent menneskesyn slik det utformes i rammen av teologisk antropologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST504 Kultur og m, reduseres dette emnet med 8 stp
Med ST511 Gudsbilde og msk... reduseres dette emnet med 3 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis i samråd med faglærer, og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY503 har valgfri eksamensform:

Enten: Hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Eller: Klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha god kunnskap om hvordan prosesser i kulturen influerer på religiøs erfaring og identitetsdannelse
- ha god kunnskap om religionspsykologiens fortolkning av religiøsitetens utvikling og religiøse omvendelsesopplevelser
- ha god kunnskap om innholdet i et kristent menneskesyn slik det kan utvikles i møte med samtidens utfordringer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Davie, Grace, "Religion in Europe in the 21st century : the factors to take into account" i:/in:/from: *Religion in late modernity : essays in honor of Pål Repstad* Trondheim: Tapir Academic Press, 2007, redaktør Inger Furseth et al., s./p. 37-53, ISBN/ISSN: 978-82-519-2211-1
- Fowler, James W., *Faithful change : the personal and public challenges of postmodern life* Nashville: Abingdon, 1996, ISBN/ISSN: 0-687-01730-0
- Heelas, Paul og Linda Woodhead, "Et utvalg" i:/in:/from: *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005, s./p. 1-32, 77-150, ISBN/ISSN: 1-4051-1958-6/1-4051-1959-4
- Henriksen, Jan-Olav, "Kap. 3-5, 7, 11-12" i:/in:/from: *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-05-31393-8
- Krogseth, Otto, "Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering : et kulturanalytisk perspektiv" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* Oslo: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 29-40, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Shults, F. LeRon og Steven J. Sandage, *Transforming spirituality : integrating theology and psychology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2006, ISBN/ISSN: 0-8010-2823-x/978-0-8010-2823-6
- Ullman, Chana, "Et utvalg" i:/in:/from: *The transformed self : the psychology of religious conversion* New York: Plenum Press, 1989, s./p. 3-195, ISBN/ISSN: 0-306-43134-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, redaktør Jan-Olav Henriksen et al., s./p. 15-184, ISBN/ISSN: 82-05-28060-6
- Heelas, Paul og Linda Woodhead, "Et utvalg" i:/in:/from: *The spiritual revolution : why religion is giving way to spirituality* Malden, Mass.: Blackwell Pub., 2005, s./p. 33-76, ISBN/ISSN: 1-4051-1958-6/1-4051-1959-4
- Henriksen, Jan-Olav, "Spirituality and religion - worlds apart? : Heelas' and Woodhead's The spiritual revolution read as a resource for cultural and theological criticism" i:/in: *Tidsskrift for kirke - religion - samfunn* 18, nr./issue 1 (2005), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0802-0167

RPSY601 - Klinisk religionspsykologi

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

RS501 - Religionssosiologi 1: Innføring i religionssosiologi

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionssosiologi.

RS501 legger vekt på å gi innsikt i sosiologiske perspektiver på religion som fenomen og se nærmere på religionens rolle i moderne samfunn. Det vil presentere teorier om individets religiøsitet og religiøse organisasjoner. Videre vil det gi innsikt i ulike tilnærminger som søker å forstå forholdet mellom religion og samfunn med et spesielt fokus på religionens rolle i dagens Norge og Europa.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Frister står i emneark og er å finne i ClassFronter.

Avsluttende vurdering

Emnet RS501 har valgfri eksamensform:

Enten: Hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Eller: Klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studentene skal ha
- grundig kjennskap til sosiologiske begreper og perspektiver som benyttes i studier av religion
- innsikt i forholdet mellom sosiologi og teologi
- grundig kunnskap om enkeltmenneskers religiøsitet og ulike forklaringer av denne
- innsikt i ulike former for religiøs organisering, derunder religiøse autoritetstyper, samt forklaringer på fenomener som nyreligiøse bevegelser
- grundig kunnskap om ulike innfallsvinkler til studiet av religion i moderne samfunn, deriblant teorier om modernitet, sekularisering, globalisering, detradisjonalisering og postmodernitet.

Merknad til litteraturlisten

Boken til Furseth "From to quest to truth to being oneself" kan kjøpes rimeligere gjennom KIFO enn bokhandleren, Lenke: www.kifo.no

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aldridge, Alan, "Kap. 2-5 og 8-9" i:/in:/from: *Religion in the contemporary world : a sociological introduction* 2. utg./ed. Cambridge: Polity Press, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-0-7456-3405-0/978-0-7456-3404-3
- Davie, Grace, "Kap. 1-4, 7-8 og 10" i:/in:/from: *Religion in modern Europe : a memory mutates* Oxford: Oxford University Press, 2000, s./p. 5-81, 115-155, 176-194, ISBN/ISSN: 0-19-828065-3/0-19-924124-4
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 1-2, 7-8 og 12" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 11-38, 138-184, 237-251, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Furseth, Inger, "Kap. 1 og 4-8" i:/in:/from: *From quest for truth to being oneself : religious change in life stories* Frankfurt am Main: Peter Lang, 2006, s./p. ikke oppgitt
- Repstad, Pål, *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000, ISBN/ISSN: 82-7634-290-6

RS502 - Religionssosiologi 2: Religion i den offentlige sfære

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap, studieretningene Religionssosiologi.

RS502 legger vekt på å gi innsikt i religionens rolle i den offentlige sfære og dens bidrag til å skape samhold og konflikt. Det vil se nærmere på forholdet mellom religion og politikk ved å fokusere på ulike former for religion i den offentlige sfære. Videre til det gi innsikt i begreper om religiøs fundamentalisme og ulike forklaringer på dette fenomenet. Det vil også gi kunnskap om ulike former for religiøs vold og religiøs makt. Disse temaene vil bli drøftet i lys av eksempler fra både Norge og ulike deler av verden.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RS502 har valgfri eksamensform:

Enten: Hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Eller: Klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studentene skal ha
- innsikt i ulike teorier om religionens rolle i den offentlige sfære
- god kunnskap om ulike former for offentlig religion i den moderne verden
- kjennskap til teorier om religion som kilde til konflikt og samhold
- god forståelse av begreper og teorier om religiøs fundamentalisme
- kunnskap om ulike former for religiøs vold
- god kunnskap om religiøs makt i dagens Norge

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aldridge, Alan, "Kap. 6-7" i:/in:/from: *Religion in the contemporary world : a sociological introduction* Cambridge: Polity Press, 2000, s./p. 123-159, ISBN/ISSN: 0-7456-2083-3/0-7456-2082-5
- Bruce, Steve, *Fundamentalism* 2. utg./ed. Cambridge: Polity Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-07456-4075-4/978-07456-4076-1
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-09534-7/0-226-09535-5
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 6, 9" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 123-137, 185-199, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Herbert, David, "Kap. 1-5" i:/in:/from: *Religion and civil society : rethinking public religion in the contemporary world* Aldershot: Ashgate, 2003, s./p. 3-154, ISBN/ISSN: 0-7546-1332-1/0-7546-1339-9
- Juergensmeyer, Mark, "Kap. 7-11" i:/in:/from: *Terror in the mind of God : the global rise of religious violence* 3rd., rev. and updated utg./ed. Berkeley: University of California Press, 2003, s./p. 121-249, ISBN/ISSN: 0-520-24011-1
- Repstad, Pål, "Kap. 2-8" i:/in:/from: *Dype, stille, sterke, milde : religiøs makt i dagens Norge* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s./p. 44-170, ISBN/ISSN: 82-05-30433-5

RS503 - Religionssosiologi 3: Religion, kjønn og migrasjon

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionssosiologi.

RS503 vil gi innsikt i religion og forskjellighet, slik som etnisitet og kjønn. Det vil presentere begreper om etnisitet og nyere utviklingstrekk innenfor migrasjon og religion, både nasjonalt og internasjonalt. Videre vil det gi innsikt i sosiologiske begreper om kjønn og religionens betydning for tolkning av kjønn og kjønnsroller. Det vil gi kunnskap om kvinners religiøse erfaringer og rolle i religiøse samfunn. Videre vil det ta opp forholdet mellom religion og seksualitet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RS503 har valgfri eksamensform:

Enten: Hjemmeeksamen (1 uke/inntil 4000 ord) og justerende muntlig prøve (inntil 30 minutter). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen og justeres ved den muntlige prøven.

Eller: Klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studentene skal ha
- forståelse av begreper om etnisitet
- god kunnskap om forholdet mellom migrasjon og religion
- kjennskap til det religiøse mangfold blant noen minoriteter i Norge
- god innsikt i politiske og religiøse utfordringer som karakteriserer det flerreligiøse samfunn
- forståelse av sosiologiske begreper om kjønn
- god kunnskap om hvordan religionen påvirker forståelsen av kjønn og religionens kjønnethet
- innsikt i forholdet mellom seksualitet og religion

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Kap. 1, 5-8" i:/in:/from: *Religion across borders : transnational immigrant networks* Walnut Creek, Calif.: AltaMira Press, 2002, redaktør Janet Saltzman Chafetz et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-7591-0225-2/0-7591-0226-0
- Brochmann, Grete, Jon Rogstad og Tordis Borchgrevink, "Innledning, kap. 1-2, 4-5" i:/in:/from: *Sand i maskineriet : makt og demokrati i det flerkulturelle Norge* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s./p. 9-84, 108-173, ISBN/ISSN: 82-05-30616-8
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 10-11" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 200-236, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Furseth, Inger, "From "everything has a meaning" to "I want to believe in something" : religious change between two generations of women in Norway" i:/in: *Social compass : international review of sociology of religion* 52, nr./issue 2 (2005), s./p. 157-168, ISBN/ISSN: 0037-7686
- Furseth, Inger, "Kvinner - mer religiøse enn menn? : religion 1998 om kjønn og religion" i:/in:/from: *Tallenes tale 2004 : perspektiver på statistikk og kirke* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Ole Gunnar Winsnes, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-519-2010-8
- Jacobsen, Christine M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Tilhørighetens mange former : unge muslimer i Norge* Oslo: Unipax, 2002, s./p. 8-85, 113-165, ISBN/ISSN: 82-530-2406-1

- Jacobsen, Christine M., "Negotiating gender : discourse and practice among young muslims in Norway" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 17, nr./issue 1 (2004), s./p. 5-28, ISBN/ISSN: 0802-0167
- Roald, Anne Sofie, "Muslim women in Sweden" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 17, nr./issue 1 (2004), s./p. 65-77, ISBN/ISSN: 0802-0167
- Røthing, Åse, "Kap. 1, 4-5" i:/in:/from: *Parforhold : idealer, forhandlinger, strategier* Oslo: Gyldendal, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-05-33539-7
- Tiilikainen, Marja og Isra Lehtinen, "Muslim women in Finland" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 17, nr./issue 1 (2004), s./p. 47-64, ISBN/ISSN: 0802-0167
- Woodhead, Linda, "Feminism and the sociology of religion : from gender-blindness to gendered difference" i:/in:/from: *The Blackwell companion to sociology of religion* Oxford: Blackwell, 2001, redaktør Richard K. Fenn, s./p. 67-84, ISBN/ISSN: 0-631-21240-x/0-631-21241-8
- Woodhead, Linda, "Women and religion" i:/in:/from: *Religions in the modern world : traditions and transformations* London: Routledge, 2002, redaktør Linda Woodhead, s./p. 332-356, ISBN/ISSN: 0-415-21783-0/0-415-21784-9
- Østergaard, Kate, "Muslim women in the islamic field in Denmark" i:/in: *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 17, nr./issue 1 (2004), s./p. 29-46, ISBN/ISSN: 0802-0167

RV502 - Islam: Tro, tradisjon og fornyelse

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i KRL/Religion og etikk.
RV502 legger vekten på Islam som religion i dag.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen
- skrive 3 faglige essay hver på inntil 2000 ord over oppgitte emner
- delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ.
Alternativ 1: Emnet RV502 har faglig essay (2000 ord) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Institusjonen bestemmer etter innleveringsfristen hvilket faglig essay som skal legges til grunn for karakteren for emnet og hvilke to som vurderes med godkjent/ikke godkjent. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det essayet fakultetet velger ut.
Alternativ 2: Emnet RV502 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler ved klausurprøve: Ingen hjelpemidler.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig oversikt over islamsk tro og tradisjon med vekt på historisk bakgrunn, lære og retninger
- grundig kunnskap og kvinnesyn og familiemønster i islam
- grundig kunnskap om religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dahl, Tove Stang, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den muslimske familie : en undersøkelse av kvinners rett i islam* Oslo: Pensumtjeneste, 2003, s./p. 49-62, 85-96, ISBN/ISSN: 82-13-02041-3 (Kompendium/Compendium)
- Roald, Anne Sofie, "Et utvalg" i:/in:/from: *Er muslimske kvinner undertrykt?* Oslo: Pax, 2005, s./p. 45-74, 94-238, ISBN/ISSN: 82-530-2747-8/978-82-530-2747-0
- Vogt, Kari, *Islam : tradisjon, fundamentalisme og reform* Oslo: Cappelen, 2005, ISBN/ISSN: 82-02-22089-0/978-82-02-22089-1
- Østberg, Sissel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Muslim i Norge : religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* Oslo: Universitetsforl., 2003, s./p. 9-210 (eller alternativ bok), ISBN/ISSN: 82-15-00307-9

RV601 - Moderne religiøsitet

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet vil gi en generell innføring i hva som er de viktigste elementene i den såkalte nyreligiøse bølge, hvor den har sitt religionshistoriske opphav, og hvilke religiøse behov dette kan tilfredstille hos mennesker i dag. Man skal også arbeide med spørsmålet om påvirkning fra nyreligiøsiteten til folkereligiøsiteten, og fokusere på de utfordringer denne situasjon innebærer for den kristne kirke.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Avsluttende vurdering

Emnet RV601 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om grunnleggende kjennetegn ved moderne religiøsitet både i dens folkelige og dens akademiske fremtoninger
- kunnskap om nyreligiøsitetens opprinnelse og relasjon til teosofi og antroposofi
- kjennskap til religionssosiologiske perspektiver på folkereligiøsitet og nyreligiøsitet
- evne til å drøfte vekselvirkningen mellom folkereligiøsitet og nyreligiøsitet
- evne til en drøftelse av det faktiske forholdet mellom moderne religiøsitet og kirkens Kristus-tro
- evne til å gjøre det kristne budskap forståelig overfor mennesker i en nyreligiøs tid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, Leif Gunnar [et al.], "Et utvalg" i:/in:/from: *Troen er løs : bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* [Oslo]: Egede institutt, 2000, redaktør Arne Tord Sveinall et al., s./p. 9-16, 159-175, 177-189, 261-279, 281-295, 311-319, 321-331, ISBN/ISSN: 82-519-1623-2
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, *Kulturens refortrylling : nyreligiøsitet i moderne samfunn* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, ISBN/ISSN: 82-15-00817-8
- Repstad, Pål, *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000, ISBN/ISSN: 82-7634-290-6
- Romarheim, Arild, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristus i Vannmannens tegn nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus* Rev. utg./ed. Oslo: Credo, 1994, s./p. 9-72, 157-167, ISBN/ISSN: 82-7053-250-9
- Romarheim, Arild, "Mangfold og trend : religiøse tendenser innenfor forskjellige deler av norsk ukebladvirkelighet" i:/in: *Religion og livssyn* 13, nr./issue 4 (2001), s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 0802-8214
- Schiøtz, Cato og Peter Normann Waage, *Fascinasjon og forargelse : Steiner og antroposofien sett utenfra* Oslo: Pax, 2000, ISBN/ISSN: 82-530-2142-9

RV602 - Møtet mellom monoteistiske religioner

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon
Emnet retter oppmerksomheten mot et tidstypisk trekk i dagens verden: møtet mellom religioner. I vår kulturkrets er særlig møtet mellom kristendom og islam aktuelt, og størstedelen av pensum vil derfor fokusere på dette. Det fokuseres særlig på temaer som gudsbilde og åpenbaring hvor den jødiske, kristne og islamske forståelse belyser hverandre gjensidig.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL208 Bibelfag, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet RV602 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- god kunnskap om likheter og forskjeller mellom islam og kristendom, spesielt hva angår Gudsbilde og åpenbaringsforståelse,
- kjennskap til jødedom, kristendom og islam som "abrahamittiske religioner",
- kunnskap om islam og dens naboskap med jødedom og kristendom, historisk og aktuelt, i krig og fred,
- evne til å drøfte spørsmålet om de tre religionene har "samme Gud",
- evne til å drøfte møtet mellom de tre religioner slik det tar seg ut fra et jødisk eller muslimsk ståsted,
- evne til å bygge fredfulle menneskelige relasjoner på tvers av religionsgrenser,
- evne til å formulere et kristent standpunkt i en lyttende dialog med representanter for monoteistiske religioner utenom kristendommen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Trialogue of the Abrahamic faiths : papers presented to the Islamic Studies Group of American Academy of Religion* 4. utg./ed. Beltsville, Md.: Amana Publications, 1995, redaktør Isma'il R. Al-Faruqi, s./p. 1-29, ISBN/ISSN: 0915957256
- *Dabru Emet : a Jewish statement on Christians and Christianity* Baltimore: The Institute for Christian and Jewish Studies, 2000 , hentet 2004-03-16 fra http://www.icjs.org/what/njsp/dabruemet.html
- Chapman, C., "Rethinking the Gospel for Muslims and The God who reveals" i:/in:/from: *Muslims and Christians on the Emmaus road* Monrovia, Calif.: MARC Publications, 1989, redaktør J. Dudley Woodberry, s./p. 105-148, ISBN/ISSN: 0-912552-65-4
- Johnson, Bo, *Judendomen - i kristet perspektiv* Lund: Arcus förlag, 2000, ISBN/ISSN: 91-88552-25-x
- Kateregga, Badru D. og David W. Shenk, *Islam och kristen tro* Älvsjö: Verbum, 1983, ISBN/ISSN: 91-526-0262-1
- Kateregga, Badru D. og David W. Shenk, *A Muslim and a Christian in dialogue* Scottdale, Pa.: Herald Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8361-9052-1
- Opsal, Jan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam : lydighetens vei* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. 11-305, ISBN/ISSN: 82-15-00607-8/978-82-15-00607-9
- Siddiqui, Ataullah, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian-Muslim dialogue in the twentieth century* Basingstoke: Macmillan, 1997, s./p. 1-78, ISBN/ISSN: 0-333-67358-1/0-312-16510-2

RV692 - Åpent fordypningsemne i Religionsvitenskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

SAM1010 - Innføring i samfunnsfag

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i samfunnsfag, Pedagogikk i skole og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsvitenskapelige tenkemåter og metoder. Det blir undervist i klassiske og nyere samfunnsvitenskapelige teorier og kulturanalyser, samt i sosiologiske perspektiver på religion. Emnet skal gi en forståelse av samfunnsfagenes egenart, sentrale begreper og perspektiver.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en bokrapport (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1010 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om samfunnsfaglige tenkemåter
- god kunnskap om samfunnsfaglig metode
- god kunnskap om sosiologiske perspektiver på religion
- kjennskap til noen klassiske sosiologiske tekster

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Dürkheim, Parsons, Tönnies, Weber, Cooley, Mead, Marx, Dürkheim" i:/in:/from: *Handling og samfunn : sosiologisk teori i utvalg* Oslo: P ax, 1990, redaktør Dag Østerberg, s./p. 37-44, 45-59, 71-86, 103-114, 125-133, 134-139, 187-192, 195-203., ISBN/ISSN: 82-530-0954-2
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Kap. 1-4" i:/in:/from: *Innføring i religionssosiologi* Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s./p. 11-93, ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Grimen, Harald, *Samfunnsvitenskapelige tenkemåter* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00689-2/978-82-15-00689-5
- Halvorsen, Knut, "Et utvalg" i:/in:/from: *Å forske på samfunnet : en innføring i samfunnsvitenskapelig metode* 5. utg./ed. Oslo: Cappelen akademisk forl., 2008, s./p. 17-216, ISBN/ISSN: 978-82-02-28194-6

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Aakvaag, Gunnar C., *Moderne sosiologisk teori* Oslo: Abstrakt forl., 2008, ISBN/ISSN: 82-7935-219-8/978-82-7935-219-8
- Balsvik, Eivind og Susanna Maria Solli, *Introduksjon til samfunnsvitenskapene : en antologi* Oslo: Universitetsforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-15-01316-9
- Fangen, Katrine, *Deltagende observasjon* Bergen: Fagbokforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-7674-584-9
- Grenness, Carl Erik, Ragnvald Kalleberg, Raino Malnes og Fredrik Engelstad, *Introduksjon til samfunnsfag : vitenskapsteori, argumentasjon og faghistorie* 3. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, ISBN/ISSN: 82-05-31154-4
- Hellevik, Ottar, *Sosiologisk metode* 2. rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1995, ISBN/ISSN: 82-00-02493-8
- Johannessen, Asbjørn, Pål Veiden og Per Arne Tufte, *Å forstå samfunnsforskning* Oslo: Gyldendal akademisk, 2006, ISBN/ISSN: 82-05-35155-4/978-82-05-35155-4
- Repstad, Pål, *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* 4. rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-15-01123-3
- Thagaard, Tove, *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* 3. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2009, ISBN/ISSN: 978-82-450-0738-1

SAM1020 - Det norske samfunn

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i samfunnsfag, Pedagogikk i skole og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i politisk analyse, med vekt på offentlig styring og politiske prosesser i Norge. Det blir undervist om forholdet mellom stat og sivilsamfunnet, samt aktuell verdier og verdidebatt i det norske samfunnet. Emnet skal bidra til en forståelse av statsvitenskapelig teori og særtrekk ved norsk politikk og samfunnsliv.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en bokrapport (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1020 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om teorier for politisk analyse
- god kunnskap om det politiske systemet i Norge
- god kunnskap om stat og sivilsamfunn i Norge
- kjennskap til verdiutvikling og aktuell verdidebatt i Norge

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdier* Oslo: Universitetsforl., 2008, redaktør Åse Røthing et al., s./p. 31-48, 89-100, 120-138, 139-158, ISBN/ISSN: 978-82-15-01367-1
- "Kap. 2,6,15 og 18" i:/in:/from: *Det Norske samfunn* 5. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2005, redaktør Lise Kjølsrød et al., s./p. 42-68, 154-183, 384-407, 457-481, ISBN/ISSN: 82-05-34800-6/978-82-05-34800-4
- Hellevik, Ottar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jakten på den norske lykken : Norsk monitor 1985-2007* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 11-165, ISBN/ISSN: 978-82-15-01297-1
- Lorentzen, Håkon, *Moraldannende kretsløp : stat, samfunn og sivilt engasjement* Oslo: Abstrakt forlag, 2007, ISBN/ISSN: 82-7935-246-5/978-82-7935-246-4
- Rønning, Rolf, "Kap. 5,6 og 7" i:/in:/from: *Vårt politiske Norge : en innføring i stats- og kommunalkunnskap* 3. utg./ed. Bergen: Fagbokforl., 2006, s./p. 77-175, ISBN/ISSN: 82-450-0349-2/978-82-450-0349-9
- Østerud, Øyvind, "Del 1,2 og 3" i:/in:/from*Statsvitenskap : innføring i politisk analyse* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 13-224, ISBN/ISSN: 978-82-15-01165-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Brekke, Torkel, *Gud i norsk politikk : religion og politisk makt* Oslo: Pax, 2002, ISBN/ISSN: 82-530-2422-3
- Leirvik, Oddbjørn, *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1
- Lidén, Hilde, Halvard Vike og Marianne Lien, *Likhetens paradokser : antropologiske undersøkelser i det moderne Norge* Oslo: Universitetsforlaget, 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00052-5
- Malnes, Raino og Knut Midgaard, *Politisk tenkning* [2.] utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2003, ISBN/ISSN: 82-15-00414-8/978-82-15-00414-3
- Narud, Hanne Marthe og Henry Valen, *Demokrati og ansvar : politisk representasjon i et flerpartisystem* [Oslo]: Damm, 2007, ISBN/ISSN: 978-8204-13006-8

SAM1030 - Oppvekst, ungdomskultur og livsstil

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Ungdom, kultur og tro, Enkeltemner/Deltidsstudier, Årsstudium i samfunnsfag, Pedagogikk i skole og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i ungdommers sosialisering og oppvekstvilkår i Norge. Det blir undervist om kulturforståelse, ulike perspektiver på ungdomskultur og subkultur.
Emnet skal bidra til en forståelse av samspillet mellom media, ungdom og identitetsdannelse samt teoretiske perspektiver på populærkultur og livsstil.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en bokrapport (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1030 har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om ulike perspektiver på oppvekst og livsstil
- god kunnskap om utviklingen ungdomskultur og begrepet ungdom
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom media og sosialisering
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg tror jeg er lykkelig- : ung tro og hverdag* Oslo: Kloster forl., 2007, redaktør Morten Holmqvist, s./p. 18-120, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9
- Aagre, Willy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ungdomskunnskap : hverdagslivets kulturelle former* Bergen: Fagbokforl., 2003, s./p. 24-132, ISBN/ISSN: 82-7674-692-6
- Baumann, Gerd, "Et utvalg" i:/in:/from: *The multicultural riddle : rethinking national, ethnic, and religious identities* New York: Routledge, 1999, s./p. 17-142, ISBN/ISSN: 0-415-92212-7/0-415-92213-5
- Fauske, Halvor og Tormod Øia, "Et utvalg" i:/in:/from: *Oppvekst i Norge* Oslo: Abstrakt forl., 2003, s./p. 13-292, ISBN/ISSN: 82-7935-095-0/978-82-7935-095-8
- Gripsrud, Jostein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mediekultur, mediesamfunn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2007, s./p. 13-105, ISBN/ISSN: 9788215012100
- Hebdige, Dick, "Et utvalg" i:/in:/from: *Subculture : the meaning of style* London: Methuen, 1979, s./p. 73-140, ISBN/ISSN: 0-415-03949-5/0-416-70860-9
- Holmqvist, Morten, "Subkultur og kristent ungdomsarbeid - grensesprengende kulturmøte" i:/in:/from: *Grensesprengende : om forkynnelse for ungdom 15-18 år* Trondheim: Tapir, 2009, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-519-2407-8 (Kompendium/Compendium)
- Ridderstrøm, Helge, "Ungdommers kombinasjonskunst - bricolage for en ny tid" i:/in:/from: *Tidsskrift for ungdomsforskning elektronisk ressurs* 5, nr./issue 1 (2005), s./p. 71-87 (Kompendium/Compendium), hentet 1 fra http://www.ungdomsforskning.no/
- Thornton, Sara, "The social logic of subcultural capital" i:/in:/from: *The Subcultures reader* 2. utg./ed. London: Routledge, 2005, redaktør Ken Gelder, s./p. 184-192, ISBN/ISSN: 0-415-34415-8/0-415-34416-6 (Kompendium/Compendium)

SAM1040 - Velferdsstat og medborgerskap

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

SAM1050 - Internasjonal politikk

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

SAM1060 - Det tverrkulturelle Norge

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

SAM1510 - Tverrkulturell kommunikasjon I - Grunnleggende teori

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Tverrkulturell kommunikasjon
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i tverrkulturell kommunikasjon.

SAM1510 omfatter grunnleggende teori om kulturkonstruksjon, globalisering, kommunikasjon, livssyn og identitet sett fra faglige perspektiv som kulturteori, kommunikasjonsteori, religionsvitenskap, sosiologi, sosialantropologi og teologi.

Emnet er organisert i fire delemner: a) Kulturkonstruksjon, b) Globalisering, c) Livssynsdimensjonen og d)Kultur og kommunikasjon. Delemnene er ikke vektet med studiepoeng, men gir til sammen 15 poeng.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i et innføringskurs ved semesterstart
- få godkjent utkast til en oppgave (inntil 2000 ord) fra en avgrenset del av pensumlitteraturen, levert innen en fastsatt frist. Studenten kan velge å skrive om et tema oppgitt av faglærer, eller om et selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Det gis ikke veildening i forbindelse med oppgaveskrivingen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1510 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering
må studentene innen oppsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A. KULTURKONSTRUKSJON
Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til faktorer som påvirker skapingen av menneskelige levemåter (kulturer)
- kunnskap om teoretiske perspektiver på kultur og samfunn
- kunnskap om forutsetningene for å forstå og håndtere møter mellom ulike kulturer

DELEMNE B. GLOBALISERING

Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til innholdet i globaliseringsbegrepet
- kunnskap om ulike globaliseringsprosesser
- kunnskap om hvilke utslag og konsekvenser globalisering har for ulike samfunn og kulturer i dag

DELEMNE C. LIVSSYNSDIMENSJONEN

Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til begrepene livssyn og livstolkning
- kjennskap til ulike livssyn
- kunnskap om forholdet mellom livssyn og kultur
- kunnskap om hvilke konsekvenser ulike livssyn får for menneskers verdivalg, holdninger og handlinger

DELEMNE D. KULTUR OG KOMMUNIKASJON

Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til grunnbegreper i tverrkulturell kommunikasjon
- kunnskap om kommunikasjonsteorier
- kunnskap om problemstillinger knyttet til kommunikasjon mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Berger, Peter L., *Religion, samfund og virkelighed : elementer til en sociologisk religionsteori* 2. utvidet utg./ed. Oslo: Vidarforl., 1993, ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Gravem, Peder, "'Perspektivpluralisme som metaposisjon' og 'Perspektivpluralisme og sannhet" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s./p. 343-365 (Kompendium/Compendium)
- Sørum, Arve, "Sosialantropologiske grunnvoller" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* Bergen: Fagbokforl., 2000, redaktør Olaf H. Smedal et al., s./p. 11-44, ISBN/ISSN: 82-7674-273-4
- Vike, Halvard, "Norsk kultur : myte og realitet" i:/in:/from: *Flerkulturell forståelse* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, redaktør Thomas Hylland Eriksen, s./p. 134-152, ISBN/ISSN: 82-15-00049-5 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *One world or many? : the impact of globalization on mission* Pasadena: William Carey Library, 2003, redaktør Richard Tiplady, s./p. 1-8, 71-102, 167-187
- Eriksen, Thomas Hylland, "Sosial identitet, etnisk tilhørighet, nasjonalisme, tid og sted" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* Bergen: Fagbokforl., 2000, redaktør Olaf H. Smedal et al., s./p. 239-273, ISBN/ISSN: 82-7674-273-4
- Helle-Valle, Jo, "Fra modernisering til globalisering" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* Bergen: Fagbokforl., 2000, redaktør Olaf H. Smedal et al., s./p. 345-386, ISBN/ISSN: 82-7674-273-4
- McNeill, J. R. og William McNeill, "Et utvalg" i:/in:/from: *The human web : a bird's-eye view of world history* New York: W.W. Norton, 2003, s./p. 41-44, 54-55, 60-61, 65-68, 79-94, 103-108, 121-127, 156-158, 162-167, 181-190, 196-200, 211-214, 245-248, ISBN/ISSN: 0-393-05179-x (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Engelsviken, Tormod, "Tverrkulturell verdiformidling i kristen misjon" i:/in:/from: *Mange religioner - én etikk?* Oslo: Universitetsforl., 1995, redaktør Lars Østnor, s./p. 116-131, ISBN/ISSN: 82-00-22431-7 (Kompendium/Compendium)
- Gravem, Peder, "Livstolkning" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 47, nr./issue 6 (1996), s./p. 235-273, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Larsen, Kjersti, "Kosmologi og rituelt liv" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* Bergen: Fagbokforl., 2000, redaktør Olaf H. Smedal et al., s./p. 275-304, ISBN/ISSN: 82-7674-273-4
- Sire, James W., "Et utvalg" i:/in:/from: *The universe next door : a basic worldview catalog* 4. utg./ed. Leicester: InterVarsity Press, 2004, s./p. 13-44, 59-161, 211-241, ISBN/ISSN: 0-8308-2780-3

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Dahl, Øyvind, *Møter mellom mennesker : interkulturell kommunikasjon* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-00-45368-5
- Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Etiske utfordringer i tverrkulturell kommunikasjon" i:/in: *Innsyn : tidsskrift for misjonsstrategisk informasjon og debatt* , nr./issue 2 (2006), s./p. 10-15, ISBN/ISSN: 1504-2219 (Kompendium/Compendium)

SAM1520 - Tverrkulturell kommunikasjon I - Studieopphold

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Tverrkulturell kommunikasjon

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i og en obligatorisk del av studieprogrammet Årsstudium i tverrkulturell kommunikasjon, og kan bare tas som en del av årsstudiet.

SAM1520 gir et konkret møte med en kulturkontekst i det globale sør eller i øst i form av et studieopphold med en varighet på 4-6 uker. I forberedelsen til og under studieoppholdet får studentene kunnskap om andre kulturer i historisk og aktuelt perspektiv, og i det aktuelle kulturmøtet gjør de erfaringer med å kommunisere i møte med personer fra en annen kultur. Samtidig utfordres de til refleksjon over egen kulturbakgrunn.

SAM1520 forutsetter og viderefører det teoretiske studiet fra SAM1510. Studentene går fra de sentrale grunnlagsspørsmål til et konkrete møter med lokale/regionale sosiale, kulturelle og religiøse kontekster
.
Emnet er organisert i to deler: A. Forberedelse til studieopphold og B. Studieopphold. Emnene gir til sammen 15 poeng. Menighetsfakultetets tilbud om studieopphold er for tiden lagt til Kina og Malaysia.

Gjennom samarbeid med Mediehøgskolen Gimlekollen i Kristiansand er det mulig å få et alternativt studieopphold i Latin-Amerika eller Afrika. Menighetsfakultetet må godkjenne det alternative studieoppholdet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen både i Norge og under studieoppholdet
- bestå en kortprøve (1 ½ time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- delta i et motivasjonsseminar der en gjennomgår praktiske, metodiske og teoretiske sider ved det å gjennomføre et slikt studieopphold som dette
- under studieturen delta i forelesninger og orienteringer, besøk til historiske, kulturelle og religiøse steder og i øvrige samlinger og aktiviteter slik det framgår av programmet for oppholdet
- gjøre fortløpende feltnotater på grunnlag av observasjonsøvelser
- levere og få godkjent feltnotatene som skal brukes til skriving av hjemmeeksamen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1520 har hjemmeeksamen (1 uke) som eksamensform. Oppgaven som gis, er relatert både til det teoretiske pensum i SAM1510 og til pensum i SAM1520, og den forutsetter bruk av feltnotatene. For å kunne få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold
- kunnskap om anerkjente vitenskapelige metoder ved studiet av samfunn, kultur og religion
- evne til ved hjelp av disse metoder å gjennomføre en undersøkelse i en annen kultur enn ens egen.
- evne til å praktisere tverrkulturell kommunikasjon og til å reflektere over de problemstillinger møtet med en annen kultur reiser
- innsikt i teori og praksis når det gjelder religion, kirke, misjon, diakoni eller bistand i studieoppholdslandet avhengig av emnet for bacheloravhandlingen.

LITTERATUR
Ca. 200 s. litteratur om studieoppholdslandet legges opp etter avtale med faglærer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Chinese beliefs and practices in Southeast Asia : studies on the Chinese religion in Malaysia, Singapore and Indonesia* Petaling Jaya, Malaysia: Pelanduk Publications, 1993, redaktør Hock Tong Cheu, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 967-978-452-5 (Kompendium/Compendium)
- Eberhard, Wolfram, "Bamboo, Dragon, Fish, Five, Gestures, Lantern, Medicine, Mountain, New Year, Phoenix, Red, Yellow" i:/in:/from: *A dictionary of Chinese symbols : hidden symbols in Chinese life and thought* London: Routledge, 1986, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0415002281 (Kompendium/Compendium)
- Hansen, Mette Halskov og Stig Thøgersen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kina : individ og samfunn* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 15-73, 96-133, 152-218, ISBN/ISSN: 978-82-15-01200-1
- Harbakk, Ernst, "Misjon og kirke i Kina i 1400 år" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 413-433, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)
- Harper, Damian, "Et utvalg" i:/in:/from: *China* 8. utg./ed. Melbourne: Lonely Planet, 2002, s./p. 18-38, ISBN/ISSN: 1-74059-117-8 (Kompendium/Compendium)
- Kalaimuthu, K., "Et utvalg" i:/in:/from: *Malaysian indians towards a new paradigm* Kuala Lumpur: 2008, s./p. 1-13, 94-114 (Kompendium/Compendium)
- Lambert, Tony, "Et utvalg" i:/in:/from: *China's Christian millions* London: Monarch Books, 2006, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 9780825461156
- Munan, Heidi, "Et utvalg" i:/in:/from: *Culture shock! : Malaysia* London: Kuperard, 1999, s./p. 70-92, 107-114, 124-131, ISBN/ISSN: 1-85733-023-4 (Kompendium/Compendium)
- Northcott, Michael S., "Mission and contextual theology in West Malaysia" i:/in: *Swedish missiological themes* 92, nr./issue 4 (2004), s./p. 611-623 (Kompendium/Compendium)
- Rowthorn, Chris, et al., "Et utvalg" i:/in:/from: *Malaysia, Singapore & Brunei* 8. utg./ed. Melbourne: Lonely Planet Publ., 2001, s./p. 18-59, ISBN/ISSN: 1-86450-188-x (Kompendium/Compendium)
- Thompson, Laurence G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Chinese religion : an introduction* 5. utg./ed. Belmont: Wadsworth Pub. Co., 1996, s./p. XVII-117, ISBN/ISSN: 0-534-25536-1

SAM2510 - Tverrkulturell kommunikasjon II - Grunnlagsspørsmål i tverrkulturell kommunikasjon

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Barth, Fredrik, "An anthropology of knowledge with CA comment" i:/in: *Current anthropology : a world journal of the sciences of man* 43, nr./issue 1 (2002), s./p. 1-18 (Kompendium/Compendium)
- Eriksen, Thomas Hylland, "Kulturoversettelse : felles praksis og kontekstualisering" i:/in: *Norsk antropologisk tidsskrift* 3, nr./issue 1 (1992), s./p. 22-36 (Kompendium/Compendium)
- Goldblatt, David, *Knowledge and the social sciences : theory, method, practice* 2. utg./ed. London: Routledge, 2004, ISBN/ISSN: 0-415-22285-0/0-415-22286-9
- Höem, Ingjerd, "Språk, tenkning og sosial praksis" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* Bergen: Fagbokforl., 2000, redaktør Olaf H. Smedal et al., s./p. 161-191, ISBN/ISSN: 82-7674-273-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Fiske, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kommunikationsteorier : en introduktion* Ny revid. utg./ed. [Stockholm]: Wahlström & Widstrand, 1997, s./p. 11-136, ISBN/ISSN: 91-46-17047-2
- Simonsen, Anne Hege, "Syden i Sør-Afrika" i:/in:/from: *Å se verden fra et annet sted : medier, norskhet og fremmedhet* Oslo: Cappelen, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-02-23732-7/0-903055-56-2 (Kompendium/Compendium)
- Talle, Aud, *Om kvinneleg omskjering : debatt og erfaring* Oslo: Samlaget, 2003, ISBN/ISSN: 82-521-6242-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Eide, Elisabeth, "Et bur av tøy? : sløret og blikket" i:/in:/from: *Å se verden fra et annet sted : medier, norskhet og fremmedhet* Oslo: Cappelen, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-02-23732-7/0-903055-56-2 (Kompendium/Compendium)
- Gupta, Akhil og James Ferguson, "Beyond "culture" : space, identity and the politics of difference" i:/in:/from: *The Anthropology of globalization : a reader* Malden, Mass.: Blackwell, 2002, redaktør Renato Rosaldo et al., s./p. 65-80, ISBN/ISSN: 0-631-22232-4/0-631-22233-2 (Kompendium/Compendium)
- Krohn-Hansen, Christian og Halvard Vike, "Makt og symbolske former - perspektiv på politikk" i:/in:/from: *Mellom himmel og jord : tradisjoner, teorier og tendenser i sosialantropologien* Bergen: Fagbokforl., 2000, redaktør Olaf H. Smedal et al., s./p. 307-343, ISBN/ISSN: 82-7674-273-4
- Palay, Julia, "Toward and anthropology of democracy" i:/in: *Annual review of anthropology* 31 (2002), s./p. 469-496 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Berger, Peter L., "The desecularization of the world : a global overview" i:/in:/from: *The Desecularization of the world : resurgent religion and world politics* Washington D.C.: Ethics and Public Policy Center, 1999, redaktør Peter L. Berger, s./p. 1-18, ISBN/ISSN: 0-8028-4691-2 (Kompendium/Compendium)
- Bruce, Steve, "Cathedrals to cults : the evolving forms of religious life" i:/in:/from: *Religion, modernity and postmodernity* Oxford: Blackwell, 1998, redaktør Paul Heelas, s./p. 19-35, ISBN/ISSN: 0-631-19847-4/0-631-19848-2 (Kompendium/Compendium)
- Jøssang, Asle, *Livssynsdimensjonen i tverrkulturell samhandling* Kristiansand: Mediehøgskolen Gimlekollen, 2005 (Kompendium/Compendium)
- Martin, Bernice, "From pre- to postmodernism in Latin America : the case of pentecostalism" i:/in:/from: *Religion, modernity and postmodernity* Oxford: Blackwell, 1998, redaktør Paul Heelas, s./p. 102-146, ISBN/ISSN: 0-631-19847-4/0-631-19848-2 (Kompendium/Compendium)

SAM2520 - Det flerkulturelle Norge

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i Tverrkulturell kommunikasjon. Det skal gi studentene innsikt i og forståelse for hvordan det tverrkulturelle fungerer i norsk kontekst. Studenten vil arbeide med kulturmøtet i Norge ut fra flere perspektiver, både ut fra et etnisk norsk og ut fra andre kulturelle perspektiver. Viktige tema vil være hvordan etnisk norske forholder seg til det flerkulturelle, og hvordan mennesker fra andre kulturer forholder seg til den norske virkelighet, samtidig som de har deler av sin kulturelle identitet fra andre sammenhenger. Videre vil det bli drøftet hva som er typisk norsk, og hvordan det norske hele tiden har vært og er i forandring. Gjennom oppgaveskriving får studentene anledning til å fordype seg i ett aspekt ved det flerkulturelle ut i fra egne interesser eller yrkesmessige behov.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal

- delta på minst én ekskursjon hvis dette arrangeres i det aktuelle semesteret
- få godkjent utkast til en oppgave (ca. 3000 ord), levert innen en fastsatt frist. Studenten kan velge å skrive om et tema oppgitt av faglærer, eller om et selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Det gis ikke veiledning i forbindelse med oppgaveskrivingen
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet har en kombinasjon av skriftlig oppgave og muntlig prøve (30 minutter) som eksamensform. For å kunne gå opp til muntlig prøve, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og den muntlige prøven. Ved karakterberegningen teller den skriftlige oppgaven 60% og den muntlige prøven 40%. Både den skriftlige oppgaven og den muntlige prøven må være bestått for at karakter skal kunne gis i faget.
Den muntlige prøven innledes med at studenten presenterer en selvvalgt problemstilling fra valgemnet i inntil 10 minutter. Til denne presentasjonen kan studenten bruke egne notater og hjelpemidler. Eksaminasjonen tar utgangspunkt i presentasjonen, men vil også dekke andre deler av emnet.

Mål og innhold

Studiet skal gi studentene:

- kunnskap om den aktuelle norske flerkulturelle virkeligheten
- kunnskap om de grunnleggende spørsmål i den norske debatten om innvandring, kulturmøte og integrering
- innsikt i de problemstillinger en kan møte i forhold til et flerkulturelt arbeidsmiljø
- kjennskap til tilgjengelige faglige ressurser
- evne til tverrkulturell forståelse og kommunikasjon i en norsk kontekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Andre bilder av "de andre" : transnasjonale liv i Norge* Oslo: Pax, 2004, redaktør Øivind Fuglerud, s./p. 11-281, 307-327, ISBN/ISSN: 82-530-2689-7
- Brochmann, Grete, "Sekularisering og religiøst mangfold" i:/in:/from: *Norsk innvandringshistorie* Oslo: Pax, 2003 b./vol. 3, redaktør Knut Kjeldstadli, s./p. 344-360, ISBN/ISSN: 82-530-2541-6 (Kompendium/Compendium)
- Brochmann, Grete, "Det flerkulturelle Norge" i:/in:/from: *Norsk innvandringshistorie* Oslo: Pax, 2003 b./vol. 3, redaktør Knut Kjeldstadli, s./p. 374-387, ISBN/ISSN: 82-530-2541-6 (Kompendium/Compendium)
- Gullestad, Marianne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det norske sett med nye øyne : kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt* Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 11-141, 218-311, ISBN/ISSN: 82-15-00180-7
- Kjeldstadli, Knut, "1100 år innvandring" i:/in:/from: *Norsk innvandringshistorie* Oslo: Pax, 2003 b./vol. 3, redaktør Knut Kjeldstadli, s./p. 391-408, ISBN/ISSN: 82-530-2541-6 (Kompendium/Compendium)
- Prieur, Annick, *Balansekunstnere : betydningen av innvandrerbakgrunn i Norge* Oslo: Pax, 2004, ISBN/ISSN: 82-530-2626-9

SAM2530 - Misjon, diakoni og bistand

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Dette emnet er et valgemne i studieprogrammet Årsstudium i Tverrkulturell kommunikasjon og representerer en spesialisering med utgangspunkt i studentenes interesser eller yrkesvalg. Studentene velger enten SAM2530 eller SAM2540. I disse emnene går en nærmere inn på konkrete og sentrale problemstillinger som en møter i internasjonalt tverrkulturelt arbeid.

Følgende temaområder vil blant annet bli behandlet i SAM2530:
- Betydningen av den kristne tverrkulturelle arbeiders kulturelle og livssynsmessige bakgrunn
- Den tverrkulturelle arbeiderens (misjonæren, diakonens, bistandsarbeiderens) personlige og profesjonsmessige mål, motiver, verdier, metoder og deres forhold til de lokale sosio-økonomiske kontekst og den lokale kulturs forståelseshorisont, livssyn og verdier
- Hva kristen misjon er og hvordan den bør drives tverrkulturelt i vår tid
- hva internasjonal, tverrkulturell diakoni er og hvordan den bør utøves
- forholdet mellom misjon, diakoni og bistand
- kommunikasjonen mellom den tverrkulturelle arbeideren og mennesker i en annen kulturell kontekst

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- delta i minst én ekskursjon hvis dette arrangeres i det aktuelle semesteret
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2530 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi studentene
- kunnskap om det teoretiske grunnlaget for misjon, diakoni og bistand
- kunnskap om ulike målsettinger og metoder i misjon, diakoni og bistand
- kunnskap om hva fattigdom er, dens årsaker og virkninger
- innsikt i sentrale problemstillinger i forholdet mellom kristendom, kultur og samfunn relatert til tverrkulturell formidling av det kristne budskap og internasjonal diakoni og bistand
- evne til faglig refleksjon over en yrkesrolle innen misjon, diakoni og bistand med fokus på livssynsmessig og faglig identitet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 15-19, 37-73, 130-186, 242-280, 327-355, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Bonk, Jon, "All things to all persons" i:/in: *Missiology : an international review* 8 (1980), s./p. 285-306 (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 69-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9 (Kompendium/Compendium)
- Gravaas, Hans Aage, ""Self-theologization" som missiologisk mål og prinsipp" i:/in: *Innsyn : tidsskrift for misjonsstrategisk informasjon og debatt* , nr./issue 1 (2000), s./p. 11-14 (Kompendium/Compendium)
- Hiebert, Paul G., *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Myers, Bryant L., *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1999, ISBN/ISSN: 1-57075-275-3
- Wright, David W., "The pitfalls of the international aid rationale : comparisons between missionary aid and the international aid network" i:/in: *Missiology : an international review* 22 (1994), s./p. 187-201 (Kompendium/Compendium)

SAM2540 - Bistand og utvikling

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Dette emnet er et valgemne i studieprogrammet Tverrkulturell kommunikasjon og representerer en spesialisering med utgangspunkt i studentenes interesser eller yrkesvalg. Studentene velger enten SAM2530 eller SAM2540. I disse emnene går en nærmere inn på konkrete og sentrale problemstillinger som en møter i internasjonalt tverrkulturelt arbeid.

Følgende temaområder vil blant anntet bli behandlet i SAM2540:
- Betydningen av den tverrkulturelle arbeiderens (bistandarbeiderens) kulturelle og sosiale bakgrunn
- Den tverrkulturelle arbeiderens personlige og profesjonsmessige mål, motiver, verdier og metoder og deres forhold til den lokale sosio-økonomiske kontkest og den lokale kulturs forståelseshorisont, livssyn og verdier
- Hva utvikling er
- Hvilken rolle bistand spiller både i giver- og mottakerland
- Kommunikasjonen mellom den tverrkulturelle arbeideren og mennesker i en annen kulturelle og sosio-økonomisk kontekst

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta på minst én ekskursjon hvis dette arrangeres / tilbys i valgemnet.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2540 har klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studiet skal gi studentene:
- kunnskap om sentrale utviklingsteorier
- kunnskap om grunnleggende spørsmål i debatten om globalisering
- kunnskap om ulike former for bistand og deres motiver og interesser, strategier og mål
- kunnskap om aktuelle perspektiver på norsk bistand
- innsikt i hovedposisjonene i debatten om bistand
- evne til refleksjon over tverrkulturelle og kommunikasjonsmessige problemstillinger innenfor bistand og utvikling.
- evne til faglig refleksjon over en yrkesrolle innen bistandsarbeid med fokus på faglig identitet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Åpen verden : et forsvar for globaliseringen* Oslo: Civita, 2004, s./p. 19-43, ISBN/ISSN: 82-92581-00-6 (Kompendium/Compendium), hentet fra http://www.civita.no/civ.php?mod=pub&id=1
- Degnbol-Martinussen, John og Poul Engberg-Pedersen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Bistand : udvikling eller afvikling : en analyse af internationalt udviklingssamarbejde* København: Mellemfolkeligt Samvirke, 1999, s./p. 20-231, ISBN/ISSN: 87-7028-996-4
- Eriksen, Tore Linne, "Globalisering: vinnere og tapere" i:/in:/from: *Globalisér kampen, globalisér håpet : en annen verden er mulig* 2 . oppl. i.e. 2. utg./ed. Oslo: Utviklingsfondet, 2001, s./p. 11-39, ISBN/ISSN: 82-91923-03-5 (Kompendium/Compendium)
- Gasper, Des, "Ethics and the conduct of international development aid : charity and obligation" i:/in: *Forum for development studies* , nr./issue 1 (1999), s./p. 23-57 (Kompendium/Compendium)
- Kohr, Martin, "Globaliseringsprosessen" i:/in:/from: *Kampen for en stemme : globalisering sett fra sør* Oslo: Solidaritet forl., 2002, redaktør Vibeke Sørum et al., s./p. 24-33, ISBN/ISSN: 82-91916-10-1 (Kompendium/Compendium)
- Nustad, Knut Gunnar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gavens makt : norsk utviklingshjelp som formynderskap* Oslo: Pax, 2003, s./p. 24-143, ISBN/ISSN: 82-530-2431-2
- Sen, Amartya, "Et utvalg" i:/in:/from: *Development as freedom* New York: Anchor Books, 1999, s./p. 3-110, 146-159, ISBN/ISSN: 0-19-829758-0/0-19-289330-0
- Sen, Amartya, "Hvordan dømme globaliseringen" i:/in:/from: *Kampen for en stemme : globalisering sett fra sør* Oslo: Solidaritet forl., 2002, redaktør Vibeke Sørum et al., s./p. 14-23, ISBN/ISSN: 82-91916-10-1 (Kompendium/Compendium)

- Smukkestad, Oddvar, *Utvikling eller avvikling? : en innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori* Oslo: Gyldendal akademisk, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-05-38408-8

SAM2650 - Studieopphold med bacheloroppgave

Emneansvarlig: Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng: 30
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er en videreføring av årsstudiet i Tverrkulturell kommunikasjon og sikter på at studenter skal få mulighet både til tverrkulturell praksis og teoretisk refleksjon over tverrkulturelle spørsmål gjennom et studieopphold av 8-10 ukers varighet ved en ikke-vestlig teologisk institusjon, og ved å skrive en bacheloravhandling. Emnet består av to deler. Den første delen er en innføringsdel med metodekurs og litterært studium av samfunn, kultur og religion i landet/regionen en skal reise til. Denne innføringsdelen gjennomføres i Norge, utgjør ca. 5 studiepoeng og avsluttes senest ca. 15. september. Den andre delen er et studieopphold i utlandet ved et universitet/seminar som har samarbeidsavtale med Menighetsfakultetet, og hvor studenten følger relevant undervisning og skriver en bacheloroppgave under veiledning. Bacheloroppgaven innleveres ved Menighetsfakultetet ca. 15. desember. Bacheloroppgaven utgjør ca. 25 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- delta i et innføringskurs i samfunnsvitenskape metode
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) ved obligatorisk metodeundervisning i Norge
- få godkjent emne for bacheloravhandling av faglærer ved Menighetsfakultetet i samråd med faglærer ved den institusjon der studieoppholdet skjer
- delta i veiledningssamtaler i Norge og studieoppholdslandet etter nærmere avtale
- bestå en kortprøve i samfunnsvitenskapelig metode og i kunnskap om det land der studieoppholdet skal være
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2650 har bacheloroppgave (faglig oppgave) på 12000 til 15000 ord som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven og en justerende muntlig prøve (30 minutter).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold
- kunnskap om anerkjente vitenskapelige metoder ved studiet av samfunn, kultur og religion
- evne til ved hjelp av disse metoder å gjennomføre en undersøkelse i en annen kultur enn ens egen.
- evne til å praktisere tverrkulturell kommunikasjon og til å reflektere over de problemstillinger møtet med en annen kultur reiser
- innsikt i teori og praksis når det gjelder religion, kirke, misjon, diakoni eller bistand i studieoppholdslandet avhengig av emnet for bacheloravhandlingen.

Ca. 200 s. litteratur om studieoppholdslandet legges opp etter avtale med faglærer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dalland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Metode og oppgaveskriving for studenter* 4. utg. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2007, s./p. 17-205, 234-290, ISBN/ISSN: 978-82-05-34818-9

SAM5110 - Religion in the Public Sphere

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues

Generell informasjon

SAM5110 will provide an understanding the role of religion in the public sphere and its ability to create social cohesion and conflict. Religion appears at different levels of the public sphere, the nation, the state, politics, and civil society. Some religions are or have been closely connected to nation states. Various forms of religion challenge the secular state and these challenges are voiced peacefully as well as through the use of violence. The relationship between religion and politics also differs greatly around the world. Whereas some religious movements are described as "fundamentalist" other movements are more moderate. All of these topics will be discussed in light of examples from around the globe.

Studiekrav

The student will
- Write a book report up to 2,000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5110 the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the varied role of religion in relation to the nation, the state, politics, and civil society.
The students will demonstrate the following skills:
- To discuss different theories on the role of religion in the public sphere
- To demonstrate an understanding of the relationship between religion and politics around the globe
- To discern various forms of public religion in the modern world
- To discuss theories on religion as a source of social conflict and social cohesion
- To understand and debate the usefulness of concepts of religious fundamentalism
- To demonstrate knowledge of various forms of religious challenges to the secular state around the world

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bruce, Steve, *Fundamentalism* 2. utg./ed. Cambridge: Polity Press, 2008, ISBN/ISSN: 978-07456-4075-4/978-07456-4076-1
- Casanova, José, *Public religions in the modern world* Chicago: University of Chicago Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-226-09534-7/0-226-09535-5
- Demerath, N. J., *Crossing the gods : world religions and worldly politics* New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8135-2924-7/0-8135-3207-8
- Furseth, Inger og Pål Repstad, "Chapter 6" i:/in:/from: *An introduction to the sociology of religion : classical and contemporary perspectives* Aldershot, Hants: Ashgate, 2006, s./p. 97-109, ISBN/ISSN: 0-7546-5653-5/0-7546-5658-6/978-0-7546-5653-1/978-0-7546-5658-6
- Juergensmeyer, Mark, *Global rebellion : religious challenges to the secular state, from Christian militias to al Qaeda* Berkeley, Calif.: University of California Press, 2008, ISBN/ISSN: 0-520-25554-2/978-0-520-25554-8

SAM5120 - Religion, Culture and Global Issues

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues

Generell informasjon

This is a required core course in the degree programme Master of Religion, Society and Global Issues. It deals with some of the basic aspects of global society both in a historical and contemporary perspective. It will especially describe and discuss the role of the religions in today´s world in relation to different forms of globalization, cultural identities and global issues such as human rights, economic injustice and cultural and religious conflicts.

Studiekrav

A book report of approximately 2000 words

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must pass all the course work/assignments, and then sit for a written examination (6 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold

The students are expected to have:

- knowledge of the processes of globalization
- knowledge of the status and roles of the major religions in the multicultural, global society
- knowledge of the various ways religion, culture and society interact, and how religions are shaped both by history and by the contemporary global, regional and local cultural and social contexts.
- knowledge of the most important global issues that are raised or addressed by encounters between various religions and cultures.
- ability to discuss how religions impact and are impacted by their cultural and social contexts

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Beyer, Peter, *Religions in global society* London: Routledge, 2006, ISBN/ISSN: 0-415-39318-3/0-415-39319-1/978-0-415-39318-8/978-0-415-39319-5
- Eriksen, Thomas Hylland, "Chapter 1, 14 - 19" i:/in:/from: *Small places, large issues : an introduction to social and cultural anthropology* 2. utg./ed. London: Pluto Press, 2001, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-7453-1773-1/0-7453-1772-3
- Eriksen, Thomas Hylland, *Globalization : the key concepts* Oxford: Berg, 2007, ISBN/ISSN: 1-84520-523-5/1-84520-524-3/978-1-84520-523-2/978-1-84520-524-9
- Hiebert, Paul G., "An excerpt" i:/in:/from: *Anthropological insights for missionaries* Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1985, s./p. 30-52, ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7 (Kompendium/Compendium)
- Kim, Sebastian C. H. og Kirsteen Kim, *Christianity as a world religion* London: Continuum, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8264-9840-3/978-0-8264-9841-0
- Ramachandra, Vinoth, "Globalization, nationalism, and religious resurgence" i:/in:/from: *Globalizing theology : belief and practice in an era of world Christianity* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2006, redaktør Craig Ott et al., s./p. 213-230, ISBN/ISSN: 0-8010-3112-5/978-0-8010-3112-0 (Kompendium/Compendium)
- Ramachandra, Vinoth, "Religious globalization and world Christianity" i:/in:/from: *Mission and the next Christendom : papers read at the biennial conference of the British and Irish Association for Mission Studies at the Belfast Bible College, Northern Ireland, June 28-July 1, 2005* Sheffield: Cliff College Publishing, 2005, redaktør Timothy Yates, s./p. 27-46, ISBN/ISSN: 1-898362-38-6 (Kompendium/Compendium)
- Robertson, Roland, "Global millennialism : a postmortem on secularization" i:/in:/from: *Religion, globalization and culture* Leiden: Brill, 2007, redaktør Lori G. Beaman et al., s./p. 9-34, ISBN/ISSN: 978-90-04-15407-0 (Kompendium/Compendium)
- Schreiter, Robert J., "Globalization, postmodernity, and the new catholicity" i:/in:/from: *For all people : global theologies in contexts : essays in honor of Viggo Mortensen* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, redaktør Holger Lam et al., s./p. 13-31, ISBN/ISSN: 0-8028-6086-9 (Kompendium/Compendium)

SAM5130 - Religion, Conflict and Reconciliation

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master in Religion, Society and Global Issues

Generell informasjon

SAM5130 will provide an understanding of the role of religions in today´s world as a source of conflict and as a resource for reconciliation. It will focus on the use of the sacred scriptures in different religious traditions in situations of conflict, and on relevant ethical and theological perspectives. It will further give an introduction into perspectives from the social sciences, and present attempts at creating a common global ethics. The subject will be discussed in light of contemporary examples of conflicts and reconciliations processes.

Studiekrav

The student will
- Write a book report up to 2,000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5130 the student must fulfill all the requirements and pass the exam. The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the role of religion as a source of conflict and as a resource for reconciliation
The students will demonstrate the following skills:
- To demonstrate knowledge of conflict and violence as subject in the sacred scriptures of Judaism, Christianity and Islam, and of the use of sacred scriptureand religious traditions in contemporary conflicts
- To discuss the possibilities of different religious traditions to create tolerance and reconciliation
- To understand and debate contemporary attempts at dialogue on global ethics across the borders of different religions and world views
- To demonstrate knowledge of theories within peace and conflict research, in particular social psychology and sociology

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *Peace and reconciliation : in search of shared identity* Aldershot, England ; Burlington, VT: Ashgate, 2008, redaktør Sebastian C. H. Kim et al., s./p. 7-108, ISBN/ISSN: 9780754664611 (hbk. alk. paper)/0754664619 (hbk. alk. paper)
- "An excerpt" i:/in:/from: *Bringing religion into international relations* New York, N.Y.: Palgrave Macmillan, 2004, redaktør Jonathan Fox et al., s./p. 1-179, ISBN/ISSN: 978-1-4039-7603-1
- "An excerpt" i:/in:/from: *Religion, conflict and reconciliation : multifaith ideals and realities* Amsterdam: Rodopi, 2002, redaktør Jerald D. Gort et al., s./p. 1-34, 93-144, 367-376, ISBN/ISSN: 90-420-1460-1/90-420-1166-1
- Appleby, R. Scott, "An excerpt" i:/in:/from: *The ambivalence of the sacred : religion, violence, and reconciliation* Lanham, Md.: Rowman & Littlefield, 1997, s./p. 207-307, ISBN/ISSN: 0-8476-8555-1/0-8476-8554-3
- Dower, Nigel, "The challenge of global ethics : is a global ethic either possible or desirable?" i:/in:/from: *Sustainable development and global ethics* Uppsala: Uppsala Universitet, 2007, redaktør Carl-Henric Grenholm et al., s./p. 79-94, ISBN/ISSN: 978-91-554-6894-1
- Gerle, Elisabeth, "An excerpt" i:/in:/from: *In search of a global ethics : theological, political, and feminist perspectives based on a critical analysis of JPIC and WOMP* Lund: Lund University Press, 1995, s./p. 198-260, ISBN/ISSN: 91-7966-320-6/0-86238-395-1
- Juergensmeyer, Mark, "An excerpt" i:/in:/from: *Terror in the mind of God : the global rise of religious violence* 3rd., rev. and updated utg./ed. Berkeley: University of California Press, 2003, s./p. 1-249, ISBN/ISSN: 0-520-24011-1
- Ziaka, Angeliki, *Constructing religion & conflict studies in Europe* TRES Manual, Publiseres 2009

SAM5141 - Religion and Migration

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

SAM5142 - Religion and Gender

Emneansvarlig:	Inger Furseth (Inger.Furseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

ST507 - Dogmatics

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Dogmatics is understood as revelational theology and is studied in a trinitarian perspective. The course aims at giving a thorough and comprehensive insight into central subjects of the Christian faith and doctrine, based on the Evangelical-Lutheran Confession and in an ecumenical context.

Studiekrav

- one book report of approximately 1000 words

Avsluttende vurdering

To gain credits for the course the student must pass all the course works/assignments (studiekrav), and then sit for a written examination (4 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold

The students are expected to:
- know the main differences between traditions and confessions with regard to the understanding of revelation, the doctrine of God, the doctrine of reconciliation and the doctrine of the sacraments and of justification
- know the theological content of, discussion of and the implications of the doctrine of revelation, God, reconciliation, justification and sacraments and the Word of God
- be able to evaluate different theological positions based on the testimony of the Holy Scriptures

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- McGrath, Alister E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian theology : an introduction* 4. utg./ed. Malden, Mass.: Blackwell Publishing, 2007, s./p. 121-485, ISBN/ISSN: 978-1-4051-5360-7
- Schwarz, Hans, *Responsible faith : Christian theology in the light of 20th-century questions* Minneapolis, Minn.: Augsburg, 1986, ISBN/ISSN: 0-8066-2188-5

ST508 - Ethics

Emneansvarlig:	Lars Østnor (Lars.Ostnor@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon
The curriculum includes basic theological ethics, and the issue of ethics in other religions.

Studiekrav
- one book report of approximately 1000 words
- 4 hours written examination

Avsluttende vurdering
To gain credits for the course ST508, the student must pass all the course works/-assignments, and then sit for a written examination (4 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold
The students are expected to
- know how the Bible can be used in a way that provides an accountable basis for meeting ethical questions in our time
- know how one should understand the relationship between Christian and other forms of ethics
- know the characteristic features of the ethics found in some central world religions
- be familiar with the discussion related to an ethical consensus between different religious traditions
- be able to formulate the possibilities and limitations according to Christian ethics for an interreligious ethics

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *A global ethic : the declaration of the Parliament of the World's Religions* Special ed. utg./ed. London: SCM Press, 1993, redaktør Hans Küng et al., s./p. 11-76, ISBN/ISSN: 0-334-02561-3/0-8264-0640-8
- Bilimoria,P., "Indian ethics" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Reference, 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 43-57, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Da Silvia, P., "Buddhist ethics" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Reference, 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 58-68, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Hansen, C., "Classical Chinese ethics" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Reference, 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 69-81, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 207-312, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4
- Kellner, M., "Jewish ethics" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Reference, 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 82-90, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Nanji, A., " Islamic ethics" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Reference, 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 106-118, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Østnor, Lars, "A universal ethic across the religions?" i:/in:/from: *Universal ethics : perspectives and proposals from Scandinavian scholars* The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2002, redaktør Göran Bexell et al., s./p. 107-117, ISBN/ISSN: 90-411-1933-7/90-411-1934-5

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:
- Gustafson, James M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Ethics from a theocentric perspective* Chicago: University of Chicago Press, 1984 b./vol. 2, s./p. 1-22
- Gustafson, James M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Ethics from a theocentric perspective* Chicago: University of Chicago Press, 1981 b./vol. 1, s./p. 86-154, 326-342

Eller:/Or:
- Thielicke, Helmut, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theological ethics* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Publishing, 1979 b./vol. 1, s./p. 147-194, 250-297, 359-382

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The promise of Lutheran ethics* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1998, redaktør John R. Stumme et al., s./p. 1-54, 97-129, 151-175, ISBN/ISSN: 0-8006-3132-3

ST512 - Systematisk teologi

Emneansvarlig:	Lars Østnor (Lars.Ostnor@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst og Høst og Vår og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

ST513 - Systematisk teologi: Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi, etikk og religionsfilosofi

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Studiet av faget systematisk teologi omfatter disiplinene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. ST513 gir en oversikt over systematisk teologi for disiplinbasert master i kristendomskunnskap med hovedvekt på etikk og religionsfilosofi.
ST513 består av fire delemner: A. Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (3 stp), B. Etiske grunnlagsspørsmål og utvalgte områdeetiske emner (3 stp) og C. Religionsfilosofi (4 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med ST501 04V Systematisk teologi... reduseres emnet med 10 sp
- Med ST512 04V Systematisk teologi... reduseres emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studentene
- delta i evalueringen av emnet hvis det er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet ST513 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (3 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med emner innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til gudslære og antropologi;
- kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B ETISKE GRUNNLAGSSPØRSMÅL OG UTVALGTE OMRÅDEETISKE EMNER (3 STP)
Studiet av etikk omfatter sentrale grunnlagsspørsmål i teologisk etikk, trekk fra etikkhistorien, moralfilosofiske teorier, etisk metode, områdeetiske emner og kildetekster.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk;
- innsikt i og evne til å drøfte likheter og forskjeller mellom kristen og annen etikk;
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige moralfilosofiske teorier;
- innsikt i og evne til å drøfte etisk metode i møte med konkrete, etiske utfordringer
- innsikt i og god evne til å drøfte etisk metode og utvalgte, områdeetiske emner. Menneskeverd og menneskerettigheter; kulturetikk; politisk etikk og naturetikk

DELEMNE C RELIGIONSFILOSOFI (4 STP)

Studiet av religionsfilosofi legger vekt på hva religionsfilosofi er, dens mål og metode, og tar opp spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk. I studiet vil det også inngå arbeid med kildetekster, og studentene skal velge en av tre mulige kildetekster (se litteraturlisten).

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om hva religionsfilosofi er, og evne til å drøfte religionsfilosofiens forhold til filosofi, religion og systematisk teologi;
- evne til drøfte religionsfilosofiske spørsmål ut fra kildetekster;
- innsikt i sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet; forholdet mellom tro, fornuft og erfaring; religionskritikk og forholdet mellom gudstro og ateisme; teodicéproblemet og forholdet mellom teologi og naturvitenskap
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2007, s./p. 13-113, 117-165, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Jenson, Robert W., *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Publ., 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 147-156, 175-184, 241-248, 249-257, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 77-95, 112-167
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 89-102, 116-218, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Thorbjørnsen, Svein Olaf, "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, s./p. 21-48, 83-109, 115-140, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Hemberg, Jarl, Ragnar Holte og Carl-Henric Grenholm, *Etiska texter* [2. rev. uppl.] utg./ed. [Stockholm]: Verbum-Håkan Ohlssons, 1977, ISBN/ISSN: 913702529
- Løgstrup, K. E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den etiske fordring* [Oslo]: Cappelen, 2000, s./p. 17-39, 56-76, 122-132, ISBN/ISSN: 82-02-20440-2
- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3
- Wogaman, J. Philip og Douglas M. Strong, *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Hume, David, "Et utvalg i Dialoger om naturlig religion" i:/in:/from: *Om religion* Oslo: Humanist, 2002, s./p. ikke oppgitt
- Kant, Immanuel og Øystein Skar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionen innenfor fornuftens grenser* Oslo: Humanist forl., 2004, s./p. 81-143, ISBN/ISSN: 82-90425-73-2
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Filosofiske smuler, eller En smule filosofi* [Oslo]: Damm, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-04-09619-4

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Andersen, Svend, Niels Grønkjær og Troels Nørager, *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning* København: Gads forlag, 2002, ISBN/ISSN: 87-12-03790-7

Eller:/Or:
- Wigen, Tore, *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste* Midlertidig u tg./ed. Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003

ST521 - Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi og etikk

Emneansvarlig:	Lars Østnor (Lars.Ostnor@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Studiet av faget systematisk teologi omfatter i vår tradisjon disiplinene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. Faget er normativt. Det sikter mot å framstille kristen tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at troen får relevans for mennesker i dag. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper.
Studiet av systematisk teologi i overgangsemnet ST521 skal (sammen med ST501) gi
- innsikt i forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi;
- helhetlig innsikt i sentrale emner innenfor kristen tro og kristent liv, ut fra Skriften, i rammen av Den norske kirkes bekjennelsesskrifter og i økumenisk perspektiv;
- evne til å tolke hovedinnholdet i kristen tro og kristent liv for mennesker i dag, i møte med kulturkontekst og relevant erfaring;
- evne til å drøfte sentrale teologiske spørsmål med tanke på kirkens forkynnelse, liturgi, undervisning og diakoni;
- innsikt i og evne til å drøfte spørsmål om kristendommens sannhet;
- innsikt i kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser;
- innsikt i og evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen, Skriften og kirkens bekjennelse;
- kjennskap til innvendinger mot kristen tro og tenkning, og evne til å drøfte slike innvendinger i vår kulturelle kontekst;
- evne til å bruke kildetekster i drøfting av systematisk-teologiske spørsmål.

Emnet ST521 består av fire delemner: A. Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (4 stp) og B. Etikk (6 stp).
Litteraturlisten skal forstås eksemplarisk, dvs. at studenter i samråd med faglærer kan lese tilsvarende litteratur.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med ST512-07H Systematisk teologi reduseres emnet med 4 stp
- Med TE502-04V Etikk og antropologi reduseres emnet med 6 stp
- Med ST522-07H Grunnlagsspørsmål reduseres emnet med 3 stp

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (4 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med emner innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til gudslære og antropologi;
- kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B ETIKK (6 STP)
Studiet av etikk omfatter sentrale grunnlagsspørsmål i teologisk etikk, trekk fra etikkhistorien, moralfilosofiske teorier, etisk metode, områdeetiske emner og kildetekster.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av Guds åpenbaring og bruken av Skriften innen teologisk etikk;

- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk;
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige moralfilosofiske teorier;
- innsikt i og god evne til å drøfte etisk metode og utvalgte, områdeetiske emner. Felles emner: Liv og død; familie og samliv; arbeid; menighetsliv og i tillegg én av følgende emnekombinasjoner: a) Menneskeverd og menneskerettigheter; kulturetikk; politisk etikk, b) Naturetikk; økonomisk etikk; politisk etikk, c) Krig/fred; sosial rettferdighet og velferd; naturetikk; økonomisk etikk; medisinsk etikk;
- kjennskap til og evne til å drøfte hovedtankene i noen klassiske kildetekster fra teologisk etikkhistorie og i enkelte, sentrale tekster fra nyere tid.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2007, s./p. 13-113, 117-165, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Publ., 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 147-156, 175-184, 241-248, 249-257, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 53-78, 147-171, 179-203, 273-295, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- "An excerpt" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 77-95, 112-167, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 51-102, 116-218, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Gill, Robin, "Et utvalg" i:/in:/from: *A textbook of Christian ethics* 3. utg./ed. London: T&T Clark, 2006, s./p. 1-31, og en av seksjonene 1-5 (varierende fra 67-92 s.), ISBN/ISSN: 0-567-03111-x/0-567-03112-8
- Hays, Richard B., "An excerpt" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 187-214, 291-310, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4 (Kompendium/Compendium)
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. 135-190, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 21-48, 115-140, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

Eller:/Or:

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 83-109, 207-234, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

Eller:/Or:

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 171-182, 195-239, 261-276, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "De ti bud i Store katekisme" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 303-343, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "World Council of Churches (etiske tekster)" i:/in:/from: *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, redaktør J. Philip Wogaman et al., s./p. 315-340, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4
- Barth, Karl, "Ethics as a task of the doctrine of God" i:/in:/from: *Church dogmatics* Edinburgh: T&T Clark, 1957 b./vol. 2, del 2, redaktør Thomas F. Torrance et al., s./p. 509-551
- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Bonhoeffer, Dietrich, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ethics* London: Collins, 1964, s./p. ikke oppgitt
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Grenz, Stanley J., *The moral quest : foundations of Christian ethics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8308-1568-6
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Hemberg, Jarl, Ragnar Holte og Carl-Henric Grenholm, *Etiska texter* [2. rev. uppl.] utg./ed. [Stockholm]: Verbum-Håkan Ohlssons, 1977, ISBN/ISSN: 913702529
- Løgstrup, K. E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den etiske fordring* [Oslo]: Cappelen, 1999, s./p. 29-50, 66-86, 130-139, ISBN/ISSN: 82-02-20440-2
- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3

- Wogaman, J. Philip og Douglas M. Strong, *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4

ST522 - Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi, dogmatikk og religionsfilosofi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Studiet av faget systematisk teologi omfatter i vår tradisjon disiplinene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. Faget er normativt. Det sikter mot å framstille kristen tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at troen får relevans for mennesker i dag. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper.
Studiet av systematisk teologi i overgangsemnet ST522 skal (sammen med TE502 eller tilsvarende) gi
- innsikt i forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi;
- helhetlig innsikt i sentrale emner innenfor kristen tro og kristent liv, ut fra Skriften, i rammen av Den norske kirkes bekjennelsesskrifter og i økumenisk perspektiv;
- evne til å tolke hovedinnholdet i kristen tro og kristent liv for mennesker i dag, i møte med kulturkontekst og relevant erfaring;
- evne til å drøfte sentrale teologiske spørsmål med tanke på kirkens forkynnelse, liturgi, undervisning og diakoni;
- innsikt i og evne til å drøfte spørsmål om kristendommens sannhet;
- innsikt i kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser;
- innsikt i og evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen, Skriften og kirkens bekjennelse;
- kjennskap til innvendinger mot kristen tro og tenkning, og evne til å drøfte slike innvendinger i vår kulturelle kontekst;
- evne til å bruke kildetekster i drøfting av systematisk-teologiske spørsmål.

Emnet ST522 består av fire delemner: A. Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (1 stp), B. Dogmatikk (6 stp) og Religionsfilosofi (3 stp).
Litteraturlisten skal forstås eksemplarisk, dvs. at studenter i samråd med faglærer kan lese tilsvarende litteratur.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med ST512-07H Systematisk teologi reduseres emnet med 4 stp
- Med TE502-04V Etikk og antropologi reduseres emnet med 6 stp
- Med ST521-07H Grunnlagsspørsmål reduseres emnet med 3 stp

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (1 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med emner innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til gudslære og antropologi;
- kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B DOGMATIKK (6 STP)
Dogmatikken behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Den består av to deler, dogmatikkens grunnlagsspørsmål (prolegomena) og material dogmatikk. Dogmatikken forstås som åpenbaringsteologi og studeres i et trinitarisk perspektiv. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig dogmatisk syn.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om og evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen og Skriften med tanke på dogmatisk arbeid;
- kunnskap om kirkens bekjennelse og dens betydning, og evne til å bruke den i teologi og kirke i dag;

- kunnskap om og evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler;
- innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse og antropologi;
- innsikt i og god evne til å drøfte kristologi, frelsesverk og fullendelse;
- innsikt i og god evne til å drøfte frelsestilegnelsen, nådemidlene og kirken.

DELEMNE D RELIGIONSFILOSOFI (3 STP)
Studiet av religionsfilosofi legger vekt på hva religionsfilosofi er, dens mål og metode, og tar opp spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk.

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om hva religionsfilosofi er, og evne til å drøfte religionsfilosofiens forhold til filosofi, religion og systematisk teologi
- innsikt i sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet; forholdet mellom tro, fornuft og erfaring; religionskritikk og forholdet mellom gudstro og ateisme; teodicéproblemet og forholdet mellom teologi og naturvitenskap
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2007, s./p. 13-113, 117-165, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Joest, Wilfried, *Fundamentaltheologie : theologische Grundlagen- und Methodenprobleme* 3. durchgesehene und erg. Aufl. utg./ed. 1988, ISBN/ISSN: 3-17-010451-9

:

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Jenson, Robert W., *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 2, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 65-77, 105-164, 187-202, 223-241, 257-288, 291-366, 475-539, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 1-78, 83-161, 269-352, 469-569, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Eller:/Or:
- Radler, Aleksander, *Kristen dogmatik* Lund: Studentlitteratur, 2006, ISBN/ISSN: 91-44-32311-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Epitome" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed. Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland et al., s./p. 388-389, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- *Om Guds åpenbaring : den dogmatiske konstitusjon «De divina revelatione» vedtatt av det annet Vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 18. november 1965* Oslo: St. Olav forlag, 1965 (Kildelitteratur/Source texts)
- Barth, Karl, "Det første bud som teologiske aksiom" i:/in:/from: *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, redaktør Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, s./p. 351-367, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Pannenberg, Wolfhart, "Dogmatic theses on the revelation" i:/in:/from: *Revelation as history* New York: Macmillan, 1968, redaktør Wolfhart Pannenberg, s./p. 125-158 (Kildelitteratur/Source texts)
- Sannes, Kjell Olav, *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Andersen, Svend, Niels Grønkjær og Troels Nørager, *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning* København: Gads forlag, 2002, ISBN/ISSN: 87-12-03790-7

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Abraham, William J., *An introduction to the philosophy of religion* Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1985, ISBN/ISSN: 0-13-491887-8
- Hume, David, "Et utvalg fra "Dialoger om naturlig religion"" i:/in:/from: *Om religion* Oslo: Humanist, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-90425-50-3
- Kierkegaard, Søren og Niels Thulstrup, "Et utvalg" i:/in:/from: *Philosophiske Smuler* København: Reitzel, 1977, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 87-7421-676-7/87-87504-55-3
- Wigen, Tore, *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste* Midlertidig u tg./ed. Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003
- Wigen, Tore, *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4

ST524 - Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi og dogmatikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (3 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med emner innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til gudslære og antropologi;
- kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B DOGMATIKK (7 STP)
Dogmatikken behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Den består av to deler, dogmatikkens grunnlagsspørsmål (prolegomena) og material dogmatikk. Dogmatikken forstås som åpenbaringsteologi og studeres i et trinitarisk perspektiv. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig dogmatisk syn.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen og Skriften med tanke på dogmatisk arbeid;
- kunnskap om kirkens bekjennelse og dens betydning, og evne til å bruke den i teologi og kirke i dag;
- kunnskap om og evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler;
- innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse og antropologi;
- innsikt i og god evne til å drøfte kristologi, frelsesverk og fullendelse;
- innsikt i og god evne til å drøfte frelsestilegnelsen, nådemidlene og kirken.

ST525 - Filosofi og hermeneutikk

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i KRL/Religion og etikk. ST525 gir en innføring i filosofiske emner og i hovedtrekk i hermeneutikkens historie.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:delta i minst 75% av undervisningendelta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til klausurprøve. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før klausurprøven holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ.
Emnet ST525 har som primært vurderingsalternativ hjemmeeksamen (1 uke) faglig essay der studenten må oppfylle alle studiekravene. Hjemmeeksamen skal være 2 oppgaver hver på inntil 2500 ord over oppgitt emner. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeoppgavene.

Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er klausurprøve (4 timer).
Hjelpemidler ved klausurprøve: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om utvalgte filosofiske tema
- kunnskap om hovedlinjer i hermeneutikkens historie

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, redaktør Jan-Olav Henriksen, s./p. 13-33, 80-92, 95-228, ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Svendsen, Lars Fr H. og Simo Säätelä, "Kap. 1-8" i:/in:/from: *Det sanne, det gode og det skjønne : en innføring i filosofi/* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2007, s./p. 13-196, ISBN/ISSN: 978-82-15-01171-4

ST604 - Metodistisk teologi og metode

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning

Generell informasjon

ST604 gir en fordypning av metodistisk teologi og metode og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL 123 eller KRL 203. Et viktig perspektiv er den teologiske sammenheng som finnes mellom metodistisk og oldkirkelig teologi.

Emnet består av i tre delemner: A. Metodistisk teologi (4 sp), B. Metodistisk metode (2 sp) og C. Metodistisk teologi anvendt (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Emnet ST604 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Karakter blir fastsatt etter følgende vekting: drøfting 50 %, referat og aktualisering 25 % hver. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Etter søknad til emneansvarlig kan klausurprøve (6 timer) gis som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISTISK TEOLOGI (4 SP)

Studiet skal gi
- utvidet kunnskap om systematisk teologi i metodistisk tradisjon
- forståelse for sammenhengen mellom oldkirkens og metodismens teologi

DELEMNE B. TEOLOGISK METODE (2 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om den teologiske metode som anvendes innenfor metodismen.

DELEMNE C. METODISTISK TEOLOGI ANVENDT (4 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodistisk teologi anvendes i dagens kirke og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Maddox, Randy L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, s./p. 1-300, ISBN/ISSN: 0-687-00334-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Gunter, W. Stephen, et al..., "Et utvalg" i:/in:/from: *Wesley and the quadrilateral : renewing the conversation* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1997, s./p. 1-150, ISBN/ISSN: 0-687-06055-9
- Metodistkirken i Nord-Europa, "Part II: Doctrinal standards and our theological task" i:/in:/from: *The northern Europe Book of discipline of the United Methodist Church* (2005), s./p. 49-94 , hentet fra http://eol.fi/ne/NEBoD2005_rev2007.pdf

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, redaktør Paul Wesley Chilcote, s./p. 19-37, 87-97, 111-135, ISBN/ISSN: 0-687-09563-8
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, redaktør Randy L. Maddox, s./p. 21-47, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1
- Cobb, John B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, s./p. 1-154, ISBN/ISSN: 0-687-00769-0

ST606 - Frigjøringsteologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon
Frigjøringsteologien er siden begynnelsen av 1970-tallet blitt en viktig faktor i den internasjonale teologiske debatten. Den har lagt vekt på hvordan fattige og andre marginaliserte grupper i samfunnet får ny verdighet og nytt håp ved å møte evangeliet. Dermed har den også åpnet for alternative måter å tenke om teologiens funksjon i samfunnet på og vektlagt andre elementer enn dem som har vært viktige i tradisjonell vestlig teologi.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet ST606 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kunnskap om frigjøringsteologiens historiske og sosiale bakgrunn
- kjennskap til ulike typer frigjøringsteologi
- god kunnskap om hvordan konteksten er med på å skape rammer for forståelsen av innholdet i det kristne budskapet
- kunnskap om forskjellene mellom frigjøringsteologi og andre typer teologi
- god kunnskap om hvordan frigjøringsteologien kan bidra til en ny måte å lese Bibelen på
- god kunnskap om hvordan frigjøringsteologien kan bidra med impulser og kritiske korrektiver til en tradisjonell luthersk sosialetikk?

ST611 - Sakramentene

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Sakramentene er det sted i menneskelivet der Gud er mest direkte tilstede. Emnet sikter på forståelse av dem i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig gudslæren, syndsforståelsen, synet på Kristi frelsesverk og forståelsen av hvordan frelsen blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL237 Kristen initiasjon, reduseres dette emnet med 2 sp
Med ST612 Den kristne dåp, reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST613 Nattverden, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til de viktigste typer syn på sakramentene generelt, særlig på dåp og nattverd.
- god kunnskap om de sentrale relevante bibelske tekster.
- god kunnskap om og evne til å drøfte ulike teologiske innfallsvinkler.
- god kunnskap om sammenhengen mellom sakramentsynet og de øvrige deler av et dogmatisk helhetssyn.
- god kunnskap om sammenhengen mellom synet på hva 'sakrament' er og synet på sakramentenes antall
- god kunnskap om forholdet mellom dåp, nattverd og Ordets nådemiddel
- god kunnskap om forholdet mellom sakramentene og troen.
- god kunnskap om spørsmålet om spedbarnsdåp.
- god kunnskap om spørsmål om hvordan nattverden bør forvaltes og hvilken betydning den har i kirkens og de troendes liv.

ST612 - Den kristne dåp

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aalen, Sverre, "Kosmos og kaos i bibelsk tenkning" i:/in:/from: *Deus creator : bidrag til skapelsesteorien ; tilegnet Ivar P.Seierstad på hans syttiårsdag 13. september 1971* Oslo: Universitetsforlaget, 1971, s./p. 53-67
- Den Romersk-katolske kirke, "Et utvalg" i:/in:/from: *Den Katolske kirkes katekisme* Oslo: St. Olav, 2001, s./p. 93-122, 439-447, 456-469, ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Hefner, Ph.J. og Paul R. Sponheim, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 269-357, 359-464, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:

- Moltmann, Jürgen, "Et utvalg" i:/in:/from: *God in creation : an ecological doctrine of creation : the Gifford lectures 1984-1985* London: SCM Press, 1985, s./p. 185-275, ISBN/ISSN: 0-334-00571-x

Eller:/Or:

- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i:/in:/from: *De homine : människouppfattningen i äldre luthersk tradition* Lund: Gleerup, 1959, s./p. 30-128

ST613 - Skapelsesteologi og syndsforståelse

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon
Nattverden er et sentrum i den kristne menighets gudstjenesteliv. Den må forstås i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig synet på Kristi frelsesverk og hvordan den blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST608-04V Skapelsesteologi og syndsforståelse reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til hovedpunktene i kristen skapelsesteologi i forhold til andre tilsvarende oppfatninger.
- kunnskap om hva det vil si at mennesket står i en særstilling i skaperverket og er 'skapt i Guds bilde'.
- kunnskap om det kristne menneskesyn, sammenlignet med andre menneskesyn.
- grundig kjennskap til de sentrale trekk i det bibelske syn på syndefallet og arvesynden.
- grundig kunnskap om hva bibelsk skapelsesteologi og syndsforståelse innebærer for en kristen virkelighetsforståelse.
- grundig kunnskap om hva menneskets syndighet innebærer i de ulike relasjoner, primært i forhold til Gud og i forhold til medmennesker.
- grundig kunnskap om hva kristen lære om mennesket som Guds fremste skapning og som synder innebærer for vår selvforståelse.
- god evne til å reflektere over de konsekvenser skapelsesteologien og syndsforståelsen har for andre deler av den kristne lære, særlig for forståelsen av Kristi frelsesverk og den eskatologiske forløsning og dom.

ST619 - Bioetikk

Emneansvarlig:	Lars Østnor (Lars.Ostnor@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon
Emnet tar opp til drøfting temaer som gjelder menneskets biologiske liv, helse og død. Det legges vekt på å arbeide med det normative grunnlaget for en kristen bioetikk. To konkrete problemfelt vies særlig oppmerksomhet: fosterdiagnostikk og evtanasi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST620 Bioetikk, reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav
Når emnet undervises bestemmes studiekravene det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet ST619 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Når emnet undervises bestemmes mappevurderingen i nærmere detalj det semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E.

Mål og innhold
Studiet skal gi
- kjennskap til hovedtrekkene i utvalgte, ikke-teologiske posisjoner innen bioetikken,
- kunnskap om hvordan det tradisjonelt har vært argumentert fra ulike teologiske hold til bioetiske spørsmål,
- kunnskap om helhetsoppfatninger av menneskets liv, kroppslighet og død i det bibelske materiale,
- kjennskap til de viktigste teoriene om menneskeverdet og til hvordan de begrunnes,
- god kunnskap om det kristne synet på menneskeverdet og i hvilke andre normative kriterier som kristen etikk legger til grunn for sin vurdering av samtidens bioetiske utfordringer,
- kunnskap om hvordan man innen kristen etikk kan bedømme ulike former for fosterdiagnostikk,
- kunnskap om de sentrale spørsmålene i dagens debatt om evtanasi, og om hvordan ulike former for evtanasi kan vurderes på kristne premisser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskeverd : humanistiske perspektiver* [Oslo]: Universitetet i Oslo, 1992, redaktør Jon Wetlesen, s./p. 7-32, ISBN/ISSN: 82-91247-00-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 21-48, 51-78, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 1-34, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bioethics : a Christian approach in a pluralistic age* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, s./p. 1-193, 279-318, ISBN/ISSN: 0-8028-4595-9
- *Eutanasi -saksorientering (Sak KM 13/98). Bergen, Kirkemøtet, 1998* 1998 , hentet 2009-02-17 fra http://tinyurl.com/colv2z
- Carlberg, Axel, "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral Rubicon : a study of the principles of sanctity of life and quality of life in bioethics* Lund: Lund University Press, 1998, s./p. 33-196, ISBN/ISSN: 91-7966-521-7
- Niekerk, Kees van Kooten, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og bioetik : den protestantisk-teologiske vurdering af bioteknologien i Norden 1972-1991* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 1994, s./p. 25-157, ISBN/ISSN: 87-7288-488-6

ST620 - Bioetikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskeverd : humanistiske perspektiver* [Oslo]: Universitetet i Oslo, 1992, redaktør Jon Wetlesen, s./p. 7-32, ISBN/ISSN: 82-91247-00-5
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 21-48, 51-78, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Life and death : moral implications of biotechnology* Geneva: Published for the Lutheran World Federation by WCC Publications, 1995, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 1-34, ISBN/ISSN: 2-8254-1170-1
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Bioethics : a Christian approach in a pluralistic age* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999, s./p. 128-193, 279-318, ISBN/ISSN: 0-8028-4595-9
- Niekerk, Kees van Kooten, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi og bioetik : den protestantisk-teologiske vurdering af bioteknologien i Norden 1972-1991* Aarhus: Aarhus Universitetsforl., 1994, s./p. 25-157, ISBN/ISSN: 87-7288-488-6

ST625 - Christology and Postmodern Thought

Emneansvarlig:	Jan-Olav Henriksen (Jan.O.Henriksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig)

Generell informasjon

This is an elective for all students at master and cand.theol.levels. It aims at presenting students with issues related to Christology in the contemporary discourse with postmodern thinking.

Studiepoengreduksjon

No reduction in combination with other courses at MF.

Studiekrav

Students are required to take active part in discussions during class, and to write an essay of 4000 words on a topic chosen with the professor's consent.

Avsluttende vurdering

In addition to an assessment of the essay, there is an oral exam on the essay and on other parts of the curriculum to adjust the preliminary grade. Grades A-F are used.

Mål og innhold

How can postmodern thinking provide means for re-opening some of the classical interpretations of the ministy, preaching, passion and death of Jesus Christ? The task of this elective is to look into this question, and to provide students with an understanding of the potentials of postmodern thought for contmporary theological thinking, while at the same time also providing chances for looking into present discussions on Christology. Hence, the elevctive will provide a good oportunity to work on christological issues as well as develop an understanding of some of the relevant issues for theology present in postmodern thought. After completing the course, the student should have
- Good knowledge of postmodern approaches to Christology
- Knowledge of different and alternative interpretations of the death of Jesus
- insights into criticisms made against some of the clasical interpretations of Christ's death as sacrifice, as presented by R. Girard
- Good understanding of the close relationship between ethics and the Kingdom of God in the preaching of Jesus
- Good understanding of how postmodern themes like desire, gift and recognition prove fruitful for Christology

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Heim, S. Mark, *Saved from sacrifice : a theology of the cross* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2006, ISBN/ISSN: 978-0-8028-3215-3
- Henriksen, Jan-Olav, *Desire, gift, and recognition : christology and postmodern philosophy* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2009, ISBN/ISSN: 978-0-8028-6371-3

ST627 - Nattverden, Herrens måltid

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon
Nattverden er et sentrum i den kristne menighets gudstjenesteliv. Den må forstås i sammenheng med de andre deler av dogmatikken, særlig synet på Kristi frelsesverk og hvordan den blir mennesker til del. Den teologiske drøftelse av sakramentene må i særlig grad være bevisst på de ulike syn i andre kirker og rettet mot det praktisk-kirkelige og personlige troens liv.

Avsluttende vurdering
Emnet har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til hovedpunktene i kristen skapelsesteologi i forhold til andre tilsvarende oppfatninger.
- kunnskap om hva det vil si at mennesket står i en særstilling i skaperverket og er 'skapt i Guds bilde'.
- kunnskap om det kristne menneskesyn, sammenlignet med andre menneskesyn.
- grundig kjennskap til de sentrale trekk i det bibelske syn på syndefallet og arvesynden.
- grundig kunnskap om hva bibelsk skapelsesteologi og syndsforståelse innebærer for en kristen virkelighetsforståelse.
- grundig kunnskap om hva menneskets syndighet innebærer i de ulike relasjoner, primært i forhold til Gud og i forhold til medmennesker.
- grundig kunnskap om hva kristen lære om mennesket som Guds fremste skapning og som synder innebærer for vår selvforståelse.
- god evne til å reflektere over de konsekvenser skapelsesteologien og syndsforståelsen har for andre deler av den kristne lære, særlig for forståelsen av Kristi frelsesverk og den eskatologiske forløsning og dom.

ST661 - Gudstro og gudsbilde

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om tankemessige forutsetninger for gudstro og filosofiske problemer knyttet særlig til den kristne gudslære. Hovedtemaene er naturlig guds-erkjennelse, gudsbevis, ateisme, filosofiens rolle i gudslæren, antropomorfismene og teodiceproblemet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST624-04V Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST662-07H Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hva som har vært sentralt i teoriene om naturlig gudserkjennelse, og hva for plass slike teorier skal ha i teologien,
- kunnskap om de ulike gudsbevis, og hvilken verdi de har som argumenter under logisk, empirisk og teologisk synsvinkel,
- grundig kunnskap om hvordan fremveksten av ateisme kan forklares, og hvilke utfordringer den stiller teologien overfor,
- grundig kunnskap om hvordan platonsk, aristotelisk og kantiansk filosofi har satt sitt preg på teologiens gudslære og hvordan man i nyere teologi har diskutert den metafysiske arven i gudslæren,
- grundig kunnskap om hvilke antropomorfismer som fins i den kristne gudslære og hvilke tankemessige problemer som er knyttet til en antropomorf gudslære,
- grundig kunnskap om hvordan teodiceproblemet oppstår, hvordan er det blitt presisert og hvilke teorier eller holdninger man kan møte problemet med.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg* Oslo: Solum, 1992, s./p. 13-132, ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The nature of God* London: Routledge, 1995, s./p. 64-189, ISBN/ISSN: 0-415-10950-7/0-415-12075-6
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The nature of God* London: Routledge, 1995, s./p. 64-189, ISBN/ISSN: 0-415-10950-7/0-415-12075-6
- Smart, J. J. C. og John Haldane, "Et utvalg" i:/in:/from: *Atheism and theism* 2nd ed. utg./ed. Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0631232583 (alk. paper)/0631232591 (pbk. alk. paper)
- Smart, J. J. C. og John Haldane, "Et utvalg" i:/in:/from: *Atheism and theism* 2nd ed. utg./ed. Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0631232583 (alk. paper)/0631232591 (pbk. alk. paper)
- Swinburne, Richard, *The Christian God* Oxford: Clarendon Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-19-823513-5/0-19-823512-7
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s./p. 186-221, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s./p. 186-221, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965

- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965
- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-30344-4

- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-30344-4

- Kenny, Anthony, *The God of the philosophers* Oxford: Clarendon Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-19-824968-3/0-19-824594-7

- Kenny, Anthony, *The God of the philosophers* Oxford: Clarendon Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-19-824968-3/0-19-824594-7

- Lønning, Per, *Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986, ISBN/ISSN: 3-525-56255-1

- Lønning, Per, *Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986, ISBN/ISSN: 3-525-56255-1

- Lønning, Per, *Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979, ISBN/ISSN: 82-05-11848-5

- Lønning, Per, *Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979, ISBN/ISSN: 82-05-11848-5

- Prenter, Regin og Cantuariensis Anselmus, *Guds virkelighed : Anselm af Canterbury: Proslogion* Sabro?: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologie hovedkommission Lohses Forlag Fredericia, 1982, ISBN/ISSN: 87-564-0570-7
- Swinburne, Richard, *The existence of God* Rev. utg./ed. Oxford: Clarendon Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-19-823963-7
- Wigen, Tore, "Gud - "innenfor" eller "utenfor" vår menneskelige horisont? : skisse av den kantianske problemarven i moderne religionsfilosofi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 49 (1978), s./p. 25-40

ST662 - Gudstro og gudsbilde

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Dette emnet skal gi fordypning i spørsmålet om tankemessige forutsetninger for gudstro og filosofiske problemer knyttet særlig til den kristne gudslære. Hovedtemaene er naturlig guds-erkjennelse, gudsbevis og filosofiens rolle i gudslæren.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST624-04V Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med ST661-07H Gudstro..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om hva som har vært sentralt i teoriene om naturlig gudserkjennelse, og hva for plass slike teorier skal ha i teologien,
- grundig kunnskap om de ulike gudsbevis, og hvilken verdi de har som argumenter under logisk, empirisk og teologisk synsvinkel,
- kjennskap til hvordan fremveksten av ateisme kan forklares, og hvilke utfordringer den stiller teologien overfor,
- grundig kunnskap om hvordan platonsk, aristotelisk og kantiansk filosofi har satt sitt preg på teologiens gudslære og hvordan man i nyere teologi har diskutert den metafysiske arven i gudslæren,
- kunnskap om hvilke antropomorfismer som fins i den kristne gudslære og hvilke tankemessige problemer som er knyttet til en antropomorf gudslære,
- kunnskap om hvordan teodiceproblemet oppstår, hvordan er det blitt presisert og hvilke teorier eller holdninger man kan møte problemet med.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gudstro og virkelighetserfaring : den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, E. Jüngel og W. Pannenberg* Oslo: Solum, 1992, s./p. 13-132, ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Hughes, Gerard J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The nature of God* London: Routledge, 1995, s./p. 64-189, ISBN/ISSN: 0-415-10950-7/0-415-12075-6
- Swinburne, Richard, *The Christian God* Oxford: Clarendon Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-19-823513-5/0-19-823512-7
- Wigen, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening* Oslo: Luther, 1993, s./p. 186-221, ISBN/ISSN: 82-531-7560-4

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Hartshorne, Charles, *Anselm's discovery : a re-examination of the ontological proof for God's existence* Lasall, ILL.: Open Court, 1965
- Henriksen, Jan-Olav, *Gud: fortrolig og fremmed : ettertanker* Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, ISBN/ISSN: 82-05-30344-4
- Kenny, Anthony, *The God of the philosophers* Oxford: Clarendon Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-19-824968-3/0-19-824594-7
- Lønning, Per, *Der begreiflich Unergreifbare : "Sein Gottes" und modern-theologische Denkstrukturen* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986, ISBN/ISSN: 3-525-56255-1
- Lønning, Per, *Kan Gud bevises? : fra 2400 års samtale mellom tro og tanke* Oslo: Gyldendal, 1979, ISBN/ISSN: 82-05-11848-5
- Prenter, Regin og Cantuariensis Anselmus, *Guds virkelighed : Anselm af Canterbury: Proslogion* Sabro?: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologie hovedkommission Lohses Forlag Fredericia, 1982, ISBN/ISSN: 87-564-0570-7
- Smart, J. J. C. og John Haldane, "Et utvalg" i:/in:/from: *Atheism and theism* 2nd ed. utg./ed. Malden, Ma.: Blackwell Pub., 2003, s./p. Ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0631232583 (alk. paper)/0631232591 (pbk. alk. paper)

- Swinburne, Richard, *The existence of God* Rev. utg./ed. Oxford: Clarendon Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-19-823963-7
- Wigen, Tore, "Gud - "innenfor" eller "utenfor" vår menneskelige horisont? : skisse av den kantianske problemarven i moderne religionsfilosofi" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 49 (1978), s./p. 25-40

ST663 - Filosofisk antropologi

Emneansvarlig:	Gregory Martin Reichberg (Gregory.M.Reichberg@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Emnet ST663 er en mastervariant av FIL2061, se dette.

ST667 - Søren Kierkegaard - eksistens og subjektivitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	NO78/85

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1963 b./vol. 9, s./p. 107-210
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1962 b./vol. 2, s./p. 279-410
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1962 b./vol. 3, s./p. 9-146
- Kierkegaard, Søren, "Et utvalg" i:/in:/from: *Samlede værker* København: Gyldendal, 1963 b./vol. 15, s./p. 65-128
- Løgstrup, K. E., "Kierkegaards tale om åndsforholdets fordoblelse" i:/in:/from: *Kunst og etik* 2. utg./ed. København: Gyldendal, 1995, s./p. 157-165, ISBN/ISSN: 87-00-23728-0
- Pattison, George, *The philosophy of Kierkegaard* Chesham: Acumen, 2005, ISBN/ISSN: 1-84465-031-6/1-84465-030-8

Generell informasjon
Emnet er et religionsfilosofisk emne med vekt på forståelsen av menneskets eksistens og subjektivitet hos Søren Kierkegaard. Studiet består særlig av arbeid med utvalgte originaltekster, på bakgrunn av et mer oversiktsmessig kjennskap til Kierkegaards filosofi.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er en klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- kjennskap til Kierkegaards filosofi ut fra sekundærlitteratur
- innsikt i forståelsen av forholdet mellom det estetiske og det etiske stadiet hos Kierkegaard, ut fra originaltekster
- innsikt i ulike sider ved forståelsen av menneskets eksistens hos Kierkegaard, ut fra originaltekster
- innsikt i forståelsen av mennesket som subjektivitet hos Kierkegaard, ut fra originaltekster
- evne til å drøfte forståelsen av eksistens og subjektivitet hos Kierkegaard

ST692 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

TE111 - Ungdom, kirke og misjon med praksis

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

TE111* - Ungdom, kirke og misjon

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)

TE286 - Studietur Syria

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er obligatorisk for studenter som deltar studieturen til Syria 23. mars - 1. april 2009.
Studentene blir automatisk oppmeldt til emnet TE286 eller TE686 avhengig av programtilhørighet på bachelor- eller masternivå.
Emnet kan inngå i ulike bachelor- og masterprogram ved institusjonen. Det tilbys også tre ulike valgemner (hvert på 5 stp) knyttet til studieturen: KRL285 Islam og kristne kirkesamfunn i Syria, KH6.. Kirkene i Midtøsten i fortid og nåtid (ikke klart ennå) og NT682 Religionsmøte og religionskamp. Polyteisme, monoteisme og Kristustilbedelse i Bibelens verden.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:ha godkjent fremmøte (75 %) på informasjonsmøtet/forkurset 7.mars 09ha godkjent deltakelse på studieturenha godkjent refleksjonsnotat på 1000 - 1500 ord delta i evalueringen av studietilbud og /eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Målsettingen med turen er å gi studentene
1) et levende møte med kristne minoriteter i et land med kristne tradisjoner helt tilbake til nytestamentlig tid, en forståelse av deres mangfoldige historie og særpreg, og av deres situasjon i dag som minoritet i en muslimsk kultur
2) et møte med årtusengamle kulturer som har preget Bibelens verden
3) et levende møte med islamsk kultur og religion i et arabisk land hvor islam har en dominerende stilling

Merknad til litteraturlisten

Studieheftet til studietur i Syria (ferdigstilles mars 09)

TE292 - Kristendommens møte med kultur og vitenskap

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig)

Generell informasjon
Dette tverrfaglige emnet er organisert i tre delemner: A. Romersk og hellenistisk kultur og vitenskap, B. Renessansen og C. Det 20. århundre i Norge. Emnet legger vekt på kristendommens møte med europeisk kultur og vitenskap i to utvalgte perioder, og hvordan dette møtet har fortonet seg i Norge i siste halvparten av det 20. århundre.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TE607 Kristendommens møte... reduseres dette kurset med 10 sp.

Studiekrav
Studenten skal
- Delta på en studietur.
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering
Emnet har bare én vurderingsvariant, mappevurdering, der studenten må oppfylle alle studiekravene. Dersom alle studiekravene er oppfylte, gis studenten mulighet til å gå opp til en hjemmeoppgave (2000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Mål og innhold
Se TE607.

TE293 - «Brant ikke våre hjerter?». Teologi for kristent ungdomsarbeid

Emneansvarlig:	Bård Eirik Hallesby Norheim (Bard.E.H.Norheim@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 43 (22.-24. oktober) 2008 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro. Konferansen vil gi innspill til kirkens teologiske motivasjon for å drive ungdomsarbeid gjennom å fokusere på sammenhengen mellom tro og praksis, og hvordan praksis former tro og tro former praksis i en ungdomskulturell kontekst. Vi viser til MFs nettsider mf.no for mer informasjon om konferansen.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 43, deriblant minst to fordypningsseminarer
- delta på felles samling for studentene som tar emnet på konferansen, torsdag 23. oktober kl. 14.45-15.15 på MF

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig essay (2500-3000 ord) som eksamensform. For at essayet skal kunne leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Sammen med essayet skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MF's nettsider, www.mf.no). Karakteren A-F settes på grunnlag av essayet.

Til det faglige essayet kan en velge mellom følgende oppgaver:
1) Vurder hvilken rolle øving og opplæring i kristne praksiser bør ha i kristent ungdomsarbeid, og drøft hvordan dette kan tilrettelegges i praksis. Ta gjerne utgansgspunkt i en lokal menighet eller ungdomsarbeid.

2) En selvvalgt problemstilling etter avtale med emneansvarlig med utgangspunkt i studieemnets mål og innhold.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- god kunskap om den teologiske tenkningen knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til et kristent ungdomsarbeid i en norsk kontekst
- god kunnskap om hvilke faktorer som gjør at tro blir en avgjørende og meningsfull del av unge menneskers liv
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver
- god kunnskap om arbeid med frivillige i et ungdomsarbeid
- evne til å reflektere over hvordan kirkens endrede rolle i samfunnet bør påvirke måten vi tenker om kristent ungdomsarbeid

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norkse kirke og Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke.

Litteraturen til emnet har et omfang på ca. 500 sider.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Martinson, Roland, *The spirit and culture of youth ministry : a study of congregations with Exemplary Ministries with Youth* 2007 , hentet 2008-10-17 fra http://www.mf.no/doc/Forskning/Roland%20Martinson%20artikkel%20EYM%20Article.pdf
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, et al., *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bass, Dorothy C. og Don Richter, *Way to live : Christian practices for teens* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 2002, ISBN/ISSN: 0-8358-0975-7
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Birkedal, Erling, *"Kanskje jeg tror på en gud, men-" : en langtidsstudie av gudstro hos unge fra 13 til 25 år* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-843-2
- Holmqvist, Morten, *Jeg tror jeg er lykkelig - : ung tro og hverdag* Oslo: Kloster forl., 2007, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9
- Jones, Tony, *Soul shaper : exploring spirituality and contemplative practices in youth ministry* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2003, ISBN/ISSN: 0-310-25101-x

- Ulstein, Jan Ove, *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2
- Ward, Pete, *The rite stuff : ritual and contemporary Christian worship and mission* Oxford: The Bible Reading Fellowship, 2004, ISBN/ISSN: 1-84101-227-0
- Ward, Pete, *Mass culture : the interface of Eucharist and mission* Rev. og utvidet utg./ed. Oxford: Bible Reading Fellowship, 2008, ISBN/ISSN: 9781841015804
- Yaconelli, Mark, *Contemplative youth ministry : practicing the presence of Jesus with young people* London: SPCK, 2006, ISBN/ISSN: 978-0-281-05782-5

TE504 - Evangelisk-luthersk bekjennelse og kristendomsforståelse

Emneansvarlig:	Kjell Olav Sannes (Kjell.O.Sannes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Hensikten med dette emnet er at studenten skal tilegne seg en grunnleggende, helhetlig forståelse av hva en evangelisk-luthersk kristendomsforståelse innebærer i dag. For å nå dette målet skal studenten skaffe seg godt kjennskap til de lutherske bekjennelsesskriftenes teologi, og kunne drøfte deres betydning og bruk i vår kulturelle og økumeniske situasjon. Da er det også viktig at bekjennelsesskriftene tolkes ut fra sin historiske kontekst på reformasjonstiden, bl.a. i sammenheng med Luthers teologi, og på bakgrunn av oldkirkens dogmedannelse.

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Kirkehistorie, og B. Systematisk-teologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL203-04V Luthersk bek.., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TE504 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøven anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E

Mål og innhold

Studenten skal ha
- innsikt i forholdet mellom de oldkirkelige symboler og reformasjonstidens bekjennelsesskrifter,
- god kunnskap om den historiske kontekst for tilblivelsen av Confessio Augustana (CA),
- innsikt i det teologiske innhold i den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter med særlig vekt på CA, og den bærende struktur i CA,
- innsikt i hvordan skriftautoriteten blir gjort gjeldende i den lutherske reformasjon,
- god kunnskap om hovedlinjene i den historiske prosess i reformasjonsårhundret som førte Europa fra én kristenhet til flere konfesjonskirker,
- evne til å drøfte hvordan en helhetlig evangelisk-luthersk kristendomsforståelse kan utformes i dag,
- evne til å drøfte hvordan evangelisk-luthersk kristendomsforståelse profileres i noen utvalgte økumeniske læresamtaler i vår tid og hvordan en ut fra de evangelisk-lutherske bekjennelsesskrifter kan bidra til en økumenisk kristendomsforståelse i vår tid,
- evne til å drøfte hva konfesjonell forpliktelse innebærer i en økumenisk og pluralistisk tid, og hvordan en konfesjonell og økumenisk holdning kan praktiseres i norsk kirkevirkelighet i dag.

TE512 - Fra tekst til preken: Hermeneutiske og homiletiske perspektiver

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Det består av en innføring i filosofisk og teologisk etikk og et tekst- og prekenverksted. Det forutsettes at studenter har gjennomført GT211, NT211 og PT272 eller tilsvarende på forhånd
Emnet tverrfaglig og består elementer fra: A. Det gamle testamente, B. Det nye testamente, C. Kirkehistorie, D. Systematisk-teologi og E. Praktisk teologi.
Emnet består av to undervisningsdeler:
A. Innføring i filosofisk og teologisk hermeneutikk (5 stp)
B. Tekst- og prekenverksted (5 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TE505 04V Fra tekst til preken reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent frammøte ett semester i undervisningen (gjelder både forelesninger og prekenseminar),
- få godkjent et framlegg bestående av en preken med tilhørende forarbeid. Forarbeid og preken skal godkjennes av ansvarlig faglærer, hvor prekenen fremføres i seminaret og forarbeidet (min. 2.000 ord) skal dekke elementer som er eksegetiske, systematiske, hermeneutiske og homiletiske og være forankret i pensum,
- få godkjent et refleksjonsnotat (2000 - 2500 ord) som diskuterer hermeneutiske problemstillinger i tilknytning til en spesifikk tekst (bibeltekst, prekentekst eller annen tekst) i lys av pensumlitteraturen. Refleksjonsnotatet leveres innen en oppgitt frist og godkjennes av ansvarlig faglærer,
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljø, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering
Emnet har to ulike former for undervisning:
- Forelesninger og fremlegg, levert av lærere, knyttet til drøfting av hermeneutiske problemstillinger i teologien, der det blant annet gjøres bruk av bibelske tekster og historiske prekeneksempler.
- «Tekst- og prekenverksted» der man hører og samtaler over prekener som skrives og holdes av studenter på emnet. I samtalen trekkes også studentenes refleksjonsnotater inn.
Den viktigste side ved arbeidsmåten i TE512 er en tverrdisiplinær eller flerdisiplinær tilnærming til tekst- og prekenarbeidet. Dette kommer konkret til uttrykk ved at lærere fra flere av teologiens disipliner vil delta i TE512, som faste lærere eller gjestelærere. Det tverrfaglige innebærer at både lærere og studenter krysser de tradisjonelle skillelinjer mellom de ulike teologiske disipliner.

Avsluttende vurdering

Emnet TE512 har mappevurdering som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde preken med forarbeid og refleksjonsnotat. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen.

Mål og innhold

TE512 sikter mot å gi en innføring og oppøving i å lese tekst og hermeneutisk refleksjon, både mer allment og i tilknytning til konkret arbeid med tekster og prekener. Emnet vil videre bidra til refleksjon og praktisk øving i hele arbeidsprosessen fra tekst til preken, inkludert det retoriske og språklige arbeidet. Emnet sikter mot å virke integrerende mellom de ulike fagdisiplinene. Hver på sin måte skal de utruste teologen til kreativt og ansvarlig arbeid med tekster i forkynnelsen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- god evne til integrere eksegetiske, systematiske, hermeneutiske og homiletiske problemstillinger i arbeid med bibeltekster,
- kjennskap til hermeneutikkens historie og grunnleggende problemstillinger,
- kjennskap til noen prekeneksempler fra ulike perioder i kirkens historie.
- innsikt i hvordan hermeneutikkens grunnleggende problemstillinger aktualiserer seg i arbeidet fra tekst til preken,
- evne til å integrere førfaglig lesning av bibeltekster i prekenarbeid,
- evne til en reflektert bruk av retoriske og språklige virkemidler i prekenarbeid.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Narrative reading, narrative preaching : reuniting New Testament interpretation and proclamation* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2003, redaktør Joel B. Green et al., s./p. 11-80, ISBN/ISSN: 0-8010-2721-7
- Achtemeier, Elizabeth, "The canon as the voice of the living God" i:/in:/from: *Reclaiming the Bible for the church* Grand Rapids, MI.: Eerdmans, 1995, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 119-130, ISBN/ISSN: 0-8028-0898-0
- Best, Ernest, *From text to sermon : responsible use of the New Testament in preaching* 2. utg./ed. Ediburgh: Clark, 1988, ISBN/ISSN: 0-567-29143-x
- Childs, Brevard S., "On reclaiming the Bible for christian theology" i:/in:/from: *Reclaiming the Bible for the church* Grand Rapids, MI.: Eerdmans, 1995, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 1-17, ISBN/ISSN: 0-8028-0898-0
- Daley, B. E., "Is patristic exegesis still usable? : some reflections on early christian interpretations of the Psalms" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 69-88, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Hays, R.B., "Reading scripture in light of the resurrection" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 216-238, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Jasper, David, *A short introduction to hermeneutics* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-664-22751-1
- Jenson, R.W., "Hermeneutics and the life of the church" i:/in:/from: *Reclaiming the Bible for the church* Grand Rapids, MI.: Eerdmans, 1995, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 89-105, ISBN/ISSN: 0-8028-0898-0
- Jones, L.G., "Embodying scripture in the community of faith" i:/in:/from: *The art of reading Scripture* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003, redaktør Ellen F. Davis et al., s./p. 143-159, ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Lim, Johnson T. K., "Et utvalg" i:/in:/from: *A strategy for reading biblical texts* New York: P. Lang, 2002, s./p. 31-130, ISBN/ISSN: 0-8204-5028-6
- Morland, K.A., *Å forkynne Guds storverk : en enkel retorikk for forkynnelse og bibelbruk i kirke og på bedehus*
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 171-225, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4
- Nørager Pedersen, A. F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Prædikenens idéhistorie* København: Gyldendal, 1980, s./p. 117-149, ISBN/ISSN: 87-01-90481-7 (Kompendium/Compendium)
- Sæbø, Magne, "Det gamle testamente i kirkens forkynnelse - hvorfor?" i:/in:/from: *Med Det gamle testamente på prekestolen* Oslo: Land og kirke : Gyldendal, 1976, s./p. 55-69, ISBN/ISSN: 82-05-09082-3 (Kompendium/Compendium)
- Wall, Robert W., "Reading the Bible from within our traditions : the "rule of faith" in theological hermeneutics" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, redaktør Max Turner et al., s./p. 88-107, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- McClure, John S., *Preaching words : 144 key terms in homiletics* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 066423013x/9780664230135

TE513 - Kirken i religionsmøtet

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Emnet har fokus på kirkens møte med mennesker som tilhører ulik religioner og kulturer i Norge i dag, med særlig vekt på islam og nyreligiøsitet. Emnet er tverrfaglig og kombinerer ulike faglige perspektiver, hentet fra A. Praktisk teologi, B. Misjonsvitenskap, C. Religionsvitenskap og D. Systematisk teologi (religionsfilosofi og dogmatikk).
Emnet forutsetter grunnleggende kunnskap om andre religioner. I TE513 er det de normative og praktiske problemstillingene som har størst vekt.
ARBEIDSFORM OG ORGANISERING:
Problembasert læring (PBL). Emneark/-hefte gir utførlig informasjon om opplegget.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2-3 sekvenser)
- få godkjent to innleverte tverrfaglige PBL-notat (1 000-1 400 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens
- få godkjent gruppeoppgavene fra hver PBL-sekvens

Avsluttende vurdering

Emnet TE513 har mappevurdering og klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde de to PBL-notatene (à 1000-1400 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen og klausurprøven vektes likt.
Klausurprøven omfatter bare kjernepensum. Kjernepensum omfatter følgende tekster: Striving together, Veiledning i religionsmøte, "En åpen kirke i møte med innvandrere", Berentsen, Botvar, Brümmer, Gravem, Holter, Laugerud, Leirvik 2006, Leirvik 2007, Madsen, Mæland, Opsal, Romarheim, Smart 1995, Sundermeier og Thelle (NTT) 2004. Jf. litteraturlisten nedenfor.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god evne til refleksjon over hvordan kirken og presten bør forholde seg i det praktiske religionsmøte på lokalplan
- god evne til å reflektere over aktuelle problemstillinger i dialogen mellom kristne og muslimer i det flerkulturelle Norge
- evne til å reflektere over kirkens møte med nyreligiøsitet med vekt på fenomener som healing, spiritisme og reinkarnasjon
- evne til å reflektere over forholdet mellom kulturmøte og religionsmøte, og hvilken betydning kjønn har i slike møter
- evne til å reflektere over hvordan religionsmøtet kan fornye kristen selvforståelse
- kjennskap til likheter og forskjeller mellom kristendommen, islam og nyreligiøsitet med vekt på menneskesyn, virkelighetsforståelse, gudsbilde og etikk
- kjennskap til hovedretninger i aktuell religionsteologi, med vekt på spørsmål om kristendommens eksklusivitet og forholdet mellom religionsdialog og misjon
- kunnskap om kriterier for å vurdere religioners sannhetskrav

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Veiledning i religionsmøte : hjelp til åpenhet og respekt mellom mennesker fra ulike trossamfunn : vedtatt av Kirkemøtet 2006* Oslo: Mellomkirkelig råd, 2006, ISBN/ISSN: 978-82-7545-065-2 , hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=3159
- "En åpen kirke i møte med innvandrere" i:/in: *Luthersk kirketidende* 141, nr./issue 21 (2006), s./p. 577-591, ISBN/ISSN: 0332-5431 (Kompendium/Compendium)
- *Striving together in dialogue : a muslim-christian call to reflection and action* World Council og Churches, 2001 , hentet 2007-06-27 fra http://www.wcc-coe.org/wcc/what/interreligious/striving-e.html
- Berentsen, Jan-Martin, *Det moderne Areopagos : røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre* Stavanger: Misjonshøgskolens forlag, 1994, ISBN/ISSN: 82-7721-005-1
- Botvar, Pål Ketil, "Why New Age is giving way to spirituality : the silent revolution within alternative religiosity" i:/in:/from: *Religion in late modernity : essays in honor of Pål Repstad* Trondheim: Tapir Academic Press, 2007, redaktør Inger Furseth et al., s./p. 87-100, ISBN/ISSN: 978-82-519-2211-1 (Kompendium/Compendium)

- Brümmer, Vincent, "Teologi och religiösa sanningsanspråk" i:/in:/from: *Nya vägar i teologin : festskrift till Anders Jeffner* Nora: Nya Doxa, 1999, redaktør Carl Reinhold Bråkenhielm, s./p. 193-206 (Kompendium/Compendium)
- Fotland, Roar G., "The christology of Kwame Bediako" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 1 (2006), s./p. 19-56, ISBN/ISSN: 0029-2214 (Kompendium/Compendium)
- Gjefsen, Bjørn, *Skolegudstjeneste : om skolegudstjenester som del av skolens virksomhet* 2005 , hentet 2007-07-05 fra http://www.krlnett.no/art/index.php?vis=27&nid=1
- Gravem, Peder, "Et utvalg" i:/in:/from: *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* Vallset: O plandske bokforlag, 2004, s./p. 343-354, 365-368, ISBN/ISSN: 82-7518-114-3 (Kompendium/Compendium)
- Gullestad, Marianne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det norske sett med nye øyne : kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt* Oslo: Universitetsforl., 2002, s./p. 79-119, ISBN/ISSN: 82-15-00180-7 (Kompendium/Compendium)
- Gunleiksrud, Kristin, *Samarbeide mellom kirke og skole i 2006 : hvordan bør kirken forholde seg?* , hentet 2007-06-19 fra http://www.kpf.no/index.cfm?id=80531
- Holter, Åge, "Misjonsvitenskap og religionsvitenskap i akademisk naboskap" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 45, nr./issue 4 (1974), s./p. 269-277, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Huntington, Samuel, "The clash of civilizations?" i:/in:/from: *The clash of civilizations? : the debate* New York: Council on Foreign Relations, 1996, nr./issue 3, s./p. 1-25 , hentet 3 fra http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm
- Laugerud, Tore, *Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid : betenkning til Kirkemøtet 1999* [Oslo]: Kirkerådet, 1999
- Leganger-Krogstad, Heid, "Mikkelsmess : en kirke, fem skoler og et nærmiljø" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2 (2003), s./p. 69-73, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Leirvik, Oddbjørn, "Et utvalg" i:/in:/from: *Islam og kristendom : konflikt eller dialog?* Oslo: Pax, 2006, s./p. 9-32, 100-119, 221-259, 278-293, ISBN/ISSN: 82-530-2838-5
- Leirvik, Oddbjørn, *Religionspluralisme : mangfald, konflikt og dialog i Norge* Oslo: Pax, 2007, ISBN/ISSN: 978-82-530-3037-1
- Lønning, Per, "Et utvalg" i:/in:/from: *Is Christ a Christian? on inter-religious dialogue and intra-religious horizon* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2002, s./p. 11-15, 141-242, ISBN/ISSN: 3-525-56225-x
- Madsen, Ole Skjerbæk, "Theology in dialogue with New Age or the neospiritual milieu" i:/in:/from: *Theology and the religions : a dialogue* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, redaktør Viggo Mortensen, s./p. 257-286, ISBN/ISSN: 0-8028-2674-1 (Kompendium/Compendium)
- Midttun, Ann, "Ny tid med nytt fag : samarbeid mellom skole og kirke" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2 (2003), s./p. 51-57, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Mæland, Bård, "Bønn med sordin? : interreligiøs bønn og teologisk risiko" i:/in:*Tidsskrift for teologi og kirke* 77, nr./issue 1 (2006), s./p. 2-19, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Opsal, Jan, "Kirken og verdensreligionene i Norge" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 157-170, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9 (Kompendium/Compendium)
- Romarheim, Arild, "Åndenes makt : folkelige forestillinger om hus hjemsøkt av ånder - og kirkens rolle" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* 21, nr./issue 2 (2004), s./p. 61-69, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Smart, Ninian, "Truth, criteria and dialogue between religions" i:/in:/from: *Religious pluralism and truth : essays on cross-cultural philosophy of religion* Albany: State University of New York Press, 1995, redaktør Thomas Dean, s./p. 67-71, ISBN/ISSN: 0-7914-2124-4 (Kompendium/Compendium)
- Smart, Ninian, *World religions : a dialogue* Harmondsworth: Penguin, 1966
- Sundermeier, Theo, "Spiritism : a theological and pastoral challenge" i:/in:/from: *Spiritualism : a challenge to the churches in Europe* G eneva: Lutheran World Federation, 2004, redaktør Ingo Wulfhorst, s./p. 61-77, ISBN/ISSN: 3-905676-33-8 (Kompendium/Compendium)
- Thelle, Notto R., "Karl Ludvig Reichelts religionshistoriske og religionsteologiske profil" i:/in: *Norsk teologisk tidsskrift* 105, nr./issue 4 (2004), s./p. 193-215, ISBN/ISSN: 0029-2176 (Kompendium/Compendium)
- Thelle, Notto R., "Åndelig lengsel i vår tid og møte med religionene" i:/in:/from: *Kirkens skip på norrønt hav : dokumentasjon og perspektiv : 850-årsjubileet for opprettelsen av Nidaros erkebispesete 26.-29. juli 2003* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2003, redaktør Finn Wagle, s./p. 135-151, ISBN/ISSN: 82-519-1923-1 (Kompendium/Compendium)
- Thorbjørnsrud, Berit, "Weeping for the muslim cinderellas : a lament of tears shed though not shared" i:/in: *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning* , nr./issue 2 (2003), s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 1502-4008 (Kompendium/Compendium)

TE514 - Ekklesiologi og spiritualitet

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

Med utgangspunkt i det kirkelige praksisfelt studeres ulike problemstillinger knyttet til tema-områdene ekklesiologi og spiritualitet. Det legges vekt på å se de to temaområdene i sammenheng slik at de gjensidig belyser og forutsetter hverandre. Spiritualitet er her primært forstått som den åndelige praksis som er forankret i kirkens fellesliv, og som leves ut og konkretiseres i det troende menneskets personlige fromhetsliv. Tilsvarende vil arbeidet med de ekklesiologiske problemstillinger særlig relateres til kirkens åndelige og sakramentale forankring.

Dette emnet er tverrfaglig og består elementer fra: A. Det gamle testamente, B. Det nye testamente, C. Kirkehistorie, D. Systematisk-teologi og E. Praktisk teologi

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TE503-04v Spiritualitet og ekklesiologi reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2-3 sekvenser)
- få godkjent to innleverte tverrfaglige PBL-notat (1 000-1 400 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens
- få godkjent gruppeoppgavene fra hver PBL-sekvens
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

ARBEIDSFORM OG ORGANISERING:
Problembasert læring (PBL). Emneark/-hefte gir utførlig informasjon om opplegget.

Avsluttende vurdering

Emnet TE514 har mappevurdering og klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Mappen skal inneholde de to PBL-notatene (à 1000-1400 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og klausurprøven. Mappen vektes 1/2 og klausurprøven 1/2.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- evne til å gjennom analyse av det kirkelige praksisfelt å identifisere teologiske problem-stillinger som berører temafeltet ekklesiologi og spiritualitet,
- evne til å innhente og anvende relevant teologisk kunnskap i forhold til konkrete problemer og situasjoner fra praksisfeltet,
- evne til samhandling og faglig samarbeid i arbeidsgruppe,
- innsikt i den kristne spiritualitetens forankring i Det gamle og Det nye testamente,
- god kunnskap om ulike fromhetstradisjoner i kirkens historie,
- innsikt i ulike utforminger av nåtidig pastoral spiritualitet og deres ekklesiologiske kontekst.

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen under skal studenten som bidrag til PBL-arbeidet lese ca. 250 sider valgfri litteratur som belyser temafeltet ut fra ulike faglige perspektiver. Følgende faglige perspektiver bør være representert i gruppas arbeid:
Bibelfaglige perspektiver (GT og NT)
Kirkehistoriske perspektiver
Systematisk-teologiske perspektiver
Praktisk-teologiske perspektiver
der det er naturlig også Misjonsvitenskapelige og Religionsvitenskapelige perspektiver

En liste med anbefalt litteratur til dette arbeidet vil bli utdelt i forbindelse med PBL-arbeidet. Studentene oppfordres også til selv å finne fram til relevant litteratur som benyttes i arbeidet med PBL-oppgavene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Cunningham, Lawrence S. og Keith J. Egan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian spirituality : themes from the tradition* New York: Paulist Press, 1996, s./p. 1-182
- Tjørhom, Ola, *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* Oslo: Verbum, 1999, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Williams, Rowan, "The sign of the Son of Man" i:/in:/from: *The wound of knowledge : Christian spirituality from the New Testament to St. John of the Cross* 2nd rev. ed. utg./ed. Cambridge, Mass.: Cowley Publications, 1991, s./p. 140-161, ISBN/ISSN: 1-56101-047-2

TE601 - Jesusbildet i religionene

Emneansvarlig:	Arild Romarheim (Arild.Romarheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår

Generell informasjon
Jesus from Nazareth is the most significant person in the religious history of humankind. He occupies the central place in Christianity, but he also plays an important role in other religions. This elective will investigate how Jesus is understood in different religions such as Islam, Hinduism, Gnosticism, and modern religions and by Christians in different contexts, and then discuss these images of Jesus in their relationship to the Biblical understanding. One will also ask what the uniqueness of Jesus according to the New Testament means for a theological evaluation of other religions, and for the church's encounter with people of different faiths in dialogue and mission. The approach will be interdisciplinary and use material taken from history of religion, New Testament theology, systematic theology and missiology.

Studiepoengreduksjon
Not applicable.

Studiekrav
The student is in the seminar to
- one book report of approximately 1000 words

Avsluttende vurdering
To gain credits for the course TE601, the student must pass all the course works/-assignments, and then sit for a written examination (6 hours). The written examination is assessed with a grade (A-F).

Mål og innhold
AIMS
The students are expected to:
- have knowledge of the different images of Jesus in Gnosticism, Islam, Hinduism and modern religions
- have thorough knowledge of the unique character of the New Testament image of Jesus as compared with the image of Jesus in other religions, and to be able to discuss the implications of this uniqueness
- be able to discuss how images of Jesus in other religions can be evaluated on the basis of Christian theology

QUR'AN-TEXTS IN TRANSLATION
Sura 5,15-21; 5,113-123; 19, 61; 112, i The Holy Quran. Text, Translation and Commentary by Abdalla Yusuf Ali. The Islamic Foundation, Leicester, UK 1975.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Sharing Jesus in the Two Thirds world : evangelical Christologies from the contexts of poverty, powerlessness and religious pluralism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1984, redaktør Vinay Samuel et al., s./p. 141-156, 251-276, ISBN/ISSN: 0-8028-1997-4
- "Sura 5,15-21; 5,113-123: 19; 61; 112" i:/in:/from: *The holy Quran* London: The Islamic foundation, 1975, redaktør Abdullah Yusuf Ali, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-86037-035-6
- Cragg, Kenneth, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Christian and other religion : the measure of Christ* London: Mowbrays, 1977, s./p. 31-64, 82-119, ISBN/ISSN: 0-264-66256-3/0-264-66413-2
- Kärkkäinen, Veli-Matti, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christology : a global introduction* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2003, s./p. 19-43, 189-290, ISBN/ISSN: 0-8010-2621-0
- Romarheim, Arild, *The aquarian Christ : Jesus Christ as portrayed by new religious movements* Hong Kong: Good Tiding, 1992, ISBN/ISSN: 962-7668-01-x
- Sandnes, Karl Olav, "Beyond "love language" : a critical examination of Krister Stendahl's exegesis of Acts 4:12" i:/in: *Studia thelogica* 52, nr./issue 1 (1998), s./p. 43-56, ISBN/ISSN: 0039-338x
- Shenk, Calvin E., *Who do you say that I am? : Christians encounter other religions* Scottdale, Pa.: Herald Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8361-9060-2
- Spangler, David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reflections on the Christ* 3 utg./ed. Moray, Scotland: Findhorn, 1981, s./p. 1-31, ISBN/ISSN: 0-905249-52-6
- Steiner, Rudolf, "Et utvalg" i:/in:/from: *From Buddha to Christ* Spring Valley, N.Y. ,: The Anthroposophic Press, 1978, s./p. 3-50
- Vivekananda, Swami, "Christ the messenger" i:/in:/from: *Vivekananda : the Yogas and other works* Rev. utg./ed. New York ,: Ramakrishna-Vivekananda Center, 1953, redaktør Swami Nikhilananda, s./p. 713-721

TE607 - Kristendommens møte med kultur og vitenskap

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Erfaringsbasert Master i RLE/Religion og etikk, Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE F

Generell informasjon
Det tverrfaglige emnet TE 607 er organisert i tre delemner: A. Romersk og hellenistisk kultur og vitenskap, B. Renessansen og C. Det 20. århundre i Norge. Emnet legger vekt på kristendommens møte med europeisk kultur og vitenskap i to utvalgte perioder, og hvordan dette møtet har fortonet seg i Norge i siste halvparten av det 20. århundre.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

-Med TE292 Kristendommens møte... reduseres dette kurset med 10 sp.

Studiekrav
Studenten skal
Enten A:
- Delta på en studietur.
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

eller B:
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

Avsluttende vurdering
Emnet TE607 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Dersom alle studiekraven er oppfylte gis studenten mulighet til å gå opp til en hjemmeoppgave avhengig av hvilke variant av studiekravene som det bestemmes det aktuelle semesteret, enten A (2000 ord) eller B (5000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.

Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer).

Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste E. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A: ROMERSK OG HELLENISTISK KULTUR OG VITENSKAP

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- ha god kunnskap om hva som kjennetegnet den romersk-hellenistiske kulturen,
- ha god kunnskap om hvordan de første kristne forholdt seg til denne kulturen som de selv var en del av,
- ha god kunnskap om «skolegang» i antikken, og til kristen debatt om gresk utdanning i de fire første århundrer.

TEKSTER I OVERSETTELSE
- Jesu Siraks sønns visdom 1; 34,9-13; 38,1-15; 39,12-35; 51,13-20
- Visdommens bok 13-15
- Apostlenes gjerninger 14,8-18; 16,16-40; 17,16-34; 18,12-17; 19,8-40
- 1 Kor 1-2; 10.
- Aristides' Apologi (i Ernst Baasland og Reidar Hvalvik, De Apostoliske fedre i norsk oversettelse med innledninger og noter. Luther

Forlag 1984)

DELEMNE B: RENESSANSEN

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- ha god kunnskap om renessansen som kirke-, kultur- og kunsthistorisk epoke
- ha innsikt i hvilke utfordringer kirken ble stilt overfor under renessansen, og hvilke nye svar som ble gitt

DELEMNE C: DET 20. ÅRHUNDRE I NORGE

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til de kulturelle hovedtrekk i utviklingen av det norske samfunnet etter 2. verdenskrig,
- ha kjennskap til hovedtrekkene i den norske livssynsdebatten etter 2. verdenskrig.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Paulus' første brev til korinterne. 1-2; 10" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Bokmålutg.], 2. utg./ed. Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-541-0201-5/82-541-0230-9/82-541-0322-4/82-541-0324-0/82-541-0325-9 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Apostlenes gjerninger. 14,8-18; 16, 60-40; 17, 16-34; 18,12-17 ; 19,8-40" i:/in:/from: *Bibelen : Den hellige skrift : Det gamle og Det nye testamente* [Bokmålutg.], 2. utg./ed. Oslo: Det norske bibelselskap, 1985, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-541-0201-5/82-541-0230-9/82-541-0322-4/82-541-0324-0/82-541-0325-9 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Sirak. 1; 34,9-13; 38,1-15; 39,12-35; 51,13-20" i:/in:/from: *Det gamle testamentes apokryfiske bøker de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s./p. 147-151, 242, 252-253, 257-259, 297-298, ISBN/ISSN: 82-541-0163-9/82-541-0541-3 (Kildelitteratur/Source texts)
- "Visdommens bok. Kap. 13-15" i:/in:/from: *Det gamle testamentes apokryfiske bøker de deuterokanoniske bøker* Oslo: Det Norske bibelselskap, 1988, s./p. 129-135, ISBN/ISSN: 82-541-0163-9/82-541-0541-3 (Kildelitteratur/Source texts)
- Sandnes, Karl Olav, *Med Homer i sekken : gresk utdanning som utfordring i oldkirken* Oslo: Forfatteren, 2005 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Seland, Torrey, *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Woodford, Susan, *The Art of Greece and Rome* 2. utg./ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-521-83280-2/0-521-54037-2
- Woodford, Susan, *Gresk og romersk kunst* Saltrød: Forsythia, 1991, ISBN/ISSN: 82-91004-02-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Aston, Margaret, *Renessansen : (mer enn 1000 bilder)* Oslo: Aschehoug, 1998, ISBN/ISSN: 82-03-22204-8/82-525-3599-2
- Christensen, Torben og Sven Göransson, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kyrkohistoria* Stockholm: Svenska Bokförlaget, 1969 b./vol. 2, s./p. 58-84
- Letts, Rosa Maria, *Renessansen* Saltrød: Forsythia, 1991, ISBN/ISSN: 82-91004-04-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Aadnanes, Per M., "Kap. 1-2, 9" i:/in:/from: *Gud for kvarmann : kyrkja og den nye religiøsiteten* Oslo: Universitetsforl., 2008, s./p. 14-79, 257-308, ISBN/ISSN: 978-82-1-501392-3
- Eriksen, Trond Berg og Øystein Sørensen, "Et lite land i verden" i:/in:/from: *Norsk idehistorie* Oslo: Aschehoug, 2003 b./vol. 6, s./p. 9-265, ISBN/ISSN: 82-03-22486-5

TE608 - The Work of the Holy Spirit in Acts and Today's Mission

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE F

Generell informasjon

The manifestation of the Holy Spirit among the believers as described in Acts characterized their new identity and led them into mission. The presence of the Spirit was seen in the frankness with which they preached the gospel, in their prayers, in the way they were guided, as well as in signs and wonders. This presence of the Holy Spirit was decisive for the progress of early Christian mission. The narrative of Acts is still a major force in today's mission.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

The student is to hand in
- one book analysis of approximately 1000 words (2-3 pages).

Avsluttende vurdering

TE608 has only one form of assessment, portfolio assessment and a written test. When all the assignments/requirements are passed the student will be able to seat a written test (6 hours.) The course is assessed with a grade (A-F).

Tools permitted during written examinations: See appendix 1, List F. Link: http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

AIMS
The students are expected to: know the significance of the Holy Spirit for early Christian missionbe able to discuss in what way the narrative of Acts is still a guideline for Christian mission be able to discuss what mission in the power of the Holy Spirit might mean today

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Deliver us from evil : an uneasy frontier in Christian mission* Monrovia, Calif.: Marc, 2002, redaktør A. Scott Moreau, s./p. 3-28, 65-103, 117-137, 203-230, 259-275, 309-313, ISBN/ISSN: 1-887983-39-2
- Boer, Harry R., "Et utvalg" i:/in:/from: *Pentecost and missions* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1961, s./p. 48-160
- Dunn, James D. G., "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus and the spirit : a study of the religious and charismatic experience of Jesus and the first Christians as reflected in the New Testament* London: 1975, s./p. 135-196, ISBN/ISSN: 0-664-20804-5
- Engelsviken, Tormod, "Exorcism and healing in the evangelical churches in Ethiopia" i:/in: *Journal of Mission Theology = Lähetysteologinen aikakauskirja* 1, nr./issue 1 (1991), s./p. 80-92, ISBN/ISSN: 0788-9518
- Jongeneel, Jan A.B., "Ecumenical, evangelical and pentecostal/charismatic views on mission as a movement of the Holy Spirit" i:/in:/from: *Pentecost, mission, and ecumenism's essays on intercultural theology : festschrift in honour of Professor Walter J. Hollenweg er* Frankfurt am Main: P. Lang, 1992, redaktør Jan A. B. Jongeneel, s./p. 231-246, ISBN/ISSN: 3-631-44010-3
- Taylor, John V., *The go-between God : the Holy Spirit and the Christian mission* London: SCM press, 1972, s./p. 246 s., [2] pl., ISBN/ISSN: 0-334-00565-5
- Wells, David F., "Et utvalg" i:/in:/from: *God the evangelist : how The Holy Spirit works to bring men and women to faith* 2 utg./ed. Carlisle: Wef, 1997, s./p. 1-106, ISBN/ISSN: 1-900890-00-0

TE611 - Ritestriden i Kina

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Studiekrav
Studenten skal:- skrive en semesteroppgave (2 800 - 4 000 ord) over et emne som er avtalt med veileder.

Avsluttende vurdering
Emnet har ett vurderingsalterativ, en muntlig prøve (30 minutter). Studiekravene må være bestått før det kan gås opp til muntlig prøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av semesteroppgaven, og justeres av den muntlig prøven.

TE612 - «Brant ikke våre hjerter?». Teologi for kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Emneansvarlig:	Bård Eirik Hallesby Norheim (Bard.E.H.Norheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 43(22.-24.oktober) 2008 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til kirkens teologiske motivasjon for å drive ungdomsarbeid gjennom å fokusere på sammenhengen mellom tro og praksis, og hvordan praksis former tro og tro former praksis i en ungdomskulturell kontekst. Vi viser til MF sine hjemmesider mf.no for mer informasjon om konferansen.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE613 «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro) reduseres emnet med 10 stp
TE615 «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Menighetspedagogiske perspektiver på Ungdom, kultur og tro) reduseres emnet med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 43, deriblant minst to fordypningsseminarer.delta på fellessamling for studentene som tar emnet på konferansen.delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, faglig essay på 4500-6000 ord og justerende muntlig prøve (30 min). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren korrigeres så av den muntlige prøven.
Til det faglige essayet kan en velge mellom følgende oppgaver:
1) Vurder teologisk på hvilket grunnlag det er mulig å tale om å praktisere tro, og drøft hvordan en slik innsikt bør påvirke måten kirken driver ungdomsarbeid på i dagens kontekst.

2) En selvvalgt problemstilling etter avtale med emneansvarlig med utgangspunkt i studieemnets mål og innhold.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- god kunnskap om hvilke faktorer som gjør at tro blir en avgjørende og meningsfull del av unge menneskers liv.
- god kunnskap om den teologiske tenkningen knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til en systematisk grunntenkning for kristent ungdomsarbeid i en norsk kontekst.
- kunnskap om hvordan teologien kan samspille med ungdomskulturens interesse for riter og praksiser
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver,
- god kunnskap om arbeid med frivillige i et ungdomsarbeid
- kjennskap til vurderingene knyttet til hvilken måte kirkens endrede rolle i samfunnet bør påvirke måten vi tenker om kristent ungdomsarbeid .

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke
Litteraturen til emnet har et omfang på ca 1000 sider. Ca 800 sider utgjør fellesdelen i pensum. Den selvvalgte del av emnelitteraturen (ca 200 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum skal godkjennes av faglærer.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Practicing theology : beliefs and practices in Christian life* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, redaktør Miroslav Volf et al., s./p. 13-50, 206-227, 245-263, ISBN/ISSN: 0-8028-4931-8/978-0-8028-4931-1
- Dean, Kenda Creasy, *Practicing passion : youth and the quest for a passionate church* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-4712-9
- Dykstra, Craig R., "Et utvalg" i:/in:/from: *Growing in the life of faith : education and Christian practices* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2005, s./p. IX-128, ISBN/ISSN: 0-664-22758-9/978-0-664-22758-6
- Martinson, Roland, *The spirit and culture of youth ministry : a study of congregations with Exemplary Ministries with Youth* 2007 , hentet 2008-10-17 fra http://www.mf.no/doc/Forskning/Roland%20Martinson%20artikkel%20EYM%20Article.pdf

- Muthiah, Robert, "Christian practices, congregational leadership, and the priesthood of all believers" i:/in: *Journal of religious leadership* 2, nr./issue 2 (2003), s./p. 167-203, ISBN/ISSN: 1935-6943 , hentet 2 fra http://arl-jrl.org/Volumes/MuthiahFA03.pdf
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, et al., *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bass, Dorothy C. og Don Richter, *Way to live : Christian practices for teens* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 2002, ISBN/ISSN: 0-8358-0975-7
- Bass, Dorothy C., *Practicing our faith : a way of life for a searching people* San Francisco, Calif.: Jossey-Bass, 1998, ISBN/ISSN: 0-7879-3883-1/0-7879-0336-1
- Birkedal, Erling, *"Kanskje jeg tror på en gud, men-" : en langtidsstudie av gudstro hos unge fra 13 til 25 år* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-843-2
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Clark, Chap, David Rahn og Kenda Creasy Dean, *Starting right : thinking theologically about youth ministry* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Holmqvist, Morten, *Jeg tror jeg er lykkelig - : ung tro og hverdag* Oslo: Kloster forl., 2007, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9
- Hütter, Reinhard, *Suffering divine things : theology as church practice* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans Pub., 2000, s./p. xviii, 314 p., ISBN/ISSN: 9780802846884
- Jones, Tony, *Soul shaper : exploring spirituality and contemplative practices in youth ministry* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2003, ISBN/ISSN: 0-310-25101-x
- Lannem, Turid Skorpe og Hans Stifoss-Hanssen, *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4
- Savage, Sara, *Making sense of Generation Y* London: Church House Publishing, 2006, ISBN/ISSN: 0-7151-4051-5/978-0-7151-4051-2
- Ulstein, Jan Ove, *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2
- Ward, Pete, *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Ward, Pete, *Mass culture : the interface of Eucharist and mission* Rev. og utvidet utg./ed. Oxford: Bible Reading Fellowship, 2008, ISBN/ISSN: 9781841015804
- Ward, Pete, *The rite stuff : ritual and contemporary Christian worship and mission* Oxford: The Bible Reading Fellowship, 2004, ISBN/ISSN: 1-84101-227-0
- White, David F., *Practicing discernment with youth : a transformative youth ministry approach* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8298-1631-3/978-0-8298-1631-0
- Yaconelli, Mark, *Growing souls : experiments in contemplative youth ministry* London: SPCK, 2007, ISBN/ISSN: 9780281059379
- Yaconelli, Mark, *Contemplative youth ministry : practicing the presence of Jesus with young people* London: SPCK, 2006, ISBN/ISSN: 978-0-281-05782-5

TE613 - «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Emneansvarlig:	Bård Eirik Hallesby Norheim (Bard.E.H.Norheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 43(22.-24.oktober) 2008 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til kirkens teologiske motivasjon for å drive ungdomsarbeid gjennom å fokusere på sammenhengen mellom tro og praksis, og hvordan praksis former tro og tro former praksis i en ungdomskulturell kontekst. Vi viser til MF sine hjemmesider mf.no for mer informasjon om konferansen.

Emnet vil gi en mulighet til å fordype seg i mer generell tenkning om kristent ungdomsarbeid, der en del vil ha mer spesifikk relevans for det diakonale feltet i kirken.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE612 «Brant ikke våre hjerter?». Teologi for kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro) reduseres emnet med 10 stp
TE615 «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Menighetspedagogiske perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:
- delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 43, deriblant minst to fordypningsseminarer.
- delta på fellessamling for studentene som tar emnet på konferansen.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, faglig essay på 4500-6000 ord og justerende muntlig prøve (30 min). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren korrigeres så av den muntlige prøven.
Til det faglige essayet kan en velge mellom følgende oppgaver:
1) Vurder hvilke praksiser som bør være sentrale for å skape diakonale kristne ungdomsfellesskap i dagens kontekst, og drøft hvordan kirkens ungdomsarbeid skal tilrettelegge øving i slike praksiser

2) En selvvalgt problemstilling etter avtale med emneansvarlig med utgangspunkt i studieemnets mål og innhold.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- god kunnskap om hvilke faktorer som gjør at tro blir en avgjørende og meningsfull del av unge menneskers liv.
- god kunnskap om den teologiske tenkningen knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til en systematisk grunntenkning for kristent ungdomsarbeid i en norsk kontekst.
- kunnskap om hvordan teologien kan samspille med ungdomskulturens interesse for riter og praksiser
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver,
- god kunnskap om arbeid med frivillige i et ungdomsarbeid
- kjennskap til vurderingene knyttet til hvilken måte kirkens endrede rolle i samfunnet bør påvirke måten vi tenker om kristent ungdomsarbeid .
Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke
Litteraturen til emnet har et omfang på ca 1000 sider. Ca 800 sider utgjør fellesdelen i pensum. Den selvvalgte del av emnelitteraturen (ca 200 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum skal godkjennes av faglærer.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Practicing theology : beliefs and practices in Christian life* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, redaktør Miroslav Volf et al., s./p. 13-50, 206-227, 245-263, ISBN/ISSN: 0-8028-4931-8/978-0-8028-4931-1
- Dean, Kenda Creasy, *Practicing passion : youth and the quest for a passionate church* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-4712-9

- Dykstra, Craig R., "Et utvalg" i:/in:/from: *Growing in the life of faith : education and Christian practices* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2005, s./p. IX-128, ISBN/ISSN: 0-664-22758-9/978-0-664-22758-6
- Martinson, Roland, *The spirit and culture of youth ministry : a study of congregations with Exemplary Ministries with Youth* 2007 , hentet 2008-10-17 fra http://www.mf.no/doc/Forskning/Roland%20Martinson%20artikkel%20EYM%20Article.pdf
- Muthiah, Robert, "Christian practices, congregational leadership, and the priesthood of all believers" i:/in: *Journal of religious leadership* 2, nr./issue 2 (2003), s./p. 167-203, ISBN/ISSN: 1935-6943 , hentet 2 fra http://arl-jrl.org/Volumes/MuthiahFA03.pdf
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, et al., *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bass, Dorothy C. og Don Richter, *Way to live : Christian practices for teens* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 2002, ISBN/ISSN: 0-8358-0975-7
- Bass, Dorothy C., *Practicing our faith : a way of life for a searching people* San Francisco, Calif.: Jossey-Bass, 1998, ISBN/ISSN: 0-7879-3883-1/0-7879-0336-1
- Birkedal, Erling, *"Kanskje jeg tror på en gud, men-" : en langtidsstudie av gudstro hos unge fra 13 til 25 år* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-843-2
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Clark, Chap, *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004
- Clark, Chap, David Rahn og Kenda Creasy Dean, *Starting right : thinking theologically about youth ministry* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Holmqvist, Morten, *Jeg tror jeg er lykkelig - : ung tro og hverdag* Oslo: Kloster forl., 2007, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9
- Hütter, Reinhard, *Suffering divine things : theology as church practice* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans Pub., 2000, s./p. xviii, 314 p., ISBN/ISSN: 9780802846884
- Jones, Tony, *Soul shaper : exploring spirituality and contemplative practices in youth ministry* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2003, ISBN/ISSN: 0-310-25101-x
- Kolbjørnsrud, Kjersti, *Ungdomsdiakoni som fagfelt : i spenningen mellom allmenndanning og forebygging* Oslo: Avdeling for diakoniutdanning, Diakonhjemmet Høgskole, 2006
- Lannem, Turid Skorpe og Hans Stifoss-Hanssen, *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4
- Savage, Sara, *Making sense of Generation Y* London: Church House Publishing, 2006, ISBN/ISSN: 0-7151-4051-5/978-0-7151-4051-2
- Ulstein, Jan Ove, *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2
- Ward, Pete, *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Ward, Pete, *The rite stuff : ritual and contemporary Christian worship and mission* Oxford: The Bible Reading Fellowship, 2004, ISBN/ISSN: 1-84101-227-0
- Ward, Pete, *Mass culture : the interface of Eucharist and mission* Rev. og utvidet utg./ed. Oxford: Bible Reading Fellowship, 2008, ISBN/ISSN: 9781841015804
- White, David F., *Practicing discernment with youth : a transformative youth ministry approach* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8298-1631-3/978-0-8298-1631-0
- Yaconelli, Mark, *Growing souls : experiments in contemplative youth ministry* London: SPCK, 2007, ISBN/ISSN: 9780281059379
- Yaconelli, Mark, *Contemplative youth ministry : practicing the presence of Jesus with young people* London: SPCK, 2006, ISBN/ISSN: 978-0-281-05782-5

TE614 - Sex, kjønn og kropp

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad. Det kan også inngå i følgende masterprogram: Master i kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning, Master i diakoni, Master i teologi.

Emnet har fokus på forståelsen av seksualitet, kjønn og kropp i lys av nåtidig kunnskap, relevante bibelske tekster, utvalgte tradisjoner i kirkens historie og nyere kristen etikk. Emnet er tverrfaglig og kombinerer ulike faglige perspektiver, hentet fra A. samfunnsfag og sexologi, B. bibelfag og kirkehistorie og C. teologisk etikk.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

For å kunne levere faglig essay må studenten oppfylle og få godkjent følgende studiekrav:
- godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen
- godkjent utkast til faglig essay levert innen en fastsatt frist
- deltakelse i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.
Når emnet ikke undervises må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- deltakelse i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TE614 har bare én vurderingsform, klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål

DELEMNE A: AKTUELLE PERSPEKTIVER PÅ SEKSUALITET, KJØNN OG KROPP (3 SP)
Dette delemnet gir en innføring i nyere teoridannelse og kunnskap om seksualitet, kjønn og kropp i lys av ulike humanvitenskaper, deriblant sexologi.
STUDIEMÅL
Studienten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til grunnleggende psykologiske og sosiologiske teorier om seksualitet
- kjennskap til nyere teorier om forståelsen av kjønn

DELEMNE B: BIBELSKE OG KIRKEHISTORISKE PERSPEKTIVER (3 SP)

Dette delemnet gir innføring i utvalgte bibelske tekster om seksualitet, kropp og kjønn og i hvordan temaet har vært behandlet i utvalgte kirkehistoriske perioder

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført emne ha:
- Innsikt i utvalgte bibeltekster som er relevante for diskusjonen om seksualitet, kjønn og kropp
- evne til å reflektere hermeneutisk over bruk av bibeltekster om seksualitet, kjønn og kropp
- kunnskap om synet på seksualitet, kjønn og kropp i utvalgte historiske epoker (antikken og reformasjonstiden)

DELEMNE C: ETISKE PERSPEKTIVER (4 SP)

Dette delemnet gir innføring i aktuelle bidrag til seksualetikken, blant annet ut fra et feministisk perspektiv

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til nyere feministiske bidrag til temaet seksualitet, kjønn og kropp
- innsikt i aktuelle seksualetiske problemstillinger
- evne til å reflektere teologisk over hvilken betydning seksualitet har i menneskers liv

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Moi, Toril, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er en kvinne? : kjønn og kropp i feministisk teori* 2. utg./ed. [Oslo]: Gyldendal, 2002, s./p. 21-89, ISBN/ISSN: 82-05-30196-4
- Pedersen, Willy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nye seksualiteter* Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 9-161, 225-320, ISBN/ISSN: 82-15-00452-0/978-82-15-00452-5
- Timberman, John, "Sexuality" i:/in:/from: *The new SCM dictionary of Christian spirituality* London: SCM Press, 2005, redaktør Philip Sheldrake, s./p. 575-579, ISBN/ISSN: 0-334-02984-8

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Almås, Elsa og Esben Esther Pirelli Benestad, *Sexologi i praksis* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00849-6/978-82-15-00849-3
- Almås, Elsa, *Sex og sexologi* Oslo: Universitetsforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00624-8
- Benestad, Esben Esther Pirelli og Elsa Almås, *Kjønn i bevegelse* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00076-2
- Diprose, Rosalyn, *The bodies of women : ethics, embodiment and sexual difference* London: Routledge, 1994, ISBN/ISSN: 0-415-09783-5/0-415-09782-7
- Lundberg, Per Olov, *Sexologi* 2. utg./ed. Stockholm: Liber, 2002, ISBN/ISSN: 91-47-05072-1
- Plante, Rebecca F. og Michael S. Kimmel, *Sexualities : identities, behaviors, and society* New York: Oxford University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-19-515760-5/0-19-517469-0
- Røthing, Åse, *Sex, kjønn & kristentro* [Oslo]: Verbum, 1998, ISBN/ISSN: 82-543-0771-7
- Weeks, Jeffrey, Janet Holland og Matthew Waites, *Sexualities and society : a reader* Cambridge: Polity, 2003, ISBN/ISSN: 0-7456-2248-8/0-7456-2249-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bird, Phyllis A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Missing persons and mistaken identities : women and gender in ancient Israel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, s./p. 123-173, 248-264, ISBN/ISSN: 0-8006-3128-5
- Brown, Peter Robert Lamont, "Et utvalg" i:/in:/from: *The body and society : men, women, and sexual renunciation in early Christianity* London: Faber and Faber, 1989, s./p. 33-64, 387-417, ISBN/ISSN: 0-571-15446-8
- Frymer-Kensky, Tikva, "Virginity in the Bible" i:/in:/from: *Gender and law in the Hebrew Bible and the ancient Near East* London: T&T Clark, 2004, redaktør Victor H. Matthews et al., s./p. 79-96, ISBN/ISSN: 0-567-08098-6/978-0-567-08098-1
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 266-282, 379-403, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4
- MacCulloch, Diarmaid, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reformation : Europe's house divided, 1490-1700* London: Allen Lane, 2003, s./p. 608-667., ISBN/ISSN: 0-7139-9370-7
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "The ethics of biblical interpretation : decentering scholarship" i:/in: *Journal of biblical literature* 107 (1988), s./p. 3-17, ISBN/ISSN: 0021-9231
- Trible, Phyllis, "Et utvalg" i:/in:/from: *Texts of terror : literary-feminist readings of Biblical narratives* Philadelphia: Fortress Press, 1984, s./p. 37-91, ISBN/ISSN: 0-8006-1537-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bailey, Derrick Sherwin, *Homosexuality and the Western Christian tradition* Hamden, Conn.: Archon Books, 1975, ISBN/ISSN: 0-208-01492-6
- Brenner, Athalya, *The intercourse of knowledge : on gendering desire and 'sexuality' in the Hebrew Bible* Leiden: E.J. Brill, 1997, ISBN/ISSN: 90-04-10155-1
- Collins, Raymond F., *Sexual ethics and the New Testament : behavior and belief* New York: Crossroad, 2000, ISBN/ISSN: 0-8245-1801-2
- Countryman, L. William, *Dirt, greed, & sex : sexual ethics in the New Testament and their implications for today* Rev. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6224-0
- Frymer-Kensky, Tikva, "Law and philosophy : the case of sex in the Bible" i:/in:/from: *Women in the Hebrew Bible : a reader* New York: Routledge, 1999, redaktør Alice Bach, s./p. 293-304, ISBN/ISSN: 0-415-91560-0/0-415-91561-9
- Frymer-Kensky, Tikva, "Sex and sexuality" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 5, redaktør David Noel Freedman, s./p. 1144-1146
- Kvam, Kristen E., Linda S. Schearing og Valarie H. Ziegler, *Eve and Adam : Jewish, Christian, and Muslim readings on Genesis and gender* Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-253-33490-x/0-253-21271-5
- Laqueur, Thomas, *Making sex : body and gender from the Greeks to Freud* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-674-54355-6/0-674-54349-1
- Lipka, Hilary B., *Sexual transgression in the Hebrew Bible* Sheffield: Phoenix Press, 2006, ISBN/ISSN: 9781905048342

- Loughlin, Gerard, *Queer theology : rethinking the western body* Malden, Mass.: Blackwell Publishing, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-631-21608-7/978-0-631-21607-0
- Moxnes, Halvor, Dag Øistein Endsjø og Jostein Børtnes,*Naturlig sex? : seksualitet og kjønn i den kristne antikken* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-30776-8
- Sandnes, Karl Olav, *Belly and body in the Pauline epistles* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-521-81535-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Sexuality and the sacred : sources for theological reflection* London: Mowbray, 1994, redaktør James B. Nelson et al., s./p. 9-67, 256-276, ISBN/ISSN: 0-264-67329-8/978-0-664-25529-9
- Farley, Margaret A., *Just love : a framework for Christian sexual ethics* New York: Continuum, 2008, ISBN/ISSN: 0-8264-2924-6/978-0-8264-2924-7
- Williams, Rowan, "The body's grace" i:/in:/from: *Theology and sexuality : classic and contemporary readings* Oxford: Blackwell, 2002, redaktør Eugene F. Rogers, s./p. 309-321, ISBN/ISSN: 0-631-21277-9/0-631-21276-0

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt 16, pave, *Deus caritas est* 2005 , hentet 2006-08-14 fra http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20051225_deus-caritas-est_en.html
- Bexell, Göran, *Etiken, bibeln och samlevnaden : utformningen av en nutida kristen etik, tillämpad på samlevnadsetiska frågor* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1497-2
- Bóasdóttir, Solveig Anna, *Violence, power, and justice : a feminist contribution to Christian sexual ethics* Uppsala ,: Distributor: Uppsala University Library, 1998, ISBN/ISSN: 91-554-4165-3
- Cahill, Lisa Sowle, *Between the sexes : foundations for a Christian ethics of sexuality* Philadelphia: Fortress Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-8006-1834-3/0-8091-2711-3
- Cahill, Lisa Sowle, *Sex, gender, and Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-521-44011-4/0-521-57848-5
- Grenz, Stanley, *Sexual ethics : an Evangelical perspective* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-664-25750-x
- John Paul, *Man and woman He created them : a theology of the body* Boston, MA: Pauline Books & Media, 2006, ISBN/ISSN: 0819874213/9780819874214
- Kelly, Kevin T., *New directions in sexual ethics : moral theology and the challenge of AIDS* London: G. Champman, 1998, ISBN/ISSN: 0-225-66793-2
- Nilsson, Gert, *Den sexuella människan : konturer till en kristen sexualetik* Uppsala: 1995

TE615 - «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Menighetspedagogiske perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Emneansvarlig:	Bård Eirik Hallesby Norheim (Bard.E.H.Norheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 43(22.-24.oktober) 2008 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til kirkens teologiske motivasjon for å drive ungdomsarbeid gjennom å fokusere på sammenhengen mellom tro og praksis, og hvordan praksis former tro og tro former praksis i en ungdomskulturell kontekst. Vi viser til MF sine hjemmesider mf.no for mer informasjon om konferansen.

Emnet vil gi en mulighet til å fordype seg i mer generell tenkning om kristent ungdomsarbeid, der en del vil ha mer spesifikk relevans for det diakonale feltet i kirken.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE612 «Brant ikke våre hjerter?». Teologi for kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro) reduseres emnet med 10 stp
TE613 «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro) reduseres emnet med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:
- delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 43, deriblant minst to fordypningsseminarer.
- delta på fellessamling for studentene som tar emnet på konferansen.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, faglig essay på 4500-6000 ord og justerende muntlig prøve (30 min). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren korrigeres så av den muntlige prøven.
Til det faglige essayet kan en velge mellom følgende oppgaver:
1) Vurder hvilken rolle øving og opplæring i kristne praksiser bør ha i konfirmasjonstiden ut fra formål og mål i Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke (1998) og i kirkens øvrige menighetspedagogiske virksomhet med ungdom under 18 år. Drøft videre hvordan dette kan tilrettelegges i praksis. (Den første del av oppgaven skal ha størst vekt).

2) En selvvalgt problemstilling etter avtale med emneansvarlig med utgangspunkt i studieemnets mål og innhold.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- god kunnskap om hvilke faktorer som gjør at tro blir en avgjørende og meningsfull del av unge menneskers liv.
- god kunnskap om den teologiske tenkningen knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til en systematisk grunntenkning for kristent ungdomsarbeid i en norsk kontekst.
- kunnskap om hvordan teologien kan samspille med ungdomskulturens interesse for riter og praksiser og hvilken betydning det har for trosopplæring
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver,
- god kunnskap om arbeid med frivillige i et ungdomsarbeid
- kjennskap til vurderingene knyttet til hvordan kirkens endrede rolle i samfunnet bør påvirke måten vi tenker om kristent ungdomsarbeid og trosopplæring på

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke

Litteraturen til emnet har et omfang på ca 1000 sider. Ca 800 sider utgjør fellesdelen i pensum. Den selvvalgte del av emnelitteraturen (ca 200 sider) skal være knyttet til det tema en velger for oppgaven. Det selvvalgte litteraturpensum skal godkjennes av faglærer.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Practicing theology : beliefs and practices in Christian life* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2002, redaktør Miroslav Volf et al., s./p. 13-50, 206-227, 245-263, ISBN/ISSN: 0-8028-4931-8/978-0-8028-4931-1
- Dean, Kenda Creasy, *Practicing passion : youth and the quest for a passionate church* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-4712-9
- Dykstra, Craig R., "Et utvalg" i:/in:/from: *Growing in the life of faith : education and Christian practices* 2. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2005, s./p. IX-128, ISBN/ISSN: 0-664-22758-9/978-0-664-22758-6
- Martinson, Roland, *The spirit and culture of youth ministry : a study of congregations with Exemplary Ministries with Youth* 2007 , hentet 2008-10-17 fra http://www.mf.no/doc/Forskning/Roland%20Martinson%20artikkel%20EYM%20Article.pdf
- Muthiah, Robert, "Christian practices, congregational leadership, and the priesthood of all believers" i:/in: *Journal of religious leadership* 2, nr./issue 2 (2003), s./p. 167-203, ISBN/ISSN: 1935-6943 , hentet 2 fra http://arl-jrl.org/Volumes/MuthiahFA03.pdf
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, et al., *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Trosopplæringsreformen som en digital reform" i:/in:/from: *Evaluering av Trosopplæringsreformen. - Underveisrapport 3: Videreutvikling og oppsummering av forsøkene* Oslo: Arbeidsfellesskapet ved Diakonhjemmet høgskole og Det teologiske Menighetsfakultet, 2007, redaktør Otto Hauglin, s./p. 43-51
- "Analytiske perspektiver på lokal didaktisk og teologisk refleksjon" i:/in:/from: *Evaluering av Trosopplæringsreformen. - Underveisrapport 3: Videreutvikling og oppsummering av forsøkene* Oslo: Arbeidsfellesskapet ved Diakonhjemmet høgskole og Det teologiske Menighetsfakultet, 2007, redaktør Otto Hauglin, s./p. 34-42
- Bass, Dorothy C. og Don Richter, *Way to live : Christian practices for teens* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 2002, ISBN/ISSN: 0-8358-0975-7
- Bass, Dorothy C., *Practicing our faith : a way of life for a searching people* San Francisco, Calif.: Jossey-Bass, 1998, ISBN/ISSN: 0-7879-3883-1/0-7879-0336-1
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Birkedal, Erling, *"Kanskje jeg tror på en gud, men-" : en langtidsstudie av gudstro hos unge fra 13 til 25 år* Oslo: IKO-forl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7112-843-2
- Clark, Chap, *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004
- Clark, Chap, David Rahn og Kenda Creasy Dean, *Starting right : thinking theologically about youth ministry* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House, 2001, ISBN/ISSN: 0-310-23406-9
- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Dulles, Avery, *Models of the church* Utvidet utg./ed. New York: Image Books/Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Everist, Norma Cook, *The church as learning community : a comprehensive guide to Christian education* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-687-04500-2
- Holmqvist, Morten, *Jeg tror jeg er lykkelig - : ung tro og hverdag* Oslo: Kloster forl., 2007, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9
- Hütter, Reinhard, *Suffering divine things : theology as church practice* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans Pub., 2000, s./p. xviii, 314 p., ISBN/ISSN: 9780802846884
- Jones, Tony, *Soul shaper : exploring spirituality and contemplative practices in youth ministry* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2003, ISBN/ISSN: 0-310-25101-x
- Kolbjørnsrud, Kjersti, *Ungdomsdiakoni som fagfelt : i spenningen mellom allmenndanning og forebygging* Oslo: Avdeling for diakoniutdanning, Diakonhjemmet Høgskole, 2006
- Lannem, Turid Skorpe og Hans Stifoss-Hanssen, *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2006, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, "Trosopplæringsreformen under lupen : evalueringsperspektiv på forsøksfasen" i:/in: *Pris met : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3 (2006), s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Leganger-Krogstad, Heid, "Religions- og livssynsdidaktikk" i:/in:/from: *Didaktikk for grunnskolen : fellestrekk og særdrag i et fagdidaktisk mangfold* Bergen: Fagbokforl., 2008, redaktør Else Marie Halvorsen, s./p. 175-205, ISBN/ISSN: 978-82-450-0635-3
- Leganger-Krogstad, Heid, "Mikkelsmess : en kirke, fem skoler og et nærmiljø" i:/in: *Prismet : pedagogisk tidsskrift* , nr./issue 2 (2003), s./p. 69-73, ISBN/ISSN: 0032-8847
- Savage, Sara, *Making sense of Generation Y* London: Church House Publishing, 2006, ISBN/ISSN: 0-7151-4051-5/978-0-7151-4051-2
- Ulstein, Jan Ove, *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2
- Ward, Pete, *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Ward, Pete, *The rite stuff : ritual and contemporary Christian worship and mission* Oxford: The Bible Reading Fellowship, 2004, ISBN/ISSN: 1-84101-227-0
- Ward, Pete, *Mass culture : the interface of Eucharist and mission* Rev. og utvidet utg./ed. Oxford: Bible Reading Fellowship, 2008, ISBN/ISSN: 9781841015804
- White, David F., *Practicing discernment with youth : a transformative youth ministry approach* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8298-1631-3/978-0-8298-1631-0
- Yaconelli, Mark, *Contemplative youth ministry : practicing the presence of Jesus with young people* London: SPCK, 2006, ISBN/ISSN: 978-0-281-05782-5
- Yaconelli, Mark, *Growing souls : experiments in contemplative youth ministry* London: SPCK, 2007, ISBN/ISSN: 9780281059379

TE616 - Sex, kjønn og kropp

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Se emnebeskrivelse for TE614. Pensumomfanget reduseres etter avtale med emneansvarlig.

Avsluttende vurdering

Emnet TE614 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Moi, Toril, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er en kvinne? : kjønn og kropp i feministisk teori* 2. utg./ed. [Oslo]: Gyldendal, 2002, s./p. 21-89, ISBN/ISSN: 82-05-30196-4
- Pedersen, Willy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nye seksualiteter* Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 9-161, ISBN/ISSN: 82-15-00452-0/978-82-15-00452-5

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Almås, Elsa og Esben Esther Pirelli Benestad, *Sexologi i praksis* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00849-6/978-82-15-00849-3
- Almås, Elsa, *Sex og sexologi* Oslo: Universitetsforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00624-8
- Benestad, Esben Esther Pirelli og Elsa Almås, *Kjønn i bevegelse* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00076-2
- Diprose, Rosalyn, *The bodies of women : ethics, embodiment and sexual difference* London: Routledge, 1994, ISBN/ISSN: 0-415-09783-5/0-415-09782-7
- Lundberg, Per Olov, *Sexologi* 2. utg./ed. Stockholm: Liber, 2002, ISBN/ISSN: 91-47-05072-1
- Plante, Rebecca F. og Michael S. Kimmel, *Sexualities : identities, behaviors, and society* New York: Oxford University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-19-515760-5/0-19-517469-0
- Røthing, Åse, *Sex, kjønn & kristentro* [Oslo]: Verbum, 1998, ISBN/ISSN: 82-543-0771-7
- Weeks, Jeffrey, Janet Holland og Matthew Waites, *Sexualities and society : a reader* Cambridge: Polity, 2003, ISBN/ISSN: 0-7456-2248-8/0-7456-2249-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bird, Phyllis A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Missing persons and mistaken identities : women and gender in ancient Israel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, s./p. 123-173, ISBN/ISSN: 0-8006-3128-5
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 379-403, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4
- MacCulloch, Diarmaid, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reformation : Europe's house divided, 1490-1700* London: Allen Lane, 2003, s./p. 608-667., ISBN/ISSN: 0-7139-9370-7
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "The ethics of biblical interpretation : decentering scholarship" i:/in: *Journal of biblical literature* 107 (1988), s./p. 3-17, ISBN/ISSN: 0021-9231

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bailey, Derrick Sherwin, *Homosexuality and the Western Christian tradition* Hamden, Conn.: Archon Books, 1975, ISBN/ISSN: 0-208-01492-6
- Brenner, Athalya, *The intercourse of knowledge : on gendering desire and 'sexuality' in the Hebrew Bible* Leiden: E.J. Brill, 1997, ISBN/ISSN: 90-04-10155-1
- Brown, Peter Robert Lamont, *The body and society : men, women, and sexual renunciation in early Christianity* London: Faber and Faber, 1989, ISBN/ISSN: 0-571-15446-8
- Collins, Raymond F., *Sexual ethics and the New Testament : behavior and belief* New York: Crossroad, 2000, ISBN/ISSN: 0-8245-1801-2
- Countryman, L. William, *Dirt, greed, & sex : sexual ethics in the New Testament and their implications for today* Rev. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6224-0

- Frymer-Kensky, Tikva, "Sex and sexuality" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 5, redaktør David Noel Freedman, s./p. 1144-1146
- Frymer-Kensky, Tikva, "Law and philosophy : the case of sex in the Bible" i:/in:/from: *Women in the Hebrew Bible : a reader* New York: Routledge, 1999, redaktør Alice Bach, s./p. 293-304, ISBN/ISSN: 0-415-91560-0/0-415-91561-9
- Kvam, Kristen E., Linda S. Schearing og Valarie H. Ziegler, *Eve and Adam : Jewish, Christian, and Muslim readings on Genesis and gender* Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-253-33490-x/0-253-21271-5
- Laqueur, Thomas, *Making sex : body and gender from the Greeks to Freud* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-674-54355-6/0-674-54349-1
- Lipka, Hilary B., *Sexual transgression in the Hebrew Bible* Sheffield: Phoenix Press, 2006, ISBN/ISSN: 9781905048342
- Loughlin, Gerard, *Queer theology : rethinking the western body* Malden, Mass.: Blackwell Publishing, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-631-21608-7/978-0-631-21607-0
- Moxnes, Halvor, Dag Øistein Endsjø og Jostein Børtnes,*Naturlig sex? : seksualitet og kjønn i den kristne antikken* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-30776-8
- Sandnes, Karl Olav, *Belly and body in the Pauline epistles* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-521-81535-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Farley, Margaret A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Just love : a framework for Christian sexual ethics* New York: Continuum, 2008, s./p. 174-311, ISBN/ISSN: 0-8264-2924-6/978-0-8264-2924-7
- Williams, Rowan, "The body's grace" i:/in:/from: *Theology and sexuality : classic and contemporary readings* Oxford: Blackwell, 2002, redaktør Eugene F. Rogers, s./p. 309-321, ISBN/ISSN: 0-631-21277-9/0-631-21276-0

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt 16, pave, *Deus caritas est* 2005 , hentet 2006-08-14 fra http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20051225_deus-caritas-est_en.html
- Bexell, Göran, *Etiken, bibeln och samlevnaden : utformningen av en nutida kristen etik, tillämpad på samlevnadsetiska frågor* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1497-2
- Bóasdóttir, Solveig Anna, *Violence, power, and justice : a feminist contribution to Christian sexual ethics* Uppsala ,: Distributor: Uppsala University Library, 1998, ISBN/ISSN: 91-554-4165-3
- Cahill, Lisa Sowle, *Between the sexes : foundations for a Christian ethics of sexuality* Philadelphia: Fortress Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-8006-1834-3/0-8091-2711-3
- Cahill, Lisa Sowle, *Sex, gender, and Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-521-44011-4/0-521-57848-5
- Grenz, Stanley, *Sexual ethics : an Evangelical perspective* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-664-25750-x
- John Paul, *Man and woman He created them : a theology of the body* Boston, MA: Pauline Books & Media, 2006, ISBN/ISSN: 0819874213/9780819874214
- Kelly, Kevin T., *New directions in sexual ethics : moral theology and the challenge of AIDS* London: G. Champman, 1998, ISBN/ISSN: 0-225-66793-2
- Nilsson, Gert, *Den sexuella människan : konturer till en kristen sexualetik* Uppsala: 1995

TE641 - «La riket ditt komme». Perspektiver på Ungdom, kultur og tro

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 39 (28.-30. september) 2006 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til tenkning og praksis rundt ungdom, kirke, spiritualitet og livsmestring. Konferansen vil blant annet ta opp følgende tema:
- Ungdom og kirke som utfordring: emerging church, sakramental forståelse i ungdomsarbeid, misjonalt ungdomsarbeid.
- Spiritualitet og ungdomskulturelle utrykk: digital virkelighet, religiøse utrykk i manga tegneserier, 24-7 prayer, lovsangskulturen
- Ungdomsdiakoni: fellesskapets smerteterskel, svakhetens hemmelighet, ungdom som medarbeider og kirkens møte med ungdommer i krise

Det er mulig å få studiepoenguttelling for konferansen ved å være tatt opp som student ved Menighetsfakultetet høsten 2006 og være meldt til dette emnet eller TE642 La riket ditt komme. Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (5 studiepoeng)

Opptak og adgangsregulering: Ordinære studenter på høyere grad søker opptak til emnet via konferansens nettside ukt.mf.no
Det kan innvilges enkeltemneopptak til emnet for søkere med relevant faglig bakgrunn. Kortfattet søknad sendes til post@mf.no. Vennligst oppgi fødsels- og personnummer og faglig bakgrunn. Søknaden må foreligge i rimelig tid før fristen for semesterregistrering 1. september.
Det er ikke mulig å ta dette emnet som privatist. Kun studenter med undervisningsopptak til emnet kan delta i undervisningen og fremstille seg til eksamen.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TE642 La riket ditt komme. Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (5 sp) reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:
- Delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 39,
- skrive et essay på inntil 2800-4000,
- skrive en bokrapport på inntil 1500 ord av Wright, N.T.: The Challenge of Jesus. Rediscovering Who Jesus Was and Is,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, mappevurdering, dvs. å bestå alle studiekravene i samlemappen + en muntlig prøve (30 min).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren korrigeres så av den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om «ungdomsteologi» og ungdom som kulturell kontekst for kirke,
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid, og relasjoner mellom konfirmant- og ungdomsarbeid,
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver,
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk,
- ferdighet til å gjøre bruk av kulturkompetanse i valg av arbeidsformer inn i et kristent ungdomsarbeid,
- kunnskap om kirken som diakonalt og helbredende fellesskap i møte med ungdommer,
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer.

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjon i Den norske kirke

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 13-67, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 21-38

- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Brunstad, Paul Otto, "Ungdomsarbeid blant menneskeetere" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 243-257
- Clark, Chap, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s./p. 19-183
- Gibbs, Eddie og Ryan K. Bolger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Emerging churches : creating Christian community in postmodern cultures* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 15-46, ISBN/ISSN: 0-8010-2715-2
- Holmqvist, Morten, "Anime : tegnefilm og åndelighet" i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 37, nr./issue 1 (2004), s./p. 29-40, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Nordheim, Bård Eirik Hallesby, "Misjonal konfirmasjon i nordisk-baltisk kontekst : ungdomsteologi som misjonsteologi" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr./issue 3 (2005), s./p. 143-162, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Ulstein, Jan Ove, "Ruskultur og ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 127-155
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s./p. 13-98, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Selling worship : how what we sing has changed the church* Milton Keynes: Paternoster, 2005, s./p. 11-118, 165-210, ISBN/ISSN: 1-84227-270-5
- Wright, N. T., *The challenge of Jesus* London: SPCK, 2000, ISBN/ISSN: 0-281-05286-7

TE642 - «La riket ditt komme». Perspektiver på Ungdom, kultur og tro

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

Generell informasjon

I uke 39 (28.-30. september) 2006 arrangeres det en fagkonferanse om ungdom, kultur og tro.
Konferansen vil gi innspill til tenkning og praksis rundt ungdom, kirke, spiritualitet og livsmestring. Konferansen vil blant annet ta opp følgende tema:
- Ungdom og kirke som utfordring: emerging church, sakramental forståelse i ungdomsarbeid, misjonalt ungdomsarbeid.
- Spiritualitet og ungdomskulturelle utrykk: digital virkelighet, religiøse utrykk i manga tegneserier, 24-7 prayer, lovsangskulturen
- Ungdomsdiakoni: fellesskapets smerteterskel, svakhetens hemmelighet, ungdom som medarbeider og kirkens møte med ungdommer i krise

Det er mulig å få studiepoenguttelling for konferansen ved å være tatt opp som student ved Menighetsfakultetet høsten 2006 og være meldt til dette emnet eller TE641 «La riket ditt komme.» Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (10 studiepoeng)

Opptak og adgangsregulering: Ordinære studenter på høyere grad søker opptak til emnet via konferansens nettside ukt.mf.no
Det kan innvilges enkeltemneopptak til emnet for søkere med relevant faglig bakgrunn. Kortfattet søknad sendes til post@mf.no. Vennligst oppgi fødsels- og personnummer og faglig bakgrunn. Søknaden må foreligge i rimelig tid før fristen for semesterregistrering 1. september.
Det er ikke mulig å ta dette emnet som privatist. Kun studenter med undervisningsopptak til emnet kan delta i undervisningen og fremstille seg til eksamen.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TE641 La riket ditt komme. Perspektiver på Ungdom, kultur og tro (10 sp) reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til konferansen:
- Delta på konferansens forelesninger, verksteder og gruppesamtaler de tre dagene i uke 39.
- Skrive et essay på inntil 2500 ord
- Delta i pålagte evalueringer av studiested, studieprogram og undervisningstilbudet.

Avsluttende vurdering

Emnet har kun én vurderingsform, mappevurdering, dvs. å bestå alle studiekravene i samlemappen og en muntlig prøve (30 min). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet, karakteren justeres så av den muntlige prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om «ungdomsteologi» og ungdom som kulturell kontekst for kirke
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid, og relasjoner mellom konfirmant- og ungdomsarbeid
- evne til å utforme praksis i lys av teoretiske og praktisk-teologiske perspektiver
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.
- ferdighet til å gjøre bruk av kulturkompetanse i valg av arbeidsformer inni et kristent ungdomsarbeid
- kunnskap om kirken som diakonalt og helbredende fellesskap i møte med ungdommer.
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer.

Vi forutsetter kjennskap til grunnlagsdokumenter i trosopplæringsreformen i Den norske kirke og Plan for konfirmasjon i Den norske kirke

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 21-38
- Birkedal, Erling, *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4
- Brunstad, Paul Otto, "Ungdomsarbeid blant menneskeetere" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 243-257

- Clark, Chap, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s./p. 19-183
- Nordheim, Bård Eirik Hallesby, "Misjonal konfirmasjon i nordisk-baltisk kontekst : ungdomsteologi som misjonsteologi" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr./issue 3 (2005), s./p. 143-162, ISBN/ISSN: 0029-2214
- Ulstein, Jan Ove, "Ruskultur og ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 127-155
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s./p. 13-98, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Selling worship : how what we sing has changed the church* Milton Keynes: Paternoster, 2005, s./p. 165-210, ISBN/ISSN: 1-84227-270-5
- Wright, N. T., *The challenge of Jesus* London: SPCK, 2000, ISBN/ISSN: 0-281-05286-7

TE681 - Studiereise i det vestlige Lilleasia/Tyrkia

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Lilleasia i antikken. B. Apostler og apostoliske fedre i Lilleasia. C. De første oldkirkelig konsiler og deres teologi.

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL281 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 10 sp
Med KRL290 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp
Med TE690 Studiereise til det vestlige Lilleasia/Tyrkia 5 sp

Studiekrav
Studenten skal
- levere en oppgave på 2500-3500 ord om emne godkjent av faglærer,
- levere en bokanalyse på ca 800 ord om emne oppgitt av faglærer,
- delta på studiereisen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet TE681 har bare én vurderingsform, mappevurdering: innlevering av essay på 2500-3500 ord + bokrapport fra en del av pensum som det ikke skrives oppgave fra. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det skriftlige essay. Bokrapporten vurderes som bestått/ikke bestått.

Mål

A. LILLEASIA I ANTIKKEN
Lilleasia var et de viktigste geografiske områdene for den kristne kirke i de første århundrer. Delemnet tar sikte på å gi en innføring i dette områdets historie i de første århundrer e.Kr.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de historiske forhold i provinsen Asia i de første århundrer e.Kr.

B. APOSTLER OG APOSTOLISKE FEDRE I LILLEASIA
I det første og andre århundre var flere sentrale skikkelser i den tidlige kirkes historie virksomme nettopp i det vestlige Lilleasia. Delemnet tar sikte på å gi kunnskap om noen av disse personene og den historiske kontekst for deres virksomhet.

MÅL
Studenten skal
- ha kunnskap om Paulus' misjonsvirksomhet i Lilleasia slik den er omtalt i Apostlenes gjerninger 19-20
- ha god kunnskap om Johannes' åpenbaring med vekt på skriftets historiske plassering i Lilleasia
- ha kjennskap til biskop Ignatius og hans brev
- ha kjennskap til biskop Polykarps brev og martyrium.

C. DE FØRSTE OLDKIRKELIGE KONSILER OG DERES TEOLOGI
Lilleasia er stedet der de første økumeniske konsilene ble holdt: Nikea, Konstantinopel, Efesos og Kalkedon. Delemnet tar sikte på å gi en innføring i disse konsilene og den teologi som ble utformet av dem.

MÅL
Studenten skal
- ha kjennskap til de fire første oldkirkelige konsilene
- ha kjennskap til hvordan treenighetslæren og kristologien ble utformet på disse konsilene

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Sandvei, Bjørn Helge, *Reisehåndbok til studiereise i det vestlige Lilleasia 1.-11. april 2006* Oslo: Menighetsfakultetet, 2006
- Trebilco, Paul, "Asia" i:/in:/from: *The Book of Acts in its Graeco-Roman setting* Grand Rapids: Eerdmans, 1994, redaktør Conrad H. Gempf et al., s./p. 291-362, ISBN/ISSN: 0-85364-564-7/0-8028-2434-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Ignatius-brevene, Polykarps brev og Polykaps martyrium" i:/in:/from: *De apostoliske fedre* Oslo: Luther, 1984, redaktør Ernst Baasland et al., s./p. 36-116, ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Hemer, Colin J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The letters to the seven Churches of Asia in their local setting* Sheffield: JSOT Press, 1986, s./p. 27-56, 78-105, 129-152, 178-212, ISBN/ISSN: 0-905774-95-7/0-905774-96-5
- Larsson, Edvin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Apostlagärningarna 13-20* Stockholm: EFS-förlaget, 1987, s./p. 412-446, ISBN/ISSN: 91-7080-770-1

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Kelly, J. N. D., "Et utvalg" i:/in:/from: *Early Christian doctrines* 5. rev. utg./ed. London: Black, 1977, s./p. 223-343, ISBN/ISSN: 0-7136-1756-x/0-7136-2723-9

TE682 - Kilder til fromhet

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Liturgi, tradisjon og fornyelse (4 sp), B. Hellig lesning, bønn og kontemplasjon (3 sp) og C. Pastoral identitet og spiritualitet (3 sp).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- delta på todagers introduksjonskurs,
- delta på studietur til Roma, Siena og Subiaco
- gjennomføre prosjekt i egen menighet,
- skrive en praksisoppgave knyttet til prosjektet,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av godkjente studiekrav, det vil si at studenten må bestå ulike krav underveis i studiet for å kunne gå videre. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A. LITURGI, TRADISJON OG FORNYELSE (4 SP)

Dette delemnet tar for seg noen hovedtrekk ved gudstjenestens historie fra den første kristne tid til våre dager. Det vil se både på konkrete former for liturgi og deres historie, samt teologien bak de ulike formene. Delemnet setter fokus på forholdet mellom kirkens fremvekst og det liturgiske liv, samt samspillet mellom overleverte tradisjoner og fornyelse i ulike historiske epoker og kulturelle kontekster.
MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om hovedtrekkene i den vestlige kirkes liturgihistorie;
- kjennskap til hvordan overlevering av etablerte former og integrering av nye former finner sted i den kristne liturgi, samt evne til å reflektere over forholdet mellom tradisjon og fornyelse i liturgien;
- kunnskap om og evne til å reflektere over betydningen av faste former i feiringen av sakramentene;
- innsikt i hvordan kristen fromhet (spiritualitet) har sine kilder i gudstjenestelivet, samt evne til å reflektere over konsekvensene av dette for prestens rolle som gudstjenesteleder i samspill med andre tjenester i menigheten.

DELEMNE B. HELLIG LESNING, BØNN OG KONTEMPLASJON (3 SP)

Lesning av Bibelen har i hele kristendommens historie vært grunnleggende både for utviklingen av kirkens liturgi, for teologien og for det personlige fromhetslivet. Delemnet legger vekt på forholdet mellom det karismatisk-intuitive og kanondannelse, både i Skriften og i kirkens fromhetsliv. Delemnet behandler også forholdet mellom personlig bønn, bibellesning (lectio divina), kontemplasjon og forkynnelse.

MÅL
Studiet skal gi
- kunnskap om forholdet mellom bibel og liturgi både historisk og systematisk;
- evne til å reflektere over bibelens plass og rolle i gudstjenestefeiringen;
- kunnskap om hvordan bibellesning (i gudstjenesten og for den enkelte) har vært en kilde til fromhetsliv, og innsikt i å reflektere over dette i kirkens aktuelle gudstjenestefeiring og fromhetsliv.

DELEMNE C. PASTORAL IDENTITET OG SPIRITUALITET (3 SP)
Delemnet tar for seg prestens rolle som tradisjonsbærer gjennom tjenesten med ord og sakramenter, gjennom omsorgen for enkeltmennesker i sjelesorg og skriftemål, veiledning og formaning og gjennom at han/hun ved «studium og bønn selv trenger dypere inn i de hellige skrifter og den kristne tros sannheter» (Ordningen for vigsling til prestetjeneste for Den norske kirke).
MÅL

Studiet skal gi
- evne til å reflektere over pastoral spiritualitet i rammen av katekismen som program for livslang læring og prestetjenestens grunnleggende forpliktelser, slik de er uttrykt gjennom ordinasjonsløftet;
- innsikt i kulturelle utfordringer kirkens tradisjonsformidling står overfor;
- evne til å reflektere over prestens rolle som tradisjonsformidler i rammen av kirken forstått som koinonia (fellesskap) i Kristus;
- evne til å reflektere over forholdet mellom prestens livsførsel og rollen som tradisjonsbærer;

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- *Faith and order on worship : "the Ditchingham report"* 1994 (Kompendium/Compendium), hentet 2007-07-02 fra http://www.wcc-coe.org/wcc/who/vilemov-06-e.html
- "Vaticanum II : sacrosanctum concilium (par. 1-13, 21)" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x (Kompendium/Compendium)
- *Nairobi statement on worship and culture : contemporary challenges and opportunities* 1996 (Kompendium/Compendium), hentet 2007-07-02 fra http://www.worship.ca/docs/lwf_ns.html
- Bradshaw, Paul F., *Two ways of praying* Nashville: Abingdon Press, 1995, ISBN/ISSN: 0-687-42667-7 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Chupungco, Ansgar J., *Liturgical inculturation : the future that awaits us* The Institute of liturgical studies at Valparaiso university, 2003 (Kompendium/Compendium), hentet 2007-07-02 fra http://www.valpo.edu/ils/chupungco2.pdf
- Chupungco, Ansgar J., Inculturation of worship : forty years of progress and tradition The Institute of liturgical studies at Valparaiso University, 2003 (Kompendium/Compendium), hentet 2007-07-02 fra http://www.valpo.edu/ils/chupungco1.pdf
- Pierce, Joanna M., "Early medieval liturgy : some implications for contemporary liturgical practice" i:/in: *Worship* 65, nr./issue 6 (1991), s./p. 509-522, ISBN/ISSN: 0043-941x (Kompendium/Compendium)
- Senn, Frank C., "Four liturgical movements : restoration, renewal, revival, retrieval" i:/in: *Liturgy* 19, nr./issue 4 (2004), s./p. 69-79, ISBN/ISSN: 0458-063X (Kompendium/Compendium)
- White, James F., *A brief history of Christian worship* Nashville: Abingdon Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-687-03414-0

LITTERATUR
Bradshaw, Paul: Two Ways of Praying. Introducing Liturgical Spirituality, SPCK, 1995 (129 s.)
Chupunko, Anscar J. O.S.B.: "Inculturation of Worship: Forty Years of Progress and Tradition" (9 s.)
Chupunko, Anscar J. O.S.B.: "Liturgical Inculturation: The Future that Awaits Us" [URL: http://www.valpo.edu/ils/chupungco2.pdf] (11 s.)
"Ditchingham Report " [URL: http://www.wcc-coe.org/wcc/who/vilemov-06-e.html:] (14 s.)
"Nairobi Statement" [URL: http://www.worship.ca/docs/lwf_ns.html] (4 s.)
Pierce, Joanne M.: "Early Medieval Liturgy: Some Implications for Contemporary Liturgical Practice" i Worship 65:6 (1991) 509-522 (13 s.)
Senn, Frank C.: "Four Liturgical Movements: Restoration, Renewal, Revival, Retrieval" i Liturgy 19:4 (2004) s. 69-79 (10 s.)
White, James F.: A Brief History of Christian Worship, Nashville: Abingdon Press, 1993 (192 s.)
Vaticanum II: "Sacrosanctum Concilium" (par. 1-13, 21) (10 s.)
Anbefalt/supplerende litteratur
Metzger, Marcel: History of the Liturgy. The Major Stages, Liturgical Press, 1997. (141 s.)
Nichols, Aidan: Looking at the Liturgy. A Critical View of its Contemporary Form, Ignatius Press, 1997 (129 s.)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Metzger, Marcel, *History of the liturgy : the major stages* Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8146-2433-2
- Nichols, Aidan, *Looking at the liturgy : a critical view of its contemporary form* San Francisco: Ignatius Press, 1996, s./p. 129, ISBN/ISSN: 0898705924

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Benedictus Nursinus, *St. Benedikt : Regel ; Vita* [Follese]: Efrem forlag, 2009
- Hall, Thelma, *Too deep for words : rediscovering Lectio Divina ; with 500 Scripture texts for prayer* Mahwah, N.J.: Paulist Press, 1988, ISBN/ISSN: 0-8091-2959-0
- Jamison, Christopher, *Finding sanctuary : monastic steps for everyday life* London: Weidenfeld & Nicolson, 2006, ISBN/ISSN: 0297851322/139780297851325
- Olst, E. H. van, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Bible and liturgy* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1991, s./p. 1-46, ISBN/ISSN: 0802803067 (Kompendium/Compendium)
- Power, David Noel, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Word of the Lord : liturgy's use of scripture* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2001, s./p. 1-31, ISBN/ISSN: 1570753970

LITTERATUR
Benedikt av Nursia: Benedikts Regel, oversatt av Mette Nygård 2007, (35 s.)
Hall, Thelma: Too Deep for Words. Rediscovering Lectio Divina, Paulist Press, 1998 (50 s.)
Jamison, Christopher: Finding Sanctuary. Monastic Steps for Everyday Life, Weidenfeld & Nicolson, 2006 (170 s.)
Olst, Evert H. van: The Bible and liturgy, utdrag, Grand Rapids, Mich: Eerdmans 1991, 1-46,
Power, David Noel: "The Word of the Lord": Liturgy's use of Scripture, Maryknoll, N.Y: Orbis Books 2001, (31 s.)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Lathrop, Gordon, *The pastor : a spirituality*
  Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6
- Murray, Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *The new wine of Dominican spirituality : a drink called happiness*
  London: Burns & Oates, 2006, s./p. 1-127, ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

LITTERATUR

Lathrop, Gordon: The Pastor. A Spirituality, Fortress Press, 1st edition, 2006 (141 s.)

Murray, Paul: The new wine of Dominican spirituality: a drink called happiness, London; New York: Burns & Oates, 1-127

Anbefalt/supplerende litteratur

Oakley, Mark: The Collage of God, Darton, Longman & Todd, 2001 (103 s.)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Oakley, Mark, *The collage of God* London: Darton, Longman & Todd, 2001, ISBN/ISSN: 0-232-52359-2

TE685 - Studietur til Israel og Palestina

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er tilknyttet studietur til Israel og Palestina og forutsetter deltakelse på turen. Formålet med turen (og emnet) er å belyse Bibelens samtid, men også å ta opp problemstillinger knyttet til dagens situasjon i Israel/Palestina.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med KRL284-07H Studietur til ... reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering på emnet skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (75 prosent) på forkurs til studieturen
- ha godkjent deltakelse på studieturen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kunnskap om historiske og geografiske rammer for Israels historie og Jesu liv
- kunnskap om hvilket lys nyere arkeologiske funn kan kaste over Israels historie og Jesu liv
- kjennskap til situasjonen for messianske jøder og palestinske kristne

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bibelfagsseksjonene, *Studiehefte til studietur Israel og Palestina våren 2008* Oslo: MF, 2008

TE686 - Studietur til Syria

Emneansvarlig:	Hans Kvalbein (Hans.Kvalbein@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er obligatorisk for studenter som deltar studieturen til Syria 23. mars - 1. april 2009.
Studentene blir automatisk oppmeldt til emnet TE286 eller TE686 avhengig av programtilhørighet på bachelor- eller masternivå.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (75 %) på informasjonsmøtet/forkurset 7.mars 09
- ha godkjent deltakelse på studieturen
- ha godkjent refleksjonsnotat på 1000 - 1500 ord
- delta i evalueringen av studietilbud og /eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Målsettingen med turen er å gi studentene
1) et levende møte med kristne minoriteter i et land med kristne tradisjoner helt tilbake til nytestamentlig tid, en forståelse av deres mangfoldige historie og særpreg, og av deres situasjon i dag som minoritet i en muslimsk kultur
2) et møte med årtusengamle kulturer som har preget Bibelens verden
3) et levende møte med islamsk kultur og religion i et arabisk land hvor islam har en dominerende stilling

TE691 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

TE692 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL1110 - Bibelhebraiske grunnelementer

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE A

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkjemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gjev også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:
Med HE159 04V Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1121 1 Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- bestå 75 % av vekeprøvene, som kan omfatte gloser og/eller grammatikkstoff som vurderes med godkjent/ikke godkjent

Avsluttende vurdering

Når emnet undervisast, er primært vurderingslternativ avsluttande godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderast til «bestått» / «ikkje bestått».
Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er klausurprøve (2 timar). Prøven vurderast til «bestått» / «ikkje bestått». Dersom studenten ikkje får bestått avsluttande godkjenning av oppfylte studiekrav kan han/ho etter søknad (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundært vurderingsalternativ.

Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste A. Lenke:

Mål og innhold

Studenten skal ha
- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare og
- eit grunnleggjande ordtilfang på 103 gloser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Birkeland, Harris, *Lærebok i hebraisk grammatikk* 3. utg./ed. Oslo: Grøndahl, 1984, ISBN/ISSN: 82-504-0676-1
- Brown, Francis, S. R. Driver og Charles A. Briggs, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996, ISBN/ISSN: 1-56563-206-0
- Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* Ed. funditus renovata utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967, ISBN/ISSN: 3-438-05218-0

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:

- Køhn, Rosemarie, *Hebraisk grammatikk* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-21193-2/82-13-00264-4

Eller:/Or:

- Sørebø, Geir, *Innføring i bibelhebraisk* Askim?: G. Sørebø, 1982, s./p. 128 bl.

TEOL1120 - Hebraiske tekstar

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet takast normalt saman med TEOL2110 Innføring i arbeidet med Det gamle Testamente og er språkstudiedelen i eit samla gammaltestamentleg studium. Emnet byggjer på TEOL1110 Bibelhebraiske grunnelement (10 stp) som må være gjennomført før ein kan melde seg opp til eksamen i TEOL1120. I TEOL1120 held studenten fram med sitt studium av bibelhebraisk språk ved m.a. å arbeide språkleg med ca. 20 sider bibeltekst henta frå tekststudiedelane i TEOL2110 og TEOL5110/5120. Tekstane står på emnearket.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:
Med GT511 04V Det gamle testamente med hebraisk reduserast dette emnet med 10 stp
Med HE159 04V Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1121 Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i samband med seminarundervisninga:
- få godkjent 75% av dei utleverte tekstoppgåvene,
- delta i evaluering av studietilboda, dersom tilbodet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (TEOL1120) har som avsluttande vurdering to deleksamenar: Mappevurdering og munnleg prøve (inntil 15 min.). For at mappa skal kunne leverast inn, må studenten innan fastsette fristar ha oppfylt studiekrava. Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av tekstoppgåvene og den munnlege prøven.

Studierettleiar kan etter skriftleg melding frå studenten innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er klausurprøve (6 timar). Dersom studenten ikkje får oppfylt studiekrava kan han (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundært vurderingsalternativ.

Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av klausurprøven.

Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste B.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,
- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- evne til å lese og omsetje hebraiske tekstar som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet og
- eit gammaltestamentleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),

Kjeldetekstar
Sjå Emnearket.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Birkeland, Harris, *Lærebok i hebraisk grammatikk* 3. utg./ed. Oslo: Grøndahl, 1984, ISBN/ISSN: 82-504-0676-1
- Brown, Francis, S. R. Driver og Charles A. Briggs, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996, ISBN/ISSN: 1-56563-206-0
- Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* Ed. funditus renovata utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967, ISBN/ISSN: 3-438-05218-0

VALGLITTERATUR

Enten:/Either:

- Køhn, Rosemarie, *Hebraisk grammatikk* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1990, ISBN/ISSN: 82-00-21193-2/82-13-00264-4

Eller:/Or:

- Sørebø, Geir, *Innføring i bibelhebraisk* Askim?: G. Sørebø, 1982, s./p. 128 bl.

TEOL1121 - Bibelhebraisk

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i overgangsordningen for UKT-studenter.
For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkjemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gjev også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

Emnet består av to delemner: A. Bibelhebraiske grunnelementar (10 sp)og B. Hebraiske tekstar (10 sp).
I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid og arbeider språkleg med tekstar frå to tekstgrupper.
Kvar gruppe er på ca. 10 sider tekst og høyrer samman med tekststudiedelane i GT501.
Det gjeld for begge tekstgruppene at den enkelte studenten kan byte ut inntil 1/3 av tekstane etter samråd med faglærar/fagseksjon.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:

Med HE151 04V Bibelhebraiske grunnelementar reduserast dette emnet med 10 sp
Med HE152 04V Hebraiske tekstar reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1110 Bibelhebraiske grunnelementar reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1120 Hebraiske tekstar reduserast dette emnet med 10 sp

Avsluttende vurdering

Når emnet undervisast, er primær vurderingsform mappevurdering, d.v.s. å bestå alle studiekrava i samlemappa, og munnleg prøve. Viss alle studiekrava er oppfylte, kan studenten gå opp til munnleg prøve i hebraisk språk (15 minutt). Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av tekstoppgåvene og munnleg prøve.
Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundær vurderingsform, som er klausurprøve (5 timar). Dersom studenten ikkje får bestått mappevurdering kan han/ho etter søknad (seinast 1 veke før klausurprøve) gjevast høve til å skifte til sekundær vurderingsform.
Når emnet ikkje undervisast og det samstundes er gjeve høve til å gå opp til eksamen, vurderast emnet med sekundær vurderingsform.
Hjelpemiddel: Ved klausurprøve brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste B. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål

DELEMNE A: BIBELHEBRAISKE GRUNNELEMENTAR
Studenten skal ha
- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare og
- eit grunnleggjande ordtilfang på 103 gloser.

Oppsatt litteratur til delemnet: Sjå TEOL1110

DELEMNE B: HEBRAISKE TEKSTAR
Studenten skal ha
- god kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,
- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- evne til å lese og omsetje hebraiske tekstar som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet og

- eit gammaltestamentleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),
Kjeldetekstar
Sjå Emnearket.
Oppsatt litteratur til delemnet: Sjå TEOL1120 Hebraiske tekstar.

TEOL1210 - Innføring i nytestamentlig gresk

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE C

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.

Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir en innføring i de grunnleggende elementene i nytestamentlig gresk grammatikk og gir et første møte med nytestamentlig tekst, dvs. Johannesevangeliet. Emnet legger grunnlaget for det videregående arbeid med gresk tekst og grammatikk i TEOL1220.

Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR-1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med NT511-04V Det nye testamente med gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR159-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1221 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- bestå 75 % av ukeprøvene i løpet av semesteret. Ukeprøvene er knyttet til læringsmålene for den enkelte uke, og kan omfatte både grammatikk og gloser. De vurderes med godkjent/ikke godkjent

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ:

Alternativ 1: Emnet TEOL1210 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».
Hvis studenten ikke består en avsluttende godkjenning av studiekrav, kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøve) gis anledning til å skifte til sekundær eksamensform, dvs. en 2 timers klausurprøve. Klausurprøven vurderes med «A-F»

Altnernativ 2: Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (2 timer). Klausurprøven vurderes med «A-F»
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste C.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om skriftsystemet og god kjennskap til grunnelementene i den greske grammatikk
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord i Johannesevangeliet kap. 1-4 som forekommer 10 ganger eller mer i NT (329 ord)
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med enklere vanskelighetsgrad, dvs. tekster fra Johannesevangeliet, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene TEOL2210 og TEOL5210/5220

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7

- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. ed. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7
- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1
- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1
- Bauer, Walter og Frederick William Danker, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* 3. utg./ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-226-03933-1
- Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* 6., völlig neu bearbeitete Aufl. utg./ed. Berlin: de Gruyter, 1988, s./p. XXVI, 1796 s, ISBN/ISSN: 3-11-010647-7
- Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament* Giessen: Tvg, 1994-1997 b./vol. 1-2
- Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick, *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995, ISBN/ISSN: 0-310-41030-4
- Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei, *Nytestamentlig gresk grammatikk* Ny utg., 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993
- Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers, *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980, ISBN/ISSN: 0-310-32050-x (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*6. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s./p. 82 bl.
- Sandvei, Bjørn Helge, *Gloseguide til det greske nytestamente* 4. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004
- Sandvei, Bjørn Helge, *Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske menighetsfakultet, 1998-2000 b./vol. 1-2, s./p. b.
- Sandvei, Bjørn Helge, *Kompendium til noen emner innen koinégresk grammatikk* Rev. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 2002
- Sandvei, Bjørn Helge, *Glosekort til det greske nytestamente* Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament greek vocabulary* 3. utg./ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001, ISBN/ISSN: 1-58983-002-4
- Zerwick, Max og Mary Grosvenor, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* 5. fullstendige, rev. utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996, ISBN/ISSN: 88-7653-588-8

TEOL1220 - Nytestamentlig tekstarbeid

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE C

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad, og forutsetter innføringsemnet i gresk, TEOL1210. Emnet arbeider videre med nytestamentlig gresk grammatikk og med opparbeidelsen av et sentralt ordforråd. Dette skjer i rammen av lesning av tekster fra forskjelllige nytestamentlige litteraturturtyper: evangelielitteratur (Johannes- og Lukasevangeliet), apokalyptisk litteratur (Johannes´ åpenbaring), og paulinsk brevlitteratur (1. Korinterbrev).
Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Tekstutvalget i TEOL1220 (sammen med tekstene fra TEOL1210) er derfor identisk med de tekstene som inngår i de nytestamentlige emnene TEOL5210 og TEOL5220, og TEOL1220 (samt TEOL1210) representerer språkstudiedelen til dette nytestamentlige tekstemnet.

Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket også i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR-1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med NT511-04V Det nye testamente med gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR159-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1221 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- gjennomføre og bestå minst 4 av 5 oppgaver i løpet av semesteret. Disse vurderes med godkjent/ikke godkjent
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (TEOL1220) har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til klausurprøven, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Dersom studenten har ikke har bestått studiekravene, kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøven) gis anledning til å skifte til sekundært vurderingsalternativ, dvs. en 6 timers klausurprøve. Klausurprøven vurderes med karakter (A-F).
Tillatte hjelpemidler: Liste C

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om skriftsystemet og god kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, representert ved de fleste av de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnet NT512. Det vil si Luk 1,1-4; 1,26-56; 2,1-21; 3,1-22; 4,1-44; 6,20-7,23; 7,36-8,25; 22,1-24,53; 1 Kor 8-15; Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. ed. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7
- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1

- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1
- Bauer, Walter og Frederick William Danker, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* 3. utg./ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-226-03933-1
- Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* 6., völlig neu bearbeitete Aufl. utg./ed. Berlin: de Gruyter, 1988, s./p. XXVI, 1796 s, ISBN/ISSN: 3-11-010647-7
- Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament* Giessen: Tvg, 1994-1997 b./vol. 1-2
- Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick, *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995, ISBN/ISSN: 0-310-41030-4
- Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei, *Nytestamentlig gresk grammatikk* Ny utg., 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993
- Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers, *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980, ISBN/ISSN: 0-310-32050-x (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*6. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s./p. 82 bl.
- Sandvei, Bjørn Helge, *Gloseguide til det greske nytestamente* 4. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004
- Sandvei, Bjørn Helge, *Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske menighetsfakultet, 1998-2000 b./vol. 1-2, s./p. b.
- Sandvei, Bjørn Helge, *Glosekort til det greske nytestamente* Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003
- Sandvei, Bjørn Helge, *Kompendium til noen emner innen koinégresk grammatikk* Rev. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 2002
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament greek vocabulary* 3. utg./ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001, ISBN/ISSN: 1-58983-002-4
- Zerwick, Max og Mary Grosvenor, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* 5. fullstendige, rev. utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996, ISBN/ISSN: 88-7653-588-8

TEOL1221 - Gresk

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE C

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap studieretningen Det nye testamente - og går særskilt høsten 2007.
Emnet studeres normalt sammen med TEOL2210/NT510 Det nye Testamente 1 (10 studiepoeng) som er tekststudiedelen.
Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR 1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151 04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1210 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten i tilknytning til undervisningen:
- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (6 uker) som vurderes med «godkjent» / «ikke godkjent»,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ:
Primært vurderingsalternativ er klausurprøve (4 timer). Studiekravene må være oppfylt for å kunne gå opp til avsluttende vurdering. Emnet vurderes med karakter (A-F).
Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er klausurprøve (6 timer). Dersom studenten ikke får bestått mappevurdering kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før klausurprøve) gis anledning til å skifte til sekundær vurderingsform.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste C.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om skriftsystemet og kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å arbeide med vitenskapelige tekstutgaver av Det nye testamente,
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene TEOL2210/NT510 og TEOL5210/5220.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7
- Aland, Barbara, *The Greek New Testament* 4th rev. ed. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7
- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1
- Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* 27. rev. utg./ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993, ISBN/ISSN: 3-438-05100-1
- Bauer, Walter og Frederick William Danker, *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature* 3. utg./ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-226-03933-1

- Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur* 6., völlig neu bearbeitete Aufl. utg./ed. Berlin: de Gruyter, 1988, s./p. XXVI, 1796 s, ISBN/ISSN: 3-11-010647-7
- Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal, *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament* Giessen: Tvg, 1994-1997 b./vol. 1-2
- Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick, *The exhaustive concordance to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995, ISBN/ISSN: 0-310-41030-4
- Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei, *Nytestamentlig gresk grammatikk* Ny utg., 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 1996, ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, Barclay M., *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993
- Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers, *A linguistic key to the Greek New Testament* Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980, ISBN/ISSN: 0-310-32050-x (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Sandvei, Bjørn Helge, *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*6. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998, s./p. 82 bl.
- Sandvei, Bjørn Helge, *Gloseguide til det greske nytestamente* 4. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2004
- Sandvei, Bjørn Helge, *Kompendium til noen emner innen koinégresk grammatikk* Rev. utg./ed. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 2002
- Sandvei, Bjørn Helge, *Glosekort til det greske nytestamente* Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003
- Sandvei, Bjørn Helge, *Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente* Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske menighetsfakultet, 1998-2000 b./vol. 1-2, s./p. b.
- Van Voorst, Robert E., *Building your New Testament greek vocabulary* 3. utg./ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001, ISBN/ISSN: 1-58983-002-4
- Zerwick, Max og Mary Grosvenor, *A grammatical analysis of the Greek New Testament* 5. fullstendige, rev. utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996, ISBN/ISSN: 88-7653-588-8

TEOL1310 - Middelalderlatin

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

Dette er et tilbud til alle studenter som ønsker å erverve seg et elementært grunnlag for å kunne forstå latinske tekster fra middelalderen ved hjelp av oversettelser, tilegne seg kunnskap om de enkelte tekstenes brukssammenheng, skaffe seg en oversikt over latinens betydning i middelalderens litteratur, samt tilegne seg kjennskap til et omfang av de mest sentrale latinske termer knyttet til kirkerommet og dets inventar, liturgi og klosterliv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MAS1120 Middelalderlatin, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studentene skal
- innlevere to skriftlige arbeider (kvalifiseringsoppgaver) med et omfang på ca 200 ord hver til godkjenning hos faglærer.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1310 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til anvendelsen av latin i ulike litterære genrer gjennom et studium av et tekstutvalg med hjelp av oversettelser,
- elementær kunnskap i latinsk grammatikk,
- kjennskap til den latinske bibeloversettelsen (Vulgata), dens tilblivelse og betydning, elementær kjennskap til prinsipper for tekstkritikk,
- elementær kunnskap om latinens historie og kirkelige betydning i middelalderen frem til renessansen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *Versions of the New Testament: Latin* (Kompendium/Compendium), hentet 2007-05-15 fra http://www.skypoint.com/members/waltzmn/Versions.html#Latin
- Dyer, Joseph, *The Medieval mass and its music* (Kompendium/Compendium), hentet fra http://www.the-orb.net/encyclop/culture/music/orbdyer.html
- Eitrem, S., Egil Kraggerud og Bjørg Tosterud Danielsen, *Latinsk grammatikk* Bokmål[utg.], 3. utg./ed. Oslo: Aschehoug, 1996, ISBN/ISSN: 82-03-32251-4
- Härdelin, Alf, "Et utvalg" i:/in:/from: *Från hymn till skröna : medeltida litteratur i ny belysning* Stockholm: Natur och Kultur, 1989, redaktør Alf Härdelin, s./p. 31-54, 55-73, ISBN/ISSN: 91-27-01999-3 (Kompendium/Compendium)
- Janson, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Latin : kulturen, historien, språket* Oslo: Pax, 2006, s./p. 69-190?, ISBN/ISSN: 82-530-2891-1
- Mohrmann, Christine, "General characteristics of liturgical Latin" i:/in:/from: *Liturgical Latin : its origins and character* Washington, D.C.: The Catholic University of America Press, 1959, s./p. 60-90 (Kompendium/Compendium)
- Schumacher, Jan, *An elementary course in Medieval Latin : texts, commentaries, translations, glossaries, appendixes* Oslo: Unipub, 2003, ISBN/ISSN: 82-7477-130-3

TEOL1450 - Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv tar for seg en viktig strømning innenfor kristendommen i det 20. århundre. Den regnes gjerne som «den fjerde store gren» av den globale kirke, ved siden av den ortodokse, katolske og reformatoriske. Som trosfellesskap finnes pinsekristendommen over hele verden, men den vokser særlig sterkt i den ikke-vestlige del av verden. Dette emnet gir oversikt over framveksten av bevegelsenes historie fram til i dag og gir et overgripende bilde av hva som særpreger pentekostal tro som teologisk tradisjon.

Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at studentene knyttes til et bachelorløp i enten teologi eller kultur- og samfunnsfag - fordypning kristendom/RLE

Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut Fronter.

Studiepoengreduksjon

Med KRL 110 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

MÅL
Studentene skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om de sosiale, kulturelle og religiøse faktorer for pinsebevegelsens historiske framvekst og utvikling de siste 100 årene, både i nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kjennskap til pentekostal tro som globalt vekstfenomen og hvilke spesielle utfordringer denne trostradisjonen står overfor av teologisk, etisk og økumenisk art
- kjennskap til den karismatiske bevegelses historiske fremvekst og dens forhold til pinsebevegelsen
- evne til å reflektere over likheter og forskjeller mellom denne trostradisjonen og andre kirkers profil og særpreg

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Anderson, Allan, *An introduction to Pentecostalism : global charismatic Christianity* Cambridge: Cambridge University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-521-82573-3/0-521-53280-9
- Bloch-Hoell, Nils E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Pinsebevegelsen : en undersøkelse av pinsebevegelsens tilblivelse, utvikling og særpreg med særlig henblikk på bevegelsens utforming i Norge*Oslo: Universitetsforlaget, 1956, s./p. 10-35, 110-138 (Kompendium/Compendium)
- Cox, Harvey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fire from heaven : the rise of pentecostal spirituality and the reshaping of religion in the twenty-first century* London: Cassell, 1996, s./p. 81-122, 299-321, ISBN/ISSN: 0-304-33698-x
- Hegertun, Terje, "Pinsebevegelsen og økumenikk" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* Trondheim: Ta pir akademisk forl., 2008, redaktør Kjell Olav et al. ,Sannes, s./p. 155-164, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium/Compendium)
- Jonson, Jonas, "Den fjerde kyrkan" i:/in:/from: *Ekumenik på världens villkor : Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 127-144, ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4
- Lie, Geir, "Norsk karismatisk fornyelse - en kortfattet historikk" i:/in: *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* 7, nr./issue 1 (2008), s./p. 63-77, ISBN/ISSN: 1502-9700 (Kompendium/Compendium)

- Lie, Geir, "Helbredelse ved tro : fra Möttlingen til Tulsa - et historisk overblikk" i:/in: *Refleks : med karismatisk kristendom i fokus* 1, nr./issue 2 (2002), s./p. 3-19, ISBN/ISSN: 1502-9700 (Kompendium/Compendium)
- Miller, Donald E. og Tetsunao Yamamori, "Et utvalg" i:/in:/from: *Global Pentecostalism : the new face of Christian social engagement* Berkeley: University of California Press, 2007, s./p. 15-38, ISBN/ISSN: 0520251938/0520251946/9780520251939/9780520251946 (Kompendium/Compendium)
- Synan, Vinson, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Holiness-Pentecostal tradition : charismatic movements in the twentieth century* 2. utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s./p. 22-106, 129-166, 187-298, ISBN/ISSN: 0-8028-4103-1

TEOL1451 - Pentekostal dogmatikk og spiritualitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL1510 - Innføring i praktisk teologi: Kirkekunnskap og trosformidling

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi- lavere grad.
Emnet gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.
Emnet består av fire delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (4 sp), B. Trosformidling (3 sp), C. Identitet og spiritualitet (2 sp) og D. MPU: Muntlighet og personlig uttrykk (1 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT201 Kirkekunnskap reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT501 Kirkekunnskap, trosformidling, reduseres dette emnet med 10 sp
Med TEOL1540 Kirkekunnskap reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT171 Kirkekunnskap, trosformidling, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og ekskursjoner:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå en kortprøve (1 1/2 timer) knyttet til delemne A,
- observere tre gudstjenester og skrive en observasjonsrapport (1000-1500 ord) knyttet til disse,
- delta i et gruppearbeid med presentasjon og rapport (1000-1500 ord) knyttet til delemnene B og D
- skrive en faglig oppgave (1000-1500 ord) knyttet til delemne C,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (4 SP)

Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet.

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon
- kjennskap til grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst
- kjennskap til Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk
- kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner
- kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring
- kjennskap til diakonale arbeidsformer, med hovedvekt på diakoni i lokalmenigheten
- MPU: kjennskap til observasjon som metode og evne til å observere samhandling

DELEMNE B. TROSFORMIDLING (3 SP)
Formidling av kristen tro er en sentral del av kirkens oppgave. Men hva vil det egentlig si å formidle tro? Emnet vil gi en prinsipiell basis for hva trosformidling er og kunnskap om hvordan tro formidles gjennom undervisning, forkynnelse og diakoni. Et særlig fokus vil bli gitt på trosformidling overfor ungdom. Emnet vil også gi et utgangspunkt for arbeidet med egen formidling og for å vurdere og bruke ulike formidlingsformer.

MÅL
Studenten skal ha:
- kunnskap om grunnleggende pedagogiske og teologiske aspekter ved trosformidling,
- kjennskap til ulike arenaer og metoder for trosformidling,
- kunnskap om ulike prinsipper og metoder i kirkelig ungdomsarbeid,
- MPU: evne til å formidle
- MPU: evne til å bruke forskjellige bibellesemetoder

DELEMNE C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 SP)
Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og troserfaring.
Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring,
- kjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling,
- kjennskap til vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
- evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

DELEMNE D. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)
Studiene innenfor MPU tar sikte på integrering av studentenes kunnskap og erfaring i et troverdig og helhetlig personlig uttrykk, og har som overordnet mål å dyktiggjøre studentene til praktisk utøvende formidling. Faget inngår på ulike måter i alle delemnene i TEOL1510. På dette første nivået skal studentene få en grunnleggende innføring i muntlig formulering og formidling, prøvet i et praksisbasert gruppearbeid med presentasjon innenfor delemne B, trosformidling.
Arbeidsformen er undervisning i seminarform og øvelse under instruksjon i større og mindre grupper og individuell coaching. Oppsatt litteratur deles ut til studiemålene i undervisningen/legges ut på ClassFronter.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å forme et personlig uttrykk gjennom kroppsspråk, stemmebruk og fortellingsteknikk
- kunnskap om muntlighet som form og de utrykksmidler det personlige uttrykket har til rådighet
- evne til å vurdere eget uttrykk og ferdighetsnivå
- evne til å omarbeide skriftlig manus til muntlig form

Merknad til litteraturlisten
I delemne C skal det i tillegg til den oppførte litteraturen velges 140 sider fra litteraturen som er listet i den supplerende litteraturlisten.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4391-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Nordstokke, Kjell, *Det dyrebare mennesket : diakoniens grunnlag og praksis* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0905-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 27-100, ISBN/ISSN: 82-7634-290-6

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Årbok for Den norske kirke* Siste utg./ed. Oslo: Kirkens informasjonstjeneste,
- Asheim, Ivar, "Kirke, menighet og fromhetsliv" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 273-299, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i:/in:/from: *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s./p. 11-44, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4 (Kompendium/Compendium)
- Christoffersen, Svein Aage, "Solidaritet og frigjøring" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, redaktør Svein Aage Christoffersen, s./p. 233-254, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8
- Hegstad, Harald og Pål Repstad, "Hvor kristen er folkekirken? : om folkekirkelighet og ritualer" i:/in:/from: *Tallenes tale 2002 : perspektiver på statistikk og kirke* Trondheim: Tapir, 2002, s./p. S. 13-30, ISBN/ISSN: 82-519-1821-9
- Hegstad, Harald, "Ekklesiologi mellom teori og praksis" i:/in:/from: *Teologi for kirken : festskrift til professor dr.theol. Torleiv Austad på 65-årsdagen* [Oslo]: Verbum, 2002, redaktør Jan-Olav Henriksen, s./p. 171-180, ISBN/ISSN: 82-543-0920-5 (Kompendium/Compendium)
- Moltmann, Jürgen, "The diaconal church in the context of the kingdom of God" i:/in:/from: *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, redaktør Theodore Runyon, s./p. 21-36, ISBN/ISSN: 0-687-17360-4

- Nordstokke, Kjell, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensvid tjeneste : en innføring i internasjonal diakoni* Oslo: Verbum, 1994, s./p. 11-19, 102-119, ISBN/ISSN: 82-543-0640-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Kap. 2-4" i:/in:/from: *"-til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke* Oslo: Statens forvaltningstjeneste Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 17-50, ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kompendium/Compendium)
- Barsnes, Hilde, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vil du meg noe? : forkynnelse for ungdom* Oslo: Iko, 2004, s./p. 89-132, ISBN/ISSN: 82-7112-617-2
- Birkedal, Erling, "Pedagogiske utfordringer" i:/in:/from: *Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder* Trondheim: Tapir, 2001, s./p. 219-236, ISBN/ISSN: 82-519-1667-4 (Kompendium/Compendium)
- Harbo, Sigmund, "Fortell dine barn" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (1993), s./p. 22-27, ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag, "Hva er kirkelig undervisning?" i:/in: *Prismet* 51, nr./issue 2 (2000), s./p. 55-60, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Skrunes, Njål, "Læringsmiljø i nytestamentlig tid" i:/in:/from: *Fortell dem og lær dem!* Bergen: NLA-forl., 1997, s./p. 56-65, ISBN/ISSN: 82-7468-048-0 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Berntsen, Heidi Tanum og Kristin Solli Schøien, "Et utvalg" i:/in:/from: *Når skoen trykker : om tro og troverdighet* Oslo: IKO-forlag, 1994, s./p. 4-62, 94-107, ISBN/ISSN: 82-7112-376-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, Leif Gunnar, "Forankring og tilblivelse : om bearbeiding av egen livserfaring gjennom troshistoriefortelling" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 20, nr./issue 2 (2000), s./p. 96-113, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Solberg, Karen Sidsel, "Trosfortellingenes betydning i sjelesorgen" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 22, nr./issue 2 (2002), s./p. 85-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Bergstrand, Göran, "Kap. 3,4,5" i:/in:/from: *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* 2. omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-526-2967-8

Eller:/Or:

- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Ny rev. utg./ed. Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001, ISBN/ISSN: 0-8192-1888-x

Eller:/Or:

- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1

Eller:/Or:

- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

Eller:/Or:

- Benner, David, *The gift of being yourself : the sacred call to self-discovery* Trowbridge: Eagle Publishing, 2004, ISBN/ISSN: 9780863476112

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, Göran, *Från naivitet till naivitet : om James W. Fowlers modell för trons utveckling* Stockholm: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 91-526-1689-4
- Fowler, James W., *Faith development and pastoral care* Philadelphia: Fortress, 1987, ISBN/ISSN: 0-8006-1739-8
- Nouwen, Henri J. M., *The living reminder : service and prayer in memory of Jesus Christ* San Francisco, Calif.: Harper, 1981, ISBN/ISSN: 0-86683-915-1
- Nouwen, Henri J. M., *Reaching out : the three movements of the spiritual life* New York: Image Books, 1986, ISBN/ISSN: 0-385-23682-4
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1468-9
- Parks, Sharon og Craig Dykstra, *Faith development and Fowler* Birmingham, Al.: Religious Education Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-89135-056-x

TEOL1540 - Kirkekunnskap, spiritualitet og identitet med praksis

Emneansvarlig:	Kristin Moen Saxegaard (Kristin.M.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro.
Emnet gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.
Emnet er organisert i tre delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (5 sp), B. Praksisstudium (3 sp), C. Identitet og spiritualitet (2 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT201 04V Kirkekunnskap.. reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT171 04V Kirkekunnskap.. reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT501 04V Kirkekunnskap.. reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT101 04V Kirkekunnskap.. reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen, skal studenten:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen
- bestå en kortprøve (1 1/2 timer) knyttet til delemne A
- få godkjent to refleksjonsnotater levert innen fastsatt frist knyttet til delemnene A og C
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i forelesninger, seminarform, øvelser, selvstudium og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for PT101 og i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1540 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (5 SP)
Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet, slik den fremstår i dag. I forlengelsen av TE111 skal dette gi studentene et godt grunnlag for selvstendig og strategisk praktisk-teologisk arbeid med ekklesiologiske og diakonale spørsmål knyttet til kirkens møte med ungdom.

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon
- kjennskap til grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst
- kjennskap til Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk
- kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner
- kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring
- kjennskap til diakonale arbeidsformer, med hovedvekt på ungdomsdiakoni i lokalmenigheten

B. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i TEOL1740, TEOL1540 , TEOL2540 og TEOL2541 (forberedes i TEOL1640 og avsluttes i TEOL2542) og har sin har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over tre semester, og denne finner sted i et

ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, og i særlig grad sin egen rolle som ungdomsleder samt menighetens profil og kontekst.

MÅL
Studenten skal ha
- evne til kartlegging av egne læringsbehov og en utarbeiding av tjenlige læringsmål for praksis,
- evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder, særlig i lys av delemne C,
- evne til å nyttiggjøre seg veiledning som gis i tilknytning til praksis,
- evne til å reflektere over praksismenighetens ekklesiologiske egenart og kirkelige kontekst (bade i lokalmiljøet og i bispedømmet).

Se forøvrig «Informasjonshefte for praksis UKT».

C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 SP)
Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og troserfaring. Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring,
- kjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling,
- kjennskap til hovedelementer i vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
- evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

Merknad til litteraturlisten
I delemne C skal det i tillegg til den oppførte litteraturen velges 140 sider fra litteraturen som er listet i den supplerende litteraturlisten.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Brodd, Sven Erik, "Diakonin genom kyrkans historia : fem ecklesiologiska modeller" i:/in:/from: *Diakonins teologi* Stockholm: Verbum, 1997, s./p. 11-44, ISBN/ISSN: 91-526-2521-4 (Kompendium/Compendium)
- Fagermoen, Tron, "En kropp - mange lemmer : diakoni som inkluderende fellesskapsarbeid " i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, redaktør Norheim, Bård Eirik Hallesby, et al., s./p. 129-133, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Fauske, Ann-Kristin, "Kap. 2-8" i:/in:/from: *Mer enn ord : ungdomsdiakoni i praksis* Oslo: IKO-forl., 2003, s./p. 21-27, 38-133, ISBN/ISSN: 82-7112-672-5
- Hegstad, Harald, *Kirke i forandring : fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke* Oslo: Luther, 1999, ISBN/ISSN: 82-531-4391-5 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Nordstokke, Kjell, *Det dyrebare mennesket : diakoniens grunnlag og praksis* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0905-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Repstad, Pål, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart* 2. utg./ed. Kristiansand: Høyskoleforl., 2000, s./p. 27-100, ISBN/ISSN: 82-7634-290-6

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Årbok for Den norske kirke* Siste utg./ed. Oslo: Kirkens informasjonstjeneste,
- Asheim, Ivar, "Kirke, menighet og fromhetsliv" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 273-299, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Christoffersen, Svein Aage, "Solidaritet og frigjøring" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, redaktør Svein Aage Christoffersen, s./p. 233-254, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8
- Hegstad, Harald og Pål Repstad, "Hvor kristen er folkekirken? : om folkekirkelighet og ritualer" i:/in:/from: *Tallenes tale 2002 : perspektiver på statistikk og kirke* Trondheim: Tapir, 2002, s./p. S. 13-30, ISBN/ISSN: 82-519-1821-9
- Hegstad, Harald, "Ekklesiologi mellom teori og praksis" i:/in:/from: *Teologi for kirken : festskrift til professor dr.theol. Torleiv Austad på 65-årsdagen* [Oslo]: Verbum, 2002, redaktør Jan-Olav Henriksen, s./p. 171-180, ISBN/ISSN: 82-543-0920-5 (Kompendium/Compendium)
- Moltmann, Jürgen, "The diaconal church in the context of the kingdom of God" i:/in:/from: *Hope for the church : Moltmann in dialogue with practical theology* Nashville, Tenn.: Abingdon, 1979, redaktør Theodore Runyon, s./p. 21-36, ISBN/ISSN: 0-687-17360-4
- Nordstokke, Kjell, "Et utvalg" i:/in:/from: *Verdensvid tjeneste : en innføring i internasjonal diakoni* Oslo: Verbum, 1994, s./p. 11-19, 102-119, ISBN/ISSN: 82-543-0640-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, Leif Gunnar, "Forankring og tilblivelse : om bearbeiding av egen livserfaring gjennom troshistoriefortelling" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 20, nr./issue 2 (2000), s./p. 96-113, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)

- Solberg, Karen Sidsel, "Trosfortellingenes betydning i sjelesorgen" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* 22, nr./issue 2 (2002), s./p. 85-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Bergstrand, Göran, "Kap. 3,4,5" i:/in:/from: *En illusion och dess utveckling : om synen på religion i psykoanalytisk teori* 2. omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 91-526-2967-8

Eller:/Or:
- Leech, Kenneth, *Soul friend : spiritual direction in the modern world* Ny rev. utg./ed. Harrisburg, Pa.: Morehouse, 2001, ISBN/ISSN: 0-8192-1888-x

Eller:/Or:
- Nouwen, Henri J. M., *Å søke en helhet : de tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* Oslo: Verbum, 2006, ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1

Eller:/Or:
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

Eller:/Or:
- Benner, David, *The gift of being yourself : the sacred call to self-discovery* Trowbridge: Eagle Publishing, 2004, ISBN/ISSN: 9780863476112

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bergstrand, Göran, *Från naivitet till naivitet : om James W. Fowlers modell för trons utveckling* Stockholm: Verbum, 1990, ISBN/ISSN: 91-526-1689-4
- Fowler, James W., *Faith development and pastoral care* Philadelphia: Fortress, 1987, ISBN/ISSN: 0-8006-1739-8
- Nouwen, Henri J. M., *The living reminder : service and prayer in memory of Jesus Christ* San Francisco, Calif.: Harper, 1981, ISBN/ISSN: 0-86683-915-1
- Nouwen, Henri J. M., *Reaching out : the three movements of the spiritual life* New York: Image Books, 1986, ISBN/ISSN: 0-385-23682-4
- Olivius, Anders, *Handbok för själavård och bikt : en bok om skuld och förlåtelse* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1468-9
- Parks, Sharon og Craig Dykstra, *Faith development and Fowler* Birmingham, Al.: Religious Education Press, 1986, ISBN/ISSN: 0-89135-056-x

TEOL1541 - Kirkekunnskap, spiritualitet og identitet med praksis

Emneansvarlig: Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro.
Emnet gir en grunnleggende innføring i fagfeltet praktisk teologi og i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.
Emnet er organisert i tre delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (5 sp), B. Praksisstudium (1 sp), C. Identitet og spiritualitet (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen, skal studenten: ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningenbestå en kortprøve (1 1/2 timer) knyttet til delemne A få godkjent et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) knyttet til delemne Afå godkjent to refleksjonsnotater (1000-1500 ord) knyttet til delemne C Gjennomføre og få godkjent praksisforberedende oppgaver.delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
Arbeidsform og organisering:
Undervisning i forelesninger, seminarform, øvelser, selvstudium og praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1541 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (5 SP)
Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet, slik den fremstår i dag. I forlengelsen av TEOL1740 skal dette gi studentene et godt grunnlag for selvstendig og strategisk praktisk-teologisk arbeid med ekklesiologiske og diakonale spørsmål knyttet til kirkens møte med ungdom.

MÅL
Studenten skal ha kunnskap om en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon kjennskap til grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst kjennskap til Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring kjennskap til diakonale arbeidsformer, med hovedvekt på ungdomsdiakoni i lokalmenigheten

B. PRAKSIS I MENIGHET (1 SP)
Ett av modulens ti studiepoeng vil handle om praksisforberedelse. Studentene skal bl.a. gjøre seg kjent i praksismenigheten og utføre noen enkle praksisforberedende oppgaver.

C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 SP)
Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og troserfaring. Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.

MÅL
Studenten skal ha kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring, kunnskap om problemstillinger knyttet til Gudstroen i møte med lidelsenkjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling, kjennskap til hovedelementer i vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

Merknad til litteraturlisten
I delemne C skal det i tillegg til den oppførte litteraturen velges 140 sider fra litteraturen som er listet i den supplerende litteraturlisten.

TEOL1545 - Ledelse og medarbeiderskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor Ungdom, kultur og tro.
TEOL1545 gir en innføring i organisasjon og ledelse, frivillighet og medarbeiderskap og behandler tema som organisasjonsteori, betydningen av organisasjonskultur, endringsledelse, organisasjonsutvikling og ulike typer lederskap. Selv om det vil bli benyttet mye generell ledelseslitteratur, vil modulen også fokusere på det spesifikke ved lederskap i en kirkelig kontekst. Kurset vil også ta opp betydningen av kjønn når det gjelder rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap. Det vil videre bli arbeidet med å utvikle studentenes ferdigheter når det gjelder å lede ulike former for prosjektarbeid, inkl. prosessen med å gå fra en visjon til et oppnådd mål.

Viktigheten av motivasjon og oppfølging av frivillige medarbeidere og andre ledere vil også bli vektlagt. Videre vil kurset ta for seg frivillighet både i kirkelig og allmenn sammenheng med vekt på vår norske kontekst. Herunder kommer tema som forskjell på fulltidsansatte og frivillige, samarbeid mellom det offentlige og frivillige organisasjoner og dugnadsånd. Kurset vil dessuten gi en innføring i teamledelse og teamarbeid, inkludert samarbeid i stab samt gi studentene kjennskap til konfliktløsning i kirkelig kontekst.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT115 Ledelse og medarbeiderskap i kirken reduseres dette emnet med 5 stp
Med PT114 Ledelse og medarbeiderskap reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75%) i undervisningen

- delta i et gruppearbeid med presentasjon

- få godkjent et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist

- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

TEOL1545 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha
oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha god kunnskap om menighetsledelse og evne til å drive leder- og medarbeiderutvikling, god kunnskap om og ferdigheter i teamledelse og samarbeid i stab, god kunnskap om konfliktløsning i kirkelig sammenheng, god kunnskap om og ferdigheter i prosjektarbeid og prosjektledelse, kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på organisasjon og ledelse, kunnskap om den betydningen kjønn har for rekruttering av ledere og utøvelse av lederskapkunnskap om arbeid med frivillige både i kirke og andre sammenhengerkjennskap til religiøs sekterisme

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konflikter i kirken : en artikkelsamling om forståelse, håndtering og forebygging av konflikter* Oslo: Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon, 2002, redaktør Frank Grimstad, s./p. 6-43, 88-99, 116-124, 150-163
- Askeland, Harald, "Lederskap og kjønn - generelle og kirkelige perspektiv" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling*

Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 144-160, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0 (Kompendium/Compendium)
- Askeland, Harald, "Innføring i kirkelig organisering og ledelse" i:/in:/from: *MF kompendium* ????, nr./issue ????, s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Eriksen, Dag-Håkon, *ActaPROSESS : for dere som vil noe mer!, finn ut hvor dere vil, og hvordan dere kan komme dit!* Oslo: Normisjon, 2004, s./p. 10 (Kompendium/Compendium)
- Fischer, Grete og Nils Sortland, "Et utvalg" i:/in:/from: *Innføring i organisasjonspsykologi* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 5-11, 111-246, ISBN/ISSN: 82-518-4058-9
- Halldorf, Peter, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ånd og bokstav : den smale veien mellom fanatisme og forfall* Oslo: Luther, 2006, s./p. 9-69, ISBN/ISSN: 82-531-4490-3
- Hegstad, Harald, "Hva er menighetsutvikling, og hvorfor behøves det?" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* , nr./issue 1 (2003), s./p. 4-9, ISBN/ISSN: 0800-6857 *
- Hougsnæs, Marit Halvorsen, "Legitimitet som leder i kirken" i:/in:/from: *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, s./p. 77-92, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Kaufman, Tone Stangeland, "Should I stay or should I go? : er Indremisjonen et blivende sted for kvinner som ønsker seg en lederstilling?" i:/in: *Ung teologi* 34, nr./issue 3 (2001), s./p. 7-22, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Kvande, Elin og Bente Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nye kvinneliv : kvinner i menns organisasjoner* Oslo: Ad notam, 1993, s./p. 19-50, ISBN/ISSN: 82-417-0035-0 (Kompendium/Compendium)
- Repstad, Pål, "Jakten på det frivilliges egenart" i:/in:/from: *Den lokale velferdsblanding : når offentlige og frivillige skal samarbeide* Oslo : Universitetsforl., 1998, redaktør Pål Repstad, s./p. 13-35, ISBN/ISSN: 82-00-45025-2 *
- Skjevesland, Olav, *Morgendagens menighet : ledelse og livsform* [Oslo]: Verbum, 1998, ISBN/ISSN: 82-543-0793-8
- Sveinall, Arne Tord, "Et utvalg" i:/in:/from: *Troende til litt av hvert : om religiøs sekterisme og sjelesorg* [Oslo]: Verbum, 2000, s./p. 9-33, ISBN/ISSN: 82-543-0868-3 (Kompendium/Compendium)
- Westhagen, Harald og Ole Faafeng, "Kap. 1-9" i:/in:/from: *Prosjektarbeid : utviklings- og endringskompetanse* 5. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s./p. 13-172, ISBN/ISSN: 82-05-30539-0

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Askeland, Harald, *Ledelse i kirken : artikkelsamling* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, 2003, ISBN/ISSN: 82-7991-506-0
- Gjerp, D., "Konflikt og konflikthåndtering i kirken" i:/in:/from: *Prest og ledelse* Oslo: Verbum, 2000, redaktør Morten Huse, s./p. 355-372, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0
- Jørgensen, Knud, *Visjon og hverdag : lederskap i misjon og menighet* Oslo: Verbum, 1991, ISBN/ISSN: 82-543-0514-5
- Kaufman, Tone Stangeland, "Jeg har bare blitt godt behandlet som kvinne jeg, MEN ... : en presentasjon av fire former for kjønnsordnede prosesser" i:/in: *Ung teologi* 35, nr./issue 2 (2002), s./p. 51-64, ISBN/ISSN: 0333-340x
- Sahlin-Andersson, Kerstin og Anders Söderholm, *Beyond project management : new perspectives on the temporary-permanent dilemma* Malmö Oslo: Liber : Abstrakt, 2002, ISBN/ISSN: 91-47-06403-x/87-630-0107-1
- Torkelsen, Terje, *Når mennesker krenkes : helsefarlige personalkonflikter i kirken* [Oslo]: Genesis, 1998, ISBN/ISSN: 82-476-0054-4

TEOL1640 - Innføring i kristent ungdomsarbeid

Emneansvarlig:	Kristin Moen Saxegaard (Kristin.M.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro.

Emnet har som mål å gi god kunnskap om kristent ungdomsarbeid som arbeidsform. Det tar for seg ungdoms utviklingsfaser, sosialisering og identitetsdannelse, og noen spesielle tema relatert til ungdomstiden.
Emnet fokuserer også på ungdomslederens personlige utvikling, og har som mål å gi studentene ressurser til økt selvinnsikt og modning, og å dyktiggjøre dem til å kunne forstå og håndtere ungdomstidens spesielle utfordringer. Ett av emnets ti studiepoeng er satt av til praksisforberedelse. Studentene skal blant annet gjøre seg kjent i praksismenigheten og utføre noen enkle praksisforberedende oppgaver.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen, skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) på undervisningen (inkludert obligatorisk introduksjonstur)
- få godkjent et refleksjonsnotat (500-800 ord) levert innen en fastsatt frist
- bestå en kortprøve (1 1/2 time) relatert til pensumlitteraturen. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve èn ny gang
- gjennomføre og få godkjent praksisforberedende oppgaver
- få godkjent utkast til oppgaveinnledning, levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

TEOL1640 har faglig oppgave som vurderingsform. For at oppgaven skal kunne leveres inn må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt
studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om noen temaer relatert til ungdomstiden
- kjennskap til nytestamentlig materiale om nådegaver og menighetsledelse
- kjennskap til ulike verktøy for arbeid med personlig utvikling og nådegaver
- god kunnskap om ungdomslederens person og rolle i ungdomsarbeidet
- god kunnskap om de personlige utfordringer en møter som ungdomsleder
- god kunnskap om betydningen av lederens eget fromhetsliv
- god kunnskap om ungdoms utviklingsfaser, sosialisering og identitetsdannelse

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til den oppsatte litteraturen velges det ut i samråd med faglærer ca. 100 sider av den supplerende litteraturen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg tror jeg er lykkelig- : ung tro og hverdag* Oslo: Kloster forl., 2007, redaktør Morten Holmqvist, s./p. 124-133, ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9
- Breivik, Gunnar, "Sug i magen" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 278-290 (Kompendium/Compendium)

- Dean, Kenda Creasy og Ron Foster, "Et utvalg" i:/in:/from: *The godbearing life : the art of soul tending for youth ministry* Nashville, Tenn.: Upper Room Books, 1998, s./p. 25-102, ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Engedal, Leif Gunnar, "Huden og sansene : menneskets seksualitet i spenningen mellom livsutfoldelse og ødeleggelse" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 265-277 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen, "Kap. 1,3,5-7, 9-19" i:/in:/from: *Barne- og ungdomspsykologi* 4. utg./ed. Oslo: Gyldendal akademisk, 2000, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-417-1098-4
- Jansvik, Eva Marie, "Den vanskelige balansekunsten : - ungdomsarbeiderens utfordring med å leve i balanse mellom jobb og hvile" i:/in: *Ung teologi* 39, nr./issue 3 (2006), s./p. 5-16, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Kleiven, Tormod, "Sexualitet : hvordan være en veileder for unge mennesker?" i:/in: *Ung teologi* 40, nr./issue 1 (2007), s./p. 39-46, ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium/Compendium)
- Norheim, Bård Eirik Hallesby, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 29-72, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Nouwen, Henri J. M., *To og to ble vi sendt : tanker om kristent lederskap* Oslo: Verbum, 1994, ISBN/ISSN: 82-543-0667-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Pedersen, Willy, "Kap. 1-2, 8-9" i:/in:/from: *Bittersøtt : ungdom, sosialisering, rusmidler* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2006, s./p. 11-49, 165-198, ISBN/ISSN: 82-15-01057-1/978-82-15-01057-1
- Skjevesland, Olav, "Kap. IV" i:/in:/from: *Levende kirke : om nådegaver, tjenester og menighetsbygging* Oslo: Luther, 1984, s./p. ikke oppgitt., ISBN/ISSN: 82-531-7421-7 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Grevbo, Tor Johan S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Det fir-foldige menneske : et personlighetsspeil til sjelesørgerisk bruk* Oslo: Luther Forlag, 1983, s./p. 39-154, ISBN/ISSN: 82-531-7395-4
- Hallesby, O., *Temperamentene i kristelig lys* Oslo: Lunde, 2001, ISBN/ISSN: 82-520-3316-4
- Malm, Magnus, *Veivisere : en bok om kristent lederskap* Oslo: Nye Luther forl., 1991, ISBN/ISSN: 82-531-7536-1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Riso, Don Richard og Russ Hudson, *Discovering your personality type : the essential introduction to enneagram* Rev. utg./ed. Boston: Houghton Mifflin, 2003, ISBN/ISSN: 0-618-21903-x
- Rohr, Richard og Andreas Ebert, *Sjelens 9 ansikter : enneagrammet - et redskap til personlig vekst* Oslo: Verbum, 1993

TEOL1740 - Ungdom, kirke og misjon med praksis

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet for bachelor i ungdom, kultur og tro

TEOL1740 fokuserer på ungdom og ungdomsarbeid som en spesiell kontekst for teologisk arbeid. I denne kontekst reises problemstillinger både relatert til ungdom som en viktig gruppe i den kristne menighet, og ungdomsarbeid som en vesentlig side ved kirkens oppdrag. Emnet fokuserer imidlertid videre enn ungdomsarbeid og spør også hvordan ungdom kan være en del av kirken og bidra til dens totale oppdrag i misjon og menighetsbygging.

I TEOL1740 stilles tre hovedspørsmål: Hva vil det si å være kirke? Hva innebærer kirkens misjonsoppdrag? Hvilken betydning har ungdom i kirke og misjon, både hva angår egen tjeneste misjon og som målgruppe for misjon?

Emnet er organisert i to delemner: A.Ungdom, kirke og misjon (7 sp), B. Praksisstudium i menighet (3 sp). Delemnene A studeres integrert med delemne B, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng. Praksis vil være både observerende, reflekterende og deltakende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TEOL1741 Ungdom, ... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- delta på en studietur av ca. én ukes varighet. Studenten kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg
- få godkjent en studietursrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist. Studenter som etter søknad bytter ut studieturen med et likeverdig opplegg, skal skrive en tilsvarende rapport fra det alternative opplegget
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- delta i PT-gruppe
- ha godkjent frammøte (minst 75%) i undervisningen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1740 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

A. UNGDOM, KIRKE OG MISJON (7 SP)
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om 'ungdomsteologi' og ungdom som kulturell kontekst for kirke og misjon
- kunnskap om historisk bakgrunn for kristent ungdomsarbeid
- kunnskap om kirkelige embetssyn og det allmenne prestedømmes teologi
- kunnskap om ulike praktiske former og teoretiske modeller for ungdomsarbeid
- kunnskap om nyere retninger innenfor kirketenkning
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perpektiv på ungdomsarbeid
- god kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi

B. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Studenten skal etter fullført emne ha
- evne til å reflektere inn ekklesiologisk og missiologisk teori i møte med praksis
- kartlegge egne læringsbehov og utarbeide tjenlige læringsmål for praksis,
- ha evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 15-17, 44-64, 173-186, 242-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 13-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9
- "Et utvalg" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr./issue 3 (2005), s./p. 131-162, 189-199 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 21-38 (Kompendium/Compendium)
- Church of England . Mission and Public Affairs Council, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mission-shaped Church : church planting and fresh expressions of church in a changing context* London: Church House Publishing, 2004, s./p. 43-124, ISBN/ISSN: 0-7151-4013-2
- Hegstad, Harald, "Presten og de andre : ekklesiologiske perspektiver" i:/in:/from: *Prest og ledelse* Oslo: Verbum, 2000, redaktør Morten Huse, s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0 (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, *Kirkens oppdrag og tjenester : embetssyn og det allmenne prestedømmets teologi* Upublisert, 2008 (Kompendium/Compendium)
- Senter, Mark H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Four views of youth ministry and the church : inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties, 2001, s./p. IX-XIX, ISBN/ISSN: 0-310-23405-0 (Kompendium/Compendium)
- Ulstein, Jan Ove, "Ungdom i rørsle : nokre trekk frå det kristelege ungdomsarbeidet si historie i Noreg" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* 2004 b./vol. 1, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 11-42, ISBN/ISSN: 82-519-2020-5/978-82-519-2020-9 (Kompendium/Compendium)
- Østergaard, Søren og Thomas Willer, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg tror på det hele - Gud, skæbnen og de syv bud* Frederiksberg: Unitas, 2004, s./p. 9-174

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Cray, Graham, *Youth congregations and the emerging church* Cambridge: Grove Books, 2002, ISBN/ISSN: 1-85174-491-6 (Kompendium/Compendium)
- Frost, Michael og Alan Hirsch, "Et utvalg" i:/in:/from: *The shaping of things to come : innovation and mission for the 21st-century church* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2003, s./p. 3-146, ISBN/ISSN: 1-56563-659-7
- Gibbs, Eddie og Ryan K. Bolger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Emerging churches : creating Christian community in postmodern cultures* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 15-46, ISBN/ISSN: 0-8010-2715-2
- Rasmussen, Rune, *Misjonerende menighet : lokal menighetsutvikling i en global kirke* Oslo: Verbum, 2004, ISBN/ISSN: 82-543-0990-6
- Senter, Mark H., *Four views of youth ministry and the church : inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties, 2001, ISBN/ISSN: 0-310-23405-0
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s./p. 2-98, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5

TEOL1741 - Ungdom, kirke og misjon

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår (Uregelmessig)
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet for bachelor i ungdom, kultur og tro

TEOL1741 fokuserer på ungdom og ungdomsarbeid som en spesiell kontekst for teologisk arbeid. I denne kontekst reises problemstillinger både relatert til ungdom som en viktig gruppe i den kristne menighet, og ungdomsarbeid som en vesentlig side ved kirkens oppdrag. Emnet fokuserer imidlertid videre enn ungdomsarbeid og spør også hvordan ungdom kan være en del av kirken og bidra til dens totale oppdrag i misjon og menighetsbygging.

I TEOL1741 stilles tre hovedspørsmål: Hva vil det si å være kirke? Hva innebærer kirkens misjonsoppdrag? Hvilken betydning har ungdom i kirke og misjon, både hva angår egen tjeneste misjon og som målgruppe for misjon?

Emnet gir til sammen 10 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TEOL1740 Ungdom, ... reduseres dette emnet med 10 sp.

Studiekrav

- delta på en studietur av ca. én ukes varighet. Studenten kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg
- få godkjent en studieturs rapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist. Studenter som etter søknad bytter ut studieturen med et likeverdig opplegg, skal skrive en tilsvarende rapport fra det alternative opplegget
- få godkjent et refleksjonsnotat (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- ha godkjent frammøte (minst 75%) i undervisningen
- delta i PT-gruppe
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet (TEOL1741) har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om ekklesiologi og ekklesiologiske perspektiv på ungdomsarbeid
- god kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi
- kunnskap om 'ungdomsteologi' og ungdom som kulturell kontekst for kirke og misjon
- kunnskap om den historiske bakgrunn for ungdomsarbeid
- kunnskap om kirkelig embetssyn og det allmenne prestedømmes teologi
- kunnskap om ulike praktiske former og teoretiske modeller for ungdomsarbeid
- kunnskap om nyere retninger innenfor kirketenkning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 15-17, 44-64, 173-186, 242-261, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 13-92, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9
- "Et utvalg" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr./issue 3 (2005), s./p. 131-162, 189-199 (Kompendium/Compendium)
- Aadnanes, Per M., "Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* Oslo: Tapir, 2004 b./vol. 2, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 21-38 (Kompendium/Compendium)
- Church of England . Mission and Public Affairs Council, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mission-shaped Church : church planting and fresh expressions of church in a changing context* London: Church House Publishing, 2004, s./p. 43-124, ISBN/ISSN: 0-7151-4013-2
- Frost, Michael og Alan Hirsch, "Et utvalg" i:/in:/from: *The shaping of things to come : innovation and mission for the 21st-century church* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2003, s./p. 3-107, ISBN/ISSN: 1-56563-659-7
- Gibbs, Eddie og Ryan K. Bolger, "Et utvalg" i:/in:/from: *Emerging churches : creating Christian community in postmodern cultures* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 15-46, ISBN/ISSN: 0-8010-2715-2
- Hegstad, Harald, "Presten og de andre : ekklesiologiske perspektiver" i:/in:/from: *Prest og ledelse* Oslo: Verbum, 2000, redaktør Morten Huse, s./p. 29-43, ISBN/ISSN: 82-543-0850-0 (Kompendium/Compendium)
- Senter, Mark H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Four views of youth ministry and the church : inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties, 2001, s./p. IX-XIX, ISBN/ISSN: 0-310-23405-0 (Kompendium/Compendium)
- Ulstein, Jan Ove, "Ungdom i rørsle : nokre trekk frå det kristelege ungdomsarbeidet si historie i Noreg" i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* 2004 b./vol. 1, redaktør Jan Ove Ulstein, s./p. 11-42, ISBN/ISSN: 82-519-2020-5/978-82-519-2020-9 (Kompendium/Compendium)
- Ward, Pete, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liquid church* Carlisle ; Peabody, Mass.: Paternoster Press : Hendrickson Publ., 2002, s./p. 2-98, ISBN/ISSN: 1-84227-161-x/1-56563-680-5
- Østergaard, Søren og Thomas Willer, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jeg tror på det hele - Gud, skæbnen og de syv bud* Frederiksberg: Unitas, 2004, s./p. 9-174

TEOL1780 - Frelsesarmeens historie, teologi og spiritualitet

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i Frelsesarmeens historiske opprinnelse og utvikling i Norge, samt dens teologiske og spirituelle egenart. Høsten 2008 undervises emnet som kurs. Kurset krever egen påmelding for å delta.
Emnet består av delemnene A. Historie (4 stp) og B. Teologi og spiritualitet (6 stp)

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- få godkjent en bokrapport (ca 1000 ord) levert innen 1. november. Oppgaven gis av faglærer.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1780 har vurderingsform: klausurprøve (4 timer).Det er en forutsetning at studiekravene er bestått for å få opp til klausurprøve. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

A. HISTORIE (4 stp)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's opprinnelse og den første tid
- ha kjennskap til FA's historiske utvikling i Norge

B. TEOLOGI OG SPIRITUALITET (6 stp)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's grunnleggende troslære
- ha kjennskap til FA's syn på sakramenter og kirken
- ha kunnskap om FA's menneskesyn og sosiale og etiske engasjement
- ha kjennskap til den personlige helliggjørelsen
- ha kunnskap om FA's spiritualitet
- ha evne til å reflektere over FA's forhold til ulike forståelser av åndelig liv
- ha evne til en integrert forståelse av FA's historie, teologi og spiritualitet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Booth, Catherine, "Et utvalg" i:/in:/from: *Angripende kristendom* Oslo: Salvata kristelig forlag, 1976, s./p. 7-65
- Hattersley, Roy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Blood & fire : William and Catherine Booth and their Salvation Army* London: Abacus, 2000, s./p. 11-29, 136-151, 201-284, 344-441, ISBN/ISSN: 0-349-11281-9
- Norum, Charles, *Med kjærlighetens våpen : Frelsesarmeen i Norge 100 år : 1888 - 22. januar - 1988* Oslo: Salvata kristelig forlag, 1987, ISBN/ISSN: 82-90222-26-2

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Collier, Richard, *Generalen : historien om William Booth og Frelsesarmeen* Oslo: Dreyer, 1987, ISBN/ISSN: 82-09-10412-8
- Murdoch, Norman H., *Origins of the Salvation Army* Knoxville: University of Tennessee Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-87049-858-4
- Walker, Pamela J., *Pulling the devil's kingdom down : the Salvation Army in Victorian Britain* Berkeley: University of California Press, 2001, s./p. 337 s., [4] pl., ISBN/ISSN: 0-520-22591-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Spiritual direction and the care of souls : a guide to Christian approaches and practices* Trowbridge, Wiltshire: Eagle, 2004, redaktør Gary W. Moon et al., s./p. 49-223, ISBN/ISSN: 0-86347-612-0
- Clifton, Shaw, "Et utvalg" i:/in:/from: *Who are these salvationists? : an analysis for the 21st century* Alexandria, VA: Crest Books, 1999, s./p. 53-169, ISBN/ISSN: 0965760162
- Frelsesarmeen, *Ordet om frelse : Frelsesarmeens håndbok i troslære* Oslo: Frelsesarmeens hovedkvarter, 1999, ISBN/ISSN: 82-994511-1-6
- Nielsen, Jostein og Frelsesarmeen, *12 opprop fra Frelsesarmeen* Oslo: Frelsesarmeens studieforbund, 2004

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Needham, Phil, *Community in mission : a salvationist ecclesiology* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1987, ISBN/ISSN: 0-85412-526-4
- Sheldrake, P., "Spirituality and theology" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi : tilleggshefte til Luthersk kirketidende* 20, nr./issue 2 (2003), s./p. 27-38, ISBN/ISSN: 0800-6857

TEOL2100 - Ikke-grunnspråklig innføring i arbeidet med Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon
Under utarbeidelse.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Avsluttende vurdering

Mål

TEOL2110 - Innføring i arbeidet med Det gamle testamente og profetlitteratur

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D2

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.

TEOL2110 innleder et grunnspråklig studium av Det gamle testamente. Emnet gir en innføring metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det gamle testamente, og gir anledning til å arbeide spesielt med profetlitteratur. Utvalgte tekster fra Jesajaboken studeres på grunnlag av hebraisk tekst. TEOL2110 forutsetter bestått TEOL1110.

Emnet er delt inn i delemnene A. Innføring i arbeidet med Det gamle testamente (5 stp) og B. Jesajaboken og dens videre bruk (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 6 stp
- Med GT510-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med GT211-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent fremmøte undervisningen tilhørende metodedelen (75 prosent)
- få godkjent et innlevert utkast til en faglig oppgave (2000 ord). Det gis veiledning på oppgaven.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2110 har faglig oppgave (2000 ord) og klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven og klausurprøven. Den faglige oppgaven teller 1/3 og klausurprøven 2/3.
I tillegg til den oppsatte litteraturen, skal det velges en hebraisk tekst som utgangspunkt for den oppgaven en velger å skrive, tekstutvalget kan variere fra semester til semester og vil bli lagt frem i forbindelse med oppstartkurset. Studenten forventes også å velge ca 50 sider med kommentarlitteratur og utfyllende metodisk litteratur til arbeidet med oppgaven.

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I ARBEIDET MED DET GAMLE TESTAMENTE (5 STP)

Arbeidet med det gamle testamentet stiller oss overfor mange ulike utfordringer: Arbeid med hebraisk språk og tekstkritikk. Spørsmål om hvilke metodisk grep vi skal/kan benytte når vi leser en valgt tekst. Spørsmål om forholdet mellom hvordan teksten ble lest og forstått i sin samtid, hvordan den har blitt lest og forstått videre i historien, og hvordan den leses og forstås i dag.

Dette delemnet tar sikte på gi en innføring i ulike metodiske tilnærminger for arbeid med gammeltestamentlige tekster, dette konkretiseres gjennom arbeid med utvalgte hebraiske tekster. Videre tar delemnet sikte på å gi grunnlag for videre hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente.

MÅL

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om ulike metodiske tilnærminger for arbeid med gammeltestamentlige tekster,
- ferdigheter i å benytte disse metodene i konkret arbeid med tekst.
- grunnlag for hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente

I tillegg til den oppsatte litteraturen, skal det velges en hebraisk tekst som utgangspunkt for den oppgaven en velger å skrive, tekstutvalget kan variere fra semester til semester og vil bli lagt frem i forbindelse med oppstartkurset. Studenten forventes også å velge ca. 50 sider med kommentarlitteratur og utfyllende metodisk litteratur til arbeidet med oppgaven. I tillegg til dette vil en artikkel eller to (ca. 20-30 sider) bli lagt til pensum, anbefalt i oppstartskurset, til den bredere teologisk refleksjonen over arbeidet med det gamle testamente.

DELEMNE B: JESAJABOKEN OG DENS VIDERE BRUK (5 STP)

Jesajaboka har alltid hatt en fremtredende plass i kirken og kristen teologi. Jesajaboka er sammen med Salmenes bok og Deuteronomium den mest siterte skriftsamlingen i NT og den har en bred og mangfoldig virkningshistorie. Jesajaboka er overlevert som én profetbok, men den er nærmest et profetisk bibliotek. Den reflekterer teologi fra flere ulike perioder i Israels historie og gir et godt innblikk i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle historiske situasjonen profetene levde og forkynte i, i ulike typer av profetisk litteratur og i profetisme som fenomen.

MÅL

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Jesaja-bokens tilblivelse, form og innhold, utvalgt tematikk og bokens videre bruk
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker (Jeremia, Hosea og Amos) i Det gamle testamentet
- kunnskap om hermeneutiske problemstillinger knyttet til aktualisering og videre bruk av den profetiske forkynnelse
- god evne til å eksegere av følgende tekster på grunnlag av den hebraiske tekst (BHS): Jes 1,1-20; 6,1-13; 7,1-17; 35,1-10; 40,1-11; 44,6-9; 49,1-6; 13-16 og 61,1-4

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighetslitteratur.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hauge, Eirin Hoel, "Trendy eller nødvendig? : begrepet "intertekstualitet" i bibelforskningen" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 196-212, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Løland, Hanne, "Connecting the Dots : om lesere og lesning i Reader response criticism" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke/* 79, nr./issue 3/4 (2008), s./p. 164-181, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Steck, Odil Hannes, "Et utvalg" i:/in:/from: *Old Testament exegesis : a guide to the methodology.* Atlanta, Ga.: Scholars Press, 1998, s./p. 121-149, ISBN/ISSN: 0-7885-0465-7
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Textual criticism of the Hebrew Bible* 2nd rev. utg./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2001, s./p. 1-20, ISBN/ISSN: 0-8006-3429-2/0-8006-2687-7/90-232-3715-3

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hayes, John Haralson og Carl R. Holladay, *Biblical exegesis : a beginner's handbook* 3. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2007, ISBN/ISSN: 0664227759/9780664227753

Eller:/Or:
- Barton, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reading the Old Testament : method in biblical study* London: Darton, Longman and Todd, 1996, s./p. 1-60, 77-129, 140-157, ISBN/ISSN: 0-232-52201-4

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Johnson, Bo og Eva Strömberg Krantz, *Möte med Gamla testamentet på hebreiska och svenska* Lund: Teologiska institutionen, 1983

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Ackerman, Susan, "Isaiah" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, redaktør Carol A. Newsom et al., s./p. 169-177, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 56-66 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2003, ISBN/ISSN: 0-385-50174-9
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 40-55 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 2002, ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Blenkinsopp, Joseph, *Isaiah 1-39 : a new translation with introduction and commentary* 2000, ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Childs, Brevard S., *Isaiah* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Petersen, David L., "Et utvalg" i:/in:/from: *The prophetic literature : an introduction* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, s./p. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238, ISBN/ISSN: 0-664-25453-5
- Sawyer, John F. A., "Et utvalg" i:/in:/from: *The fifth gospel : Isaiah in the history of Christianity* New York: Cambridge University Press, 1996, s./p. 1-41, 100-125, 177-219, ISBN/ISSN: 0-521-44007-6/0-521-56596-0
- Watts, John D.W., *Isaiah 1-33* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005
- Watts, John D.W., *Isaiah 34-66* Rev. utg./ed. Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic, 2005

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Baltzer, Klaus og Peter Machinist, *Deutero-Isaiah : a commentary on Isaiah 40-55* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-6039-0
- Barstad, Hans M., "Den gammeltestamentlige profetismen belyst ved paralleller fra Mari" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 72, nr./issue 1/2 (2001), s./p. 51-67, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Beuken, Willem A.M., *Isaiah chapters 28-39* 2000, ISBN/ISSN: 90-429-0813-0
- Blenkinsopp, Joseph, *A history of prophecy in Israel* Rev. and enl. utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25639-2
- Brettler, Marc Zvi, "Incompatible metaphors for YHWH in Isaiah 40-66" i:/in: *Journal for the study of the Old Testament* , nr./issue 78 (1998), s./p. 97-120, ISBN/ISSN: 0309-0892
- Brueggemann, Walter, *The prophetic imagination* 2. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3287-7
- Childs, Brevard S., *The struggle to understand Isaiah as Christian scripture* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub., 2004, ISBN/ISSN: 0-8028-2761-6
- Davies, Philip R., *The Prophets* Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996, ISBN/ISSN: 1-85075-788-7
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1998 b./vol. 2, ISBN/ISSN: 90-429-0679-0
- Koole, J.L., *Isaiah III* Kampen: Kok Pharos, 1997 b./vol. 1, ISBN/ISSN: 90-390-0173-1
- Nissinen, Martti, *Prophecy in its ancient Near Eastern context : Mesopotamian, biblical, and Arabian perspectives* Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature, 2000, ISBN/ISSN: 0-88414-026-1

TEOL2210 - Innføring i arbeidet med Det nye testamente, Johannesevangeliet og Paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelor i teologi, Profesjonsstudium teologi - lavere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.
TEOL2210 innleder et grunnspråklig studium av Det nye testamente. Emnet presenterer metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det nye testamente på dette nivå. Innsikt i datidens kultur, historie og samfunn er en viktig del av dette. Utvalgte tekster fra Johannesevangeliet studeres på grunnlag av gresk tekst, særlig med fokus på skriftet som fortelling. Modulen gir også en samlet fremstilling av Paulus' teologi.
Emnet er delt inn i delemnene A. Metode- og kulturkunnskap (4 stp), B. Johannesevangeliet (3 stp) og C. Paulinsk teologi (3 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med NT501-04V Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT510-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med NT513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med PEN513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent fremmøte (75 prosent)
- få godkjent to innleverte utkast til oppgaver (a 3000 ord). Faglærer gir oppgaveordlyd til oppgavene.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2210 har mappevurdering som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt
studiekravene. Mappen skal inneholde de to oppgavene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen.

Mål

DELEMNE A: METODE- OG KULTURKUNNSKAP (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- kunnskap om ulike metodiske tilnærminger til tekster i NT og grunnleggende ferdighet i tekstkritikk
- grundig kunnskap om grunnleggende hermeneutiske spørsmål knyttet til teksttolkning
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av

DELEMNE B: JOHANNESEVANGELIET (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- god evne til å tolke følgende tekster fra Johannesevangeliet på grunnlag av den greske tekst og med utgangspunkt i narrativ metode: kap. 1-4; 6-14

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi, og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, redaktør Max Turner et al., s./p. 23-71, 123-204, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x
- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x
- Synnes, Martin, *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster : innføring i bibelfaglig metode* Rev. og utvidet utg./ed. Høvik: Kolofon, 2003

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Stambaugh, John E. og David L. Balch, *The New Testament in its social environment* Philadelphia, Pa.: The Westminster Press, 1986, s./p. 194 s., 16 pl., ISBN/ISSN: 0-664-21906-3/0-664-25012-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Moloney, Francis J., *The Gospel of John* Rev. utg./ed. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2005, ISBN/ISSN: 0814659675/9780814659670

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Culpepper, R. Alan, *Anatomy of the Fourth Gospel : a study in literary design* Philadelphia: Fortress Press, 1987, ISBN/ISSN: 0-8006-2068-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Dunn, James D. G., *The Theology of Paul the Apostle* Edinburgh: Clark, 1998, ISBN/ISSN: 0-567-08598-8

TEOL2290 - Innføring i paulinsk bibelteologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

TEOL2420 - Etikk, samliv og seksualitet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *The family in theological perspective* Edinburgh: T & T Clark, 1996, redaktør Stephen C. Barton, s./p. 3-105, 151-168, 219-236, 253-290, 307-327, ISBN/ISSN: 0-567-08522-8
- Asheim, Ivar, "Er rammene likegyldige?" i:/in:/from: *Øyet og horisonten : grunnproblemer i aktuell etikkdebatt*Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s./p. 119-139, ISBN/ISSN: 82-00-21204-1
- Bexell, Göran, *Etiken, bibeln och samlevnaden : utformningen av en nutida kristen etik, tillämpad på samlevnadsetiska frågor* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1497-2
- Collins, Raymond F., "Et utvalg" i:/in:/from: *Sexual ethics and the New Testament : behavior and belief* New York: Crossroad, 2000, s./p. 22-61, 73-99, 183-194, ISBN/ISSN: 0-8245-1801-2
- Den Norske kirkes lærenemnd, *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken : uttalelse*Oslo: Kirkerådet, 2006, ISBN/ISSN: 82-7545-061-6/978-82-7545-061-4
- Det Teologiske menighetsfakultet . Lærerrådet, *Lærerrådets uttalelse om ekteskap, skilsmisse og gjengifte av 12. mars 1980*[Oslo]: Skrivestua, 1980, s./p. 18 bl.
- Evenshaug, Oddbjørn, "Verdiformidling i familien" i:/in:/from: *Forankring og forandring : verdier for det nye Europa : festskrift til Ivar Asheim på 65-årsdagen den 5. august 1992* Oslo: Universitetsforlaget, 1992, redaktør Sverre Dag Mogstad et al., s./p. 127-140, ISBN/ISSN: 82-00-21185-1

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- *Perspectives on marriage : a reader* 3. utg./ed. New York: Oxford University Press, 2007, redaktør Kieran Scott et al., s./p. 7-82, 97-235, ISBN/ISSN: 0-19-513439-7
- *Homofile i kirken : en utredning fra Bispemøtets arbeidsgruppe om homofili* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1995, ISBN/ISSN: 82-7545-019-5
- Cahill, Lisa Sowle, *Sex, gender, and Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-521-44011-4/0-521-57848-5
- Countryman, L. William, *Dirt, greed, & sex : sexual ethics in the New Testament and their implications for today* Rev. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6224-0
- Det Teologiske menighetsfakultet. Lærerrådet, *Homofili, kirke og samfunn* Oslo: Credo, 1993, ISBN/ISSN: 82-7053-231-2
- Hays, R.B., "Relations natural and unnatural : a response to John Boswell's exegesis of Romans 1" i:/in: *Journal of religious ethics* 14 (1986), s./p. 184-215
- Henriksen, Jan-Olav, *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003, ISBN/ISSN: 82-05-31393-8
- Hognestad, Olav og Dagfinn Rian, *Barnet i teologi og kirke* Trondheim: Tapir, 1985, ISBN/ISSN: 82-519-0690-3

TEOL2421 - Sex, kjønn og kropp

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Dette emnet er en variant på bachelornivå av TE614 - Sex, kjønn og kropp.

Emnet har fokus på forståelsen av seksualitet, kjønn og kropp i lys av nåtidig kunnskap, relevante bibelske tekster, utvalgte tradisjoner i kirkens historie og nyere kristen etikk. Emnet er tverrfaglig og kombinerer ulike faglige perspektiver, hentet fra A. samfunnsfag og sexologi, B. bibelfag og kirkehistorie og C. teologisk etikk.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon.

Studiekrav

For å kunne levere faglig essay må studenten oppfylle og få godkjent følgende studiekrav:
- godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen
- godkjent utkast til faglig essay levert innen en fastsatt frist
- deltakelse i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Arbeidsform: Forelesninger og undervisning i seminarform.

Når emnet ikke undervises, har emnet følgende studiekrav:
- deltakelse i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Når emnet undervises har emnet bare én eksamensform, faglig essay (2800-4000 ord). Emnet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises er eksamensform klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål

DELEMNE A: AKTUELLE PERSPEKTIVER PÅ SEKSUALITET, KJØNN OG KROPP (3 SP)

Dette delemnet gir en innføring i nyere teoridannelse og kunnskap om seksualitet, kjønn og kropp i lys av ulike humanvitenskaper, deriblant sexologi.

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til grunnleggende psykologiske og sosiologiske teorier om seksualitet
- kjennskap til nyere teorier om forståelsen av kjønn

DELEMNE B: BIBELSKE OG KIRKEHISTORISKE PERSPEKTIVER (3 SP)

Dette delemnet gir innføring i utvalgte bibelske tekster om seksualitet, kropp og kjønn og i hvordan temaet har vært behandlet i utvalgte kirkehistoriske perioder

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- innsikt i utvalgte bibeltekster som er relevante for diskusjonen om seksualitet, kjønn og kropp
- evne til å reflektere hermeneutisk over bruk av bibeltekster om seksualitet, kjønn og kropp
- kunnskap om synet på seksualitet, kjønn og kropp i utvalgte historiske epoker (antikken og reformasjonstiden)

DELEMNE C: ETISKE PERSPEKTIVER (4 SP)

Dette delemnet gir innføring i aktuelle bidrag til seksualetikken, blant annet ut fra et feministisk perspektiv

STUDIEMÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til nyere feministiske bidrag til temaet seksualitet, kjønn og kropp
- innsikt i aktuelle seksualetiske problemstillinger
- evne til å reflektere teologisk over hvilken betydning seksualitet har i menneskers liv

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Moi, Toril, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hva er en kvinne? : kjønn og kropp i feministisk teori* 2. utg./ed. [Oslo]: Gyldendal, 2002, s./p. 21-89, ISBN/ISSN: 82-05-30196-4
- Pedersen, Willy, "Et utvalg" i:/in:/from: *Nye seksualiteter* Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 9-161, 225-320, ISBN/ISSN: 82-15-00452-0/978-82-15-00452-5

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Almås, Elsa og Esben Esther Pirelli Benestad, *Sexologi i praksis* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2006, ISBN/ISSN: 82-15-00849-6/978-82-15-00849-3
- Almås, Elsa, *Sex og sexologi* Oslo: Universitetsforl., 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00624-8
- Benestad, Esben Esther Pirelli og Elsa Almås, *Kjønn i bevegelse* Oslo: Universitetsforl., 2001, ISBN/ISSN: 82-15-00076-2
- Diprose, Rosalyn, *The bodies of women : ethics, embodiment and sexual difference* London: Routledge, 1994, ISBN/ISSN: 0-415-09783-5/0-415-09782-7
- Lundberg, Per Olov, *Sexologi* 2. utg./ed. Stockholm: Liber, 2002, ISBN/ISSN: 91-47-05072-1
- Plante, Rebecca F. og Michael S. Kimmel, *Sexualities : identities, behaviors, and society* New York: Oxford University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-19-515760-5/0-19-517469-0
- Weeks, Jeffrey, Janet Holland og Matthew Waites, *Sexualities and society : a reader* Cambridge: Polity, 2003, ISBN/ISSN: 0-7456-2248-8/0-7456-2249-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Bird, Phyllis A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Missing persons and mistaken identities : women and gender in ancient Israel* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 1997, s./p. 123-173, 248-264, ISBN/ISSN: 0-8006-3128-5
- Hays, Richard B., "Et utvalg" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 379-403, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4
- MacCulloch, Diarmaid, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reformation : Europe's house divided, 1490-1700* London: Allen Lane, 2003, s./p. 608-667., ISBN/ISSN: 0-7139-9370-7
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth, "The ethics of biblical interpretation : decentering scholarship" i:/in: *Journal of biblical literature* 107 (1988), s./p. 3-17, ISBN/ISSN: 0021-9231
- Trible, Phyllis, "Et utvalg" i:/in:/from: *Texts of terror : literary-feminist readings of Biblical narratives* Philadelphia: Fortress Press, 1984, s./p. 37-91, ISBN/ISSN: 0-8006-1537-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bailey, Derrick Sherwin, *Homosexuality and the Western Christian tradition* Hamden, Conn.: Archon Books, 1975, ISBN/ISSN: 0-208-01492-6
- Brenner, Athalya, *The intercourse of knowledge : on gendering desire and 'sexuality' in the Hebrew Bible* Leiden: E.J. Brill, 1997, ISBN/ISSN: 90-04-10155-1
- Brown, Peter Robert Lamont, "Et utvalg" i:/in:/from: *The body and society : men, women, and sexual renunciation in early Christianity* London: Faber and Faber, 1989, s./p. 33-64, 387-417, ISBN/ISSN: 0-571-15446-8
- Collins, Raymond F., *Sexual ethics and the New Testament : behavior and belief* New York: Crossroad, 2000, ISBN/ISSN: 0-8245-1801-2
- Countryman, L. William, *Dirt, greed, & sex : sexual ethics in the New Testament and their implications for today* Rev. utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-8006-6224-0
- Frymer-Kensky, Tikva, "Law and philosophy : the case of sex in the Bible" i:/in:/from: *Women in the Hebrew Bible : a reader* New York: Routledge, 1999, redaktør Alice Bach, s./p. 293-304, ISBN/ISSN: 0-415-91560-0/0-415-91561-9
- Frymer-Kensky, Tikva, "Sex and sexuality" i:/in:/from: *The Anchor Bible dictionary* New York: Doubleday, 1992 b./vol. 5, redaktør David Noel Freedman, s./p. 1144-1146
- Kvam, Kristen E., Linda S. Schearing og Valarie H. Ziegler, *Eve and Adam : Jewish, Christian, and Muslim readings on Genesis and gender* Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1999, ISBN/ISSN: 0-253-33490-x/0-253-21271-5
- Laqueur, Thomas, *Making sex : body and gender from the Greeks to Freud* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-674-54355-6/0-674-54349-1
- Lipka, Hilary B., *Sexual transgression in the Hebrew Bible* Sheffield: Phoenix Press, 2006, ISBN/ISSN: 9781905048342
- Loughlin, Gerard, *Queer theology : rethinking the western body* Malden, Mass.: Blackwell Publishing, 2007, ISBN/ISSN: 978-0-631-21608-7/978-0-631-21607-0

- Moxnes, Halvor, Dag Øistein Endsjø og Jostein Børtnes, *Naturlig sex? : seksualitet og kjønn i den kristne antikken* Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, ISBN/ISSN: 82-05-30776-8
- Sandnes, Karl Olav, *Belly and body in the Pauline epistles* Cambridge: Cambridge University Press, 2002, ISBN/ISSN: 0-521-81535-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Farley, Margaret A., "Et utvalg" i:/in:/from: *Just love : a framework for Christian sexual ethics* New York: Continuum, 2008, s./p. 109-311, ISBN/ISSN: 0-8264-2924-6/978-0-8264-2924-7
- Røthing, Åse, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sex, kjønn & kristentro* [Oslo]: Verbum, 1998, s./p. 11-82, 230-266, ISBN/ISSN: 82-543-0771-7
- Williams, Rowan, "The body's grace" i:/in:/from: *Theology and sexuality : classic and contemporary readings* Oxford: Blackwell, 2002, redaktør Eugene F. Rogers, s./p. 309-321, ISBN/ISSN: 0-631-21277-9/0-631-21276-0

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Benedikt 16, pave, *Deus caritas est* 2005 , hentet 2006-08-14 fra http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20051225_deus-caritas-est_en.html
- Bexell, Göran, *Etiken, bibeln och samlevnaden : utformningen av en nutida kristen etik, tillämpad på samlevnadsetiska frågor* Stockholm: Verbum, 1988, ISBN/ISSN: 91-526-1497-2
- Bóasdóttir, Solveig Anna, *Violence, power, and justice : a feminist contribution to Christian sexual ethics* Uppsala ,: Distributor: Uppsala University Library, 1998, ISBN/ISSN: 91-554-4165-3
- Cahill, Lisa Sowle, *Between the sexes : foundations for a Christian ethics of sexuality* Philadelphia: Fortress Press, 1985, ISBN/ISSN: 0-8006-1834-3/0-8091-2711-3
- Cahill, Lisa Sowle, *Sex, gender, and Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-521-44011-4/0-521-57848-5
- Grenz, Stanley, *Sexual ethics : an Evangelical perspective* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-664-25750-x
- John Paul, *Man and woman He created them : a theology of the body* Boston, MA: Pauline Books & Media, 2006, ISBN/ISSN: 0819874213/9780819874214
- Kelly, Kevin T., *New directions in sexual ethics : moral theology and the challenge of AIDS* London: G. Champman, 1998, ISBN/ISSN: 0-225-66793-2
- Nelson, James B. og Sandra P. Longfellow, *Sexuality and the sacred : sources for theological reflection* London: Mowbray, 1994, ISBN/ISSN: 0-264-67329-8/978-0-664-25529-9
- Nilsson, Gert, *Den sexuella människan : konturer till en kristen sexualetik* Uppsala: 1995

TEOL2450 - Kristen initiasjon: Tro, dåp og åndsdåp

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Det engelske uttrykket "Christian initiation" refererer til et teologisk felt som har med tilegnelsen av frelsen og begynnelsen av det kristne liv å gjøre. Begrep som omvendelse, gjenfødelse, tro, dåp og åndsdåp hører hjemme her. I nyere tid har spesielt pinsebevegelsen satt spørsmålet om dåpen i Den Hellige Ånd og dens kjennetegn på kirkens og teologiens dagsorden. Dette tverrfaglige fordypningsemnet aktualiserer spørsmål om det som hører med til "Christian initiation" og forholdet mellom bl.a. tro, dåp og åndsdåp. Det tar opp hvordan disse spørsmålene behandles i Skriften, i oldkirken og fram til vår egen tid. Det presenterer ulike syn innen pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelse og drøfter forholdet mellom dem og andre teologiske hovedtradisjoner. Også erfaringsdimensjonen ved Åndens gjerning i frelsestilegnelsen vil bli drøftet og satt i forhold til de teoretiske perspektivene. Emnet er et samarbeid med Pentekostalt senter for Ledelse og Teologi (PLT).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i KRL101 og KRL102, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2450 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal etter fullførte emne ha:
- god kunnskap om pinsebevegelsens og den karismatiske bevegelses syn på åndsdåp og åndsfylde
- kjennskap til hvordan kirken i sin historie har forstått og praktisert kristen initiasjon
- kjennskap til ulike kirkelige tradisjoners syn på forholdet mellom tro, dåp og åndsdåp/Åndens gave i dag
- kjennskap til de viktigste tolkningene av det nytestamentlige materiale
- kjennskap til de empiriske eller erfaringsmessige sidene ved åndsmeddelelsen og hvordan disse tolkes
- evne til å vurdere de ulike syn og perspektiver

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, Ivar, "Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?" i:/in:/from: *Kirkens skole - statens kirke : festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* Trondheim: Tapir, 1995, redaktør Dagfinn Rian et al., s./p. 187-203, ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium/Compendium)
- Atkinson, William, "Pentecostal responses to Dunn's Baptism in The Holy Spirit" i:/in: *Journal of pentecostal theology* , nr./issue 6 og 7 (1995), s./p. 87-131 og 49-72, ISBN/ISSN: 0966-7369 (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Et utvalg" i:/in:/from: *The gift of the spirit : an analysis and evaluation of the charismatic movement from a Lutheran theological perspective* Dubuque, Iowa: T. Engelsviken?, 1981, s./p. 1-85, 411-494, 562-571, ISBN/ISSN: 234.1 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)
- Halldorf, Peter, "Et utvalg" i:/in:/from: *Drikk dypt av Ånden : Den Hellige Ånds nærvær og gaver i den kristnes personlige liv* Oslo: Luther, 2003, s./p. 101-150, ISBN/ISSN: 82-531-4456-3 (Kompendium/Compendium)
- Larsson, Edvin, ""Åndsdåp" og "Åndens fylde" i nytestamentlig perspektiv" i:/in:/from: *Jeg tror på den Hellige Ånd : vår lutherske kirke i møte med den karismatiske utfordring* Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1982, redaktør Lars Østnor, s./p. 57-77, ISBN/ISSN: 82-05-13349-2 (Kompendium/Compendium)
- Lederle, Henry I., "Et utvalg" i:/in:/from: *Treasures old and new : interpretations of "spirit-baptism" in the charismatic renewal movement* Peabody, Mass.: Hendrickson, 1988, s./p. 37-103, 124-163, 213-240, ISBN/ISSN: 0-913573-75-2 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

- Macchia, Frank D., "Groans too deep for words : towards a theology of tongues as initial evidence" i:/in: *Asian journal of pentecostal studies* 1, nr./issue 2 (1998), s./p. ikke angitt, ISBN/ISSN: 0118-8534 (Kompendium/Compendium), hentet 2 fra http://www.apts.edu/ajps/98-2/98-2-macchia.pdf
- McDonnell, Kilian og George T. Montague, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian initiation and baptism in the Holy Spirit : evidence from the first eight centuries* 2. utg./ed. Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1994, s./p. 86-115, 207-218, 266-273, 288-293, 310-313, 339-382, ISBN/ISSN: 0-8146-5009-0 (Kompendium/Compendium)
- Menzies, Robert P., "Evidential tongues : an essay on theological method" i:/in: *Asian journal of pentecostal studies* 1, nr./issue 2 (1998), s./p. 111-123, ISBN/ISSN: 0118-8534 (Kompendium/Compendium), hentet 2 fra http://www.apts.edu/ajps/98-2/98-2-menzies.pdf
- Ottosen, Espen, "Åndsdåplæren i trosbevegelsen : et sentralt og integrert lærepunkt?" i:/in:*Tidsskrift for teologi og kirke* 69, nr./issue 2 (1998), s./p. 116-130, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Sannes, Kjell Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Dåpen og dens plass i kirkens liv* Oslo: Aschehoug, 1978, s./p. 81-96, ISBN/ISSN: 82-03-09702-2 (Kompendium/Compendium)
- Stronstad, Roger, *The charismatic theology of St. Luke* Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1984, s./p. viii, 96, ISBN/ISSN: 0-913573-11-6
- Turner, Max, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Holy Spirit and spiritual gifts in the New Testament Church and today* Rev. utg./ed. Peabody, Mass.: Hendrickson, 1998, s./p. 36-56, 150-168, ISBN/ISSN: 1-56563-352-0 (Kompendium/Compendium)
- Wyckoff, John W., "The Baptism in the Holy Spirit" i:/in:/from: *Systematic theology* rev. utg./ed. Springfield, Mo.: Logion Press, 1995, redaktør Stanley M. Horton, s./p. 423-455, ISBN/ISSN: 0-88243-319-9 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Edvardsen, Aril, *Åndens dåp - åndens gaver* Ny utvidet utg./ed. Kvinesdal: Logos, 1975, ISBN/ISSN: 82-7067-033-2
- Torrey, R. A., *The baptism with the Holy Spirit* N.Y.: Fleming H. Revell, 1897

TEOL2460 - Teologi og kirkens liv

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL2461 - Moralteologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL2462 - Katolsk dogmatikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Enkeltemner/Deltidsstudier, Bachelor i teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE K

Generell informasjon

TEOL2462 er det tredje emnet i en gruppe på fire emner i katolsk dogmatikk som tilbys ved fakultetet. Det tar for seg ulike materialdogmatiske emner, blant dem det mest sentrale av alle kristne dogmatiske emner, nemlig læren om Gud som én og tre. I tillegg studeres nådelæren og mariologien.

Emnet består av 3 delemner: A. Læren om Gud - den ene og treenige Gud (5 sp), B. Nådelære (3 sp), og C. Mariologi (2 sp).

For studier på 200-nivå må man ha fullført relevante studier på 100-nivå. Fakultetet anbefaler at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: KAT1X1 Katolsk fundamentalteologi og fundamental moralteologi, EXPHIL101 Examen philosophicum, EXFAC101 Examen facultatum og K1010 Bibelfag.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KAT131Katolsk fundamentalteologi og dogmatikkreduseres dette emnet med5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2462 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Mål

A. LÆREN OM GUD - DEN ENE OG TREENIGE GUD (5 stp)
Dogmatisk teologi er nært knyttet sammen med studiet av Kirkens historie, siden den er et konkret uttrykk for den kristne tro, autoritativt definert av Kirkens ordinære og ekstraordinære magisterium (konsiler, paver, bispesynoder osv.) gjennom hele Kirkens historie. I dette delemnet studeres læren om Treenigheten primært fra et systematisk ståsted, men dogmehistorien er sentral i fremstillingen.

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudsåpenbaringer i GT
- kunnskap om gudsåpenbaringen i NT, samt kjennskap til ulike trinitariske utsagn i NT
- god kunnskap om treenighetsdogmets historie
- kjennskap til hvordan troen på den ene og treenige Gud preger liturgien
- kjennskap til ulike tolkninger av treenighetslæren i dag.

B. NÅDELÆRE (3 stp)
Nådelæren er læren om Guds liv i menneskene. I dette emnet studeres hva som menes med det teologiske begrepet nåde, samt hvordan nåden ses som en gave fra Kristus som helbreder, forvandler og fullkommengjør den menneskelige natur slik at denne gjenopprettes til sin opprinnelige tilstand som Guds bilde og likhet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om den bibelske bakgrunnen til begrepet om nåde
- kunnskap om tidlig kristen antropologi og nådelære
- god kunnskap om teologien om forholdet mellom nåde og natur

C. MARIOLOGI (2 stp)
Dette kurset gir en innføring i mariologien, altså læren om Maria, Jesu mor. Det vil ta for seg de følgende emnene: Mariologiens rolle i troslæren (dogmatikken) som helhet, mariologiens historiske utvikling, Marias rolle i Kristusmysteriet, Maria og kirken, samt Marias rolle i fromhetslivet. Det mest sentrale vil være fokuset på forholdet mellom mariologien og kristologien. Den vil ta for seg dette i lys av inkarnasjonen på den ene siden (Maria som jomfru og Guds mor) og frelsen på den andre siden (læren om Maria som fri for synd og som opptatt i himmelen).

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til mariologiens plass innen dogmatikken som helhet
- kunnskap om de ulike marianske dogmene
- god kunnskap om sammenhengen mellom kristologi og mariologi

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Augustinus, Aurelius, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Fathers of the Church : a new translation* Washington: Catholic University of America Press, 1963 b./vol. 45, s./p. 175-198, 243-289, 506-525, ISBN/ISSN: 0014-8814 (Kompendium/Compendium)
- Benedikt 16, pave, "Kap. V" i:/in:/from: *Innføring i kristendommen : betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* Oslo: St. Olav forlag, 1993, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-7024-070-2 (Kompendium/Compendium)
- O'Collins, Gerald, "Et utvalg" i:/in:/from: *The tripersonal God : understanding and interpreting the Trinity* London: Continuum, 2004, s./p. 35-151, 174-197

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Duffy, Stephen J, "Et utvalg" i:/in:/from: *The dynamics of grace : perspectives in theological anthropology* Wipf & Stock Publishers, 2007, s./p. 17-172, 221-343, ISBN/ISSN: 9781556356384

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Thomas, Aquinas, "Et utvalg" i:/in:/from: St. Thomas Aquinas Summa Theologica Westminster, Md.: Christian Classics, 1948 b./vol. 2: Ia IIae qq. 109-114, s./p. 1123-1161, ISBN/ISSN: 0-87061-063-5

Eller:/Or:
- Thomas, Aquinas, St. Thomas Aquinas Summa Theologica Westminster, Md.: Christian Classics, 1920 , hentet 2009-06-18 fra http://www.newadvent.org/summa/2.htm

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Haffner, Paul, "Et utvalg" i:/in:/from: *The mystery of Mary* Gracewing Hillenbrand, 2004, s./p. 1-47, 73-272, ISBN/ISSN: 9780852446508

TEOL2463 - Ekklesiologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL2464 - Katolsk dogmatikk: mariologi og nådelære

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	

Generell informasjon
Se delemne B og C i emnebeskrivelse for TEOL2462

TEOL2470 - Metodistisk teologi og metode

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

TEOL2470 gir en fordypning av metodistisk teologi og metode og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL123 eller K2020. Et viktig perspektiv er den teologiske sammenheng som finnes mellom metodistisk og oldkirkelig teologi.

Emnet består av i tre delemner: A. Metodistisk teologi (4 sp), B. Metodistisk metode (2 sp) og C. Metodistisk teologi anvendt (4 sp).

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2470 har som vurderingsform klausurprøve (6 timer) Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISTISK TEOLOGI (4 SP)

Studiet skal gi
- utvidet kunnskap om systematisk teologi i metodistisk tradisjon
- forståelse for sammenhengen mellom oldkirkens og metodismens teologi

DELEMNE B. TEOLOGISK METODE (2 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om den teologiske metode som anvendes innenfor metodismen.

DELEMNE C. METODISTISK TEOLOGI ANVENDT (4 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodistisk teologi anvendes i dagens kirke og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Maddox, Randy L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Responsible grace : John Wesley's practical theology* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1994, s./p. 1-300, ISBN/ISSN: 0-687-00334-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Gunter, W. Stephen, et al..., "Et utvalg" i:/in:/from: *Wesley and the quadrilateral : renewing the conversation* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 1997, s./p. 1-150, ISBN/ISSN: 0-687-06055-9
- Metodistkirken i Nord-Europa, "Part II: Doctrinal standards and our theological task" i:/in:/from: *The northern Europe Book of discipline of the United Methodist Church* (2005), s./p. 49-94 , hentet fra http://eol.fi/ne/NEBoD2005_rev2007.pdf

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Wesleyan tradition : a paradigm for renewal* Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2002, redaktør Paul Wesley Chilcote, s./p. 19-37, 87-97, 111-135, ISBN/ISSN: 0-687-09563-8
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1998, redaktør Randy L. Maddox, s./p. 21-47, ISBN/ISSN: 0-687-06045-1

- Cobb, John B., "Et utvalg" i:/in:/from: *Grace and responsibility : a Wesleyan theology for today* Nashville: Abingdon Press, 1995, s./p. 1-154, ISBN/ISSN: 0-687-00769-0

TEOL2480 - Frelsesarmeens teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet gir en fordypet innsikt i Frelsesarmeens teologiske egenart, med særlig henblikk på læren om Den hellig ånd. Det legges vekt på Åndens betydning for utformingen av læren, for kirkens tjeneste og for menneskers helliggjørelse. Emnet består av delemnene A. Utforming av teologi (2,5 sp), B. Ekklesiologi (3 sp) og C. Helliggjørelse (4,5 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1780, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2480 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

A. UTFORMING AV TEOLOGI (2,5 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens teologiske metode
- god kunnskap om den historiske og teologiske ramme Frelsesarmeens teologi står i.

B. EKKLESIOLOGI (3 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens lære om Den hellige ånd
- god kunnskap om Frelsesarmeens syn på kirken
- kunnskap om kirkens oppdrag

C. HELLIGGJØRELSE (4,5 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens forståelse av helliggjørelsen som personlig og sosialt fenomen
- kjennskap til ulike perspektiver innen Frelsesarmeen på personlig helliggjørelse

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 13-48, 117-180, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Yuill, Chick, "Et utvalg" i:/in:/from: *We need saints : a fresh look at Christian holiness* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1988, s./p. 51-140

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Clifton, Shaw, "Et utvalg" i:/in:/from: *Who are these salvationists? : an analysis for the 21st century* Alexandria, VA: Crest Books, 1999, s./p. 7-49, ISBN/ISSN: 0965760162
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, redaktør Kjell Olav Sannes et al., s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4

- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 353-388, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Needham, Phil, *Community in mission : a salvationist ecclesiology* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1987, ISBN/ISSN: 0-85412-526-4
- Sannes, Kjell Olav, "Kirken som Guds folk i trinitarisk perspektiv" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir, 2004, redaktør Tormod Engelsviken et al., s./p. 13-30, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Coutts, Frederick, *Kallet til hellighet* Oslo: 1964
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 181-351, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Rightmire, R. David, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sanctified sanity : the life and teaching of Samuel Logan Brengle* Alexandria, Va.: Crest Books, 2003, s./p. 83-160, ISBN/ISSN: 0970487096
- Yuill, Chick, "Et utvalg" i:/in:/from: *We need saints : a fresh look at Christian holiness* London: International Headquarters of the Salvation Army, 1988, s./p. 5-50

TEOL2510 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med menighetspraksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.
Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å kunne melde seg opp til emnene PT574 og PT575.
Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT272 forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere en praksisoppgave fra menighetspraksis (1000-1500 ord) etter en fastlagt mal,
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord),
- innlevere plandokument (agenda) for gudstjeneste som er utarbeidet og gjennomført under praksis med en kort refleksjon (1000-1500 ord),
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet menighetspraksis PT272/TEOL2510).

Mål

DELEMNE A. KRISTEN FORKYNNELSE (2/3 SP)
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenens funksjon i gudstjenesten,
- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. GUDSTJENESTELIV (2/3 SP)
Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- kunnskap om høymessens liturgi
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)
Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)
Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne
PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT 504 og 505.
Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.
Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.
Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.
Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.
Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT272»

Litteratur

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 17-78, 107-242, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4

TEOL2516 - Innføring i praktisk teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervises:	Høst

Generell informasjon

TEOL2516 gir en grunnleggende innføring i de sentrale praktisk-teologiske emneområdene.
Emnet består av sju delemner: A. Kirkeforståelse og kirkekunnskap (4 stp), B. Trosformidling (4 stp), C. Identitet og spiritualitet (2 stp), D. Kristen forkynnelse (3 stp), E. Gudstjenesteliv (3 stp), F. Sjelesorg (2 stp) og G. Diakonikk (3 stp)

Forkunnskaper: Det forutsettes at cand.theol etter gammel ordning (uten praktikum) eller tilsvarende faglig jevngod grad er avlagt før TEOL2516 tas, og at opptak er innvilget.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med PT171 Kirkekunnskap... reduseres dette emnet med 10 stp
- Med PT272 Kristen forkynnelse... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med PT573 Sjelesorg... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med TEOL1510 Kirkekunnskap... reduseres dette emnet med 10 stp
- Med TEOL2510 Kristen forkynnelse... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet har bare én vurderingsform som er klausurprøve (5 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål

A. KIRKEFORSTÅELSE OG KIRKEKUNNSKAP (4 STUDIEPOENG)
Kirken er den grunnleggende kontekst for den praktiske teologi. Ekklesiologi (læren om kirken) er derfor et praktisk-teologisk basisfag. Ved siden av grunnleggende teologisk refleksjon om kirken, skal delemnet også gi kunnskap om norsk kirkelig virkelighet.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- oversikt over praktisk teologi som fagfelt,
- innsikt i en teologisk forståelse av kirken og dens funksjon,
- innsikt i grunnleggende religionssosiologiske og kirkesosiologiske problemstillinger i norsk kontekst,
- oversikt over Den norske kirkes oppbygning, rettslig og organisatorisk ,
- kjennskap til norske frikirker og til frivillige kristelige organisasjoner,
- oversikt over kirkeåret og kjennskap til ulike gudstjenesteformer,
- oversikt over ulike kirkelige arbeidsformer innen undervisning og diakoni,
- kjennskap til symboler og tradisjoner knyttet til kirkehus og gudstjenesterom.

B. TROSFORMIDLING (4 STUDIEPOENG)
Formidling av kristen tro er en sentral del av kirkens oppgave. Men hva vil det egentlig si å formidle tro? Emnet vil gi en prinsipiell basis for hva trosformidling er og kunnskap om hvordan tro formidles gjennom undervisning, forkynnelse og diakoni. Et særlig fokus vil bli gitt på trosformidling overfor ungdom. Emnet vil også gi et utgangspunkt for arbeidet med egen formidling og for å vurdere og bruke ulike formidlingsformer.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- innsikt i grunnleggende pedagogiske og teologiske aspekter ved trosformidling,
- oversikt over ulike arenaer og metoder for trosformidling,
- kjennskap til forskjellige bibelarbeidsmetoder,
- innsikt i ulike prinsipper og metoder i kirkelig ungdomsarbeid,
- grunnleggende ferdigheter i personlig uttrykk, kroppsspråk, stemmebruk og fortellingsteknikk,
- kjennskap til de mest anvendte formidlingsformer.

C. IDENTITET OG SPIRITUALITET (2 STUDIEPOENG)

Dette studieområdet retter søkelyset mot sammenhenger mellom selvforståelse og troserfaring. Med faglig basis i pastoralteologi og religionspsykologi, åpnes det for en kritisk refleksjon over hvordan egen troshistorie formes i et spenningsfylt samvirke mellom kirkelige og kulturelle tradisjoner, sosialt miljø og personlig egenart. På denne bakgrunn arbeides det med spørsmål knyttet til utformingen av en bærekraftig personlig og pastoral identitet i rammen av vår tid og vår egen kirkelige tradisjon.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om problemstillinger i pastoralteologi knyttet til forholdet selvforståelse og troserfaring,
- kjennskap til religionspsykologisk teori knyttet til trosutvikling,
- kjennskap til hovedelementer i vigslingsliturgiene til kirkelig tjeneste og i ordningen for skriftemål,
- evne til refleksjon over egen livshistorie og troserfaring.

D. KRISTEN FORKYNNELSE
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kunnskap om prekenens funksjon i gudstjenesten,
- innsikt i de særlige utfordringer forkynnelsen møter i mediesamfunnet,
- innsikt i prekenforberedelsens metodikk,
- ferdighet i praktisk forkynnelse.

E. GUDSTJENESTELIV
Delemnet vil gi konkrete grunnkunnskaper for praktisk gudstjenestearbeid både for kateketer og prester. Faget består av to hovedområder: Praktisk liturgi og liturgikk.
I praktisk liturgi vil studenten arbeide videre med formidling og uttrykk relatert til delemne B, men med økt vekt på utviklingen av et personlig uttrykk gjennom øvelser.
I liturgikk vil studenten få en innføring i liturgisk intensjon og teologi og kjennskap til problemstillinger som kan gi utgangspunkt for egen refleksjon og bevisstgjøring omkring gudstjenestearbeid.

MÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- innsikt i liturgiens funksjon i menighetens liv, herunder gudstjenesten som del av menig-hetens virksomhet og som meningsbærende møtested i folkekirken,
- kunnskap om kirkerom, dramaturgi og agendaforståelse,
- kunnskap om og ferdigheter i de ulike formspråkene liturgien benytter seg av,
- oversikt over støttefagene for arbeidet med et personlig uttrykk,
- god kunnskap om høymessen og de alternativer den rommer,
- kunnskap om salmen som liturgisk element.

F. SJELESORG (2 STUDIEPOENG)
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi. I forlengelsen av dette belyses også konkrete sjelesørgeriske emner med særlig relevans for institusjonstjenesten.
MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- god kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- god kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- god kunnskap om institusjonssjelesorg,
- oversikt over sentrale posisjoner og problemstillinger i aktuell sjelesorgfaglig debatt,
- kjennskap til særlige rammer og forutsetninger knyttet til sjelesorg i institusjon,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- ferdighet i å føre en sjelesørgerisk samtale, herunder dåpssamtale og sørgesamtale.

G. DIAKONIKK (3 STUDIEPOENG)
Diakonikk er faget om kirkens medmenneskelige omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og den tjeneste som i særlig grad er rettet mot mennesker i nød. Studiet vil ta utgangspunkt i ulike former for diakoni knyttet til diakoniens ulike arenaer (institusjon, menighet, bistands-og misjonsarbeid). Institusjonsdiakonien vil behandles i tilknytning til institusjonspraksisen, mens menighetsdiakoni og internasjonal diakoni vil bli behandlet i undervisningen. Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens forankring i den lokale menighet. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeide. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten og innenfor internasjonalt misjons- og bistands arbeid.
MÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om diakoniens teologiske begrunnelse og ekklesiologiske forankring,
- oversikt over diakoniens historie,
- innsikt i diakonale muligheter og utfordringer innenfor det moderne velferdssamfunn, og innenfor internasjonalt misjons- og bistandsarbeid,
- kjennskap noen utvalgte diakonale arbeidsformer,
- evne til å avdekke og prioritere mellom diakonale behov i lokalsamfunnet,
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser den lokale menighet.

TEOL2540 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Margit Lovise Holte (Margit.L.Holte@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

TEOL2540 bygger på TEOL1540. Praksis vil være både observerende, reflekterende og deltakende.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Praksisstudium i menighet, B. Kristen forkynnelse, C. Gudstjenesteliv. Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng.
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1640 og SAM1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT272 Forkynnelse..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i PT-gruppe
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- levere inn en preken/andakt holdt under praksis med et kort refleksjonsnotat (ca. 500 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levere inn en gudstjenesteagenda med et refleksjonsnotat (500-800 ord) skrevet etter gjennomføringen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2540 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

A. PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet inngår i TEOL1740, TEOL1540 , TEOL2540 og TEOL2541 (forberedes i TEOL1640 og avsluttes i TEOL2542) og har sin har sin forankring i disse modulene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over tre semester, og denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, og i særlig grad sin egen rolle som ungdomsleder samt menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk PT-gruppe på MF.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha evne til kartlegging av egne læringsbehov og utarbeiding av tjenlige læringsmål for praksis evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder evne til å nyttiggjøre seg veiledning som gis i tilknytning til praksis evne til å observere, reflektere over og delta i forkynnelse og gudstjenestearbeid for ungdom evne til å delta i en teologisk samtale om hvordan en menighet organiserer sitt arbeid for og med ungdom

Det forutsettes at litteraturen under delemne A i TEOL1540 brukes som ressurslitteratur. Se for øvrig «Informasjonsmappe praksis ved UKT PT202».

B. KRISTEN FORKYNNELSE
Dette delemnet gir en innføring i forkynnelsens teologi og oppdrag. Både forkynnelse hos Jesus og i NT, så vel som forkynnelse på reformasjonstiden er emner som vil bli behandlet. Studieområdet fokuserer videre på de særlige utfordringer forkynnelsen møter i vår postmoderne tid innenfor ulike kontekster og spesielt overfor ungdom. Delemnet har som mål å vise hvordan forkynnelsen kan kommunisere med dagens mennesker, og særlig ungdom, på en slik måte at disse opplever det kristne budskap som en relevant og gyldig livstolkning. Dette forutsetter en bevissthet om adressat og kontekst. Det vil også bli arbeidet med betydningen av predikantens

person, i tillegg til at studentene skal gis veiledning og motivasjon til å kunne modnes som forkynnere både faglig, menneskelig og åndelig.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne hagod kunnskap om forkynnelsens teologi og oppdrag god kunnskap om betydningen av predikantens person kunnskap om forkynnelsens funksjon i gudstjenesten og andre kontekster innsikt i de særlige utfordringer forkynnelsen møter i samtiden, og spesielt overfor ungdom innsikt i prekenforberedelsens metodikk ferdighet i praktisk forkynnelse

C. GUDSTJENESTELIV

Delemne C fokuserer på gudstjenesteliv for ungdom, og skal både bevisstgjøre studentene på hva gudstjenesten er, og hjelpe dem til å utvikle ferdigheter for å kunne lede gudstjenester og møter. Faget består av to hovedområder: Ungdom og gudstjenesteliv, og praktisk gudstjenestearbeid for og med ungdom. Ungdom og gudstjenesteliv gir en innføring i høymessen, i Den norske kirkes gudstjenestebøker og i liturgiens intensjon og teologi. Det forutsettes kjennskap til Gudstjenestebok for Den norske kirke (se Supplerende litteratur). Emnet fokuserer videre på problemstillinger i skjæringspunktet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv. Hva er forholdet mellom ungdomsarbeidet og menighetens gudstjenesteliv? Hvilken type gudstjeneste er det ungdom finner seg til rette i? Hva er forskjellen på et møte og en gudstjeneste, og hva gjør en gudstjeneste til en gudstjeneste? Delemnet vil videre belyse gudstjenestens tekstlige og musikalske uttrykk og bevisstgjøre studentene på utvalget av salmer, sanger og musikk i gudstjenester og møter for ungdom. Studentene skal også reflektere over egne gudstjenesteerfaringer samt utvikle ferdigheter til å foreta liturgiske og strategiske valg for å kunne bygge opp et varig gudstjenestearbeid for og med ungdom.
I praktisk gudstjenestearbeid vil studentene lære å jobbe i team med å skape og gjennomføre gudstjenester for ungdom. I denne sammenheng skal de også lære å lage gudstjenesteagender. Studentene vil gjennom øvelser arbeide med å utvikle ferdigheter som gudstjeneste- og møteledere.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
kunnskap om gudstjenesters egenart innsikt i liturgiens teologi og intensjon i samspill mellom tradisjon og fornyelse i Den norske kirkekunnskap om reformmaterialet og evne til å reflektere over bruk av rom, kropp, tekst og musikk i utforming av gudstjenester spesielt for og med ungdomkunnskap om problemstillinger i skjæringsfeltet mellom ungdomsarbeid og gudstjenesteliv kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og med ungdom kunnskap om dramaturgi og oppsett av gudstjenesteagendakunnskap om og ferdighet i gudstjeneste- og møteledelse

Litteratur

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Andersen, Leif, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teksten og tiden : en midlertidig bog om forkyndelsen* Fredecia: Kolon i samarbejde med Credo Forlag, 2006 b./vol. 1, s./p. 7-44, 196-284, ISBN/ISSN: 87-87737-47-7
- Barsnes, Hilde, "Et utvalg" i:/in:/from: *Vil du meg noe? : forkynnelse for ungdom* Oslo: Iko, 2004, s./p. 18-103, ISBN/ISSN: 82-7112-617-2
- Nordhaug, Halvor, "Et utvalg" i:/in:/from: *-så mitt hus kan bli fullt : en bok om prekenen* Oslo: Luther, 2000, s./p. 17-78, 107-129, 171-224, ISBN/ISSN: 82-531-4528-4

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Skjevesland, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Det skapende ordet : en prekenlære* Oslo: Universitetsforl., 1995, s./p. 89-130, ISBN/ISSN: 82-00-22462-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Hellemo, Geir, "Gudstjeneste - fornyelse og tradisjon i samspill" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 32-39 (Kompendium/Compendium)
- Kaufman, Tone Stangeland, ""Here I am to worship" : om lovsang som kristen praksis" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, s./p. 231-239, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium/Compendium)
- Kirkerådet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Liturgi : forslag til ny ordning for hovedgudstjeneste i Den norske kirke* Bokmål utg./ed. Bergen, [Oslo]: Eide, Den norske kirke ved Kirkerådet, 2008, s./p. 5-91, ISBN/ISSN: 978-82-514-0729-8
- Kirkerådet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Reform av kirkens gudstjenesteliv : orientering om høringsdokumentene* Bokmål utg./ed. Bergen, [Oslo]: Eide, Den norske kirke ved Kirkerådet, 2008, s./p. 7-35, ISBN/ISSN: 978-82-514-0731-1
- Midttun, Jørund, "Fra alterbok til møtested" i:/in: *Halvårsskrift for praktisk teologi* , nr./issue 1 (2006), s./p. 5-18 (Kompendium/Compendium)
- Modéus, Martin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Menneskelig gudstjeneste : om gudstjenesten som relation og ritual* København: Alfa, 2007, s./p. 71-82, 128-158, 258-272, ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Sellevold, Knut Gunnar, "Et utvalg" i:/in:/from: *La oss spille og leke for Herren : sangen og musikken i gudstjenesten* Oslo: Verbum/Kirkerådet, 1993, s./p. 24-27, 32-42, ISBN/ISSN: 82-543-0605-2 (Kompendium/Compendium)
- Skottene, Ragnar, "Kap. 1,2,3,4 og 8" i:/in:/from: *Kristne symboler : en elementær innføring* Oslo: Verbum, 2002, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-543-0918-3
- Utnem, Jan Oskar, "Tilbedelsens ansikt : om kroppen, sansene og bevegelsens plass i gudstjenesten" i:/in:/from: *Barn og gudstjeneste : om hel deltagelse* Stavanger: Cantando musikkforlag, 2004, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 82-92494-03-0 (Kompendium/Compendium)

- Veiteberg, Kari, "Den liturgiske rørsla" i:/in:/from: *Kunsten å framføre gudstjenester : dåp i Den norske kyrkja* [Oslo]: Det teologiske fakultet Unipub, 2006, s./p. 31-38 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Alminnelige bestemmelser" i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 2, s./p. 13-15, ISBN/ISSN: 82-543-0508-0 (Kompendium/Compendium)
- "Felles veiledning og høymesse m.m." i:/in:/from: *Gudstjenestebok for Den Norske kirke* Oslo: Verbum, 1992 b./vol. 1, s./p. 9-84, 148-156, ISBN/ISSN: 82-543-0506-4
- Jones, Tony, *Soul shaper : exploring spirituality and contemplative practices in youth ministry* El Cajon, Calif.: Youth Specialties, 2003, ISBN/ISSN: 0-310-25101-x
- Kaufman, Tone Stangeland, "Hva er en gudstjeneste egentlig?" i:/in: *Reflektorium : nordisk tidsskrift for ungdomsstudier og religionspædagogik* 1 (2002), s./p. 11-21, ISBN/ISSN: 1602-740x (Kompendium/Compendium)
- Martling, Carl Henrik, *Möte mellan två : Om högmässans dubbla enhet* Stockholm: Verbum Förlag, 1989, ISBN/ISSN: 91-526-1632-0
- Schøien, Kristin Solli, "Et utvalg" i:/in:/from: *Fra torget til vingården* Oslo: Luther, 2000, s./p. 14-18, 63-68, 70-77, 82-95, ISBN/ISSN: 82-531-1082-0
- Wenell, Fredrik, "Från underhållning til engagement" i:/in: *Reflektorium : nordisk tidsskrift for ungdomsstudier og religionspædagogik* 1 (2002), s./p. 23-41, ISBN/ISSN: 1602-740x (Kompendium/Compendium)

TEOL2541 - UTGÅR: Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Ungdomsdiakoni (3 sp) B. Sjelesorg (4 sp) og C. Praksis i ungdomsarbeid (3 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1540 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT510 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med DIA511 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 4 sp
Med PT573 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til pensumlitteraturen
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- få godkjent en kasusdrøfting som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk, levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser, og praksis.
Praksisperioden i TEOL2541 inngår som del av den større praksisperiode i UKT. Praksisen er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for TEOL2541 og i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2541 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. UNGDOMSDIAKONI (3 SP)
Diakoni er en integrert del av kirkens liv. "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet." Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens forankring i den lokale menighet og da særlig rettet mot ungdom. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeidet. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten. Diakonien utfordrer til et helhetlig menneskesyn i menighetsbyggende arbeid.
MÅL
Studenten skal ha:
- kunnskap om kirken som diakonalt fellesskap i møte med ungdommer,
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer,
- evne til å avdekke nød og prioritere mellom diakonale utfordringer hos ungdom i lokalsamfunnet
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser hos ungdom i menigheten.

B. SJELESORG (4 SP)
Dette emnet gir en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgens egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og

teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Emnet vil vektlegge sammenhengen mellom sjelesorg og diakonikk som to sentrale deler av kirkens liv. Det vil også bli gitt innføring i ulike arenaer i sjelesorg for ungdom, og hvilke midler kirken kan bruke i denne sammenhengen.
Emnet vil belyse den sjelesørgeriske samtalens egenart, og bruken av innsikter fra andre fagområder som religionspsykologi og utviklingspsykologi. Studenten skal oppøve evnen til refleksjon over egen troshistorie og livserfaring.

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- god kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens midler og forutsetninger med henblikk på arbeid med ungdom.
- god kunnskap om sjelesørgeriske problemstillinger i ungdomsfasen.
- kjennskap til egen troshistorie og evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke
- på sjelesørgerisk arbeid,
- god kunnskap om bruk av de kirkelige midler i sjelesorgen som , bønn, Guds ord, og skriftemål.

C PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet på UKT inngår i hovedsak i emnene TEOL1740, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2541. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

MÅL
Studenten skal
- kartlegge egne læringsbehov og utarbeide tjenelige læringsmål for praksis,
- ha evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder,
- ha kjennskap til veiledning gjennom erfaring og evne til å nyttiggjøre seg denne.

Det forutsettes bruk av litteraturen under delemne A i TEOL1540.
Se for øvrig i «UKT Informasjonshefte for praksis».

TEOL2542 - Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Emneansvarlig:	Margit Lovise Holte (Margit.L.Holte@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Ungdom, kultur og tro

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet er organisert i tre delemner: A. Ungdomsdiakoni (3 sp) B. Sjelesorg (4 sp) og C. Praksis i ungdomsarbeid (3 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1540 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:Med PT503 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 10 spMed PT510 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 5 spMed DIA511 Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til pensumlitteraturen
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- få godkjent en kasusdrøfting som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk, levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser, og praksis.
Praksisperioden i PT203 inngår som del av den større praksisperiode i UKT. Praksisen er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for PT203 og i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2542 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. UNGDOMSDIAKONI (3 SP)
Diakoni er en integrert del av kirkens liv. "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet." Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens forankring i den lokale menighet og da særlig rettet mot ungdom. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeidet. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten. Diakonien utfordrer til et helhetlig menneskesyn i menighetsbyggende arbeid.
MÅL
Studenten skal ha:
- kunnskap om kirken som diakonalt fellesskap i møte med ungdommer,
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer,
- evne til å avdekke nød og prioritere mellom diakonale utfordringer hos ungdom i lokalsamfunnet
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser hos ungdom i menigheten.

B. SJELESORG (4 SP)
Dette emnet gir en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgens egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Emnet vil vektlegge sammenhengen mellom sjelesorg og diakonikk som to sentrale deler av kirkens liv. Det vil også bli gitt innføring i ulike arenaer i sjelesorg for ungdom, og hvilke midler kirken kan bruke i denne sammenhengen.
Emnet vil belyse den sjelesørgeriske samtalens egenart, og bruken av innsikter fra andre fagområder som religionspsykologi og utviklingspsykologi. Studenten skal oppøve evnen til refleksjon over egen troshistorie og livserfaring.

MÅL

Studenten skal ha
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- god kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens midler og forutsetninger med henblikk på arbeid med ungdom.
- god kunnskap om sjelesørgeriske problemstillinger i ungdomsfasen.
- kjennskap til egen troshistorie og evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke
- på sjelesørgerisk arbeid,
- god kunnskap om bruk av de kirkelige midler i sjelesorgen som , bønn, Guds ord, og skriftemål.

C PRAKSIS I MENIGHET (3 SP)
Praksisstudiet på UKT inngår i hovedsak i emnene TEOL1740, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

MÅL
Studenten skal
- kartlegge egne læringsbehov og utarbeide tjenelige læringsmål for praksis,
- ha evne til å reflektere over egne erfaringer som ungdomsleder,
- ha kjennskap til veiledning gjennom erfaring og evne til å nyttiggjøre seg denne.

Det forutsettes bruk av litteraturen under delemne A i TEOL1540.
Se for øvrig i «UKT Informasjonshefte for praksis».

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Clark, Chap, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s./p. 23-70
- Fyrand, Live, "Kap. 10" i:/in:/from: *Sosialt nettverk - teori og praksis* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2005, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 978-82-15-00747-2/82-15-00747-3 (Kompendium/Compendium)
- Glavin, Kari og Bodil Erdal, "Kap. 3 og deler av kap. 9" i:/in:/from: *Tverrfaglig samarbeid i praksis : til beste for barn og unge i kommune-Norge* 2. rev. utg./ed. Oslo: Kommuneforl., 2007, s./p. 49-60, 202-225, ISBN/ISSN: 978-82-446-1115-2 (Kompendium/Compendium)
- Killén, Kari, "Kap. 2-5" i:/in:/from: *Sveket : omsorgssvikt er alles ansvar* 3. utg./ed. [Oslo]: Kommuneforl., 2004, s./p. 31-151, ISBN/ISSN: 82-446-0881-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bunkholdt, Vigdis og Mona Sandbæk, *Praktisk barnevernsarbeid* 4. rev. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1998, ISBN/ISSN: 82-00-42968-7
- Christoffersen, Svein Aage, "Solidaritet og frigjøring" i:/in:/from: *Moralsk og moderne? : trekk av den kristne moraltradisjon i Norge fra 1814 til idag* Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, redaktør Svein Aage Christoffersen, s./p. 233-254, ISBN/ISSN: 82-417-1082-8
- Tjørhom, Ola, "Kirken som communio" i:/in:/from: *Kirken - troens mor : et økumenisk bidrag til en luthersk ekklesiologi* [Oslo]: Verbum, 1999, s./p. 117-128, ISBN/ISSN: 82-543-0797-0 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Clark, Chap, "Et utvalg" i:/in:/from: *Hurt : inside the world of today's teenagers* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2004, s./p. 167-183
- Engedal, Leif Gunnar, "Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse : refleksjoner og perspektiver" i:/in: *Tidsskrift for sjelesorg* , nr./issue 2 (2004), s./p. 84-95, ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium/Compendium)
- Huseby, Vegard, "Skriftemål i ungdomsarbeid" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, redaktør Bård Eirik Hallesby Norheim, s./p. 167-171, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium/Compendium)
- Okkenhaug, Berit, *Når jeg ser ditt ansikt : innføring i kristen sjelesorg* Oslo: Verbum, 2002, ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Raustøl, Randi Camilla, "Vil du be for meg" i:/in:/from: *Kan tru praktiserast? : teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, redaktør Bård Eirik Hallesby Norheim, s./p. 240-244, ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- *Skriftserien koinonia* Vikersund: Institutt for Sjelesorg, 2000-
- Andersen, Torbjørn Herlof, *Tause menn : seksuelle overgrep mot gutter i kristne miljøer* Oslo: Verbum, 2001, ISBN/ISSN: 82-543-0882-9
- Bergstrand, Göran og Magnus Lidbeck, *Själavård* Stockholm: Verbum, 1997-1998 b./vol. 1-2
- Olivius, Anders, Cerny Ericson og Birgitta Olivius Kihlberg, *Att möta människor : en grundbok om själavård* 3. helt omarb. utg./ed. Stockholm: Verbum förlag, 1996, ISBN/ISSN: 91-526-2386-6

- Riste, Anne Marit, "Skam i vår kultur." i:/in: *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 34, nr./issue 2 (2001), s./p. 49-65, ISBN/ISSN: 0333-340x

TEOL2544 - Bacheloroppgave med praksisavslutning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL2630 - Økumenikk

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor i teologi-pentekostal studieretning og i Bachelor i kultur og samfunnsfag-fordypninig i kristendom/RLE - pentekostal studieretning.

Emnet skal gi en grundig innføring i økumenikk og tar utgangspunkt i den aktuelle økumeniske situasjon. Mangfoldet av økumenisk tilnærming vil derfor bli belyst og faget vil ha et breddeperspektiv. Økumenikk, forstått som kristnes ønske og arbeid for større enhet har mange uttrykksformer, og emnet vil derfor forholde seg til både allianseøkumenikkens mange perspektiver og kirkeøkumenikken. Bestrebelser på dypere fellesskap innenfor de ulike kirkefamilier og mellom forskjellige kirkefamilier samt den pentekostale bevegelses økumeniske karakter vil også drøftes. Misjon og økumenikk har alltid hørt sammen. Misjonsaspektet vil fremkomme gjennom økumenikkens historie, gjennom forståelsen av kirken som en misjonal kirke og gjennom dagens økumeniske utveksling mellom kirken i det globale sør og det globale nord. Bestrebelsen på det økumeniske blir forstått som en integrert del av kirkens evne og mulighet til troverdig vitnesbyrd.
Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at grunnstudier er fullført før en starter på dette emnet. Institusjonen anbefaler likevel at man fullfører følgende emne eller tilsvarende før man studerer dette emnet: K1030

Emnets undervisningsform er forelesning. Emnet undervises etter behov og kapasitet, under høstsemesteret.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ikke studiepoengreduksjon mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
Delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2630 har bare én vurderingsform, klausureksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- kjennskap til aktuelle økumeniske strømninger
- kjennskap til forholdet mellom økumenikk og misjon
- kjennskap til den globale økumeniske situasjon
- kunnskap om økumenikkens historie
- kunnskap om økumenikkens teologiske begrunnelse
- kunnskap om hva allianse og kirkeøkumenikk innebærer
- Innsikt i økumenisk arbeid
- Evne til å drøfte ulike aspekter ved et økumenisk engasjement

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 4-28, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8 (Kompendium/Compendium)
- Bispemøtet, *Den norske kirkes økumeniske engasjement* Oslo: Land og Kirke/Gyldendal, 1977, ISBN/ISSN: 82-05-09401-2 (Kompendium/Compendium)
- Borgen, Peder, "Avtalen "Nådens fellesskap" mellom Metodistkirken og Den norske kirke" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 185-198, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Misjonstenkning fra 1900 til vår tid" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, redaktør Jan-Martin Berentsen et al., s./p. 130-170, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)

- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in:

Swedish missiological theme
s 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x (Kompendium/Compendium)
- Engelsviken, Tormod, "Enhet og misjon" i:/in:/from: *Bibel og vekkelse : festskrift til Ingulf Diesen på hans 70-årsdag 26. november 1998* [Haugesund]: Akademisk fagforl., 1998, redaktør Lars Råmunddal, s./p. 289-302, ISBN/ISSN: 82-7868-017-5 (Kompendium/Compendium)
- FitzGerald, Thomas E., "Et utvalg" i:/in:/from: *The ecumenical movement : an introductory history* Westport, Conn.: Praeger, 2004, s./p. 1-222, ISBN/ISSN: 0-313-30606-0
- Fotland, Roar G., "The southern phace of Christianity : the contribution of the global south to the church in the global north" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* Oxford: Regnum, 2008, redaktør Tormod Engelsviken, s./p. 215-229, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4 (Kompendium/Compendium)
- Haga, Joar og Olav Fykse Tveit, ""Nådens fellesskap" eit grunnlag for samarbeid" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 199-215, ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium/Compendium)
- Hegertun, Terje, "Pinsebevegelsen og økumenikk" i:/in:/from: *Med Kristus til jordens ender : festskrift til Tormod Engelsviken* Trondheim: Ta pir akademisk forl., 2008, redaktør Kjell Olav et al. ,Sannes, s./p. 155-164, ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium/Compendium)
- Jenkins, Philip, "Et utvalg" i:/in:/from: *The next Christendom : the coming of global Christianity* Rev. and expanded utg./ed. New York: Oxford University Press, 2007, s./p. 93-124, ISBN/ISSN: 978-0-19-518307-8 (Kompendium/Compendium)
- Jenkins, Philip, "Et utvalg" i:/in:/from: *The new faces of Christianity : believing the Bible in the global south* Oxford: Oxford University Press, 2006, s./p. 178-193, ISBN/ISSN: 0-19-530065-3/978-0-19-530065-9 (Kompendium/Compendium)
- Jørgensen, Knud, "Trenger kirken omvendelse? : på vei mot en misjonal ekklesiologi" i:/in:/from: *Hva vil det si å være kirke? : kirkens vesen og oppdrag* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2004, redaktør Kjell Olav Sannes et al., s./p. 51-68, ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4 (Kompendium/Compendium)
- Meyer, Harding, "Christian world communions" i:/in:/from: *A history of the ecumenical movement : 1968-2000* Geneva: World Council of Churches, 2004 b./vol. 3, redaktør John Briggs et al., s./p. 103-122, ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0 (Kompendium/Compendium)
- Tjørhom, Ola, *Kirkens enhet - for at verden skal se og tro : en innføring i økumenisk tenkning* [Oslo]: Verbum, 2005, ISBN/ISSN: 82-543-1041-6
- Wainwright, Geoffrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Methodists in dialogue* Nashville, Tenn.: Kingswood Books, 1995, s./p. 13-34, 231-260, ISBN/ISSN: 0-687-01133-7 (Kompendium/Compendium)
- World Council of Churches, "Mission and evangelism : an ecumenical affirmation" i:/in:/from: *"You are the light of the world" : statements on mission by the World Council of Churches 1980-2005* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. 1-38, ISBN/ISSN: 2-8254-1435-2 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 28-57, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8
- Engelsviken, Tormod, "Kristent enhetsarbeid" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* Trondheim: Tapir, 1993, redaktør Peder Borgen et al., s./p. 289-305, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Jonson, Jonas, "Et utvalg" i:/in:/from: *Ekumenik på världens villkor : Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* Stockholm: Verbum, 2008, s./p. 161-180, ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4
- Kinnamon, Michael, "Assessing the ecumenical movement" i:/in:/from: *A history of the ecumenical movement : 1968-2000* Geneva: World Council of Churches, 2004 b./vol. 3, redaktør John Briggs et al., s./p. 50-81, ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0
- McLeod, Donald, "The basis of Christian unity" i:/in:/from: *Ecumenism today : the universal church in the 21st century* Aldershot: Ashgate, 2008, redaktør Christopher Asprey et al., s./p. 107-119, ISBN/ISSN: 978-0-7546-5961-7
- Otieno, Nicholas og Hugh McCullum, "Et utvalg" i:/in:/from: *Journey of hope : towards a new ecumenical Africa* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. XV-37, ISBN/ISSN: 2-8254-1466-2
- Vischer, Lukas, "Major trends in the life of the churches" i:/in:/from: *A history of the ecumenical movement : 1968-2000* Geneva: World Council of Churches, 2004 b./vol. 3, redaktør John Briggs et al., s./p. 23-50, ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0

TEOL2730 - Global kristendom i historisk og aktuelt perspektiv

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorstudier i Kristendom/RLE, Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad
TEOL2730 gir en innføring i missiologi og internasjonal diakoni under historisk og aktuell synsvinkel og et disiplinstudium av global kirkehistorie. Sammen med de kirkehistoriske komponentene i K2010 og K2020 gir dette emnet grunnlag for studier i kirkehistorie, missiologi og religionsteologi på masternivå (5000-nivå).
Emnet består av to delemner: A. Missiologiske og diakonale perspektiver på kirkehistorien og den globale kirke (5sp). B. Global kirke- og misjonshistorie (5sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KRL203 03H Reformatorisk kristendom reduseres dette emnet med 3 stp
Med KH501 04V Kirkehistorie: ... reduseres dette emnet med 3 stp
Med TK221 07V Misjon, diakoni og bistand reduseres dette emnet med 5 stp.
Med K1020 Reformatorisk kristendom reduseres dette emnet med 3 stp
Med SAM2530 Misjon, diakoni og bistand reduseres dette emnet med 5 stp.
Med TE211 Global kristendom i historisk... reduseres dette emnet med 10 stp.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2730 har bare én vurderingsform, klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, liste E.

Mål

DELEMNE A: MISSIOLOGISKE OG DIAKONALE PERSPEKTIVER PÅ KIRKEHISTORIEN OG DEN GLOBALE KIRKE

Dette delemnet skal gi studentene noen overgripende missiologiske perspektiver på kirkehistorien og på den globale kirkes situasjon i dag.. Det vil vise hvordan kristendommen utbredte seg på forskjellige måter til ulike områder fra den første tid like til vår tid. Det vil bli lagt særlig vekt på den misjonsteologiske tenkning som har ledsaget misjonsarbeidet og på noen sentrale spørsmål for misjonsstrategi i møte med nye kulturer og religioner. Misjonens grenseoverskridende vesen og samspillet mellom misjon og samfunn vil være viktige temaer i dette delemnet. Emnet vil også ta opp spørsmål som er særlig aktuelle for kirke og samfunn i det globale Sør, slik som fattigdom, utvikling, rettferdighet, religionsfrihet og menneskerettigheter, herunder kvinners rettigheter, og se disse i et internasjonalt missiologisk, diakonalt og økumenisk perspektiv.

MÅL:
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til på hvilken måte og til hvilke områder kristendommen har utbredt seg fra oldkirken til vår tid
- kunnskap om misjonstenkningens historie med særlig vekt på tiden fra reformasjonen til vår tid
- kunnskap om hvordan kirken i sin misjonsvirksomhet har sett på og behandlet fremmede kulturer og religioner
- kunnskap om globalisering og de utfordringer kirken i det globale Sør står overfor når det gjelder fattigdom, rettferdighet, religionsfrihet og kjønn
- evne til å drøfte kirkens forhold til den globale utviklingen innen kultur og samfunnsliv, som lokal og økumenisk utfordring

DELEMNE B: GLOBAL KIRKE- OG MISJONSHISTORIE

Gjennom studium av kirke- og misjonshistorien og kirkens aktuelle situasjon i et av tre mulige utvalgte områder skal studenten få innsikt i hvordan kirken har spredt seg ved misjon og på annet vis fra den eldste tid og fram til i dag. Det legges vekt på møtet med ikke-kristen religiøsitet, den kristne misjonsmotivasjon og de ulike misjonsmetoder som er benyttet i de ulike epoker. I studiet av Kina og Etiopia møter vi før-reformatorisk misjon og kirkedannelse i oldtid (Etiopia) og middelalder, og for alles vedkommende katolsk og protestantisk misjon i nyere tid. I alle områdene har også norsk og nordisk luthersk misjon spilt en viktig rolle i pionerarbeid og kirkebyggende virksomhet. I Kina og Etiopia finnes i dag store og voksende selvstendige kirker. Studiet av kirke- og misjonshistorie i valgmuligheten Latin-Amerika vil særlig fokusere på Den romersk-katolske kirke og evangeliske kirkesamfunn med særlig vekt på den pinsekarismatiske bevegelse. Studiet vil gi innsikt i de vilkår av religiøs, kulturell og sosiopolitisk art som kirkene har levd og lever under, og hvordan kirkene har funnet sin form i ulike kontekster. En vil også fokusere på hvordan kirkene møter de diakonale utfordringene knyttet til fattigdom, rettferdighet, menneskerettigheter og utvikling. Studiet av et land/områder er å forstå eksemplarisk siden mange liknende forhold også er å finne i andre land og områder i det globale Sør.

MÅL:
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om misjonsarbeidet og den kirkelige utvikling som har ført fram til de nåværende store kristne kirkene i et av følgende tre områder: Kina, Etiopia, Latin-Amerika
- kjennskap i de viktigste misjonsmotiv og misjonsmetoder som har gjort seg gjeldende
- kunnskap om den rolle eventuell norsk (nordisk) misjon har spilt
- innsikt i misjonens og kirkens sosiale, kulturelle og religiøse kontekst i det aktuelle området, og hvordan kirkene har møtt og møter de særskilte utfordringer i denne konteksten

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 77-170, 262-294, 327-355, 381-412, 434-442, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Engelsviken, Tormod, "Endringer i norsk misjon de siste 50 årene" i:/in: *Norsk tidsskrift for misjon* , nr./issue 2-3 (1996), s./p. 123-148, ISBN/ISSN: 0029-2214 (Kompendium/Compendium)
- Myers, Bryant L., "Et utvalg" i:/in:/from: *Walking with the poor : principles and practices of transformational development* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1999, s./p. 57-136, 204-244, ISBN/ISSN: 1-57075-275-3
- Norseth, Kristin, "Women as mission leaders" i:/in:/from: *Mission to the world : communicating the Gospel in the 21st century : essays in honour of Knud Jørgensen* Oxford: Regnum, 2008, redaktør Tormod Engelsviken, s./p. 301-313, ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4
- Schreiter, Robert J., "Et utvalg" i:/in:/from: *The new Catholicity : theology between the global and the local* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1997, s./p. 1-27, ISBN/ISSN: 1-57075-120-x
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Israels venner" : norsk arbeid for Israelsmisjonen 1844-1930* Oslo: Luther, 1994, s./p. 15-27, ISBN/ISSN: 82-531-7563-9
- Walls, Andrew F., "Et utvalg" i:/in:/from: *The cross-cultural process in Christian history : studies in the transmission and appropriation of faith* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2002, s./p. 27-48, 72-81, 194-214, 215-235, ISBN/ISSN: 1-57075-373-3/0-567-08869-3
- Walls, Andrew F., "Et utvalg" i:/in:/from: *The missionary movement in Christian history : studies in the transmission of faith* Edinburgh: T & T Clark, 1996, s./p. 3-15, ISBN/ISSN: 0-567-08515-5/1-57075-059-9
- World Council of Churches, "Et utvalg" i:/in:/from: *"You are the light of the world" : statements on mission by the World Council of Churches 1980-2005* Geneva: WCC Publ., 2005, s./p. 1-38, 90-126, ISBN/ISSN: 2-8254-1435-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *China and Christianity : burdened past, hopeful future* Armonk, N.Y.: Sharpe, 2001, redaktør Xiaoxin Wu et al., s./p. 179-216, ISBN/ISSN: 0-7656-0661-5
- Aren, Gustav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Evangelical pioneers in Ethiopia : origins of the Evangelical Church Mekane Yesus* Stockholm: EFS-förlaget, 1978, s./p. 29-44, 168-183, 383-385, 412-442, ISBN/ISSN: 91-7080-364-1
- Corrie, John, "The pentacostalization of Latin American and U.S. latino christianity" i:/in: *Pneuma : the journal of the Society for Pentecostal Studies* 26, nr./issue 2 (2004), s./p. 262-292, ISBN/ISSN: 1570-0747
- Eide, Øyvind, "Vekst og forfølgelse : historiske og politiske forhold som belyser to trekk ved Den etiopiske evangeliske kirke Mekane Yesus" i:/in: *Misjon og teologi : årsskrift for Misjonshøgskolen* (1997), s./p. 56-70, ISBN/ISSN: 0804-8193
- González, Ondina E. og Justo L. González, "Et utvalg" i:/in:/from: *Christianity in Latin America : a history* Cambridge: Cambridge University Press, 2007, s./p. 1-269, 297-310, ISBN/ISSN: 9780521863292/9780521681926
- Harbakk, Ernst, "Misjon og kirke i Kina i 1400 år" i:/in:/from: *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, redaktør Knud Jørgensen et al., s./p. 413-433, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium/Compendium)
- Lambert, Tony, "Et utvalg" i:/in:/from: *The resurrection of the Chinese church* Wheaton, Ill.: Shaw, 1994, s./p. 1-78, 172-197, ISBN/ISSN: 0-87788-728-4 (Kompendium/Compendium)
- Moffett, Samuel H., "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Christianity in Asia* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2005 b./vol. 2, s./p. 105-133, 178-181, 186-187, 285-300, 463-488 (Kompendium/Compendium)
- Moffett, Samuel H., "Et utvalg" i:/in:/from: *A history of Christianity in Asia* 2. utg./ed. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1998 b./vol. 1, s./p. 13-16, 287-323, 442-475 (Kompendium/Compendium)
- Stålsett, Sturla J., "Når de fattige blir pinsevenner : frigjøringsteologien og protestantismens vekst i Latin-Amerika" i:/in: *Norsk teologisk tidsskrift* 96, nr./issue 4 (1995), s./p. 223-240, ISBN/ISSN: 0029-2176

- Sundkler, Bengt og Christopher Steed, "Et utvalg" i:/in:/from: *A History of the Church in Africa* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, s./p. 34-41, 73-102, 109-123, 150-168, 608-658, 694-699, 901-917, 927-931, 1032-1040., ISBN/ISSN: 0-521-58342-x
- Tolo, Arne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Sidama and Ethiopian : the emergence of the Mekane Yesus Church in Sidama* Uppsala,Oslo: Uppsala universitet, Biblia/Fjellhaug skoler, 1998, s./p. 109-144, 223-268, ISBN/ISSN: 91-85424-49-8/82-91911-00-2
- Uglem, Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk misjonshistorie* Oslo: Lunde, 1979, s./p. 111-113, 160-164, 171-175, 191-196, 199-203, 214-215, ISBN/ISSN: 82-520-4637-1 (Kompendium/Compendium)

TEOL2740 - Kulturanalyse: Teologi og populærkultur

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

Generell informasjon

Emnet skal bidra til å utvikle ferdigheter i å tolke samtidskulturen med tanke på samspillet mellom teologi, kultur, identitet og livstolkning. Emnet bygger på kunnskap om ungdomskultur og populærkultur fra SAM1030/RP115.

Studenten skal arbeide med fire ulike «lesemåter» av kulturelle uttrykk: Semiotikk, hermeneutikk, retorikk og narratologi. Begreper som «modernitet» og «postmodernitet» vil også bli behandlet.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i SAM1030/RP115, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST505 Kulturanalyse, reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i av undervisningen
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til det faste pensum. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- få godkjent en faglig oppgave: en analyse av en selvvalgt roman, film, musikkvideo, tegneserie eller sangtekst (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- få godkjent et utkast til en faglig oppgave: en analyse av en selvvalgt roman, film, musikkvideo, tegneserie eller sangtekst (2800-4000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

TEOL2740 har faglig oppgave som eksamensform. For at oppgaven (den store analyseoppgaven) skal kunne leveres inn, må studenten
innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven. Studenter som ikke får ståkarakter, kan levere en bearbeidet oppgave innen en nærmere angitt frist. Den bearbeidede oppgaven kan ikke få bedre karakter enn karakteren D.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom tro, teologi og kultur
- ferdighet i å tolke teologiske problemstillinger i lys av kulturelle utrykk
- grundig kunnskap om aspekter ved humanistisk kulturteori, med vekt på samspillet mellom kultur, identitet og livstolkning
- grundig kunnskap om forskjellige tilnærmingsmåter for å tolke kulturelle uttrykk
- evne til å bruke slike tilnærmingsmåter til å tolke ulike kulturelle utrykk som livstolkning

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til det faste pensumet kommer det en pensumdel som er variabel, og som kan endres for hvert semester. Det variable pensum kommer primært til å være av skjønnlitterær/filmatisk art og tilsvarer ca. 250 sider (vel 3 studiepoeng). Se emneheftet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Grenz, Stanley J., "Et utvalg" i:/in:/from: *A primer on postmodernism* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996, s./p. 1-121, ISBN/ISSN: 0-8028-0864-6
- Gripsrud, Jostein, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mediekultur, mediesamfunn* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2007, s./p. 107-227, ISBN/ISSN: 9788215012100

- Lynch, Gordon, "Et utvalg" i:/in:/from: *Understanding theology and popular culture* Malden, Mass.: Blackwell, 2005, s./p. 1-194, ISBN/ISSN: 1-4051-1747-8/1-4051-1748-6

TEOL2760 - Katolsk lære i fortid og nåtid: historisk og systematisk teologi

Emneansvarlig:	Bernt T. Oftestad (Bernt.T.Oftestad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i katolsk teologi.
TEOL2760 gir en grunnleggende innføring i den vestlige kirkehistorie, slik denne utvikles gjennom vedtakene ved de viktigste konsilene fra middelalderen og frem til i dag. I emnet legges vekt på å se læreutviklingen integrert i de allmenne historiske prosesser. Disse prosessene fører til en fornyet refleksjon over det overleverte trosinnhold, og de danner også rammene for den nyformulering av troen som finner sted. I den historiske fremstilling legges særlig vekt på 4 Laterankonsil (1215), Trentkonsilet (1545-47, 1551-52 og 1562-63), 1 Vatikankonsil (1870) og 2 Vatikankonsil (1962-1965). Noen temaer blir særlig sentrale: læren om eukaristien (nattverden), rettferdiggjørelseslæren, læren om pavens primat, og ekklesiologien (læren om kirkens vesen og oppdrag i den moderne verden).
Emnet har to delemner: A. Katolsk lære om eukaristi, skriftautoritet og tradisjon (5 stp) og B. Katolsk oppfatning av Kirken og dens misjon i den moderne verden (5 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1460/KAT131 og KRL132, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2760 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

A. KATOLSK LÆRE OM EUKARISTI, SKRIFTAUTORITET OG TRADISJON (5 stp)

Delemnet omhandler på den ene siden læren om eukaristien slik den ble formulert under middelalderen. Denne vil ses i lys av fremveksten av en hel sakramentsteologi som fant sted på denne tiden. Linjen trekkes opp mot nåtidens katolske sakramentslære. På den annen side tar delemnet for seg utviklingen av katolsk forståelse av Skriften, Tradisjonen og forholdet mellom disse. Her vil spørsmålet om autoritet bli særlig vektlagt. Dette spørsmålet var et kjernepunkt i konflikten med reformasjonen, og ligger også til grunn for striden som vokste opp rundt spørsmålet om rettferdiggjørelsen. Det legges vekt på at studenten skal kunne se katolsk lære i et konfesjonsrettet perspektiv. Særlig viktig blir dens relasjon til luthersk læretradisjon slik den ble utformet på reformasjonstiden og har utviklet seg siden den tid.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- kjennskap til middelalderkonsilenes lære om eukaristien i lys av sakramentsteologien slik den vokste frem i middelalderen
- kunnskap om reformasjonstidens kontroverser mellom protestantisme og katolisisme og Trentkonsilet
- kunnskap om utviklingen av katolsk forståelse av skrift, autoritet og tradisjon i lys av reformasjonstidens kontroverser og Trentkonsilet
- kunnskap om katolsk forståelse av læren om rettferdiggjørelse med bakgrunn i den augustinske og den skolastiske teologien
- kunnskap om konflikten om rettferdiggjørelseslæren på reformasjonstiden og om den økumeniske samtale om rettferdiggjørelsen i våre dager ("Joint Declaration").

B. KATOLSK OPPFATNING AV KIRKEN OG DENS MISJON I DEN MODERNE VERDEN (5 stp)
Dette delemnet ser først og fremst på katolsk ekklesiologi, det vil si kirkens selvforståelse. 1 og 2 Vatikankonsil vil bli fremstilt på bakgrunn av de utfordringer som kirken ble stilt overfor i møte med 1800-tallets liberalisme og sekularisme og den demokratiske og liberale kultur under andre halvpart av det 20. århundre. Studenten skal utvikle god kunnskap om de ulike perspektivene innen ekklesiologien, nemlig forståelsen av kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologien i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, og læren om menneskets verdighet. Det vil også fokuseres på vilkårene for kirkens misjon i det demokratiske samfunn og i en sekularisert verden.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:

- kunnskap om hvordan den katolske lære vokser frem i relasjon til Skriften og til egen tradisjon og som svar på tidens kulturelle, politiske og økumeniske utfordringer.
- kunnskap om denne prosessen belyst ut fra bestemte dogmatiske temaer: pavens primat, Kirken som Kristi legeme og Guds folk, mariologi i kristologisk og ekklesiologisk perspektiv, menneskets verdighet og Kirkens misjon i en sekularisert verden.
- god kunnskap om det økumeniske problem, slik det blir aktualisert ved forholdet mellom protestantisme og katolisisme.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "First decree: acceptance of the sacred books and apostolic traditions; Second decree: acceptance of the latin vulgate edition of the Bible" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 663-665, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Decree on justification" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 671-681, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "De fide catholica" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 1, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 230-231, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2 /0-7220-3010-x
- *The real presence of Christ in the eucharist* , hentet 2007-12-19 fra http://www.newadvent.org/cathen/05573a.htm#3
- Innocent, III, *Brevet Cum Marthae circa to John, former archbishop of Lyons(1202)* , hentet 2007-12-19 fra http://www.pford.stjohnsem.edu/ford/courses/sacramental-theology/docs/Innocent%20and%20Trent_3%20cols.pdf
- Lubac, Henri de, "Kap. 1-2" i:/in:/from: *Corpus mysticum : the Eucharist and the church in the Middle Ages : a historical survey* Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 2007, redaktør Susan Frank Parsons et al., s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0268025932/9780268025939
- Mullett, Michael A., "Et utvalg" i:/in:/from: *The Catholic Reformation* London: Routledge, 1999, s./p. 1-68, ISBN/ISSN: 0-415-18915-2/0-415-18914-4
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro og politikk : en reformasjonshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2001, s./p. 101-140, ISBN/ISSN: 82-15-00057-6
- Rubin, Miri, "Et utvalg" i:/in:/from: *Corpus Christi : the Eucharist in late medieval culture* Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s./p. 12-82, ISBN/ISSN: 0-521-43805-5/0-521-35605-9

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Beck, Hans-Georg, *From the high middle ages to the eve of the reformation* New York: Search Press, 1970
- O'Collins, Gerald og Mario Farrugia, *Catholicism : the story of Catholic Christianity* Oxford: Oxford University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-19-925995-x/0-19-925994-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- "First dogmatic constitution on the church of Christ : Pastor aeternus" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 811-816, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Dogmatic constitution on the church : Lumen gentium" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 849-898, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Declaration on religious freedom : Dignitatis humanae" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 1001-1011, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Decree on ecumenism : Unitatis redintegratio" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 908-920, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- "Dogmatic constitution on divine revelation : Dei verbum" i:/in:/from: *Decrees of the ecumenical councils* London: Sheed & Ward, 1990 b./vol. 2, redaktør Norman P. Tanner, s./p. 971-981, ISBN/ISSN: 0-87840-490-2/0-7220-3010-x
- Pottmeyer, Hermann Josef, "Et utvalg" i:/in:/from: *Towards a papacy in communion : perspectives from Vatican Councils I and II* New York: Crossroads, 1998, s./p. 51-136

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Tanner, Norman P., *The church and the world : Gaudium et spes, Inter mirifica* New York: Paulist Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-8091-4238-4

TEOL2770 - Metodismens historie og teologi

Emneansvarlig:	Hilde Marie Øgreid (Hilde.M.Ogreid@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon
Emnet består av tre delemner: A. Metodismens historie (3 sp), B. Metodismens teologi (5,5 sp) og C. Metodismen i dag (1,5 sp).

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent en innlevert bokrapport (ca. 1000 ord) eller et muntlig fremlegg knyttet til litteraturen i undervisningen
- d delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2770 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISMENS HISTORIE (3 SP)

Delemnet gir en innføring i metodismen og metodistkirkens historie i Norge, og en innføring i John Wesleys liv og skrifter.

Studenten skal
- ha kjennskap til metodismen i Norge
- ha kjennskap til Metodistkirken i Norge
- ha kjennskap til John Wesleys liv
- ha god kunnskap om et utvalg av John Wesleys skrifter

DELEMNE B. METODISMENS TEOLOGI (5,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i hovedpunkter metodismens teologi og i Wesleyansk teologi.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i John Wesleys teologi
- ha god kunnskap om hovedtrekkene i metodismens teologi
- kunne se metodismens teologi fra andre kirkers synsvinkel
- ha forståelse for sammenhengen mellom teologi og etikk i metodismen
- gis innblikk i den utfordring metodismens teologi kan gi til dagens samfunn

DELEMNE C. METODISMEN I DAG (1,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i den internasjonale metodisme i dag. Studiet tar også sikte på å gi innføring i avtalen "Nådens fellesskap".

Studenten skal
- ha kjennskap til internasjonal metodisme i dag
- ha god kunnskap om "Nådens fellesskap"

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Borgen, Peder, "Metodistkirken" i:/in:/from: *Kristne kirker og trossamfunn* Trondheim: Tapir, 1993, redaktør Peder Borgen et al., s./p. 229-242, ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Haddal, Ingvar, *Vær fra vest : fra Metodistkirkens historie i Norge* Oslo: Luther forlag, 1977, ISBN/ISSN: 82-531-7205-2/82-531-7204-4
- Haddal, Ingvar, "Hvem var John Wesley?" i:/in:/from: *Metodismen og John Wesley* Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, redaktør E. Anker Nilsen, s./p. 15-35
- Hassing, Arne, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religion og makt : metodismen i norsk historie* Trondheim: Tapir, 1991, s./p. 247-315, ISBN/ISSN: 82-519-0954-6
- Wesley, John, "Et besøk hos Herrnhuterne; Metodist-selskapene" i:/in:/from: *Metodismen og John Wesley* Oslo: Lutherstiftelsen, 1969, redaktør E. Anker Nilsen, s./p. 104-121
- Wesley, John, "Et utvalg" i:/in:/from: *Et utvalg fra Wesleys standardprekener* Bergen: Metodistkirkens studiesenter, 1991, s./p. 12-31, 63-69

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Meistad, Tore, "Metodistisk kristendomsforståelse i dag. (Med teologiske kommentarer fra representanter for andre kirkesamfunn)" i:/in: *Teologisk forum* 13, nr./issue 2 (1999), s./p. 1-87
- Meistad, Tore, "Et utvalg" i:/in:/from: *Frelsens veg : teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* Alta: Alta lærerhøgskole, 1992, s./p. 13-234, 265-299, 325-330, 353-399, ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Nordby, Lars Erik, "Wesley, en inspirator for 1990 årene?" i:/in: *Teologisk forum* 2, nr./issue 2 (1988), s./p. 67-69

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- "Et utvalg" i:/in:/from: *Nådens fellesskap : rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* Oslo: Kirkens informasjonstjeneste, 1994, s./p. 2-58, ISBN/ISSN: 82-7545-009-8
- Borgen, Peder, "Avtalen "Nådens fellesskap" mellom Metodistkirken og Den norske kirke" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 185-198, ISBN/ISSN: 0040-7194
- Fotland, Roar G., Lars Erik Nordby og Øyvind Helliesen, *Metodistkirken i internasjonalt perspektiv* Oslo: 2003
- Haga, Joar og Olav Fykse Tveit, ""Nådens fellesskap" eit grunnlag for samarbeid" i:/in: *Tidsskrift for teologi og kirke* 73, nr./issue 3 (2002), s./p. 199-215, ISBN/ISSN: 0040-7194

TEOL5110 - Det gamle testamente: Loven/de historiske bøker og gammeltestamentlig teologi

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det gamle testamente.
TEOL5110 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstgrupper og gammeltestamentlig teologi.
Emnet består av to delemner: A Gammeltestamentlig teologi (5 sp) og B Tekster fra loven / GTs historiske bøker (5 sp).
Tekstutvalg og profil på delemnene B kan variere fra semester til semester. Til delemne B foreligger foreløpig variantene: «Deuteronomium: tekster, teologi, virkningshistorie» og «Gammeltestamentlige narrativer: utvalgte tekster fra Genesis og Det deutronomistiske historieverk.»
TEOL5110s arbeideform er primært forelesninger/seminar og egne studier.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 5 sp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5110 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)
"Gammeltestamentlig teologi" er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her både som arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske
fagdisipliner.
MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- ha oversikt over forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- ha god kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- ha kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- ha kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- ha kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

DELEMNE B: ENTEN TEKSTER FRA LOVEN (5 STP), ELLER GTS HISTORISKE BØKER (5 STP)

ENTEN:
DEUTERONOMIUM: TEKSTER, TEOLOGI OG VIRKNINGSHISTORIE (5 STP)

Deuteronomium utgjør et tyngdepunkt i GT og jødedommen. Boken gir viktige bidrag til flere sentrale emner, som eksempelvis gudsbegrepet, menneskesynet, loven (tora) og Guds utvelgelse av Israel som Guds folk. Disse temaene er sentrale også i NT, og et studium i Deuteronomium kan bidra til å avklare likheter og forskjeller mellom jødedommen og kristendommen i det første århundre etter Kristus. Deuteronomium er viktig også i Den norske kirke i dag: i tekstrekkene for kirkeåret er tolv tekster hentet fra Deuteronomium.
I gammeltestamentlig tid har Deuteronomiums teologi også preget innholdet i og redigeringen av andre bøker og samlinger av bøker i GT, blant annet Pentateuken, Det deuteronomistiske historieverk, profetbøker og salmer.
I studiet av dette emnet legges det vekt på å tolke tekstene nedenfor i lys av Deuteronomiums teologi og den videre ramme som er skissert ovenfor.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om Deuteronomiums tilblivelse, innhold og sluttform samt den betydning boken har for andre gammeltestamentlige skrifters tilblivelse, teologi og sluttform
- kunnskap om Deuteronomiums egenart som lovsamling og paktsdokument sammenlignet med Paktsboken, Hellighetsloven og for-orientalske paktstraktater
- kjennskap til Deuteronomiums videre bruk og aktualitet innenfor jødisk og kristen tradisjon
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica (BHS): Deut 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,1-7; 16,1-17; 18,15-18; 2 Kong 23,1-7.21-23
- kunnskap om innholdet i andre utvalgte GT-tekster som er preget av deuteronomisk-deuteronomistisk teologi: Exod 15,11-18; Jer 1,4-10; Sal 89,31-38, studert på grunnlag av den hebraiske teksten.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, angitt nedenfor, er å regne som ferdighetslitteratur.
Til Exod 15; Jer 1; Sal 89, se kommentarbøker i serien Word Biblical Commentary

ELLER:
GAMMELTESTAMENTLIGE NARRATIVER: UTVALGTE TEKSTER FRA GENESIS OG DET DEUTERONOMISTISKE HISTORIEVERK (5sp)

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i tråd med at Israels historie som fag er blitt problematisert, har forskningen lagt større vekt på tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor hebraiske virkemidler og grep blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Anvendelsen av GT som høyverdig litteratur har ført til at menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger er blitt løftet opp gjennom tema som identitet, narrative etikk, eller nylesing av begrepet "Abrahams barn."
Formålet med studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, angitt nedenfor, er å regne som ferdighetslitteratur.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- ha god kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- ha kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Fedrefortellingene (Gen 12-50); Dommerfortellingene og Saul/Davidfortellingene (1 Sam 12- 1 Kong 1).
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Gen 16:1-16; 21:1-21; 2 Sam 11:1-27; 2 Sam 14: 1-20.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gerstenberger, Erhard S., "Et utvalg" i:/in:/from: *Theologies in the Old Testament* London: T&T Clark, 2002, s./p. 283-306, ISBN/ISSN: 0-567-08812-x (Kompendium/Compendium)
- Stordalen, Terje, "Gammeltestamentlig teologi anno 2002" i:/in: *Svensk exegetisk årsbok* 68 (2003), s./p. 7-42 (Kompendium/Compendium)
- Trible, Phyllis, "Depatriarchalizing in Biblical interpretation" i:/in: *Journal of the American Academy of Religion* 41, nr./issue 1 (1973), s./p. 30-48, ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium/Compendium)
- Westermann, Claus, "Et utvalg" i:/in:/from: *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, s./p. 217-232, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Martens, Elmer A., *God's design : a focus on Old Testament theology* 3. utg./ed. N. Richland Hills, Tex.: BIBAL Press, 1998, ISBN/ISSN: 0941037517

Eller:/Or:
- Schmidt, Werner H., *The faith of the Old Testament : a history* Oxford: Blackwell, 1983, ISBN/ISSN: 0-631-13177-9/0-631-13177-9/0-631-15305-5

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Brueggemann, Walter, *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy* Minneapolis: Fortress Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8006-3087-4
- Childs, Brevard S., *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible* Minneapolis: Fortress Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-8006-2675-3
- House, P.R., "Biblical theology and the wholeness of Scripture" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 267-279, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Knierim, Rolf P., *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays* Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0715-1
- Kvanvig, Helge S., *Historisk bibel og bibelsk historie : Det gamle testamentes teologi som historie og fortelling* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999, ISBN/ISSN: 82-7634-204-3
- Rad, Gerhard von, *Old Testament theology* London: SCM Press, 1975 b./vol. 1-2
- Seitz, C.R.., "Two testaments and the failure of one tradition history" i:/in:/from: *Biblical theology : retrospect and prospect* Leicester: Apollos, 2002, redaktør Scott J. Hafemann, s./p. 195-211, ISBN/ISSN: 0-85111-279-x
- Sweeney, Marvin A., *Reading the Hebrew Bible after the Shoah : engaging Holocaust theology* Minneapolis, Minn.: Fortress press, 2008, ISBN/ISSN: 978-0-8006-3849-8
- Westermann, Claus, *Elements of Old Testament theology* Atlanta: John Knox Press, 1982, ISBN/ISSN: 0-8042-0191-9
- Zimmerli, Walther, *Old Testament theology in outline* Atlanta, Ga.: John Knox, 1978, ISBN/ISSN: 0-8042-0141-2/0-567-22353-1

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Christensen, Duane L., *Deuteronomy : 1:1-21:9* Nashville, Tenn: Thomas Nelson Publishers, 2001
- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 215-234, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4 (Kompendium/Compendium)
- Frymer-Kensky, Tikva, "Deuteronomy" i:/in:/from: *Women's Bible commentary* Utvidet utg./ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1998, redaktør Carol A. Newsom et al., s./p. 57-68, ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium/Compendium)
- MacDonald, Nathan, *Deuteronomy and the meaning of "monotheism"* Tübingen: Mohr, 2003, ISBN/ISSN: 3-16-148054-6
- Spieckermann, Hermann, "Former prophets: The Deuteronomistic history" i:/in:/from: *The Blackwell companion to the Hebrew Bible* Ox ford: Blackwell, 2001, redaktør Leo G. Perdue, s./p. 337-352, ISBN/ISSN: 0-631-21071-7 (Kompendium/Compendium)
- Weinfeld, Moshe, *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary* New York: Doubleday, 1991, ISBN/ISSN: 0-385-17593-0

Eller:/Or:

- Amit, Yairah, *Reading biblical narratives : literary criticism and the Hebrew Bible* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2001, ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, Walter, *First and Second Samuel* Louisville, Ky.: John Knox Press, 1990, ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. Cheryl, *Tragedy and biblical narrative : arrows of the Almighty* Cambridge: Cambridge University Press, 1992, ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, Fredrik, "Guds långa näsa och blödande hjärta" i:/in: *Svensk teologisk kvartalskrift* 77 (2001), s./p. 2-12, ISBN/ISSN: 0039-6761
- Nielsen, Kirsten, "Intertextuality and Hebrew Bible" i:/in:/from: *Congress volume : Oslo, 1998* Leiden: Brill, 2000, redaktør Magne Sæbø et al., s./p. 17-32, ISBN/ISSN: 90-04-11598-6
- Wenham, Gordon J., *Genesis 16-50* Waco, Tex.: Word Books, 1994, ISBN/ISSN: 0-8499-0201-0

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Crüsemann, Frank, "Et utvalg" i:/in:/from: *The Torah : theology and social history of Old Testament law* Edinburgh: Clark, 1996, s./p. 1-16, 201-275, 329-367, ISBN/ISSN: 0-567-08524-4
- Holter, Knut, *Deuteronomy 4 and the second commandment* New York: Peter Lang, 2003, ISBN/ISSN: 0-8204-6823-1
- Levinson, Bernard Malcolm, *Deuteronomy and the hermeneutics of legal innovation* New York: Oxford University Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-19-511280-6
- Weyde, Karl William, *The appointed festivals of YHWH : the festival calendar in Leviticus 23 and the Sukkôt festival in other Biblical texts* Tübingen: Mohr Siebeck, 2004, ISBN/ISSN: 3-16-148262-x

Eller:/Or:

- Clines, D.J.A., "X, X ben Y, ben Y : personal names in Hebrew narrative style" i:/in: *Vetus testamentum* 22, nr./issue 3 (1972), s./p. 266-287, ISBN/ISSN: 0042-4935
- Trible, Phyllis og Letty M. Russell, *Hagar, Sarah, and their children : Jewish, Christian, and Muslim perspectives* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2006, ISBN/ISSN: 0-664-22982-4/978-0-664-22982-5

TEOL5111 - Det gamle testamente: Loven/de historiske bøker og Skriftene

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon
Under utarbeidelse.

TEOL5118 - Det gamle testamente: Gammeltestamentlige narrativer og salmenes bok

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL5120 - Det gamle testamente: Skriftene og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

TEOL5121 - Det gamle testamente: Gammeltestamentlig teologi og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL5128 - Det gamle testamente: Gammeltestamentlig teologi og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL5210 - Det nye testamente: Lukasevangeliet, Johannes' åpenbaring og synoptisk bibelteologi

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad, Master i Teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det nye testamente.
Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra Lukasevangeliet og Johannes´ åpenbaring, samt synoptisk bibelteologi.
Emnet er delt inn i følgende delemner: A. Lukasevangeliet (4 stp), B. Synoptisk bibelteologi (4 stp) og C. Johannes´ åpenbaring (2 stp).

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5210 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: LUKASEVANGELIET (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om isagogiske spørsmål til Lukasevangeliet;
- god evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Luk 1,1-4; 1,26-56; 2,1-21; 3,1-22; 4,1-44; 6,20-7,23; 7,36-8,25; 22,1-24,53.

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: JOHANNES ÅPENBARING (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om Johannes Åpenbarings sjanger, innhold, teologi og relevans
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Green, Joel B., *The Gospel of Luke* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, ISBN/ISSN: 0-8028-2315-7

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Johnson, Luke Timothy, *The Gospel of Luke* Collegeville, Minn.: The Liturgical Press, 1991, ISBN/ISSN: 0-8146-5805-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, ISBN/ISSN: 0-8028-4660-2

TEOL5211 - synoptisk bibelteologi, Johannes¿ åpenbaring, paulinsk bibelteologi og Efeserbrevet

Emneansvarlig: Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er et overgangsemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad for studenter som har avlagt NT501 Det nye testamente 1.
Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra 1 Korinterbrev samt synoptisk og paulinsk teologi. Videre studeres nytestamentlig kulturkunnskap, Efeserbrevets ekklesiologi og Johannes Åpenbaring som apokalyptisk skrift.

Emnet er delt inn i delemnene A. Efeserbrevet (2 stp), B. Synoptisk bibelteologi (3 stp), C. Johannes åpenbaring (2 stp), D. Paulinsk bibelteologi (3 stp)

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5211 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A: EFESERBREVET (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Efeserbrevets innhold og teologi, med særlig vekt på ekklesiologien
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Ef. kap. 2 og 4
Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

DELEMNE B: SYNOPTISK BIBELTEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om kristologi, Jesu forkynnelse om Guds rike og om etterfølgelse i de synoptiske evangelier.

DELEMNE C: JOHANNES ÅPENBARING (2 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om Johannes Åpenbarings sjanger, innhold, teologi og relevans
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Studentene anbefales å konsultere en kommentar.

DELEMNE D: PAULINSK TEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi, og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Lincoln, Andrew T. og A. J. M. Wedderburn, *The theology of the later Pauline letters* Cambridge: Cambridge University Press, 1993, ISBN/ISSN: 0-521-36460-4/0-521-36721-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Jesus - hva ville han? Hvem var han? : en innføring i de tre første evangelienes budskap* Oslo: Luther, 2008, s./p. 75-181, 201-385, ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Koester, Craig R., *Revelation and the end of all things* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001, ISBN/ISSN: 0-8028-4660-2

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

TEOL5216 - Det nye testamentet: Bibelteologi og kulturkunnskap

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

TEOL5216 gir et ikke-grunnspråklig studium av Det nye testamente på masternivå, og er ment som et tilbud til de som allerede har tatt/tar emnet TEOL5210. Emnet gir innsikt i hermeneutiske problemstillinger og datidens kultur, historie og samfunn, og en samlet fremstilling av Paulus' teologi og johanneisk bibelteologi.

Emnet består av tre delemner: A. Kulturkunnskap (3 sp), B. Johanneisk bibelteologi (3 sp) og C. Paulinsk teologi (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PEN513-07H Det nye testamente reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT513-07H Det nye testamente - bibelteologi reduseres dette emnet med 7 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5216 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om grunnleggende hermeneutiske spørsmål knyttet til teksttolkning,
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av.

DELEMNE B: JOHANNEISK BIBELTEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kjennskap til johanneisk bibelteologi, med vekt på symboler og billedbruk i Johannesevangeliet

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "An excerpt" i:/in:/from: *Between two horizons : spanning New Testament studies and systematic theology* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans, 2000, redaktør Joel B. Green, s./p. 23-71, ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x
- Skarsaune, Oskar, "An excerpt" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 23-132, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Klauck, Hans-Josef, "An excerpt" i:/in:/from: *The religious context of early Christianity : a guide to Graeco-Roman religions* Edinburgh: T&T Clark, 2000, s./p. 1-11, 94-106, 149-174, 177-192, 250-255, 261-266, 279-288, 325-330, 335-338, 351-358, 385-400, 426-433, 437-438, 462-484, ISBN/ISSN: 0-567-08693-3

Eller:/Or:

- Seland, Torrey, "Et utvalg" i:/in:/from: *Paulus i Polis : Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* Trondheim: Tapir, 2004, s./p. 1-218, ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Koester, Craig R., *Symbolism in the Fourth Gospel : meaning, mystery, community* 2 utg./ed. Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-8006-3594-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Schnelle, Udo, "An excerpt" i:/in:/from: *Apostle Paul : his life and theology* Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005, s./p. 387-597, ISBN/ISSN: 0-8010-2796-9

Eller:/Or:

- Dunn, James D. G., *The Cambridge companion to St. Paul* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, ISBN/ISSN: 0-521-78155-8/0-521-78694-0

Eller:/Or:

- Sandnes, Karl Olav, *I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi* Oslo: Luther, 1996, ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kjøpes i MFs Litteraturtjeneste/Can be bought at MF's Litteraturtjeneste)

TEOL5220 - Det nye testamente: 1. Korinterbrev, Efeserbrevet og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE D

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Witherington, Ben, *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0144-7/0-85364-622-8

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Johnson, Luke Timothy, *The real Jesus : the misguided quest for the historical Jesus and the truth of the traditional gospels* San Francisco: HarperSanFrancisco, 1996, ISBN/ISSN: 0-06-064177-0/0-06-064166-5/978-0-06-064166-5

TEOL5310 - Kirkehistorie 1: Teologi- og dogmehistorie

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet TEOL5310 Teologihistorie er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning kirkehistorie. Emnet gir innføring i teologi- og dogmehistorie fra oldkirken over reformasjonen og til og med 1900-tallet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
- Med KH501 04V Nyere kirkehistorie reduserer emnet med 3 stp
- Med KH601 04V Oldkirken reduseres emnet med emnet med 3 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KH512 Teologihistorie har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

Forsøkene på å utforme det sentrale innhold i den kristne tro i klare læreutsagn har fulgt den kristne kirke fra begynnelsen. På grunnleggende vis ble dette gjort i oldkirkens tid, og de oldkirkelige utforminger av trosbekjennelse, kanon og liturgi har alltid siden fungert som et felles økumenisk fundament for alle historiske kirkesamfunn, og som fundament for senere tiders teologiske refleksjon. Godt kjennskap til denne arv er fortsatt av fundamental betydning for aktuelt systematisk-teologisk arbeid.
I den vestlige kirkes middelalder ble oldkirkens skriftlesning ført videre i den monastiske teologi, mens den skolastiske teologi tok i bruk nye filosofiske redskaper for å gi troen et tankemessig presist og sammenhengende uttrykk. Samtidig fortsatte Augustins spørsmål om hvorvidt og hvordan mennesket selv medvirker ved mottakelsen av Guds nåde å være et sentralt spørsmål i den vestlige teologi. Godt kjennskap til denne utvikling er en forutsetning for å forstå den vestlige kirkens splittelse i reformasjonsårhundret.
I løpet av reformasjonen på 1500-tallet splittes den vestlige kirke i ulike konfesjonelle kirker, mange av dem også definert som regionale eller nasjonale kirker. De ulike protestantiske kirker ser dagens lys. Godt kjennskap til dette århundrets kirke- og teologihistorie er en forutsetning for å forstå den historiske bakgrunn for dagens kirkebilde i Europa, USA, og for mange misjonskirker som er frukt av europeisk eller amerikansk misjon. Det er også av stor betydning å kjenne til den katolske reformprosess som fant sted i det samme århundret, og som har preget den romerske kirke og teologi siden.
I løpet av 1600-tallet ble mange filosofiske og vitenskapelige premisser lagt for det vi ofte kaller nytiden. Disse slo for alvor inn i teologien på 1700-tallet; i den lutherske teologi gjerne under navnet pietisme. Utviklingen i teologien fra da og langt inn på 1900-tallet har vært preget av at nye former for filosofi og vitenskap har stilt teologien overfor nye utfordringer som var ukjente for teologien ennå så sent som på reformasjonstiden. Den generelle kultur- og samfunnsutvikling har også frembrakt nye utfordrende problemstillinger. Godt kjennskap til denne periodens teologihistorie er en forutsetning for å kunne forstå den moderne og postmoderne diskurs innenfor den systematiske teologi, men også for å forstå fremveksten av en moderne kirkehistorisk vitenskap.

MÅL
- grundig kunnskap om hovedtrekkene i oldkirkens lære- og dogmeutvikling, kanondannelse og liturgi, og evne til å drøfte det bibelske grunnlag for disse.
- god evne til å se disse hovedtrekk i lys av datidens religiøse, kulturelle og politiske kontekst.
- grundig kunnskap om hvordan middelalderkirken i Vesten forvaltet og videreførte den teologiske og filosofiske arv fra oldkirken; og hvilke nye utfordringer middelalderens teologi stod overfor, og hvordan den møtte dem;
- god evne til å drøfte hvordan spørsmålet om nåde og rettferdiggjørelse har vært behandlet i den vestlige tradisjon siden Augustin, og hvordan ulike svar på spørsmålet om nåde og rettferdiggjørelse skapte kirkesplittelse på reformasjonstiden;

- grundig kunnskap om konfesjonsdannelsene som fant sted i Europa i reformasjonens kjølvann.
- grundig kunnskap om det naturvitenskapelige gjennombrudd fra 1600-tallet og senere.
- grundig kunnskap om det historievitenskapelige gjennombrudd.
- god evne til å drøfte de filosofiske vilkår for teologisk arbeid fra og med Kant og Schleiermacher.
- god evne til å drøfte hvordan den protestantiske universitetsteologi legitimerer kristendommen i et post-kristent samfunn.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aukrust, Tor, "Et utvalg" i:/in:/from: *Forkynnelse og historie : en studie i spørsmålet om Kristi realpresens* [Oslo]: Land og kirke, 1956, s./p. 72-177, 206-236
- Henry, John, *The scientific revolution and the origins of modern science* 2. utg./ed. Houndmills: Palgrave, 2002, s./p. ix, 160, ISBN/ISSN: 0-333-96090-4
- Hägglund, Bengt, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologins historia : en dogmhistorisk översikt* 5. utg./ed. Malmö: Liber, 1981, s./p. 185-302, ISBN/ISSN: 91-40-30533-3
- Kant, Immanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionen innenfor fornuftens grenser* Oslo: Humanist forlag, 2004, s./p. 81-143
- Piltz, Anders, *Medeltidens lärda värld* 2. rev. utg./ed. Skellefteå: Norma, 1998, ISBN/ISSN: 91-7217-007-7
- Schleiermacher, Friedrich, "Kap. 2" i:/in:/from: *Reden über die Religion : et oversatt tekstutvalg* , s./p. ikke oppgitt (Kompendium/Compendium)
- Schwarz, Hans, "Et utvalg" i:/in:/from: *Theology in a global context : the last two hundred years* Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans Publ., 2005, s./p. 298-316, ISBN/ISSN: 0-8028-2986-4/978-0-8028-2986-3 (Kompendium/Compendium)
- Skarsaune, Oskar, "Et utvalg" i:/in:/from: *In the shadow of the temple : Jewish influences on early Christianity* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s./p. 147-443, ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x
- Søe, N. H., "Et utvalg" i:/in:/from: *Fra renæssancen til vore dage : filosofisk tænkning med særligt henblikk på de moralske og religiøse problemer* 4. rev. utg./ed. København: Gad, 1964, s./p. 86-113, 154-170 (Kompendium/Compendium)

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Clark, Elizabeth A., *History, theory, text : historians and the linguistic turn* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2004, ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Kristiansen, Ståle Johannes og Svein Rise, *Moderne teologi : tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* Kristiansand: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-585-8
- Pelikan, Jaroslav, *The Christian tradition : a history of the development of doctrine* Chicago: The University of Chicago Press, 1971-1989 b./vol. 1, 3-5

TEOL5320 - Kirkehistorie 2: Norsk kirkehistorie etter 1945 og valgfri fordypning

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, Per M., "Et utvalg" i:/in:/from: *Frå moderne vantru til ny religiøsitet : norsk livssynsdebatt gjennom hundre år* [Oslo]: Tano, 1988, s./p. 107-292, ISBN/ISSN: 82-518-2533-4
- Aarflot, Andreas, "Kap. 1: Historiske utviklingslinjer i Den norske kirkes historiske organisasjon" i:/in:/from: *Mot en selvstendig folkekirke* Bergen: Vigmostad & Bjørke, 2007, s./p. 14-36, ISBN/ISSN: 978-82-419-0480-6 (Kompendium/Compendium)
- Birkedal, Erling, "Den kristne kulturarv i skolen i dag" i:/in: *Prismet* 56 (2005), s./p. 147-157 (Kompendium/Compendium)
- Breistein, Ingunn Folkestad, "Et utvalg" i:/in:/from: *"Har staten bedre borgere?" : dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969/* Trondheim: Tapir akademisk forl., 2003, s./p. 381-432, ISBN/ISSN: 82-519-1913-4
- Fæhn, Helge, "Et utvalg" i:/in:/from: *Høymessen igår og idag : liturgiens struktur og vekst : vår høymesse fra reformasjonen til i dag* 4. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1977, s./p. 96-110, ISBN/ISSN: 82-00-01546-7 (Kompendium/Compendium)
- Harbo, Torstein, "1940-1960 : kirken, foreldrene og skolen i møte med staten" i:/in:/from: *Kirke - skole - stat : 1739-1989* Oslo: IKO-forlaget, 1989, redaktør Brynjar Haraldsø, s./p. 105-131, ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium/Compendium)
- Mogstad, Sverre Dag, "1960-1989 : kirken i kulturkampen om skolen" i:/in:/from: *Kirke - skole - stat : 1739-1989* Oslo: IKO-forlaget, 1989, redaktør Brynjar Haraldsø, s./p. 132-157, ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium/Compendium)
- Oftestad, Bernt T., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den norske statsreligionen : fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998, s./p. 195-287, ISBN/ISSN: 82-7634-133-0
- Oftestad, Bernt T., Jan Schumacher og Tarald Rasmussen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norsk kirkehistorie* 3. utg./ed. Oslo: Universitetsforl., 2005, s./p. 279-314, ISBN/ISSN: 82-00-21808-2 (Kompendium/Compendium)
- Pettersen, Erling J. og Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, "Et utvalg" i:/in:/from: *Identitet og dialog : kristendomskunnskap, livssynskunnskap og religionsundervisning : NOU1995:9* Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Statens trykning, 1995, s./p. 12-20, ISBN/ISSN: 82-583-0336-8 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aalen, Leiv, *Kvinnelige prester - hvorfor ikke? : kirken og dens embete i dagens debatt* Oslo: Land og kirke, 1961
- Fjelberg, Arne, *Kvinnelige prester?* Oslo: Land og Kirke, 1958
- Hjorthaug, Torbjørn Backer, *Frede Castbergs statskirkeoppfatning* Oslo: Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo, 1998, ISBN/ISSN: 219 s.
- Lundby, Knut og Ingun Montgomery, *Statskirke i etterkrigssamfunn : kirkehistoriske og sosiologiske synspunkter på Den norske kirke etter 1945* Oslo: Universitetsforlaget, 1981, ISBN/ISSN: 82-00-05722-4
- Sørbø, Jan Inge, *Blomsterbarn i kyrkja* Oslo: Samlaget, 1985, ISBN/ISSN: 82-521-2616-2
- Valen-Sendstad, "Strøtanker til spørsmålet om kvinnelige prester" i:/in: *Kirke og kultur* 65 (1960), s./p. 453-477
- Voksø, Per, *Kirkeliv og kirkelov : inntrykk fra 50 års historie* [Oslo]: Verbum, 1994, s./p. 294 s., pl., ISBN/ISSN: 82-543-0673-7

TEOL5410 - Systematisk teologi: Dogmatikk, etikk og religionsfilosofi 1

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Studiet av faget systematisk teologi på profesjonsstudiet i teologi, høyere nivå, består av to emner (TEOL5410 og TEOL5420). Disse igjen består av henholdsvis tre og fire delemner, relatert til dogmatikk (A), etikk (B), religionsfilosofi (C) og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (D). De to emnene er formelt selvstendige, men det er mange saklige og faglige forbindelseslinjer mellom dem.
I vår tradisjon har studiet av faget systematisk teologi omfattet disiplinene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. Faget er normativt og har som mål å framstille kristen tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at troen får relevans for mennesker i dag. Slik sett har også faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper.
Samlet sett sikter studiet av de to emnene mot å gi en helhetlig innsikt i sentrale emner innenfor kristen tro og kristent liv og en evne til å drøfte disse. Denne drøfting skal på den ene side relatere seg til Skriften, Den norske kirkes bekjennelsesskrifter og den aktuelle økumeniske situasjon. På den andre side skal tolkningen og drøftingen relatere seg til kulturkontekst og relevant erfaring. Et viktig målsetting knyttet til denne innsikt og drøfting er å utvikle en evne til å vurdere og yte bidrag til kirkens forkynnelse, liturgi, undervisning og diakoni. Den systematiske drøfting inkluderer også et arbeid med kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser og med ulike innvendinger mot kristen tro og tenkning. Samlet sett forutsetter disse mål for emnene at det arbeides inngående med forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet TEOL5410 Systematisk teologi 1 sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevet poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med ST501-04V Systematisk teologi reduseres emnet med 6 stp
- Med TE502-04V Etikk og antropologi reduseres emnet med 3 stp
- Med ST521-07H Systematisk teologi...reduseres emnet med 3 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5410 Systematisk teologi 1 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Prøven tar utgangspunkt i alt pensum. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatt frist ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven

Mål

DELEMNE A DOGMATIKK (4 STP)

Dogmatikken behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Dogmatikken forstås som åpenbaringsteologi og studeres i et trinitarisk perspektiv, med sikte på kirkens liv og tjeneste og slik at troen får relevans for mennesker i dag. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig dogmatisk syn, ut fra Skriften, i rammen av Den norske kirkes bekjennelsesskrifter og i økumenisk perspektiv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne TEOL5410 ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen og Skriften med tanke på dogmatisk arbeid;
- kunnskap om kirkens bekjennelse og dens betydning, og evne til å bruke den i teologi og kirke i dag;
- kunnskap om og evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler;
- innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse, menneskesyn og læren om Kristi person.

DELEMNE B ETIKK (3 STP)

Studiet av etikk omfatter sentrale grunnlagsspørsmål i teologisk etikk.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av Guds åpenbaring og bruken av Skriften innen teologisk etikk;
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk.

DELEMNE C RELIGIONSFILOSOFI (3 STP)

Studiet av religionsfilosofi legger vekt på hva religionsfilosofi er, dens mål og metode, og tar opp spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk.

MÅL

Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om hva religionsfilosofi er, og evne til å drøfte religionsfilosofiens forhold til filosofi, religion og systematisk teologi;
- innsikt i sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet, forholdet mellom tro, fornuft og erfaring, religionskritikk og forholdet mellom gudstro og ateisme, teodicéproblemet og forholdet mellom teologi og naturvitenskap;
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *The Book of Concord : the confessions of the Evangelical Lutheran Church* Minneapolis, Minn.: Fortress Press, 2000, redaktør Robert Kolb et al., s./p. 21-25, 36-39, ISBN/ISSN: 0-8006-2740-7 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "An excerpt" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 1-78, 83-161, 269-352, 469-542, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Eller:/Or:
- Jenson, Robert W., "An excerpt" i:/in:/from: *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2, s./p. VII-X, 3-161 (Vol. 1); 3-72, 95-164 (Vol. 2), ISBN/ISSN: 0-19-508648-1/0-19-508649-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 77-95, 112-167, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9
- Grenz, Stanley J., "An excerpt" i:/in:/from: *The moral quest : foundations of Christian ethics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1997, s./p. 13-58, 95-128, 204-297, ISBN/ISSN: 0-8308-1568-6
- Hays, Richard B., "An excerpt" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 187-214, 291-310, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4 (Kompendium/Compendium)

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Barth, Karl, "Ethics as a task of the doctrine of God" i:/in:/from: *Church dogmatics* Edinburgh: T&T Clark, 1957 b./vol. 2, del 2, redaktør Thomas F. Torrance et al., s./p. 509-551
- Bonhoeffer, Dietrich, *Ethics* London: Collins, 1964
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3
- Wogaman, J. Philip og Douglas M. Strong, *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Tilghman, B. R., *An introduction to the philosophy of religion* Oxford: Blackwell, 1994, ISBN/ISSN: 0-631-18937-8/0-631-18938-6

TEOL5410-NO - Systematisk teologi: Dogmatikk, etikk og religionsfilosofi 1

Emneansvarlig: Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Studiet av faget systematisk teologi på profesjonsstudiet i teologi, høyere nivå, består av to emner (TEOL5410 og TEOL5420). Disse igjen består av henholdsvis tre og fire delemner, relatert til dogmatikk (A), etikk (B), religionsfilosofi (C) og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (D). De to emnene er formelt selvstendige, men det er mange saklige og faglige forbindelseslinjer mellom dem.
I vår tradisjon har studiet av faget systematisk teologi omfattet disiplinene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. Faget er normativt og har som mål å framstille kristen tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at troen får relevans for mennesker i dag. Slik sett har også faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper.
Samlet sett sikter studiet av de to emnene mot å gi en helhetlig innsikt i sentrale emner innenfor kristen tro og kristent liv og en evne til å drøfte disse. Denne drøfting skal på den ene side relatere seg til Skriften, Den norske kirkes bekjennelsesskrifter og den aktuelle økumeniske situasjon. På den andre side skal tolkningen og drøftingen relatere seg til kulturkontekst og relevant erfaring. Et viktig målsetting knyttet til denne innsikt og drøfting er å utvikle en evne til å vurdere og yte bidrag til kirkens forkynnelse, liturgi, undervisning og diakoni. Den systematiske drøfting inkluderer også et arbeid med kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser og med ulike innvendinger mot kristen tro og tenkning. Samlet sett forutsetter disse mål for emnene at det arbeides inngående med forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet TEOL5410 Systematisk teologi 1 sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevet poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med ST501-04V Systematisk teologi reduseres emnet med 6 stp
- Med TE502-04V Etikk og antropologi reduseres emnet med 3 stp
- Med ST521-07H Systematisk teologi...reduseres emnet med 3 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5410 Systematisk teologi 1 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Prøven tar utgangspunkt i alt pensum. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatt frist ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven

Mål

DELEMNE A DOGMATIKK (4 STP)

Dogmatikken behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Dogmatikken forstås som åpenbaringsteologi og studeres i et trinitarisk perspektiv, med sikte på kirkens liv og tjeneste og slik at troen får relevans for mennesker i dag. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig dogmatisk syn, ut fra Skriften, i rammen av Den norske kirkes bekjennelsesskrifter og i økumenisk perspektiv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne TEOL5410 ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen og Skriften med tanke på dogmatisk arbeid;
- kunnskap om kirkens bekjennelse og dens betydning, og evne til å bruke den i teologi og kirke i dag;
- kunnskap om og evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler;
- innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse, menneskesyn og læren om Kristi person.

DELEMNE B ETIKK (3 STP)

Studiet av etikk omfatter sentrale grunnlagsspørsmål i teologisk etikk.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av Guds åpenbaring og bruken av Skriften innen teologisk etikk;
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk.

DELEMNE C RELIGIONSFILOSOFI (3 STP)

Studiet av religionsfilosofi legger vekt på hva religionsfilosofi er, dens mål og metode, og tar opp spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk.

MÅL

Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om hva religionsfilosofi er, og evne til å drøfte religionsfilosofiens forhold til filosofi, religion og systematisk teologi;
- innsikt i sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet, forholdet mellom tro, fornuft og erfaring, religionskritikk og forholdet mellom gudstro og ateisme, teodicéproblemet og forholdet mellom teologi og naturvitenskap;
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 15f. 18. 19-21. 28-30, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- Sannes, Kjell Olav, *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "An excerpt" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 1-78, 83-161, 269-352, 469-542, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Eller:/Or:
- Radler, Aleksander, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristen dogmatik* Lund: Studentlitteratur, 2006, s./p. 11-243, ISBN/ISSN: 91-44-32311-5

Eller:/Or:
- Jenson, Robert W., "An excerpt" i:/in:/from: *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2, s./p. VII-X, 3-161 (Vol. 1); 3-72, 95-164 (Vol. 2), ISBN/ISSN: 0-19-508648-1/0-19-508649-x

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Epitome" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed. Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland et al., s./p. 388-389, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- *Om Guds åpenbaring : den dogmatiske konstitusjon «De divina revelatione» vedtatt av det annet Vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 18. november 1965* Oslo: St. Olav forlag, 1965 (Kildelitteratur/Source texts)
- Barth, Karl, "Det første bud som teologiske aksiom" i:/in:/from: *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, redaktør Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, s./p. 351-367, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Pannenberg, Wolfhart, "Dogmatic theses on the revelation" i:/in:/from: *Revelation as history* New York: Macmillan, 1968, redaktør Wolfhart Pannenberg, s./p. 125-158 (Kildelitteratur/Source texts)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "An excerpt" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 77-95, 112-167, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9
- Asheim, Ivar, "Et utvalg" i:/in:/from: *Mer enn normer : grunnlagsetikk* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s./p. 51-102, 116-218, ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Hays, Richard B., "An excerpt" i:/in:/from: *The moral vision of the New Testament : community, cross, new creation* Edinburgh: T & T Clark, 1997, s./p. 187-214, 291-310, ISBN/ISSN: 0-567-08569-4 (Kompendium/Compendium)
- Østnor, Lars, "Et utvalg" i:/in:/from: *Etisk tenkning : hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* Trondheim: Tapir, 2007, s./p. 135-190, ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- "De ti bud i Store katekisme" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 303-343, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- Barth, Karl, "Ethics as a task of the doctrine of God" i:/in:/from: *Church dogmatics* Edinburgh: T&T Clark, 1957 b./vol. 2, del 2, redaktør Thomas F. Torrance et al., s./p. 509-551
- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Bonhoeffer, Dietrich, *Ethics* London: Collins, 1964
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Grenz, Stanley J., *The moral quest : foundations of Christian ethics* Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1997, ISBN/ISSN: 0-8308-1568-6
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Kant, Immanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionen innenfor fornuftens grenser* Oslo: Humanist forl., 2004, s./p. 81-143, ISBN/ISSN: 82-90425-73-2
- Løgstrup, K. E., "Et utvalg" i:/in:/from: *Den etiske fordring* [Oslo]: Cappelen, 1999, s./p. 29-50, 66-86, 130-139, ISBN/ISSN: 82-02-20440-2
- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Andersen, Svend, Niels Grønkjær og Troels Nørager, *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning* København: Gads forlag, 2002, ISBN/ISSN: 87-12-03790-7

Eller:/Or:

- Wigen, Tore, *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste* Midlertidig u tg./ed. Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003

TEOL5411 - Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi

Emneansvarlig: Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng: 10
Undervises:

Generell informasjon

Emnet er et overgangsemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning systematisk teologi. Emnet tilbys kun høsten 2009.

Emnet TEOL5411 består av 2 delemner: A. Grunnlagsspørsmål i systematisk teologi (3 stp), B. Dogmatikk (7 stp). Litteraturlisten skal forstås eksemplarisk, dvs. at studenter i samråd med faglærer kan lese tilsvarende litteratur.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5411 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål

DELEMNE A GRUNNLAGSSPØRSMÅL I SYSTEMATISK TEOLOGI (3 STP)
Dette delemnet skal først og fremst være med på å reise og gi kjennskap til problemstillinger som gjelder grunnlaget og konteksten for arbeid med systematisk teologi: dogmatikk, etikk og religionsfilosofi. I arbeidet med emner innenfor disse disiplinene vil det være aktuelt å utdype, drøfte videre og bruke kjennskap knyttet til slike problemstillinger.

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til åpenbaringsforståelse og til forholdet mellom åpenbaring, fornuft og erfaring;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til skriftforståelse og skriftbruk og til forholdet mellom skrift, tradisjon og bekjennelse;
- kjennskap til fundamentalteologiske spørsmål knyttet til gudslære og antropologi;
- kjennskap til spørsmål knyttet til teologiens ulike kontekster, som kirke, akademi og samfunn;
- kjennskap til problemstillinger knyttet til forholdet mellom konfesjonell og økumenisk teologi.

DELEMNE B DOGMATIKK (7 STP)
Dogmatikken behandler innholdet i den kristne tro og lære om forholdet mellom Gud og mennesker. Den består av to deler, dogmatikkens grunnlagsspørsmål (prolegomena) og material dogmatikk. Dogmatikken forstås som åpenbaringsteologi og studeres i et trinitarisk perspektiv. Det legges vekt på at studentene skal arbeide seg fram til et helhetlig dogmatisk syn.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av teologien, åpenbaringen og Skriften med tanke på dogmatisk arbeid;
- kunnskap om kirkens bekjennelse og dens betydning, og evne til å bruke den i teologi og kirke i dag;
- kunnskap om og evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler;
- innsikt i og god evne til å drøfte gudstro, virkelighetsforståelse og antropologi;
- innsikt i og god evne til å drøfte kristologi, frelsesverk og fullendelse;
- innsikt i og god evne til å drøfte frelsestilegnelsen, nådemidlene og kirken.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7

- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2007, s./p. 13-113, 117-165, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 15f. 18. 19-21. 28-30, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- Sannes, Kjell Olav, *Troens kart - Guds landskap : grunnlagsspørsmål i dogmatikken* Oslo: Luther, 2008, ISBN/ISSN: 978-82-531-4583-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Jenson, Robert W., *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 2, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 65-77, 105-164, 187-202, 223-241, 257-288, 291-366, 475-539, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 1-78, 83-161, 269-352, 469-569, ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Eller:/Or:
- Radler, Aleksander, *Kristen dogmatik* Lund: Studentlitteratur, 2006, ISBN/ISSN: 91-44-32311-5

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "Epitome" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Ny norsk oversettelse utg./ed. Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland et al., s./p. 388-389, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- *Om Guds åpenbaring : den dogmatiske konstitusjon «De divina revelatione» vedtatt av det annet Vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 18. november 1965* Oslo: St. Olav forlag, 1965 (Kildelitteratur/Source texts)
- Barth, Karl, "Det første bud som teologiske aksiom" i:/in:/from: *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, redaktør Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, s./p. 351-367, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5
- Pannenberg, Wolfhart, "Dogmatic theses on the revelation" i:/in:/from: *Revelation as history* New York: Macmillan, 1968, redaktør Wolfhart Pannenberg, s./p. 125-158 (Kildelitteratur/Source texts)

TEOL5420 - Systematisk teologi: Dogmatikk, etikk of religionsfilosofi 2

Emneansvarlig: Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng: 10
Undervises:

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 30-40, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1 (Kompendium/Compendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Christian dogmatics* Philadelphia: Fortress Press, 1984 b./vol. 1-2, redaktør Carl E. Braaten et al., s./p. 545-568 (Vol. 1), s. 65-77, 105-164, 187-202, 223-241, 257-288, 291-366, 475-539 (Vol. 2), ISBN/ISSN: 0-8006-0712-0

Eller:/Or:
- Radler, Aleksander, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kristen dogmatik* Lund: Studentlitteratur, 2006, s./p. 243-659, ISBN/ISSN: 91-44-32311-5

Eller:/Or:
- Jenson, Robert W., "Et utvalg" i:/in:/from: *Systematic theology* Oxford: Oxford University Press, 1997-1999 b./vol. 1-2, s./p. 165-236 (Vol. 1); s. 167-369 (Vol. 2), ISBN/ISSN: 0-19-508648-1/0-19-508649-x

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Institut for Dogmatik ved Aarhus Universitet, *Teologiske tekster : udvalg af klassiske dogmatiske tekster* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 1989, ISBN/ISSN: 87-7288-247-6/87-7288-547-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *A Companion to ethics* Oxford: Blackwell Publ., 1991, redaktør Peter Singer, s./p. 147-156, 175-184, 241-248, 249-257, ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5 (Kompendium/Compendium)
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 53-78, 147-171, 179-203, 273-295, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7
- Gill, Robin, "Et utvalg" i:/in:/from: *A textbook of Christian ethics* 3. utg./ed. London: T&T Clark, 2006, s./p. 1-31, og en av seksjonene 1-5 (varierende fra 67-92 s.), ISBN/ISSN: 0-567-03111-x/0-567-03112-8

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 21-48, 115-140, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Utfordringer og ansvar : områdeetikk* Oslo: Universitetsforl., 1994, redaktør Svein Olaf Thorbjørnsen, s./p. 83-109, 207-234, 239-265, ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

Eller:/Or:
- "Et utvalg" i:/in:/from: *The Cambridge companion to Christian ethics* Cambridge: Cambridge University Press, 2001, redaktør Robin Gill, s./p. 171-182, 195-239, 261-276, ISBN/ISSN: 0-521-77070-x/0-521-77918-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- "De ti bud i Store katekisme" i:/in:/from: *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrifter* Oslo: Lunde, 1985, redaktør Jens Olav Mæland, s./p. 303-343, ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1
- "World Council of Churches (etiske tekster)" i:/in:/from: *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, redaktør J. Philip Wogaman et al., s./p. 315-340, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4
- Bexell, Göran og Carl-Henric Grenholm, *Teologisk etik : en introduktion* Ny utg./ed. Stockholm: Verbum, 1997, ISBN/ISSN: 91-526-2340-8
- Bonhoeffer, Dietrich, *Ethics* London: Collins, 1964
- Cahill, Lisa Sowle og James F. Childress, *Christian ethics : problems and prospects* Cleveland, Ohio: Pilgrim Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Hauerwas, Stanley og Samuel Wells, *The Blackwell companion to Christian ethics* Malden, Mass.: Blackwell, 2004, ISBN/ISSN: 0-631-23506-x/1-4051-5051-3/978-0-631-23506-4/978-1-4051-5051-4
- Hemberg, Jarl, Ragnar Holte og Carl-Henric Grenholm, *Etiska texter* [2. rev. uppl.] utg./ed. [Stockholm]: Verbum-Håkan Ohlssons, 1977, ISBN/ISSN: 913702529

- Meilaender, Gilbert og William Werpehowski, *The Oxford handbook of theological ethics* Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN/ISSN: 0-19-926211-x/978-0-19-926211-3
- Wogaman, J. Philip og Douglas M. Strong, *Readings in Christian ethics : a historical sourcebook* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-664-25574-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hume, David, "Et utvalg fra "Dialoger om naturlig religion"" i:/in:/from: *Om religion* Oslo: Humanist, 2002, s./p. 24-125, ISBN/ISSN: 82-90425-50-3

Eller:/Or:
- Kant, Immanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Religionen innenfor fornuftens grenser* Oslo: Humanist forl., 2004, s./p. 81-148, ISBN/ISSN: 82-90425-73-2

Eller:/Or:
- Kierkegaard, Søren og Niels Thulstrup, "Kap. I-III, Tillæg (til kap. III), kap. IV (minus Mellemspil og Tillæg) og kap. V" i:/in:/from*Philosophiske Smuler* København: Reitzel, 1977, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 87-7421-676-7/87-87504-55-3

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Austad, Torleiv, *Tolkning av kristen tro : metodespørsmål i systematisk teologi* Kristiansand ,: Høyskoleforl., 2008, ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Henriksen, Jan-Olav, "Et utvalg" i:/in:/from: *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforlaget, 2007, s./p. 13-113, 117-165, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

TEOL5420-NO - Systematisk teologi: Dogmatikk, etikk og religionsfilosofi 2

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

TEOL5610 - Misjon i forandring - hovedspørsmål i missiologien

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Master i Kristendomskunnskap, Master i Diakoni, Master i kirkelig undervisning, Master in Religion, Society and Global Issues, Master i Teologi

Generell informasjon

Dette emnet vil fokusere på de hovedspørsmål som missiologien arbeider med. De ulike "paradigmer" innen misjonsforståelsen fra oldtiden til i dag vil bli analysert og vurdert med sikte på å møte de utfordringer som kirken står overfor i dagens misjonssituasjon. Dette vil bl. a. innbefatte den teologiske begrunnelse for misjon, misjonal ekklesiologi, misjonens forhold til andre religioner og åndelig konflikt, kontekstualisering, misjonens sosiale engasjement for fattigdom, fred og frigjøring, økumenikk og eskatologi. En vil drøfte de svarene som gis innenfor de store kristne tradisjonene; den ortodokse, katolske, protestantisk økumeniske, evangelikale og pentekostale. Siktemålet er å utvikle en misjonsteologi som både er bibelsk forankret og relevant i vår tids globale kontekst.

Studiepoengreduksjon

Emnet har 5 poengs studiepoengsreduksjon mot MV602.

Studiekrav

Få godkjent en bokrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist.
Delta i evaluering av studietilbudet og /eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5610 har klausurprøve (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- god kunnskap om hvorledes kirken i sin ulike konfesjonelle former har forstått og praktisert sitt misjonsoppdrag opp gjennom historien,
- god kunnskap om misjonens teologiske begrunnelse
- god kunnskap om ulike misjonsparadigmer, de misjonsteologiske hovedspørsmål og den misjonspraksis som kjennetegner vår egen tid,
- kunnskap om de hovedfaktorer i kirke og samfunn som har påvirket kirkens misjonsteologi og misjonspraksis,
- evne til å drøfte og presentere en missiologi for vår tid.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Ahonen, Risto A., *Mission in the new millennium : theological grounds for world mission* Helsinki: The Finnish Evangelical Lutheran Mission, 2006, ISBN/ISSN: 951-624-335-5
- Bosch, David J., "An excerpt" i:/in:/from: *Transforming mission : paradigm shifts in theology of mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1991, s./p. 1-55, 79-83, 113-129, 170-520, ISBN/ISSN: 0-88344-744-4/0-88344-719-3
- Engelsviken, Tormod, *Spiritual conflict in today's mission : a report from the consultation on "Deliver us from evil", August 2000, Nairobi, Kenya* Nairobi, Kenya: Association of Evangelicals of Africa, 2001, ISBN/ISSN: 1-887983-24-4
- Nussbaum, Stan, *A reader's guide to Transforming mission* Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 2005, ISBN/ISSN: 1-57075-594-9

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Berentsen, Jan-Martin, *Teologi og misjon : trekk fra protestantismens historie fram til vårt århundre* Oslo: Luther, 1990, ISBN/ISSN: 82-531-4226-9
- Berentsen, Jan-Martin, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen, *Missiologi i dag* 2. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 2004, ISBN/ISSN: 82-15-00621-3

- Engelsviken, Tormod, "Convergence or divergence : the relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents" i:/in: *Swedish missiological theme*
s 89, nr./issue 2 (2001), s./p. 197-220, ISBN/ISSN: 0346-217x
- Kirk, J. Andrew, *What is mission? : theological explorations* London: Darton Longman and Todd, 1999, ISBN/ISSN: 0-232-52326-6
- Kirk, J. Andrew, *Vad är mission? : en teologisk undersökning* Örebro: Libris, 2003, ISBN/ISSN: 91-7195-633-6
- Yates, Timothy, *Christian mission in the twentieth century* Cambridge: Cambridge University Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-521-43493-9/0-521-56507-3

TEOL6111 - Hebraisk språk og gammeltestamentlig tekstkritikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	Vår (Uregelmessig – Emnet går generelt om våren.)

Generell informasjon

Dette fordypningsemnet retter seg mot studenter som er motiverte for å øke sine evner til å arbeide faglig med bibelske og utenombibelske tekster på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 8 sider hebraisk og/eller arameisk tekst og det er ulike pensumvarianter. Det er sperre mot å velge tekstar til særemnet fra HE151 og HE152.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT618 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 5 stp.
Med GT601 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har klausurprøve (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Dersom emnet velges som en del av TEOL5120, gjelder andre studiekrav og evalueringsformer; se emnebeskrivelsen/-arket for TEOL5120.

Mål og innhold

Studenten skal -ha utdypende kunnskap om teksthistorien til den hebraiske bibelen og egenarten i gammeltestamentlig tekstkritikk,-ha utdypende kunnskap om den hebraiske grammatikken, -ha evne til å arbeide språklig med et bredere utvalg av bibelske og/eller utenom-bibelske tekster.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bartholdy, Henrik, "Et utvalg" i:/in:/from: *Håndbog i gammeltestamentlig tekstkritik* København: Det Danske Bibelselskab, 2003, s./p. 11-39, 55-74, 113-124, ISBN/ISSN: 87-7523-479-3
- Tov, Emanuel, "Et utvalg" i:/in:/from: *Textual criticism of the Hebrew Bible* 2nd rev. utg./ed. Minneapolis: Fortress Press, 2001, s./p. 121-133, 155-232, 287-311, ISBN/ISSN: 0-8006-3429-2/0-8006-2687-7/90-232-3715-3

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Gesenius, Wilhelm og E. Kautzsch, *Gesenius' Hebrew grammar* 2nd english ed / rev. in acc. with the twenty-eight German utg./ed. Oxford: Clarendon Press, 1910, s./p. XVI, 598 s. /
- Jouon, Paul og T. Muraoka, *A grammar of Biblical Hebrew* Revised utg./ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1991 b./vol. 1-2, ISBN/ISSN: 88-7653-595-0
- Kelley, Page H., Daniel S. Mynatt og Timothy G. Crawford, *The Masorah of Biblia Hebraica Stuttgartensia : introduction and annotated glossary* Grand Rapids, Mich.: William Eerdmans, 1998, ISBN/ISSN: 0-8028-4363-8
- Waltke, Bruce K. og M. O'Connor, *An introduction to biblical Hebrew syntax* Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1990, ISBN/ISSN: 0-931464-31-5
- Würthwein, Ernst, *The text of the Old Testament : an introduction to the Biblia Hebraica* 2nd utg./ed. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995, ISBN/ISSN: 0-8028-0788-7

TEOL6319 - Kirken og fromhetslivet i nordisk middelalder

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervises:	
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Hensikten med fordypningsemnet " Kirken og fromhetslivet i nordisk middelalder" er å gi en innføring i kirkelig praksis og former for fromhetsliv med hovedvekt på norsk og nordisk middelalder fra år 1000 og fram til ca. 1400. Emnet legger til grunn en forståelse av fromhetsliv i angjeldende periode som menneskers forhold til den Treenige Gud slik dette kom til uttrykk i måter det ble talt og handlet på, i utforming av symboler, bilder og tolkninger samt i utforming av riter og etablering og utsmykning av rom. Emnet har fokus rettet på "kirkefromhet" ved at det legges vekt på å beskrive sammenhengen og samspillet mellom det kollektive og det individuelle i middelalderens fromhet.

Studiekrav

Delta i evaluering av emnet hvis det gjøres til gjenstand for dette.

Avsluttende vurdering

4 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter A-F fastsatt på grunnlag av denne prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kristendommens innføring og konsolidering i Norden i middelalderen;
- kjennskap til hovedtrekk ved den faghistoriske debatten om kristendommens rolle og betydning i samfunnet under kristningstid og høymiddelalder;
- god kunnskap om gudstjenesten og sakramentene, forståelsen av dem og deres betydning for fromhetslivet individuelt og kollektivt;
- god kunnskap om kirkerommets innredning, utsmykning og anvendelse;
- god kunnskap om den grunnleggende kirkelige undervisning (katekese) i middelalderen;
- innsikt i hermeneutiske problemstillinger i tilknytning til forståelsen av ord, symboler og bilder i kildematerialet til middelalderens fromhet;

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Härdelin, Alf, *Världen som yta och fönster : spiritualitet i medeltidens Sverige* Stockholm: Sällskapet Runica et Mediævalia, 2005, ISBN/ISSN: 91-88568-26-1
- Schumacher, Jan, "Et utvalg" i:/in:/from: *Norges religionshistorie* Oslo: Universitetsforl., 2005, redaktør Arne Bugge Amundsen, s./p. 63-162, ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Schumacher, Jan, Ingun Montgomery og Torstein Jørgensen, "Et utvalg" i:/in:/from: *Gjør døren høy : kirken i Norge 1000 år* [Oslo]: Aschehoug : I samarbeid med Kyrkja i Noreg 1000 år, 1995, s./p. 6-57, 80-118, 127-138, 169-176, 209-236, ISBN/ISSN: 82-03-26084-5

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bolvig, Axel, *Den ny billedbibel* København: Politikens forlag, 2003, ISBN/ISSN: 87-567-6856-7
- Duffy, Eamon, *The stripping of the altars : traditional religion in England, c.1400-c.1580* New Haven, [Conn.]: Yale University Press, 1992, s./p. XII, 654 s., pl., ISBN/ISSN: 0-300-06076-9/0-300-05342-8
- Helander, Sven, *Mässa i medeltida socken : en studiebok* Skellefteå: Artos, 1993
- Schumacher, Jan, *Kirkehistorisk latinleksikon : begreper fra middelalderens kirke- og klosterliv* Oslo: Spartacus, 2002, ISBN/ISSN: 82-430-0231-6
- Tveito, Olav, *Ad fines orbis terrae : en studie i primær trosformidling i nordisk kristningskontekst* Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet Unipub, 2005, ISBN/ISSN: 82-7477-198-2

TEOL6520 - Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	

Generell informasjon

Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted setter en av prestens sentrale oppgaver, forkynnelsen, i sentrum. Emnet går over tre faser. Den første fasen tar opp spørsmålet om språk, disposisjon og kreativitet. Den andre fasen tematiserer prekenfremførelse; stemmebruk og kropp. Den tredje fasen fokuserer prekenens teologi.

Kunsten å snekre en preken har prostiet som læringsarena. Det er på lokale prostisamlinger store deler av undervisning, refleksjon og samtaler vil finne sted. Dette betyr lokal forankring samt mulighet til å arbeide felles med praktisk-teologisk kompetanseheving i prostiet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%)
- levere tre refleksjonsnotat (1200-1500 ord hver)
- bestå muntlig gruppeeksamen

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, gjennomføring av obligatoriske aktiviteter (som spesifisert under studiekrav). Emnet vurderer til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet skal gi hjelp til å arbeide kreativt med egne prekener og egen prekenprosess. Vekten ligger på å oppøve evnen til å beskrive egen prekenpraksis. Emnet har som mål å fungere som et verksted, og betrakter prekenarbeidet som et håndverk.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til retorikkens bevismidler
- økt oppmerksomhet på eget språklige uttrykk og disponering av prekener
- større innsikt i hvordan man framstår som kommunikator
- evne til å beskrive, utvikle og tydeliggjøre teologi i prekenen

TK203 - Tverrkulturell kommunikasjon II - Grunnlagsspørsmål i tverrkulturell kommunikasjon

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

TK204 - Det flerkulturelle Norge

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør studieresepsjonen@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår

TK221 - Misjon, diakoni og bistand

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE I

TK223 - Bistand og utvikling

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervises:	Vår
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	INGEN

VIT501 - Vitenskapsteori

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår (Uregelmessig)

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert Master i kristendomskunnskap, studieretning KRL fagdidaktikk.

VIT501 gir en innføring i vitenskapsteoretiske problemstillinger med særlig vekt på kommunikasjonslogikk. I tillegg gir emnet en kort innføring i hermeneutiske problemstillinger fra opplysningstiden til vår egen tid.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i minst 75% av undervisningen,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet VIT501 har som primær vurderingsform mappeveurdering. Mappen skal bestå av 2 oppgaver på inntil 1500 ord over oppgitte emner. Alle studiekrav må være oppfylt før mappen kan leveres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappeoppgavene, som teller likt.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er klausurprøve (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- ha kjennskap til sentrale vitenskapsteoretiske problemstillinger,
- ha god kunnskap om kommunikasjonslogikk,
- ha god kunnskap om utvalgte vitenskapsteoretiske problemstillinger i pedagogikken
- ha kjennskap til hermeneutiske problemstillinger fra opplysningstiden til vår egen tid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- "Et utvalg" i:/in:/from: *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* Oslo: Universitetsforlaget, 1994, redaktør Jan-Olav Henriksen, s./p. 95-116, 168-227, 251-274, ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Rokstad, Konrad, "Kap. 3" i:/in:/from: *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, s./p. 112-169, ISBN/ISSN: 82-05-33629-6
- Skjervheim, Hans, "Det instrumentalistiske mistaket" i:/in:/from: *Mennesket* Oslo: Universitetsforlaget, 2002, redaktør Jon Hellesnes et al., s./p. 130-137, ISBN/ISSN: 82-15-00298-6
- Skjervheim, Hans, "Et grunnproblem i pedagogisk filosofi" i:/in:/from: *Mennesket* Oslo: Universitetsforlaget, 2002, redaktør Jon Hellesnes et al., s./p. 103-117., ISBN/ISSN: 82-15-00298-6
- Thuren, Torsten, *Vitenskapsteori for nybegynnere* 2. utg./ed. Oslo: Gyldendal, 2009, ISBN/ISSN: 9788205384064

VIT502 - Vitenskapsteori

Emneansvarlig:	Peder Gravem (Peder.Gravem@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår (Uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Master i Diakoni
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	LISTE E

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i diakoni. VIT502 gir en innføring i problemstillinger fra vitenskapsteori og kommunikasjonslogikk.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT501
- Emnet har 5 poengs reduksjon mot EXFAC101

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent fremmøte (75% av undervisningen),
- få godkjent to utkast til faglige oppgaver (1500 ord) over oppgitte emner innen fastsatte frister,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet VIT502 har eksamensformen mappevurdering (to oppgaver a 1500 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappeoppgavene, som teller likt.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske problemstillinger,
- ha god kunnskap om definisjonslære, argumentasjon og saklighet (kommunikasjonslogikk)
- kjennskap til ulike former for praktisk kunnskap,
- evne til å drøfte problemstillinger fra vitenskapsteori og kommunikasjonslogikk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dunne, Joseph, "Et utvalg" i:/in:/from: *Back to the rough ground : 'phronesis' and 'techne' in modern philosophy and in Aristotle* Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press, 1993, s./p. 244-268, ISBN/ISSN: 0-268-00689-x
- Gilje, Nils og Harald Grimen, "Kap. 1-7, 9-11" i:/in:/from: *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger : innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* Oslo: Universitetsforl., 1993, s./p. 11-170, 194-264
- Nordstokke, Kjell, "Diakonvitenskapens teoretiske rammer" i:/in: *Diakonos : månedsblad for diakoni* , nr./issue 6 og 7 (1999), s./p. ikke oppgitt
- Rokstad, Konrad, "Kap. 2 og 3" i:/in:/from: *Kommunikasjonslogikk : med eksempler fra psykologi : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004, s./p. 69-169, ISBN/ISSN: 82-05-33629-6

VIT589 - Theory of Academic Writing

Emneansvarlig:	Terje Stordalen (Terje.Stordalen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst

VIT901 - Allmenn vitenskapsteori og forskningsetikk

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst (Uregelmessig) og Vår

Generell informasjon

Emnet er den allmenne vitenskapsteoretiske komponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle vitenskapsteoretisk fundert arbeidsmåte og forskningsetikk, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet er kjerneemne i PHD programmet/doktorgradsprogammet. Emnet består av 2 delemner: A: Allmenn vitenskapsteori (4sp), og B: Forskningsetikk (1sp).

Studiekrav

Studenten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Doktorgradsstudentene skal bli i stand til å reflektere over ulike tilnærmingsmåter i forskning, deres relevans og begrensninger. De skal være orientert om den forskningshistoriske bakgrunn for de teorier og undersøkelser som trekkes inn i avhandlingsarbeidet, og skal kunne begrunne sitt avhandlingsprosjekts vitenskapelige status og begrensninger fra relevante vitenskapsteoretiske posisjoner. Et annet tema som berøres er begrepet om årsak og andre forklaringsmåter, samt kriterier for vurdering av forskningskonklusjoner (blant annet om generalisering, validitet og reliabilitet, plausibilitet, sannhetskriterier og bias).

Mål

Studenten skal etter fullført studium ha:
- innsikt i samtidige fronter og tradisjoner i allmenn vitenskapsteori med vekt på humaniora
- evne til logisk argumentasjon og presentasjon skriftlig og muntlig
- innsikt i enkelttemaer og forskjellige filosofiske posisjoner med betydning for forskningen og hermeneutikk (positivisme, historisme, kritisk rasjonalisme, realisme, pragmatisme, fenomenologi, postmoderne vitenskapskritikk, konstruksjonisme osv.)
- innsikt i ulike forskningsstrategier: induksjon, deduksjon og abduksjon
- evne til å relatere disse eget avhandlingsarbeid og fagområde.

Studenten skal etter fullført emnet ha:
- god kunnskap om forskningsetikk og de forskningsetiske retningslinjer innenfor humaniora og samfunnsvitenskap
- evne til å relatere forskningsetikk til eget avhandlingsarbeid og fagområde.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Kjørup, Søren, *Humanioras historie og grundproblemer* Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2008, ISBN/ISSN: 978-87-7867-351-0
- Kjørup, Søren, *Humanistiske forskningstraditioner* Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2008, ISBN/ISSN: 978-87-7867-354-1

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Adams, Nicholas, *Habermas and theology* Cambridge: Cambridge UP, 2006, ISBN/ISSN: 0-521-86266-3/0-521-68114-6/978-0-521-86266-0/978-0-521-68114-8
- Gadamer, Hans-Georg, "Del 2, II,1-2" i:/in:/from: *Truth and method* 2., rev. utg./ed. New York: Continuum, 1989, s./p. 265-340, ISBN/ISSN: 0-8264-0585-1
- Guneriussen, Willy, *Å forstå det moderne : framskrittstro, rasjonalitet, ambivalens og irrasjonalitet i diskursen om modernitet* [Oslo]: Tano Aschehoug, 1999, ISBN/ISSN: 82-518-3844-4
- Næss, Arne, *Logikk og metodelære : en innføring*3. utg./ed. Oslo: Universitetsforlaget, 1983, ISBN/ISSN: 82-00-06518-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- *Akademisk frihet i teologisk forskning* Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, 2003, ISBN/ISSN: 82-7682-040-9
- De nasjonale forskningsetiske komiteer, *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora* [Oslo]: , hentet 2008-02-18 fra www.etikkom.no/retningslinjer

VIT902 - Teologiske grunnlagsspørsmål

Emneansvarlig:	Nils Aksel Røsæg (Nils.A.Rosag@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervises:	Høst og Vår
Studieprogramtilhørighet:	Doktorgradsprogram

Generell informasjon

Emnet er den allmenne teologi- og kristendomsfaglige fagområdekomponenten i forsker-utdanningen. Undervisningen vil behandle fagområdenes felles problemstillinger og arbeids-måter med forankring i utvalgte temaer, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet er kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet består av 3 delemner: A: Teologi og kirke i en økumenisk, global og pluralistisk tidsalder (2 stp), B: Teologi som akademisk og kirkelig vitenskap - aktualitet/relevans (2 stp) og C: Hermeneutikk/historieproblemet (1 stp)

Studiekrav

Kandidaten skal
delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
Enten: skrive et eget vitenskapsteoretisk essay/artikkel på 6000 ord (15 sider). Dette skal være knyttet til VIT 902 evt. til VIT 901. Essayet skal legges frem til drøfting i seksjonen før det kan godkjennes. (Det er fint om essayet kan bli publisert som artikkel, men dette er ingen forutsetning for godkjenning av arbeidsinnsatsen i første omgang).
Eller: ha en muntlig vitenskapsteoretisk samtale om teologi/kristendomskunnskap som vitenskapsfag i forhold til både kirker, akademia og samfunn. Samtales skjer med to professorer og vurderes til bestått/ikke bestått.
delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Doktorandene skal bli i stand til å gjøre rede for hvilken rolle ens egen avhandling spiller for disiplinen og fagområdet. Hva betyr teologi/kristendomskunnskap historisk, dogmatisk og praktisk for samfunnet, kirke og skole? Hvorfor er dette egne fagområder og ikke bare en del av humaniora eller samfunns- og rettsvitenskap? Hvordan forholder de forskjellige disiplinene seg til hverandre og de oppgaver de skal løse? Er det en enhet i fagområdet?

Mål

Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i drøftinger om teologien som en funksjon i kirken og for kirken, med bidrag fra forskjellige - - kirkesamfunn, inklusive østlig ortodoksi og vestlig katolisisme
- innsikt i teologien som en økumenisk vitenskap og i et globalt perspektiv
- innsikt i drøftinger om pluralisme i fagområdene teologi og kristendomskunnskap
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid

Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i drøftinger om teologien som akademisk og kirkelig vitenskap
- innsikt i spørsmålet om aktualitet/relevans for de to fagområdene teologi og kristendomskunnskap og de forskjellige disiplinenes samvirke for å løse aktuelle problemstillinger
- innsikt til å gjøre rede for nivåforskjellene, men også de nødvendige sammenhengene, mellom vitenskapsfaget/forskningsfaget, det problembaserte studiefaget og undervisningsfaget
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Tracy, David, *Blessed rage for order : the new pluralism in theology* Chicago: University of Chicago Press, 1996, ISBN/ISSN: 0-226-81129-8
- Zizioulas, John, *Being as communion : studies in personhood and the Church* [London]: Darton, Longman and Todd, 2004, ISBN/ISSN: 0-232-52531-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Pannenberg, Wolfhart, "Del 2: Theology as science" i:/in:/from: *Theology and the philosophy of science* London: Darton, Longman & Todd, 1976, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-232-51290-6/0-664-21337-5

Eller:/Or:
- Prenter, Regin, "Et utvalg" i:/in:/from: *Kirken og theologien : theologisk encyklopædi - et forsøg* [Sabro]: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologi, 1987, s./p. 11-104, ISBN/ISSN: 87-89041-04-6

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Austad, Torleiv, *Teologi i kirkens rom : Menighetsfakultetet som kirkelig og luthersk fakultet* Oslo: Luther, 2001, ISBN/ISSN: 82-531-4420-2
- Henriksen, Jan-Olav, *Teologi i dag : samvittighet og selvkritikk* Bergen: Fagbokforl., 2007, ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9
- Oftestad, Bernt T., *Historie, tro og forståelse : kirkehistorieforskningen som vitenskapelig og kirkelig funksjon* Oslo: Universitetsforlaget, 1973, ISBN/ISSN: 82-00-08967-3

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Jeanrond, Werner G., *Theological hermeneutics : development and significance* London: SCM Press, 1994, ISBN/ISSN: 0-334-01624-x

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Green, Garrett, *Theology, hermeneutics, and imagination : the crisis of interpretation at the end of modernity* Cambridge: Cambridge University Press, 2000, ISBN/ISSN: 0-521-65048-8
- Thiselton, Anthony C., "Særlig kap. 1-2 og 9-10" i:/in:/from: *New horizons in hermeneutics : the theory and practice of transforming biblical reading* London: HarperCollins, 1992, s./p. ikke oppgitt, ISBN/ISSN: 0-551-02448-8/0-310-51590-4/0-310-21762-8